

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

**Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1110

Скопје, 2 ноември 2015 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Велимир СТОЈКОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКиМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италики формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**t**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКиМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор

Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1110 од 2 ноември 2015 година

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник од областа на геотехниката, на Градежниот факултет во Скопје (**д-р Јосиф Јосифовски**).....7-26
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област метални конструкции на Градежниот факултет во Скопје (**д-р Денис Поповски**).....27-46
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Иван Ивановски, Ана Страхиниќ**).....47

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за одена на докторската дисертација **Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени** од м-р **Јелица Кунгуловска**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....48-53

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во научната област греење и климатизација и топлификациони системи на Машинскиот факултет во Скопје (**д-р Васко Шаревски**).....54-68
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област механика на флуидите и струјно технички системи на Машинскиот факултет во Скопје (**д-р Виктор Илиев**).....69-80
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област Неконвенционални извори на енергија и технологии на Машинскиот факултет во Скопје (**д-р Игор Шешов**).....81-89
4. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Кирил Цонов, Ивица Тодоровски, Владимир Кировски**).....90

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на два асистенти-докторанди по предметот неврологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Ирена Ѓорчева, д-р Габриела Новотни Кузмановска**)...91-99
2. Реферат за избор на асистенти-докторанди по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје (**помл. ас. д-р Ирена Митевска Пеовска, ас. д-р Јорго Костов, помл. ас. д-р Елена Јовановска Јанева, д-р Марија Здравеска, помл. ас. д-р Нела Костова, помл. ас. д-р Елена Цуракова Ристовска, д-р Зоран Арсовски, д-р Емилија Николовска, ас.д-р Лидија Поповска, д-р Ирина Ангеловска, помл. ас. д-р Башким Османи, д-р Ангелина Дебрешлиска, д-р Лазар Чадиевски, помл. ас. д-р Емилија Сандевска, помл. ас. д-р Владимир Пушевски, ас. д-р Лада Трајческа**).....100-179
3. Реферат за избор на асистенти-докторанди по предметот гинекологија и акушерство на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Иво Каев, помл ас. д-р Весна Ливринова, д-р Катерина Николовска, помл. ас. д-р Боривоје Павловски, помл ас. д-р Тања Николова, помл. ас. д-р Ана Данева Маркова, помл. ас. д-р Габриела Бушиноска, ас. д-р Јадрана Георгиевска, д-р Роса Спасова, помл. ас. д-р Анета Сима, д-р Јосиф Ѓорески, д-р Ива Малахова Ѓореска, д-р Игор Алулоски, помл.**

- ас. д-р Александра Стојовска Лазарова, м-р д-р Миле Тантуровски, д-р Даниела Иванова Панова, д-р Валентина Тофилоска, д-р Арта Бина, помл. ас. д-р Горан Кочоски).....180-240**
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност од м-р д-р Драган Мијакоски**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....241-248
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници од м-р д-р Сашо Столески**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....249-256

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Автономијата на волја како точка на врзувањето кај вондоговорната одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија од м-р Вангел Доковски**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....257-265
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Александра Карапец, Крсте Андоновски, Бјанка Стојчевска, Тони Филипоски, Ервин Бабачиќ, Мартина Цветковска, Мери Дудова, Марта Цветковска, Теодор Алексовски, Драгана Аврамовска, Марија Лазаревска, Мартина Димовска, Јасмина Митевска**).....266-269

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот под наслов **Геохемиски атлас на Пелагонија** од авторите **д-р Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска**, пријавен на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....270-276
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација со наслов **Влијанието на границата врз животот и народната култура на „нашинците“ од македонско-албанското пограничје (1919-2009)** од **м-р Мери Стојанова**, пријавен на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....277-285

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рефератот за избор на научен соработник во научноистражувачката област (дисциплина) **дентална патологија на Стоматолошкиот факултет во Скопје (д-р Марина Ефтимоска, д-р Весна Филиповска Мицевска)**.....286-308

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**Сашо Ѓуровски, Елена Стефановска, Неше Мехмети**).....309

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Практикум по општа и неорганска хемија** од авторите: **проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана Богдановска**, пријавен на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....310-317
2. Рецензија на ракописот **Практикум по неорганска хемија, применета во фармација** од авторите: **проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана**

- Богдановска,** пријавен на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....318-325
3. Рецензија на ракописот **Инструментални фармацевтски анализи – практична настава** од авторите: **доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска,** пријавен на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....326-333
 4. Рецензија на ракописот **Лабораториски техники и инструментални методи – практична настава** од авторите: **доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска,** пријавен на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....334-340

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Современа психологија на личноста,** од авторот **проф. д-р Благоја Јанаков,** пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....341-352

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор на лектор во наставно-научната област туркологија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Фатима Хоџин**).....353-368
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Рекламата како текст (со посебен осврт на јазичните особености на телевизиската реклама)** од **м-р Снежана Петрова-Џамбазова,** пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....369-374
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Биљана Митовска**).....375

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Анета Поповска, Милица Трендафиловиќ, Андреј Чурилов, Надица Јанева, Маја Пешевски, Маја Каламадевска**).....376-377

ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) **педологија** на Земјоделскиот институт во Скопје (**д-р Марјан Андреевски**).....378-395

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот **надежност на конструкции** во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (**м-р Марта Стојмановска**).....396-411
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-Г експерименти** од **м-р Јулијана Бојациева (родена Цветановска),** пријавена на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје.....412-418

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА НА ГЕОТЕХНИКАТА, НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, на својата 429. седница одржана на 22.IX 2015 година, со Одлука број 02-2/139-164 од 22.IX 2015 година определи Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Васил Витанов, проф. д-р Спасен Ѓорѓевски и проф. д-р Милорад Јовановски, за изготвување на реферат за избор на наставник од областа на геотехниката.

По разгледувањето на документите, Комисијата утврди дека на распишаниот конкурс, објавен во весниците „Дневник“ и „Лајме“ од 3.IX 2015 година, се пријавил д-р Јосиф Јосифовски, дипл.град.инж., досегашен доцент на Катедрата за геотехника, на Градежниот факултет во Скопје. Врз основа на поднесените документи и личното познавање на кандидатот, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Јосиф Јосифовски е роден на 30.X 1974 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје, со континуиран одличен успех. По матурирањето во 1993/94 година се запишал на конструктивната насока на Градежниот факултет во Скопје, на кој студиите ги завршил во определениот рок. Дипломската работа на тема: *Проекти за фундамирање на мостовска конструкција на река Лејенец, на магистралниот пат М-4, Северна обиколница на град Скопје и Проекти за поврзување на мостовите со мостовите со конструкција од армирана земја* ја изработил на Катедрата за геотехника на Градежниот факултет во Скопје, под менторство на проф. д-р Васил Витанов, која на 20.X 1999 година ја одбрани со оценка 10 (десет).

Од јануари 2000 година, со Одлука на Наставно-научниот совет, почнува да работи како надворешен соработник, и е ангажиран со изведување на вежби по предметите: механика на почвите и фундамирање, на Катедрата за геотехника.

Од октомври 2000, своето понатамошно доostrучување го продолжил на магистерски студии во странство, на Рур - универзитетот во Бохум, СР Германија. Паралелно со студирањето, во период од една година, тој е хонорарно ангажиран како студентска помош да работи на Институтот за механика на почви и темелење кај проф. д-р Теодор Триентафелидис на истоимениот Универзитет.

Во меѓувреме, на 28.XII 2001 година кандидатот е примен на Градежниот факултет во Скопје во звањето помлад асистент по предметите механика на почвите, механика на карпите и фундаирање, на Катедрата за геотехника.

Двегодишните магистерски студии во рамките на курсот „Computational Engineering“, на Градежниот факултет при Универзитетот Рур во Бохум, СР Германија, ги завршил со одличен успех и изработка на магистерски труд под менторство на проф. д-р Гуентхер Шмид со наслов *Анализа на динамичкиот одговор на конструкциите темелени врз слоеви на почвен профил и испитување на влијанието од почвените слоеви и длабочината на темелење*, кој на 2.VIII 2002 година го одбрал со оцена 1 -еден (одличен) и се здобил со титулата магистер на технички науки (м-р) по пресметковно инженерство.

Од зимскиот семестар 2002 година, кандидатот продолжува со својот ангажман на Градежниот факултет како помлад асистент на Катедрата за геотехника. На 11.II 2004 година, по распишаниот конкурс на Градежниот факултет во Скопје од Наставно-научниот совет, тој е избран во звањето асистент по предметите механика на почвите, механика на карпите и фундаирање, на Катедрата за геотехника при Градежниот факултет во Скопје.

Во контекст на понатамошното академско доostrучување, кандидатот од 1.X 2005 година бил вклучен во програмата на меѓународните докторски студии SEEFORM, за што е стипендиран од страна на германската организација за академска размена ДААД. Во рамките на овие докторски студии, тој остварува и неколку студиски престои на Институтот за моделирање и пресметување при Универзитетот по технологија во Хамбург, СР Германија, па така бил на студиски престој на Техничкиот универзитет во Хамбург во периодот 15.VIII 2006 - 15.XI 2006 година работејќи на докторската дисертација.

Дополнително од 15.XI до 15.XII 2008 година кандидатот остварил посета на Техничкиот универзитет во Виена, на Институтот за механика на почви и карпи кај проф. д-р Хајнц Брандл. Во периодот од 15.I до 15.II 2010 година остварил повторна посета на Институтот за моделирање и пресметување при Универзитетот по технологија во Хамбург за финална подготовка на докторската дисертација.

Докторската дисертација под наслов *Испитување на интеракцијата почва-конструкција со примена на идеално приспособен слој како граничен услов*, пријавена на 15.V 2007 година и одобрена од Комисијата и од Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, кандидатот ја одбрал на 1.XI 2010 година и се здобил со научно звање - доктор на технички науки. Докторската дисертација е изработена во рамките на Меѓународниот центар за докторски студии од областа на инженерството (SEEFORM), под менторство на проф. д-р Васил Витанов и коменторство на проф. д-р Отто фон Есторфф.

Во периодот од изборот во звањето доцент на 371. седница на Наставно-научниот совет, одржана на 28.II 2011 година, тој е наставник на група на предмети на Катедрата за геотехника на првиот и вториот циклус на студии.

Активностите од областа на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност до неговиот избор во звањето доцент, се претставени во рефератот објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје број 1001, објавен на 1.II 2011 година.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Од изборот во звањето доцент до сега, кандидатот наставната дејност ја остварува на група предмети во првиот и вториот циклус на студии на Градежниот факултет во Скопје. Во споменатиот временски период, тој држи предавања на студиските програми по градежништво и геотехника. На додипломските студии држи предавања по предметите: фундамирање, фундамирање 1, геотехнички истражувања и подобрување на почви, додека на постдипломските студии по предметите: посебни проблеми во фундамирање, динамика на фундаменти и нумерички методи во геотехниката. На нив, тој посебно се истакнува како посветен и организиран предавач, за што сведочат и позитивните високо оценети студентски анкети за евалуација. За неговиот ангажман дополнително говори фактот дека кандидатот е ментор на студенти во изработка на бројни дипломски и магистерски работи. Во овој период, тој е член и на наставната комисија при Градежниот факултет преку која активно учествува и во подготовката на актуелните акредитирани студиски програми на Градежниот факултет. Од нив се забележува дека има одржано 32 семестрални предавања по различни предмети од летниот и зимскиот семестар во предметниот периодот од учебната 2011/2012 сè до денес.

Во Анексот 2, кој е составен дел на овој извештај, наведени се сите негови активности од областа во наставно-образовната дејност од изборот во звањето доцент до сега.

Научноистражувачка дејност

Посебен интерес во научноистражувачката дејност му претставува механиката на континуум и динамиката на почви и фундаменти, а посебно изучувајќи го проблемот на интеракција помеѓу почвата и конструкцијата.

Посебно за одбележување е неговото активно учество како претставник на Р. Македонија во работата на Еволуциската група 7 (EG7) за геотехничко проектирање на колови при Меѓународниот технички комитет 250, одговорен за имплементација и иновирање на еврокодovите.

Кандидатот уште е член на научноистражувачкиот одбор на Институтот за истражување во градежништво и енергија (IEGE), како и член на Техничкиот комитет 3 при Меѓународното друштво за механика на почви и геотехника (ETC-3) како претставник од Р. Македонија за проектирање на колови.

Во изминатиот период од преизборот во звањето доцент до сега, неговата научноистражувачка дејност се одвива во рамките на повеќе европски проекти, меѓу кои заслужуваат да се напоменат следните: Европска мрежа за плитка геотермална енергија за примена во објекти и инфраструктура (COST TU 1405) и Влијание на климатските промени на инженерските косини во инфраструктурата (COST TU 1202).

Посебно треба да се истакне дека во изминатиот период кандидатот остварува краток научноистражувачки престој на повеќе реномирани универзитети како: Универзитетот Кембриџ во Англија, ЕТХ во Цирих и Универзитетот Брно во Република Чешка.

Резултатите од научноистражувачките престои и проекти тој ги публикува во реномирани списанија и собири, домашни, но почесто меѓународни, на кои учествува како повикан предавач или учесник со сопствен труд и забележан настап. Објавува бројни натписи во книги, монографии, списанија и зборници од конференции и симпозиуми. За предметниот период од неговиот избор во звањето доцент, кандидатот има публикувано 24 научноистражувачки труда. Недвосмислено, неговите научноистражувачки активности го потенцираат неговиот истражувачки дух и апетит кој е евидентиран во Анексот 2, составен дел на овој извештај, во кој наведени се сите негови активности од областа на научноистражувачката дејност од изборот во звањето доцент до денес.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Стручната дејност на кандидатот е од областа на геотехниката, како носител или соработник, учествувал при изработката на голем број студии, идејни, основни и изведбени проекти, консултантски услуги и друго.

Во изминатиот период, кандидатот е консултант на Јавното претпријатие за државни патишта, Јавно претпријатие за железници – Инфраструктура и АД Електрани на Р. Македонија, за кои работи и како технички соработник- ревидент на тековните проекти.

Списокот на стручни трудови до неговиот преизбор во звањето асистент се објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје број 1001 од 1.II 2011 година.

За предметниот период од неговиот избор во звањето доцент, кандидатот има подготвено 72 стручни труда. Во Анексот 2, кој е составен дел на овој извештај, наведени се неговите активности од областа на стручно-апликативната дејност од преизборот во звањето доцент до денес.

Кандидатот е член на Друштвото за геотехника на Македонија преку кое членува и во Меѓународното друштво за механика на почви и геотехничко инженерство.

Во минатиот период, тој вбројува повеќе стручни и општествени активности преку своето членство во технички комитети при Институтот за стандардизација на Република Македонија, и тоа: Технички комитет ТК-11 Геотехника, Технички комитет ТК-40 еврокодони и национални анекси.

Како експерт, тој во овој период од страна на Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Р. Македонија е ангажиран за ревизија на неколку делови од Еврокодони, но позначајно и на организираните курсеви за обука во 2014 година како

предавач. Тој е предавач и на повеќе стручни трибини, тркалезни маси и студентски обуки, дел од нив и со меѓународен карактер.

Тој е и актуелен главен и одговорен уредник на списанието „Пресинг“ на Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Р. Македонија, преку кое дава сопствен придонес во информирањето и едуцирањето на стручната јавност.

Член е и на Друштвото на градежни конструктори на Македонија како стручно здружение, но и на граѓански здруженија како што е Германско – македонското друштво за соработка и Хумболд и ДААД алумни-клуб на поранешни германски стипендисти.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Јосиф Јосифовски, во учебната 2013/2105 година, доби позитивна оценка и е високо оценет со оценка над 4,8 од анонимно спроведената анкета на студентите на Градежниот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Јосиф Јосифовски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Јосиф Јосифовски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област геотехника.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, д-р Јосиф Јосифовски да биде избран во звањето вонреден професор во научната област геотехника.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Васил Витанов, с.р.
2. Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски, с.р.
3. Проф. д-р Милорад Јовановски, с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Јосиф Звонко Јосифовски

(име, татково име и презиме)

Институција: Градежен факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: геотехника

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред.	Назив на активност:	Поени

број		
I	Одржување на Предавања - прв циклус студии	28,80
A	Учебна 2011/2012 година	7,20
1	Фундирање (3+2), зимски 2011/2012 (3*15*0,04)	1,80
2	Геотехнички истражувања (3+1), зимски 2011/2012 (3*15*0,04)	1,80
3	Фундирање 1 (3+2), летен 2011/2012 (3*15*0,04)	1,80
4	Подобрување на почви (3+1), летен 2011/2012 (3*15*0,04)	1,80
B	Учебна 2012/2013 година	7,20
5	Фундирање (3+2), зимски 2012/2013	1,80
6	Геотехнички истражувања (3+1), зимски 2012/2013	1,80
7	Фундирање 1 (3+2), летен 2012/2013	1,80
8	Подобрување на почви (3+1), летен 2012/2013	1,80
B	Учебна 2013/2014 година	7,20
9	Фундирање (3+2), зимски 2013/2014	1,80
10	Геотехнички истражувања (3+1), зимски 2013/2014	1,80
11	Фундирање 1 (3+2), летен 2013/2014	1,80
12	Подобрување на почви (3+1), летен 2013/2014	1,80
Г	Учебна 2014/2015 година	7,20
13	Фундирање (3+2), зимски 2014/2015	1,80
14	Геотехнички истражувања (3+1), зимски 2014/2015	1,80
15	Фундирање 1 (3+2), летен 2014/2014	1,80
16	Подобрување на почви (3+1), летен 2013/2014	1,80
II	Одржување на Предавања - прв циклус студии	36,00
A	Учебна 2011/2012 година	9,00
1	Посебни проблеми во фундирање (3+2), зимски 2011/2012 (3*15*0,05)	2,25

2	Реологија на почви и карпи (3+2), зимски 2011/2012 (3*15*0,05)	2,25
3	Динамика на фундаменти (3+2), летен 2011/2012(2*15*0,05)	2,25
4	Нумерички методи во геотехника (3+2), летен 2011/2012(2*15*0,05)	2,25
Б	Учебна 2012/2013 година	9,00
5	Посебни проблеми во фундирање (3+2), зимски 2012/2013	2,25
6	Реологија на почви и карпи (3+2), зимски 2012/2013	2,25
7	Динамика на фундаменти (2+2), летен 2012/2013	2,25
8	Нумерички методи во геотехника (2+2), летен 2012/2013	2,25
В	Учебна 2013/2014 година	9,00
9	Посебни проблеми во фундирање (3+2), зимски 2013/2014	2,25
10	Реологија на почви и карпи (3+2), зимски 2013/2014	2,25
11	Динамика на фундаменти (3+2), летен 2013/2014	2,25
12	Нумерички методи во геотехника (3+2), летен 2013/2014	2,25
Г	Учебна 2014/2015 година	9,00
13	Посебни проблеми во фундирање (3+2), зимски 2014/2015	2,25
14	Реологија на почви и карпи (3+2), зимски 2014/2015	2,25
15	Динамика на фундаменти (3+2), летен 2014/2015	2,25
16	Нумерички методи во геотехника (3+2), летен 2014/2015	2,25
III	Подготовка на нов предмет	1,50
1	Геитехничко инженерство - Предавања (1+0,50)*1.00	1,50
IV	Ментор на дипломска работа	4,00
1	20*0,2	4,00
V	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	1,20
1	7*0,3	2,10
	Вкупно	71,50

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Пoени
I	Ментор на магистерска работа	3,00
1	3*1.00	3,00
II	Учесник во меѓународен научен проект	10,00
1	Josifovski, J. MC member, COST TU 1202: Impact Of Climate Change On Engineered Slopes For Infrastructure, MC member, 2012-2016.	5,00
2	Josifovski, J. MC member, COST TU 1405: European network for shallow geothermal energy applications in buildings and infrastructures (GABI), MC member, 2014-2018.	5,00
III	Научноистражувачки студиски престој и стручна размена	15,00
1	Студиски престој на Техничкиот универзитет во Брно, Р. Чешка, во траење од 1 месец, CEEPUS-програма за академска размена, од 15.V до 15.VI 2013година.	5,00
2	Студиски престој на Техничкиот универзитет во Цирих, Швајцарија, во траење од 1 месец, COST- европска програма за научен развој и соработка, од 15.X до 15.XI 2014 година.	5,00
3	Студиски престој на Универзитетот во Кембриџ, В. Британија, во траење од 10 дена, COST- европска програма за научен развој и соработка, од 1.VI до 10.VII 2015 година.	5,00
IV	Дел од монографија објавен во странство	6,00
1	Josifovski J. , Gjorgjevski S. and Jovanovski M. NUMERICAL ANALYSIS OF 20.5M DEEP EXCAVATION WITH ANCHORED DIAPHRAGM WALL. Geotechnical Aspects of Underground Construction in Soft Ground, (Ed.) Giulia Viggiani, CRC Press / Balkema, 2012 Taylor & Francis Group, London UK. Print ISBN: 978-0-415-68367-8, eBook ISBN: 978-0-203-80358-5. DOI: 10.1201/b12748-110. pp.835-843. http://www.crcnetbase.com/doi/abs/10.1201/b12748-110	3,00
2	Josifovski, J. , Jovanovski M. SEISMIC PROTECTION OF HISTORICAL BUILDINGS: EXPERIMENTAL ACTIVITY, Chapter 1: Design Stone material for construction of Mustafa Pasha Mosque Model, (Eds.) F. M. Mazzolani, K. Gramatikov, Polimetrica International scientific publisher, Monza, Italy,	3,00

	2012, Vol.3, pp.92-101. http://orbi.ulg.ac.be/handle/2268/132801	
V	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (4.00)	10,40
1	Josifovski, J. (2014). EVALUATION OF THE LAYER INFLUENCE ON DYNAMIC BEHAVIOR OF STRUCTURE OVER LAYERED SOIL, SCIENTIFIC JOURNAL OF CIVIL ENGINEERING, (Ed.) D. Moslavac, Vol. 3, Issue 2, Dec. 2014, PUBLISHER Faculty of Civil Engineering – Skopje, ISSN 1857-839X pp.15-24. http://www.gf.ukim.edu.mk/SJCE/V3_I2.pdf (4.00*1,00)	4,00
2	Susinov, B., Josifovski, J. & Abazi, S. (2014). LABORATORY INVESTIGATIONS TO DETERMINE THE EFFECT OF LIME IMPROVEMENT OF SOFT SILTY SOIL, SCIENTIFIC JOURNAL OF CIVIL ENGINEERING, (Ed.) D. Moslavac, Vol. 3, Issue 2, Dec. 2014, PUBLISHER Faculty of Civil Engineering – Skopje, ISSN 1857-839X pp.35-41. http://www.gf.ukim.edu.mk/SJCE/V3_I2.pdf (4.00*0,80)	3,20
3	Josifovski, J. (2012). APPLICATION OF PERFECTLY MATCHED LAYER AS AN ABSORBING BOUNDARY FOR ELASTIC UNBOUNDED DOMAINS, SCIENTIFIC JOURNAL OF CIVIL ENGINEERING, (Ed.) D. Moslavac, Vol.1, No.1, PUBLISHER Faculty of Civil Engineering – Skopje, ISSN 1857-839X pp.9-24. http://www.gf.ukim.edu.mk/images/sjce2.pdf (4.00*0,80)	3,20
VI	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир (2,00) или во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (3,00)	40,50
1	Josifovski, J. , Susinov B., Markov. I. ANALYSIS OF SOLDIER PILE WALL WITH JET-GROUTING AS RETAINING SYSTEM FOR DEEP EXCAVATION, Conference: Proceedings of the XVI ECSMGE Geotechnical Engineering for Infrastructure and Development, Volume: 7, pp. , 13-17 September, 2015, Edinburgh, UK, N 978-0-7277-6067-8, © The authors and ICE Publishing: All rights reserved, 2015 doi:10.1680/ecsmge.60678. (3*0.80)	2,40
2	Josifovski, J. , Susinov B. and Gjorgjevski S. COMPARISON OF DESIGN FOR SPREAD STRIP FOUNDATION BETWEEN EUROCODE AND MKS, 16 th International Symposium of Macedonian Association of Structural Engineers, MASE 15 Proceedings, (Eds.) M. Cvetkovska et al. 1-3 October 2015, Ohrid, (3*0.80)	2,40
3	Josifovski, J. & Gjorgjevski, S. & Susinov, B. RAMINA LANDSLIDE FROM A NATURAL HAZARD TO REMEDIATION. Proceedings: Landslide and	2,40

	Flood Hazard Assessment, 1st Regional Symposium on Landslides in the Adriatic-Balkan Region with the 3rd Workshop of the Croatian-Japanese Project 'Risk Identification and Land-Use Planning for Disaster Mitigation of Landslides and Floods in Croatia', Eds. Snježana Mihalić Arbanas Željko Arbanas, Published by: Faculty of Mining, Geology and Petroleum Engineering, University of Zagreb, Dec.2014, ISBN 978-953-6923-26-7, ISBN 978-953-6923-27-4 (eBook), pp.165-171. http://www.klizista-hr.com/wp-content/files_mf/1423336919_magicfields_download_file_3_1.pdf (3*0.80)	
4	Tomovski, I.& Josifovski, J. EFFECT OF COMPACTION ON UPLIFT CAPACITY OF SHALLOW FOUNDATIONS IN GRANULAR MATERIALS, Proceedings of the XV Danube - European Conference on Geotechnical Engineering (DECGE 2014) H. Brandl & D. Adam (eds.) 9-11 September 2014, Vienna, Austria (3*0.90)	2,70
5	Josifovski, J. , Gjorgjevski, S.& Susinov, S. NUMERICAL MODELLING OF 16 M DEEP UNDERGROUND STRUCTURE, Proceedings of the XV Danube - European Conference on Geotechnical Engineering (DECGE 2014) H. Brandl & D. Adam (eds.) 9-11 September 2014, Vienna, Austria (3*0.80)	2,40
6	Papic, J., Josifovski, J. , Gjorgjevski, S.& Susinov, S. REVITALIZATION OF ACCESS EMBANKMENTS TO BRIDGES FOR SECTION OF CORRIDOR 10 IN R. MACEDONIA, Proceedings of the XV Danube - European Conference on Geotechnical Engineering (DECGE 2014) H. Brandl & D. Adam (eds.) 9-11 September 2014, Vienna, Austria(3*0.60)	1,80
7	Josifovski, J. , Gjorgjevski, S.&Susinov, B. ANALYSIS OF DEEP EXCAVATION RETAINING SYSTEMS FOR URBAN AREAS, Proceedings of the 4th Symposium of Macedonian Association for Geotechnics, Struga, 25-28 June, 2014,(Ed.) Vlatko Sheshov, ISBN 978-9989-2053-3-0 (3*0.80)	2,40
8	Josifovski, J. , Susinov, B. & Abazi, S. JET-GROUTING PROTECTION OF EXCAVATION PIT, Proceedings of the 4th Symposium of Macedonian Association for Geotechnics, Struga, 25-28 June, 2014, (Ed.) Vlatko Sheshov, ISBN 978-9989-2053-3-0 (3*0.80)	2,40
9	Susinov, B., Josifovski, J. & Abazi,S., LABORATORY INVESTIGATIONS TO DETERMINE THE EFFECT OF LIME IMPROVEMENT OF SOFT SILTY SOIL, Proceedings of the 4th Symposium of Macedonian Association for Geotechnics, Struga, 25-28 June, 2014, (Ed.) Vlatko Sheshov, ISBN 978-9989-2053-3-0 (3*0.80)	2,40
10	Josifovski, J. , Gjorgjevski, S. COMPARATIVE STUDY OF DIFFERENT DEEP EXCAVATION RETAINING SYSTEMS, 18th ICSMGE- International Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, Proceedings	2,70

	Vol. 3, ISBN 978-2-85978-476-8, Presses des Ponts, 2013. pp. 2095-2098. P. Delage et al. (Eds.), 2-6 September 2013, Paris, France (3*0.90)	
11	Susinov, B. & Josifovski, J. LIME STABILIZATION OF SILTY SOFT SOIL, Proceedings of Fifth International Young Geotechnical Engineering Conference - 5iYGEC'13, Paris, France, ISBN , pp. (2013) (3*0.90)	2,70
12	Tomovski, I.& Josifovski, J. THEORETICAL AND EXPERIMENTAL RESEARCH ON UPLIFT CAPACITY OF SHALLOW FOUNDATIONS, Proceedings of Fifth International Young Geotechnical Engineering Conference - 5iYGEC'13, Paris, France, ISBN , pp. (2013) (3*0.90)	2,70
13	Josifovski, J. , Papic, J. & Gjorgjevski, S. RECONSTRUCTION OF BRIDGE ABUTMENTS ON CORRIDOR 10 SECTION VELES-KATLANOVO IN R. MACEDONIA, SMAR 2013-Second Conference on Smart Monitoring, Assessment and Rehabilitation of Civil Structures, Proceedings 9 -11 September 2013, Istanbul Technical University (ITU), Turkey. Book of abstracts, ISBN 978-3-033-04055-7, pp. 211, (full paper on CD, Proceedings, pp.1-8). (3*0.80)	2,40
14	Josifovski, J. , Gjorgjevski, S., Susinov, B. & Peshevski, I. OVERVIEW OF REHABILITATION MEASURES ON THE LOCK SHAFT OF TURIJA DAM FROM ITS CONSTRUCTION UNTIL TODAY, Proceedings from 3 rd Congress on Dams, Ed. Lj. Petkovski, Pub. Macedonian Committee on Large Dams, 13-14 June 2013, Struga, ISBN 978-608-65373-2-6, pp 369-381. (3*0.60)	1,80
15	Josifovski, J. , Gjorgjevski, S. & Jovanovski, M. DEEP EXCAVATION WITH MULTI-ANCHORED DIAPHRAGM WALL, 15th European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, A. Anagnostopoulos et al. (Eds.), 12-15 September 2011, Rome, Italy, Proceedings Part 3, ISBN 978-1-60750-800-7, IOS Press, 2011. pp. 1485-1490. (3*0.80)	2,70
16	Josifovski, J. , ABSORBING BOUNDARY CONDITIONS AND PERFECTLY MATCHED LAYER MODEL FOR ELASTODYNAMIC ANALYSIS. IDE 2011-Innovation as a function of Engineering development, 2011, Nis, Serbia, Thematic Proceedings, ISBN 978-86-80295-97-8, pp. 85-108. http://conference.researchbib.com/?action=viewEventDetails&eventid=11839&uid=r9d4bb (3*1.00)	3,00
17	Papić, Br. J., Jovanovski, M., Peševski, I., Vitanov, V., Gjorgjevski, S. & Josifovski, J. ALTERNATIVE FOR LARGE SCALE TESTING OF INTERFACE SHEAR STRENGTH. 4th Workshop on New Theoretical Knowledge in Geotechnics - iTAM 2011, Institute of Theoretical and Applied Mechanics of the Czech Academy of Sciences, Prosecká 76, 19000 Praha,	1,20

	2011. (3*0.40)	
VII	Трудови со оригинални научни резултати објавени во стручно/научно популарно списание (2,00)	3,00
1	Ј. Јосифовски, “Еврокод, повисоки или пониски вредности“, ПРЕСИНГ, бр.20, септември 2014, стр.20-28 (2*1.00)	2,00
2	Ј. Јосифовски, Д. Поповски, К. Тодоров, С. Чурилов, О. Колевски, “Еврокодовите мора да бидат во проекцијата на нашата иднина“, ПРЕСИНГ, бр.2, април 2011, стр.42-48 (2*0.50)	1,00
VIII	Секциско предавање на научен/стручен собир	10,00
1	Предавања во рамките на Обука за Еврокодovi во организација на Комората на овластени архитекти и инженери на Република Македонија (10*1.00)	10,00
IX	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер/усна презентација) (0,50/1,00)	10,00
1	16th International Symposium of Macedonian Association of Structural Engineers, MASE 15 Proceedings, (Eds.) M. Cvetkovska et al. 1-3 October 2015, Ohrid,	1,00
2	Conference: Proceedings of the XVI ECSMGE Geotechnical Engineering for Infrastructure and Development, Volume: 7, pp. , 13-17 September, 2015, Edinburgh, UK, N 978-0-7277-6067-8, © The authors and ICE Publishing: All rights reserved, 2015 doi:10.1680/ecsmge.60678.	1,00
3	the XV Danube - European Conference on Geotechnical Engineering (DECGE 2014) H. Brandl & D. Adam (eds.) 9-11 September 2014, Vienna	1,00
4	1st Regional Symposium on Landslides in the Adriatic-Balkan Region with the 3rd Workshop of the Croatian-Japanese Project ‘Risk Identification and Land-Use Planning for Disaster Mitigation of Landslides and Floods in Croatia’, Eds. Snježana Mihalić Arbanas Željko Arbanas, Published by: Faculty of Mining, Geology and Petroleum Engineering, University of Zagreb, Dec.2014, ISBN 978-953-6923-26-7, ISBN 978-953-6923-27-4 (eBook), pp.165-171.	1,00
5	SEEFORM Scholars' successful stories conference, October 9-10, 2014, Skopje, Macedonia	1,00

6	4th SYMPOSIUM of MACEDONIAN ASSOCIATION for GEOTECHNICS, Struga, 25-28 june, 2014, Ed. Vlatko Sheshov, ISBN 978-9989-2053-3-0	1,00
7	SMAR 2013-Second Conference on Smart Monitoring, Assessment and Rehabilitation of Civil Structures, 9 -11 September 2013, Istanbul Technical University (ITU), Turkey. Book of abstracts, ISBN 978-3-033-04055-7, pp. 211, (full paper on CD, Proceedings, pp.1-8).	1,00
8	15 th European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, A. Anagnostopoulos et al. (Eds.), 12-15 September 2011, Rome, Italy, Proceedings Part 3, ISBN 978-1-60750-800-7, IOS Press, 2011. pp. 1485-1490.	1,00
9	Fifth International Young Geotechnical Engineering Conference - 5iYGEC'13, Paris, France, ISBN , pp.	1,00
10	IDE 2011- Innovation as a function of Engineering development, 2011, Nis, Serbia, Thematic Proceedings, ISBN 978-86-80295-97-8, pp. 85-108.	1,00
Вкупно		101,90

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Проект на изведена состојба за дел од Ламела 1 на станбено-деловен објект "Припор" –Скопје, 12.5.2011	4,00
2	Извештај од извршениот увид на состојбата на каналската мрежа на хидросистемот "Стрежево", 3.4.2012	2,00
3	Елаборат за проценка на состојбите по настанат лом на столб кај далновод Свети Николе - Велес , 9.3.2012	2,00
4	Проект за стабилизирање на терен со потпорна колова конструкција во населба Црнице, 29.5.2012	4,00
5	Стручно мислење за настаната штета (лом) кај два решеткасти столбови 110kV бр.119 и 120 од далновод ТС Скопјез - Југохром бр.108/1б, 30.5.2012	1,00
6	Проект за заштита на градежна јама на машинската сала на објектот Стар театар во Скопје, 10.6.2012	4,00
7	Елаборат за техничко набљудување на браната НОВОСЕЛКА - Струмица	2,00

	за 2011 год., 12.7.2012	
8	Елаборат за техничко набљудување на браната ИЛОВИЦА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
9	Елаборат за техничко набљудување на браната МАРКОВА РЕКА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
10	Елаборат за техничко набљудување на браната ВОДОЧА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
11	Елаборат за техничко набљудување на браната ТУРИЈА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
12	Елаборат за техничко набљудување на браната МАНТОВО - Радовиш за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
13	Елаборат за техничко набљудување на браната ИЛОВИЦА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
14	Елаборат за техничко набљудување на браната МАРКОВА РЕКА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
15	Елаборат за техничко набљудување на браната ВОДОЧА - Струмица за 2011 год. , 12.7.2012	2,00
16	Design for strengthening and repair of bridges on NATO ROUTE "BOTTLE" section Veles – Katlanovo, 1.10.2012 (15*4.00)	60,00
17	Elaborates from geotechnical investigation on the embankments in the zone of the transitional slabs on the bridges of NATO ROUTE "BOTTLE" section Veles – Katlanovo, 1.10.2012, (15*2.00)	15,00
18	Основен проект за брана "Речани", конструктивна анализа на придружните објекти (преливен орган), 1.6.2013	4,00
19	Проект за подземен објект и заштита на градежна јама на локација ул.М.Т.Гологанов 54а-54б, 30.12.2012	4,00
20	Проект за обезбедување на стабилност на објектот "Скулптура - Три врби во реката Вардар", 1.2.2012	4,00
21	Основен проект за пристапен пат до профилот на брана "Речани" - потпорни конструкции, 5.5.2012	4,00
22	Проект на изведена состојба на брана Лисиче I - Анализа на стабилност, 27.12.2012	4,00

23	Проект на изведена состојба на брана Лисиче II - Анализа на стабилност, 27.12.2012	4,00
24	Елаборат за техничко набљудување на браната ВОДОЧА - Струмица за 2012 год. , 30.5.2013	2,00
25	Елаборат за техничко набљудување на браната ТУРИЈА - Струмица за 2012 год.	2,00
26	Елаборат за техничко набљудување на браната МАНТОВО - Радовиш за 2012 год. , 30.5.2013	2,00
27	Елаборат за техничко набљудување на браната ГРАДЧЕ - за 2012 год., 30.5.2013	2,00
28	Елаборат за техничко набљудување на браната КАЛИМАНЦИ - за 2012 год., 30.5.2013	2,00
29	Елаборат за техничко набљудување на браната МАВРОВИЦА - за 2012 год., 30.5.2013	2,00
30	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска река со придружни објекти, Дел 3.2 – Основен проект за брана „Речани“ со придружните објекти, Книга 6 – Инјекциони работи кај браната и придружните објекти (конечна верзија после ревизија), јули 2013.	4,00
31	Основен проект за заштита на градежна јама од подземни води на локација за градба на објект Јавна администрација – Државни институции, општина Центар, град Скопје, септември 2013	4,00
32	АНЕКС на локација за градба на објект Јавна администрација – Државни институции, Општина Центар, град Скопје, 2.2014	1,00
33	Проект за заштита на градежна јама за потребите на изградбата на објектот "Турски Национален Театар" во Скопје, 9.2014	4,00
34	Основен проект (изведена состојба) за санација на машински темел на погонско вратило на млин поз.5012 во погонот за флотација при рудникот за бакар "Бучим" во Радовиш, 9,2014	4,00
35	Елаборат за техничко набљудување на браната ВОДОЧА - Струмица за 2013 год., 4.2014	2,00
36	Елаборат за техничко набљудување на браната ТУРИЈА - Струмица за 2013 год. , 4.2014	2,00
37	Елаборат за техничко набљудување на браната Маркова Река - за 2012 и 2013 год. , 4.2014	2,00

38	Основен проект за санација на потпорна конструкција на улица "Партение Зогравски" во Скопје, 11.2014	4,00
39	Извештај за состојбата на свлечиштето во зона на вруточки сифон врз основа на теренски мерења на поместувања извршени во 2014 година, 6.2.2015	0,50
40	Основен проект (изведена состојба) за санација на машински темел на дробилична постројка за олово и цинк "Тораница" во Крива Паланка, 2.2015	4,00
41	Основен проект за изведба на заштитни мерки против свлекување на теренот во зона на трасата на цевководот за МХЕ "Јабланичка Река" општина Лабуништа, 2.2015	4,00
42	Основен проект за реконструкција на обрушениот сид и засводените простории – стражарници од влезната партија на археолошкиот локалитет Тетовско кале – Бал Тепе, 4.2015	2,00
43	Елаборат за техничко набљудување на браната ВОДОЧА - Струмица за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
44	Елаборат за техничко набљудување на браната ТУРИЈА - Струмица за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
45	Елаборат за техничко набљудување на браната МАНТОВО - Радовиш за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
46	Елаборат за техничко набљудување на браната КАЛИМАНЦИ - за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
47	Елаборат за техничко набљудување на браната МАВРОВИЦА - за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
48	Елаборат за техничко набљудување на браната Маркова Река - за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
49	Елаборат за техничко набљудување на браната Иловица - за 2014 год. , 4.6.2015	2,00
50	Елаборат за техничко набљудување на браната Новоселка - за 2014 год., 4.6.2015	2,00
51	Елаборат за техничко набљудување на браната Чаушица - за 2014 год., 4.6.2015	2,00
52	Извештај од пробното товарање на кол во темелна колова конструкција на АБ мост на КМ 5+170,80 преку р. Пчиња на автопат Миладиновци –	1,00

	Штип, 6.2015	
53	Основен проект за градба на хидројаловиште бр.4 на рудникот Саса - М.Каменица, август 2015	4,00
54	Основен проект за ревитализација на брана Водоча со придружните објекти – Струмица, август 2015	2,00
55	Основен проект за реконструкција – Елаборат за дополнителни инјекциони работи на брана ХЕЦ Козјак, април 2015, со МЈ, СпГ, ЈЈ и ИП	4,00
56	Општи и посебни услови за изведба во склоп на Основен проект за реконструкција – Елаборат за дополнителни инјекциони работи на брана ХЕЦ Козјак, април 2015, со МЈ, СпГ, ЈЈ и ИП	4,00
57	Дополна на Основен проект за подобрување на стабилноста на косините на пристапниот пат до брана Света Петка – втора делница од km 5+246 до km 10+289 и на делницата од браната до машинската зграда, април 2015, со МЈ, СпГ, ЈЈ, ЗЗ, ИП	4,00
58	Саса, Книга 10	4,00
59	Саса, Книга 6	4,00
60	Техничка документација за градба на хидројаловиште бр.4 на рудникот Саса – М. Каменица, Книга 9: Инјекциони работи кај обиколниот тунел, октомври 2014 (со Мј, СпГ, ЈЈ, ИП, МИ)	4,00
61	Техничка документација за градба на ХЈ4 на рудник Саса – М. Каменица: Елаборат од геотехнички истражувања и испитувања, април, 2014 (со СпГ, МЈ, ЈЈ, ИП и МИ)	4,00
62	Техничка документација за градба на хидројаловиште бр.4 на рудник Саса – М. Каменица, Елаборат од геотехничките истражувања и испитувања, јануари 2014, со СпГ, МЈ, ЈЈ, ИП, МИ	4,00
63	Техничка документација за градба на хј бр.4 на рудникот Саса – М. Каменица, февруари 2014 (со СпГ, МЈ, ЈЈ, ИП, МИ)	4,00
64	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска река со придружни објекти, Дел 3.2 – Основен проект за брана „Речани“ со придружните објекти, Книга 6 – Инјекциони работи кај браната и придружните објекти (конечна верзија после ревизија), јули 2013 (со МЈ, СпГ, ВВ, НГ, ЈЈ и ИП)	4,00
65	Живојно – геотехнички, април 2013 год. (со МЈ, СпГ, ЈЈ, ИП, Манасиев)	4,00
66	Проект за геолошки и геотехнички доистражувања и испитувања за наоѓалиштето за јаглен „Брод-Гнеотино“ – РЕК Битола, ноември 2012 (со МЈ, СпГ, НГ, ЈЈ, ИП, БС, Манасиев)	4,00
67	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска Река со придружни објекти, Дел 3.2 – Основен проект за брана „Речани“ со придружните објекти, Книга 4.3 – Инјекциона галерија, јуни 2012 (со СпГ, МЈ, ВВ, НГ, ЈЈ и ИП)	4,00

68	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска река со придружни објекти, Дел 3.2 – Основен проект за брана „Речани“ со придружните објекти, Книга 4.1 – Бочен преливник, јуни 2012 (со СпГ, МЈ, ВВ, НГ, ЈЈ и ИП)	4,00
69	Основен проект за санација на инекционата завеса на левиот бок и дел од делницата „А“ на длабинската завеса на брана „Турија“, јануари 2012 (со СпГ, МЈ, ИП и ЈЈ)	4,00
70	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска Река со придружни објекти, Дел 3.2 – Основен проект за брана „Речани“ со придружните објекти, Книга 6 – Инјекциони работи кај браната и придружните објекти (конечна верзија после ревизија), јули 2013 (со МЈ, СпГ, ВВ, НГ, ЈЈ и ИП)	4,00
71	Елаборат од геотехнички истражувања и испитувања за потреби на надградба и реконструкција на управна зграда на Министерство за транспорт и врски, мај 2011 (со СпГ, МЈ, ЈЈ и ИП)	2,00
72	Техничка документација за брана „Речани“ на Оризарска река со придружните објекти, дел 1 – Идеен проект за избор на тип на насипна брана и оптимално техничко решение со диспозиција за придружни објекти, Книга 2 – Придружни објекти, мај 2011 (со ЉП, ВВ, СпГ, МЈ, НГ,СтМ, ЈЈ, ИП и МЕфт)	4,00
Вкупно		272,50
Дејности од поширок интерес		
I	Член на факултетска комисија	1,00
1	Конкурсна комисија за спроведување на постапката по Конкурс за запишување на студенти на прв циклус на студиски програми 2011/2012	0,50
2	Комисија за настава, 2011-2015	0,50
II	Подготовка на национални документи	8,00
1	Ревизија на извршен превод на Еврокод 7 - Дел 1	2,00
2	Ревизија на извршен превод на Еврокод 7 - Дел 2	2,00
3	Ревизија на извршен превод на Еврокод 3 - Дел 5	2,00
4	Ревизија на извршен превод на Еврокод 8 - Дел 5	2,00
III	Учество во комисии и тела на државни и други органи	13,00
1	Член на меѓународното друштво за механика на почви и геотехничко инженерство, од 2004 година.	1,00
2	Член на техничкиот комитет ЕТС-3 на Меѓународното друштво за	1,00

	проектирање на колови, од 2014 година.	
3	Член на Еволуциската група 7 (EG-7) на Европското стандардизациско тело и техничкиот комитет 250 (TC 250/SC 7) за Еврокодови, Геотехничко проектирање, Колови темели, од 2013 година.	1,00
4	Консултат и ревидент на проекти за ЈП Државни патишта, од 2011 година.	1,00
5	Консултат и ревидент на проекти за АД Електрани на Р.Македонија, од 2011 година.	1,00
6	Консултат и ревидент на проекти за ЈП железници-Инфраструктура, од 2011 година.	1,00
7	Член на Техничкиот комитет ТК11 Геотехника при Институтот за стандардизација на Р. Македонија - од 2009 година.	1,00
8	Член на ИСРМ ТК40 Еврокодови РГ7-Основи за пресметување на геотехнички конструкции при Институтот за стандардизација на Р.Македонија - од 2007 до 2014 година.	1,00
9	Член на организациски одбор на Друштвото за геотехника на Р. Македонија– од 2002 година.	1,00
10	Member of Institut for Research in Environment, Civil Engineering and Energy (IEGE), 2015	1,00
11	National member of CEN TC 250/SC7/EG7-Evolution Group 7 on Pile design (European Committee for Standardization), 2012 - Present.	1,00
12	National member of ISSMGE ETC3 - Piles, 2015- Present	1,00
13	Editor of "SEEFORM SCHOLARS' SUCCESSFUL STORIES" Proceedings, 10 years SEEFORM, Scientific conference, 9-10.X 2014, Skopje, Macedonia, http://www.seeform.ukim.edu.mk/Docs/Agenda-final.pdf	1,00
Вкупно		294,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	71,50
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	101,90
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	294,50
Вкупно	467,90

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Васил Витанов, с.р.
2. Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски, с.р.
3. Проф. д-р Милорад Јовановски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ МЕТАЛНИ КОНСТРУКЦИИ НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Градежен факултет, објавен во весниците „Дневник“ и „Лајме“ од 24.9.2015 година, за избор на наставник во сите звања во наставно-научната област метални конструкции, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, донесена на 430. седница на Наставно-научниот совет, одржана на 21.10.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Петар Цветановски, проф. д-р Атанас Филиповски и проф. д-р Горан Марковски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област метални конструкции, во предвидениот рок се пријави кандидатот: д-р Денис Поповски, дипл. град. инж., асистент на Градежниот факултет во Скопје.

1. Биографски податоци и образование

Кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., е роден на 25.7.1980 година во Струмица. Основното образование го завршил во ОУ „Моша Пијаде“ во Струмица. Средното образование го завршил, исто така, во Струмица во УСО „Јане Сандански“, на природно-математичката насока.

На Градежниот факултет во Скопје се запишал во учебната 1999/2000 година на конструктивната насока. Дипломирал на 23.9.2004 година, во предвидениот рок за студирање, со просечен успех 8,95. Дипломската работа, „Спрегнат мост на р. Вардар на градска магистрала“, ја одбрани со највисока оценка 10.

Во учебната 2004/2005 година се запиша на постдипломските студии на Градежниот факултет во Скопје, на конструктивната насока - област: метални конструкции и ги положи сите предвидени предметни програми со просечен успех 10. На 343. седница одржана на 16.6.2008 година, кандидатот пријави магистерска тема со работен наслов „Анализа на влијанието од дебелината на армиранобетонската плоча кај спрегнатите носачи“ која успешно ја одбрани на 28.12.2009 година, со што се стекна со право на научен назив магистер на технички науки од областа на градежништвото.

Кандидатот м-р Денис Поповски, дипл.град.инж., во периодот април-јули 2004 година, како апсолвент, бил ангажиран од фирмата „Давос-Инвест“, каде што работел на статичка пресметка и изработка на работилничка документација.

По дипломирањето, од октомври 2004 до март 2005 година, работел во КОНСТАТ-Скопје како проектант. Од март до декември 2005 година работел во ВАНИМЕКС-Скопје на проектирање и изведба на челични конструкции.

По дипломирањето до декември 2005 година, во континуитет, кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., беше ангажиран како надворешен соработник на Катедрата за метални конструкции во изведувањето на вежбите.

Во јануари 2006 година, кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., е избран како помлад асистент, во март 2010 година е избран за асистент, а во ноември 2012 е реизбран за асистент на групата предмети на Катедрата за метални конструкции. Кандидатот активно го владее англискиот јазик и има познавање од германскиот јазик.

На 375. седница на Наставно-научниот совет, одржана на 4.5.2011 година, беше прифатена позитивната оценка за подобност на кандидатот и темата за пријавената докторска дисертација на кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., под работен наслов „Експериментално и теориско истражување на ефектите од спрегањето на челикот и бетонот кај континуирани носачи од меѓукатни конструкции“. Докторската дисертација,

под истиот наслов, кандидатот успешно ја одбрани на 14.9.2015 година, пред комисија во состав: проф. д-р Петар Цветановски, проф. д-р Атанас Филиповски, проф. д-р Горан Марковски, проф. д-р Мери Цветковска и проф. д-р Зоран Богатиноски.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 952, 981 и 1040, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Градежниот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., изведува вежби на прв и втор циклус студии на студиската програма по градежништво.

По дипломирањето до изборот во звањето помлад асистент, кандидатот беше ангажиран како надворешен соработник во изведувањето на вежбите на групата предмети на Катедрата за метални конструкции.

Во периодот од изборот во звањето помлад асистент до денес, кандидатот успешно учествува во организацијата и изведувањето на вежбите по предметите од прв циклус: *основи на челични конструкции, челични конструкции во високоградба, челични мостови, испитување на конструкции, сребрени конструкции, алуминиумски конструкции, висечки конструкции (на конструктивната насока), челични конструкции, челични мостови (на хидротехничката и насоката за пливачки и железници), челични конструкции (Архитектонски факултет),* како и на вежбите од втор циклус по предметот *специјални метални конструкции.*

За наведените предмети, покрај практичната работа со студентите при изработка на програми, семинарски и дипломски работи, предвидени со наставата, во соработка со градежните компании организира и теренска настава на територијата на Република Македонија. Детали за покриеноста на наставата се дадени во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., како автор или коавтор, има објавено 20 научни труда, од кои 1 труд во меѓународно научно списание. Објавените трудови се наведени во Анексот 2, кој е составен дел на овој Извештај.

Во рамките на CEEPUS–проектот за мобилност на наставен и соработнички кадар, во периодот 1.-31.10.2006 година, кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., престојувал на Градежниот факултет во состав на Универзитетот во Подгорица, Црна Гора, каде што работел на тема поврзана со пожарната пресметка на челичните конструкции според Eurocode 3.

Кандидатот е ментор на студенти на труд од извршено испитување со наслов: „Experimental Procedure For Slip Factor Obtaining At Connections With Preloaded Bolts“, презентирани на International Summer Conference of Civil Engineering, јули 2013 година во Осиек, Хрватска. Трудот, исто така, е објавен во „e-GFOS Journal, No8“.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Катедрата за метални конструкции во рамките на дејноста на Градежниот факултет. Кандидатот поседува овластувања А за проектирање, ревизија и надзор на градби издадени од Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Македонија. Во својство на соработник или одговорно лице (проектант, ревидент), кандидатот има изработено респективен број на проекти и стручни трудови.

Стручните трудови се наведени во Анексот 2, кој е составен дел на овој Извештај.

Особена активност кандидатот покажува и во дејностите од поширок интерес. Кандидатот беше дел од тимот за стручна ревизија на преводите на Еврокодските за конструкции (ЕС3 и ЕС4), каде што покажа завидна активност и успешност. Исто така, кандидатот учествуваше во изготвувањето на материјалот и реализацијата на семинарите за имплементација на Еврокодските за конструкции (ЕС3) во организација на КОАИ и Градежниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж., активно е вклучен во работата на повеќе стручни здруженија и институции, и тоа:

- Комора на овластени архитекти и овластени инженери на Македонија;
- Сојуз на градежни инженери на Македонија;
- Друштво на градежни конструктори на Македонија;
- Инженерска институција на Македонија.

Оценка од самоевалуација

Согласно со Извештајот од Комисијата за самоевалуација на Факултетот, кандидатот своите наставни обврски секогаш ги извршува професионално, квалитетно, совесно и на високо стручно ниво. Кандидатот успешно им го пренесува знаењето и воспоставува професионален однос со студентите, што е потврдено со позитивната оценка која

кандидатот редовно ја добива од спроведената анонимна студентска анкета за реализација на наставните обврски и содржини, спроведена во досегашниот период, организирана во рамките на процесот на самоевалуација на Градежниот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатот д-р Денис Поповски, дипл.град.инж.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Денис Поповски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент од научната област метални конструкции.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, д-р Денис Поповски да биде избран во звањето доцент од областа на металните конструкции.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Петар Цветановски, с.р.

Проф. д-р Атанас Филиповски, с.р.

Проф. д-р Горан Марковски, с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Денис Поповски

Институција: Градежен факултет - Скопје

Научна област: градежништво и водостопанство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
I	Одржување на вежби	124.20
	Учебна 2006/2007 година	9.00
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на челични конструкции	2.70
2	Челични конструкции во високоградба	1.35

3	Челични мостови	1.35
4	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
5	Челични мостови (ПЖ)	0.45
6	Испитување на конструкции	0.90
7	Челични конструкции (АФ)	1.35
Учебна 2007/2008 година		13.05
<i>Вежби на прв циклус студии:</i>		
1	Основи на челични конструкции	1.35
2	Челични конструкции во високоградба	2.70
3	Челични мостови	1.35
4	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
5	Челични мостови (ПЖ)	2.70
6	Челични конструкции (АФ)	1.35
7	Висечки конструкции	0.90
8	Спрегнати конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
Учебна 2008/2009 година		11.25
<i>Вежби на прв циклус студии:</i>		
1	Основи на челични конструкции	1.35
2	Челични конструкции во високоградба	1.35
3	Челични мостови	2.70
4	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
5	Челични мостови (ПЖ)	0.45
6	Челични конструкции (АФ)	0.90
7	Висечки конструкции	1.80
8	Алуминиумски конструкции	0.90

9	Испитување на конструкции	0.90
	Учебна 2009/2010 година	9.00
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на челични конструкции	1.35
2	Челични конструкции во високоградба	1.35
3	Челични мостови	1.35
4	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
5	Челични мостови (ПЖ)	0.45
6	Челични конструкции (АФ)	0.90
7	Висечки конструкции	0.90
8	Алуминиумски конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
	Учебна 2010/2011 година	13.50
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	
1	Основи на челични конструкции	2.70
2	Челични конструкции во високоградба	1.35
3	Челични мостови	2.70
4	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
5	Челични мостови (ПЖ)	0.45
6	Челични конструкции (АФ)	1.80
7	Висечки конструкции	0.90
8	Алуминиумски конструкции	0.90
9	Спрегнати конструкции	0.90
10	Испитување на конструкции	0.90
	Учебна 2011/2012 година	16.20
	<i>Вежби на прв циклус студии:</i>	

1	Основи на челични конструкции	4.05
2	Челични конструкции во високоградба	2.70
3	Челични мостови	2.70
4	Челични мостови (ПЖ)	0.45
5	Челични конструкции (АФ)	2.70
6	Висечки конструкции	0.90
7	Алуминиумски конструкции	0.90
8	Спрегнати конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
Учебна 2012/2013 година		19.35
<i>Вежби на прв циклус студии:</i>		
1	Основи на челични конструкции	4.05
2	Челични конструкции во високоградба	4.05
3	Челични мостови	2.70
4	Челични мостови (ПЖ)	0.45
5	Челични конструкции (АФ)	4.50
6	Висечки конструкции	0.90
7	Алуминиумски конструкции	0.90
8	Спрегнати конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
Учебна 2013/2014 година		14.85
<i>Вежби на прв циклус студии:</i>		
1	Основи на челични конструкции	2.70
2	Челични конструкции во високоградба	2.70
3	Челични мостови	2.70
4	Челични мостови (ПЖ)	0.45

5	Челични конструкции (АФ)	2.70
6	Висечки конструкции	0.90
7	Алуминиумски конструкции	0.90
8	Спрегнати конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
Учебна 2014/2015 година		19.35
<i>Вежби на прв циклус студиум:</i>		
1	Основи на челични конструкции	4.05
2	Челични конструкции во високоградба	4.05
3	Челични мостови	2.70
4	Челични мостови (ПЖ)	0.45
5	Челични конструкции (АФ)	2.70
6	Висечки конструкции	0.90
7	Челични конструкции (ПЖ и Х)	0.90
8	Спрегнати конструкции	0.90
9	Испитување на конструкции	0.90
10	Основи на челични конструкции (ГЗ)	1.80
II	Подготовка на нов предмет - вежби	2.00
<i>Вежби на прв циклус студиум:</i>		
1	Висечки конструкции	0.50
2	Челични конструкции на згради	0.50
3	Спрегнати конструкции	0.50
4	Алуминиумски конструкции	0.50
III	Интерна скрипта за вежби	15.00
<i>Вежби на прв циклус студиум:</i>		
1	Челични конструкции на згради	3.00

2	Спрегнати конструкции	3.00
3	Челични мостови	3.00
4	Алуминиумски конструкции	3.00
5	Основи на челични конструкции	3.00
IV	Консултации со студенти	7.25
	$(262+341+424+239+313+409+415+550+672)*0.002$	7.25
	Вкупно	149,80

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
I	Научно стручни трудови	
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	3.60
1	SamardzioskaT., Trombeva-GavrilovskaA., CvetanovskiP., PopovskiD., PartikovM., “Strengthening and overbuilding of car service “Automakedonija“ in Skopje“, Macedonia, Journal of Applied Engineering Science, 2012.	3.60
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	38.10
1	Поповски Д., Цветановски П., „Експериментално определување на коефициентот на триење кај врски со преднепрегнати завртки“, ДГКМ 13. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2009 год., Книга 2.	2.70
2	ПоповскиД., ПартиковМ., ФилиповскиА.,„Примена на Еврокод 9 за пресметка на заварени врски“, ДГКМ, 13-ти симпозиум, Охрид,	2.40

	Македонија, 2009 год., Книга 2.	
3	Поповски Д., Партиков М., Филиповски А., „Примена на Еврокод 9 за пресметка на алуминиумски врски со завртки“, ДГКМ, 13. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2009 год., Книга 2.	2.40
4	Петков И., Цветановски П., Поповски Д., „Анализа на деформациско напонската состојба од испитувањето на железнички мост“, ДГКМ, 13. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2009 год., Книга 2.	2.40
5	Партиков М., Поповски Д., Филиповски А., „Пример за подобрување на носивоста и пренамена на индустриски објект“, ДГКМ, 13. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2009 год., Книга 2.	2.40
6	Поповски Д., Филиповски А., Партиков М., „Пресметување на класа на пресек према Еврокод 9“, ДГКМ, 14. Симпозиум, Струга, Македонија, 2011 год.	2.40
7	Партиков М., Поповски Д., Цветановски П., „Пешачки мост на езеро Матка“, ДГКМ, 14. Симпозиум, Струга, Македонија, 2011 год.	2.40
8	Поповски Д., Цветановски П., Партиков М., „Влијание на спуштање на потпора кај спрегнатите континуирани носачи“, ДГКМ, 14. Симпозиум, Струга, Македонија, 2011 год.	2.40
9	Партиков М., Цветановски П., Поповски Д., „Влијание на конструкција на јазли врз однесувањето на решеткастите носачи“, ДГКМ, 14. Симпозиум, Струга, Македонија, 2011 год.	2.40
10	Поповски Д., Партиков М., Цветановски П., Филиповски А., „Пресметување на центрично притиснат елемент према Еврокод 9“, ДГКМ, 15. Симпозиум, Струга, Македонија, 2013 год.	1.80
11	Филиповски А., Плана Ф., Хадри Р., Поповски Д., Зејнели Ш., Партиков М., „Проектирање на заварени гредни носачи изведени од алуминиумски лимови според Еврокод 9“, ДГКМ, 15. Симпозиум, Струга, Македонија, 2013 год.	1.80
12	Филиповски А., Плана Ф., Хадри Р., Поповски Д., Зејнели Ш., Партиков М., „Нумерички пример за проектирање на заварени гредни носачи изведени од алуминиумски лимови според Еврокод 9“, ДГКМ, 15. Симпозиум, Струга, Македонија, 2013 год.	1.80
13	Popovski D., Cvetanovski P., Partikov M., “The effects of the pre-stressing by controlled imposed deformation of continuous composite beams“, MASE 16 th symposium, Ohrid, Macedonia, 2015.	2.40

14	Popovski D., Cvetanovski P., Partikov M., "Testing the behavior of shearconnectors", MASE 16 th symposium, Ohrid, Macedonia, 2015.	2.40
15	Кочовски Е., Дамјановски В., Партиков М., Поповски Д., „Модуларни платформи во произведен погон“, ДГКМ, 16. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2015.	1.80
16	Дамјановски В., Кочовски Е., Поповски Д., Партиков М., „Испитување на анкери на извлекување вградени во постоечка бетонска маса“, ДГКМ, 16. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2015.	1.80
17	Партиков М., Цветановски П., Поповски Д., „Проектирање на решеткаст носач со К јазли според Еврокод 3“, ДГКМ, 16. Симпозиум, Охрид, Македонија, 2015.	2.40
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	3.40
1	Поповски Д., Танев С., „Влијание на дебелината на плочата при спрегнатите конструкции“, ДГКМ 12-ти симпозиум, Струга, Македонија, 2007 год., Книга 2.	1.80
2	Танев С., Цветановски П., Поповски Д., „Два примера како е извршена рационализација на една индустриска хала и мост“, ДГКМ 12. Симпозиум, Струга, Македонија, 2007 год., Книга 2.	1.60
	Учество на научен/стручен собир со реферат (орална презентација)	5.00
1	12. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Струга, 2007.	1.00
2	13. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, 2009.	1.00
3	14. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Струга, 2011.	1.00
4	16. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, 2015.	2.00
	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	7.00
1	12. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Струга, 2007.	1.00
2	13. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, 2009.	2.00

3	14. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Струга, 2011.	1.50
4	15. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Струга, 2013.	1.50
5	16. Меѓународен симпозиум на Друштвото на градежни конструктори на Македонија, Охрид, 2015.	1.00
Вкупно:		57,10

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Стручни проекти	
1	Главен проект за настрешница на фудбалски стадион во н. Чаир, Скопје, 2005 (одговорен проектант), Поповски Д.	4.00
2	Основен проект за пешачки мост на е. Треска, Скопје, 2009 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
3	Основен проект на челична конструкција за производна хала 14x48м со два крана на "Стил Кон" ДОО – Куманово, 2010 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
4	Главен проект за носечките челични конструкции (столбови, носачи на опрема, портали) на 110 kV трафостаница во Њу Абеокута, Нигерија, 2012(одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
5	Изведбен проект за носечките челични конструкции (столбови, носачи на опрема, портали) на 400 kV трафостаница во Папаланто,	4.00

	Нигерија, 2013 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	
6	Основен проект за анализа на ќелична конструкција со подна плоча и темели на магацин, Делчево, 2013 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
7	Основен проект за анализа на кранска греда за мостен кран од 3.2t, Скопје, 2013 (одговорен проектант), Поповски Д.	4.00
8	Основен проект за анализа на челичната конструкција и контрола на носивоста и појачување на постоечка АБ конструкција, Скопје, 2013 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М., Кочовски Е., Дамјанов В.	4.00
9	Основен проект за анализа на челична и спрегната конструкција за надоградба на Хотел „Славија“ Охрид, 2013 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
10	Основен проект за челична конструкција во лифтовски јадра, Скопје, 2014 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М.	4.00
11	Основен проект за мгацин на ГП 1.3.I, на КП 6517, Блок 3, КО Струмица, Струмица, 2014 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М., Кочовски Е., Дамјановски В.	4.00
12	Основен проект за произведен индустриски погон на Техникал Текстајл во ТИРЗ Штип, 2014 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М., Кочовски Е., Дамјановски В.	4.00
13	Основен проект за административна зграда на Техникал Текстајл во ТИРЗ Штип, 2015 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М., Кочовски Е., Дамјановски В.	4.00
14	Основен проект за платформи за опслужување и одржување на производниот процес за Техникал Текстајл во ТИРЗ Штип, 2015 (одговорен проектант), Поповски Д., Партиков М., Кочовски Е., Дамјановски В.	4.00
15	Основен и изведбен проект за 110/400 kV трафостаница во Штип, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
16	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови AD120 за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
17	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти	2.00

	челични столбови SD1 за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	
18	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови AD150 за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
19	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови TA120 за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
20	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови S(A) за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
21	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови SL(A) за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
22	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови A150(A) за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
23	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови SD за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
24	Главен проект - фаза статичка пресметка за типски решеткасти челични столбови TA120(A) за 110 kV далековод за Албанија, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
25	Основен и изведбен проект за гормобрански столб H=30m за трафостаница Дуброво, Неготино, 2007, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
26	Основен и изведбен проект за новата CСV линија во кругот на Фабрика за кабли во Неготино, 2008, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
27	Основен и изведбен проект за изградба на индустриски објект – фабрика, Неготино, 2008, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
28	Изведбен проект за индустриски железнички мост 5x15м на "Железара" АД Скопје, 2008, Танев С., Поповски Д.и други.	2.00

29	Основен проект за типски сталажи за потребите за ускладишување на тутун во магацински простор на "Сокомак" во Битола, 2008, Цветановски П., Поповски Д.	2.00
30	Основен и изведбен проект за носивоста на појачаната конструкција на постојниот објект "Мак Табак" во Тетово, 2009, Филиповски А., Поповски Д., Партиков М.	2.00
31	Основен проект за комплекс објекти во село Кадино на "Пекабеско" АД Скопје, 2010, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
32	Идеен, Основен и Изведбен проект за санација и зајакнување на објектот на универзална сала, 2010, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
33	Основен проект на административната зграда на Министерството за транспорт и врски, Скопје, 2011, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М. и други.	2.00
34	Основен проект за производна хала 128х20м со три крана на "Стил Кон" ДОО – Куманово, 2011, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
35	Основен проект за изработка на челична конструкција за доградба на Собрание на Р. Македонија, ламела 7, 2012, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
36	Основен и Изведбен проект за производна хала на "Колид" Колешино во Визбегово, Скопје, 2012, Танев С., Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
37	Основен проект за носечките челични конструкции на стоваришни хали во Гвинеја, 2012, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	2.00
38	Основен проект на административната зграда на Министерството за транспорт и врски, Скопје, 2011, Цветановски П., Поповски Д., Партиков М. и други.	2.00
39	Ревизија на Основниот проект за деловно - производен објект во с. Младо Нагоричино, Куманово, 2009 (одговорен ревидент), Поповски Д.	1.00
40	Ревизија на Основниот проект за бензинска станица и услужен центар на магистрален пат Скопје-Гевгелија, КО Смоквица, Гевгелија, 2011 (одговорен ревидент), Поповски Д.	1.00

41	Ревизија на Основениот проект на објектот за прибирање и третман на медицински и комунален отпад, ГОБ „8. Септември“, Скопје, 2015 (одговорен ревидент), Поповски Д.	1.00
42	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип N2 наменети за 400 kV водови, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
43	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип N3 наменети за 400 kV водови, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
44	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип N4 наменети за 400 kV водови, 2006, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
45	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип Z1 наменети за 400 kV водови, 2007, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
46	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип Z2 наменети за 400 kV водови, 2007, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
47	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип Z3 наменети за 400 kV водови, 2007, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
48	Ревизија на главните проекти за челичната конструкција на далеководен столбов тип Z4 наменети за 400 kV водови, 2007, Цветановски П., Поповски Д.	0.50
49	Ревизија на основни проекти за конструкции, хидроинсталации и геомеханика за развојна индустриска зона Бунарџик, 2009, Цветановски П., филиповски А., Поповски Д. и други.	0.50
50	Испитување и изработка на елаборат за пробно товарење на столбовите тип SRS_16_оx10_185 наменети за 110 kV водови, 2005, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00
51	Испитување и изработка на елаборат за пробно товарење на столбовите тип SRS_16_оx60_185 наменети за 110 kV водови, 2005, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00
52	Испитување и изработка на елаборат за пробно товарење на столбовите тип SRS_14_Hx_185 наменети за 110 kV водови, 2006, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00

53	Експертиза за утврдување на последиците од пожарот на конструкцијата на објектот "Годел - Кланица", Скопје, 2007, Цветановски П., Цветковска М., Поповски Д. и други	1.00
54	Испитување и изработка на елаборат за пробното товарење на железничкиот мост на km 79+169 на пругата Ѓорче Петров - Кичево, АБ навоз - Гостивар, Главна челична конструкција, АБ навоз – Кичево, 2008, Цветановски П., Филиповски А., Поповски Д., Партиков М. и други	1.00
55	Испитување и изработка на елаборат за пробно товарење на железничкиот мост на km 570+215 на пругата Велес - Гевгелија на р. Бошава, 2008, Цветановски П., Филиповски А., Поповски Д., Партиков М. и други.	1.00
56	Елаборат за утврдување на состојбата на носивост и функционалност на "Јеловски Сифон" на ХЕЦ Маврово - Гостивар со предлог мерки за санација, 2008, Цветановски П., Поповски Д.	1.00
57	Проект за изградба на училишни фискултурни сали и реконструкција на основни и средни училишта, анализа за избор на конструктивно решение за училишните фискултурни сали, 2008, Цветановски П., Марковски Г., Поповски Д. и други.	1.00
58	Елаборат за заштита од корозија и регистрирани недостатоци со предлог решение за нивно одстранување на мостовите км455+917, км610+387 за потребите на ЈП "Македонски Железници" Инфраструктура - Скопје, 2009, Танев С., Цветановски П., Поповски Д., Партиков М.	1.00
59	Испитување и изработка на елаборат од Испитувањето на носивоста на армирано бетонски столб тип НЦГ 951/13, 1050 (H=12m), производство на АД Карпош – Скопје, 2008, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00
60	Испитување и изработка на елаборат од Испитувањето на носивоста на армирано бетонски столб тип АЦ 835/9.50, производство на АД Карпош – Скопје, 2009, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00
61	Испитување и изработка на елаборат од Испитувањето на носивоста на армирано бетонски столб тип НЦ 250/9.50, производство на АД Карпош – Скопје, 2010, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	1.00
62	Испитување и изработка на елаборат од Испитувањето на носивоста на армирано бетонски столб тип КЦ 590/9.50,	1.00

	производство на АД Карпош – Скопје, 2011, Цветановски П., Поповски Д., Јовиќ Б.	
63	Испитување и изработка на елаборат од извршеното испитување со пробен товар на АБ патен мост на река Ињево, Радовиш, 2014, Поповски Д., Цветановски П., Партиков М., Дамјановски В., Јовиќ Б.	1.00
64	Испитување и изработка на елаборат од извршеното испитување со пробен товар на АБ патен мост на Радовишка река, Радовиш, 2014, Поповски Д., Цветановски П., Партиков М., Дамјановски В., Јовиќ Б.	1.00
65	Надзор на изведбата и монтажата на конструкцијата за жичара на Средно Водно - Врв во Скопје, 2011-2013, Цветановски П., Поповски Д. и други.	2.00
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
1	Учество во тимот за стручна ревизија на преводите на Еврокодските за конструкции (ЕС3, ЕС4), одговорно лице: проф. д-р Петар Цветановски.	1.00
2	Учество во изготвувањето на материјалот и реализацијата на семинарите за имплементација на Еврокодските за конструкции (ЕС3), во организација на КОАИ и Градежниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје	1.00
	Вкупно:	130,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ДОЦЕНТ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	149,80
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	57,10
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	130,00
Вкупно:	336,90

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Петар Цветановски, с.р.

2. Проф. д-р Атанас Филиповски, с.р.

3. Проф. д-р Горан Марковски, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Иван Ивановски, дипл. геод. инж.	“Анализа на вредностите за недвижните имоти, добиена според постојните методологии и актуелната методологија во Република Македонија“	“Analysis of the values of real estate, acquired by current methodologies and the prevalent methodology of Republic of Macedonia“	проф. д-р Јован Јованов	22.09.2015 02/139-167

2	Ана Страхиниќ, дипл. град. инж.	“Влијание на составните компоненти врз својствата на самовградливиот бетон“	“The influence of the components on the properties of selfcompacting concrete“	проф. д-р Горан Марковски	22.09.20 15 02/139- 168

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МАРКЕТИНГ-СТРАТЕГИИ ВО ПРОЦЕСОТ НА КРЕИРАЊЕ НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ЗА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ“ ОД М-Р ЈЕЛИЦА КУНГУЛОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ-СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 25. 9. 2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Јелица Кунгуловска со наслов „**Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени**“, во состав: проф. д-р Снежана Ристевска Јовановска (претседател), проф. д-р Нада Секуловска (ментор), проф. Д-р Бобек Шуклев (член), проф.д-р Љубомир Дракулевски (член) и проф. д-р Татјана Петковска Мирчевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јелица Кунгуловска, со наслов „**Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за**

климатските промени“, содржи 230 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со македонска подршка, со 1,5 проред и големина на букви 12, со фусноти кон текстот, 195 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во четири глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката истакнува дека во последниве години, темата за климатските промени има високо место на интерес кај научниците и бизнисмените од целиот свет. Последиците се многубројни и од многу големо значење не само за економијата, туку и за целокупниот животински и растителен свет. Влијанието на политиката, медиумите и јавноста е примарно за да и се даде на јавноста можност за акција – да информира, да замолчи, да убеди, а некогаш дури и да влијае спротивно од актуелното јавно мислење.

Во **првата глава** на трудот, со наслов **Односи со јавноста во креирањето на јавното мислење**, се обработува поврзаноста на маркетингот и јавното мислење, неговите инструменти, како и јавното мислење и односите со јавноста како дел од промоцијата. Првиот дел е истражување на променливите кои влијаат на динамиката на јавното мислење. Промотивните елементи и другите маркетинг-активности мора да се координирани за да можат успешно да комуницираат со потрошувачите. Овој дел вклучува истражување на еволуцијата на јавното мислење како дел од маркетингот, преглед на етиката што е вклучена во јавното мислење и правото, студија на типовите на публика како што се традиционална и нетрадиционална, латентна, свесна и активна публика, примарна и секундарна, домашна и интернационална и други. Во денешниот свет на електронски медиуми, брзината на комуницирање е неспоредлива со онаа од поранешните периоди, а со таква брзина и информациите доаѓаат до потрошувачите. Во зависност од тоа на каков начин се искажува информацијата, таа може да дејствува позитивно или негативно врз потрошувачите.

Во **втората глава**, со наслов **Маркетинг-стратегии за креирање на јавното мислење**, фокусот е на маркетинг-стратегии за креирање на јавното мислење како дел од промотивните активности. Јавното мислење е процес во кој се изградува односот на јавноста кон одредена појава, производ или услуга. Со често повторување на пораката за користење на одреден производ или услуга, кај потрошувачите се создава потреба или одреден позитивен или негативен став кон производот. Интегрираните маркетинг-комуникации се сфаќаат како деловен процес за изнаоѓање соодветни методи за комуницирање и градење односи со потрошувачите. Овој дел ги опфаќа видовите и тактиките на маркетинг стратегии во економската сфера, стандардните, како и новите технологии за креирање на јавното мислење, заедно со дискусија за содржината на видовите стратегии за креирање на јавното мислење.

Третата глава од докторскиот труд, со наслов **Зелен маркетинг за одржлива средина**, се однесува на зелениот маркетинг и неговото значење, појава и развој, како и предизвиците. Во оваа глава се истражува практиката на зелениот маркетинг за ефикасна употреба на енергијата воопшто и за енергетско ефикасни материјали, како што е отпадот. Потоа, даден е преглед на маркетинг-стратегии за заштита на околината од климатските промени, стратегии базирани на забележани искуства на јавноста. Овој дел завршува со преглед на сегашните маркетинг-перспективи, како и со дискусија за натамошна заштита на човековата околина од климатските промени.

Четвртата глава, со наслов **Влијание на климатските промени врз Земјата и идни перспективи за нејзин опстанок**, ги елаборира можностите за надминување на овие климатски неправилности. Се појаснува поттикнувањето на јавното мислење за поддржување на зелениот маркетинг за заштитување на атмосферата и климата на Земјата. Преку маркетинг-истражување се утврдува со која метода да се влијае на јавноста со цел да прифатат мерки за заштита на човековата околина. Со концептуализација на ефектите на климатските промени, се презентираат различни типови на маркетинг-методи за економична употреба на природните ресурси и се објаснува правната регулатива за човековата околина. На крајот, преку емпириско истражување, дадена е компаративна анализа на јавното мислење за климатските промени во Република Македонија и во Колорадо, САД, како и сугестии за натамошното влијание врз јавното мислење.

Во **заклучокот** се дадени заклучни забелешки добиени во текот на истражувањето на оваа проблематика и споредбена анализа на јавното мислење во врска со климатските промени во Република Македонија и во Колорадо, САД, што произлезе од конкретното истражување спроведено во двете земји.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето на овој труд е формирање на јавното мислење (со помош на односите со јавноста како дел од промоцијата во маркетингот), за климатските промени, како и маркетинг-стратегии што се користат во процесот за креирање на јавното мислење за климатските промени. Односите со јавноста на владата, граѓанскиот сектор и претпријатијата се главен фактор за формирање на јавното мислење за одреден проблем. Актуелноста на проблематиката на истражувањето при изработката на докторската дисертација го потенцира нејзиното значење. Докторатот се фокусира на јавната перцепција и на ставовите за климатските промени.

Јавното мислење има многу влијателна улога во однесувањето на потрошувачите. Преку медиумите, се врши запознавање со климатските промени, последиците од нив, како и со начините за нивно спречување. Под влијание на јавното мислење, владата донесува конечни мерки со кои треба да се запре загадувањето на средината, а потрошувачите покажуваат како може да се помогне за да се зачува здравата средина. Свкупното менување на животниот стил многу придонесува за зачувување на човековата околина.

Основна хипотеза на докторскиот труд е да се открие колку јавното мислење за антропогенските причини за климатските промени се формира од односите со јавноста и какво е влијанието на публицитетот врз неговото креирање.

Со помош на ова истражување може да се открие како да се изврши анализа и мерење на последиците од климатските промени, како да се најдат можности да се сопрат промените, како да се укаже на нови можности за заштита на човековата околина, за рециклирање на веќе еднаш употребените производи, наоѓање начин за нивна повеќекратна употреба, користење на обновлива енергија – сончева, водена, магнетна, енергијата на ветерот, замена на бензинските автомобили со хибридни, исфрлање на пластиката од домаќинствата, ориентирање на чиста и здрава средина и подигање на свеста на граѓаните за одржлива средина.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Република Македонија во својата долгорочна стратегија да стане рамноправен парнер во светот, презема низа политики, методи и механизми за подобрување на

состојбата и намалување на последиците од климатските промени. Република Македонија е потписник на Кјото протоколот со што се обвзува да ги намали стакленичките гасови кои придонесуваат за зголемените температури во атмосферата. Националниот инвентар на стакленички гасови е подготвен за периодот од 2003 до 2009 година и за прв пат за клучните сектори на емисии беа утврдени специфични емисиони фактори за земјата, со што се овозможи процената на емисиите за некои потсектори да се изврши со примена на повисока методологија тиер 2. Анализата на повеќегодишните промени кај средната годишна температура покажува дека во последните 20 години (1994-2014) средната годишна температура била постојано повисока од повеќегодишниот просек.

Овие податоци беа изнесени на последното собрание на Обединетите Нации, септември 2015 година, кога премиерот на Република Македонија настапи со Третиот национален план за климатски промени во Република Македонија.

Јавното мислење за проблемите поврзани со климатските промени се мери преку анкетите на Еуробарометар, кои ги спроведува ЕУ. Овие анкети се важни бидејќи тие ја сочинуваат основата според која се мери промената што ја постигнуваат проектите за подигање на нивото на информираност и јавното мислење. Министерството за животна средина и просторно планирање во 2013 година наложи да се подготви стратегија за комуникација за климатски промени и акциски план. Во рамките на стратегијата се направени анализи на перцепцијата за потребите поврзани со климатските промени на јавните институции, индустријата и на НВО како специфични целни групи. Планирани се повеќе активности во рамките на стратегијата за комуникација за климатски промени и акциски план на Република Македонија, како што се развој на бренд, користење на лого и силни слогани, зајакнување на внатрешната комуникација на државно ниво, меѓуопштински портал за комуникација за климатски промени и веб-локација, национална работилница за најдобри практики за урбано и општинско планирање.

Краток опис на применетите методи

Поаѓајќи од целите на истражувањето, употреба во науката наоѓаат различни методи за истражување, токму поради комплексноста на проблемот на докторскиот труд. Основна методологија за изработка на трудот е историскиот метод, со анализа на секундарни извори за информации и податоци – научни публикации, академски списанија, емпириски студии, најчесто интернет-страници кои содржат теми релевантни за истражувањето.

Со цел да се добијат примарни податоци за јавното мислење во врска со климатските промени, извршено е истражување на определен примерок испитаници во Република Македонија и во Колорадо, САД. Во истражувањето се користи методот на испитување кој се темели на анкета. Анкетата е извршена со директно испитување, преку телефон и преку интернет. Соодветно беа дизајнирани два анкетни прашалника, на македонски и на англиски јазик. Тие се состојат од по десет прашања, на кои се одговара со заокружување на соодветниот одговор, со „да“ или „не“, или со број од еден до десет, при што „1“ значи дека најмалку се согласува со дадената изјава, а „10“ дека најмногу се согласува со неа. Одговорите се анализирани со употреба на квалитативен и квантитативен метод. За обработка и анализа на собраните примарни податоци се користи програмата на Google+. Тие треба да го дадат одговорот на основната хипотеза на овој труд за односите со јавноста и креирањето на јавното мислење за климатските промени.

Покрај наведените методи, како истражувачки инструменти со чија помош се донесоа конкретните заклучоци, беа употребени и вообичаените методи на секој научно заснован истражувачки труд, метод на анализа и синтеза, метод на апстракција и конкретизација, индукција и дедукција, квалитативен и квантитативен метод и компаративен метод.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Со цел да се откријат состојбите на јавното мислење за климатските промени во Република Македонија и да се изврши компарација со состојбите во Колорадо, САД, спроведено е анкетното истражување во периодот 2014-2015 година. Главната цел на анкетата е да ја спореди информираноста на публиката за антропогенските причини за климатските промени, како и нивно коригирање. Анкетата е спроведена врз основа на намерен примерок од по 100 испитаници во двете земји. Испитувањето има за цел да се откријат мотивите, ставовите и перцепциите во однос на климатските промени, запознаеноста на анкетираниите и медиумите преку кои станале свесни за проблемите со климата. Може да се заклучи дека:

- има позитивен тренд на прифаќање на еколошките промени;
- луѓето се запознаени со климатските промени, но сметаат дека владите треба да преземат поригорозни мерки за зачувување на природата;
- интересни се одговорите во врска со медиумот со кој се запознале со климатските промени. Во Република Македонија, примат му е даден на интернетот, за споредба со Колорадо, каде што информациите ги добиле најмногу од печатот и од радиото;
- во овој процес на регулирање на климатските промени се вклучува и потенцирање на глобалниот пораст и проблемите, верификација на антропогенското загадување на воздухот, закиселување на водата за пиење и низа други проблеми кои со правилна примена на стратегиите на зелениот маркетинг ќе бидат надминати.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Јелица Кунгуловска, со наслов **„Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени“**, претставува истражување на маркетингот, поточно во областа на односите со јавноста. Претставува пионерски труд од оваа област во Република Македонија, а емпириското истражување кое е направено во Колорадо, САД и во Република Македонија дава интересни заклучоци кои кандидатката ги има образложено.

Докторскиот труд го потенцира значењето на односите со јавноста како суштествен елемент во насока на формирање на јавно мислење. Истражувањата покажуваат дека во последниве години, темата за климатските промени е многу коментирана од страна на научниците и бизнисмените од целиот свет. Последиците се многубројни и од многу големо значење, не само за економијата, туку и за целокупниот животински и растителен свет. Влијанијата на политиката, медиумите и јавноста, меѓу себе, се примарни за да ѝ дадат на јавноста можност за акција. Фокус на направените истражувања и поставената хипотеза на овој труд е да се утврди дека не само односите со јавноста го креираат јавното мислење за климатските промени, туку голема улога има и публицистот. Исто така, извршена е анализа на јавното мислење, како и на факторите што влијаат врз него. Во трудот е користена најнова литература од англиско подрачје.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јелица Кунгуловска, со наслов **„Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени“**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Проверката на докторскиот труд за плагијаторство на веб-страницата на Министерството за образование и наука, е иницирана од менторот проф. д-р Нада Секуловска, на 26.9.2015, и е завршена на истиот ден.

Резултатот за документот е: документот содржи 58421 зборови, од кои за 3230 (5.53%) е пронајдено совпаѓање во 1351 документ. Притоа, зборовите кои се совпаѓаат се од општ карактер, врз основа на што потврдуваме дека оваа докторска дисертација претставува оригинален и самостоен труд на кандидатката.

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. „Економска пропаганда во осигурувањето“, магистерски труд, 1987, Економски факултет-Скопје;
2. „Отворање на пазарот-време на транзиција и маркетинг“, Екопрес, 1997, Скопје;
3. „Жената како столб на семејството и двигател на развитокот на земјата“, 2001, Уан Ворлд, Њу Делхи.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јелица Кунгуловска со наслов **„Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени“** дава значаен придонес во областа на примената на маркетингот и односите со јавноста кај климатските промени. Само со имплементирање на сите алатки на маркетинг стратегиите и односите со јавноста е можно да се оствари унапредување на процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Јелица Кунгуловска** со наслов **„Маркетинг-стратегии во процесот на креирање на јавното мислење за климатските промени“**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Снежана Ристевска
Јовановска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Нада Секуловска, ментор,
с.р.

3. Проф. д-р Бобек Шуклев, член

4. Проф. д-р Љубомир Дракулевски, член

**5. Проф. д-р Татјана Петковска
Мирчевска, член**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ГРЕЕЊЕ И КЛИМАТИЗАЦИЈА И ТОПЛИФИКАЦИОНИ СИСТЕМИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно – научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје број 02-1999/2 од 1.10. 2015 год, назначени сме за Рецензентска комисија за избор на наставник во научната област греење и климатизација и топлификациони системи при Институтот за термичко инженерство на Машинскиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен на 2.9. 2015 год. во весниците „Утрински весник” и „Коха” се пријави доц. д-р Васко Шаревски, вработен во Институтот за термичко инженерство на Машинскиот факултет во Скопје.

Врз основа на поднесените материјали, факултетската документација и личните сознанија за кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Кандидатот Васко Шаревски е роден на 4.3.1958 год. во с. Леуново. Основно и средно образование завршил во Гостивар. На Машинскиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1976/77 год, а дипломирал на 8.1.1982 год, (насока: термотехника и термоенергетика). По дипломирањето се вработил во МЗТ - Скопје, во групата за термоенергетски постројки и алтернативни извори на енергија. На постипломски студии на Машинскиот факултет во Скопје се запишал во 1984 год, а магистрирал на 22.6.1988 год. на тема „Оптимирање на енергетски системи за греење на оранжерии со користење на геотермални води и употреба на топлинска пумпа“. Докторската дисертација на тема „Оптимирање на нискотемпературни системи за греење на оранжерии“ на Машинскиот факултет во Скопје ја одбранил на 9.7.1993 год. Од 1987 до 2008 год. бил вработен во централниот институт за развој на МЗТ - Скопје како главен инженер, раководител на Секторот за развој на нови производи и програми и управител на МЗТ ИРИ. Целиот работен ангажман му е поврзан со истражување, развој и производство на опрема и системи од областа на енергетика. Најголем број од изведените системи се според оригинални технички решенија. Во текот на 1990 год, престојувал на Московскиот енергетски институт во Москва и Казан каде што работел еден дел од докторската дисертација и одржал две предавања за користење на сончева енергија со концентрирачки колектори и биоенергетски постројки. Учествовал на меѓународни школи за геотермални води во Банско, Солун и Охрид. На 22.5. 2008 год е избран за асистент на Институтот за термичко инженерство на Машинскиот факултет во Скопје, а на 24.2. 2011 год, е избран во звањето доцент. Во изминатиов период е ангажиран на повеќе предмети на прв циклус студии, насоки: термичко инженерство и енергетика и екологија и на втор циклус студии, насоки: термичко инженерство и заштита при работа.

2. Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

2.1. Наставно – образовна дејност

Во изминатиов период кандидатот Васко Шаревски е ангажиран на повеќе предмети на прв циклус студии, насоки: термичко инженерство и енергетика и екологија и на втор циклус студии, насоки: термичко инженерство и заштита при работа.

На прв циклус студии со предавања и вежби е ангажиран на предметите греење и климатизација ТИ ; греење, вентилација и климатизација ПТИ; системи за далечинско греење и ладење ТИ; генератори на топлина ЕЕ; енергетски ефикасни објекти ПТИ ; регулација на термички системи ТИ; експлоатација и менаџмент на објекти ТИ, а со вежби на предметите компресори и постројки ТИ; термотехнички машини и компресори МВ; топлински мерења ТИ; гасни и парно – кондензни системи ПТИ; компресорски и вентилаторски системи ПТИ ; технички гасови и компресорски станици ТИ; компресори АФИ и технички гасови и примена ПТИ.

На втор циклус студии е ангажиран на предметите: **ТИ (Part time)** системи и апликации за греење и климатизација; обезбедување на квалитетни системи, следење и управување со енергијата на објектите; трошоци и енергетска анализа на системите за греење и климатизација; автоматска регулација на системите за греење и климатизација; режими на регулација на топлификационите системи; техничко економска анализа на топлификационите системи; опрема на топлификационите системи; системи за

централизирано снабдување со енергија за греење и ладење; примена на обновливи извори и заштеда на енергија на системите за греење и климатизација; системи за вентилација и отпашување на заштитата на човековата околина, на **ТИ (full time)** на предметите енергетска симулација на објектите и системите во нив; вентилација на објекти; енергетска ефикасност во термичките системи, а на **Заштита при работа** на предметот микроклима во работна средина.

Во рамките на наставно - образовната дејност, кандидатот континуирано се ангажира во подготовка на соодветни учебни помагала. Автор е на скрипти од предавања и вежби, како и на материјали за наставните потреби на сите предмети на кои е ангажиран (наведени во прилог).

Д-р Васко Шаревски е раководител на Лабораторијата за греење и климатизација на Институтот за термичко инженерство при Машинскиот факултет во Скопје.

2.2. Научноистражувачка дејност

Научноистражувачките трудови на д-р Васко Шаревски кои се презентирани во прилогот се одликуваат со оригиналност, темелен научен пристап, експериментална потврда на теоретските сознанија и практична реализација на истражувањата во системите за греење и климатизација и во термичките и процесните индустриски системи.

Континуираната научноистражувачка работа на д-р Васко Шаревски во термичкото инженерство, системите за греење и климатизација, термокомпресорските системи, парно – кондензните системи, турбо компресорите, ејекторите, вакуумските системи, преносот на топлина и маса и топлинските изменувачи, концентраторските постројки, системите за производство и сушење на зрнести и прашкасти материјали и други термички и процесни апарати, уреди и системи резултира со учество во научноистражувачки, истражувачко развојни и апликативни проекти, патенти на оригинални технички решенија, презентации на врвни меѓународни собири и публикации во зборници, монографии и публикации во најпрестижни меѓународни списанија со висок Impact Factor според Science Direct, Thompson Reuters, SCOPUS.

Во списокот на научни трудови во период по последниот избор кој е даден во прилог наведени се 19 единици. Во трудовите 2, 4, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 15 17 и 18 презентирани е оригинален концепт на ладилни машини / топлински пумпи за климатизација со вода како ладилен медиум, дефинирани се карактеристиките и енергетската ефикасност и анализирани се техничките, економските и еколошките придобивки од примената на овие системи. Карактеристиките, специфичностите и развојот на водните центрифугални компресори и ејектори се презентирани во трудовите 1, 3, 5, 8, 11 и 16. Во трудовите 2, 6, 7 и 9 анализирани се карактеристиките на турбокомпресорските и ејекторските термокомпресорски топлински пумпи, оптимално применети во концентраторските постројки. Оригинален концепт на комбиниран компресорско – ејекторски полигенеративен систем е анализиран во трудот 19. Научните трудови третираат теми од актуелен тематски интерес на врвни научноистражувачки институции во светот. Трудовите добиле највисоки оценки во процесот на нивното прифаќање и презентирање. Нивното публкување предизвика интерес во научната јавност и цитираност во врвни меѓународни научни списанија (Renewable and Sustainable Energy Review; International Journal of Heat and Mass Transfer; International Journal of Refrigeration и други).

2.3. Стручно апликативна дејност

Во текот на досегашното работење во МЗТ - Скопје и на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Васко Шаревски континуирано бил ангажиран во областа на термотехниката и термоенергетиката.

Оригиналните патентирани технички решенија за парно – кондензните системи со ејекторски уред за термокомпресија и со затворен кондензен резервоар, реализирани преку развој на термокомпресори и сепаратори, применети се во парно – кондензните системи во повеќе стопански субјекти. Со изведбата на овие системи постигнати се значителни енергетски заштеди.

Развојно - истражувачките проекти на термичките системи со термокомпресија, на парните термокомпресорски вакуумски системи и на двофазните водено – воздушни вакуумски системи резултирале со развој на термокомпресори, сепаратори, топлински изменувачи, атмосферски и вакуум-кондензатори и се применети во повеќе стопански субјекти.

Во развојно – истражувачките проекти за вакуум-концентратори синтетизирани се теоретските и практичните сознанија од областа на вакуумските системи, термокомпресијата, топлинските изменувачи и преносот на топлина при испарување и кондензација, како и други термички проблеми. Овие истражувачки проекти овозможиле развој на концентратори со висока енергетска ефикасност и високи техничко – технолошки перформанси на концентратори за производство на гроздови и овошни концентрати. Сознанијата од овие истражувања се искористени при проектирање, изведба и пуштање во работа на NaOH концентраторска постројка.

Истражувањата на двофазните системи, сушењето, пневматскиот транспорт, сепарацијата и филтрирањето, како и рекулерацијата на топлина, применети се во развој на уреди за производство и сушење на зрнести и прашкести материјали и на пилот-постројка за производство на прашок од водено стакло со различен хемиски состав и структура, како и зеолит. Резултатите од теоретските и експерименталните истражувања на пилот-постројката се искористени за проектирање и изведба на постројка за производство на прашкасти материјали во фабриката Зеолит во Пробиштип.

Истражувачко – апликативните проекти на ејекторите, ејекторските ладилни системи, како и комбинираниите компресорско – ејекторски системи применети се во системите за греење и климатизација за резиденцијални и административни објекти и за полигенеративни постројки.

Неконвенционални системи за климатизација на работен простор се реализирани во неколку големи стопански објекти (МЗТ Хепос – Скопје, Винка – Веница и др.).

Од 2011 год, е член на Техничкиот комитет за енергетска ефикасност на Институтот за стандардизација на Р. Македонија.

Кандидатот има изработено повеќе од 300 експертски мислења од областа на греењето и климатизацијата, енергетиката, производното машинство, термотехниката, термоенергетиката, заштитата на околината итн, за потребите на Советот за јавни набавки на Р. Македонија.

2.4. Оценка од самоевалуација

Кандидатот доц д-р Васко Шаревски, во изминативе години, за својата педагошка работа добива позитивни оценки од анонимно спроведените анкети на студентите од Машинскиот факултет во Скопје.

3. Заклучок и предлог

Сумирајќи ги резултатите во Рецензентскиов извештај, членовите на Рецензентската комисија констатираа дека кандидатот д-р Васко Шаревски е научен работник со богато научно и практично искуство, со темелен, аналитичен и студиозен пристап. Неговите истражувачко - развојни активности и оригинални технички решенија се применети во голем број на изведени системи од областа на термотехниката и термоенергетиката. Научните трудови кои се објавени во најпрестижните списанија од оваа област се одликуваат со оригиналност и темелен научен пристап.

Работата како доцент во Институтот за термичко инженерство на Машинскиот факултет во Скопје ја врши со целосна посветеност, професионалност и совесност.

Во согласност со Правилникот за избор, а врз основа на изнесеното и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија со особено задоволство и чест му предлага на Наставно – научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, да го избере кандидатот д-р Васко Шаревски за наставник во научната област греење и климатизација и топлификациони системи, во звањето вонреден професор.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Кирил Петровски, с.р.
редовен професор во пензија

Проф. д-р Љубица Петрушевска, с.р.
редовен професор во пензија

Проф. д-р Ристо Филкоски, с.р.
ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНО – НАУЧНО, НАСТАВНО – СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Доц. Д-р Шаревски Васко

4. НАСТАВНО – ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ 2011 – 2015 год.

Прв циклус на студии – предавања и вежби

	Летен семестар 2010/2011	поени
1.	Компресори и постројки ТИ вежби 0 + 2	0,9
2.	Термотехнички машини и компресори МВ, ТМЛ вежби 0 + 2	0,9
3.	Топлински мерења ТИ вежби 0 + 2	0,9
4.	Генератори на топлина ЕЕ вежби 0 + 2	0,9

5.	Гасни и парно – кондензни системи ПТИ вежби 0 + 2	0,9
	10 часа x 15 недели x 0,03 поени/час = 4,5 поени	4,5
	Зимски семестар 2011/2012	
1	Компресори АФИ вежби 0 + 2	0,9
2	Технички гасови и компресорски станици ТИ вежби 0 + 2	0,9
3	Греење и климатизација ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
4	Греење, вентилација и климатизација ПТИ предавања и вежби 3 + 3	3,15
5	Експлоатација и менаџмент на објекти ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
6	Компресорски и вентилаторски системи ПТИ вежби 0 + 2	0,9
	$7 \times 15 \times 0,04 + 13 \times 15 \times 0,03 = 10,05$ поени	10,05
	Летен семестар 2011/2012	
1	Компресори и постројки ТИ вежби 0 + 2	0,9
2	Термотехнички машини и компресори МВ, ТМЛ вежби 0 + 2	0,9
3	Топлински мерења ТИ вежби 0 + 2	0,9
4	Генератори на топлина ЕЕ предавања и вежби 2 + 2	2,1
5	Мерење и регулација ПТИ вежби 0 + 2	0,9
6	Гасни и парно – кондензни системи ПТИ вежби 0 + 2	0,9
7	Енергетски ефикасни објекти ПТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
8	Технички гасови и примена ПТИ вежби 0 + 2	0,9
9	Регулација на термички системи предавања и вежби ТИ 2 + 2	2,1
10	Системи за далечинско греење и ладење ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
	$8 \times 15 \times 0,04 + 20 \times 15 \times 0,03 = 13,8$ поени	13,8

	Зимски семестар 2012/2013	
1	Греење и климатизација ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
2	Греење вентилација и климатизација ПТИ предавања и вежби 3 + 3	3,15
3	Експлоатација и менаџмент на објекти ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
4	Компресори АФИ вежби 0 + 2	0,9
5	Компресорски и вентилаторски системи вежби ПТИ 0 + 2	0,9
6	Технички гасови и компресорски станици ТИ вежби 0 + 2	0,9
	$7 \times 15 \times 0,04 + 13 \times 15 \times 0,03 = 10,05$ поени	9,15
	Летен семестар 2012/2013	
1	Компресори и постројки ТИ вежби 0 + 2	0,9
2	Термотехнички машини и компресори МВ, ТМЛ вежби 0 + 2	0,9
3	Топлински мерења ТИ вежби 0 + 2	0,9
4	Генератори на топлина предавања и вежби 2 + 2	2,1
5	Мерење и регулација ПТИ вежби 0 + 2	0,9
6	Гасни и парно – кондензни системи ПТИ вежби 0 + 2	0,9
7	Енергетски ефикасни објекти ПТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
8	Технички гасови и примена ПТИ вежби 0 + 2	0,9
9	Регулација на термички системи ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
10	Системи за далечинско греење и ладење ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
	$8 \times 15 \times 0,04 + 20 \times 15 \times 0,03 = 13,8$ поени	13,8
	Зимски семестар 2013/2014	
1	Греење и климатизација ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
2	Греење вентилација и климатизација ПТИ предавања и вежби 3 + 3	3,15
3	Експлоатација и менаџмент на објекти ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
4	Компресори АФИ вежби 0 + 2	0,9
5	Технички гасови и компресорски станици ТИ вежби 0 + 2	0,9

	$7 \times 15 \times 0,04 + 11 \times 15 \times 0,03 = 9,15$ поени	9,15
	Летен семестар 2013/2014	
1	Компресори и постројки ТИ вежби 0 + 2	0,9
2	Термотехнички машини и компресори МВ, ТМЛ вежби 0 + 2	0,9
3	Топлински мерења ТИ вежби 0 + 2	0,9
4	Генератори на топлина ЕЕ предавања и вежби 2 + 2	2,1
5	Гасни и парно – кондензни системи ПТИ вежби 0 + 2	0,9
6	Енергетски ефикасни објекти ПТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
7	Регулација на термички системи ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
8	Системи за далечинско греење и ладење ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
	$8 \times 15 \times 0,04 + 16 \times 15 \times 0,03 = 12$ поени	12
	Зимски семестар 2014/2015	
1	Греење и климатизација ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
2	Експлоатација и менаџмент на објекти ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
3	Компресори и постројки ТИ вежби 0 + 2	0,9
4	Технички гасови и компресорски станици ТИ вежби 0 + 2	0,9
	$4 \times 15 \times 0,04 + 8 \times 15 \times 0,03 = 6$ поени	
	Летен семестар 2014/2015	
1	Генератори на топлина ЕЕ предавања и вежби 2 + 2	2,1
2	Системи за далечинско греење и ладење ТИ предавања и вежби 2 + 2	2,1
3	Топлински мерења ТИ вежби 0 + 2	0,9
	$4 \times 15 \times 0,04 + 6 \times 15 \times 0,03 = 5,7$ поени	5,7

	Вкупно поени од настава на прв циклус : 85,05 поени	85,05

Втор циклус на студии – предавања и вежби

	Втор циклус ТИ (Part time)	поени
1	Системи и апликации за греење и климатизација	3
2	Обезбедување на квалитетни системи, следење и управување со енергијата на објектите	3
3	Трошоци и енергетска анализа на системите за греење и климатизација	3
4	Автоматска регулација на системите за греење и климатизација	3
5	Режими на регулација на топлификационите системи	3
6	Техничко економска анализа на топлификационите системи	3
7	Опрема на топлификационите системи	3
8	Системи за централизирано снабдување со енергија за греење и ладење	3
9	Примена на обновливи извори и заштеда на енергија на системите за греење и климатизација	3
10	Системи за вентилација и отпашување на заштитата на човековата околина	3
	Втор циклус ТИ (full time)	
1	Енергетска симулација на објектите и системите во нив	3
2	Вентилација на објекти	3
3	Енергетска ефикасност во термичките системи	3
	Втор циклус Заштита при работа	3
1	Микроклима во работна средина	
	Вкупно поени од настава на втор циклус на студии	42

Магистерски работи

1	Ментор: една завршена магистерска работа 1 x 1	1
2	Член на комисија за оценка и одбрана: 2 x 0,3	0,6

	Вкупно:	1,6

Дипломски работи

1	Ментор : 46 x 0,2	9,2
2	Член : 29 x 0,1	2,9
	Вкупно:	12,1

Консултации со студенти

1	Вкупно по 50 студенти / семестар x 9 семестри x 0,002	9

Интерни скрипти од предавања и вежби

1	Греење и климатизација - теорија	4
2	Генератори на топлина - теорија	4
3	Генератори на топлина – примери и решени задачи	3
4	Системи за далечинско греење и ладење - теорија	4
5	Енергетски ефикасни објекти - теорија	4
6	Регулација на термички системи	4
	Вкупно:	23

Вкупно поени од Дел 1 : Наставно – образовна дејност: 173 поени

2. СПИСОК НА НАУЧНИ ТРУДОВИ ВО ПЕРИОДОТ 2011 – 2015 год.

1.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2011, Characteristics of the turbocompressors applied in the thermocompression systems, The 23th IIR International Congress of Refrigeration, Prague 2011, ID: 857	3,6
2.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2011, Energy efficiency of the thermocompression heat pump systems, The 23th IIR International Congress of Refrigeration, Prague 2011, ID: 858	3,6
3.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2011, , Characteristics of water steam turbocompressors applied in the refrigerating system / heat pumps for air conditioning application, The 42 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2011	3,6
4.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2011, Characteristics of the centrifugal compressor refrigerating system / heat pumps with water as reffrigerant, The 42 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2011	3,6
5.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2012, Characteristics of water vapor turbocompressors applied in refrigeration and heat pump systems, <i>International Journal of Refrigeration</i> : Vol. 35, No 5, 1484-1496. International Journal of Refrigeration ISSN 0140-707, Elsevier Journal, Science Direct, Thomson Reuters, SCOPUS; Impact Factor: 2,24	7,42
6.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2012, Energy efficiency of the thermocompression refrigeration and heat pump systems, <i>International Journal of Refrigeration</i> : Vol. 35, No 4, 1067-1079. International Journal of Refrigeration , ISSN 0140-707, Elsevier Journal, Science Direct, Thomson Reuters, SCOPUS; Impact Factor: 2,24	7,42
7.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2012, Characteristics and Energy Efficiency of the Industrial Concentrators with Thermocompression, <i>Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> , Vol. 6. No. 5, 435-444, Journal of Chemistry and Chemical Engineering , ISSN 1934-7375, USA, David Publishing Company, Chicago, IL., USA Journal has been included in Data Base of Chemical Abstracts (CAS); EBSCO; Cambridge ScienceAbstracts (CSA); Ulrich 's Periodicals Directory; Chinese Data	6,25

	Base of CEPS; American Federal Computer Library Center (OCLC). Impact Factor: 0,95, Which has been issued by CEPS	
8.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2012, , Characteristics of water vapor turbocompressors applied in the concentrator systems, <i>Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i>, Vol. 6. No. 1, 18-26 Journal of Chemistry and Chemical Engineering, ISSN 1934-7375, USA, David Publishing Company, Chicago, IL., USA Journal has been included in Data Base of Chemical Abstracts (CAS); EBSCO ; Cambridge ScienceAbstracts (CSA); Ulrich 's Periodicals Directory; Chinese Data Base of CEPS; American Federal Computer Library Center (OCLC). Impact Factor: 0,95, Which has been issued by CEPS	6,25
9.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2012, Implementation of the ejector thermocompression in refrigerating and heat pumps, <i>10th IIR Gustav Lorenzen Conference on Natural Refrigerants</i>, Delft, The Netherlands, 2012. Original title of the publication: 10th IIR Gustav Lorenzen Conference on Natural Working fluids, Proceedings, Delft, The Netherlands, Juni 25-27, 2012. Type of documents: Monograph: Congress Colective author(s): IIF-IIR Publishing country: France Identifier: IFD_REFDOC_0004079	3,6
10.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2012, Preliminary study of a novel R 718 refrigerating cycle with single stage centrifugal compressor and two-phase ejector, <i>10th IIR Gustav Lorenzen Conference on Natural Refrigerants</i>, Delft, The Netherlands, 2012. Original title of the publication: 10th IIR Gustav Lorenzen Conference on Natural Working fluids, Proceedings, Delft, The Netherlands, Juni 25-27, 2012. Type of documents: Monograph: Congress Colective author(s): IIF-IIR Publishing country: France Identifier: IFD_REFDOC_0004079	3,6
11.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2011, Karakteristike centrifugalnih kompresora pri radu sa vodenom parom primenjenih u rashladnim sistemima / toplotnim pumpama za klimatizaciju, 42, Međunarodni Kongres I Izložba o Grejanju, Hladjenju I Klimatizaciji, Beograd, Zbornik radova, 2011, 449 – 460	3,6

12.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2011, Karakteristike centrifugalnih kompresorskih rashladnih sistema / toplotnih pumpi koje koriste vodu kao rashladni fluid, 42, Međunarodni Kongres I Izložba o Grejanju, Hladjenju I Klimatizaciji, Beograd, Zbornik radova, 2011, 461 – 470	3,6
13.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2012, Characteristics of R718 Thermocompression Refrigeration / Heat Pump Systems with Two-Phase Ejector, <i>14th International Refrigeration and Air Conditioning Conference at Purdue</i> , July 2012, USA. Original title of the publication: 2012 Compressor / Refrigeration & Air Conditioning / High Performance Buildings Conferences at Purdue. The authors have permission to publish manuscript in archival journals, but they must reference Purdue.	3,6
14.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2012, Preliminary Study of a Novel R 718 Water Chiller with Integration of a Single Stage Centrifugal Compressor and Two-Phase Ejector, <i>14th International Refrigeration and Air Conditioning Conference at Purdue</i> , July 2012, USA. Original title of the publication: 2012 Compressor / Refrigeration & Air Conditioning / High Performance Buildings Conferences at Purdue. The authors have permission to publish manuscript in archival journals, but they must reference Purdue.	3,6
15.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2014 Preliminary study of a novel R718 refrigeration cycle with single stage centrifugal compressor and two – phas, <i>International Journal of Refrigeration</i> : Vol. 40, No , 435-449 International Journal of Refrigeration ISSN 0140-707, Elsevier Journal, Science Direct, Thomson Reuters, SCOPUS; Impact Factor: 2,24	7,42
16.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2014 Flow characteristics, modeling and simulation of single – phase and two – phase ejectors, The 45 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2014	3,6
17.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2014 High temperature industrial heat pumps with turbo compressors, The 45 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2014	3,6
18.	Sarevski M.N., Sarevski V.N., 2014 Energy efficiency of combined compressor – ejector refrigeration / heat pump systems, The 45 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2014	3,6
19.	Sarevski V.N., Sarevski M.N., 2014 Thermal characteristics of polygeneration systems with ejector thermo – compressors, The 45 th International Congress and Exhibition on Heating, Refrigeration and Air Condition, Belgrade 2014	3,6

Вкупно поени од Дел 2 : Научноистражувачка дејност: 85,2 поени

2 СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ 2011 – 2015 год.

1.	В. Шаревски, М. Шаревски, Проектирање, изведба и пуштање во работа на ејекторски уред природен гас / биогаз за Пивара Скопје, 2013 год.	4
2.	М. Шаревски, В. Шаревски, Проектирање, изведба и пуштање во работа на ејекторски уред за постројка за климатизација, Gen Care Pty Ltd, Victoria, Australia, 2013 год.	4
3.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COGENERATIVE EJECTOR SYSTEMS, Investigation project – Monthly report, November 2012, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
4.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COGENERATIVE EJECTOR SYSTEMS, P-1, CGE-100 UNIT, Investigation project – Monthly report, December 2012, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
5.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, IMPLEMENTATION OF EJECTORS IN CENTRIFUGAL COMPRESSOR REFFIGERATION SYSTEMS, P2 – CCRS+E, Investigation project – Monthly report, January 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
6.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, IMPLEMENTATION OF CONDENSING EJECTORS IN COMPRESSOR REFFIGERATION SYSTEMS, P3 – CRS+E, Investigation project – Monthly report, February 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
7.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, SOLAR ENERGY EJECTOR SYSTEM FOR ICE GENERATION, P4 – SEEIG, Investigation project – Monthly report, March 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
8.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COOLING AND HEATING SYSTEM WITH COMPRESSOR AND TWO-PHASE EJECTOR, P5 – CHCES, Investigation project – Monthly report, April 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
9.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COOLING AND HEATING SYSTEM WITH COMPRESSOR AND TWO-PHASE EJECTOR, P5 – CHCES – 350 kWe COGENERATIVE EJECTOR SYSTEM, Investigation project – Monthly report, May 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
10.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COGENERATIVE EJECTOR SYSTEM, P6 – CGE-350 UNIT, Investigation project – Monthly report, June 2013, EJECTOR SYSTEMS, ALERTON AUSTRALIA	4
11.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, Jurek Trofimiuk, COMPRESSOR EJECTOR FLOW – ICE UNIT DRIVEN BY GAS OPERATING ENGINE, P7 – CEFIGE UNIT, Investigation project – Monthly report, July 2013, EJECTOR SYSTEMS,	4

	ALERTON AUSTRALIA	
12.	Milan Šarevski, Vasko Šarevski, R245fa EJECTOR PROTOTYPE for SOLAR ENERGY EJECTOR SYSTEM FOR ICE GENERATION, calculations, design, construction, production, Gen Care Pty Ltd, Victoria, Australia	4
13.	В. Шаревски, М. Шаревски, Техничко решение за сушара за туф во рудник Стрмош – Пробиштип, 2011/2012 год.	1
14.	В. Шаревски, М. Шаревски, Техничко решение на постројка – концентратор во Варумин – Ново Село, 2013 год.	1
15.	В. Шаревски, М. Шаревски, Техничко решение на систем за ладење во фабрика за сокови во Ресен, 2014 год.	1
16.	В. Шаревски, М. Шаревски, Техничко решение на сушара за брусница и шумско овошје во фабрика за сокови во Ресен, 2014 год.	1
17.	В. Шаревски, Технички елeборат за оценка на проект за климатизација на Чифте амам – Скопје, 2013 год.	1
18.	В. Шаревски, Технички елeборат за оценка на проект за климатизација во фабрика за хомеопатски лекови Продис – Скопје, 2014 год.	1
19.	В. Шаревски, М. Шаревски, Технички елeборат за испитување на вакуум пумпи во фабрика Хартија – Кочани, 2011 год.	1
20.	В. Шаревски, М. Шаревски, Технички елeборат за испитување на Root – ови компресори, хидроинженеринг – Скопје, 2011 год.	1
21.	В. Шаревски, Технички елeборат - стручно мислење за јавни набавки – 338 стручни мислења, 2014/2015 год.	338

Вкупно поени од Дел 3 : Стручно – апликативна дејност: 394 поени

Вкупен број на поени:

- 1. Наставно – образовна дејност: 173 поени**
- 2. Научноистражувачка дејност: 85 поени**
- 3. Стручно – апликативна дејност: 394 поени**

ВКУПНО: 652 поени

Рецензентска комисија

Проф. д-р Кирил Петровски, с. р.
редовен професор во пензија

Проф. д-р Љубица Петрушевска, с. р.
редовен професор во пензија

Проф. д-р Ристо Филкоски, с. р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ МЕХАНИКА НА ФЛУИДИТЕ И СТРУЈНО ТЕХНИЧКИ СИСТЕМИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 2.9.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната областа: механика на флуидите и струјно технички системи, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2247/2, донесена на 1.10.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Предраг Поповски, редовен професор во пензија на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Валентино Стојковски, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Зоран Марков, вонреден професор на Машинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област: механика на флуидите и струјно технички системи, во предвидениот рок се пријави д-р Виктор Илиев дипл.маш.инж.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Виктор Илиев, дипл. маш. инж, е роден на 2.4.1979 год. во Штип. Средно образование завршил во средното машинско училиште „Наум Наумовски Борче“ во Пробиштип во учебната 1997/1998 година. Со високо образование се стекнал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Машинскиот факултет. Дипломирал на 29.10.2002 година, со просечен успех 8,74.

Д-р Виктор Илиев во текот на студиите бил повеќепати наградуван за постигнатиот висок просек на студиите од деканот на Машинскиот факултет во Скопје. За време на студиите бил вклучен во образовниот процес како демонстратор по предмети што ги покрива Институтот за механика. Во втора, трета, четврта и петта година од студиите бил корисник на стипендија за талентирани студенти доделена од Министерството за образование и наука на Р. Македонија.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик, а пасивно го користи германскиот јазик.

Во учебната 2002/2003 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Машинскиот факултет во Скопје при Институтот за хидротехника, пневматика и автоматика. Во април 2003 се вработил како инженер-проектант во фирмата ТЕРМО КИНГ ДОО - Скопје. За време на вработувањето престојувал на повеќе едно неделни стручни семинари и школувања во центрите за обука на Weishaupt-Neuberger во Р. Германија и Р. Словенија. Исто така, учествувал како стручен соработник при изработка на повеќе машински проекти од областа на термотехниката и термоенергетиката и повеќе пати бил одговорен инженер за монтажа и пуштање во работа на опрема во инвестициски објекти.

Во мај 2008 година се вработил како стручен соработник во фирмата ГЕИНГ-Krebs und Kiefer International GmbH & Co - Скопје. За време на вработувањето учествувал во изработка на тендерска документација и идејни машински проекти за изградба на хидроенергетски објекти.

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, бр. 02-1042/2 од 25.9.2008 година, е избран во *соработничко звање - помлад асистент* во научна област што ја покрива Институтот за хидраулично инженерство и автоматика.

Магистерските студии ги завршил во март 2011 година, со просечен успех 9,8. На 18.3.2011 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *„Анализа на влијанието на несџационарните појави во доводните орјани и агрегатите на хидроенергетските објекти при преодните режими“*.

Докторската дисертација ја пријавил на 26.12.2011 година на Машинскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *„Несџационарни појави во доводно-одводните орјани при преодни режими на реверзибилна Францис турбина“* ја одбрал на 19.6.2015 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Предраг Поповски, проф. д-р Александар Гајик, проф. д-р Валентин Стојковски, вонр. проф. д-р Зоран Марков и вонр. проф. д-р Урош Караџиќ. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки во областа машинство.

Во моментот е асистент на Институтот за хидраулично инженерство и автоматика на Машинскиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.1076 од 2.5.2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 947 од 1.9.2008 година, бр. 1012 од 15.7.2011 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Машински факултет, кандидатот д-р Виктор Илиев изведува вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Машинскиот факултет во Скопје.

Кандидатот е континуирано ангажиран со голем број на часови за вежби за секој семестар по следниве предмети: механика на флуиди, основи на механика на флуиди, хидраулика и хидраулични машини, транспорт на флуиди, гасификациски системи и заштита на животната средина, постројки за водоснабдување и наводнување, хидрауличен и пневматски транспорт, проектирање на системи за хидрауличен и пневматски транспорт, хидраулични машини, струјнотехнички мерења и инструменти, мерења во хидраулика и автоматика, хидраулични турбомашини, основи на турбомашини, струјнотехнички експерименти и симулации, експлоатација на хидроенергетски објекти, основи на енергетика, гасоводни и нафтоводни системи, хидроцентрали, хидраулични волуменски машини и проектирање на пумпи и пумпни станици.

Своите наставни обврски кандидатот ги извршуваше редовно, исполнително и на високо образовно-педагошко ниво, за што има позитивно изјаснување од предметните наставници и студентите.

Со цел стекнување подобри практични знаења на студентите, д-р Виктор Илиев има изработено лабораторски вежби за обука на студентите од областа на хидраулични машини и струјнотехнички мерења.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на 20 дипломски работи.

Научноистражувачка дејност

Д-р Виктор Илиев има објавено вкупно 11 научни трудови, од кои 2 труда со оригинални научни резултати објавени во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт-фактор според JCS, еден труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт-фактор според JCR, еден труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор со импакт-фактор според ICR, 3 труда со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, еден труд со оригинални научни резултати објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2 труда со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови научен/стручен собир и еден апстракт објавен во зборник на меѓународни конференции.

Објавените научни трудови покажуваат високо познавање на областа со која се занимава кандидатот, како од теоретски така и од истражувачки карактер. Доказ за тоа се рецензираните и прифатени трудови во еминентни списанија и соопштени на референтни меѓународни собири.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Виктор Илиев активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Институтот за хидраулично инженерство и автоматика при Машинскиот факултет во Скопје. Неговиот придонес во оваа дејност се потврдува преку изработување на голем број стручни мислења и технички извештаи, како и преку учество во студии, ревизии и проекти од областа на машинството.

Во сите стручни проекти во кои учествувал, кандидатот покажа високо познавање на областа, темелност и исполнителност.

Научно-стручно усовршување во странство остварил со студиски престој на Универзитетот во Подгорица – Црна Гора, како и преку посета на стручни школувања во центрите за обука на Weishaupt-Neuberger во Р. Германија и Р. Словенија.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во промотивните активности на Факултетот, како и во работата на стручни комисији и работни групи при Машинскиот факултет во Скопје.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Виктор Илиев, во учебната 2014/2015 година, доби висока позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Машинскиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Виктор Илиев.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Виктор Илиев поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област механика на флуидите и струјно технички системи.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Виктор Илиев да биде избран во звањето **доцент** во научната област механика на флуидите и струјно технички системи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Предраг Поповски с.р.

Проф. д-р Валентино Стојковски с.р.

Вонр. проф. д-р Зоран Марков с.р.

ОБРАЗЕЦ
 КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК
 ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА

Кандидат: Виктор Иван Илиев
Институција: Машински факултет - Скопје
Научна област: механика на флуидите и струјно технички системи

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активноста	Поени
	Одржување на вежби од прв циклус на студии	
1.	Транспорт на флуиди (2+2), учебна 2008/09, 2009/10, 2010/11	2,7
2.	Механика на флуиди (3+3), учебна 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	12,15
3.	Инженерска графика (4+4), учебна 2008/09, 2009/10	5,4
4.	Графичко комуницирање (2+2), учебна 2008/09	0,9
5.	Основи на механика на флуиди (2+2), учебна 2008/09, 2011/12, 2012/13, 2013/14	6,3
6.	Хидраулика и хидраулични машини (2+2), учебна 2008/09, 2013/14	2,7
7.	Гасификациски системи и заштита на животната средина, Гасоводни и нафтоводни системи (2+2), учебна 2008/09, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14	4,5
8.	Постројки за водоснабудање и наводнување (2+2), учебна 2008/09, 2009/10, 2010/11,	2,7
9.	Хидрауличен и пневматски транспорт (2+2), учебна 2008/09, 2009/10, 2010/11	2,7
10.	Системи за проектирање на хидрауличен и пневматски транспорт (2+2), учебна 2008/09	0,9
11.	Хидраулични машини (2+2), учебна 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	5,4
12.	Струјнотехнички мерења и инструменти, Мерења во хидраулика и автоматика (2+2), учебна 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14,	4,5
13.	Основи на турбомашини, Хидраулични турбомашини (2+2), учебна 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	5,4
14.	Струјнотехнички експерименти и симулации (2+2), учебна 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	5,6
15.	Експлоатација на хидроенергетски објекти (3+3), учебна 2009/10, 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14	6,75
16.	Хидраулични турбини и пумпи (2+2), учебна 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	4,5
17.	Основи на енергетика (2+2), учебна 2010/11,	0,9
18.	Гасоводни и нафтоводни системи (2+2), учебна 2011/12, 2012/13, 2013/14	2,7
19.	Хидроцентрали (2+2), учебна 2010/11, 2011/12, 2012/13, 2013/14	3,6
20.	Проектирање на пумпи и пумпни станици (2+2), учебна 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15	3,6
21.	Хидроенергетски објекти и опрема (3+3), учебна 2012/13, 2013/14, 2014/15	4,05

22.	Струјнотехнички мерења (2+2), учебна 2014/15	0,9
23.	Хидралични волуменски машини (2+2), учебна 202014/15	0,9
24.	Консултации со студенти 2008/09 (759 студенти), 2009/10 (276 студенти), 2010/2011 (258 студенти), 2011/12 (481 студенти), 2012/13 (553 студенти), 2013/14 (348 студенти), 2014/15 (224 студенти)	5,8
25.	Теренска настава со студентите од насоката АФИ, ЕЕ, ТИ, 2013 (2 дена)	0,08
26.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	0,2
Вкупно		95,83

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Виктор Илиев , Предраг Поповски, Боро Поповски: “Симулација и анализа на преодните режими на Хидроелектрана со Францис турбини” – Меѓународно советување “Енергетика 2010”, книга 2, стр.615-623, Охрид, Македонија, 2010. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/сѝручен собир $2 \times 0.8 = 1,6$).</i>	1,6
2.	Viktor Iliev , Ile Mircheski, Darko Babunski: “Simulation model for automatic control of the HVAC systems”, X International Scientific Conference ETAI 2011, P-5 pp.1-6, ISBN 978-608-65341-0-3, Ohrid, Republic of Macedonia, 16-20 September 2011. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/сѝручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0.8 = 2,4$).</i>	2,4
3.	Ile Mircheski, Viktor Iliev , Darko Babunski: “Planning of cascade compensator for control with hydraulics system”, X International Scientific Conference ETAI 2011, A3-1 pp.1-6, ISBN 978-608-65341-0-3, Ohrid, Republic of Macedonia, 16-20 September 2011. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/сѝручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0.8 = 2,4$).</i>	2,4
4.	Viktor Iliev , Predrag Popovski, Zoran Markov: “Transient Phenomena Analysis in Hydroelectric Power Plants at Off-Design Operating Conditions”, International Journal of Engineering Research and Applications (IJERA), Impact Factor (JCC)=1.6023, ISSN (Online): 2248-9622, http://www.ijera.com/pages/v2no6.html , Vol. 2, Issue 6, pp.1480-1488, November- December 2012. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/сѝручно сѝисание со меѓународен уредувачки одбор $(6 + 1,6023) \times 0.8 = 6,08$).</i>	6,08

5.	Viktor Iliev, Predrag Popovski, Zoran Markov: “Water hammer analysis using characteristics method and numerical simulation”, Mechanical Engineering – Scientific Journal, Faculty of Mechanical Engineering, Skopje. UDC 621, CODEN: MINSC5, ISSN 1857 – 5293, Vol. 31, No.1-2, pp.53–62, December 2013. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/сѝручно сѝисание со меѓународен уредувачки одбор $4 \times 0.8 = 3.2$).</i>	3,2
6.	Viktor Iliev, Darko Babunski, Igor Seso, Saso Andovski: “Direct Digital Control of HVAC System and CO2-Based Demand Controlled Ventilation”, International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE), Impact Factor =1.0, ISSN: 2278-3075, Volume-3, Issue-9, pp.12-17. February 2014. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/сѝручно сѝисание со меѓународен уредувачки одбор $(6+1) \times 0.6 = 4.2$).</i>	4,2
7.	Viktor Iliev, Predrag Popovski, Zoran Markov: “A comparison of numerical prediction and the experimental dynamic behavior at transient regimes of hydropower plant”, Technics Technologies Education Management (TTEM), Impact Factor=0.414 (ISI Journal Citation Reports), ISSN: (Online) 1840-1503, http://www.ttem.ba/index.html, Vol.9. No.1, pp.3-10, March 2014. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/сѝручно сѝисание со меѓународен уредувачки одбор $(6+0.414) \times 0.8 = 5.13$).</i>	5,13
8.	Viktor Iliev, Goran Nachevski: “Water hammer in high pressure steel pipelines”, Vith International Metallurgical Congress with international Participation, PEM-7 pp.111, 29.5-1.6.2014 Ohrid, Macedonia. <i>(Абстракт објавен во зборник на меѓународна конференција)</i>	1
9.	Зоран Марков, Виктор Илиев, Видан Алексиќ: “Анализа и пресметка на градски дистрибутивен систем за гас”, Меѓународно советување “Енергетика 2014”, книга 2, стр.1019-1032, Струга, Македонија, Октомври 2014. <i>(Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/сѝручен собир $2 \times 0.8 = 1.6$).</i>	1,6

10.	Viktor Iliev, Bojan Ivljanin, Zoran Markov Predrag Popovski: “Sensitivity of Transient Phenomena Analysis of the Francis Turbine Power Plants”, International Journal of Engineering Research and Applications, Impact Factor (JCC)=3.5239, ISSN (Online): 2248-9622, http://ijera.com/pages/v5no8(v5).html, Vol. 5, Issue 8, pp.1480-1488, August 2015. (Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор $(6 + 3.5239) \times 0.6 = 5.71$).	5,71
11.	Viktor Iliev, Zoran Markov, Predrag Popovski: “A dynamic behavior of low head Hydro Power Plant during the transient operational regimes”. 6th IAHR meeting of the working Group, IAHRWG 2015, Ljubljana, Slovenia, pp. 315-322, 9-11 September 2015. (Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор $3 \times 0.8 = 2.4$).	2,4
12.	Виктор Илиев, Предраг Поповски, Боро Поповски: “Симулација и анализа на преодните режими на хидроелектрана со Францис турбини” – Меѓународно советување “Енергетика 2010”, книга 2, стр.615-623, Охрид, Македонија, 2010. (Учесник на научен/стручен собир со реферат и орална презентација).	1
Вкупно		37,72

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активноста	Поени
1.	Главен (основен) проект за машински инсталации–термотехнички инсталации (HVAC и DDC систем) за објект Влада на Република Македонија, ИНВЕСТ А–Скопје, август 2003 (проектант).	4
2.	Основен проект за термотехнички инсталации (HVAC систем) и DDC (DirectDigitControl) систем, Музеј “ХОЛОХАУСТ НА ЕВРЕИТЕ”, Скопје, јуни 2005 (соработник).	2
3.	Основен проект за реконструкција на термотехнички инсталации (HVAC систем) и DDC систем, Клинички центар “ТРИФУН ПАНОВСКИ”, Битола, декември 2004 (соработник).	2
4.	Основен проект за термотехнички инсталации (HVAC систем), PILUX&DANPEX, Гевгелија, октомври 2003 (соработник).	2

5.	Основен проект за против пожарна заштита (ППЗ), хигиено техничка заштита (ХТЗ) и заштита на животна средина, PILUX&DANPEX, Гевгелија, октомври 2003 (проектант).	4
6.	Пуштање во работа на weishaupt горилници на течен нафтен гас (Propan/Butan) 3x1500kW, DUBRAVA, Kosovo, ноември 2007 (соработник).	1
7.	Пуштање во работа на weishaupt комбиниран горилник на биогаз/нафта 1x600 kW, Пречистителна станица WWTP Куманово, август 2007 (соработник).	1
8.	Пуштање во работа на weishaupt горилник на нафта 1x600 kW со дигитална автоматика Siemens WFM50, Фабрика за биодизел - МАКПЕТРОЛ, јули 2007 (соработник).	1
9.	Монтажа и пуштање во работа на weishaupt горилник на тешко течено гориво(мазут) 1x6.5MW со дигитална автоматика Siemens WFM200 и фреквентна регулација на вентилатор за воздух за согорување, ЈАКА ТАБАК, Радовиш, јуни 2006 (одговорен инженер).	2
10.	Монтажа и пуштање во работа на weishaupt горилник на тешко течено гориво(мазут) 1x10.8MW со дигитална автоматика Siemens WFM100, Млекара ИМБ, Битола, декември 2006 (одговорен инженер).	2
11.	Монтажа и пуштање во работа на weishaupt горилници на течен нафтен гас 3x750 kW со дигитална автоматика Siemens WFM20, SWISSLION Скопје, август 2005 (одговорен инженер).	2
12.	Монтажа и пуштање во работа на weishaupt горилници на течен нафтен гас 3x750 kW со дигитална автоматика Siemens WFM20, SWISSLION Скопје, август 2005 (одговорен инженер).	2
13.	Монтажа и пуштање во работа на weishaupt горилник на течен нафтен гас 1x700 kW со дигитална автоматика KS-40, НЕМАТАЛИ ОГРАЖДЕН, Струмица, април 2005 (одговорен инженер).	2
14.	Монтажа и пуштање во работа на термотехнички инсталации (HVAC систем), Клинички центар "ТРИФУН ПАНОВСКИ", Битола, декември 2004 (соработник).	1
15.	Монтажа и пуштање во работа на термотехнички инсталации (HVAC систем) и DDC систем Neuberger, Влада на Република Македонија, јануари 2004 (соработник).	1
16.	Тендерска документација-машинство за изградба МХЕ Бистрица 1,2,3 и Јанина 1, Босна и Херцеговина, ГЕИНГ Krebs und Kiefer International GmbH&Co Скопје, мај-јуни 2008 (соработник).	1
17.	Идеен проект-машинство за изградба на МХЕ Бистрица 2, Босна и	1

	Херцеговина, ГЕИНГ Krebs und Kiefer International GmbH&Co Скопје, јуни-јули 2008 (соработник).	
18.	Идеен проект-машинство за изградба на МХЕ Бистрица 1, Босна и Херцеговина, ГЕИНГ Krebs und Kiefer International GmbH&Co Скопје, јули-август 2008 (соработник).	1
19.	Идеен проект-машинство за изградба на МХЕ Јанина 1, Босна и Херцеговина, ГЕИНГ Krebs und Kiefer International GmbH&Co Скопје, август-септември 2008 (соработник).	1
20.	Идеен проект-машинство за изградба на МХЕ Бистрица 3, Босна и Херцеговина, ГЕИНГ Krebs und Kiefer International GmbH&Co Скопје, септември 2008 (соработник).	1
21.	Изведбен проект-машински и електротехнички дел за изградба на МХЕ Стара филтерница, Машински факултет – Скопје, 2010 (соработник).	0,5
22.	Изведбен проект-градежен дел за изградба на МХЕ Стара филтерница, Машински факултет – Скопје, 2010 (соработник).	0,5
23.	Изработка на база на податоци за индустрија: Анкета за гасификација на град Скопје со цел определување на потребен капацитет за покривање на потребите од гас, МАЦЕФ, Скопје, јуни-јули 2007 (соработник).	1
24.	Идеен проект за изградба на БП Цумајлија 1 во Р. Македонија, Машински факултет – Скопје, ноември 2010 година (соработник).	1
25.	В. Илиев и др: Основен проект за водоснабдување, наводнување и термотехнички инсталации за пластеници, ТОМАТО ЛИДЕР-г.Подлог, Кочани, август 2011 година (одговорен проектант).	4
26.	В. Илиев и др: Изведбен проект за водоснабдување, наводнување и термотехнички инсталации за пластеници, ТОМАТО ЛИДЕР-г.Подлог, Кочани, ноември 2011 година (одговорен проектант).	4
27.	V.Iliev , S.Andovski: Ventilation Upgrade – Deline School SC 793204, CO ₂ Controlled Demand Ventilation, Canadian Quest Logistics Inc - Inuvik, Canada, March 2012.	4
28.	Studija za optimizaciju tehničkog rešenja za MHE Gradište, Машински факултет – Скопје, мај 2012 година (соработник).	1
29.	Техничка контрола за прием на опрема за ХЕЦ „Св. Петка”, Извештај за INDEX TEST за АГРЕГАТ- 2, (после извршена реконструкција), Машински факултет - Скопје, декември 2012 година (соработник).	1
30.	В. Стојковски, В. Илиев : Контролни мерења и определување на работни карактеристики на вентилатори, Технички извештај - Машински дел, Dojran Steel, ЦИРКО, јануари 2013 година.	

31.	Основен проект за МХЕ Крива Река 1 - Машинска опрема, Машински факултет - Скопје, мај 2013 година (соработник).	2
32.	Основен проект за МХЕ Крива Река 2 и МХЕ Тораница, Машински факултет – Скопје, мај 2013 година (соработник).	2
33.	Извештај од испитувањата на техничките параметри на МХЕ Експлоатационен минимум – ХС Стрежево, Машински факултет – Скопје, јули 2013 година (соработник).	1
34.	В. Стојковски, В. Илиев: Изработка на стручна експертиза и давање мислење за дефект во системот за греење во СУГС “Горѓи Димитров “ – Скопје, Машински факултет – Скопје, декември 2013 година.	1
35.	В. Стојковски, В. Илиев: Распределба на протокот на гасови во инсталацијата на вертикална мелница и HYRNCLONE системот-Технички извештај, ТИТАН-Цементарница УСЈЕ АД-Скопје, февруари 2014 година.	1
36.	Извештај од мерења на гарантираните параметри на турбина 1 за ХЕЦ „Св. Петка”, Машински факултет - Скопје, септември 2014 (соработник).	1
37.	Извештај од мерења на гарантираните параметри на турбина 2 за ХЕЦ „Св. Петка”, Машински факултет - Скопје, септември 2014 година (соработник).	1
38.	В. Илиев: Ревизија на техничка документација од основен проект за мала хидроелектрана МХЕ крива река реф.бр.123, Книга 1: Општ дел, Книга 4: Хидромеханички и машински дел, ЦИРКО, ноември 2014 година.	1
39.	З. Костиќ, В. Илиев: Студија за зголемување на производство на електрична енергија во МХЕ Берово, ЦИРКО, јануари 2015 година.	2
40.	Д. Бабунски, В. Стојковски, В. Илиев: Контролни мерења на протокот во 6 атмосферски цевковод на влезот во погонот VDL во Макстил АД, Машински факултет-Скопје, Јуни 2015 година.	1
41.	Учество во промотивни активности на Факултетот, 2010	0,5
42.	Учество во промотивни активности на Факултетот, 2011	0,5
43.	Учество во промотивни активности на Факултетот, 2012	0,5
Дејности од поширок интерес		
44.	Студиски престој на Машинскиот факултет во Подгорица, Универзитет на Р. Црна Гора (2014 година).	0.5
45.	Стручна обука-школување за DDC(DirectDigitControl) системи Neuberger, РМС хардвер, РМС (WinPMС) програмирање, РМС проектирање со РМС-	0,5

	CAD, NEUBERGER, Rothenburg ob der Tauber, Germany, 5.9.2006 – 6.9.2006.	
46.	Стручна обука-школување за DDC системи Neuberger, мехатроника, DDC хардвер, периферни уреди, електрокомадни ормари, комуникација (протоколи, софтвер...), надзорна техника, PMC (WinPMC) програмирање, WEISHAUPТ, Celje, Slovenia, 24.1.2005 – 28.1.2005.	0,5
47.	Стручна обука-школување (една недела) за сервисирање на системи за греење и горилници на гас, нафта, мазут и комбинирани, WEISHAUPТ, Celje, Slovenia, декември 2004.	0,5
48.	Стручна обука-школување (една недела) за проектирање на системи за греење и избор на горилници на гас, нафта, мазут и комбинирани енергетски постројки, WEISHAUPТ, Celje, Slovenia, април 2004.	0,5
49.	Комерцијално школување (една недела) за произведен програм за горилници и системи за греење weishaupt, WEISHAUPТ, Celje, Slovenia, декември 2003.	0,5
50.	Факултетска комисија за спроведување на попис во 2009	0,5
51.	Факултетска комисија за спроведување на попис во 2011	0,5
52.	Факултетска комисија за спроведување на попис во 2012	0,5
	Вкупно	68,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	95,83
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	37,72
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	68,00
Вкупно	201,55

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Предраг Поповски с.р.

Проф. д-р Валентино Стојковски с.р.

Вонр. проф. д-р Зоран Марков с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ НЕКОНВЕНЦИОНАЛНИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА И ТЕХНОЛОГИИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“ и „Коха“ од 2.9.2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област: неконвенционални извори на енергија и технологии, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2246/2, донесена на 1.10.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Славе Арменски, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Доне Ташевски, редовен професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Ристо Филкоски, вонреден професор на Машинскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област: неконвенционални извори на енергија и технологии, во предвидениот рок се пријави д-р Игор Шешо, асистент на Машинскиот факултет во Скопје.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот м-р Игор Шешо, дипл.маш.инж., е роден на 18.7.1982 год. во Охрид каде што ги завршил основното и средното образование со континуиран одличен успех (5,00) по сите предмети. Во периодот 1997-2001 го завршил средното образование во природно-математичката гимназија УСО „Св. Климент Охридски“ во Охрид како првенец на генерацијата.

Во 2001 година се запишал на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката термотехника и термоенергетика. За време на студирањето добитник е на пофалници од страна на Машинскиот факултет за постигнатиот одличен успех во прва (9,87) и втора (9,00) година. Предметите кои ги покрива Институтот за термотехника и термоенергетика ги положил со оценки 9 (девет) и 10 (десет), со што покажал особен интерес за областа која ја покрива овој Институт.

На 15.9.2006 ја одбрал дипломската работа со наслов „Главен проект за греење, ладење, вентилација и подготовка на санитарна топла вода за хотел во Охрид“ под менторство на проф.д-р Марко Серафимов, со оценка 10 (десет). Од деканот на Машинскиот факултет Скопје бил прогласен како студент со втор најдобар просек во генерацијата 9,56.

Веднаш по дипломирањето во 2006 година се запишал на магистерските студии на Машинскиот факултет во Скопје, на Институтот за термотехника и термоенергетика. Испитите на магистерските студии ги положил со просечна оценка од 9,86. На 14.7.2009 успешно ја одбрал магистерската тема со наслов „Развој на методологија за одредување на енергетските карактеристики на зградите за услови во Р. Македонија“.

Од 2012 година се запишува на докторските студии на Институтот за термичко инженерство, под менторство на проф.д-р Славе Арменски, со темата „Оптимирање на

параметрите кај сончеви постројки за кондиционирање на воздух”. На 19.06.2015 успешно ја одбранил докторската дисертација.

Во 2007 година се вработил во фирмата “ЕСКО Фонко”, каде што бил одговорен инженер за развој, производство и имплементација на топлинските пумпи воздух-вода, вода-вода и земја-вода.

Во 2008 година бил вработен во Рударски институт - Скопје како соработник во тимот за проектот на когенеративната термоцентра “Когел Север”.

Од 2009 до декември 2012 година бил вработен во „Шешо инженеринг“ каде што работел како проектант на проекти од областа на греење, климатизација и вентилација. Поседува овластување за проектирање од Комората на овластени архитекти и инженери. Освен како проектант, работел и како надзор при изведба на термотехнички инсталации. Посетувал многубројни саеми како и стручни обуки и доусовршувања во повеќе субјекти, како што се во фабрике на “Giacomini”- Италија, “Herz” – Австрија, а по покана од Австриската стопанска комора бил дел од тимот за посета на саемот и конференцијата во Линц, Австрија, како и неколкуте фабрики за производство на сончеви колектори и котли на биомаса.

Од март 2011 до јули 2011 работел како независен консултант за БАР Е.Ц.Е на европскиот проект “Study on Energy Efficiency Measures in Public Buildings in Kosovo Municipalities”, каде што учествувал при изработката на извештаите за енергетска ефикасност со предлог мерки за енергетска ефикасност на 80 училишта и три јавни објекти.

Од 1.12.2011 е вработен како соработник, односно помлад асистент на Институтот за Термичко инженерство, на катедрата за Термоенергетика.

За 2012 и 2013 година учествувал во: пописните комисии на Машинскиот факултет во Скопје, во Работната група за успеси на студенти 2012, 2013 година и во работната група за промотивни активности на Факултетот.

Во јуни 2013 година, од страна на Машинскиот факултет, со Одлука бр. 02-1073/1 е ангажиран како предавач на Летната школа за талентирани средношколци одржана во х. „Молика“-Битола во организација на Министерството за образование и наука.

Од 2012 година е секретар на Институтот за термичко инженерство.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Машинскиот факултет во Скопје, кандидатот д-р Игор Шешо изведува вежби на I циклус студии на насоките термичко инженерство, енергетика и екологија и применето термичко инженерство. На насоката термичко инженерство одржува вежби по следниве предмети: парни и гасни турбини (топлински турбини по стар наставен план), неконвенционални термоенергетски објекти и обновливи извори на енергија, додека на насоката енергетика и екологија за предметите: неконвенционални извори на енергија, термоцентрали, енергетика и екологија, енергетска ефикасност и експлоатација и одржување на енергетски системи и на насоката применето термичко инженерство изведувал вежби по

предметите: одржување и експлоатација на енергетски постројки и системи, енергетски менаџмент, енергетски системи на гасни горива и заштита од пожар и сигурност при работа.

Кандидатот бил член на комисијата за одбрана на 20 дипломски трудови.

Другите активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор.

Научноистражувачка дејност

Д-р Игор Шешо има објавено вкупно 17 научни трудови од областа на енергетиката, од кои 5 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 3 трудови во меѓународни научни списанија и 9 труда во зборници од научни собири и конференции.

Д-р Игор Шешо бил учесник на еден национален и еден меѓународен научен проект.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Игор Шешо активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Машинскиот факултет во Скопје. Неговиот придонес во оваа дејност се потврдува преку учество и изработување на голем број на проекти, вештачења, стручни ревизии, технички извештаи, елаборати и др.

Кандидатот д-р Игор Шешо остварил експертски активности во областа на термотехничките инсталации и термоенергетските постројки, односно бил главен проектант на 7 основни проекти, надзор на еден проект, едно стручно вештачење и технички извештај.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Член е на повеќе здруженија од областа на енергетиката како што се: Комора на овластени архитекти и овластени инженери на Р.Македонија, ASHRAE, ЗЕМАК и ДТРМ.

Другите активности кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Игор Шешо, во сите години, а конкретно на 20.1.2015 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Машинскиот факултет во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Игор Шешо.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Игор Шешо поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и

Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област неконвенционални извори на енергија и технологии.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, д-р Игор Шешо да биде избран во звањето **доцент** во научната област неконвенционални извори на енергија и технологии.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Славе Арменски **с.р.**

Проф. д-р Доне Ташевски **с.р.**

Вонр.проф. д-р Ристо Филкоски **с.р.**

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК
ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА

Кандидат: Игор Климе Шешо
Институција: Машински факултет - Скопје
Научна област: неконвенционални извори на енергија и технологии

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активноста	Поени
1.1	Одржување на вежби од прв циклус студии	
1.1.1	Енергетика и екологија (ЕЕ нов, М3-1, 2+2) 2014/15	0,9
1.1.2	Топлински турбини (ТИ, М3-1, 2+2) 2012/13/	1,8
1.1.3	Енергетика и екологија (ЕЕ стар, М3-1, 2+2) 2012/13/14	1,8
1.1.4	Енергетска ефикасност (изборен) (ЕЕ, М3-2, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.1.5	Експлоатација и одржување на енергетски системи (изборен) летен (ЕЕ, М3-22, 2+2) 2012/13/14/15	2,7
1.1.6	Одржување и експлоатација на енергетски постројки и системи (ПТИ, М3-1, 3+2) 2012	0,9
1.1.7	Енергетски менаџмент (изборен) (ПТИ, М3-22, 2+2) 2012	0,9
1.1.8	Заштита од пожар и сигурност при работа (изборен) (ПТИ, М3-22, 2+2) 2013/2014	1,8
1.1.9	Енергетски системи на гасни горива (изборен) (ПТИ, М3-2, 2+2) 2012	0,9
1.1.10	Термоцентрали (ЕЕ, М3-1, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.1.11	Неконвенционални извори на енергија (ЕЕ, М3-1, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.1.12	Термички машини и уреди (изборен) (М2-9, 2+2) 2014/15	1,8
1.1.12	Термотехнички машини и уреди (М2-5, 2+2) 2012/2014-академски	1,8
1.1.13	Термотехнички машини и уреди (М2-5, 2+2) 2012/2014-професионални	1,8
1.1.14	Топлински машини (АФИ, М2-5, 3+3) 2012/13	2,7
1.1.15	Обновливи извори на енергија (изборен) (ТИ, М3-2, 2+2) 2015	0,9
1.1.16	Топлинска техника (ИИМ, 2+2) 2012	0,9
1.1.17	Основи на обновливите извори на енергија (изборен) (М2-8, 2+2) 2013/14/15	2,7
1.1.18	Термоенергетски постројки (изборен) (ТИ, М3-2, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.1.19	Обновливи извори на енергија (ПТИ, М3-1, 2+2) 2012	0,9
1.1.20	Нуклеарна енергетика (изборен) (ЕЕ, М3-22, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.1.21	Неконвенционални термоенергетски објекти (изборен) (ТИ, М3-22, 2+2) 2012/13/14	2,7
1.4	Настава во школи и работилници	
1.4.1	Предавач на Летен камп за талентирани средношколци, под покровителство на МОН, Битола, 2013, одлука 02-1073/1	1,0

1.4.2	Предавач на Fourth Annual International Course “Ventilation Efficiency and Indoor Climate Quality” , Охрид, Р.Македонија под покровителство на DAAD 26.08 – 31.08 2012 година, проект Stability Pact for South Eastern Europe	1,0
1.4.3	Предавач на Ninth international course for young researchers– Computational Engineering , Пампорово, Р.Бугарија под покровителство на DAAD 02.06 – 07.06 2012 година во рамките на проектот Stability Pact for South Eastern Europe	1,0
1.5	Консултации со студенти	2,1
1.6	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	7,3
	Вкупно	53,8

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активноста	Поени
2.1	Учесник во меѓународен научен проект	
	Programme in Higher Education, Research and Development (HERD) in the Western Balkans – Energy sector HERD Energy - Quality Improvement of Master programs in Sustainable Energy and Environment (QIMSEE), Project number: 25133300	5,0
2.2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
2.2.1	D. Tashevski, R. Filkoski, D. Dimitrovski, I. Shesho : Analysis of Parameters Affecting the Efficiency Optimization of Binary SOFC Co-generation Power Plants. International Journal of Mechanical Engineering and Technology (IJMET), (ISSN 0976–6359 Online), Volume 5, Issue 10, pp. 180-190, India, october 2014. (JIF 7,5377)	8,1
2.2.2	I. Shesho , D. Tashevski: Simulation Application for Optimization of Solar Collector Array. International Journal of Engineering Research and Applications (IJERA), Volume 4, Issue 1, pp. 10-19, (ISSN: 2248-9622), India, January 2014. (JIF 1,69)	6,9
2.2.3	D. Tashevski, R. Filkoski, I. Shesho : Optimisation of Binary Cogenerative Thermal PowerPlants with Solid Oxide Fuel Cells on Natural Gas. International Journal of Mechanical Engineering and Technology (IJMET), (ISSN 0976–6359 Online), Volume 5, Issue 1, pp. 122-131, India, january 2014. (JIF 5,77)	9,4
2.2.4	Viktor Iliev, Darko Babunski, Igor Shesho , Saso Andovski: “Direct Digital Control of HVAC System and CO2-Based Demand Controlled Ventilation”, International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE), Impact Factor =1.0, ISSN: 2278-3075, Volume-3, Issue-9, pp.12-17. February 2014.	4,2
2.2.5	D. Tashevski, I. Shesho : Three-generation Power Plant with High-temperature Fuel Cells for Complex Building. International Journal of Engineering Research and Development, (e-ISSN: 2278-067X, p-ISSN: 2278-800X), Volume 6, Issue 5, pp. 46-52, India, March 2013. (JIF 1,131)	6,4
2.3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
2.3.1	I. Shesho , D. Tashevski. Developing simulation application using graphical	2,7

	programming language for optimization of solar collector position. Mechanical engineering scientific journal, Vol. 31, No. 1, pp. 63-75, Skopje, 2013.	
2.3.2	I. Shesho , S. Armenski, D. Tashevski, D. Dimitrovski. Preformance assesment of solar heating and cooling systems. Mechanical engineering scientific journal, Vol. 32, No. 2, pp. 143-156, Skopje, 2014.	2,4
2.3.3	D.Achovski, S.Armenski, D.Tashevski, I.Shesho : Methodology for selection and analisys of cogenerative thermal power plant, using natural gas for clinic centre. Mechanical engineering scientific journal, Vol. 33, No. 1, pp. 39-46, Skopje, 2015.	1,8
2.4	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир	
2.4.1	Д. Ташевски, И. Шешо . Интегрирана ТЕП на биогаз-дигестер/гаснотурбинска комбинирана ТЕП. Меѓународно советување „Енергетика 2012“, ЗЕМАК, зборник на реферати бр.1, стр. 57-66, Охрид, 4-5 октомври 2012.	1,8
2.4.2	И. Шешо , Д. Ташевски. Анализа на термичкиот комфорт и енергетска ефикасност кај системите со индуктивни вентило-конвектори. Меѓународно советување „Енергетика 2012“, ЗЕМАК, зборник на реферати бр.2, стр. 777-789, Охрид, 4-5 октомври 2012.	1,8
2.4.3	Д. Ташевски, Д. Димитровски, И. Шешо . Енергетска анализа на ТЕП со високотемпературни горивни ќелии на природен гас. Меѓународно советување „Енергетика 2014“, ЗЕМАК, зборник на реферати бр.1, стр. 169-178, Струга, 16-18 октомври 2014.	1,8
2.4.4	И. Шешо , Д. Ташевски. Нумеричко моделирање со енергетска анализа на систем за греење и ладење со сончеви колектори. Меѓународно советување „Енергетика 2014“, ЗЕМАК, зборник на реферати бр.1, стр. 313-322, Струга, 16-18 октомври 2014.	1,6
2.5	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен стручен одбор	
2.5.1	I. Shesho , S. Armenski, D. Tashevski, D. Dimitrovski. Energy and economic analysis for solar-assisted air conditioning systems in Macedonia. WSED 2015 Energy Efficiency Conference, poster presentations, Wels, Austria, February 2015.	1,2
2.5.2	M.Serafimov, S.Stavreva, I.Shesho : Cost optimal methodology, 12th International conference on accomplishments in Electrical and Mechanical Engineering and Information Technology (DEMI 2015)	1,8
2.5.3	D. Tashevski, D. Dimitrovski, Z. Markov, I. Shesho . Energy and Ecology Benefits of Independent SOFC/Gas Turbine Co-generation Power Plant on Natural Gas. 1 st Internatinal U.O.C. – B.E.N.A. – Conference The Sustainability of Pharmaceutical, Medical and Ecological Education and Research - SPHAMEER 2013, p. 6, Constanca, Romania, 20-23 june, 2013.	2,4
2.5.4	I.Shesho , D.Dimitrovski, M.Serafimov: “ Nearly zero energy buildings (nzeb), planning and possibilities for application”, 11 th Conference of accomplishments in Electrical and Mechanical Engineering and Information Technology, Book of abstracts pp. 715-720, Banja Luka/Bosnia and Herzegovina, 2013,	1,8
	Вкупно	61,1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Р. бр.	Назив на активнoста	Поени
3.1	Експертски активности	
3.1.1	Д. Ташевски, Р. Филкоски, И. Шешо. Стручно вештачење на точноста на мерењето на топлинска енергија со технолошко мерило за топлинска енергија – калориметар која ТЕ-ТО АД Скопје ја предава во дистрибутивниот систем за топлинска енергија за потребите на Друштво за производство на електрична и топлинска енергија ТЕ-ТО АД Скопје, бр. 10-615/5, Скопје, март 2015.	1,0
3.1.2	Д. Ташевски, Р. Филкоски, Д. Димитровски, И. Шешо. Технички извештај за хаваријата на топловоден котел на течен нафтен гас сместен во објектот „Cevahir residence and mall project“ во Скопје за Цевахир Груп Истанбул, Р. Турција, Подружница во Р. Македонија, бр.07-1983/4, Скопје, декември 2013.	1,0
3.1.3	Мислење Бр.01-01/14-ЦД а кое се однесува на предлог решение за елиминирање на кондензацијата на цевководите и арматурата за ладење на агрегатите во "ХЕЦ Шпиље" (лежишта и генератори)	1,0
3.2	Главен (основен) проект, студии	
3.2.1	И.Шешо , Проектирање термотехнички инсталации за објект –Спомен-куќа „Уранија“, Завод и Музеј Охрид, 2008	4,0
3.2.2	И.Шешо , Проект на Energy Saving International AS - Norway и Машински факултет Скопје, подобрување на енергетската ефикасност за објекти во Р.Македонија. објект Градинка „Сонце“ – Струга, 2010	4,0
3.2.3	И.Шешо , Проект за почисто производство за објект Хотел Континентал, Скопје, Центар за почисто производство, 2010.	4,0
3.2.4	И.Шешо , Проект на Energy Saving International AS - Norway и Машински факултет Скопје, подобрување на енергетската ефикасност за објекти во Р.Македонија. објект Градинка „Сонце“ – Струга, 2010	4,0
3.2.5	И.Шешо , Проектирање термотехнички инсталации за објект Афила-ции на светски универзитети, компјутерски центар и Теолошки факултет, Музеј на град Охрид, 2011	4,0
3.2.6	И.Шешо , К. Шешоски: Проектирање термотехнички инсталации за објект „Македонско виртуелно село“, Скопје, 2011	4,0
3.2.7	И.Шешо , Проект на европската унија “Study on Energy Efficiency Measures in Public Buildings in Kosovo Municipalities” EUROPEAID/127054/C/SER/MULTI– 2011	4,0
3.2.8	И.Шешо , Проект за термотехнички инсталации за објект Музеј за праисторија – Скопје 2012	4,0
3.3.9	И.Шешо , Проект за термотехнички инсталации за објект манастирски конак во комплексот “Св.Богородица Перивлепта”, Завод и музеј Охрид, 2012	4,0
3.2.10	И.Шешо , Проект за термотехнички инсталации за објект-црква “Параклис” општина Аеродром, Адора инженеринг, Скопје, 2012	4,0
3.3.11	Д. Ташевски, И. Шешо . Основен проект – Машинство. Термотехнички инсталации и постројки за станбено – деловен објект на ул. Генерал Михајло Апостолски, тех.бр. 226/2012, Штип, мај 2012.	2,0
3.2.12	И.Јовановски, И.Шешо , Проект за интернетничка соработка во образованието-Одржување на училишните згради, Аквафлуент Скопје, 2014	1,0
3.2.13	З.Марков, Д.Димитровски, В.Илиев, И.Шешо , Елаборат за	1,0

	гасификација на трите кампуси на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј во Скопје”, 2013, одлука 07-11/131, соработник.	
3.2.14	Д.Димитровски, И.Шешо и др. , Студија за оцена на влијанието на животната средина и социо економски аспекти (ESIA) на проектот за модернизација на ТЕЦ Осломеј. Инвеститор: ЕЛЕМ АД Скопје, 2015	1,0
3.2.15	Д.Димитровски, И.Шешо , Физибилиити студија за изградба на дел од водоснабдителен систем со можност за енергетско искористување, дел Г животна средина. Инвеститор: Општина Тетово, 2015	1,0
3.2.16	Учесник во проект „Енергетска ефикасност во секторот домување“, Хабитат-Скопје,2013	1,0
3.3	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
3.3.1	Студиски престој во Кралството Норвешка на Норвешкиот универзитет за наука и технологија –NTNU од 05.02-05.06 2014	1,0
3.3.2	Член на факултетска комисија (пописна 2012,2013,2014)	1,5
	Вкупно	52,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	53,8
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	61,1
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	52,5
Вкупно	167,4

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Славе Арменски **с.р.**

Проф. д-р Доне Ташевски **с.р.**

Вонр.проф. д-р Ристо Филкоски **с.р.**

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
 Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
 на седницата одржана на 26.02.2015 година

МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Кирил Џонов	Определување на вибрациите на човековото тело кај патничките возила во зависност од состојбата на патната подлога	Determination of whole body vibration in passenger cars in relation to the road condition	Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски.	02-2457/2 01.10.2015 год.
2.	Ивица Тодоровски	Определување на нивото на бучава во населени места предизвикана од возила	Determination of urban environmental noise caused by vehicles	Вон. проф. д-р Виктор Гаврилоски.	02-2456/2 01.10.2015 год.
3.	Владимир Кировски	Анализа на факторите со кои може да се превенира ризикот кај големи мултинационални проекти	Analysis of the factors for risk prevention for large-scale multinational projects	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ	02-2493/2 01.10.2015 год.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ДВА АСИСТЕНТИ-ДОКТОРАНДИ ПО ПРЕДМЕТОТ
НЕВРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 35/08, 103/08, 26/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15 и 98/15), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти – докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XI редовна седница одржана на 9.7.2015 година, донесе решение за избор на 10 асистенти – докторанди по предметот НЕВРОЛОГИЈА. Во согласност со конкурсот објавен на 23.6.2015 година во дневните весници „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ се формира рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Сашо Стојчев
2. проф. д-р Гордана Китева Тренчевска
3. проф. д-р Анита Арсовска.

На конкурсот се пријавија следниве 2 кандидата: д-р Ирена Ѓорчева, M.Sc. и помл. ас. д-р Габриела Новотни Кузмановска.

По разгледувањето на соодветните документи, Рецензентската комисија го донесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ирена Ѓорчева

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Ирена Ѓорчева, M.Sc., е родена во Скопје на 21.9.1975 година, каде што го завршила основното и средното образование.

Уште во текот на средното образование покажува голем интерес за неврологијата, кој го потврдува со учество на 29. Смотра на млади истражувачи организирана од Народна техника на Република Македонија во 1993 година, каде што го освојува второто државно место со тема насловена „Периферен нервен систем, рефлексен лак и рефлекс“.

Добитничка е на стипендија од Министерството за образование и наука за талентирани средношколци од 1992 до 1994 година, со којашто се стекнува по освоено прво место на државен натпревар за средношколци од областа на странските јазици – англиски јазик во 1992 година.

Во 1994 година се стекнува со Почесна диплома за покажани исклучителни резултати и продлабочени знаења од областа на науката, техниката, уметноста и другите видови на дејности на талентирани ученици, добиена од Природно-

математичката гимназија „Никола Карев“ во Скопје, која ја завршила во 1994 година, со просечен успех 5,0.

Истата година се запишала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во текот на студиите, покрај усвојувањето на наставните содржини, активна е и во студентските организации. Од 2002 до 2003 година учествувала во организацијата и имплементацијата на бројни проекти на ЕМСА – Македонија (European Medical Students Association – Macedonia), како што се едукациски активности за студенти и млади лекари, предавања, дебати итн. Во 2002 година е избрана за член на Извршниот одбор на ЕМСА – Македонија. Во 2003 година е избрана за потпретседател на ЕМСА – Македонија. Во 2003 година била потпретседател на Организациониот комитет за состанокот на национални координатори (NCM) на ЕМСА – Европа (EMSA – Europe), одржан во Скопје, Р. Македонија. Во текот на студиите учествува на повеќе конгреси, стручни состаноци и курсеви за обука на доктори по медицина и студенти по медицина. Медицинскиот факултет го завршила во јули 2004 година со просечен успех 8,72.

По завршувањето на лекарскиот стаж, со успех го положила стручниот испит во март 2005 година и се стекнала со лиценца за работа.

Истата година се запишала на магистерските студии по когнитивни науки, со главна област невронауки, при Оснабрук-универзитетот во Германија. Постигнува просек по невронауки 1,0, кој според системот на оценување во Германија е највисок можен просек и одговара на македонскиот просек од 10,0. Наставен јазик на магистерската програма е во најголемиот дел англиски, со поретки изборни предмети на германски наставен јазик.

По отслушувањето на предметите од студиската програма од втор циклус земала учество во научноистражувачки проекти при Оснабрук-универзитетот и Berlin School of Mind and Brain, што резултира со повеќе публикации, како и учество на бројни конгреси, конференции, стручни состаноци и работилници за доктори по медицина, невронаучници и когнитивни научници со цел континуирана едукација во областите од интерес. Во меѓувреме, активна е и во општествениот и во универзитетскиот живот во Германија. Во 2007 година е избрана за член на Советот на студентски дом (Heimrat) при студентскиот дом “Alte Fabrik”, Оснабрук, Германија, со организација и координација на постојани тековни проекти на Домот, како и организација на редовни настани поврзани со германската култура. Во 2007 година е избрана и за претседател на AEGEE – Osnabrück (студентска организација на ниво на Универзитетот), Германија. Истата година организира и учествува во бројни меѓународни и локални активности како претседател на AEGEE – Osnabrück (AEGEE – Association des Etats Généraux des Etudiants de l’Europe, Osnabrück), вклучувајќи и организација и координација на AEGEE – летниот универзитет на Оснабрук и Минстер (Summer University of Osnabrück and Münster, Germany). Во 2008 година, добитничка е на стипендија од Оснабрук-универзитетот, Германија, за помагање на странски учесници во академските програми.

Освен публикациите за време на академскиот престој во Германија, врз основа на еден од научноистражувачките проекти за време на академската работа при Berlin School of Mind and Brain, во 2011 година д-р Ирена Ѓорчева ја изготвува магистерската теза со наслов “Neural Correlates of Preserved Object Representations under the Change Blindness Paradigm”, теза остварена при Болницата Charité –

Универзитетска медицина Берлин (University Medicine Berlin), во колаборација на Berlin School of Mind and Brain и Оснабрук-универзитетот. Во 2012 година дипломирала при студиската програма од втор циклус по когнитивни науки, со главна научна област – невронауки, при Оснабрук-универзитетот, Германија.

Од 2012 до 2015 година учествувала на бројни конгреси во Р. Македонија и регионот, конференции по различни невролошки теми, работилници итн., вклучувајќи епилепсии, растројства на движењето, цереброваскуларни заболувања и др.

Од 2013 до 2014 година волонтирала како лекар при Одделот за неврологија на Градската општа болница „8-ми Септември“ во Скопје.

Во 2014 година волонтирала како лекар при Одделот за ургентна неврологија на Универзитетската клиника за неврологија во Скопје.

Од 2014 до 2015 година е вработена како лекар при ЈЗУ Здравствен дом – Скопје, Поликлиника „Јане Сандански“, на Одделот за вакцинации на предучилишни деца.

Од јули 2015 година е вработена како лекар при Универзитетската клиника за неврологија во Скопје.

Одлично го владее англискиот (Cambridge CPE и Cambridge FCE grade A), хрватскиот и германскиот јазик, а има познавања и од италијанскиот јазик.

Д-р Ирена Ѓорчева е член на Лекарската комора на Р. Македонија, International Parkinson and Movement Disorder Society, Verein der Freunde und Förderer des Instituts für Kognitionswissenschaften, Osnabrück, Germany, Društvo mladih neurologa Srbije и почесен член на EMCA – Македонија (European Medical Students Association – Macedonia). Има желба и намера да се пријави на следниот конкурс за докторски студии по предметот неврологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од 2002 до 2004 година, д-р Ирена Ѓорчева е едукатор за студенти по медицина за срцево-белодробно-мозочно оживување; здобивањето со називот едукатор за студенти остварено со успешно положување на стручен испит од областа и здобивање со сертификат доделен од Медицинскиот факултет во Скопје, Р. Македонија.

Во 2004 година е предавач како завршен доктор по медицина на курсеви за обука на студенти по медицина во Најмехен (Nijmegen), Холандија, организирани од EMSA-Europe (European Medical Students Association).

III. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во 2003 година, д-р Ирена Ѓорчева била студент на размена при Universidad Autónoma de Nuevo León, на Клиниката за неврохирургија при Hospital Universitario “Dr. José Eleuterio Gonzalez” во Монтереј, држава Ниево Леон, Мексико, со менторство на Prof. Dr. med. Román Garza Mercado и Prof. Dr. med. Dagoberto Tamez Montes.

Трудови пријавени за избор:

1. **Ѓорчева, И.** Периферен нервен систем, рефлексен лак и рефлексии. Билтен од 29. Смотра на млади истражувачи од Република Македонија во Струга, 1993.

Во трудот се дава приказ на нервниот систем како сложен функционален апарат чија улога е регулирање на функциите на одделни органи и системи во организмот, како и воспоставување и одржување на врските меѓу нив. Истакнати се морфолошко-функционалните, како и анатомските и физиолошки класификации на деловите на нервниот систем. Понатаму се објаснува, во подробности, неврофизиологијата на рефлексите и рефлексниот лак, вклучително рецепторите, синапсите, невротрансмитерите, нервно-мускулната трансмисија, рефлексните времиња, како и класификација на рефлексите според различни критериуми. Објаснета е и појавата на спинален шок. Во склоп на презентацијата на темата изведени се и повеќе практични обиди со изработка на нервно-мускулни препарати од животни на лице место, нивна хемиска, физичка и електростимулација, демонстрација на спинален шок кај жаба, рефлексии кај декапитирани жаби итн.

2. **Gjorceva, I.** Women and Work – Specific Professional Hazards. Abstract Book of the 26th International Medical Students' Scientific Congress in Ohrid, Macedonia 2003; 96-97.

Трудот дава приказ на професионалните ризици кај жените во релација со работното место. Правата и должностите на вработените жени во Република Македонија се регулирани со Законот за работни односи, во кој се опфатени некои аспекти на улогата на жената - продуктивна, репродуктивна и социјална. Здравствените индикатори кои го покажуваат трендот на промените во здравствената состојба и здравствената заштита на жените се менувале во годините кои му претходеа на трудот, и тоа: mortalitetot на жените од 1994 до 1997 година се зголемува од 7,2 до 7,5; мајчиниот mortalitet на 100 000 живородени во РМ во 1995 година бил 21,77, додека просекот за земјите во Централна и Источна Европа за истата година изнесувал 18,12, односно 6,63 на Европската унија. Според податоците на СЗО, mortalitetot на Са mammae на 1 000 000 популација од 1991 до 1995 година се зголемил од 9,0 на 9,1, додека mortalitetot на Са PVU на 1 000 000 популација за истиот период покажал зголемување од 7,2 на 7,5. Работното место и условите на работниот процес се поврзани со постоењето на специфични професионални ризици кои можат да го загорзат здравјето на жената: јонизирачки и нејонизирачки зрачења, тешки метали, различни биолошки, физички и хемиски агенси, стрес, насилство, статички и динамички напор, токсични материи и канцерогени. Како доказ за тоа, студијата ги наведува и податоците од некои епидемиолошки студии од нашата земја. Се заклучува дека регистрираните проблеми фокусирани на областа - здравствена состојба кај жената и работното место бараат заедничка акција на сите релевантни институции со цел здравствена заштита на жената и нејзиното семејство.

3. Schwering, A.; Bauer, C.; **Dorčeva, I.**; Gust, H.; Krumnack, U. & Kühnberger, K.-U.: The Impact of Gestalt Principles on Solving Geometric Proportional Analogies. In: B. Kokinov, K. Holyoak & D. Gentner (eds.): *New Frontiers in Analogy Research. Proceedings of the Second International Conference on Analogy 2009*; 404-413.

Во трудот се испитуваат невропсихолошките процеси кои лежат во основа на аналогното резонирање кај испитаниците. Аналогното резонирање е високософистицирана задача на централниот нервен систем и за неа е потребна интелигенција, бидејќи аналогните шаблони при два дадени стимулуса често не се очигледни и бараат одредена концептуализација. Во овој труд, авторите ги испитуваат стратегиите за решенија на повеќезначни пропорционални геометрички аналогии. Кога испитаниците перципираа различни доминантни структурални шаблони беа конструирани различни решенија. Експериментот ги става под инвестиација преферираните решенија за варијациите на аналогите, го анализира влијанието на Гештalt-принципите врз перцепцијата на структуралните шаблони кај геометричките фигури, и испитува на кој начин ова влијание води кон различни решенија за истиот аналоген проблем.

4. Bauer, C.; Degen, J.; **Dorčeva, I.**; Haddad, M.; Schmidt, M.; Stollinski, R.; Sugawara, K.; Tantra, M. & Zugic, R.: Investigating Experimentally Problem Solving Strategies in Geometric Proportional Analogies. In: K.-U. Kühnberger, P. König & S. Walter (eds.): *Publications of the Institute of Cognitive Science (PICS)*, vol. 30-2010. 2008.

Во оваа книга, на 208 страници се опишани деталните постапки на експерименталното проучување во даден временски период при Оснабрук-универзитетот, Германија, на невропсихолошките процеси инволвирани во стратегиите за решавање на проблеми кај здрави испитаници при решавање на геометрички пропорционални аналогии. Д-р Ирена Ѓорчева е коавтор на сите поглавја на книгата – вовед, претходни научни сознанија, експерименти и дискусии.

5. **Dorčeva, I.** Neural Correlates of Preserved Object Representations under the Change Blindness Paradigm. M.Sc. Dissertation, University of Osnabrück, Germany 2011.

Во овој труд, магистерската теза на д-р Ирена Ѓорчева, остварена при Болницата Charité – Универзитетска медицина Берлин (University Medicine Berlin), во колаборација на Berlin School of Mind and Brain и Оснабрук-универзитетот, со помош на електроенцефалографија (EEG) беа егзаминирани ефектите на феноменот repetition priming како неврален корелат на имплицитната меморија во склоп на change blindness феноменот. Трудот дава детално егзаминирање на добиените event-related potentials (ERP) и нивна невронаучна и екстензивна статистичка анализа во склоп на дадените експериментални услови, вклучувајќи квалитетни графички прикази на продуцираните резултати, креирани со имплементација на MATLAB, FASTER, SPSS и друг релевантен софтвер врз електронските EEG-записи добиени во контролирани

експериментални услови и продуктите од нивната обработка. Резултатите се коментирани и дискутирани, како самостојно, така и во однос на други невронаучни студии. Со овој труд, во услови каде што повеќето теоретски објаснувања би претпоставиле дека невралните репрезентации на експерименталните објекти или не постоеле или исчезнале, односно и покрај присуството на change blindness-феноменот, беа пронајдени неврални траги на имплицитни неврални репрезентации на објекти.

Габриела Новотни Кузмановска

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Помл. ас. д-р Габриела Новотни Кузмановска е родена во Скопје на 24.7.1981 година, каде што го завршила основното и средното образование.

Во 2000 година ги започнала студиите на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во мај 2007 година со просечна оценка 10,00. Во текот на студиите остварила едукативни престои, и тоа во Виена, Австрија, во болницата Allgemeines Krankenhaus, Оддел за неврохирургија и во Берлин, Германија, во болницата Charité, Оддел за општа хирургија.

По дипломирањето и завршениот докторски стаж, го положила државниот испит со што се стекнала со лиценца за работа.

Во 2008 година добила две признанија, првото од Македонското лекарско друштво, за најдобар дипломиран студент по медицина во 2007 година, а второто, од ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за најдобар студент по медицина во последната декада.

Истата година (2008 година), д-р Габриела Новотни ја започнува специјализацијата по неврологија при Медицинскиот факултет во Скопје, Катедра за неврологија, а во мај 2013 година го положила специјалистичкиот испит со што се стекнала со називот специјалист-невролог. Понатаму своите интереси ги насочува кон истражување и работа во областа на невродегенеративните болести и невроимунологијата.

Од јануари 2009 година е во редовен работен однос на Универзитетската клиника за неврологија во Скопје.

Од 2011 година, докторанд е на Школата за докторски студии на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Д-р Габриела Новотни Кузмановска е член на Здружението на невролози на Македонија, Лекарската комора на Р.Македонија, како и на Македонското здружение за Алцхајмерова болест.

Одлично го владее англискиот јазик, што го потврдува со положен Cambridge-тест Preliminary English Test-Pass with Distinction, ниво на познавање B2, а има познавања и од германскиот јазик.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Габриела Новотни Кузмановска, по изборот во звањето помлад асистент, од 2010 година е дел од Катедрата за неврологија. Оттогаш е активно вклучена во едукацијата - практични вежби по предметот неврологија за студенти по медицина и стоматологија.

III. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во јули 2008 година, д-р Габриела Новотни Кузмановска, како учесник од Р. Македонија, е дел од едукативната програма спроведена во склоп на IV интернационална школа за напредна технологија во биомедицината, NeuroMath - Advanced Methods For The Estimation Of Human Brain Activity And Connectivity, Applications to Rehabilitation Engineering во Патра, Грција. Таму се стекнува со знаења од областа на биоинженерингот и користењето на технолошки напредоци во рехабилитацијата и подобрувањето на квалитетот на живот на пациентите со locked-in синдром.

Д-р Габриела Новотни Кузмановска, како автор и коавтор, учествува на повеќе домашни и меѓународни симпозиуми, конференции и конгреси од областа на неврологијата и психијатријата со трудови и презентации.

Трудови пријавени за избор:

1. **Kuzmanovska G**, Ignjatovska L , Ilievska L, Bozinovska M, Ristik D, Gorgieva E. Prescription drugs-What they were never meant to be (Abuse, Misuse, and Withdrawal symptoms). Книга на апстракти од IV македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид 2009. Макед. мед. прегл. 2009; 63 (супл. 74): стр. 110.

Трудот го обработува прашањето на злоупотреба на препишани од страна на доктор лекови, со акцент на лекови од групата SSRI, како актуелен јавноздравствен проблем. Идејата и пораката на трудот е обработена преку приказ на случај за конкомитантна злоупотреба на SSRI и бензодијазепини и појава на несакани ефекти, како синдром на повлекување, манифестиран со акутни симптоматски епилептиформни напади. Главниот акцент е ставен на опасноста од серотонински синдром, неговата манифестација, препознавање и превенција.

2. Ристик Д, **Кузмановска Г**, Божиновска М, Георгиева Е. Vascular dementia-Case Report. Книга на апстракти од IV македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид, 2009. Макед. мед. прегл. 2009; 63 (супл. 74): стр. 71.

Низ дадениот приказ на случај се обработува втората по честота деменција, васкуларната деменција, нејзините специфики во клиничката презентација, дијагностички алатки и третман.

3. Чепреганова Чанговска Т, **Кузмановска Г**, Цветковска Е, Кузмановски И, Стојцев С, Марковска Л. Treatment options in vascular dementia. Книга на апстракти

од IV македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид, 2009. Макед. мед. прегл. 2009; 63 (супл. 74): стр. 67.

Целта на трудот е да ја прикаже ефикасноста на холинестеразните инхибитори при третман на 12 пациенти со дијагностицирана васкуларна деменција.

4. **Новотни Г**, Чаловска Самарциска В, Манушева Н, Мицева Величкоска Е, Бајрактаров С. Поместување на границите на невронауката кон рана дијагноза и етиопатогенетска терапија на Алцхајмеровата болест. Зборник на апстракти од V Македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид 2013: стр.38.

Целта на овој труд е да даде јасен приказ на мултидисциплинарниот научен пристап кон Алцхајмеровата болест, кој се стреми кон имплементација на знаењата до кои доаѓа базичната наука, преку *in vitro*, имунохистохемиски студии, генетски анализи, невропатолошки студии и експериментални животински модели, а со цел расветлување на комплексната етиопатогенеза, развивање на нови специфични и сензитивни дијагностички методи и етиопатогенетска терапија.

5. Манушева Н, Мицева Величкоска Е, Арсова С, Чаловска Самарциска В, **Новотни Г**. Дијагностичка примена на ЕЕГ кај деменција – приказ на случај. Зборник на апстракти од V Македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид 2013: стр.90.

Целта на трудот е да се потенцира улогата на електроенцефалографијата (ЕЕГ) при дијагностичка евалуација на деменциите. Во дадениот случај на пациентка со дементна слика, ЕЕГ-наодот покажува присуство на тета-дисритмична активност, наод по кој бил реализиран КТМ, со резултат кој освен кортикални редуктивни промени укажува на постоење на субдурален хематом. Едноставна и неинвазивна, ЕЕГ-методата се покажува како корисна во откривањето на реверзибилен тип на деменци, или компликации кои водат до прогресија на дементниот процес.

6. Бајрактаров С, Новотни А, Мицева Величкоска Е, Манушева Н, Арсова С, Чаловска Самарциска В, Филипче А, **Новотни Г**. Електромагнетна стимулација (рТМС)-нов метод во третман на депресијата. Зборник на апстракти од V Македонски психијатриски конгрес со меѓународно учество, Охрид 2013: стр.32.

Трудот ги прикажува резултатите од третман со репетитивна транскранијална магнетна стимулација. Тој довел до значително подобрување на депресивната симптоматологија кај групата испитаници, која вклучува 34 пациенти, кај кои медикаментозната терапија не резулирала со постигнување на долготрајна ремисија. Спроведеното истражување ја потврдува ефикасноста на оваа терапевска метода.

7. **Новотни Г.** Adrenomyeloneuropathy-when rarity comes in to reality-case report. Belgrade Neuropathy Update, The First Serbian Simposium of Neuropathies with International Attendance, 2014; 54-55.

Трудот е детално обработен приказ на случај на пациент со ретко наследно заболување – адренолеукодистрофија, со клиничка манифестација преку една од 6-те форми на болеста-адреномиелоневропатија. Болеста е генетски докажана, со приказ на наоди од дополнителните иследувања-електромионеврографија, МРИ на мозок, евоцирани потенцијали. Се разгледуваат и тераписките опции и пристапи.

IV. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложените документи, Рецензентската комисија констатира дека и двете кандидатки кои поднесоа документи за избор во звањето асистент-докторанд по предметот неврологија поседуваат исклучителни професионални способности, како и наставно-научни способности и потенцијали.

Согласно со претходно изнесеното, а во согласност со Законот за високото образование, Комисијата има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, кандидатите д-р Ирена Ѓорчева и д-р Габриела Новотни Кузмановска да бидат избрани во звањето асистент-докторанд по предметот неврологија на Медицинскиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сашо Стојчев, с.р.
2. Проф. д-р Гордана Китева Тренчевска, с.р.
3. Проф. д-р Анита Арсовска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТИ-ДОКТОРАНДИ ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014 и 130/2014), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.274/2013), Наставно- научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата XI редовна седница одржана на 9.7.2015 година, донесе решение за избор на 45 асистенти-докторанди по предметот ИНТЕРНА МЕДИЦИНА.

Во согласност со конкурсот објавен во весниците „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 23.6.2015 година, се формираше РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА во состав:

1. Проф. д-р Дејан Докиќ
2. Проф. д-р Даниела Чапароска
3. Проф. д-р Оливер Каранфилски

На конкурсот се пријавија 19 кандидати: **помл.ас.д-р Ирена Митевска Пеовска,ас д-р Јорго Костов, помл.ас.д-р Елена Јовановска Јанева, д-р Марија Здравевска, помл.ас.д-р Нела Костова, помл.ас.д-р Елена Цуракова Ристовска, д-р Зоран Арсовски, д-р Емилија Николовска, ас.д-рЛидија Поповска, д-р Ирина Ангеловска, ас.д-р Светлана Павлеска Кузмановска, помл.ас.д-р Башким Османи, д-р Ангела Дебрешлиска, д-р Лазар Чадиевски, д-р Газменд Амзаи, помл.ас.д-р Емилија Сандевска, помл.ас.д-р Владимир Пушевски, ас.д-р Павлина Цекова Видимлиски, ас.д-р Лада Трајческа.**

До изготвувањето на рефератот, по пат на службена изјава доставена во Деканатот на Медицинскиот факултет, своите документи ги повлекоа следниве кандидати (вкупно 3): ас. д-р Светлана Павловска Кузманова, ас. д-р Павлина Цекова- Видимлиски и д-р Газменд Амзаи.

По разгледувањето на преостанатите доставени документи, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ирена Митевска Пејовска

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Ирена Митевска (претходно Пеовска) е родена на 8.7.1974 година во Скопје. Средното образование го завршила во Варшава, Република Полска, 1991 година со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала на 16-годишна возраст во учебната 1990/1991 година, а го завршува на 1.10.1997 година со просечен успех 8,53. Кандидатката активно се служи со англискиот, полскиот и рускиот јазик, а базично со германскиот и францускиот јазик. Поседува сертификат Cambridge English Б 1 . Втор циклус (магистерски) студии во областа на кардиологијата при Медицинскиот факултет во Скопје запишала во 2000 година, а ги завршила со просечен успех 10,0. На 26.11.2008 година го одбрала магистерскиот труд под наслов: Дијагностичка и прогностичка вредност на миокардниот вијабилитет кај пациенти со исхемична срцева слабост и коронарна бајпас реваскулаизација, и се здобила со звањето магистер на медицински науки.

За помлад асистент по предметот интерна медицина при Медицинскиот факултет во Скопје е избрана на XV редовна седница на Наставно-научниот совет на 22.5.2008 година. Од тој период активно е вклучена во практичната настава по интерна медицина на студенти по медицина, стоматологија и фармација. Специјалистичкиот испит по предметот интерна медицина го положила во јуни 2014 година, кога се стекнала со звањето специјалист-интернист.

Супспецијализацијата по кардиологија ја завршила во ноември 2011 година, по што се здобила со звањето супспецијалист- кардиолог. На III циклус (докторски студии) по медицина- кардиологија (докторант) е запишана учебната 2011/2012. На Универзитетската клиника за кардиологија во редовен работен однос стапила во 2002 година. Работи на Одделението за валвуларни срцеви заболувања, како и во лабораториите за: нуклеарна кардиологија и ехокардиографија.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатката д-р Ирена Митевска изведува практична настава по интерна медицина и интерна пропедевтика од 2008 година за I циклус студии на студиската програма на студенти по медицина, стоматологија и фармација. Учествува во менторство на студенти од XII семестар на студии по медицина.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Д-р Ирена Митевска е вклучена во научно - истражувачката работа на Универзитетската клиника за кардиологија, што досега резултирало во 115 публикувани научни трудови презентирани на кардиолошките конгреси во земјата и во странство, од кои 90 рецензирани од меѓународни уредувачки одбори, публикувани во зборници на трудови од научен/стручен одбор. 14 од овие труда се публикувани во целост во списанија со импакт фактор објавени на PubMed. Усни презентации имала на 6 меѓународни

кардиолошки конгреси. Д-р Ирена Митеска активно соработува со публикации во *E-journal of cardiology practice* при Европското кардиолошко здружение.

Кандидатката остварила стручни активности како член на комисијата за рецензирање на апстракти за годишните кардиолошки конгреси на Европското кардиолошко здружение, почнувајќи од 2013 година. Активен учесник била во Националната стратегија за лекување на акутниот миокарден инфаркт со ST сегмент елевација, организирана од Универзитетската клиника за кардиологија и Министерството за здравство. Учесник е во континуираната ЕКГ едукација на општи лекари на Р. Македонија организирана од Министерството за Здравство. Учесник е во Ехокардиографската школа за едукација при Македонското кардиолошко здружение. Учесувала како прв асистент на националниот координатор за Македонија во изработка на мултицентрична опсервациона студија водена од Европското кардиолошко здружение под наслов: "Diabetes and Heart". Д-р Митеска била активен учесник - истражувач за Р. Македонија во меѓународната мултицентарска студија SIGNIFY.

Активен учесник е во меѓународната студија ISCHEMIA, организирана од Американскиот национален институт за срце и бели дробови. Член е на Лабораторијата за нуклеарна кардиологија при Универзитетската клиника за кардиологија од нејзиното формирање во 1998 година. Активен учесник била во тригодишниот проект во областа на нуклеарната кардиологија, финансирана од Министерството за образование и наука на Р. Македонија. Учесувала во проектот за модернизирање на процесот за лиценцирање на докторите по медицина, стоматологија и фармација во Р. Македонија, организиран од Министерството за здравство, под покровителство на Светска банка. Се здобила со сертификат за ментор. Д-р Митевска била на стручен престој од еден месец во февруари 2014 година во Универзитетската болница во Виена (AKH). Тримесечен престој во 2001 година имала во "Royal Brompton Hospital" во Лондон при Универзитетот Imperial College School of Medicine and Technology, во областа на нуклеарната кардиологија. Добитник е на три- месечна стипендија за усовршување на неинвазивните техники за миокардна визуализација од страна на Европското кардиолошко здружение 2005 година, во Универзитетската болница во Leiden, Холандија.

Член е на Македонското здружение по кардиологија, Македонското лекарско друштво, Македонската асоцијација за хипертензија, Европското здружение по кардиологија (European Society of Cardiology-ESC), како и на Работната група за ехокардиографија и неинвазивни техники за миокардна визуализација при ESC, Работната група за нуклеарна кардиологија и срцев СТ при ESC, Работната група за кардиоваскуларна превенција при ESC, Американската асоцијација за нуклеарна кардиологија (American Society of Nuclear Cardiology) и Меѓународното здружение за срцеви истражувања (ISHR-International Society for Heart Research).

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите под реден број 54-79 се рецензирани при изборот за помлад асистент во Билтенот бр. 938/08.

80. Peovska I, Maksimovic J, Vavlukis M, Pop Gorceva D, Majstorov V. Functional outcome and quality of life after coronary artery bypass surgery in patients with severe heart failure and hibernated myocardium. *Nucl Med Commun.* 2008 Mar;29(3):215-21.

Трудот ја проценува улогата на миокардната животоспособност врз подобрувањето на левокоморната функција кај 85 пациенти со исхемична кардиомиопатија и индикација за аортокоронарна байпас- реваскуларизација. Миокардна перфузиона скинтиграфија 349

(МПС) е направена предоперативно и контролно 14+/-4 месеци по реваскуларизацијата кај сите пациенти. Присуство на миокардната животоспособност над 24% од миокардната маса на левата комора бил асоциран со значајно подобрување на систолната левокоморна функција и животниот квалитет по аорто-коронарната бајпас реваскуларизација.

81. Bosevski M, Borozanov V, Tosev S, Meskovska-Bongard S, Peovska I, Georgievska-Ismail L. Predictors for peripheral and carotid revascularization in a population-based cohort with type 2 diabetes. *Angiology*. 2008; 60:46-9.

Студијата ги дефинира предикторите за периферна и каротидна реваскуларизација кај 279 пациенти со дијабетес тип 2 и периферна артериска болест, кои се проспективно следени 24 месеци. Логистичката регресиона анализа како независни предиктори ги издвоила следниве параметри- вкупниот холестерол и здебелувањето на интимата во однос на медијата (ИМТ) на каротидните артерии како предиктори за периферна реваскуларизација. Обемот на струкот бил независен предиктор за каротидна ендартеректомија.

82. Peovska I, Maksimovic J, Kalpak O, Pejkov H, Bosevski M. Recurrent myocardial infarction in a young football player with antithrombin III deficiency. *Cardiol J*. 2008; 15(5):463-6.

Трудот е приказ на случај на 24-годишен пациент, активен спортист, примен на Клиниката за кардиологија заради акутен миокарден инфаркт по активна физичка активност. Направена е перкутана коронарна интервенција со поставен стент на левата предна десцендентна коронарна артерија (ЛАД), каде што е најден тромб. По исклучување на ризик факторите за КАБ и користење на стероиди, направени се анализи на хемостаза и најден е дефицит на АТ III. Пациентот е поставен на орална антикоагулантна терапија.

83. Majstorov V, Pop GD, Vavlukis M, Peovska I, Maksimovic J, Vaskova O, Kuzmanovska S, Zdraveska-Kochovska M. N-terminal-proB natriuretic peptide in patients with stable coronary artery disease evaluated for ischemia with myocardial perfusion imaging. *Bratisl Lek Listy*. 2008;109(7):293-7.

Целта на трудот била да се докаже дали постои корелација меѓу N-terminal-proB natriuretic peptide кај пациенти со стабилна КАБ, евалуирани за исхемија со помош на миокардна перфузиона сцинтиграфија. Пациентите со наод за стрес-индуцирана миокардна исхемија имале значајно повисоки вредности на N-terminal-proB natriuretic peptide во споредба со пациентите без наод за стрес- индуцирана миокардна исхемија.

84. Majstorov V, Pop Gforceva D, Vaskova O, Vavlukis M, Peovska I, Maksimovic J, Kuzmanovska S, Zdraveska-Kocovska M. C-reactive protein in patients with normal perfusion and mild to moderate perfusion defects who have undergone myocardial perfusion imaging with 99m-Tc sestamibi gated SPECT. *Prilozi*. 2008 Jul;29(1):67-76.

Целта на трудот била да се направи корелација меѓу нормален и наод на лесна до умерена миокардна исхемија детектирани со миокардна перфузиона сцинтиграфија со вредностите на h-CRP во плазмата. Иследени биле 127 пациенти со суспектна или докажана КАБ. Резултатите покажале дека пациентите со лесно до умерено големи перфузиони испади имаат значајно поголеми вредности на h-CRP во споредба со пациентите со нормална миокардна перфузија.

85. I. Peovska, J. Maksimovic, M. Vavlukis, N. Kostova, D. Pop Gorceva, V. Majstorov, M. Bosevski. Impact of diabetes on mid-term outcomes after coronary artery bypass surgery in

patients with ischemic cardiomyopathy and hibernated Myocardium. 9th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC9, 10-13.05 2009, Barcelona, Spain. P187.

Трудот го проценува влијанието на дијабетес врз функционалното и клиничко опоравување по аорто-коронарната байпас-реваскуларизација кај 85 пациенти со дијабетес тип 2 и исхемична кардиомиопатија. Среднорочниот исход по реваскуларизацијата кај високоризичните пациенти директно корелирал со бројот на неживотоспособни и животоспособни миокардни сегменти и комплетноста на реваскуларизацијата на загрозените сегменти. Среднорочното преживување било слично кај пациентите со и без дијабетес.

86. I.Peovska, J.Maksimovic, M.Vavlukis, N.Kostova, D.Pop Gorceva, V. Majstorov. Independent predictive value of myocardial viability on SPECT imaging for clinical outcomes in patients who did not improve global left-ventricular function after coronary artery bypass surgery. 9th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC9, 10-13.05 2009, Barcelona, Spain. P126.

Трудот го евалуира значењето на вијабилниот миокард врз среднорочниот клинички исход кај пациенти со исхемична кардиомиопатија кај кои не се подобрила лево-коморната ежекциона фракција по аортокоронарна байпас - реваскуларизација. Вклучени се 85 пациенти кај кои е направена МПС-студија пред и 14 месеци по байпас-реваскуларизацијата. Заклучено е дека миокардната байпас реваскуларизација може да доведе до клиничко подобрување и кај пациенти кои не ја зголемиле ЛКЕФ по реваскуларизацијата.

87. Marija M. Vavlukis, D. Pop-Gorceva, V. Majstorov, M. Zdravkovska, N. Kostova, I. Peovska, B. Taneva, M. Bosevski. SPECT MPI in prediction of clinical outcome in patients with ischemic cardiomyopathy treated with CABG surgery. 9th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC9, 10-13.05 2009, Barcelona, Spain. P58.

Целта на трудот бил да се направи процена дали исхемичната кардиомиопатија предоперативно е поврзана со полоша прогноза по аорто-коронарна байпас-реваскуларизација. Испитани се 494 пациенти, од кои 93 со исхемична и 401 пациент без исхемична кардиомиопатија, испитани се демографските, оперативните, клиничките, функционалните и перфузиони варијабли, како и ангиографските параметри во однос на појавата на несаканите срцеви збиднувања и времето до збиднувањата во период на следење од 8.4+/-4.2 месеци. Заклучено е дека пациентите со исхемична кардиомиопатија имаат поголем оперативен морталитет и морбидитет и срцева слабост за време на следењето, но нивниот животен век бил идентичен како кај пациентите со неисхемична кардиомиопатија.

88. M. Vavlukis, V. Borozanov, LJ. Georgievska-Ismail, D. Pop-Gorceva, V. Majstorov, M. Zdravkovska, N. Kostova, I. Peovska. Prediction of ischaemic cardiomyopathy development in CAD patients treated with CABG surgery with Tc99m mibi ECGGATED SPECT MPI. 9th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC9, 10- 13.05 2009, Barcelona, Spain. P60.

Трудот ја проценува прогностичката вредност на предоперативната МПС- студија за предикција на појава на исхемична срцева слабост кај пациенти со КАБ третирани со аорто - коронарна байпас-реваскуларизација. Вклучени биле 78 пациенти кај кои предоперативно е направена МПС студија. Заклучено е дека МПС- перфузионите и функционални варијабли се моќни предиктори за исхемична кардиомиопатија и развој на срцева слабост по хируршка реваскуларизација на миокардот.

89. Bosevski M, Peovska I. Non-invasive imaging of diabetic vascular disease. Nucl Med Rev Cent East Eur. 2010;13(1):39-47. Review.

Текстот претставува ревијален труд за улогата на неинвазивните методи на миокардна и васкуларна визуализација кај пациенти со дијабетска васкуларна болест. Трудот ја објаснува улогата на следниве методи: васкуларен ултразвук, ехокардиографија, миокардна перфузиона сцинтиграфија, повеќеслојна компјутеризирана томографија на коронарните садови со улога на калциумскиот скор, магнетна резонанца, во дијагнозата, тераписката одлука и прогнозата кај пациенти со дијабетес тип 2.

90. Peovska, J. Maksimovic, M. Vavlukis, D. Pop Gorceva, V. Majstorov, N. Kostova, M. Bosevski. Mid-term outcomes after coronary artery bypass surgery in diabetic 352 patients with ischemic cardiomyopathy and viable myocardium. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на апстракти, P118 91.

Трудот го проценува влијанието на дијабетесот врз функционалното и клиничкото опоравување по аорткоронарна байпас -реваскуларизација кај 85 пациенти со дијабетес тип 2 и исхемична кардиомиопатија. Среднорочниот исход по байпас-реваскуларизација кај високо -ризичните пациенти директно бил поврзан со бројот на неживотоспособни и животоспособни миокардни сегменти и комплетноста на реваскуларизацијата на загрозените сегменти. Среднорочното преживување било слично кај пациентите со и без дијабетес. Дијабетесот бил независен предиктор за несакани срцеви збиднувања, освен за кардиоваскуларниот морталитет.

91. Peovska, J. Maksimovic, M. Vavlukis, N. Kostova, M. Bosevski, M. Otljanska, E. Hristova. Prevalence of myocardial ischemia detected by myocardial perfusion SPECT in patients with metabolic syndrome. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на апстракти, P119

Целта на трудот била да направи евалуација на вредноста на МПС наодот кај пациенти со метаболички синдром во корелација со присуство на стабилна ангина пекторис и стрес-индуцирани ЕКГ- промени. Вклучени биле 80 пациенти со суспектна КАБ. Миокардна исхемија е најдена кај 12 пациенти со метаболичен синдром (39%) и абнормално ЕКГ при напор, и кај 10 пациенти без метаболичен синдром (19%). Вклучувањето на метаболичниот синдром ја зголемило преваленцата на КАБ детектирана со миокардна сцинтиграфија.

92. Отљанска М, Јованова С, Груева Л, Пеовска И, Арнаудова Ф. Артериска хипертензија и коарктација на аорта. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на апстракти, P54 .

Прикажан е случај на 17- годишен пациент, хоспитализиран на клиниката за кардиологија поради висок крвен притисок од 185/100 mmHg. Во текот на иследувањата, ехокардиографски е најдена бикуспидна аортна валвула и сомнеж за коарктација на аорта. По направената 64-MSCT потврдено е постоење на коарктација на аорта со препорака за балон- дилатација и стентирање на аортата.

93. Христова Е, Пеовска И, Србиновска Костовска Е. Ехокардиографски предиктори за аортен валвуларен репласман кај асимптоматски пациенти со тешка аортна стеноза. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2010 г. Книга на апстракти.

Трудот обработува 61 асимптоматски пациент со тешка аортна стеноза и уредна левокоморна функција. Целта на трудот била да се направи процена на ехокардиографски

предиктори за упатување на хируршки третман на асимптоматски пациенти со тешка аортна стеноза. Мултиваријантната регресиона логистичка анализа како статистички значајни предиктори ги издвоила следниве параметри: максималната 353 брзина на протокот на валвулата, димензиите на коморниот септум во дијастола и ЛК крајно дијастолните димензии.

94. Vavlukis M, Kostova N, Peovska I, Bosevski M, Hristova E, Pop-Gorceva D, Majstorov V, Zdravkovska M. The role of SPECT MPI in diagnostic evaluation of asymptomatic patient with diabetes mellitus (case report based analyze). Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на абстракти. P114

Целта на трудот била да се направи евалуација на дијагностичката улога на SPECT- МПС во дијагноза на КАБ, кај пациент со дијабетес тип 2 (приказ на случај). Прикажан е 58-годишен дијабетичар, со повеќе ризик фактори за КАБ. Поради клаудикации назначена е МПС-студија која била со наод за исхемија во повеќе васкуларни регии и редуцирана систолна левокоморна функција. Пациентот е препратен на инвазио испитување. Коронарографскиот наод бил во прилог на повеќесадовна КАБ и препорака за аорто-коронарна байпас хирургија. МПС е корисна неинвазивна метода за дијагноза и ризик стратификација на КАБ кај пациенти со дијабетес тип 2.

95. Maksimovic J, Peovska I, Vavlukis M, Kostova N, Pop Gorceva D, Majstorov V, Zdravkovska M. Improvement of left ventricular function and quality of life after coronary artery bypass surgery in patients with heart failure and hibernated myocardium. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на абстракти. P115 .

Трудот обработува 55 пациенти со исхемична кардиомиопатија и индикација за аорто-коронарна байпас реваскуларизација со цел процена на улогата на миокардната животоспособност врз постоперативниот исход и подобрувањето на левокоморната функција по реваскуларизација. Миокардна перфузиона сцинтиграфија (МПС) е направена предоперативно и 14+/-4 месеци по реваскуларизацијата кај сите пациенти. Наодот за присутна миокардна животоспособност над 24% од миокардот на левата комора бил асоциран со значајно клиничко подобрување, како и подобрување на систолната левокоморна функција по аортокоронарната байпас реваскуларизација.

96. Вавлукис М, Костова Н, Пеовска И, Танева Б, Србиновска-Костовска Е, Георгиевска-Исмаил Љ, Поп Ѓорчева Д, Мајсторов В, Здравковска М. Предиктивна моќ на перфузионите и функционалните параметри добиени со СПЕКТ МПС кај пациентите со коронарна артериска болест. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010 г. Книга на апстракти, P117.

Целта на трудот била процена на предиктивната моќ на SPECT-МПС за идентификација на диференцијални предиктори за срцева смрт, наспроти предиктори на други мајорни несакани срцеви збиднувања кај пациенти со КАБ. Иследувани се ретроспективно проспективно 494 пациенти кои се хируршки реваскуларизирани, при што во студијата се вклучени 172 пациенти. Истакнати се диференцијалните предиктори - миокардно перфузиони и левокоморно функционални параметри добиени со SPECT- МПС, како значајна метода за предикција на морталитетот и ризик- стратификација на пациентите со коронарна артериска болест

97. Kostova N, Maksimovic J, Vavlukis M, Peovska I, Zdravkovska M, Kostov I. Correlation between symptoms in diabetic patients and coronary artery disease detected by 354 Tc-99m sestamibi gated myocardial perfusion SPECT. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2010 г. Книга на апстракти, P120.

Целта на трудот е евалуација на симптомите и ризик- факторите за КАБ кај дијабетичари без позната КАБ, тестирани со МПС. Испитувани се 122 дијабетичари поделени во три групи: асимптоматски, пациенти со атипични градни болки и симптоматски пациенти со типични градни болки. Не е најдена статистички значајна корелација на МПС-наодите за исхемија со симптоматскиот статус на пациентот, полот и возраста. Студијата потврдила дека развојот на симптоми кај дијабетичарите статистички не корелира со тежината на КАБ.

98. Majstorov V, Pop Gorceva D, Kuzmanovska S, Zdravevska Kocovska M, Vavlukis M, Peovska I, Kostova N, Maksimovic J. C-reactive protein and myocardial SPECT perfusion imaging in risk stratification of patients with coronary artery disease. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2010 г. Книга на апстракти, P121.

Трудот ја испитува прогностичката вредност на МПС-наодите и вредноста на С-реактивниот протеин (CRP) кај 193 пациенти со суспектна или докажана КАБ. Резултатите покажале дека компаративната анализа на клиничките податоци, податоците од коронарниот стрес-тест, МПС и вредностите на CRP, кај пациенти со различен профил на ризик за КАБ, како независни предиктори со најголема значајност биле перфузионите варијални од МПС-наодите. Најзначаен предиктор за идни срцеви збиднувања била големината на миокардна исхемија детектирана со МПС.

99. I. Peovska, J. Maksimovic, M. Vavlukis, N. Kostova, D. Pop Gorceva, V. Majstorov, M. Zdraveska. Prevalence of myocardial ischemia in patients with metabolic syndrome detected by myocardial perfusion imaging. 10th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC10, 15-18.05 2011, Amsterdam, Netherlands. P157.

Целта на трудот била процена на преваленца на миокардна исхемија кај пациенти со метаболичен синдром во корелација присуство на ангина петорис и стрес индуцирани ЕКГ промени. Испитувани се 80 пациенти со помош на МПС со цел детекција на суспектна КАБ. Метаболичен синдром е дијагностициран кај 40 пациенти. Просечна големина на стрес индуцирна исхемија била 10% кај пациенти со и 6% кај пациенти без метаболичен синдром. Најдена е поголема преваленца на миокардна исхемија кај пациенти со стрес-индуцирани ЕКГ- промени и метаболичен синдром.

100. V. Majstorov, D. Pop Gorceva, M. Vavlukis, M. Zdravkovska, I. Peovska, M. Zdraveska Kocovska, N. Kostova. Perfusional and functional gated- SPECT parameters and clinical outcomes in patients with coronary artery disease. 10th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC10, 15-18.05 2011, Amsterdam, Netherlands. P364.

Трудот ги корелира наодите од миокарна перфузија и функција (МПС) SPECT со серолошки биомаркери (high-sensitivity C-reactive protein [hs-CRP] и interleukin-6[IL-6]) кај пациенти со КАБ. Проспективно се испитани 193 пациенти со суспектна или докажана КАБ, проследени со помош на SPECT МПС. Компаративната анализа на клинички параметри, варијабли од тредмил стрес-тестот и МПС-наодите, како и серолошките биомаркери демонстрирале дека независно од кардиоваскуларниот ризик најголема независна предиктивна вредност покажале МПС варијаблите. Најважниот предиктор била големината на миокардна исхемија изразена преку сумиран диференцијален МПС скор (СДС).

101. M. Vavlukis, D. Pop-Gorceva, N. Kostova, I Peovska, V. Majstorov, M. Zdravkovska, S. Stojanovski, Lj. Georgievskia -Ismail. Differential predictors for different cardiac events derived from SPECT MPI. 10th International Conference on Nuclear Cardiology – ICNC10, 15-18.05 2011, Amsterdam, Netherlands. P303.

Целта на трудот е процена дали постојат различни сцинтиграфски SPECT- предиктори за различни кардиоваскуларни збиднувања. Се работи за опсервациона лонгитудинална студија на пациенти со КАБ и претходна аорто- коронарна байпас - ревакуларизација. Анализирани се демографски, клинички, МПС параметри, параметри од левокоморната функција, како и ангиографски варијабли кај 154 пациенти. Како значаен предиктор за срцева смрт се издвоила големината на неживотоспособен миокард (OR 1.42, $p = 0.050$). Најдено е дека SPECT-МПС е моќна, репродукцибилна метода со голема прогностичка вредност, која овозможува добра предикција на ризик од идни кардиоваскуларни збиднувања.

102. Bosevski M, Peovska I. Clinical Usefulness of Assessment of Ankle-Brachial Index and Carotid Stenosis in Type 2 Diabetic Population-Three – Year Cohort Follow – Up of Mortality. *Angiology* 2013; 60:46-9.

Проценувана е клиничката корист на глуждно-брахијалниот индекс (АБИ) и каротидната стеноза (КС) кај 265 пациенти со дијабетес тип 2 следени во тек на три години. КВ морталитет изнесувал 8,7% (23 од 265), а вкупниот морталитет 9,5% (25 од 265). Мултиваријантната логистичка регресиона анализа покажала дека возраста (OR 2,09), хипертензијата (OR 7,99), обезноста (OR 4.86), КС (OR 262.17) и Генсини скорот (OR 1.15) биле независни предиктори на КВ-морталитет. АБИ и ултразвукот на каротидните артерии имале независна прогностичка вредност кај популација со дијабетес тип 2.

103. M. Vavlukis M, D. Pop Gorceva, V. Majstorov, N. Kostova, M. Zdraveska Kocovska, S. Stojanovski, M. Zdravkovska, I. Peovska, N Ristevska. Relationship between patients risk profiles, myocardial and leg muscle perfusion obtained by rest-dipyridamol 99mTc MIBI scintigraphy. 11th International Conference of Non-Invasive Cardiovascular Imaging, May 5-8, 2013, Berlin, Germany. P245.

Трудот ја евалуира корелацијата помеѓу кардиоваскуларниот ризичен профил, перфузијата на мускулите на долните екстремитети и Тс-99м сестамиби МПС кај 24 пациенти со висок кардиоваскуларен ризик. Компаративна анализа е направена кај пациенти со и без дијабетес мелитус тип 2. МПС наодите меѓу групите не се разликувале значајно, но добиена е значајна разлика во перфузијата на мускулите на долните екстремитети меѓу дијабетичарите и пациентите без дијабет. Кај дијабетичарите е добиен 356 позначаен пад на систолниот крвен притисок за време на фармаколошкото оптоварување кое може да се должи на зголемената васкуларна крутост и автономната дисфункција.

104. Peovska I, E. Srbinovska-Kostovska, M. Otljanska, F. Arnaudova, M. Vavlukis, N. Kostova, E. Hristova. Myocardial gated SPECT imaging in asymptomatic diabetic patients: clinical decision and optimal therapeutic approach. *CroEcho* 2013, May 23- 23, Dubrovnik, Croatia.

Во трудот се проценува преваленцата на миокардна исхемија кај асимтоматски пациенти со дијабетес мелитус тип 2 во корелација со стрес индуцираните ЕКГ-промени и нивното влијание врз терапевтската одлука. Вклучени биле 60 асимптоматски дијабетичари кај кои е направена МПС SPECT-студија со цел детекција на суспектна КАБ. Стрес-индуцирана исхемија е кај 19 пациенти, а фиксни дефекти кај 13% од пациентите. Логистичката регресиона анализа ги издвоила следниве параметри како независни предиктори на стрес индуцирана исхемија- OR 3.9 (95% CI 2.3-6.6) за стрес индуцирани ЕКГ промени и OR 2.4 за присуство на дијабетес тип 2 над 10 години за (95% CI 1.7-3.6). SPECT МПС е вредна метода за претклиничка евалуација на миокардна исхемија кај асимптоматски дијабетичари.

105. I. Peovska, E. Srbinovska-Kostovska, M. Bosevski. Urgent bedside echocardiography in diagnosis of acute massive pulmonary embolism presenting with cardiogenic shock – case report. CroEcho 2013, May 23-23, Dubrovnik, Croatia.

Прикажан е пациент на 51-годишна возраст примен на Клиниката за кардиологија со диспнеа, кардиоген шок, болка и оток на левата нога. Напрвената итна ехокардиографија докажала постоење на белодробна тромбемболија со десно коморно оптоварување по што е донесена одлука за фибринолитичка терапија со успешен исход. Приказот на случајот ја потврдил значајната улога на итната ехокардиографија во дијагноза и соодветна терапија на акутна белодробна тромбемболија кај високоризичен пациент.

106. Zdraveska Kocovska M, Pop Gorceva D, Majstorov V, Zdravkovska M, Stojanovski S, Buseva Vavlukis M, Peovska I, Kostova N, Ristevska N. Artifact in myocardial perfusion SPECT. 2nd Balkan Congress of Nuclear Medicine- BCNM 2013, May 08-12, 2013, Belgrade, Serbia. P35.

Трудот ги прикажува најчестите артефакти кои се сретнуваат при интерпретација на наоди од Tc99m-сестамиби миокардна перфузиона сцинтиграфија SPECT со помош на еднодневен протокол во мир и оптоварување.

107. M. Otljanska, M. Bosev, F. Arnaudova-Dezulovic, I. Peovska. Effects of essential hypertension on coronary microcirculation: case report. The fourth International Medical Congress of the Southeast European Medical Forum, 11 - 15 September 2013 in Portoroz, Slovenia. 357 Прикажан е случај на 64-годишна пациентка хоспитализирана поради градна болка и податок за хипертензија над 15 години. Направени се лабораториски анализи, 24h холтер за крвен притисок, ехокардиографија, каротидна ултрасонографија, МПС и коронарографија. Најдена е редуцирна глобална ЛК функција со ЕФ 36% и мултипли испади на МПС-наодот. Коронарографскиот наод бил уреден. Миокардната исхемија кај пациентот може да се должи на микроциркулаторна коронарна дисфункција.

108. Peovska I, M. Vavlukis, N.Kostova, M. Otljanska, F. Arnaudova. Effects of multiple cardiovascular risk factors on myocardial perfusion SPECT imaging in patients with normal coronary angiography findings. Heart Failure Congress 2013, Lisbon, Portugal, May 25-28, 2013

Трудот го проценува влијанието на ризик- факторите врз наодите од миокардната перфузиона сцинтиграфија (МПС) кај пациенти со уреден коронарографски наод. Вклучени се 45 пациенти на возраст 59+/-12, 27 пациенти (61%) биле дијабетичари. Миокардна исхемија е најдена кај 26 пациенти (58%). 6 од овие пациенти имале уреден коронарографски наод кој може да се должи на микроциркулаторна дисфункција, хипертензија и лево -коморна хипертрофија.

109. I. Peovska, E. Srbinovska-Kostovska, M. Otljanska, E. Hristova, F. Arnaudova, V. Andova, M. Bosevski. Risk stratification and optimal therapeutic approach in asymptomatic patients with high cardiovascular risk: the values of myocardial gated SPECT imaging. Euroecho, December 11-14, 2013, Istanbul, Turkey. P842 Трудот ја проценува преваленцата на асимптоматската миокардна исхемија кај пациенти со висок КВ ризик и нејзина корелација со ризик факторите и стрес индуцираните ЕКГ промени. Следени се 60 пациенти без позната КАБ со помош на МПС. Миокардна исхемија е најдена кај 19 пациенти (33%). Тешката исхемија корелирала со траењето на дијабетесот, ST- сегмент депресијата при оптоварување и повисок индекс на сидна кинетика $>1,5$ ($p < 0.01$) МПС се покажала како вредна метода за претклиничка детекција на миокардна исхемија кај пациенти со висок КВ- ризик.

110. Peovska I, Srbinovska Kostovska E, Davceva Pavlovska J, Antova E, Andova V, Otljanska M, Arnaudova F, Bosevski M. Early detection of subclinical left ventricular dysfunction and myocardial ischemia in asymptomatic patients with diabetes type II, prognostic value of TDI, myocardial deformation and myocardial perfusion scintigraphy. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2014 г. Книга на абстракти. Р37.

Целта на трудот е процена на дијагностичката и прогностичка улога на параметрите на систолна и дијастолна ЛК функција, тивниот доплер, лонгитудиналната ЛК- функција, како и присуството на миокардна исхемија кај 45 асимптоматски пациенти со дијабетес тип 2, без претходно позната или докажана коронарна артериска болест (КАБ). Најдена е значајна корелација меѓу глобалната лонгитудинална функција (ГЛС) со Е/е ($r=0.510$; $p=0.00$) со миокардната исхемија ($r=0.592$; $p=0.001$). Значајно пониски вредности на ГЛС (-14.9 ± 1.6) и 358 сигнификантно повисок Е/е (9.13 ± 2.14) најден е кај дијабетичарите во однос на референтните вредности на овие параметри кај здрава популација. Независни предиктори за несакани КВ збиднувања кај иследуваните пациенти биле присуството и тежината на миокардна исхемија и траењето на дијабетесот.

111. Peovska I, Davceva Pavlovska J, Vavlukis M, Kostova N, Zdravkovska M, Majstorov V, Pop Gorceva D, Zdraveska M. Optimal therapeutical approach in myocardial ischemia in asymptomatic patients with high cardiovascular risk: role of clinical, laboratory and scintigraphic parameters. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2014 г. Книга на апстракти, Р38.

Трудот ја евалуира преваленцата на миокардна исхемија кај 60 асимптоматски пациенти со висок кардиоваскуларен ризик, како и влијанието на клинички, лабораториски и миокардни сцинтиграфски (МПС) параметри врз финалната терапевтска одлука. Логистиската регресиона анализа за предикција на стрес-индуцирана исхемија покажала OR 2.4 (95% CI 1.7–3.6) за стрес - индуцирани ЕКГ- промени и OR 3.9 за присуство на дијабетес над 10 години (95% CI 2.3–6.6). МПС се покажала како вредна метода за претклиничка процена на миокардна исхемија и кај асимптоматски пациенти со висок кардиоваскуларен ризик.

112. Peovska I, Davceva Pavlovska J, Lazarevska M, Stojkovski A, Zdravkovska M, Zdraveska M. Clinical value of coronary calcium score and myocardial perfusion scintigraphy in detection of coronary artery diseases in asymptomatic patients with moderate and high cardiovascular risk. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2014 г. Книга на апстракти, Р39.

Целта на трудот била процена на клиничката вредност на коронарниот калциум скор (САС) и миокардната перфузиона сцинтиграфија (МПС) во евалуација на КАБ кај пациенти со умерен кардиоваскуларен ризик. Испитани се 45 пациенти без претходно позната КАБ. Добиена е висока корелација меѓу САС >400 и МПС проценета исхемија ($p=0.56$). Кај 5 пациенти со умерен КВ ризик најден е САС >400 и присутна умерена миокардна исхемија, со што се рекласифицирани во пациенти со висок КВ ризик и упатени на инвазивно испитување.

113. Antova E, Georgievska-Ismail Lj, Srbinovska E, Peovska I, Otljanska M, Andova V, Zanteva-Naumoska M. Exercise test, Nt proBNP and echocardiographic paramaters in asymptomatic ptc. with severe valvular aortic stenosis. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2014 г. Книга на абстракти. Р85 .

Целта на трудот била процена на значајноста на ехокардиографски и стрес- тест предиктори за појава на симптоми и кардиоваскуларни збиднувања во корелација со Nt – proBNP вредностите кај 58 асимптоматски пациенти со тешка аортна стеноза и нормална

ЛК функција. Пациентите се следени во просек 19.5 ± 10 месеци. Ехокардиографските и стрес- тест параметрите, како и вредностите на Nt-proBNP се покажале како предиктори на појава на симптоми, кардиоваскуларни збиднувања и срцева смрт кај пациенти со тешка АС кои имаат корист од валвуларен репласман.

114. Antova E, Georgievska-Ismail Lj, Srbinovska E, Peovska I, Kostova N, DavcevaPavlovska J, Zanteva-Naumoska M1. Nt proBNP and echocardiographic parameters in severe valvular aortic stenosis. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2014 г. Книга на апстракти, P86.

Трудот ја проценува значајноста на Nt-proBNP и ехокардиографските параметри за предикција на појава на симптоми и срцева смрт, особено предиктивната вредност на NtproBNP кај пациенти без ангиографски значајна КАБ. Иследени се 187 пациенти со тешка аортна стеноза и нормална левокоморна функција. Групата пациенти со Nt-proBNP вредност над 460 пг/мл, имале најголем ризик од кардиоваскуларни збиднувања со HR 1.828 (95% CI 1.079-3.099) (n=101). Nt-proBNP имал значајна предиктивна вредност за идни несакани КВ збиднувања.

115. Otlanska M., Kostova N.,Peovska I. Josifovic Licoska F., Secondary tumor in right atrium - Case report. Петти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2014 г. Книга на апстракти, P94.

Прикажан е редок случај на 83 годишен пациент со симптоми на конгестивна срцева слабост и ехокардиографски виден тумор во десната предкомора, метастатски, по потекло од карцином на хепар. Дијагнозата на примарниот карцином е направена со хепатална биопсија и тумор биомаркери.

116. Irena Peovska Mitevska, Jelka Davceva Pavlovska, Elizabeta Srbinovska, Marijan Bosevski, Maja Zdravkovska, Marina Zdraveska. Therapeuthic and prognostic value of silent myocardial ischemia in intermediate and high risk patients without known coronary artery disease. Medical Data 2014; 6(3):219-24.

Трудот го проценува присуството на миокардна исхемија кај 75 асимптоматски пациенти со умерен и висок КВ ризик без претходно позната или докажана КАБ. 20% од пациентите имале стрес индуцирана исхемија. Логистичката регресиона анализа за предикција на стрес-индуцирана исхемија покажала OR 2.4 (95% CI 1.7–3.6) за стрес- индуцирани ЕКГ-промени :OR 2.8 за калциум скорот (CAC) >400 (95% CI 1.9-3.2) и OR 3.9 за присуство на дијабет над 10 години (95% CI 2.3-6.6). Пациентите со минимум умерена исхемија биле реферирани за инвазивно иследување. SPECT- МПС се покажала како вредна метода за детекција на асимптоматска исхемија кај пациенти со умерен и висок КВ- ризик и нивен соодветен третман.

Јорго Костов

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Јорго Костов е роден на 22.1.1969 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. Во учебната 1988/89 година се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје, кој го завршил на 30.3.1994 година со среден успех 9.38. За време на студиите бил избран за студент-продекан на Медицинскиот факултет во Скопје, во периодот од 30.12.1990 до 30.12.1991 година. Стручниот испит го положил на Медицинскиот факултет во Скопје на 28.3.1995 година. Од мај 1995 до септември 1995 година волонтерски работел во Истражувачкиот центар за генетско инженерство и

биотехнологија при Македонската академија на науките и уметностите под раководство на академик проф д-р Г. Ефремов. Од февруари 1998 година е вработен во ЈЗУ Клиника за кардиологија, Скопје. Во 2001 година го положил специјалистичкиот испит по интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје.

Во 2003 година е избран за помлад асистент по предметот интерна медицина. Магистерски студии ги завршил со просек 10, а во 2006 година го одбрал магистерскиот труд со наслов : Акутен миокарден инфаркт и блок на левата гранка на Хисовиот сноп – значење и дилеми. Во март 2007 година е избран за асистент по предметот интерна медицина. Во 2007 година го положил супспецијалистичкиот испит по кардиологија на Медицинскиот факултет во Скопје. Во март 2012 година се запишал на III циклус-докторски студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Тема на докторскиот труд е „Биоресорптивни васкуларни скафолди во третман на пациенти со акутен коронарен синдром. Активно се служи англискиот за што го поседува сертификат Cambridge English B 1 .

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Јорго Костов од изборот за помлад асистент и асистент, па до денес е вклучен во нагледно-наставната работа со студенти. Во периодот од февруари до мај 2004 година работел како едукатор на кардиолозите во Општата болница во Задар, Хрватска, како дел од проектот на развој на интервентната кардиологија во тој регион. Во периодот април-мај 2006 година работел како едукатор на кардиолозите во Алмата, Казахстан, како дел од проектот на развој на интервентната кардиологија во тој регион. Од октомври 2010 до февруари 2011 година е едукатор во Abbott Vascular Crossroads Institute, Brussels, Belgium

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Д-р Јорго Костов е автор и коавтор на над 90 научни труда.

Во периодот 1 март-31 август 2002 година престојувал во реномираниот центар за интервентна кардиологија “Columbus Hospital” – Милано, Италија, со стипендија од Европското кардиолошко здружение, за стручно усовршување на полето на интервентната кардиологија. Континуираната медицинска едукација ја изведува преку посета на повеќе реномирани кардиолошки конгреси: Европскиот кардиолошки конгрес во Виена 2003 година, Конгресот на кардиолозите на Србија и Црна Гора во Белград, 2003 година, Transcatheter Cardiovascular Therapeutics - TCT 2005, 2008, 2014 (како предавач), Washington, TCT 2009, 2011, 2013 San Francisco, TCT 2012 Miami, World and European Cardiology Congress, Barcelona 2006, EuroPCR Barcelona 2007, 2009, EuroPCR Paris 2010, 2012, 2013 (како предавач) 2014 (како предавач), Joint Interventional meeting-JIM, Rome 2006, 2007, 2008, 2010, 2013, 2014 (како предавач), 2015 godina, Central European Summit on Interventional Cardiology, Ljubljana 2014 (како предавач), Bulgarian Bifurcation Course, Sofia, 2015 (како предавач). Од 2009 година е раководител на катетеризациона лабораторија во Одделот за интервентна кардиологија на ЈЗУ Клиника за кардиологија. Од октомври 2010 до март 2013 година е коистражувач во меѓународната ТАО-студија, а од ноември 2011 до февруари 2012 година е ко-истражувач во меѓународната Platinum plus студија. Од февруари 2012 до јули 2014 година е координатор во меѓународната TOTAL студија. Од јули 2014 година е координатор во меѓународната COMPLETE студија, а од август 2014 година е координатор во меѓународната Odyssey Outcomes студија.

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите 1-23 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ бр.817 од 13 декември 2002 година. Трудовите 24-41 се рензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.829 од 30 мај 2003 година. Трудовите 42-66 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.914 од 1 март 2007 година. Трудовите 67-84 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.938 од 2010 година.

За овој избор, кандидатот ги приложи следниве **трудови за рецензија**:

85. S Kedev, O Kalpak, S Antov, J Kostov, H Pejkov, I Spiroski, M Boshev. Single Center Registry of Transradial versus Transfemoral Access for Primary PCI. J Am Coll Cardiol 2011;57;E1803.

Во трудот е прикажан регистарот на пациенти со примарни перкутани интервенции кај акутен миокарден инфаркт и споредбата на интервенции направени преку трансрадијален пристап во однос на трансфеморален пристап. Како заклучок е предноста на трансрадијалниот пристап поради значително пониската стапка на морталитет во однос на трансфеморалниот пристап.

86. Kedev S, Kalpak O, Dharma S, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I. Transradial approach showed favorable one year outcome, compared to trans-femoral approach in acute ST elevation myocardial infarction patients undergoing primary percutaneous coronary intervention. AimRADIAL 2012; J Invasive Cardiol 2012;24(Supplement A):20A.

Во трудот е прикажано значењето на транрадијалниот пристап во изведување на примарни перкутани интервенции кај пациенти со акутен миокарден инфаркт во однос на трансфеморалниот пристап во период на едногодишно следење. Како заклучок е наведена предноста на трансрадијалниот пристап во период од една година поради значително пониската стапка на морталитет и компликации во однос на трансфеморалниот пристап.

87. Kedev S, Kalpak O, Dharma S, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I. Changing from the femoral artery to the radial artery as the preferred access site for primary percutaneous coronary intervention: a real world single center registry data of 1808 consecutive acute ST-elevation myocardial infarction patients. Cathet Cardiovasc Interv 2013;81(S1):S10-S11.

Во трудот е прикажан регистарот на 1808 консекутивни пациенти со примарни перкутани интервенции кај акутен миокарден инфаркт и периодот на премин од трансфеморален пристап кон трансрадијален пристап. Како заклучок е предноста на трансрадијалниот пристап поради значително пониската стапка на морталитет по совладување на кривата на учење за трансрадијален пристап.

88. Kedev S, Kalpak O, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I. The Prevalence and Outcomes of Transradial Percutaneous Coronary Intervention for Acute Coronary Syndrome. Analysis from the single-centre ISACS-TC Registry (International Survey of Acute Coronary Syndrome in Transitional Countries) (2010-2012). Eur Heart J 2014) (Supplement A) 16: A33-A41.

Во трудот се опишани преваленцијата и исходот на трансрадијални перкутани коронарни интервенции кај пациенти со акутен коронарен синдром во рамките на ISACSTC регистарот, кој ги обработува податоците за земјите кои се наоѓаат во транзиционен период.

89. Kostov J, Davceva-Pavlovska J, Antov S, Kalpak O, Pejkov H, Spiroski I, Kedev S. Bioresorbable vascular scaffolds implantation in patients with acute coronary syndrome. 5 th Macedonian Cardiology Congress, Skopje, June 2014.

Во трудот се прикажани првите резултати на перкутани коронарни интервенции во Република Македонија со имплантација на биоресорптивни васкуларни стентови кај пациенти со акутен коронарен синдром и нивно следење со оптичка кохерентна томографија и интраваскуларен ултразвук

90. Antov S, Kalpak O, Sukmawan R, Kostov J, Spiroski I, Pejkov H, Kedev S. Comparison of transradial approach for primary PCI in diabetic patients with ST elevated acute myocardial infarction. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот е прикажана компарацијата на трансрадијалниот пристап со трансфеморалниот пристап за примарни перкутани коронарни интервенции кај дијабетични пациенти со акутен миокарден инфаркт и присутна ST- сегмент елевација.

91. Pejkov H, Kedev S, Srbinovska-Kostovska, Panov S, Antov S, Kostov J, Kalpak O, Spiroski I, Lang I. Tumor necrosis factor alpha (TNF-A), predictor of left ventricular dysfunction. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот е даден приказ за предиктивната функција на тумор некротичниот алфа фактор (TNF-A) во дијагностицирањето на лево - вентрикуларната дисфункција и можноста за негова примена во секојдневната клиничка практика.

92. Kalpak O, Pejkov H, Spiroski I, Kostov J, Antov S, Kedev S. Transradial vs. Transfemoral Primary Percutaneous Coronary Intervention for ST Elevation Myocardial Infarction: Two years Follow Up. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот е прикажано значењето на трансрадијалниот пристап во изведување на примарни перкутани интервенции кај пациенти со акутен миокарден инфаркт во однос на трансфеморалниот пристап во период на двегодишно следење. Како заклучок е предноста на трансрадијалниот пристап во период од две години поради значително пониската стапка на морталитет и компликации во однос на трансфеморалниот пристап.

93. Kalpak O, Pejkov H, Spiroski I, Kostov J, Antov S, Kedev S. Dvegodisno sledenje po transradijalna nasproti transfemoralna primarna koronarna intervencija zaradi akuten miokarden infarkt. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот е прикажано значењето на трансрадијалниот пристап во изведување на примарни перкутани интервенции кај пациенти со акутен миокарден инфаркт во однос на трансфеморалниот пристап. Како заклучок е наведена предноста на трансрадијалниот пристап поради значително пониската стапка на морталитет и компликации во однос на трансфеморалниот пристап.

94. Boshev M, Kedev S, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Kalpak O, Spiroski I. Navigation through a challenging radial anatomy. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот се прикажани анатомските варијации на радијалната артерија во делот на подлактицата и надлактицата и нивното влијание при изведувањето на дијагностички инвазивни процедури, како и перкутани коронарни интервенции.

95. Pejkov H, Kedev S, Antov S, Kostov J, Kalpak O, Spiroski I, Bosev M, Vasilev I. Transradial primary percutaneous intervention for the treatment of a patient with cardiogenic shock due to

acute total occlusion of unprotected left main coronary artery. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, Skopje, June 4-7, 2014.

Во трудот е обработен случај на трансрадијална примарна перкутана коронарна интервенција во лекувањето на пациент во кардиоген шок како последица на комплетна оклузија на главното стебло на левата коронарна артерија без присутна колатерална циркулација и присутна комплетна оклузија на десната коронарна артерија.

96. Kedev S, Kalpak O, Dharma S, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I. Complete transitioning to the radial approach for primary percutaneous coronary intervention: A real world single center registry data of 1808 consecutive acute STElevation myocardial infarction patients. J Invasive Cardiol. 2014; 26: 475-82.

Во трудот е прикажан комплетниот премин од трансфеморален кон трансрадијален пристап прикажан во регистарот на 1808 консекутивни пациенти со примарни перкутани интервенции кај акутен миокарден инфаркт. Докажана е предноста на трансрадијалниот пристап поради значително пониската стапка на морталитет.

97. Kalpak O, Antov S, Kostov J, Pejkov H, Spiroski I, Boshev B, Viasilev I, Zafirovska B, Kedev S. Total wrist access for primary percutaneous coronary intervention: A real world single Center registry of 2624 consecutive patients with acute STEMI. AimRADIAL 2014. J Invasive Cardiol. 2015;27 (Supplement A):8A.

Во трудот е презентирана определбата на еден центар за комплетно изведување на примарните перкутани коронарни интервенции преку трансрадијален или трансулнарен пристап. Резултатите се прикажани во регистарот на 2624 консекутивни пациенти со акутен миокарден инфаркт и присутна ST-сегмент елевација.

Елена Јовановска-Јанева

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Елена Јовановска-Јанева е родена на 9.7.1981 година во Скопје, каде што завршила основно и средно медицинско училиште - отсек медицински сестри, со одличен успех. На Медицинскиот факултет се запишала во учебната 2000/2001 година, а дипломирала на 29.1.2007 година со просечен успех 8,63. Стручен испит за лекари положила во септември 2007 година. Во декември 2007 година се запишала на постдипломските студии од областа на пулмологијата и алергологијата при Медицинскиот факултет во Скопје, а магистерската теза со наслов "Астма, медијатори, маркери на инфламација и ефектот на антиинфламаторната терапија" ја одбранила на 31 јануари 2014 година, со просек 10. Во мај 2008 година започнала специјализација по интерна медицина, а специјалистичкиот испит го положила на 13 март 2013 и се здобила со звањето специјалист по интерна медицина. Од 2 мај 2008 година е вработена на неодредено време на Клиниката за пулмологија и алергологија во Скопје, каде што е активно вклучена во клиничката и истражувачката дејност. На 24 декември 2009 избрана е за асистент по предметот интерна медицина. На 31 октомври 2014 се запишала на трет циклус на докторски студии на Медицински факултет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, потпрограма клиничка медицина со потесна област од пулмологија и алергологија. Зборува англиски јазик. Поседува сертификат Cambridge English Б 1.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Елена Јовановска-Јанева на Клиниката за пулмологија и алергологија како специјализант, а потоа и како специјалист активно учествува во целокупната наставна активност.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Д-р Елена Јанева пројавувала интерес за научна работа уште од времето на студенските денови, кога учествувала на неколку студенски конгреси и повеќе семинари. На Клиниката за пулмологија и алергологија како специјализант, а потоа и како специјалист активно учествува во целокупната здравствена, наставна и научна активност. Од областа на пулмологијата и алергологијата има публикувано повеќе од 40 стручни и научни трудови со активно учество на повеќе семинари, симпозиуми и конгреси во земјата и во странство со свои и заеднички трудови. Активно учествувала во шест меѓународни студии фаза III од областа на пулмологијата како подистражувач и една меѓународна студија фаза II од областа на пулмологијата исто како подистражувач. Член е на: Македонско лекарско друштво (МЛД), Македонска лекарска комора (МЛК), Македонско респираторно здружение (МРЗ), Македонско пулмолошко здружение (МПЗ), Македонско алерголошко здружение, Европско респираторно здружение (ERS), Европска академија за алергија и клиничка имунологија (ЕААСИ) и Американско торакално здружение.

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите со реден број 1-10 се рецензирани и објавени во Билтенот на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје број 981 од 1 март 2010 година .

Трудови пријавени при овој избор за рецензија:

11. Б. Крстевска, Г. Адамова, Г. Пемовска, С, Ј Мишевска, Г. С. Балабан, С. Симеонова, Е. Јанева. Перинатален исход кај бремени жени со дијабетес мелитус тип 1 и тип 2. 17. Конгрес на лекари на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија 10-13 октомври, 2007.

Студијава го евалуирала перинаталниот исход кај бремените жени со дијабетес мелитус тип 1 и 2 и влијанието на претконцепциската грижа во периодот 2001-2006 год, со анализирање на перинатален морталитет, мајорните конгенитални малформации и предвремено породување. Отврдено било дека исходот од бременоста е лош, особено кај тип 2 дијабетес. Поради тоа, неопходно е планирање на бременоста, оптимализирање на гликемиската контрола и започнување со фолна киселина пред бременоста.

12. B. Krstevska, S Mishevska, E. Janeva, S Simeonova, V. Livrinova, G Pemovska, V. V. Nakova, V. Serafimoski. Gestational Diabetes Mellitus–The Impact of Maternal Body Mass Index and Glycaemic Control on Baby’s Birth Weight. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, XXX, 2, p. 115–124 (2009).

Во трудот е анализирано влијанието на Body Mass Index-от и гликемијата кај бремените жени со гестациски дијабетес мелитус врз родилната тежина на новороденчињата, со анализа на BMI, HbA1c, PPG и времето на породување. Докажано било дека мајките со обезитас и постпрандијалната гликемија имаат поголем процент на макросомија. Мониторирањето на постпрандијалната гликемија е особено важна со цел да се спречи раѓање на новороденчиња со макросомија и мала родилна тежина.

13. Dimitrievska D. Zdraveska M., Gjorcev A., Todevski D, E. Janeva. Markers of inflammation in peripheral blood as a basic for asthma management. XXVIII Congress of European Academy of Allergy and Clinical Immunology, 6-10 June, 2009, Warszawa (full paper on CD, 426).

Целта на трудот бил да се утврди ефектот од инхалаторните кортикостероиди кај 30 пациенти болни од астма, со одредување на еозинофилите, еозинофилен катјонски протеин и IL-5 на почетокот, по 2 и 6 месеци од терапијата. Резултатите покажале дека инхалаторните кортикостероиди ја намалуваат инфламацијата кај астмата и дека преку овие маркери може да се следи овој ефект.

14. Gjorcev A., Janeva E. Macedonian National Consensus for Diagnosis and Treatment of Asthma, Reality and Perspective: Southeast European Medical Forum (SEEMF). First International Medical Congress, Sep 22–25, 2010, Varna (Bulgaria) pp. 90-94.

Трудот детално го анализира проблемот астма, го објаснува Македонскиот национален консензус за дијагноза и третман на астмата со неговите цели и перспективи, како и неговата имплементација во регионалните центри за астма на целата територија на Р. Македонија.

15. E. Janeva, A. Gjorcev, D. Dimitrievska, M.Zdraveska D.Todevski. Does the level of serum potassium decreases in patient with asthma who used the combination of inhalation corticosteroids and long acting beta agonist. III World Asthma and COPD Forum Dubai, UAE 24-27 April, 2010, International Journal on Immunorehabilitation Volume 12, Number 1, Proceeding pp.45.

Целта на трудот била да се докаже ефектот од комбинираната терапија ICS/LABA врз нивото на калиум, знаејќи дека долго-дејствувачките бета 2 агонисти имаат несакан ефект да го намалат серумскиот калиум. Биле анализирани 33 пациенти болни од астма, поделени во две групи, едната поставена на терапија ICS/Salbutamol 50mcg 2x1 и ICS/Formoterol 4.5mcg 2x2 во времетраење од 14 недели. Во двете групи било утврдено лесно намалување на серумскиот калиум, но статистички незначајно.

16. Z.Goseva, A. Gjorcev, Z. Arsovski, S. Arbutina, E. Janeva. Monitoring of inflammation in asthmatics versus patients with COPD. III World Asthma andCOPD Forum Dubai, UAE 24-27 April, 2010, International Journal on Immunorehabilitation Volume 12, Number 1, Proceeding pp.56.

Во трудот биле анализирани инфламаторните клетки и медијатори: еозинофилите, ECP, IL-4 и IL-5. Вклучени биле 77 пациенти поделени во 3 групи, првата била со 44 астма пациенти, втората со 21 ХОББ пациенти и третата со 12 здрави испитаници. Утврдено било дека еозинофилите, ECP и IL-5 се зголемени кај пациентите со астма споредбено со ХОББ и здравите испитаници, а додека IL-4 бил лесно зголемен, но незначајно. Сите маркери после терапија со ICS биле намалени.

17. Zdraveska M., Dimitrievska D., Gjorcev A., Todevski D, E. Janeva. Rhinitis-an early stage of evolution of joint airways diseases. 20 th European Respiratory Society Annual Congress, 18-22 Sep 2010, Spain, Barcelona, Abstract book, Proceeding pp.854s .

Во трудот биле анализирани 368 пациенти со присутен визинг и/или горно-респираторни симптоми во период од 48 месеци. Со помош на специјализиран прашалник, регистрирана била бронхијална хипер- реактивност, атопија, ринитис симптоми. Била направена ренген граfiја на параназалните синуси. Ринитис бил утврден кај 102 пациенти, а кај 280 била утврдена астма. Кај 78,21% од пациентите биле

утврдени и астма и ринитис, како и висок процент на нивна поврзаност со атопијата. Сето ова ја наметнува потребата за интегрален пристап кон нивно дијагностицирање и лекување.

18. Gjorcev A., Janeva E, Asthma in 21-th century. Sokobanski dani interne medicine, Nov 4-6, 2011, Sokobanja (Srbija).

Во овој труд е обработена астмата како глобален проблем во светот, поради што 21 век се нарекува век на алергиските заболувања и астмата. Особено важно е дефинирањето на фенотипот и генотипот на астмата, како и потребата од обединување на дијагностичките и терапевтските пристапи на астмата насекаде во светот.

19. Е Јанева, А Ѓорчев, З Гошева, Д Димитријевска, М Здравеска, Д Тодевски, С Арбутина. Астма и бременост: Приказ на случај. Македонски медицинск преглед 2012; 66(2): 116-122 .

Анализиран е случај бремена жена болна со лесна форма на астма која во тек на бременоста ја прекинала терапијата препорачана од пулмолог и настапува дестабилизирање на болеста со чести астматични напади и се претпоставува дека поради тоа настапило предвремено раѓање на новороденче со мала родилна тежина. Иако се работело за лесна астма, доколку е несоодветно лекувана во бременоса можат да настанат сериозни компликации кај мајката и детето, поради тоа е неопходно планирање на бременоста, информирање на пулмологот и изготвување на план за третман на астмата за време на бременоста и редовни контроли кај пулмолог и гинеколог.

20. Е Јанева, А Ѓорчев, З Гошева, Д Димитријевска, М Здравеска, Д Тодевски, С Арбутина, Ф Бесими, Контролирана астма во тек на бременост: приказ на случај. Medicus 2012, Vol. 17 (2): 197-201 447.

Преку анализа на случај бремена жена болна со тешка астма се докажува дека тешката астма доколку е планирана, уредно лекувана и мониторирана од страна на пулмолог и гинеколог, истата може да биде ставена под контрола и со минимален или никаков ризик по мајката и нејзиното дете.

21. Јанева Е., Ѓорчев А., Димитријевска Д., Здравеска М., Гошева З., Тодевски Д., Арбутина С. Medical Research Council (MRC) Скала за степенот на диспнеата и објективните параметри на белодробната опструкција кај пациенти со ХОББ. 5 Конгрес на МРЗ, сеп. 2012. Кника на апстракти, стр.70.

Целта на трудот била да се докаже дали постои корелација помеѓу белодробната функција и степенот на диспнеата измерен со MRC- скалата кај пациенти со тешка форма на ХОББ. Анализирани биле 41 пациент и била утврдена обратнопропорционална корелација, односно со намалување на вредностите на ФЕВ₁ и ФВЦ, болните опишуваат поголем MRC-скор.

22. Ѓорчев А., Јанева Е., Гошева З. Што е ново во астмологијата? 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012. Книга на апстракти, стр.28

Целта на трудот е анализирање и имплементирање на новите дијагностички и тераписки модалитети на астмата.

23. Гошева З., Ѓорчев А., Каева Б., Арсовски З., Арбутина С., Јанева Е., Исмаили И. Т-клеточни суппопулации како можни монитори на третманот на пациенти со астма. 5-ти Конгрес на МРЗ, сеп. 2012 Кника на апстракти, стр.87.

Целта на трудот била да се докаже како деејствува терапијата со инхалаторните кортикостероиди кај пациентите со астма. Било утврдено намалување на бројот на крвните лимфоцити и еозинофили и потенцирање на нивната важна улога во мерењето на хроничната алергиската инфламација и да бидат добар показател за следење на развојот на астмата.

24. Јанева Е., Ѓорчев А., Димитријевска Д., Здравеска М., Гошева З., Тодевски Д., Арбутина С. Корелацијата помеѓу Body mass index – BMI и тежината на астмата кај возрасната популација. 5. Конгрес на МРЗ, сеп. 2012. Кника на апстракти, стр.89.

Целта на трудот била да се докаже корелацијата на Body mass index-от и тежината на астмата анализирана преку ФЕВ1. Била утврдена обратно пропорционална корелација, односно кај 32 пациенти со средна и тешка форма на астма кои имаат намалени вредности на ФЕВ1 бил утврден поголем Body mass index.

25. Арбутина С., Пејковска С., Каркински Д., Јанева Е., Гошева З. Најчести причини за хронична непродуктивна кашлица. 5 Конгрес на МРЗ, сеп.2012, Кника на апстракти стр.108

Во трудот биле анализирани најчестите причини за хроничната непродуктивна кашлица кај 60 пациенти, со што во најголем процент била предизвикана од синуситис (28 пациенти), ГЕРД синдром (8), од астма (4), вирусна етиологија (4), неоплазма (5), конгестивна срцева слабост (6), саркоидоза (1) и несакан ефект од лекови (4). 448

26. Д. Димитријевска, М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Тодевски, Е. Јанева. Астма и мали дишни патишта. 5 .Конгрес на МРЗ, сеп.2012, Кника на апстракти, стр.29.

Целта на трудот е да се евалуираат сознанијата за промените во малите дишни патишта кај астмата презентирани во литературата, со посебен акцент на новите инхалаторни технологии кои ќе ја зголемат депозицијата на анти- инфламаторниот препарат во периферните дишни патишта.

27. М. Здравеска, А. Ѓорчев, Д. Димитријевска, Д. Тодевски, Е. Јанева. Несакани ефекти на кортикостероидите за инхалација. 5 Конгрес на МРЗ, сеп.2012. Кника на апстракти, стр.30

Овој труд ја истакнува потребата од користење на инхалаторните кортикостероиди кај болните од астма со посебен акцент на системските и локаните несакани ефекти реферирани во литературата.

28. Ѓорчев А., Јанева Е., Гошева З., Димитријевска Д., Здравеска М., Тодевски Д., Арбутина С. Акутна респираторна инсуфициенција кај статус астматикус. 5. Конгрес на МРЗ, сеп. 2012. Кника на апстракти, стр.70

Во трудот е анализирана сериозноста на статус астматикус, најчестите причини и потребата од навремена и агресивна интензивна медицинска терапија бидејќи се работи за животна-загрозувачна состојба. Особено била потенцирана потребата од секојдневниот превентивен третман со анти- инфламаторна терапија и експозиционата профилaksa како важен предуслов за спречување на акутната респираторна инсуфициенција кај статус астматикус.

29. Janeva E., Gjorcev A., Dimitrievska D., Zdraveska M., Todevski D., Goseva Z., Arbutina S. Skin or blood allergy tests in asthma? European Academy of Allergy and Clinical immunology Congress 2012, 16-20 June, Geneva, Switzerland, No 595

Целта на трудот била да се докаже дали постои корелација на кожните прик тестови со нивото на специфичен IgE антиген за *Dermatophagoides pteronyssinus* одредуван со РИДА-метода кај пациенти со алергична астма. Биле анализирани 34 пациенти и била утврдена сигнификатна поврзаност, што укажува дека одредувањето на нивото на специфичен IgE антиген може да се користи како метод за одредување на алергија, особено значајна кај оние пациенти кои примаат антихистаминска терапија.

30. Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, Arbutina S, Zdraveska M, Dimitrievska D, Todevski D, Trajkov D. Evaluatin of IL-8 and MEF25-75 in patients with severe COPD who were treated with combined therapy of ICSs/LABAs plus tiotropium bromide. Eur. Resp. J, 2013, p 607;

Целта на оваа студија била да се утврди ефектот на комбинирана терапија на ICS/LABAs плус тиотропиум бромид кај пациенти со тешка ХОББ, преку анализа на IL-8 и MEF25-75 на почетокот и по 6 месеци од терапијата. За таа цел биле вклучени 33 пациенти, по 6-месечна терапија нивото на IL-8 значително се намалило, додека вредностите на МЕФ 25-75 покажале лесно зголемување, кое било статистички незначајно. ICS / LABAs и тиотропиум бромид имаат инхибиторен ефект на 449 неутрофилната инфламација со потиснување на IL-8 и, секако, можност да се спречи прогресијата и ремоделирање на дишните патишта.

31. Janeva E., Zlatica G., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Todevski D., Trajkov D. Interleukin 8 and neutrophilic asthma, Allergy- A Global health challenge. EAACI-WAO World Allergy & Asthma Congress, Jun 2013, Milan;No 984.

Целта на трудот била да се утврди улогата на неутрофилите и интерлеукин-8 (IL-8) кај 56 пациенти со акутна егзацербација на тешка астма поради вирусна инфекција. Резултатите покажале значајна корелација помеѓу IL-8 и неутрофилите, односно пациентите кои имале тешка акутна егзацербација на астмата предизвикана од вирусна инфекција имаат зголемено ниво на IL-8 и неутрофили. IL-8 е важен хемоатрактант на неутрофилите кои се доминантни, инфламаторни клетки типични за иреверзибилната опструкција на дишните патишта.

32. Goseva Z., Gjorcev A., Arsovski Z., Arbutina S., Janeva E. Relation between the forced expiratory volume in one second and gastro-oesophageal reflux symptoms in asthmatics. Allergy - A Global health challenge. EAACI-WAO World Allergy & Asthma Congress, Jun 2013, Milan; No 987.

Целта на трудот била да се докаже поврзаноста на форсираниот експираторен волумен во прва секунда ФЕВ1 и гастро-езофагијалниот рефлукс кај пациенти болни од астма. Утврдено било дека кај пациентите кои имаат пониски вредности на ФЕВ1 имаат зголемената фреквенција на GERD-симптоми.

33. Gjorcev A., Janeva E. Macedonian National Consensus for Diagnosis and Treatment of Asthma. 5th Congress of Pulmonology, Nov 27-28, 2013, Tirana, (Albania), pp. 6-8.

Трудот детално го елаборира Македонскиот национален консензус за дијагноза и третман за астма со неговите цели и преспективи, како и неговата имплементација во регионалните центри за астма на целата територијата на Р. Македонија.

34. Janeva E., Zlatica G., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., Todevski D., Trajkov D. Effect of combination therapy of ICSs/LABAs plus montelukast on IL-13 in patients with asthma. European Academy of Allergy and Clinical Immunology, 7-11 june, 2014, Copenhagen, Denmark Abstract No 760.

Целта на трудот била да се докаже ефектот од комбинираната терапија ICSs/LABAs и Montelukast преку анализирање на IL-13 кој е еден од најзначајните цитокини кои се одговорни за хроничната инфламација кај пациенти со тешка форма на астма. По 6-месечна терапија било докажано сигнификатно намалување на IL-13, што укажува дека овој тераписки модалитет доведува до клиничко подобрување на болеста, а следењето на IL-13 е особено значаен маркер на инфламација со кој може да се следи ефектот од терапијата.

35. Janeva E., Zlatica G., Gjorcev A., Zdraveska M., Dimitrievska D., Arbutina S., 450 Trajkov D. Effect of the combined therapy Anti-leukotrienes and ICSs / LABAs on IL-8 and Symptom Score in patients with severe persistent asthma. Трет конгрес на Македонското здружение за алергологија и клиничка имунологија, 16-18 октомври 2014, Скопје.

Целта на трудот била анализа како дејствуваат анти- леукотриените додадени на ICSs/LABAs на супримирањето на IL-8 и Symptom Score-от по 6-месечен третман кај пациентите со тешка перзистентна астма. Анализирани биле 29 пациенти и по 6-месечната терапија, настапило сигнификатно намалување на вредностите на IL-8 и разликата во скоровите пред и по 6-месечната терапија се потврдила исто така со висока сигнификантност што укажува на значајно подобрување на симптомите на астмата, бидејќи пациентите после терапијата се изјаснија со многу помал Symptom score. Кај средно тешката форма на перзистентна астма кај која е тешко постигнување на тотална контрола на астмата, а се карактеризира со високи вредности на IL-8, додавањето на анти-леукотриените во редовната комбинирана терапија ICS/LABA, доведува до намалување на инфламацијата и секако до клиничко и субјективно подобрување на астмата.

36. Janeva E., Goseva Z., Gjorchev A., Zdraveska M., Dimitrievska D. Trajkov D. Double or triple therapy in severe asthma. 1st European Update Congress in Pneumology, Vienna, 20-21 June, 2014.

Целта на трудот бил да се утврди ефектот на двојно- комбинираната терапија ICS/LABA (27 пациенти) и тројната комбинирана терапија ICS/LABA и Монтелукаст (29 пациенти) со неконтролирана астма преку анализа на IL-8 во серум и одредување на Symptom score-от. Во групата со тројната терапија се постигнало сигнификатно намалување на IL-8 и подобрување на Symptom score-от, поради што се покажала супериора во постигнување на тотална контрола на астмата.

37. Zlatica Goseva, Angelko Gjorcev, Elena Jovanovska-Janeva, Suzana Arbutina. Gastroesophageal reflux symptoms in patients with chronic obstructive pulmonary disease. Maced J Med Sci, published on Aug 29, 2014, MJMS, Clinical Science.

Трудот ја докажува зголемената фреквенција на GERD-симптомите кај пациентите со потешка опструкција на дишните патишта анализирана преку форсираниот експираторен волумен во првата секунда ФЕВ1.

38. Gjorcev A., Goseva Z., Janeva J. E., Debreslioska A. Asthma and comorbidity. Трет конгрес на Македонското здружение за алергологија и клиничка имунологија, 16-18 октомври 2014, Скопје.

Во трудот се анализираат астмата и придружните состојби: риносинуситис, назални полипи, GERB, опструктивна Sleep апнеа, нарушување на гласните жици, пушење, дебелина, хормонални дисфункции, егзема, психолошки нарушувања, астма и ХОББ, респираторни инфекции, бременост, како тие влијаат врз астмата и каков пристап е потребен за да таа се стави под контрола.

Нела Костова

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Нела Костова е родена на 20.6.1969 год во Скопје, каде го завршила основното и средното образование со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала во јуни 1994 година, со просечен успех 9,6. Во јуни 1995 год. го положила стручниот испит и се здобила со лиценца за работа. На Клиниката за кардиологија во Скопје е вработена од април 2000 год. Специјализацијата по интерна медицина ја завршила во март 2003 год. и се здобила со звањето специјалист по интерна медицина. Супспецијализацијата по кардиологија ја завршила во март 2013 год. и се здобила со звањето супспецијалист по кардиологија. Од 3.4.2012 година е запишана на III циклус-докторски студии на студиската програма по медицина. Активно се служи со англискиот јазик, за што поседува сертификат Cambridge English Б 1.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во звањето помлад асистент по предметот интерна медицина е избрана на 22.5.2008 година и оттогаш е активно вклучена во практичната настава по предметите интерна медицина, основи на клиничко испитување и др. Како едукатор учествувала во програмите на Министерството за здравство за базична кардиопулмонална реанимација и примена на автоматски надворешни дефибрилатори за немедицински лица, како и во програмата за теоретската и практична обука на матичните лекари за упатствата од областа на кардиологијата

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Член е на Македонското и Европското кардиолошко здружение, како и на Европското здружение за кардиоваскуларна превенција и рехабилитација, а исто така е и национален координатор за превенција од кардиоваскуларните заболувања во склоп на Европското здружение за кардиоваскуларна превенција и рехабилитација. Во октомври 2014 година, како активен учесник партиципирала во Weil Cornell семинарот по кардиологија во Салцбург, Австрија.

Како автор и коавтор на преку 50 трудови учествувала на бројни конгреси во земјата и во странство.

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите под реден брод 1-22, на кандидатката се рецензирани при изборот за помлад асистент во Билтенот на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” Скопје, бр. 938 од 2008 година. Трудови пријавени при овој избор за рецензија:

22. Kostova N., Pavlovska E., Maksimovi} Pavlovi} J., Vavlukis M., Taneva B., Kostov I., Zdravkovska M. Myocardial perfusion tomoscintigraphy (MPS) in early detection of coronary artery disease (CAD)in asymptomatic patient with type 2 diabetes: Case report. 3–rd Macedonian Congress on Endocrinology, diabetes and metabolic disorders with international participation 01-04.10.2008, Ohrid, R.Macedonia.

Цел на трудот е приказ на случај на асимптоматски пациент со мошне висок ризик за КАБ и дијабетес и успешната примена на СПЕКТ Тс 99 м МИБИ миокардната 425 перфузиона томосцинтиграфија со фармаколошко оптоварување во рана детекција на коронарната артериска болест.

23. Kostova N., Otljanska M., Vavlukis M., Pop Gjorceva D., Majstorov V., Zdravkovska M, Stojanovski S., Kostov I. Detection of rapid progression of coronary artery disease (CAD) in women -Case report. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, june 4-7 2014, Skopje, Macedonia.

Цел на трудот е приказ на случај на жена со коронарна артериска болест и дијабетес детектирана со миокардна перфузиона томосцинтиграфија и подвргната на ендоваскуларна ревакуларизација, кај која во тек на следните 6 месеци е забележана брза прогресија на болеста, со инстенст рестеноза на веќе ревакуларизиран крвен сад, но и потреба од ревакуларизација на претходно интактен крвен сад.

24. Kostova N., Otljanska M., Vavlukis M., Paljoskoska Jordanova S., Kostov I. Atypical symptoms in Type A aortic dissection-Case report. 5 th Macedonian Congress of Cardiology june 4-7 2014, Skopje, Macedonia.

Цел на трудот е приказ на случај на пациент со тип А на аортна дисекција потврдена со компјутеризирана томографија , со презентација со атипична симптоматологија во вид на невролошки испад на моториката и сензибилитетот на долните екстремитети. Симптомите следел по првично дијагностицирана и лекувана длабока венска тромбоза. Атипичната симптоматологија ја отежнува и одложува дијагнозата на основното заболување. При аортна дисекција особено доколку е вклучена и абдоминалната аорта може да се јави протромботична состојба со прва манифестација на длабока венска тромбоза на долните екстремитети.

25. Otljanska M, Kostova N, Pejovska I, Josifovic Licoska F. Secondary tumor in right atrium - Case report. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, june 4-7 2014 Skopje, Macedonia.

Цел на трудот е приказ на случај на пациент со симптоматологија на десно страна срцева слабост и ехокардиографски наод на тумор во десната предкомора .Со понатамошна евалуација откриен е примарен тумор на црниот дроб –хепатоцелуларен карцином . Секундарните тумори на десната предкомора се ретки и прва манифестација може да бидат симптоми на срцева слабост.

26. Jovanova S, Arnaudova-Dezhulovikj F, Boshev M, Kamcevska-Dobrkovic L, Otljanska M, Kostova N, Miceva I. Arrhythmias induced cardiomyopathy-reversible dilated cardiomyopathy in patients with atrial fibrillation/flutter with fast ventricular rate. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, june 4-7 2014, Skopje, Macedonia.

Пролонгираната брзата срцева фреквенција може да предизвика симптоми и знаци на срцева слабост. Прикажан е случај на пациент со продолжен брз коморен одговор при пристап на атријална фибрилација кој довел до срцева слабост и намалување на 426 левовентрикуларната функција со дилатација на левовентрикуларниот кавитет. По конвертирање на пациентот во синус ритам доаѓа до губење на симптомите и знаците на срцева слабост и нормализирање на димензиите и функцијата на левата комора.

27. Antova E, Georgievska-Ismail Lj, Srbinovska E, Peovska I, Kostova N, DavcevaPavlovska J, Zanteva-Naumoska M. Nt proBNP and echocardiographic parameters in severe valvular aortic stenosis. 5 th Macedonian Congress of Cardiology, june 4-7 2014, Skopje, Macedonia.

Цел на студијата е проценка на значењето на Nt proBNP и ехокардиографските параметри како предиктори за појава на симптоми или смрт кај пациент9и со тешка аортна стеноза и без значајна коронарна артериска болест. Иследени биле 187 пациенти и утврдено е дека

нивото на Nt proBNP е значаен предиктор на морбидитет и морталитет кај овие пациенти и има позитивна корелација со ехокардиографските параметри.

28. Пеовска И, Давчева Павловска Ј, Вавлукис М, Костова Н, Здравковска М, Мајсторов В, Поп-Ѓорчева Д, Здравевска М. Оптимален терапевтски пристап воден од присуство на миокардна исхемија кај асимптоматски пациенти со висок кардиоваскуларен ризик: улога на клинички, лабораториски и миокардни скинтиграфски параметри. 5th Macedonian Congress of Cardiology, June 4-7 2014, Skopje, Macedonia .

Цел на студијата е евалуација на преваленца на миокардна исхемија кај асимптоматски пациенти со висок кардиоваскуларен ризик, процена на влијанието на клинички, лабораториски и скинтиграфски параметри врз финалната терапевтска одлука. Иследени се 60 пациенти, кај 33 % е најдена стрес-индуцирана исхемија. Тешката исхемија е поврзана со траењето на дијабетот. Пациентите со регија на исхемија поголема од 10% од левовентрикуларната маса беа упатени на коронарна ангиографија. МПС е вредна метода за претклиничка проценка на миокардната исхемија кај асимптоматски пациенти со висок кардиоваскуларен ризик и овозможува соодветна терапевтска одлука.

29. Taneva B, Miletic B, Tosev S, Kostova N, Buseva M, Lazarova E. Anti-anginal and anti-ischemic effect of Trimetazidine in patients with stable angina pectoris. 5th Macedonian Congress of Cardiology, June 4-7 2014, Skopje, Macedonia.

Цел на студијата е при оценка на антиангиналниот и антиисхемичниот ефект на триметазидинот кај пациенти со стабилна ангина опекторис. Евалуирани се 120 пациенти поделени во група со триметазисдин (60 птс) и контролна група. Коронаен стрес тест е направен пред и по 3 месечен третман. Во групата на пациенти со триметазидин забележано е значајно продолжување на времето до појава на СТ-депресија и градна болка што го потврдува ефектот на лекот.

30. S Jovanova, F Arnaudova, L Poposka, N Kostova, M Gjerakoska, M Nakovska. Does atrial fibrillation predict worse prognosis in patients with decompensated chronic heart failure ? 3rd World Heart Failure Congress, 2012, Istanbul, Turkey.

Цел на студијата е евалуација на присуството на атријалната фибрилација кај пациенти со хронична срцева слабост и поврзаноста со демографските, клиничките и ехокардиографските карактеристики. Иако атријалната фибрилација се јавува во 37 % од пациентите со хронична срцева слабост, почесто кај оние со коморбидитети, не е утврдена значајна поврзаност со влошување на параметрите на левовентрикуларната функција и клиничкиот исход.

31. F. Arnaudova-Dezhulovik, S. Jovanova, G. Pemovska, M. Gjerakoskas, M .Nakovska, N. Kostova. Heterogenous myocardial Involment in Patients with Acromegaly: Case Studies. 3rd World Heart Failure Congress, 2012, Istanbul, Turkey.

Прикажани се три случаи на пациенти со акромегалија предизвикана од аденом на хипофиза. Најдени се различни типови на болест на миокардот, од тешка левовентрикуларна хипертрофија со очувана систолна и нарушена дијастолна функција, дилатативна кардиомиопатија со тешко редуцирана систолна функција и уредна морфологија на левата комора со умерена дијастолна дисфункција. Акромегалијата е асоцирана со различни типови на оштетување на миокардот и левовентрикуларната функција кои треба рано да се детектираат и лекуваат.

32. J.Павловска, Б.Ѓорѓиевска, И.Пејовска, Б.Танева, Н.Костова, К.Павловска, С.Паљошковска. Ефект од фиксна комбинација на Лизиноприл и Хирохлортиазид во регресија на левовентрикуларната хипертрофија кај пациенти со есенцијална хипертензија. XVIII конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, 15-18 јуни 2011, Охрид, Македонија.

Цел на трудот е евалуација на ефикасноста на фиксно дозната комбинација на лизиноприл 20 мг со хидрохлортиазид 12,5 мг во регресија на левовентрикуларната хипертрофија кај пациенти со есенцијална хипертензија. Пациентите биле иследувани ехокардиографски пред и по завршувањето на студијата. По 12 неделен третман кај испитуваните пациенти беше забележана регресија на левовентрикуларна хипертрофија, поизразена кај жените во однос на мажите

33. J. Давчева Павловска, Б.Танева, Н.Костова, В.Хаџиев, К.Павловска, Е.Лазарова. Кардиоваскуларен одговор при коронарен стрес тест кај жени со дијабетес мелитус. Трет македонски конгрес по ендокринологија, дијабетес и метаболички нарушувања со меѓународно учество, 2008 година, Охри, Р.Македонија.

Цел на трудот е евалуација на кардиоваскуларниот одговор при коронарен стрес-тест кај жени со дијабетес. Анализирани се 50 жени поделени во групи според траење на дијабетесот и компарирани со контрола група на жени без дијабетес. Најдено е пониско крајно максимално оптоварување, пониска максимална срцева фреквенција, поизразен 428 хипертензивен одговор и намалена толеранција на напор кај жени со најдолго траење на болеста.

34. Б. Танева, Н. Костова, Е. Лазарова, В. Хаџиев, К. Павловска, М.Вавлукис. Хемодинамски кардиоваскуларен одговор при коронарен стрес тест кај болни од дијабетес мелитус. Трет македонски конгрес по ендокринологија, дијабетес и метаболички нарушувања со меѓународно учество, 2008, Охрид, Р.Македонија.

Споредуван е хемодинамскиот кардиоваскуларен одговор при коронарен стрес тест кај пациенти со и без дијабетес. Утврдено е дека кај пациентите со дијабетес срцевата фреквенција во мир и систолниот крвен притисок се повисоки, додека промената на срцевата фреквенција, промените на систолниот и дијастолиот крвен притисок, срцевата резерва, фреквентно-притисочниот производ и циркулаторната резерва се пониски.

35. M Vavlukis, D. Pop- Gorceva, V. Majstorov, M. Zdravkovska, N. Kostova, I. Peovska, B. Taneva, M. Bosevski. Spect MPI in prediction of clinical outcome in patients with ischaemic cardiomyopathy treated with CABG surgery. 9th International Conference of Non –Invasive Cardiovascular Imaging, may 2009, Barcelona, Spain.

Цел на студијата е да се детерминира улогата на миокардната перфузиона томосцинтиграфија во предикцијата на клиничкиот исход кај пациентите со исхемична кардиомиопатија кои се подложуваат на бай- пас хирургија. Анализирани се низа демографски, клинички, перфузиони, функционални, ангиографски варијабли како и времето до несакан настан во периодот на следење. Утврдено е дека пациентите со исхемична кардиомиопатија имаат повисок оперативен морталитет, како и повисок ризик од срцева слабост во периодот на следење но преживувањето не се разликува од пациентите без исхемична кардиомиопатија.

36. M Vavlukis, V Borozanov, Lj Georgievska–Ismail, D Pop- Gorceva, V Majstorov, M Zdravkovska, N Kostova, I Peovska. Prediction of ischaemic cardiomyopathy development in CAD patients treated with CABG surgery with Tc 99 M mibi ECGGATED SPECT MPI. 9th

International Conference of Non –Invasive Cardiovascular Imaging , May 2009, Barcelona, Spain.

Цел на студијата е евалуација на прогностичката моќ на предоперативна миокардна перфузиона томосцинтиграфија за појава на исхемична кардиомиопатија и срцева слабост по бај пас хирургија. Споредувани се низа перфузиони, функционални, ангиографски и клинички варијабли и утврдено е дека значајност покажуваат МПС-варијаблите. Повисок хоспитален морталитет се јавува кај пациентите со исхемична кардиомиопатија. Независни предиктори за смрт се транзитрна исхемична дилатација, и зголемен белодробен аптејк. Во групата на постари жени како предиктор се јавуваат знаци за глобална исхемија наспроти регионална исхемија.

37. I.Peovska, J.Maksimovic, M.Vavlukis, N.Kostova, D.Pop-Gorceva, V.Majstorov. Independent predictive value of myocardial vability on SPECT imaging for clinical outcomes in patient who did not improve global left-ventricular function after coronary artery bypass surgery. 9th International Conference of Non–Invasive Cardiovascular Imaging, May 2009, Barcelona, Spain.

Анализирано е влијанието на екстензитетот на регијата со вијабилен миокард пред оперативниот зафат-хируршка ревакуларизација на миокардот врз клиничкиот исход кај пациенти кај кои не дошло до постоперативно подобрување на левовентрикуларната функција. Најдено е подобрување на клиничката слика и во отсуство на подобрување на параметрите на левовентрикуларната функција кај пациенти кои имале поголема зона на вијабилен миокард.

38. I.Peovska, J.Maksimovic, M.Vavlukis, N.Kostova, D.Pop-Gorceva, V.Majstorov M.Bosevski. Impact of diabetes on mid-term outcomes after coronary artery bypass surgery in patients with ischemic cardiomyopathy and hibernated myocardium.9th International Conference of Non – Invasive Cardiovascular Imaging, May 2009, Barcelona, Spain.

Следени се 85 пациенти со исхемична кардиомиопатија и EF 20%. Докажана е улогата на МПС во дијагнозата но и во прогнозата кај пациенти со КАБ со издвојување на СПЕКТ МПС параметрите како предиктори на морталитет и мајорни форми на морбидитет.

44. J.Maksimovic, I Peovska, M Vavlukis, N Kostova, D Pop-Gjorceva,V Majstorov, M Zdravkovska. Improvment of left ventricular function and quality of life after coronary artery bypass surgery in patients with heart failure and hibernated myocardium. Fourth Macedonian Congress of Cardiology 02-05, june, 2010, Ohrid, R.Macedonia .

Животоспособноста на миокардот е значаен предиктивен параметар за подобрување на левовентрикуларната функција по коронарната бај- пас хирургија. Анализирани се 55 пациенти со исхемична кардиомиопатија ЕФ.

Зоран Арсовски

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Зоран Арсовски е роден во Скопје на 26.9.1966 година, каде што завршил основно и средно образование. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирал во 1992 година со просечен успех 8,81. Во текот на студиите, во 1990 година, остварил стручен престој во Ain Shamps University Hospital, Kairo, Egipet. Државниот испит го положил на 1.7.1993 година. Магистерските студии ги завршил со просек 10, а магистерскиот труд со наслов: "Одредување на специфичните ИгЕ антители ИгЕ антители кај пациенти со

анафилактична реакција по убод од Hymenoptera со сопствени микро-ELISA тест китови" го одбрал во 2003 година и се стекнал со звањето магистер на медицински науки.

Во 1997 година бил избран за помлад асистент по предметот интерна медицина. За асистент по интерна медицина бил избран во 2001 година и реизбран во 2004 година. Специјалистичките студии по интерна медицина ги завршил во 1999 година. Супспецијализацијата по пулмологија и алергологија ја завршил во 2004 година и се стекнал со звањето супспецијалист по пулмологија и алергологија. Запишан е на докторски студии на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј, Медицински факултет, Скопје. Вработен е во ЈЗУ Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија од 1994 година. До 2014 година бил шеф на Отсекот за алергологија, а од 2014 година до денес е шеф на Одделот за проценка на респираторна функција.

Го владее англискиот јазик за што поседува сертификат English cambridge B2. Исто така зборува и француски јазик.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во 1997 година бил избран за помлад асистент по предметот интерна медицина. За асистент по интерна медицина бил избран во 2001 година и реизбран во 2004 година, од кога држи практични вежби на студентите.

Во 2001 година, откако го завршил семинарот за доктори, вршел едукација на лекарите од примарна здравствена заштита во рационално препишување на лекови организиран од Министерството за здравство на Република Македонија.

Во 2006 е предавач на работилницата организирана од МРЗ на тема: Современа терапија на респираторните болести.

IV. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Во 1999 година остварил стручен престој на "RUSH" Универзитетот во Чикаго, САД и бил награден со "International Mini residency Recognition Award" од страна на Американскиот колеџ на пулмозисти. Во 2000 година учествувал на Европскиот семинар за респираторна медицина и на Напредниот едукациски програм за имунологија на астмата во Ферара, Италија.

Во 2001 година го завршил семинарот за доктори едукатори за рационално препишување на лекови организиран од Министерството за здравство на Република Македонија.

Во 2002 година учествувал на курсот за Базична алергологија за лекари – пулмозисти во Анталија, Турција.

Во 2003 година во Виена, Австрија, учествувал на курсот: Маркери на инфламацијата кај обструктивната болест на дишните патишта. Во 2005 година учествувал на едукацискиот семинар за Фармакологија на астмата и ХОББ во Лондон, Велика Британија. Во 2006 година учествувал на школата за откажување од пушење – организирана од ЕРЗ во Родос, Грција.

Во 2007 година учествувал на стручен состанок: Иновации во дијагностиката и третман на алергиите. Учествовал и на Истражувачкиот семинар организиран од ЕРЗ: Комплесност на пациентите со мултипли хронични болести, одржан во Рим, Италија и на Работилницата организирана од GRACE и EBAID за Инфекции на долните респираторни

патишта – моментален концепт во патогенезата, микробиологијата, епидемиологијата и економското влијание одржан во Прага, Чешка.

Во 2008 година учествувал на истражувачки семинар за пулмонална циркулација – пулмонална артериска хипертезија со склеродерма во Париз, Франција. Учествовал на работилница за проценка на ризиците на работното место - SNF SCOPES Project, како и учество на на регионалната зимска школа за проценка на работното место. Истата година го положил испитот за менаџмент на јавна здравствена установа.

Во 2009 година ја завршил Алерголошката школа за ремек дело – алергија на лекови, под покровителство на EAACI и GALEN, во Fischbachau, Германија.

Во 2010 година учествувал на Првата регионална академија за менаџмент на инфекции, Белград, Србија. Истата година учествувал и на Weill Cornell семинарот за инфективни болести во Салцбург, Австрија и на Светскиот астма и ХОББ форум во Дубаи, ОАЕ, курсеви за астма и антиминобен третман на долнореспираторни инфекции-важни нови аспекти за клиничката пракса во Барселона, Шпанија. Истата година учествувал на работилници на тема: “Нов фармаколошки пристап во третман на астма и ХОББ”, (Охрид) и “Местото и улогата на анхихолинергици во современа терапија на ХОББ”, (Скопје). Истата година учествувал на стручни состаноци на МРЗ на теми: “Акутна кашлица”, “Примена на оксигенотерапијата и ХОББ – глобален социо економски проблем”.

Во 2011 година го заршил курот за Sleep medicine, во Единбург, Шкотска – со положен испит. На стручен состанок во Скопје учествувал со предавање на тема: “Третман и менаџмент на акутни егзацербации кај пациенти со ХОББ”.

Во 2012 година како генерален секретар го организирал 5 Конгрес на МРЗ со меѓународно учество.

Во 2013 година учествувал на 8 Научен симпозиум: Проф. Д-р Владимир Спужиќ во Белград, Србија, на тема: “Новитети во атописките болести на дишните патишта”. Учествовал на работилница за имплементација на САТ во секојдневната клиничка пракса.

Во 2014 година учествувал на 9 научен симпозиум: Проф. Д-р Владимир Спужиќ во Белград, Србија на тема: “Што е ново кај астмата?” Учествовал на симпозиумот: Обединети клинички пристапи за болестите на дишните патишта во Дубровник, Хрватска.

Учествовал во изработката на два домашни и четири меѓународни проекти:

- Испитување на можностите за определување на нивото на специфичните ИгЕ и ИгГ антитела на отровот од Hymenoptera инсекти во тек на имунотерапијата кај лица алергични на увод од Hymenoptera.
- Компаративна евалуација на инхалативен беклометазон дипропионат и будезонид кај пациенти со бронхијална астма.
- Мултицентрично со плацебо контролирано двојно слепо клиничко истражување на толеранцијата и ефикасноста на имунотерапијата со на алуминиум хидроксид адсорбиран алергоид на микрокрлеж на домашен прав.

- Мултицентрична студија за евалуацијата на ефикасноста и сигурноста на целогодишна специфична имунотерапија со мешавина на алергоиди од домашен прав (*Dermatophagoides pteronyssinus* и *Dermatophagoides farinae*) кај пациенти со сензитивност кон крлежи и на домашен прав.
- Рандомизирана двојно слепа паралелна 52 неделна студија за стандардно дозирање со комбинација на Salmeterol/Fluticasone 50/250 µg bid споредено со одсимптоми зависен режим на дозирање со комбинација Formoterol/Budesonide 4,5/160 µg кај возрасни астматичари.

Член е на Македонското респираторно здружение и на Европското респираторно здружение. Поранешен член е на Европското здружение за базична и клиничка имунологија и алергологија, Американскиот колеџ на пулмологи и на Азиско-пацифичкото респираторно здружение. Бил национален делегат на Р. Македонија во Европското респираторно здружение од 2010 до 2013 година. Учествовал на повеќе домашни, европски и светски конгреси од областа на пулмологијата и алергологијата со усни и постери-презентации.

Добитник е на Благодарница, Диплома и Плакета од Македонското лекарско друштво.

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите под реден број 1-17 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје бр. 684, објавен на 30.5.1997 година. Трудовите под реден број 18-39 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 774, објавен на 12.3.2001 година. Трудовите под реден број 40-51 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје бр. 864, објавен на 1.3.2004 година. Трудовите под реден број 52-89 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 983, објавен на 1.4.2010 година.

Трудови пријавени за овој избор за рецензија:

90. Arsovska A, Popovski A, Arsovski Z. Status epilepticus. In Kumar A. Epilepsy-A review. Patna: Indira Gandhi Institute of Medical Sciences, 2010, p.178-213.

Поглавјето “Status epilepticus” е составен дел на книгата Epilepsy-current review, напишана на англиски јазик, каде што авторите детално ги опишуваат дефиницијата, историскиот преглед, епидемиологијата, морбидитетот и морталитетот од епилептичниот статус. Потоа следува неговата класификација, патофизиолошките промени, диференцијалната дијагноза, пристапот кон терапијата, прогнозата и можните компликации. На крајот е наведена користената литература од современи автори.

91. Arsovska A, Arsovski Z, Popovski A. Sleep disorders in patients with stroke. Abstracts of the 1st Sleeping and breathing conference, april 2013, Berlin; P59.

Во овој труд е анализирано присуството на нарушувањето на сонот кај пациентите со мозочен удар и е направена корелација со типот на мозочниот удар, страната на лезијата и асоцираните ризик фактори. Авторите обработиле 58 пациенти со мозочен удар, од кои 72% имале апнеја за време на спиењето, а помал процент имале несоница и дневна поспаност. Немало сигнификантна разлика помеѓу типот и страната на мозочниот удар. Нарушувањето на сонот било во корелација со покачениот крвен притисок и прекумерната телесна тежина.

92. Arsovski Z, Gavrilovski M, Kaeva B, Busletic K, Arsovska A. Carotid wall intima media thickness (IMT) in COPD patients. ERS 2013. Abstract Book: No 855-887, P3667:758.

Во трудот се иследува корелацијата меѓу ХОББ и каротидната атеросклероза. Направена е Б-моде колор дуплекс ултрасонографија кај 55 пациенти со ХОББ споредени со 20 здрави лица како контролна група. Авторите добиле статистичка значајна разлика во дебелината на интима-медијата (ИМТ) на каротидната артерија $p < 0.05$ помеѓу двете испитани групи. Исто така кај пациентите со ХОББ кои имале зголемен ИМТ биле постари пушачи, со хипертензија и зголемено ниво на липиди во крв. Не била добиена разлика во однос на полот на пациентите. Се заклучува дека постои позитивна корелација меѓу ХОББ и големината на ИМТ на сидот на каротидите.

93. Arsovska A, Arsovski Z, Popovski A. Incidence of Chronic Obstructive Pulmonary Disease in patients with stroke. 1-st International workshop on lung health, 2013, Programme Book 27.

Авторите ја испитале фреквенцијата на ХОББ кај пациенти со мозочен удар и поврзаноста на видот на мозочниот удар и местото на лезијата и корелација со факторите на ризик за мозочен удар. Направена е ретроспективна анализа на 302 пациенти со мозочен удар кои биле третирани на одделот за ургентна неврологија за време од една година. Сите пациенти биле со направен КТМ. Од сите третирани пациенти, 8,9%, имале ХОББ. Главни детектирани ризик фактори кај овие болни биле: машки пол, хипертензија и конгестивна срцева слабост. Не е добиена статистички значајна разлика со страната на мозочната лезија, но повеќе пациенти со исхемичен мозочен удар имале ХОББ компарирани со пациенти со хеморагичен мозочен удар. Се заклучува дека ХОББ е комплексна болест асоцирана со повеќе коморбидитети и дека кај пациентите треба да се преземат превентивни мерки за евалуација на ризик- факторите.

94. Arsovska A, Arsovski Z, Popovski A. Startle syndrome in Movement disorders. In Kumar A, editor. Textbook of movement Disorder. New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publishers (p) LTD, 2014, 332-22.

Поглавието “Startle syndrome” е дел од книгата “Movement disorders”, која е напишана на англиски јазик и го обработува проблемот на невролошките нарушувања на движењата, почнувајќи од историјата, епидемиологијата, анатомијата, патофизиологијата, клиничката слика, дијагностиката и терапијата. Во поглавието “Startle syndrome” се обработени три хетерогени групи на нарушувања: хиперексплексија, невропсихијатриските заболувања и “Stiff person” синдромот. Во воведот, авторите го опишуваат нормалниот “startle reflex” и патофизиолошките механизми на хиперексплексија. Понатаму, следува описот на 443 фамилијарната хиперексплексија, со трите кардинални знаци (прекумерен “startle reflex”, вкочанетост при раѓање и вкочанетост поврзана со startle- рефлексот. Детално се опишани и промените во гените, кои ги кодираат пред и пост- синаптичките протеини, а во зависност од тоа, кој ген е зафатен (GLRA 1, SLC6A5, GLRB, GPHN, ARHGEF9) се разликува клиничката слика и начинот на наследување. Дадена е и историја на болеста, објаснување за номенклатурата, епидемиолошки податоци (преваленца) и диференцијално дијагностичките можности. Потоа, авторите ги опишуваат невропсихијатриските “startle” синдроми, и “Stiff person” синдромот, со осврт на етиопатогенезата, клиничката слика, текот на болеста, дијагностичките процедури, терапевтскиот пристап и можните компликации. Во поглавјето се цитирани 76 трудови од современи автори кои ја обработувале оваа проблематика.

95. Arsovski Z, Arsovska A, Kaeva B, Dokic D. Autoimmune diseases and risk of stroke. Mak Med Pregled, 2014; 87 (suppl 88): 91.

Целта на трудот е определување на зачестеноста на пациентите со автоимуни болести кои доживеале исхемичен цереброваскуларен инсулт и анализа на асоцираните фактори на ризик. Од 251 пациент со исхемичен мозочен удар, селектирани се 7 пациенти (2,7%) со автоимуни болести. Независен фактор на ризик била хипертензијата, а останати фактори на ризик биле хронична бубрежна инсуфициенција, антифосфолипидни антитела, хиперкоагулабилна состојба и симптоматски напади.

Лидија Попоска

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката е родена 1968 година во Охрид. Основно и средно насочено образование завршила во Охрид. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во учебната 1986/87 година, а го завршила во јануари 1992 година со просечен успех 9,96. По изведувањето на лекарскиот стаж, со успех го положила стручниот испит во февруари 1993 година. На Клиниката за кардиологија во Скопје е вработена од јуни 1996 година. На Клиниката за кардиологија во Скопје е вработена од јуни 1996 година. Специјалистички испит по специјалноста интерна медицина положила во април 2000 година. Супспецијалистичкиот испит по специјалноста кардиологија го положила во декември 2007 година.

Во октомври 1997 година е избрана за помлад асистент, во декември 2001 година е избрана за асистент на Медицинскиот факултет, по предметот интерна медицина, а реизбрана е за асистент во март 2006 година. Магистерски студии завршила со просек 10, а во ноември 2004 година го одбрала магистерскиот труд со наслов: Дисперзија на коморната реполаризација како независен фактор во ризик стратификација кај пациенти со коморни тахикардии. Запишана е на трет циклус студии – докторски студии по клиничка медицина на Медицинскиот факултет во академската 2011/2012 година. Активно го владее англискиот јазик за што поседува English cambridge B2 . Го зборува и германскиот јазик.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од 1997 година учествува редовно во наставата како асистент по предметот интерна медицина на Медицинскиот факултет, а од 2003 година како асистент по предметот интерна медицина за студентите на Фармацевтскиот и Стоматолошкиот факултет.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Во периодот од 2006 година учествувала во неколку стручни едукациски курсеви: во декември 2007 година, "Good Clinical Practice Training" Comac Medical, Complex Kamnik, Skopje, Macedonia; во септември 2009 година, "New Approaches in HF and AF Therapy" Belgrade, Serbia; во мај 2010 година, "ICD Essentials- Patient Selection, Device Operation, Programming and Troubleshooting", Tolochenaz, Switzerland; во октомври 2010 година "Implant Skills Builder – Module 3&4" Tolochenaz, Switzerland и "Implant Skills Builder Part I – Module 5, Building Excellence: Implanting with Experts", NUSCH, Bratislava, Slovakia; во февруари 2012 година, "CRT Implant Training workshop Bergmannsheil University Hospital, Bochum, Germany. Учествувала во неколку интернационални проекти и студии: The Euro Heart Survey on diabetes and the heart (како истражувач); The Euro Heart Survey on Atrial Fibrillation (како истражувач); SIGNIFY - Study assessInG the morbidity–mortality beNefits of the If inhibitor ivabradine in patients with coronarY artery disease (како главен истражувач); Atrial Fibrillation General Long-Term Registry (како национален координатор).

Досега учествувала во создавањето на 92 стручни и научни труда, како и во две книги во кои е автор на поглавја.

Трудови пријавени за рецензија:

Трудовите под реден број 1-76 се рецензирани во текот на претходните изборни постапки за наставни звања кои се објавени во Билтенот на Универзитетот бр. 780/2001, 870/2005 и 894/2006.

77. Георгиевска-Исмаил Љ, Попоска Л, Трајков И, Ѓоргов Н. **Електрокардиографија**, едс. Скопје : АзБуки 2008 (ISBN 978-9989-151-57-6).

Во оваа книга детално се разработени принципите на електрокардиографијата, основните принципи на читање и толкување на електрокардиограмот, при нормална срцева активност, како и при различни нарушувања во создавање и спроведување на импулсот, електрокардиографски промени при различни срцеви заболувања и состојби, како и ефект на електрокардиограмот на електролитни нарушувања и медикаменти.

Кандидатката е автор на 4 поглавја, и тоа “Основни принципи на нарушувањата во ритмот -аритмии”, “Коморни нарушувања на ритмот”, “Диференцијална дијагноза на тахикардии со широк QRS комплекс” и “Електрокардиографски карактеристики на спортско срце”.

78. V. Traykov et al. Tachycardia: Risk Factors, Causes and Treatment Options, eds. New York: Nova Science Publishers, Inc, 2015 (ISBN 978-1-63463 -346- 8).

Кандидатката е автор на поглавјето “Implantable Devices as Treatment Strategy of Ventricular Tachyarrhythmias and Sudden Cardiac Death”.

Во ова поглавје се зборува за третманот на вентрикуларните тахикардии со имплантибилни уреди. Наведени се индикациите за имплантација (за примарна и секундарна превенција на ненадејна срцева смрт), накратко опишана процедурата на имплантација, како и принципот на работа на имплантибилните апарати (детекција, антитахикарден пејсинг и кардиоверзија).

79. Трајков И, Ковачевиќ Д, Бошков В, Попоска Л, Ѓоргов Н. Radiofrequency current catheter ablation of accessory atrio ventricular pathways. Прилози, Одд.биол.мед.науки, МАНУ, XXVII 2, с. 71-87 (2006).

Целта на оваа студија била да се евалуира безбедноста и ефикасноста на радиофреквентната катетер-аблација кај пациенти со WPW синдром или пароксизмална суправентрикуларна тахикардија која вклучува предкоморно- коморен акцесорен пат. Во студијата се вклучени 373 консекутивни пациенти кај кои е извршена радиофреквентна катетер аблација во период од 45 месеци. Заради докажаната успешност и безбедност врз оваа група на пациенти, процедурата се препорачува како прва линија на третман кај пациенти со повторувачки тахикардии заради постоење на акцесорен пат.

80. Трајков И, Ковачевиќ Д, Бошков В, Попоска Л, Ѓоргов Н. Induction of atrioventricular node reentry by simultaneous anterograde conduction over the fast and slow pathways. Прилози, Одд.биол.мед.науки, МАНУ, XXVII 1, с. 113-120 (2006).

Се работи за приказ на случај. 18- годишен пациент кој е подложен на електрофизиолошка студија заради чести епизоди на забрзана срцева работа. Во текот на студијата е докажано дека пациентот има симултано спроведување на импулсот по

брзиот, како и по бавниот пат на AV-јазолот, кое доведува до “non reentrant” тахикардија. Процедурата е завршена со аблација на бавниот пат на база на Коховиот триаголник, со што се прекинати тахикардиите.

81. Трајков И, Ковачевиќ Д, Попоска Л, Ѓоргов Н. Радиофреквентна аблација кај пациенти со Wolf-Parkinson-White синдром- осумгодишно искуство. Мак. Мед. Преглед 2010; 64(2): 47-53.

Во период од осум години, од 2002-200 година, кај 905 последователни пациенти со преткоморни аритмии, биле направени електрофизиолошки студии. Од нив, во групата со WPW- синдром имало 93 пациенти, од кои кај 81 е направена радиофреквентна аблација. Комплетно губење на делта бранот е постигнато кај 81,5% од пациентите, а кај 17,3% од пациентите е постигнат делумен успех. Науспешна аблацијата била само кај 1,2% од пациентите. Во периодот на следење, само кај 7 пациенти се повторила клиничка тахикардија, по што е спроведена втора процедура на аблација со 100% успешност. Радиофреквентната аблација е процедура со многу висока успешност кај пациентите со WPW синдром и многу мал процент на компликации.

82. Вавлукис М, Борозанов В, Георгиевска-Исмаил Љ, Бошевски М, Костова Н, Попоска Л, Танева Б. Hypertension in patients with coronary artery disease treated with CABG surgery. *Periodicum biologorum* 2006;108 (Suppl 1).

Цел на студијата е да се анализира ефектот на хипертензијата како ризик фактор кај пациенти со коронарна артериска болест, третирани со CABG, пред и по операција. Вклучени се 749 пациенти. Заклучено е дека хипертензијата е моќен прогностички фактор во интрахоспиталниот морбидитет и доцниот клинички исход.

83. Трајков И, Ковачевиќ Д, Попоска Л, Ѓоргов Н. Cardiac memory (T-wave memory) after ablation of postero-septal accessory pathway. *J Cardiovasc Electrophys*, 2007;18 (s2) p.S1-S68.

Во тек на 6 години (2002-2006), 525 консекутивни пациенти биле подложени на електрофизиолошка студија. Кај 101 пациент е направена аблација на акцесорен пат, од кои 42 пациента немале делта- бран на електрокардиограмот, а 58 пациенти имале присутен делта- бран. Во студијата е заклучено дека инверзија на Т бранот во D2, D3 и aVF, заедно со исчезнување на делта бранот по аблација на акцесорниот пат кај пациент со WPW синдром, може да се земе како валиден маркер за успешна аблација.

84. Ѓоргов Н, Ковачевиќ Д, Попоска Л, Трајков И. Bachman bundle involvement and the management of persistent atrial fibrillation with intracardiac lowenergy direct current electrical shock. *J Cardiovasc Electrophys* 2007; 18 (s2) p.S1-S68.

Се работи за приказ на случај од пациент без структурно срцево заболување и перзистентна атријална фибрилација, рефериран за кардиоверзија. Интракардијалниот електрокардиограм прикажал атријална фибрилација со потекло од лева преткомора и брз атријален флатер со потекло од десна преткомора. Даден е шок со ниска енергија од 1J, со постепено зголемување за 1J. Пациентот е успешно конвертиран со енергија од 6J. Во последователната опсервација, пациентот имал пролонгиран и назабен Р бран, индикативен за постоење на Bachman bundle, како потенцијална причина за преткоморна фибрилација.

85. Ханџиски З, Далип М, Ханџиска Е, Попоска А, Попоска Л, Миленкова М, Неделковска М. The evaluation of training effects in professional soccer plyers by monitoring the changes of VO₂ max, AnT and creatine kinase. *J Sports Scienc and Medicine* 2009; 8 (Suppl.11) OC-1-5.

Целта на оваа студија е да се евалуира ефектор на тренирање фудбал на промените на VO₂ max, AnT и creatine kinase (CK), со нивно мониторирање. Во студијата биле вклучени вкупно 30 фудбалери. Утврдена е сигнификантна негативна корелација меѓу VO₂ max, и со напор индуцираниот CK -одговор по периодот на подготвување.

86. Ханциска Е, Ханциски З, Миленкова М, Далип М, Попоска А, Попоска Л, Неделковска М. The effect of radial shock-wave therapy in professional soccer players with different types of insertionitis. *J Sports Scienc and Medicine* 2009; 8 (Suppl.11) P199.

Целта на студијата е да се евалуира ефектот на радиал shock-wave терапијата на воспаление на припојот на мускулите, кај професионални фудбалери. Во студијата биле вклучени 30 професионални фудбалери. Оваа терапија довела до промтно ослободување од болка, со комплетно воспоставување на локомоторната функција и таа се предлага како терапија од избор.

87. Миленкова М, Ханциски З, Ханциска Е, Далип М, Попоска А, Попоска Л, Неделковска М. The effect of radial shock-wave therapy on trigger points in athletes with cervical and low back pain. *J Sports Scienc and Medicine* 2009; 8 (Suppl.11) P201.

Целта на студијата е да се евалуира ефектот на радиал shock-wave терапијата кај спортисти со цервикална или лумбална болка. Во студијата биле вклучени 36 спортисти со цервикална или лумбална болка. Во заклучокот е кажано дека овој тип на терапија може да се користи како дополнување на стандардниот терапевтски протокол.

88. Попоска Л, Зафировска П, Талески Ј, Бошков В. Brugada syndrome unmasked with high temperature (case report). *Ljecnicki Vjesnik*, 132:1-180, P58.

Се работи за приказ на случај. 42 годишен пациент кој бил хоспитализиран заради две епизоди на синкопа во минатото. Во момент на покачена телесна температура на неговиот електрокардиографски наод се појавиле промени типични за Brugada syndrome, кои биле индикација за имплантација на кардиовертер-дефибрилатор за превенција на ненадејна срцева смрт

89. Добрковиќ Л, Попоска Л, Бошков В. Atrial fibrillation-from diagnoses to treatment. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, јуни 2010 година, книга на апстракти, P86.

Се работи за ревијален труд за атријалната фибрилација како една од најчестите аритмии кај пациентите во понапредна возраст, терапискиот пристап 346 во смисла на контрола и ритам или контрола на фреквенцијата како и антикоагулантната терапија за превенција на тромбоемболиски компликации.

90. Попоска Л. Syncope in athletes during exercise. Четврти конгрес на кардиолозите на Македонија, Јуни 2010, книга на абстракти, P87.

Се работи за ревијален труд во кој е најнапред дадена дефиниција за синкопата, а потоа значењето на синкопата која се јавува при напор кај спортисти. Во трудот е дадена препорака за испитувања кои се неопходни кај овие спортисти- пациенти, како и препораки за прекин на физичката активност до јасно дефинирање на причината за синкопа при напор.

91. Попоска Л, Георгиевска-Исмаил Љ, Талески Ј, Ристески Д, Кедев С. Anticoagulation in patients with atrial fibrillation and it's correlation to current guidelines. 2-nd Dubrovnik Cardiology Highlightsm Okt, 2011, Abstract Book.

Целта на оваа студија е да се идентификуваат факторите поврзани со несоодветната и недоволна антикоагулација кај пациентите со атријална фибрилација. Студијата е спроведена кај 143 пациенти селектирана во Холтер- лабораторијата врз основа на наод на АФ на 24- часовно ЕКГ- мониторирање. Недоволниот третман со орална антикоагулантна терапија кај овие пациенти се цени дека е сè уште проблем, особено кај повозрасната популација, иако токму тие пациенти носат највисок ризик од тромбоемболиски компликации.

92. Попоска Л. Catecholaminergic polymorphic VT-Case Report. 4. Znanstvenostrokovno srecanje o elektrostimulaciji srca on motnjah srcenega ritma z mednarodno udelezbo, Oktover 2013, Zbornik razsirjenih prispevkov.

Прикажан е случај. 41-годишна пациентка со чести епизоди на коморна тахикардија, и две епизоди на синкопа кои се јавиле при емоционален стрес. Имплантиран е кардиовертер–дефибрилатор, по утврдување дека се работи за структурно здраво срце. Катехоламинергичната коморна тахикардија е ретко наследно срцево заболување, кај кое доколку е неуспешна медикаментозната терапија, индицирана е имплантација на кардиовертер-дефибрилатор.

Ирина Ангеловска

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Ирина Ангеловска е родена на 17.2.1975 год. во Скопје, каде што го завршила основното и средното образование. Медицинскиот факултет, при Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје го завршила во 1999 год. со просечен успех **9,27**. Во 2007 год. завршила специјализација по интерна медицина. Од 2001-2002 работела како волонтер на ЈЗУ Клиника за Кардиологија, од 2002 до 2005 година била вработена во ПЗУ “Зегин медика” како општ лекар, од 2007 до 2009 година била вработена во ПЗУ “АкусМедикус како специјалист-интернист, а од 2009 до 2014 работела и е сопственик на ПЗУ “Е-Медикал-центар за лекување на дијабетес и тироида”-Скопје. Од 2014 год. се вработува на ЈЗУ Клиника за пулмологија и алергологија во Скопје.

II. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Д-р Ирина Ангеловска завршила обука по ултразвук на тироида и ТА биопсија сертифицирана од ЈЗУ Клиника за ендокринологија. Учествовала на бројни семинари, работилници и конгреси од областа на ендокринологијата, а со вработувањето на ЈЗУ Клиника за пулмологија и алергологија во Скопје активно учествува во сите досега организирани семинари и работилници од областа на пулмоалергологијата. Го владее англискиот јазик, за што поседува сертификат English Cambridge со Б1. Од 2015 субинвестигатор е на меѓународен проект: III фаза на Рандомизирана двојно-слепа студија со паралелни групи на компарација на Fluticason prop./Formoterol fumarat 250/10 mcg и Flutiform 125/5 mcg наспроти Formoterol fumarat а 12 mcg кај пациенти со ХОББ-2013 Германија.

Засега нема објавено трудови.

Башким Османи

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Башким Османи е роден на 20.7.1976 год. во с.Градец, Гостивар. Во учебната 1994/95 година завршил средно образование во гимназијата Чедо Филиповски, во Гостивар, со одличен успех. Дипломирал на 16.11.2001 година на Медицинскиот факултет при Медицинскиот универзитет во Софија, со просечен успех **8,59**. Во 2009 година се стекнал со звањето специјалист по интерна медицина. Во 2013 година започнал супспецијализација по ревматологија. Во 2008 год. е избран за помлад асистент по предметот интерна медицина. Вработен е на неопределено време како лекар-специјалист на Универзитетската клиника за ревматологија. Запишан е на третиот циклус -докторски студии во учебната 2012/2013 година. Одлично се служи со англиски јазик, за што поседува поседува сертификат English Cambridge со Б1.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Башким Османи со изборот за помлад асистент активно учествува во целокупната наставна активност на Катедрата за интерна медицина.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА

Д-р Башким Османи учествувал на повеќе научни собири од областа на ревматологијата. Има објавено повеќе научноистражувачки трудови.

Трудови пријавени за рецензија:

1.Б.Османи, М.Котевска, Д.Антова, М.Грличков. Нискодозен метотрексат и супресија на коскена срцевина, приказ на случај. 17 Конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2007 година, зборник на апстракти.

Во трудот е опишана една од ретките компликации на третманот со нискодозен метотрексат кај пациент со ревматоиден артритис. Исто така е даден детален опис на менаџирањето на компликациите и современите препораки за превенција на оваа компликација.

1.Б.Османи, Д.Антова, Д.Спасовски, Е.Саневска, М.Грличков. Некротичен васкулитис кај ревматоиден артритис, приказ на случај. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР 2009, Охрид, 30.9-3.10. 2009, Зборник на апстракти, 90.

Во трудот се опишани етиолошките и епидемиолошките карактеристики на некротичниот васкулитис како ретка компликација на ревматоидниот артритис. Исто така е нотиран ефектот на третманот според препорачаните протоколи за менаџирање на некротичниот васкулитис.

2.Б.Османи, С.Павлова, Д.Спасовски, Д.Антова, С.М.Перчинкова, М.Грличков, С.Мицева-Ристевска. Ултразвук во дијагнозата и менаџирањето на ревматските болести. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР 2013, Охрид, 2013, зборник на апстракти.

Во овој труд е даден детален опис на примената на ултразвукот во ревматолошката, со посебен осврт на почестите ревматолошки болести. Опишани се ултразвучните дијагностички карактеристики на инфламаторните, дегенеративните и кристалните артропатии. Исто така се опишани екстраартикуларните ултразвучни карактеристики на саливарните жлезди кај Сјогреновиот синдром и васкуларните промени кај темпоралниот артеритис.

3.S.M.Percinkova, N.Marina, M.Grlickov, D.Antova, A.Karadzova, S.Pavlova, B.Osmani, A.Petlichkovski, M.Spiroski. Association of class II histocompatibility complex alleles with

susceptibility to rheumatoid arthritis. *Annals of the Rheumatic Diseases*, july 2005, vol.65, suppl.III.

Целта на оваа истражување е да се испита асоцијацијата на ХЛА класа 2 алели кај пациенти со ревматоиден артритис во Република Македонија и нивното можно влијание врз експресија на болеста. Анализирани се 62 пациенти со ревматоиден артритис. Постои асоцијација помеѓу ревматоидниот артритис и HLA DRB1*0404,1001,1407 алели, што сугерира на зголемен ризик од појава на ревматоиден артритис, особено кај јаки форми на болеста и нивна системска манифестација.

4.T.Gruev, D.Spasovski, N.Marina, S.Percinkova, B.Osmeni, K.Cakalarovski, N.Gruev, A.Grueva. Evaluation of enzymuria as a trace in eventually nsaid nephrotoxicity. *Balkan Journal of Clinical Laboratory*, XII,06,1.ISSN 1310-4543,2006.

Студијата има цел да испита ензимуријата на уринарната кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со НСАИЛ. Испитани се 59 пациенти 20 здрави контроли. Студијата заклучува дека ензимуријата може да служи како сензитивен тест за бубрежно оштетување кај пациенти со ревматоиден артритис.

5.Д.Антова, М.Грличков, Ј.Чаловски, С.Перчинкова, С.Павлова, С.Видиниќ, Б.Османи, Д.Спасовски. Секундарен Сјогрен синдром кај пациентите со ревматоиден артритис. 17 Конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2007 година, зборник на апстракти.

Овој труд е со цел да утврди преваленца на окуларните и орални сика симптоми и минималната фреквенција на секундарниот сика синдром кај пациенти со ревматоиден артритис. Обработени се 81 пациент со тестови стандардни за дијагноза на сика синдром. Студијата заклучува дека пациентите со ревматоиден артритис со присутни сика симптоми, со висок титар на ревматоиден фактор и позитивни анти-ССА и анти-ССБ антитела имаат висок ризик за појава на секундарен сика синдром.

6.С.Павлова, М.Котевска,Д.Антова, С.Видиниќ, А.Стојаноска, Е.Сандевска, Б.Османи, М.Бојациоска. Ефектот на глюкозамин сулфат врз остеоартритот на колено споредено со ибупрофен. 17. конгрес на лекарите на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2007 година, зборник на апстракти.

Во трудот се прави компарација на ефектот на глюкозамин сулфат со ибупрофен врз симптомите кај остеоартритис на колено. Во студијата се вклучени 99 пациенти, поделени во две терапевтски групи.Заклучокот на студијата е дека глюкозамин сулфатот е поефективен од ибупрофен при 4- неделен третман. Појавата на ефектот на глюкозамин сулфатот е две недели по третманот, но со значително помалку несакани ефекти споредено со ибупрофенот.

7. Ј.Чаловски, Д.Спасовски, Н.Марина, И.Кафеџиска, М.Грличков, С.Перчинкова, Г.Божиновски, Б.Османи, С.Богдановска, Т.Груев. Асоцијација помеѓу N-acetyl- β -D glucoaminidaza и крвниот притисок кај ревматоиден артритис третиран ос кетопрофен и метотрексат.Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР 2009, Охрид, зборник на апстракти.

Во оваа студија се испитувани 140 пациенти, поделени во 4 различни терапевтски групи, и е со цел да следи поврзаноста на уринарната ензимурија со крвниот притисок кај пациенти со ревматоиден артритис. Заклучокот на студијата е дека кетопрофенот преку инхибиција на простагландинската синтеза или преку намалување на перфузиона рата

има индукционен ефект повеќе врз систолниот крвен притисок отколку на дијастолниот крвен притисок, асоциран со појава на лизозомална ензимурија.

8. Д. Антова, И. Кафеџиска, М. Котевска, М. Трајаноска, А. Стојановска, С. Павлова, С. Видиниќ, Б. Османи, Е. Сандевска, Љ. Дамјановска, М. Бојациоска, Д. Спасовски. Потенцијалот на антителата од IgA класата против нативната dsDNA во монтирањето на активноста на болеста на болеста кај болните од системски еритемски лупус. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество- МААР 2009, Охрид, зборник на апстракти.

Студијата има за цел утврдување на потенцијалот на antidsDNA антителата од изотип IgA во следењето на активноста на болеста кај пациенти со системски еритемски лупус. Вклучени се 60 пациенти со системски еритемски лупус и 30 здрави индивидуи. Резултатите покажувале дека IgA antidsDNA антителата се се употреблив параметар за следење на пациентите со системски еритемски лупус, и заедно со IgG antidsDNA антителата можат да се користа за рутинско мониторирање на тие пациенти.

9. Е. Сандевска, М. Грличков, Д. Антова, Б. Османи, М. Бојациоска, С. Павлова, А.К. Стојаноска, С. Видиниќ. Клинички и имунолошки манифестации кај пациенти со системски лупус во период 1999-2009. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР 2009, Охрид, зборник на апстракти.

Во оваа ретроспективна студија се обработени 284 пациенти кои биле хоспитализирани во период од 10 години. Даден е детален опис на демографските карактеристики, најчестите клинички манифестации на болеста, имунолошкиот статус како и опис на дадената терапија и нејзината ефективност.

10. А.К.Стојаноска, С.М.Перчинкова, Ј.Чаловски, С.Павлова, Д. Антова, С. Видиниќ, Е. Сандевска, М. Бојациоска, Б. Османи, М. Котевска, И. Кафеџиска. Клиничко-епидемиолошки карактеристики на пациентите со псоријатичен артритис. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР 2009, Охрид, зборник на апстракти, 102-103.

Студијата има за цел анализа на клиничките и епидемиолошките карактеристики на пациентите со псоријатичен артритис. Во студијата ретроспективно се анализирани 54 пациенти со дијагноза за псоријатичен артритис кои биле хоспитализирани, во период од 5 години. Опишани се демографските особини, времето на појава на артритисот во однос на кожните пројави, дистрибуцијата на артритисот, честотата на зафатот на аксијалниот скелет, како и екстраартикуларните манифестации. Заклучокот на студијата е дека споредено со слични студии во оваа студија, псоријатичниот артритис почесто се јавува кај женскиот пол, додека останатите карактеристики се слични со останатите студии.

11.Е.Сандевска, М.Бојациоска, Б.Османи, Д.Спасовски, С.Павлова, И.Кафеџиска. Карпал тунел синдром – дијагностичка и клиничка евалуација. Втор македонски ревматолошки конгрес, Зборник на апстракти.

Во оваа студија се опишани причините и клиничките карактеристики на карпал тунел синдром. Испитани се 32 пациенти со карпал тунел синдром, со опис на најчестите клинички манифестации на болеста, дијагностичките процедури и терапевтските модалитети.

12.K.Damevska, N.Polozhani, G.Gocev, F.Gucev, B.Osmani. Erythema multi-forme like skin lesions in a patient with systemic lupus erythematosus. Global Dermatology, Volume 1(1): 13-16, 2014.

Студијата опишува ретка состојба на системскиот еритемски лупус тнар. Rowell-ов синдром, нејзините клинички карактеристики, дијагностичкиот предизвик и третман.

Д-р Емилија Николовска

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Емилија Николовска е родена на 06.10.1985 година во Струга каде го завршила основното и средното образование во гимназијата Нико Нестор со одличен успех. Зборува англиски јазик, за што поседува сертификат English Cambridge со Б1. Се запишала на Медицински Факултет на Универзитетот, Св.Кирил и Методиј во Скопје во 2004 година, а дипломирала во 2010 година, со просек 9,5. Во февруари 2011 година го положила државниот стручен испит по што се вработила во приватна медицинска установа како општ доктор, до септември 2012 година. Специјализацијата по интерна медицина ја започнала во мај 2011 година и во тек на која учествувала на голем број симпозиуми, конгреси, семинари и едукации од областа на интерната медицина. Од јули 2013 година до декември 2014 година волонтирала во ЈЗУ УК за Гастроентерохепатологија, а во декември 2014 година е во редовен работен однос на Клиниката. Во ноември 2014 година ги започнува докторските студии на Медицински факултет во Скопје. Во мај 2015 година станува специјалист по интерна медицина.

Стручно-научна дејност

Д-р Емилија Николовска уште во текот на студентските денови покажала интерес за научната дејност со учество на студентски конгреси и освоено прво место за постерска презентација на труд со наслов „Одредување поткожно масно ткиво на надлактица во релација со тотално масно ткиво одредено со DEXA“. Во текот на специјализацијата по интерна медицина односно во март 2012 година престојувала на Клиничкиот центар во Белград каде што добила едукација за ултразвук на абдомен и тироидна жлезда. Во јуни 2013 и 2014 година учествувала во Прага, Чешка, на Меѓународната работилница за вештини од гастроентерохепатологија. Интерес кон научно истражување покажува во областа на панкреатичната и билијарна патологија, инфламаторните цревни заболувања, црnodробни заболувања, ендоскопски интервенции итн.

Коавтор на трудовите: „Ендоскопски третман на билијарни компликации после холецистектомија“ и „Превенција на пост ЕРЦП панкреатит“ објавени во Македонски медицински преглед.

Трудови за рецензија:

1.Ѓ.Дерибан, У.Исахи, В.Андреевски, Ј.Мишевски, **Е.Николовска**, М.Крстевски, Н.Јоксимовиќ. Ендоскопски третман на билијарни компликации после холецистектомија. Македонски медицински преглед, 2013; 67(3):146-153.

Целта на студијата е ендоскопскиот третман односно ЕРЦП како метода за решавање на билијарните компликации посе холецистектомијата како што се билијарен ликиц, стриктури на билијарното стебло и ретенирана калкулоза. Во трудот се вклучени 29 пациенти од медицинска документација прегледана за 2011-2012 година. Кај 6 пациенти е најден билиарен ликиц кој успешно се реши со папилотомија и стентирање. Кај 4

пациенти се најде стриктура на хепатохоledох поради што се направи папилотомија со стентирање. Кај 1 пациент со стеноза на папила се направи само папилотомија. Кај 18 пациенти со ретинирана калкулоза се направи папилотомија но кај 6 од нив заради неможност за екстракција на калкулите привремено поставен стент. Како заклучок може да се каже дека ЕРЦП (ендоскопска ретроградна холангиопанкреатографија) е прва метода за решавање на компликациите после холецистектомија во првите 6 месеци од интервенцијата.

2.Ѓ.Дерибан, У.Исахи, В.Андреевски, Ј.Мишевски, **Е.Николовска**, М.Крстевски, Н.Јоксимовиќ. Превенција на пост-ендоскопска ретроградна холангиопанкреатографија панкреатит. Македонски медицински преглед, 2013; 67(2):99-104.

Целта на трудот е да се прикаже ефикасноста на панкреатичните стентови во тек на ендоскопска ретроградна холангиопанкреатографија после неколку обиди за канулација на билијарното стебло, по направена папилотомија со цел- превенција на реактивен панкреатит како една од најсериозните компликации на интервенцијата. Во студијата се вклучени 10 пациенти кај кој при обид за канулација на билијарното стебло и е канулиран панкреатичниот канал. Кај 6 пациенти е поставен панкреатичен стент и успеана е канулација во билијарното стебло при истиот обид. При втор обид, канулирано е билијарното стебло, кај двајца пациенти, а кај другите двајца не се успеало ни при вториот обид. Кај ниту еден од пациентите не се јавил панкреатит. Заклучокот е дека панкреатичниот стент превенира пост-ЕРЦП панкреатит кој се јавува дури кај 20.5% од пациентите.

Ангела Дебрешлиоска

I. Биографски податоци

Кандидатката е родена на 12.08.1979 година во Скопје. Основно и средно училиште завршила во Штип, со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитет, Св. Кирил и Методиј во Скопје дипломирала во декември 2003 година со просечен успех 8,9. Стручниот државен испит го положила во март 2005. На постдипломски студии од областа на пулмоалергологијата на Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во декември 2004. Специјалистички испит по специјалноста интерна медицина положила во мај 2010. За време на студиите и специјализацијата имала неколку студиски престои на странски клиники. Работниот стаж го започнала како лекар по општа медицина во специјалната болница за кардиохирургија Филип Втори во Скопје, а во периодот од јуни 2007 до јули 2014 година работела како асистент од областа на клиничката медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет Гоце Делчев во Штип. На Универзитетската клиника за пулмологија и алергологија е вработена од септември 2014. Има одлично познавање на англискиот јазик, за што поседува положен Кембриџ испит за Б2-ниво, организиран од страна на Британскиот совет во Скопје, и поседува компјутерски вештини.

II. Наставно – образовна дејност

Редовно учествувала во наставата како асистент по Интерна медицина и предмети од областа на клиничката медицина на Факултет за медицински науки при Универзитет Гоце Делчев во Штип во периодот од 2007 до 2014 година.

III. Стручно - научна дејност

Учествувала на неколку курсеви, семинари и стручни студиски престои: Електропорација – технологија и третмани, Универзитет во Љубљана, Словенија, 11/2012;

Студиски престој на Универзитетска клиника- Гросхадерн, Оддел за гастроентерохепатологија, Лудвиг- Максимилијан универзитет, Минхен, Р. Германија, 10/2009; Салцбург Вил Корнел семинар за медицинска рехабилитација, ААФ/ОМИ програма, Салцбург, Р.Австрија, 09/2009; Школа за остеопороза 1-4, Македонско здружение за остеопороза, Охрид, 04/2008, 05/2009, 05/2010, 05/2011; Ултрасонографија на абдоминални органи и тироидна жлезда, ПЗУ Еховита, Скопје, 02/2009. Учествува во интернационалната SUMMIT студија, како истражувач.

Автор и коавтор е на повеќе стручни и научни трудови и учебник по Интерна медицина.

Трудови пријавени за рецензија:

1. Elena Jovanovska Janeva, Zlatica Goseva, Angjelko Gjorchev, Angela Debreslioska, Mirko Spiroski, Beti Zafirova, Magdalena Genadieva Dimitrova. The Effect of Combined Therapy ICS/LABA and ICS/LABA plus Montelukast in Patients with Uncontrolled Severe Persistent Asthma Based on the Serum IL-13 and FEV1. Macedonian Journal of Medical Science, published on May , 2015.

Целта на оваа студија беше да се утврди ефектот на комбинирана терапија ICS/LABA и ICS/LABA плус Montelukast кај пациенти со неконтролирана тешка перзистентна астма со анализа на серумскиот ИЛ-13 и FEV1 пред третманот и по 6 месеци од терапијата. Во студијата беа вклучени две групи. Првата група од 27 пациенти биле третирани со ICS/LABA. Втората група со 29 пациенти биле третирани со ICS/LABA плус Монтелукаст. Во секоја од нив беа измерени ИЛ-13 и FEV1 пред и по 6 месеци од третманот. Резултатите и во двете групи покажаа дека серумскиот ИЛ-13 пред почетокот на терапијата беше многу повисок и по 6 месеци од третманот значително се намалува неговата вредност, со тоа што терапијата со ICS/LABA плус Монтелукаст е супериорна кај пациенти со неконтролирана тешка перзистентна астма.

2. Дебрешлиоска А. Велкоска Накова В, Дончовска Д, Перчинкова С. Ревматоидна белодробна болест: асоцијација со зглобните промени и активноста на болеста. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, 2013, зборник на апстракти, стр.59.

Во студијата се прикажани белодробните промени кај пациентите со РА. Претставува студија на пресек со 70 пациенти со РА, испитувани се повеќе параметри за системското и зглобното оштетување, и присуство на белодробни манифестации. Кај вкупно 8 испитаници се најдени белодробни промени и тоа интерстициелни белодробни промени кај 5, напредната белодробна фиброза кај 1 и плевритис кај 2 испитаници. Не се утврди поврзаност меѓу степенот на зглобните промени и висцералното белодробно оштетување, како ни поврзаност на активноста на болеста изразена преку DAS 28 со белодробните манифестации. Утврдивме дека маркерите на инфламација, а особено RF укажуваат на зголемен ризик од белодробно зафаќање кај РА ($r=0,47$; $p<0,05$).

3. Велкоска Накова В, Дебрешлиоска А. Марина Н. Разлики во инфламаторните маркери помеѓу пациенти со ерозивен и неерозивен ревматоиден артритис. Втор македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, 2013, зборник на апстракти, стр.86.

Студијата има за цел да се утврди можноста на инфламаторните маркери за предвидување на ерозивните промени кај РА. Ретроспективно беа анализирани 60 пациенти со РА. Титарот на IgM RF и anti-CCP антителиа статистички значајно се разликуваше помеѓу пациентите со и без ерозии ($p<0,05$). Процентот на пациенти со позитивни anti-CCP

антитела беше статистички значајно поголем кај пациентите со ерозии (69%, наспроти 38%, $p < 0,05$). Од испитуваните маркери на инфламација, само anti-CCP антителата статистички значајно корелираа со присуството на зглобни ерозии ($r = 0,33$, $p < 0,05$). Регресионата анализа покажа дека anti-CCP антителата се независни предиктори за појавата на зглобни ерозии (бета=0,449, $p < 0,01$). Заклучивме дека anti-CCP антителата имаат поголема способност за предвидување на појавата на зглобни ерозии кај пациенти со РА, за разлика од останатите инфламаторни маркери, како седиментација, CRP и IgM RF.

4. Велкоска Накова В., Дебрешлиоска А., Камчева Г. Субсегментен белодробен емболизам: третман да или не? Интернационален конгрес по пулмологија, Охрид, 2012. Книга на апстракти 68 стр.

Преглед на студии во кои се испитуваат методи за разграничување на пациентите кои имаат белодробна емболија и имаат потреба од антикоагулантна терапија од оние кои ја немаат. Воведувањето на КТБА доведе до зголемување на инциденцијата на дијагноза на белодробна емболија. Суб-сегментната белодробна емболија е чест наод на белодробна ангиографија кај пациенти со ниска веројатност на В/П скен кои немаат потреба од антикоагулантна терапија. Слично, студии прикажуваат дека кај пациентите со супсегментна белодробна емболија кои примале антикоагулантна терапија, ризикот од тромбемболизам во следните 3 месеци не се намалил. Можеби супсегментниот белодробен емболизам треба само да се опсервира, што треба да се потврди во идни проспективни студии.

5. Дебрешлиоска А., Велкоска Накова В., Јосифовска С., Маролов С., Коцев Т. Фактори за развој на перманентна опструкција на дишните патишта кај пациенти со тешка астма. Интернационален конгрес по пулмологија, Охрид, 2012, книга на апстракти 90 стр.

Претставува ретроспективна студија со цел дефинирање на факторите кои придонесуваат кон појава на иреверзибилна опструкција кај пациентите со тешка астма. Вклучивме 70 пациенти заболени од тешка астма, поделени во две групи, група со перманентна опструкција на дишните патишта и втора група со реверзибилна опструкција и $FEV_1/FVC > 0.7$. Испитаниците со перманентна опструкција беа значително постари (59,7 години) од оние со реверзибилна опструкција (48,2 години) и повеќето беа мажи и имаа подолг пушачки стаж (30 pack-years) во однос на испитаниците со реверзибилна опструкција (14 pack-years). Риносинуситисот пак беше значајно почест кај испитаниците со реверзибилна (63%) отколку кај испитаниците со перманентна опструкција (47%). Како најзначаен независен ризик фактор за иреверзибилност на опструкцијата се покажа пушењето, исто и долготрајна болест над 15 години и отсуство на риносинуситис.

6. Дончовска С, Велкоска Накова В, Камчева Г, Маролова А. Акутен панкреатитис предизвикан од хиперлипидемија кај млад маж- приказ на случај. IX-ти Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, јуни 2012, книга на апстракти 23 стр.

Приказ на маж на 34 годишна возраст кој за прв пат се јавува на интерно одделение поради силна епигастрична болка пропратена со гадење и повраќање после обилен масен оброк. Во заклучок пациентите со степен D според Балтазар, имаат компликуван тек на болеста, со смртност од 15%. Компјутеризираната томографија на абдомен е златен стандард во дијагнозата.

7. Серафимов А, Маролова А, Дончовска Д, Величкова Н. Улогата на медицина базирана на докази врз менаџментот на здравството. 33 Интернационален медицински научен конгрес, Охрид, 2010 година.

Медицината базирана на докази во јавното здравство е начин на прифаќање на одлуки за група на пациенти или население. Таквите одлуки се засноваат на внимателна и темелна евалуација на најдобрите достапни докази за ефективност на одлуките. Собирањето на докази во здравствената политика и здравствена дејност има за цел да се анализира и процени за организацијата и управувањето со системот како целина и неговите индивидуални компоненти и ќе ги докаже: нивото на перформанс, структурната соодветност, економичноста на системот.

8. Тодосиева К, Серафимов А, Маролова А, Симеонова Е, Петрова М. Превенција на Колоректален карцином. 33 Интернационален медицински научен конгрес, Охрид.

Колоректалниот карцином се образува од аденоматозни полипи во колонот. На почетокот овие полипи се бенигни, не со текот на времето дел од нив се развиваат во канцерогена форма. Инвазивните канцери, кои се ограничени во лигавицата на колонот (TNM стадиум I и II), се операбилни до 100 %. Ако не се лекуваат, тие метастазираат до регионалните лимфни јазли (стадиум III), при што до 73 % можат да бидат излекувани со хирургија и хемотерапија. Карциномите што имаат далечни метастази (стадиум IV) обично се неоперабилни, иако хемотерапијата може да го продолжи животниот век. Хирургијата во овој стадиум е главно палијативна.

9. Велкоска Накова В, Марина Н, Маролова А. Улога на anti-cyclic citrullinate peptide (anti-CCP) антителата и IgM ревматоидниот фактор во серолошката дијагноза на ревматоидниот артритис и нивната асоцијација со активност на болеста. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество МААР 2009, зборник на апстракти стр. 97.

Ретроспективно се анализирани 60 пациенти со РА и 40 без РА (со други ревматски заболувања). Сензитивноста и специфичноста на anti-CCP антителата за дијагноза на РА биле 66,7% и 95%, соодветно. Сензитивност и специфичност за IgM RF беа 71,2% и 82,5%, соодветно. Имаше значајна корелација помеѓу anti-CCP и IgM RF ($r = 0,51$, $p < 0,001$) кај пациенти со РА. Анти CCP се посспецифични од IgM RF за дијагностицирање на РА.

10. Маролов С, Маролова А, Саздова Д. Третман на хроничен синуситис и неговите ефекти на астмата. IV интернационален конгрес на македонското респираторно здружение, Охрид, 2008.

Студијата прикажува намалување на тежината на симптомите на астма кај пациентите кај кои по протокол се лекува коегзистирачкиот хроничен синуситис.

11. Маролов С, Маролова А, Саздова Д. Ласерски третман на темпоромандибуларни заболувања. II македонски конгрес по Оториноларингологија, Охрид, 2008.

Било спроведено испитување за да се процени ефективноста на LLLT за третман на пациенти со темпоромандибуларни нарушувања, едната група на пациенти била третирана конзервативно, а другата со конзервативен третман плус ласерско зрачење. Користен е Хе- Не ласер со бранова должина 630 nm, со 25-30 mW излезна моќност; зрак на кој продира до 3,7 cm во ткивото, континуиран режим 15 минути дневно, 10-12 сесии. Резултатите покажаа значително намалување на болката и зголемување на активните движења во првата група. И покрај контроверзните податоци во литературата, оваа

студија, иако со мала група на пациенти, дава силна поддршка на употребата на LLLT како ефикасен метод за третман на темпоро-мандибуларните нарушувања.

12. Vasileva A, Marolova A, Manailova T. Results of treatment of coronary artery disease in 735 patients. Third Macedonian congress of cardiology, Ohrid 2006.

Целта на студијата била да се резимираат резултатите во третманот на коронарната артериска болест (КАБ) кај 735 пациенти третирани во периодот од ноември 2004 до април 2006 год. Левата коронарна артерија била зафатена кај 102 (14%), дво или тросадовно заболување кај 562 (76%) пациенти. Предоперативна EF $\sim 36 \pm 8,9$, кај 203 (27%) била дијагностицирана дискинезија или аневризма на левата комора. Биле извршени 606(82%) on pump, 129(17%) off pump реваскуларизации. Кај 38 (5%) користевме интрааортна балон- пумпа.

13. Mitrev Z., Vasileva A., Manailova T., Jankulovski A. , Markovski M. , Zekiri B., Marolova A, Ambarkova-Vilarova E., Hristov N. Complete arterial revascularization for treatment of coronary artery disease. Third Macedonian congress of cardiology, Ohrid 2006.

Целосна артериска реваскуларизација била извршена кај 254(34%) од вкупно 735 пациенти третирани за КАБ. Просекот беше 2.1 графт по пациент, кај 230(90%) беше употребена левата интерна мамарна артерија за реваскуларизација на ЛАД во левата радијална артерија како "I" графт кај 95(37%) или како слободен графт кај 88(34%) пациенти. Артериската реваскуларизација е препорачан метод за млади пациенти во комбинација со off pump кардиохирургија.

15. Mitrev Z, Idrizi S, Marolova A, Hristov N. Left atriotomy in the treatment of chronic atrial fibrillation. Third Macedonian congress of cardiology, Ohrid, 2006.

Цел на оваа студија била да се прикаже ефикасноста на левата атриопластика во третманот на хронична атријална фибрилација кај пациенти со митрална болест и проширен лев атриум. Во периодот од 2002 до 2006 година, кај 37 пациенти била извршена операција на митрална валвула и лева атриопластика, со последователна ехокардиографска редукција на атриумот кај сите пациенти (48 .3 mm постоп; 80.5mm пред). Кај 26 пациенти (70.2%) се вратил синус ритам, а се одржал кај 23 (62. 1%) по 3 и 6-месечно следење. Заклучок е дека оваа метода е ефикасна и практична.

16. Vasileva A, Hristov N, Belostotskij V, Marolova A, Mitrev Z. Management in acute coronary syndrome with severe heart failure: Supportive treatment with intraaortic balloon pump. Third Macedonian congress of cardiology, Ohrid, 2006.

Во студија на 138 пациенти, Killip класа III-IV, кај 11 била имплантирана IABP. Резултатите кај овие пациенти покажуваат сигнификантно скратување на времето до операција, помала потреба од инотропна поддршка, поради што IABP е корисен супортивен третман во акутна фаза кој ја подобрува хемодинамиката кај пациентот пред и по операција.

17. Vasileva A, Idrizi S, Marolova A, Zekiri B, Hristov N, Mitrev Z. Transoesophageal echocardiography in the early postoperative period following open heart surgery. Third Macedonian congress of cardiology, Ohrid, 2006.

Анализирани се податоците од ТЕЕ кај 53 пациенти во периодот од март 2000 до март 2006 година. Причините за изведување на ТЕЕ биле евалуација на левовентрикуларна функција кај 32(60.3 %), дисфункција на валвулите кај 9 (16 %), перикардна тампонада кај

8 (15%) и аортна дисекција кај 3 (5.6%) пациенти. ТЕЕ помогнало да се приспособи третманот и исходот кај овие пациенти.

Учебник пријавен за рецензија:

1. Вавлукис М, Велкоска Накова В, Камчева Г, Дебрешлиоска А. [Одбрани поглавја од интерна медицина](#). 616.1/.6(035) . UGD, Stip, 2015.

Елена Цуракова Ристовска

Биографски податоци

Родена е на 25.04.1981 год. во Велес, каде што го завршила основното образование. Средно образование завршила во гимназијата “Јосип Броз Тито” во Скопје со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1999 год и дипломирала во 2005 год со просечен успех **9.1**, а за време на студиите користела стипендија за талентирани студенти од Министерството за образование. Стручниот испит го положила во 2006 год. Во ноември 2006 год започнала специјализација по интерна медицина, а во 2011 год. го положила специјалистичкиот испит и се стекнала со звањето специјалист по интерна медицина. Од 2008 год вработена е во Клиниката за гастроентерохепатологија во Скопје, каде е активно вклучена во клиничката и истражувачката дејност. Во 2014 год се запишала на докторски студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Зборува англиски, француски и германски јазик. Има одлично познавање на англискиот јазик, за што поседува поседува сертификат Кембриџ испит за Б2-ниво организиран од страна на Британскиот совет во Скопје.

Наставно-образовна дејност

Во 2010 год избрана е за помлад асистент на Катедрата за интерна медицина при Медицински факултет во Скопје. Од тогаш редовно е вклучена во практичната настава за студенти на медицина и стоматологија по предметите интерна медицина и клиничко испитување, како и во реализирање на клиничката практика во склоп на шестата завршна студентска година на студентите на Медицинскиот факултет.

Стручно-научна дејност

Д-р Елена Цуракова Ристовска пројавувала интерес за научна работа уште за време на студентските денови, кога учествувала на неколку студентски конгреси. На Клиниката за гастроентерохепатологија активно е вклучена во научно-истражувачката работа што досега резултирало со учество на неколку конгреси со неколку авторски и коавторски научни трудови објавени во конгресни зборници. Полиња од особен интерес во научно-истражувачката работа за неа се: васкуларните и метаболни црнодробни нарушувања, современиот пристап во третманот на хроничниот вирусен хепатит, фокалните црнодробни лезии и ултрасонографијата како метода на дијагностика и евалуација на црнодробните нарушувања, горнодигестивните крварења и методите на ендоскопска хемостаза и др. Активно учествува во дополнување на софтверска база на податоци за пациенти со инфламаторни цревни заболувања од Република Македонија регистрирани на Клиниката за гастроентерохепатологија. Земала учество и била член на организацискиот одбор на 8. и 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество одржани во септември 2008 и мај 2012 година. Член е на Македонското здружение на гастроентерохепатолози и на Европското

гастроентеролошко здружение (UEG). Учествовала на многу курсеви, работилници и семинари во организација на Европското здружение на гастроентерохепатолози со што се стекнала со бројни сертификати за повеќе техники и вештини од областа на гастроентерологијата. Во октомври 2013 год била на стручен престој во ендоскопската единица во Универзитетската клиника “Епендорф” во Хамбург.

До сегашниот реизбор, Елена Цуракова Ристовска како автор и коавтор учествувала во изработка на 21 научен труд

Досега рецензирани трудови: Трудовите со реден број 1-9 се рецензирани во текот на претходната изборна постапка и се објавени во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј, бр.981 од 1.3.2010 год. На овој конкурс за избор на асистент докторанд ги приложува следните трудови:

Трудови приложени за резенција:

10. [E. Curakova](#), [M. Genadieva-Dimitrova](#), [J. Misevski](#), [V. Caloska-Ivanova](#), [V. Andreevski](#), [B. Todorovska](#), [U. Isahi](#), [M. Trajkovska](#), [P. Misevska](#), [N. Joksimovic](#), [S. Genadieva-Stavric](#), [S. Antovic](#), [N. Jankulovski](#); NonHodgkin's Lymphoma with Peritoneal Localization; Case Reports in Gastrointestinal Medicine Volume 2014 (2014), Article ID 723473, 8 pages, 2014.

Цел на трудот била да се прикаже редок случај на агресивен тип на примарен не-Ходкин лимфом со перитонеална локализација. Кај презентираниот случај било утврдено присуство на асцит како последица на перитонеална лимфоматоза која воедно претставувала и единствена манифестација на примарен лимфом на перитонеум без нодална или органска афекција, што во литературата се сретнува исклучително ретко

11. Chaloska Ivanova Viktorija, Koloska Valentina, Genadieva Dimitrova Magdalena, Todorovska Beti, Curakova Elena; Clinical relevance of precore mutation of hepatitis B virus in chronic liver disease; Sanamed 2014; Vol 9(2): 00-00.

Цел на студијата била да се идентификуваат пре-кор мутациите во геномот на вирусот кај пациентите со хроничен Б хепатит и да се евалуираат клиничките облици на црнодробните заболувања асоцирани со Б хепатит вирусната инфекција. Биле анализирани 67 пациенти со хроничен Б хепатит, кои биле поделени на две групи, 25 пациенти кои биле HBsAg (+) и 42 HBsAg (–) пациенти, по што кај втората група била направена молекуларна анализа за детекција на пре-кор мутации. Присуство на пре-кор мутации било детектирано кај 38 од 42 HBsAg (–) пациенти (90%), мутациите биле почести кај повозрасната група на пациенти и присуство на фиброза било откриено кај 30 од 38 пациенти со присутни мутации. Резултатите укажуваат на тоа дека пре-кор мутациите се во голема мера одговорни за развој на хепатит Б е-негативните пациенти и дека овие мутации се асоцирани со напредната возраст и со потешка форма на заболување.

12. E.Curakova, O.Kostovski, J.Mishevski, U.Isahi, B.Todorovska; Dieulafoy's lesion versus peptic ulcer bleeding:clinical observation; III Конгрес на хирурзите на Македонија, Охрид, Македонија, Книга на апстракти.

Цел на студијата била да се анализираат демографските карактеристики, ризик факторите, коморбидитети, хемодинамски параметри и модалити на третман кај група на пациентите со Dieulafoy's лезија (24) и истите да се компарираат со параметрите кај пациентите со горнодигестивно крварење предизвикано од пептична улкусна болест (48 пациенти). Најголем број на пациенти со Dieulafoy's лезија (13) во моментот на ендоскопија се презентирале со некрваречки видлив крвен сад, а 11 пациенти се

презентирале со активно крварење. Ендоскопска хемостаза била постигната кај 15 од 22 ендоскопски третирани пациенти, а сите пациенти (7) со неефективна ендоскопска хемостаза биле третирани хируршки. Од добиените резултати може да се заклучи дека пациентите со Dieulafoy's лезија почесто се презентираат со масивно крварење и почесто имаат потреба од повторен гастроскопски преглед и хируршки третман за постигнување на дефинитивна хемостаза.

13. Андреевски В, Јаневска Д, Хасани А, Цуракова Е, Тодоровска Б, Трајковска М, Чаловска В, Серафимоски В, Јоксимовиќ В1, Волчевски Г1, Антовиќ С1, Трајковски Ѓ1, Костовски О1, Ѓошев С1, Дерибан Ѓ, Старделова К; Двегодишни резултати од нашето искуство во дијагнозата и третманот на аналните фисури; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на постер презентации: 2012; (02П20).

Цел на студијата била да се оцени искуството на Клиниката за гастроентерохепатологија во дијагнозата и третманот на аналните фисури. Во текот на студијата биле анализирани пациентите со анални фисури третирани со анална дилатација (ЛАПД) при што била анализирана стапката на компликации, безбедноста и ефикасноста на процедурата. Анални фисури биле регистрирани кај 254 пациенти, повеќето од нив (95,3%) имале една, а 12 пациенти (4,7%) имале две фисури. Кај најголем дел од нив фисурата била локализирана на типичната задна позиција (77,9%) и најчеста клиничка презентација биле болката (кај 92,1%) и констипација (кај 74%). Подгрупа на пациенти (22) биле третирани со ЛАПД при што целосна санација на хроничните анални фисури била констатирана кај 20 пациенти, а само кај две пациентки методата била неефикасна и пријавиле транзитрна минорна фекална инконтиненција. Може да се заклучи дека ЛАПД е неинвазивна, безбедна и ефикасна метода во третманот на хроничните анални фисури.

14. Генадиева-Димитрова М, Серафимоски В, Попова Р, Јоксимовиќ Н, Трајковска М, Чалоска В, Тодоровска Б, Андреевски В, Старделова К, Исахи У, Цуракова Е, Ставриќ С, Рамадани А, Јаневска Д; Стандардната и контрастно-засилената доплер сонографија во проценката на васкуларниот приказ кај хепатоцелуларниот карцином; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на сии презентации 2012; 8 (01У02).

Целта на трудот била да се анализира типот на васкуларност и можноста за ултрасонографско диференцирање на хепатоцелуларниот карцином (НСС) во однос на васкуларниот приказ. Во студијата биле анализирани 34 пациенти со НСС при што бил применуван стандарден и контрастно засилен ултразвук во визуелизација и диференцијација на лезиите. Анализите утврдиле доминантно присуство на приказите basket pattern (BP), vessel in tumor (VT) и BP+VT. Power доплерот и контрастно-засилените доплер методи биле супериорни во однос на color доплерот, а разликата меѓу сонографските дијагнози при контрастно засилените color и power доплер била статистички значајна ($p < 0.05$). Со тоа се потврдilo дека контрастно-засилените доплер техники покажуваат повисока дијагностичка вредност во диференцирањето на НСС лезиите во однос на стандардните.

15. Chaloska-Ivanova V, Genadieva-Dimitrova M, Todorovska B, Joksimovic N, Popova R, Curakova E, Janevska D, Miloshevski; Metabolic and thyroid abnormalities in patients with chronic Hepatitis c – single centre experience; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на усни презентации 2012; 48, (07У09).

Цел на студијата била да се одреди поврзаноста меѓу хроничниот Ц хепатит (HCH), инсулинската резистенција и ефектот од антивирусна терапија како и да се процени застапеноста на тироидните абнормалности кај пациентите со HCH. Во студијата биле анализирани 98 пациенти со HCH. Меѓу другите параметри била мерена и инсулинската резистенција, а тироидната функција била проценувана преку мерење на слободниот T4, TTSH како и нерисуството на антитироидни антитела. Бил следен клиничкиот, биохемискиот и вирусолошкиот одговор во тек на терапијата со антивирусната терапија, како и 24 недели по прекинување. Проценката вредност на гликемија била 5.5 ммол/л а просечната вредност на инсулин била 12.9 ИУ/мл. Тироидни нарушувања биле регистрирани кај 11 пациенти (11.2%) од кои кај 9 била отпочната тиреосупресивна терапија. Кај 10 пациенти антивирусната терапија била целосно и успешно спроведена. Од резултатите може да се заклучи дека постои поврзаност меѓу HCH и инсулинската резистенција и дека тироидните нарушувања може да се провоцирани од интерферонска терапија особено кај пациенти со преегзистирачки антитироидни антитела.

16. Јоксимовиќ Н, Генадиева М, Андреевски В, Тодоровска Б, Цуракова Е, Исахи У, Серафимоски В; Ендосонографски пристап во стејдингот на ректалниот карцином; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на усни презентации 2012; 19-20 (01У06).

Цел на студијата била да се утврди вредноста на ендоректалниот ултразвук во дефинирање на стадиумот и опербилноста на ректалниот карцином. Од 701 пациент со долнодигестивни симптоми, кај 404 пациенти бил дијагностициран и хистолошки потврден ректален карцином. Кај сите пациенти бил реализиран ендосонографски преглед според кој пациентите биле поделени во три групи: пациенти со ендосонографски операбилен ректален карцином (192 -27,4%), пациенти со неоперабилен ректален карцином (212 - 30.2%) и контролна група на пациенти без карцином (297). При тоа кај оперираните пациенти преоперативните ендосонографски наоди биле компарирани со дефинитивните оперативни наоди, а кај пациентите од контролната група ендосонографските наоди биле компарирани со ендоскопските, КТ и хистолошките наоди. Резултатите од студијата укажале на тоа дека одредувајќи го степенот на инфилтрацијата и точните граници на туморот трансректалната сонографија има голем значај во одредувањето на операбилноста на ректалниот карцином.

17. М.Трајковска, Р.Попова-Јовановска, В.Аврамовски, М.Генадиева-Димитрова, В.Андреевски, Б.Тодоровска, Е.Цуракова Н.Јоксимовиќ, В.Серафимоски; Портална венска тромбоза – етиологија, клиничка слика, компликации; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на усни презентации: 2012; 13-15, (01У04).

Цел на студијата била да се утврдат етиологијата, клиничката презентација, компликациите и третманот кај пациентите со портална тромбоза и да се одреди улогата на duplex/color Doppler ултразвучната дијагностика. Биле анализирани 16 пациенти кај кои со real-time и Doppler ултрасонографија било дијагностицирано постоење на портална венска тромбоза. При тоа, било утврдено постоење на изолирана лиенална тромбоза кај 2 (12,5%) пациенти, тромбоза само на главното портално стебло кај 6 (37,5%) пациенти, тромбоза на главното портално стебло со тромбоза на интрахепаталните гранки кај 3 (18,7%), тромбоза на целиот портален систем кај 3 (18,7%) пациенти и кавернозна трансформација кај 2 (12,5%) пациенти. Кај 3 од нив тромбозата била потврдена со контрастна компјутеризирана томографија, кај еден со магнетна резонанса, а кај еден во тек на оперативен зафат. Студијата укажува на тоа дека Duplex/color Doppler ултразвукот

претставува неинвазивна, евтина и безбедна рутинска метода за детекција и следење на портната тромбоза.

18.Тодоровска Б, Чалоска И. В, Серафимоски В, Димитрова Г. М, Старделова Г. К, Цуракова Е, Трајковска М, Рамадани А, Андреевски В, Исахи У, Јоксимовиќ Н; Model for end-stage liver disease (MELD) во стратификација на хоспитализирани пациенти со терминална црнодробна болест; 9.Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на усни презентации: 2012; 21-22, (01У07).

Цел на студијата била да се стратифицираат пациентите со терминална црнодробна болест со примена на MELD-скорот и да се воочи потребата за црнодробна трансплантација. Биле анализирани вкупно 192 пациенти хоспитализирани на Клиниката за Гастроентерохепатологија при што просечниот MELD score за сите пациенти изнесувал 15. Пациентите биле поделени во 5 групи во зависност од пресметан процент за три месечен морталитет. При тоа 4 пациенти (2.1%) припаѓале во група со највисок ризик, 14 пациенти (7.3%) биле класифицирани во група со стапка на морталитет во период од три месеци од 52.6%, 31 пациент (16%) припаѓале во групата со стапка на морталитет од 19.6%, 69 пациенти (36%) спаѓале во група со стапка на морталитет од 6% и во група со најнизок степен на морталитет од 1.9% биле класифицирани 74 пациенти (39.5%). Најчеста причина за хоспитализација било вариксното крварење (кај 51 пациент), а најчеста причина за смртен исход бил хепато-ренален синдром (кај 11 од 20 пациенти). Со тоа се утврдило дека значителен процент од пациентите (39/192 или 25.4%) кои имале MELD скор >20, припаѓале во група со висок краткорочен ризик од летален исход.

19. Рамадани А, Исахи У, Крстевски М, Мишевска П, Мишевски Ј, Андреевски В, Дерибан Ѓ, Чаловска В, Трајковска М, Старделова К, Димитрова М, Аврамовски В, Цуракова Е, Тодоровска Б, Јаневска Д; Тераписки ендоскопски модалитети за акутни не вариксни горни гастроинтестинални крвавења; 9. Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, Зборник на постер презентации 2012; (05Р09).

Цел на студијата била да се прикажат тераписките модалитети кај пациентите со не-вариксно гастроинтестинално крварење и да се согледа улогата на ендоскопската хемостаза во третманот на овие пациенти. Биле анализирани 102 пациенти со не-вариксно гастроинтестинално крварење кај кои бил применет ендоскопски хемостатски третман. Првата група (47 пациенти) биле третирани само со адреналинско инјектирање, втората група (42 пациенти) со адреналин + склерозантен агенс полидоканол, и третата група (13 пациенти) биле третирани со адреналин + клипсирање. Рекрваење се појавило кај 9 (19.1%) пациенти од првата група, кај 3 (7.15%) пациенти од втората група и кај 2 (15.3%) пациенти од третата групата. Средното времетраење на хоспитализација било 7.5 денови за првата, 5.5 за втората и 5.1 денови за третата група, а потребата од трансфузија на крв била 1,91 единици за првата, 1,83 за втората и 1,45 единици за третата група. Од резултатите може да се заклучи дека ендоскопската терапија кај акутните не вариксни гастроинтестинални крварења ја намалува потребата за хируршка интервенција и дека комбинираната ендоскопска терапија била супериорна наспроти единечната.

20. Caloska Ivanova V, Todorovska B, Avramovski V, Genadieva-Dimitrova M, Churakova E, Koloska V; HBV serological patterns od patients with HBV related chronic liver diseases in the Clinic of gastroenterology; Balcan journal of clinical laboratoty, Vol XVII 2009, No 1, 92-93.

Цел на студијата била да се одреди серолошката форма кај пациентите со хроничен Б-хепатит во различен стадиум на болеста. Биле анализирани 134 ХБсАг (+) пациенти кои

биле поделени во 5 групи. Во првата група биле вклучени 32 ХБсАг (+) здрави носители, во втората група 34 пациенти со блага форма на хроничен хепатит, во третата група 28 пациенти со хроничен активен хепатит, во четвртата 19 пациенти со компензирана и во петтата група 21 пациент со декомпензирана црнодробна цироза. Во првата група 19 пациенти биле ХБсАг (-)/анти ХБе (+) и ХБВ ДНА (-), а 13 пациенти биле ХБсАг (+) и ХБВ ДНА (+). Во групата на пациенти со хроничен Б хепатит повеќето биле ХБсАг (-), анти ХБе (+) и ХБВ ДНА (+). Во групата на пациенти со компензирана црноробна цироза доминантен облик бил ХБсАг (-) и анти ХБе (+) и тоа кај 13 од 19 пациенти, а ХБВ ДНА била детектирана кај 11 од 19 пациенти. Кај сите пациенти со декомпензирана црнодробна цироза била детектирана ХБсАг сероконверзија а ХБВ ДНА била детектирана само кај 4 пациенти. Може да се заклучи дека за целосна проценка на црнодробните нарушувања како последица на Б хепатит потребна е комплетна серолошка и вирусолошка проценка. Резултатите од студијата укажуваат на присуство на голем број на ХБсАг (-) а ХБВ ДНА (+) пациенти што сугерира присуство на пре-кор мутации во геномот на вирусот на хепатит Б.

21.V Caloska Ivanova, B Todorovska, V Avramovski, V Percan, M Genadieva-Dimitrova, E Curakova, V Serafimovski; Insulin resistance in chronic hepatitis C comparing to hepatitis B; Бугарско здружение по гастроентерологија, гастроинтестинална ендоскопија и абдоминална ехографија, Национална конференција по гастроентерохепатологија 2009, "100 години академик Ташо Ташев", октомври 2009, 27-28.

Цел на студијата била да се одреди инсулинската резистенција (ИР) кај пациентите со хепатит Ц и резултатите да се споредат со ИР кај пациентите со хроничен Б хепатит, како и да се одреди поврзаноста меѓу генотипот, нивото на виремија и присуството на црнодробна фиброза. Биле анализирани 72 пациента, од кои 44 со ХЦВ и 28 со ХБВ инфекција. Инсулинската резистенција била одредувана со примена на ХОМА скорот (homeostasis model assessment). Нормален ХОМА скор (1) бил детектиран кај 36 пациенти со ХЦВ и кај 26 од 28 пациенти со ХБВ инфекција. ХОМА скор еднаков или повисок од 2 бил регистриран кај 9 од 44 пациенти со ХЦВ и кај 2 од 28 пациенти со ХБВ вирусна инфекција. Најголем дел од пациентите со ИР биле со генотипи 1. Кноделовиот скор бил повисок кај пациентите со ИР во споредба со останатите, и фиброза била детектирана кај 4 пациенти со ИР и кај 1 пациент со нормална инсулинска сензитивност. Резултатите укажуваат на тоа дека вирусот на Ц хепатит сам посебе има улога во појавата на ИР како и дека постои поврзаност помеѓу ИР и степенот на црнодробна стеатоза и фиброза.

Лазар Чадиевски

Биографски податоци

Д-р Лазар Чадиевски е роден на 16.9.1982 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје, континуирано со одличен успех. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во 2008 година со среден просек 9.47. Вработен е на универзитетската клиника за хематологија о скопјр, на оделението за трансплантација на хематопоетски матични клетки од 2012 година. Специјалист е по интерна медицина од 2013 година. Го зборува англискиот јазик за што поседува сертификат за PET(Preliminary English test- B1).

Стручна и научна активност

Во тека на студиите присуствувал во Богданск, Полска (2006) на одделението за пластична хирургија, во рамките на програмата за студентска размена со практично учество

во микроинвазивни хируршки процедури. Во 2004 година, присуствувал на International medical students congress во Охрид, Македонија. И во 2006 година учествувал на International medical students congress во Охрид, Македонија, со практично учество и презентација на труд: EVALUATION OF THE EFFECTS OF SURGICAL TREATMENT AND RECONSTRUCTION OF THE PALPEBRA AND PERIORBITAL REGION. Во 2011 година присуствувал на конгрес на Европското хематолошка асоцијација (European Hematology Association), во Лондон, Англија. Во 2012 година на 1. kongres na Zdru`eneto na hematologija na Makedonija i 7. Balkanski denovi na hematologijata, учествувал со презентација на труд: 18FDG PET SCAN VS CT SCAN IN POSTTREATMENT EVALUATION AND DIFFERENTIATION OF FURTHER MANAGEMENT IN PATIENTS WITH HODGKIN LYMPHOMA AND NON-HODGKIN LYMPHOMA; SINGLE CENTER EXPERIENCE.

Во ноември 2014 година бил аљ стручен престој во Клиниката на Нинриберг, на одделението за трансплантација на коскена срцевина со акцент на спроведување на алогна трансплантација на хемапоетски матични клетки од несроден дарител.

Член е на Здружението на хематолози на Македонија и член е на Европската хематолошка асоцијација. Составен дел е на тимот за ТНМК при Универзитетската Клиника за хематологија во Скопје и воедно е и член на на Европската група за трансплантација на коскена срцевина (EBMT).

Трудови за рецензија

1. Lazar Cadievski, Aleksandar Stojanovic, Marica Pavkovic, Sonja Genadieva Stavric, Lidija Cevreska, Borce Georgievski. University Clinic of Haematology, University Ss. Cyril and Methodius, Skopje, Republic of Macedonia: 18FDG PET SCAN VS CT SCAN IN POSTTREATMENT EVALUATION AND DIFFERENTIATION OF FURTHER MANAGEMENT IN PATIENTS WITH HODGKIN LYMPHOMA AND NON-HODGKIN LYMPHOMA; SINGLE CENTER EXPERIENCE. 1. Конгрес на здружението на хематолози на Македонија и 7. балкански денови на хематологија, 2012.

Во ова истражување реализирано на група од 54 пациенти со M. Hodgkin и Non Hodgkin lymphoma дијагностицирани и третирани на Клиниката за Хематологија кај 30% беше индицирана промена во терапискиот пристап на основното заболување согласно реализираната посттерапевска евалуација и процена на постигнатиот одговор со помош на 18FDG PET/CT во споредба со резултатите добиени со компаративно реализираната компјутеризирана томографија (КТ) што претставува сигнификантна дискрепанца во добиените резултати кои го негираат постоењето на комплетна ремисија. Таквиот резултат индицира продолжување на лекувањето со други тераписки модалитети и аплицирање на поагресивна терапија, а не следење на пациентит што би било единствено прифатливо тераписко дејство доколку се прифатат резултатите од КТ. Со овие резултати се потврдува сигнификантно подобрата сензитивност и специфичност на 18FDG PET/CT во споредба со конвенционалната КТ како метода која задолжително треба да се инкорпорира во менаџирањето на овие пациенти.

2. Trajkova S, Cevreska L, Pivkova-Veljanovska A, Ivanovski M, Dukovski D, Popova-Simjanovska M, Cadievski L, Eftimov A, Dimovski A, Panovska-Stavridis I. Multivariable model consisting of clinical and biological markers for time to first treatment in CLL patients: Preliminary results from single centre experience. Prilozi. 2013;34(3):39-48.

Во овој труд акцентот е фокусиран на група на пациенти дијагностицирани на Клиниката за Хематологија со Хронична лимфоцитна леукемија (ХЛЛ). Беа анализирани вкупно 100 пациенти со ХЛЛ, претходно нетретирани за основното заболување. Имајќи ја во предвид хетерогеноста на ова заболување, некогаш претставува вистински предизвик кај овие пациенти да се донесе одлука за започнување со терапија. Ние успеавме на оваа група од

пациенти да демонстрираме еден прогностички модел во кој се инкорпорирани клинички и биолошки маркери кои ја отсликуваат природата на заболувањето, кој ќе помогне во дефинирање на профилот на ризик на пациентот, односно ризикот од прогресија на заболувањето што би било помошна алатка во потврда на одлуката за отпочнување со терапија. Согласно нашиот прогностички индекс пациентите беа групирани во три групи, односно пациенти со низок ризик (резултат 1-3 според прогностичкиот индекс), интермедиерен ризик (резултат 4-7), и пациенти со висок ризик (резултат > 8). Средното преживување на пациентите во групата со низок ризик изнесуваше 14,1 година, во групата со интермедиерен ризик 10.7 години, а во групата на пациенти со висок ризик 4.6 години. Статистичката анализа на податоците покажа дека експресијата на CD38 маркерот како и немутираниот статус на IGHV се асоцирани со постоење на високо-ризишна болест како и со пократко време до отпочнување со третман кај пациентите. Како заклучок, овој прогностички модел помага при донесување на одлука за започнување на лекувањето кај пациентите со ХЛЛ во секојдневната клиничка пракса.

Трудови објавени во списанија со интернационален редакциски одбор

3. Pivkova Veljanovska A, Sonja Genadieva Stavric, Zlate Stojanoski, Lidija Cevreska, Svetlana Krstevska Balkanov, Sanja Trajkova, Irina Panovska Stavridis, Lazar Cadievski, Borce Georgievski. Прогностичко одредување на исходот од лекување со автологна трансплантација на хематопоеетски матични клетки. Медикус. 2012;17(1):470-479.

Во овој труд е претставен еден мултифакторијален модел на дефинирање на ризичниот профил на пациентите кај кои се спроведува трансплантација на хематопоеетски матични клетки кој ја дефинира веројатноста за преживување на пациентите, како и исходот од основното хематолошко малигно заболување. Со интеграција на клиничките карактеристики пред спроведување на трансплантацијата и адиција на лабораториските варијабли успеало да се добие еден прогностички модел кој безсомнение треба да се инкорпорира во трансплантационската агенда на многу центри каде што се спроведува оваа терапевска постапка.

4. Stojanoski Z, Georgievski B, Genadieva-Stavrik S, Pivkova A, Cadievski L. Орален мукозитис - компликација на високо дозна хемотерапија и трансплантација на матични клетки. Медикус 2011, vol XVI (2):303-307.

Во овој труд прикажано е нашето искуство со пациентите кај кои е регистриран орален мукозитис како последица од ординираната високо дозна хемотерапија и трансплантација на матични клетки. Регистрирани беа сите 4 форми на орален мукозитис. Заклучокот е дека е потребен сериозен пристап кон менаџирањето на оваа група на пациенти, особено тие каде што е нотирен орален мукозитис градус 3/4, каде е индицирано и ординирање на парентерална исхрана, како и сериозна превенција на инфективни синдроми со топична апликација на антисептични медикаменти и примена на антибиотици. Имајќи ги предвид потешкотиите на пациентите од постоечката болка, апсолутно е индицирана примената на соодветна аналгезија. Потребно е да се потенцира и обидот од превенција на оваа компликација со примена на криотерапија со цел да се намали општетувањето на оралната мукоза

Апстракти за постер и усни презентации

5. Pivkova Veljanovska A, Genadieva Stavrik S, Stojanoski Z, **Chadievski L**, Cevreska L, Georgievski B. Factors that predict OS and NRM in autologous recipients with lymphoid malignancies. Bone Marrow Transplantation Journal, 2014;49(1): S474 (PH-AB087).

Во овој труд беа анализирани возрасни реципиенти на автологни графтови на хематопоеетски матични клетки во контекст на третман на основното хематолошко

лимфопролиферативно заболување. Со примена на НСТ-СI прогностичкиот модел, каде што предвид се зема постоењето на дополнителни коморбидитети и други независни варијабли кај пациентите, прикажана беше прогностичката вредност на моделот кај оваа група на пациенти. Од анализираната група на пациенти, 55% беа стратифицирани во групата со низок ризик, 27 % во групата со интермедиерен ризик и 12% во групата со висок ризик, при што беа регистрирани сигнификантни разлики во стапките на морталитет кој не е асоциран со релапс на заболувањето, односно стапките на non relapse mortality (NRM) за период од 2 години изнесуваа 36%, 26% и 30% соодветно.

6. Pivkova Veljanovska A, Genadieva Stavrik S, Stojanoski Z, Chadievski L, Cevreska L, Useini S, Grubovik R, Georgievski B. Stem cell mobilization and cryopreservation of autologous grafts in patients with hematological malignancies: 13 years of center experience. Bone Marrow Transplantation Journal, 2014;49(1): S526 (PH-AB207).

Во овој труд прикажани се резултатите од нашето 13 = годишно искуство во мобилизација и криопрезервација на автологни графтови на хематопоеетски матични клетки при третман на хематолошките малигни заболувања. Третирани беа вкупно 206 пациенти, при што во околу 90% од случаите беа користени хематопоеетски матични клетки (ХМК) од периферна крв. При мобилизација на ХМК користен беше пристап со хемомобилизација и/или со примена на цитокинска монотерапија (G-CSF). Мобилизацијата е вршена при постоење на број на леукоцити $> 10 \times 10^9/L$ при примена на монотерапија со G-CSF, или при регистрирање на првото зголемување на бројот на леукоцити $> 1 \times 10^9/L$ при примена на хемомобилизација. Како криопротектор користен беше DMSO. Беа спроведени вкупно 368 аферезни постапки, со просечно 2 аферезни постапки по пациент. Средното време на хоспитализација на пациентите изнесуваше 13.2 дена. Неуспешна афереза беше регистрирана кај пациентите со резидуална инфилтрација на коскената срцевина од основното заболување, хипоцелуларна коскена срцевина и низок број на тромбоцити. Иако нашето искуство говори за подобар квалитет на графтовите добиени со хемомобилизација, сепак, мобилизацијата спроведена со G-CSF се одликува со намалена потреба за трнасуфусиска поддршка на пациентите, поголема безбедност и пократка хоспитализација.

7. Georgievski B, Genadieva Stavrik S, Stojanoski Z, Pivkova Veljanovska A, **Cadievski L**, Cevreska L. Implementation of noncryopreserved grafts in autologous hematopoietic stem cell transplantation for patients with multiple myeloma: single center experience. Bone Marrow Transplantation Journal, 2014;49(1): S161 (PH-P127 poster presentation).

Во овој труд прикажано е искуството на Одделението за трансплантација на хематопоеетски матични клетки при ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија од примената на автологни не-криопрезервирани (свежи) графтови на хематопоеетски матични клетки (ХМК) при третман на пациентите со мултипен миелом со автологна трансплантација на ХМК. Имајќи го предвид краткото времетраење (1-2 дена) на протоколот за кондиционирање на пациентите со високо-дозна хемотерапија, антиципираваме дека е можно ефикасно избегнување на процесот на криопрезервација. Вијабилноста на ХМК при чување на температура од 4°C се задржува на задоволително ниво кое обезбедува безбедно спроведување на процедурата. Компарирано со пациентите каде се применети криопрезервирани графтови не е детектирана сигнификантна разлика во времето до постигнување на енграфтмент, или во стапката на компликации во тек на процедурата. Заклучокот е дека примената на некриопрезервирани графтови на автологни ХМК кај пациентите со мултипен миелом за спроведување на автологна трансплантација претставува безбедна процедура, која е со позитивен финансиски бенефит за институцијата и со избегната тоскичност за пациентот од примената на дополнителни криопротектори.

8.Stojanoski Z, Genadieva Stavrik S, Pivkova A, Cadievski L, Petrovska M, Georgievski B, Cevreska L. Gram-negative bacterial isolation in stem cell recipients – single center experience. *Bone Marrow Transplantation Journal*, 2014;49(1): S464 (PH-AB062).

Пациентите кај кои е извршена трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК), алогена или аутологна, се одликуваат со имунолошка инкомпетенција која се должи пред сè на периодот на неутропенија, нарушените одбранбени бариери во организмот и нарушениот клеточен и хуморален имунитет. При анализата на 163 пациенти, лекувани во периодот од септември 2000 до септември 2010 година со ТХМК на ЈЗУУ Клиника за хематологија, севкупната инциденца на појава на зголемена телесна температура за која беше индицирано ординирање на антибиотски третман изнесуваше 34%. Како најчесто изолирани бактериски причинители, беа грам- позитивните коки, и тоа со потекло од поставениот централен венски катетер. Грам- негативни бактерии беа изолирани во вкупно 27% од пациентите, при што доминираа изолати на *Escherichia coli*. Како прволиниска терапија, која се покажа ефикасна кај 66% од пациентите, беше употребена комбинацијата од трето генерациски цефалоспорин и аминокликозид. Регистриран беше еден смртен случај како резултат на грам негативна сепса предизвикана од мултирезистентен сој *Stenothrophomonas maltophilia*. Како заклучок може да се подвлече дека и покрај примената на антимикуробна профилакса, сепак инфекцијата со грам- негативни бактерии претставува потенцијално фатална закана за имунокомпромитираните пациенти.

9.Genadieva Stavrik S, Pivkova-Veljanovska A, Stojanoski Z, Cadievski L, Karanfilski O, Amzai G, Krstevska-Balkanov S, Sotirova T. Can R-IPi be helpful in selecting patients with diffuse large B-cell lymphoma for autologous transplantation? *Bone Marrow Transplantation* 2012, Vol. 47 Supp 1:449, P1148.

Не постои универзален тераписки план кој би бил применлив за сите пациенти со Non Hodgkin lymphoma - Diffuse large B cell (NHL-DLBCL). Кај различните подгрупи на пациенти потребни се различни, соодветни тераписки пристапи. Во периодот пред примената на ритуксимабот во терапијата на овие пациенти, IPI се сметал за важен и неопходен скоринг систем за дефинирање на ризичниот профил на заболувањето, односно пациентот. Денес, ритуксимабот е стандардна терапија за NHL-DLBCL и е потребно да валидизира R-IPI индексот за процена на ризикот на болеста кај пациентот и соодветно на тоа дефинирање на терапискиот пристап. Анализирани беа 80 пациенти, дијагностицирани и третирани на ЈЗУУ Клиника за хематологија со NHL-DLBCL, во периодот од 2005 - 2010 година. Анализирани беа 5 прогностички фактори (возраст, перформанс статус, концентрација на ЛДХ, стадиум, екстранодално зафаќање) кои го дефинираат R-IPI индексот. Пациентите кои беа калсифицирани во групата со низок ризик (присутни 0-2 фактора) се одликуваа со вкупно преживување во тек на 5 години од 70%, додека пациентите кои беа класифицирани во групата со висок ризик (присутни ≥ 3 фактора), со вкупно преживување од 47%. Основното прашање кое треба да се постави е вклучувањето на аутологната трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК) кај оваа група на пациенти, како еден вид на поагресивна терапија, знаејќи дека инциденцата на појава на релапс во првата година кај овие пациенти е доста висока, и лекувањето во овие случаи се одликува со многу висок процент на тераписки неуспех. Секако, индицирани се дополнителни проспективни студии и анализи за дефинитивна потврда на сигнификантниот успех од ваквиот тераписки пристап.

10.Stojanoski Z, Genadieva Stavrik S, Pivkova A, Cevreska L, Cadievski L, Georgievski B. Vlijanie na HEPA filtracija vrz pojavata na agresivna aspergiloza kaj recipient na maticni hematopoeski клетки. Po36Prv Makedonski hematoloski kongres Skopje 2012.

Аспергилозата е една од посериозните инфективни компликации кај реципиентите на хематопоеетски матични клетки која се одликува со висока стапка на морталитет. Се преземаат брани профилатички мерки за превенција на инфективните компликации, а една од најефикасните е примената на ХЕПА филтрацијата на воздухот во просториите каде што се хоспитализирани пациентите. ХЕПА филтрите спречуваат влез на сите партикли кои се со димензии поголеми од 0.3 микрони, а тука се вбројуваат и патогените предизвикувачи на инфективни компликации, меѓу кои е и Аспергилусот. Во оваа студија се анализирани 173 пациенти кај кои е извршена трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК) на Клиниката за хематологија во периодот од септември 2000 до септември 2010 година. Кај 94% од пациентите се аплицирани миелоаблативни протоколи за кондиционирање пред ТХМК. Сите пациенти се сместени во простории со ХЕПА филтрација на воздухот, поставени на нискобактериска диета и на антиинфективна профилакса. Во раниот посттрансплантационен период не е детектиран ниту еден случај на појава на аспергилоза, а потоа, имаме еден случај во групата на пациенти со алогена ТХМК и 2 случаја кај пациентите со автологна ТХМК. Сите пациенти завршија фатално. Резултатите од оваа студија ја потврдуваат протективната важност на ХЕПА-филтрацијата кај оваа популација на пациенти.

11.Z.Stojanoski, B.Georgievski S. Genadieva-Stavrik, A.Pivkova, L.Cevreska, **L.Cadievski**, M.Ivanovski, O.Karanfilski. Early post transplant infections in AML patients conditioned with Bu-Cy regimen : a 10 years single-centre experience. Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:125, P476.

Направена е анализа на инфективните компликации во раниот посттрансплантационен период (0 до +30 ден) кај 110 пациенти дијагностицирани со акутна миелобластна леукемија (АМЛ) и третирани со трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК) со кондиционирање со Бу-Су во периодот од 2000 до 2010 година на одделението за ТХМК при ЈЗУУ Клиника за хематологија. Извршени се 70 автологни и 40 алогени ТХМК од сроден дарител. Сите пациенти во тек на хоспитализацијата за сместени во посебни изолирани соби со ХЕПА филтрација, поставени на нискобактериска диета и со стандардна антиинфективна профилакса. Во групата на пациенти со алогена ТХМК фебрилни епизоди се регистрирани кај 66.6%, додека кај оние со автологна ТХМК кај 50%. Најчесто изолирани микроорганизми и во двата случаи се Грам- позитивните коки. Орален мукозитис градус III/IV во првата група е регистриран кај 20%, додека во втората група кај 10% од пациентите. Конечниот заклучок е дека кај пациентите со АМЛ третирани со автологна и алогена ТХМК не се детектираат сигнификантни разлики во однос на инфективните компликации.

12.B.Georgievski, A.Pivkova-Veljanovska, Z.Stojanoski, S. Genadieva-Stavrik, **L.Cadievski**, Z.Trajkovska –Ancevska. Quality of life in patients with haematological malignancies before and after haematopoietic stem cell transplant in a single-centre experience. Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:195, P625.

Анализирана е група од 45 пациенти третирана со трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК) во периодот од 2010 - 2011 година на одделението на ТХМК при ЈЗУУ Клиника за хематологија. Направен е HRQoL прашалник (Health Related Quality of Life) преку кој се анализираше квалитетот на живот на пациентите асоциран со нивното здравје. Како основа е користен EORTC QLQ- прашалникот кој се состои од 29 предмети, 6 мултиваријабилни скали за проценка, 8 подточки кои се однесуваат на ризик факторите на пациентите: возраст, коморбидитети, здравствената кондиција, потребна поддршка, појавата на GvHD, емоционално, социјално и физичко функционирање. Пациентите се прегледувани на интервал од 1,3,6 и 12 месеци по спроведување на ТХМК. Инциденцата на акутен и хроничен GvHD изнесуваше 38% и 31% соодветно. Со примена на HRQoL

генерално беше регистрирано подобрување на здравствената состојба и квалитетот на живот во текот на 12-те месеци по ТХМК. Пациентите искусувале подобар квалитет на живот со подобрување на концентрацијата на хемоглобин ($Hb > 10,0 \text{ g/dL}$). 20 од пациентите, или 45%, се вратиле на своите претходни секојдневни активности и обврски. Проценката на HRQoL ја прикажува ефективноста при долготрајното следење на здравствената состојба и квалитетот на живот на оваа група на пациенти.

13.A.Pivkova-Veljanovska, S. Genadieva-Stavrik, Z.Stojanoski, S.Trajkova, L.Cadievski, I.Panovska-Stavridis, L.Cevreska, O.Karafilski, S.Krstevska –Balkanov, B.Georgievski. The incidence of DMSO side effects among autologous recipients with lymphoid malignancies: does the conditioning matter? Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:196, P627.

Познато е дека примената на DMSO како криопротектор во процесот на криопрезервација на графтоот на хематопоетски матични клетки е асоцирано со појава на несакани ефекти за реципиентот при апликација на графт од каде не е отстранет криопротекторот. Анализирана е група од 81 пациент со хематолошки лимфопрлиферативни заболувања третирани со автологна трансплантација на хематопоетски матични клетки (ТХМК) на одделението за ТХМК на ЈЗУУ Клиника за хематологија. Трансплантирани се 32 пациенти со мултипен миелом, 30 со Хочкинов лимфом, и 9 со Не-Хочкинов лимфоом. При апликација на графтоот, посветено е внимание да вкупната доза на дневно администриран DMSO не надмине 1 g/Kg . Статистичката анализа покажа појава на несакани реакции со благ или среден интензитет во групата на пациенти со лимфом, претставени преку појава на мачнина, повраќање, хипо или хипер тензија со инциденца од 1.2%. Сигнификантно поголема инциденца на несакани реакции е регистрирана во групата на пациенти со мултипен миелом и изнесува 2.7%. Регистрираната поголема инциденца на несакани ефекти асоцирани со аплицираниот DMSO во групата на пациенти со мултипен миелом не наведува на сомнението дека можеби протоколот за кондиционирање со високи дози на мелфалан е реалниот причинител за ваквата состојба - точка која треба да биде предмет на идни рандомизирани студии. Заклучокот е дека треба да се направат напори за криопрезервација на графтови на ХМК со примена на помали концентрации на DMSO.

14.A.Pivkova-Veljanovska, Z.Stojanoski, S. Genadieva-Stavrik, L.Cevreska, L.Cadievski, B.Georgievski. Assessing transplant outcome among Macedonian autologous recipients with haematological malignancies in a single centre. Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:279, P796.

Денес постојат повеќе системи за предикција на исходот од трансплантацијата на хематопоетски матични клетки (ТХМК) и повеќето од нив се однесуваат за алогената ТХМК. Направивме анализа на модифицираниот EBMT систем за проценка на ризикот од ТХМК и на HCT-CI системот применети на група пациенти каде е извршена автологна ТХМК, на одделението за ТХМК при ЈЗУУ Клиника за хематологија. Вкупно се анализирани 156 реципиенти на автологни графтови на ХМК. Според HCT-CI, 19 од пациентите, или 12% беа групирани во групата со низок ризик, 42 (27%) во групата со интермедиерен ризик, 86 (55%) во групата со висок ризик, додека 9 (6%) беа неодредени. Свкупното преживување (Overall survival - OS) изнесуваше 45% (95%CI: 24-64%), 55% (95%CI: 40-68%) и 42% (95%CI:24-64%) за HCT-CI групите со низок, интермедиерен и висок ризик соодветно. Додека морталитетот кој не е асоциран со релапс на заболувањето (Non relapse mortality - NRM) изнесуваше 36%, 20% и 30% за групите со низок, интермедиерен и висок ризик. Заклучокот е дека HCT-CI системот не е фиксен при процена на OS и NRM. Според модифицираниот EBMT- систем, 15 (9, 6%) пациенти имаа скор 0-3, 131 (83, 9%) скор 4-7, 10 (6, 4%) скор >8. OS во период од 2 години изнесуваше

>80% за групата со низок ризик, 40% за групата со интермедиерен и 25% за групата со висок ризик. Заклучокот е дека НСТ-СГ е ефикасен систем за процена на исходот од ТХМК, особено за преживување во период од 2 години по трансплантацијата, со варијабилности кои се независни од изворот на матични клетки, како и протоколите за мобилизација и кондиционирање. Додека, ЕВМТ- системот, иако е погоден за алогените ТХМК, сепак треба дополнително да се модифицира за примена во услови на автологна ТХМК:

15.B.Georgievski, S. Genadieva-Stavrik, Z.Stojanoski, L.Cevreska, L.Cadievski, A.Pivkova-Veljanovska,. Late relapse in a long-term survivors with AML after autologous transplantation in first remission – presentation of two cases. Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:350, P949.

Денес постојат податоци дека по постигнувањето на комплетна ремисија по аплицирање на индукциона терапија кај пациентите со акутна миелоидна леукемија (АМЛ), сосема е разумно решение да се земе предвид изведувањето на автологна трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК), како еден вид на консолидациона терапија, секако во релација со претходно дефинираните ризични профили на заболувањето. Презентирани се два случаи на пациенти со АМЛ, кај кои по индукциона терапија со DAE протокол и консолидација со HDAC извршена е автологна ТХМК во прва ремисија. Станува збор за двајца мажи на возраст од 52 и 47 години. Во првиот случај мобилизацијата на периферни ХМК е извршена со etoposide + G-CSF, додека во вториот случај само со G-CSF, но заради состојбата на лош мобилизер, кај вториот случај како извор на ХМК е искористена коскената срцевина. И во двата случаја како кондиционирање е ординирана миелоаблативна терапија по Вu-Су протоколот. Енграфтмент е постигнат во првиот случај на ден +12, додека во вториот, каде е користена коскена срцевина на ден +17. Во првиот случај релапс е регистриран по 12 години, додека во вториот по 7, и со помош на проточна цитометрија е потврдено дека се работи за ист имунофенотип на клетки како и иницијално, односно дека не станува збор за „de novo,, АМЛ. Заклучокот е дека автологната ТХМК е прифатлива опција за консолидациона терапија кај оваа група на пациенти која што прикажува стапки на морталитет во тек на 2 години кои не се разликуваат во однос на генералната популација. Но, останува да се направат анализи во однос на секундарните доцни компликации од самата процедура, како и одредување на времето на следење на пациентите по трансплантација заради фактот дека е можен доцен релапс на заболувањето.

16.S.Genadieva-Stavrik, A.Pivkova-Veljanovska, Z.Stojanoski, S.Krstevska –Balkanov, O.Karanfilski, L.Cadievski, B.Georgievski. Autologous stem cell transplantation for relapsed/refractory Hodgkin's lymphoma: a single –center experience. Bone Marrow Transplantation 2012, Vol. 47 Supp 1:445, P1136.

Хочкиновиот лимфом (ХЛ) претставува малигно хематолошко заболување кај кое се постигнуваат одлични терапевтски резултати со примена на современите терапевтски протоколи кај пациентите. Се смета дека ХЛ е излечива болест кај 75% од пациентите. Кај околу 50% од пациентите кај кои е потврден релапс по индукционата терапија, одлични терапевтски резултати може да се постигнат со изведување на автологна трансплантација на хематопоеетски матични клетки (ТХМК). Останатите 10-15% од пациентите се одликуваат со многу лоша прогноза. Анализирана е група од 29 пациенти со ХЛ кај кои е потврден релапс на заболувањето или рефракторна болест кај кои е ординирана високодозна хемотерапија (DHAP протокол), а потоа е извршена автологна ТХМК по кондиционирање со BEAM. Стапката на 5 годишно преживување изнесуваше 53%. Постоењето на активна болест пред ТХМК, или ординирани хемотерапевтски протоколи, во

повеќе наврати се лоши прогностички фактори. Преживувањето на пациентите со прв релапс изнесува 67%, додека пациентите со примарно рефракторна болест, активна болест при ТХМК и тераписки неуспех се со сигнификантно полоши стапки од околу 25%. Сепак, и понатаму тераписки предизвик претставуваат пациентите со релапс по автологната ТХМК или со хеморезистентна болест.

17.Borce Georgievski , Aleksandra Pivkova Veljanovska1, Sonja Genadieva Stavric, Zlate Stojanoski, Lazar Cadievski1, Lidija Cevreska, University Clinic for Hematology, Skopje, Macedonia, The Former Yugoslav Republic Of; FLAG-Ida, the possible breakthrough in the treatment of refractory acute myeloid leukemia in the context of hematopoietic stem cell transplantation: Single center experience EBMT15-ABS-1694.

Денес, претставува вистински предизвик третманот на пациентите со акутна миелоидна леукемија (АМЛ) каде што не се постигнува задоволителен тераписки успех по ординирањето на индукциона терапија. Извршена била анализа на група на пациенти при што бил применет тераписки пристап со ординирање на комбинирана цитостатска хемотерапија по FLAG-Ida протоколот, а потоа извршена трансплантација на хематопоетски матични клетки (ТХМК), автологна или алогена, зависно од постоењето на ХЛА-ДНК компатибилен сроден донор. Комплетна ремисија била постигната кај 47% од пациентите, а потоа по извршената ТХМК, средното преживување без основното заболување (disease free survival - DFS) изнесувал 74 месеци. Најдолгото преживување било регистрирано кај пациент кај кого била извршена алогена ТХММК и изнесува 148 месеци. Заклучокот е дека FLAG-Ida протоколот во контекст на ТХМК претставува соодветен „salvage„ тераписки пристап кај пациентите со рефракторна форма на АМЛ.

18.Aleksandra Pivkova Veljanovska, Sonja Genadieva Stavric, Zlate Stojanoski, Lazar Chadievski, Lidija Cevreska, Borce Georgievski. University Clinic of Hematology, BMT Unit, University Clinic of Hematology, BMT Unit, Skopje, Macedonia, The Former Yugoslav Republic Of; Safety of Hematopoietic cell transplant comorbidity index in prediction of survival after autologous transplantation in multiple myeloma – single center experience; EBMT15-ABS-1570.

Претрансплантациската ризик стратификација кај пациентите со мултипен миелом направена со примена на индексот за коморбидитет при трансплантацијата на хематопоетски матични клетки (ТХМК) (Hematopoietic cell transplant comorbidity index - HCT-CI) претставува битен сегмент во лекувањето на оваа група на пациенти. Од анализираните пациенти, тие кои имаа висок или интермедиерен HCT-CI се одликуваа со стапка на морталитет кој не е во релација со релапс на основното заболување (Non relapse mortality - NRM) од 6%, додека тие со низок HCT-CI имаат стапка на NRM од 2%. Извршена е ретроспективна анализа на 74 пациенти со мултипен миелом третирани со високодозна хемотерапија со мелфалан и автологна ТХМК во период од 12 години. Резултатите ја потврдуваат безбедноста на постапката за третман на оваа група пациенти дефинирана согласно ризик стратификацијата направена со помош на овој прогностички модел.

Коавтор на книги и прирачници

19.Георгиевски Б, Чевреска Л, Генадиева Ставриќ С, Стојаноски З, Пивкова Велјановска А, Чадијевски Л. Хронична лимфоцитна леукемија. 2010.

Ас. Д-р Лада Трајческа

Биографски податоци

Д-р Лада Трајческа е родена на 25.1.1972 година во Загреб, Р.Хрватска. Медицински факултет завршила во Скопје во 1996 година со просечен успех 9,48. Со лиценца за работа се стекнала во 1997 година. Во 2003 година се стекнала со звањето специјалист по интерна медицина, додека во 2013 година, супспецијалист по нефрологија. Вработена е на Универзитетската клиника за нефрологија во Скопје од 1998 година, каде што и сега активно учествува во сите свери на здравствената, научната и наставната дејност.

Избрана е за асистент по интерна медицина на Медицинскиот Факултет во Скопје во 2010 година. Во период од 4 месеци 2005-2006 година престојувала на едукација во болницата “Некер” во Париз, Франција каде што се стекнала со знаења од областа на нефрологијата, дијализата и трансплантацијат на бубрег. На докторски студи, модул: клиничка медицина, запишана е во 2011 година. Активно учествува на научни симпозиуми, собири и едукативни семинари. Зборува англиски јазик за што поседува сертификат со English Cambridge Б1. Зборува и француски јазик. Досега објавените трудови се рецензирани во Билтенот на Универзитетот Св. Кирил и Методиј од 1.април 2010 година, Билтен број 983, на страна 154 до 162 од број 1 до број 23.

Апстракти

24. G.Selim, O.Stojceva-Taneva, S.Gelev, N.Stojcev, P.Dzekova, **L.Trajceska**, A.Asani, I.Busletic, S.Pavleska, A.Sikole. *A multi-biomarker approach for the prediction of cardiovascular mortality in hemodialysis patients*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p489.

Во овој труд, авторите прикажаа предиктивна анализа на кардиоваскуларниот морталитет кај дијализните болни со осврт на повеќе традиционални и нетрадиционални биомаркери. Заклучено е дека како клинички релевантен параметар за оцена на предиктивната анализа се издвојува акутниот реактант на воспалението, додека со помала вредност се издвојуваат останатите веќе познати параметри како албуминот.

25. G. Severova, **L.Trajceska**, P.Dzekova, V.Pusevski, S.Gelev, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole. *Acquired renal cysts predict lower erythropoietin requirements in dialysis patients*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p489.

Дилемата зошто пациентите на долготраен хемодијализен третман имаат помала потреба од еритропоетин е тема на истражување во овој труд. Авторите со предиктивна анализа покажаа дека подолготраен дијализен стаж асоцира со помала потреба од еритропоетинска терапија кај оние пациенти кои имаат стекнато ренални цисти.

26. S. Pavleska, S.Gelev, G.Spasovski, S.Dzikova, S.Tosev, A.Onceski, P.Dejanov, V.Gerasimovska, **L.Trajceska**, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole. *Relationship between thrombosis of arterio-venous fistula and carotid atherosclerotic lesions in hemodialysis patients*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p461

Пациентите на хемодијализа имаат значаен проблем со долговечноста на крвниот пристап за хемодијализа. Во овој труд, авторите ги разработуваат причините за помал век на преживување на креираната артерио-венска фистула. Како предиктори на краток век на фистулите најмоќно се издвоени во предиктивната анализа пациентите чии крвни садови имаат повеќе калцификати во медијата.

27. S.Gelev, G.Spasovski, Z.Trajkovski, **L.Trajceska**, P.Dzekova, S.Gjulsen, V.Amitov, A.Sikole. *Anti-hepatitis C virus antibody positivity and relationship with arterial calcification presence in hemodialysis patients*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p461.

Во овој труд е разработена асоцираноста на позитивитетот за антитела кон вирусот на хепатитис Ц и присуството на артериските калцификати кај пациентите на хемодијализа. Како заклучок од ова едноставно и јасно истражување добиен е податок дека пациентите со присуство на антитела кон хепатитис Ц немаат разлика во артериските калцификати во однос на оние пациенти кои немаат хепатитис Ц антитела.

28. G. Severova-Andreevska, L.**Trajceska**, P.Dzekova, V.Pusevski, S.Gelev, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole. *Important factors for optimized blood pressure control in hemodialysis patients.* XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p461

Пациентите на хроничен хемодијализен третман се оптоварени со повеќе фактори кои условуваат хипертензија. Комплијансата кон внес на течности и храна е во помал степен, па како таква претставува додатен фактор. Оттаму се наметнува и потребата да се најде оптимален пристап кој ќе овозможи и оптимален крвен притисок кај пациентите. Во овој труд се разработуваат фактори кои се подложни на модификација со цел да се постигне оптимален крвен притисок.

29. L.**Trajceska**, P.Dzekova, S.Gelev, V.Pusevski, G.Selim, V.Amitov, A.Sikole. *Season influence on the advanced glycation end products food intake in dialysis patients.* XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p465.

Храната според различниот состав и начин на приготвување претставува битен фактор за разлики во внесот на напреднатите продукти на гликозилација кај различни пациенти. Бидејќи според сезоната се менува храната квалитативно, очекувано е тоа да има ефект и врз внесот на напреднатите продукти на гликозилацијата. Со овој труд е прикажана и докажана таа разлика на квантитативен и квалитативен план.

30. A.Sikole, L.**Trajceska**, V.Pusevski, G.Severova, P.Dzekova, S.Gelev, G.Selim, V.Amitov. *Factors associated with hemoglobin variability in dialysis patients.* XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p465.

Варијабилноста на хемоглобинските нивоа кај пациентите на хемодијализа е докажан фактор за преживување на пациентите. Во овој труд, авторите вршат анализа на повеќе присутни влијателни предиктори на варијабилноста. Како заклучок, прикажан е факторот доктор како чест менувач на дозите на еритропоетинската терапија. Овој интересен заклучок имплицира намалување на честотата на менување на дозите на еритропоетинот со цел да се оствари поkontинуирано одржано ниво на хемоглобинот.

31. D.Mladnovska, A.Sikole, L.**Trajceska**, G.Selim, V.Amitov, N. Ivanovski. *Willingness to consider living donor kidney transplantation in hemodialysis patients.* XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p488

Секоја заедница, семејство, но и георафска определба условуваат одредени разлики во ставовите кон прифаќањето или неприфаќањето на трансплатацијата на бубрег кај пациентите на хемодијализа. Во овој труд за прв пат се прикажани резултати од истражување од овој тип, во кое се разработени факторите кои влијаат врз одлуката. Земени се предвид и семејни врски, раса, пол возраст како економски статус на пациентите. Сепак, како битен предуслов за прифаќање на трансплантацијата се издвојува довербата кон институциите и претходните позитивни и негативни искуства на пациентите.

32. G.Severova-Andreevska, L.**Trajceska**, P.Dzekova, G.Selim, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole. *Dialy salt intake and overhydration in patients on hemodialysis.* XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p488

Темата за истражување на внесот на сол и улогата во хиперхидратацијата на пациентите на хемодијализа е постојан и актуелен проблем. Во овој труд, добиен е контрадикторен

заклучок во однос на повеќето досегашни истражувања. Имено, покачен внес на сол доведува до хиперхидратација. Но, во ова истражување оваа врска не е докажана и е наведена како објаснување на теоријата за поткожно натрупување на солта кај пациентите на хемодијализа.

33. P.Dzekova-Vidimliski, L.**Trajceska**, G.Severova- Andeevska, V.Pusevski, G.Selim, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole. *Liver disease progression and aminotransferase activity in hemodialysis patients with chronic hepatitis C*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p484

Црнодробната болест предизвикана од вирусот на Хепатитис Ц е честа појава кај пациентите на хемодијализа. Тема на ова истражување е текот и прогресијата на болеста следена преку трансаминазната активност. Обработени се 144 пациенти од единствен центар за хемодијализа, од кои поголем процент имаат присутен вирус на хепатитис Ц. Прикажано е дека прогресијата на болеста е проследена со пораст на трансаминазите во акутните фази на болеста и реалативно мирни нивоа во крвта при хроничитет на болеста.

34. P.Dzekova-Vidimliski, G.Severova- Andeevska, L.**Trajceska**, V.Pusevski, G.Selim, S.Gelev, V.Amitov, A.Sikole. *Epo doses in hemodialysis patients with hepatitis C*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p483

Во овој труд е обработена дилемата зошто кај пациентите со присуство на хепатитис Ц постои помала потреба од еритропоетинската доза за постигнување на исти ниво на хемоглобин. Авторите ја докажаа оваа зависност но исто така прикажаа и асоцираност на подолгиот дијализен стаж со преживувањето и ниското ЦРП кои условуваат помалку еритропоетин. Како заклучок се доби податок дека селекцијата на преживеани пациенти е клучен фактор за помалата доза, а не хепатитисот Ц.

35. S. Arsov, R.Graff, W.van Oeveren, L.**Trajceska**, P.Dzekova, G.Selim, B.Stegmayr, A.Sikole, G.Rakhorst. *Annual increase of skin autofluorescence predicts survival of hemodialysis patients*. XXXVII ESAO Congresss, 2010, Skopje, *Int J Artif Organs*, 33 (7), p47

Автофлуоресцентните напреднати продукти на гликозилација се натрупуваат во кожата на дијализните пациенти и се мерливи. Во овој труд авторите прикажаа нивни вредности по месеци кај група од 186 пациенти на хемодијализа во тек на една година на следење. Кај овие пациентите докажало дека преживувањето директно зависи не само од апсолутната количина на продуктите туку и од стапката на годишен пораст. Авторите заклучија дека најниско преживување имаат пациентите со побрза акумулација на продуктите во кожата, што е одраз и на нивна акумулација и штетно дејство во повеќето органи.

36. Saso Gelev, Goce Spasovski, Daniela Mladenovska, Zoran Trajkovski, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Vladimir Pusevski, Aleksandar Sikole. **Health related quality of life in hemodialysis patients with various types of arterial calcification**. XLVII ERA-EDTA Congress - II DGfN Congress, 2010, Munich, Germany

Квалитетот на живот кај пациентите кои се лекуваат со хроничен хемодијализен програм зависи од многу фактори. Во овој труд е покажано дека квалитетот е понизок од општата популација. Како битен предиктор на влошувањето на квалитетот на живот се јавуваат и калцификатите во крвните садови кои се, всушност, огледало на состојбата на кардио васкуларниот систем.

37. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Saso Gelev, Nikola Stojcev, Pavlina Dzekova, Lada Trajceska, Galina Severova, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole. **Predictors of cardiovascular mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-**

up analysis.XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.

Оваа анализа офака 5= годишен преглед на следење на 144 дијализни пациенти во поглед на преживувањето. Следени беа како традиционални така и нетрадиционални помалку истражени и познати ризик фактори. Оваа истражувања е од огромно значење, бидејќи ја осликува македонската дијализна популација и ја открива факториите за преживување на нашите пациенти. Добиењето резултатите имаат научна и практична примена за идните генерации лекувани пациенти.

38.Lada Trajceska, Daniela Mladenovska, Galina Severova, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Aleksandar Sikole. Non-adherence to medical investigations - another indicator of non-compliance in dialysis patients. XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.

Комплијансата на дијализните пациенти е значаен фактор на преживување. Поради тоа, оваа група на автори ја зема на своето истражување ја презема познатите индикатори на неадекватна комплијанса но истражува и нетрадиционални фактори. Како заклучок на ова истражување е добиен податок дека дијализните пациенти не ја извршуваат назначението од доктор медицински истражувања, што се јавува како доволно голем проблем во нивното лекување и преживување.

39.Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Pavlina Dzekova, Vili Amitov, Stefan Arsov. Microinflammation is improved by higher advanced glycation end products food intake in dialysis patients over time. XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.

Микроинфламацијата и внесот на храна бојата со најпреднасти производи на липопротеини се обвинети за намалено преживување на пациентите на хемодијализа. Во овој труд во текот на една година е следена микроинфламацијата зависно од внесот на овие производи. Авторите прикажаа дека и покрај зголемен внес на овие ате производи се намалува микроинфламацијата. Ова сознание авторите го толкуваат со подобрување на нутритивниот статус на пациентите.

40. Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Vili Amitov, Pavlina Dzekova, Saso Gelev, Galina Severova, Ted Trajceski. Association of left ventricular diastolic dysfunction with intra-dialytic hypotension in dialysis patients. XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.

Дијализните пациенти имаат многу коморбидитети, меѓу кои и дијализната хипотонија. Во овој труд се разработени ехокардиографските карактеристики на 140 хемодијализни пациенти и издвоена е групата со дијализна хипотонија. Кај овие пациенти како можен предиктор на дијализната хипотонија се прикажа лево вентрикуларната дијастолна дисфункција.

41. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Saso Gelev, Nikola Stojcev, Pavlina Dzekova, Lada Trajceska, Galina Severova, Svetlana Pavleska, Aleksandar Sikole. Influence of nephrology referral on the relationship between timing of dialysis initiation and survival in hemodialysis patients. XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.

Нефролошкото следење на пациентите има големо влијание врз преживувањето на пациентите кои ќе започнат хемодијализно лекување. Во оваа студија е следено преживувањето на голема група дијализни пациенти во зависност од времето на преддијализно следење. Студијата покажа дека оние пациенти кои се следени до 6 месеци немаат поголем бенефит од

неледените, но за пациентите следени најмалку година дена пред започнувањето со хемодијализа, преживувањето е значајно подолго.

- 42. Aleksandar Sikole, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Pavlina Dzekova, Vili Amitov, Stefan Arsov. Seasonal variations of bilirubin in dialysis patients, a possible interplay between nutrition and sunlight. XLVIII ERA-EDTA Congress, June 23-26, 2011, Prague, Czech Republic.**

Резултатите од прелиминарно изработена студија од оваа група на автори прикажаа сезонски варијации на билирубиноиди кај македонска дијализна популација. Во овој труд авторите прикажаа резултати од истражување на зависноста на сезонските варијации на билирубиноиди од квалитетот на храната и количината на сончева енергија која ја врши конверзијата на билирубиноиди.

- 43. A. Sikole, L. Trajceska, S. Arsov, P. Dzekova, V. Amitov, G. Selim, B. Stegmayr, R. Graff, G. Rakhorst. Does the advanced glycation end-products (AGES) food intake influence mortality in dialysis patients? XXXVIII Annual ESAO & IV Biennial IFAO Congress, 9-12 October 2011, Porto, Portugal.**

Храната зависно од квалитетот, квантитетот и начинот на подготовка содржи различна количина на продукти на напредната гликозилација, за кои се уште не е докажано дали со внесот од храна се штетни. Во овој труд, авторите следеа преживување во текот на една година на голема стабилна група на пациенти на хемодијализа поделена во зависност од висок и низок внес на овие продукти со храна. Во студијата не се докажа разлика во преживувањето.

- 44. P. Dzekova Vidimliski, G. Severova Andreevska, S. Pavlevska, L. Trajceska, G. Selim, S. Gelev, V. Amitov, A. Sikole. Survival of hemodialysis patients with chronic hepatitis C virus infection. XXXVIII Annual ESAO & IV Biennial IFAO Congress, 9-12 October 2011, Porto, Portugal.**

Во овој труд е обработена темата за преживување на дијализните пациенти во зависност од присуството на хепатитис. Авторите прикажуваат резултати кои сугерираат дека пациентите со присуство на хепатитис Ц преживуваат подолго. Објаснувањето за овој феномен лежи во преселективен бајас на групата со хепатитис Ц.

- 45. S. Gelev, G. Spasovski, D. Mladenovska, L. Trajceska, G. Andreevska-Severova, G. Selim, A. Sikole. K/DOQI guidelines attainment of bone and mineral metabolism markers and relationship with health-related quality of life in hemodialysis patients. XXXVIII Annual ESAO & IV Biennial IFAO Congress, 9-12 October 2011, Porto, Portugal.**

Квалитетот на живот кај пациентите кои се лекуваат со хроничен хемодијализен програм зависи од многу фактори. Во овој труд е покажано дека квалитетот е понизок од општата популација. Како битен предиктор на влошувањето на квалитетот на живот се јавуваат непридржувањето кон препораките на DOQI. Трудот покажа дека пациентите кои се придржуваат кон препораките во однос на примање терапија, диететски режим и совети од лекарите, имаат подобри скорови за квалитет на живот.

- 46. L. Trajceska, D. Mladenovska, G. Severova, P. Dzekova, S. Gelev, V. Amitov, G. Selim, A. Sikole. Non-adherence to medical investigations impacts mortality of dialysis patients. XXXVIII Annual ESAO & IV Biennial IFAO Congress, 9-12 October 2011, Porto, Portugal.**

Оваа група на автори, во прелиминарно истражување, ги прикажаа индикаторите на неадекватна компјанса кај дијализните пациенти. Компјансата на дијализните пациенти е значаен фактор на преживување. Во овој труд се следени пациентите на хемодијализа во еден центар за време на три години зависно од скорот за компјанса.

Резултатите прикажаа дека пациентите со подобри скорови за комплијанса подолго преживуваат.

47. G. Selim, O. Stojceva - Taneva, L. Tozija, N. Stojcev, S. Gelev, P. Dzekova, L. **Trajeska**, S. Pavleska, M. Popov, A. Sikole. *Nephrology referral but not glomerular filtration rate predicts survival in hemodialysis patients: A 5 years prospective observational study*. 10th BANTAO Congress, Chalkidiki, Greece, 2011.

Нефролошкото следење на пациентите има големо влијание врз преживувањето на пациентите кои ќе започнат хемодијализино лекување. Во оваа студија е следено преживувањето на голема група дијализни пациенти во зависност од времето на преддијализно следење, земајќи ја предвид и вредноста на ГФР. Студијата покажа дека оние пациенти кои се следени до 6 месеци немаат поголем бенефит од неследените, но за пациентите следени најмалку година дена пред започнувањето со хемодијализа, преживувањето е значајно подолго. На преживувањето нем а влијание вредноста на ГФР.

48. Gelev S, Mladenovska D, **Trajeska** L, Pavleska S, Selim G, Dzekova P, Amitov V, Sikole A.. Health related quality of life in HD patients with different daily intake of calcium carbonate. XXXIX ESAO Congress, 2012, Rostock, Germany, *Int J Artif Organs*, 35 (8), p603.

Новото на фосфор во крвта на дијализните пациенти е значаен предиктор на преживување. Во овој труд е покажано дека квалитетот на живот на овие пациенти е понизок од општата популација. Како битен предиктор на влошувањето на квалитетот на живот се јавуваат непридржување кон препораките за превенција преку примање на терапија со врзуваќи на фосфорот. Трудот покажа дека пациентите кои се придржуваат кон препораките во однос на примање терапија, диететски режим и совети од лекарите, имаат подобри скорови за квалитет на живот.

49. **Trajeska** L, Gelev S, Dzekova P, Pavleska S, Selim G, Sikole A. Clinical effectiveness of vaccination against influenza in dialysis patients. XXXIX ESAO Congress, 2012, Rostock, Germany, *Int J Artif Organs*, 35 (8), p603.

Пациентите кои се лекуваат со хронична хемодијализа имаат нарушен имунитет. Како превенција од хепатитис Б рутински се вакцинираат. Во овој труд авторите покажаа дека не сите пациенти остваруваат задоволителна продукција на антитела. Потоа ги дефинираа предиспонирачките фактори за помалата продукција на антителата. Како клучен фактор за лош одговор на ваксината се прикажа дијализниот стаж. Од овој труд произлезе сугестија пациентите да се вакцинираат пред започнување со хемодијализа.

50. Sikole A, **Trajeska** L, Dzekova P, Severova G, Gelev S, Selim G, Nikolov I. The effect of high-flux hemodialysis on hemoglobin concentration in patients on dialysis. XXXIX ESAO Congress, 2012, Rostock, Germany, *Int J Artif Organs*, 35 (8), p601.

Шеесет стабилни дијализни пациенти биле следени во тек на 4 години. Првите две години биле дијализирани на ниско проточни, а потоа две години на високо проточни мембрани. Со споредбена анализа билр обработени дијализните, биохемиските како и клиничките параметри во тие два периода. Споредбената анализа не покажала значајни разлики во повеќето параметри. Сепак, подобриот апетит наспроти одржаните нивоа на фосфор укажале на бенефит од методата на дијализно лекување со високопроточни мембрани. Еритропоетинските дози наспроти ист хемоглобин биле значајно пониски во периодот на лекување со високопроточни мембрани.

51. Sikole A, **Trajceska** L, Dzekova P, Severova G, Gelev S, Selim G, Nikolov I. Survival of dialysis patients in relation to malnutrition inflammation complex syndrom. **XXXIX ESAO Congress, 2012, Rostock, Germany, Int J Artif Organs**, 35 (8), p601.

Кај 144 дијализни пациенти е пресметан скор на малнутриција и инфламација според Калантар-Задех. Потоа пациентите биле следени три години на преживување. Студијата покажуа дека пациентите со присатна инфламација и малнутриција многу пократко преживуваат. Резултатите од студијата на македонска дијализна популација кореспондираат со резултатите од други дијализни центри кои се веќе објавени.

52. D.Mladenovska, V.Amitov, S.Gelev, P.Dzekova, G.Selim, **L.Trajceska**, A.Sikole. Perceived social support as predictor of quality of life in dialysis patients. ^etvrti Kongres po nefrologija, Skopje, 2012, str59.

Во овој труд е обработена група на 90 дијализни пациенти. Земени се предвид социјалниот статус, бројот на членови во семејството, возраста и полот. Барана е асоцираност помеѓу квалитетот на живот и овие параметри. Квалитетот на живот на дијализната популација е нарушен. Со овој труд, авторите прикажаа дека квалитетот на живот зависи и од социјалната поддршка на семејството. Семејствата со повеќе членови успеваат повечќе да помогнат.

53. Pavlina Dzekova-Vidimliski, Svetlana Pavleska-Kuzmanovska, Lada **Trajceska**, Igor Nikolov, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Vili Amitov, Aleksandar Skole. Decreasing prevalence of hepatitis C virus infection in hemodialysis patients:Following KDIGO guidalines. **49^h ERA-EDTA Congress, May 24-27, 2012, Paris, France.**

Хроничната црнодробна болест кај пациентите на хроничен хемодијализен програм е често условена од инфекција со хепатитис Ц. Постојат препораки за превенција од ширење и добивање на оваа болест кај дијализната популација. Со овој труд авторите јасно покажаа дека со ригорозно следење на препораките според DIGO се постигнува намалување на преваленцијата на оваа болест.

54. Saso Gelev, Lada **Trajceska**, Elizabeta Srbinovska, Svetlana Pavleska, Vili Amitov, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Sikole. The relationship between cardiac valve calcification and QT interval (ECG) prolongation in hemodialysis patients. **49^h ERA-EDTA Congress, May 24-27, 2012, Paris, France.**

Скратениот QT интервал е познат ризик фактор за вентрикуларни аритмии и напрасна срцева смрт. Кај пациентите на хемодијализа постои позитивен баланс на калиумот кој се елиминира во текот на хемодијализата. Особено е брза елиминацијата на калиумот во првиот час од дијализата поради што се зголемува ризикот од нарушување на срцевиот ритам. Во оваа студија, авторите направиле анализа на пациентите во однос на калцификати на ехосонграфска проценка на срцеви валвули. Нив ги корелирале со продолжен интервал на ЕКГ. Добиените резултати покажуваат дека кај пациентите со калцификати овој интервал е продолжен и тоа може да резултира со аритмии во тек на дијализата.

55. Saso Gelev, Lada **Trajceska**, Elizabeta Srbinovska, Svetlana Pavleska, Angel Oncevski, Petar Dejanov, Vesna Gerasomovska, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole. Is there an association between arteriovenous fistula thrombosis and presence of the cardiac valve calcification in non-diabetic hemodialysis patients. **49^h ERA-EDTA Congress, May 24-27, 2012, Paris, France.**

Во оваа студија авторите направиле анализа на пациентите во однос на калцификати на ехосонграфска проценка на срцеви валвули. Нив ги корелирале со број на тромбозирани артериовенски фистули. Добиените резултати покажуваат дека кај пациентите со калцификати имаат многу повеќе тромбози на артериовенските фистули. Оттука

произлегува заклучокот дека со придржување кон препораките за коскено- минерален метаболизам можат да се превенираат калцификатите а со тоа и тробозите на фистули.

56. Galina Severova-Andreevska, Lada **Trajceska**, Saso Gelev, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole. **Adequate sodium profiling effects good quality of dialysis and sodium & fluid balance.** 50^h ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013, Istanbul, Turkey.

Кај пациентите на хемодијализа постои позитивен баланс на сол и течности во организмот. Елиминацијата на сол и вода во текот на хемодијализата е многу важна. Доколку е неадекватна, таа може да доведе до позитивна спрега и маѓепсан круг на хиперхидратација. Постојат повеќе алгоритми за водење на хемодијализа. Во оваа студија е направена анализа на различни начини на профилирање на дијализната сеанса. Авторите покажуваат дека доколку се води дијализата со изонатремичен профил на натриумот, адекватноста на дијализата доба и не настапува натрупување на натриум

57. Aleksandar Sikole, Lada **Trajceska**, Saso Gelev, Pavlina Dzekova, Gjulsen Selim, Vili Amitov. **Acceptance of palliative care by dialysis patients and their families in non-Western society.** 50^h ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013, Istanbul, Turkey.

Дијализната популација се карактеризира со краток животен век. Многу од пациентите уште пред започнувањето на хемодијализата имаат предвиден краток век на преживување. Според Законот за здравствена заштита во РМ, пациентите и нивните семејства имаат право да го одберат начинот на лекување. Во оваа студија, авторите го испитуваат ставот на пациентите и нивните семејства кон палијативната нега и прифаќањето на конзервативниот начин на лекување наспроти дијализата. Истражувањето покажа дека македонските пациенти и нивните семејства поради грижа на совест и по сопствената желба не ја прифаќаат палијативата. Ова е сфатено како одраз на традиционалните семејни врски.

58. Sasho Gelev, Slavco Toshev, Lada **Trajceska**, Svetlana Pavleska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Aleksandar Shikole. **The association of KDIGO suggestions for mineral and bone disorder markers achievement and different anklebrachial systolic pressure indexes in our hemodialysis patients.** 50^h ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013, Istanbul, Turkey.

Пациентите на хемодијализа страдаат од многу коморбидитети, меѓу кои и минерално-коскедни дисбаланс. За таа цел постојат препораки за лекување и третман. Бидејќи дијализината популација се одликува ниска комплијанса, ова непочитување на препораките доведува до калцификати во крвните садови, валвулите на срцето итн. Во оваа студија, авторите прикажаа разлики во резултатите за крвен притисок кај пациенти со различни калцификати. Оние пациенти кои имале по присутни калцификати, имале и поголема резистенција на крвните садови.

59. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Ljubica Georgievska-Ismail, Saso Gelev, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada **Trajceska**, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole. **Dialysis treatment time, cardiovascular risk factors and mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis.** 50^h ERA-EDTA Congress, May 18-21, 2013, Istanbul, Turkey.

Преживувањето на дијализните пациенти е значајно пократко отколку кај општата популација. Во оваа студија е направена детална 5 -годишна анализа на морталитетот на овие пациенти земајќи предвид огромен број на следени клинички, биохемиски и дијализни традиционални и нетрадиционални

фактори. Оваа студија има голем значај за македонската дијализна популација и нивното понатамошно лекување бидејќи ги открива факторите врз кои може да се дејствува со цел да се пролонгира животниот век на овие пациенти.

60. V.Pusevski, N.Ivanovski, G.Selim, A.S.Sikole, L.**Trajceska**. Using the older kidney donors-our experience. **XL ESAO Congress, 2013, Glasgow, Scotland, *Int J Artif Organs*, 36 (8), p584**

Недостигот на органи во трансплантацијата на бубрег е актуелен проблем. Авторите анализираат серија на случаи на трансплатации при кои е користен орган од постаро лице. Студијата покажа дека со критичен пристап добра тимска соработка на интернситички и хируршки тим, постарите донори можат да бидат адекватно искористени со цел да се трансплантира бубрег. По трансплантацијата, резултатите биле уредни и кај донорите.

61. L.**Trajceska**, P.Dzekova-Vidimliski, S.Gelev, Gj.Selim, G.Severova-Andreevska, A.Sikole. Naïve erythropoietin is as harmful as exogenous, when hemoglobin exceeds 130 g/L. **XL ESAO Congress, 2013, Glasgow, Scotland, *Int J Artif Organs*, 36 (8), p581**

Вредностите на хемоглобинот кај пациентите третирани со еритропоетинска терапија според актуелните препораки не треба да преминува 130г/Л. Во спротивно, докажани се негативни ефекти како исхемичен мозочен удар и тромбози на фистули. Во оваа студија е испитуван ефектот на ниво на хемоглобин над 130 г/Л кај пациенти кои не примаат еритропоетинска терапија, но се лекуваат со хемодијализа. Студијата покажа дека и кај овие пациенти се случуваат несаканите случувања со истата честота.

62. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada **Trajceska**, Saso Gelev, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole. Low serum uric acid level predicts all-cause and cardiovascular mortality in hemodialysis patients:5 year follow-up analysis. **51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.**

Преживувањето на дијализните пациенти е значајно пократко отколку кај општата популација. Во оваа студија е направена детална 5- годишна анализа на морталитетот на овие пациенти земајќи предвид огромен број на следени клинички, биохемиски и дијалзни традиционални и нетрадиционални фактори. Во резултатите од оваа студија се издвои како маркер ниското ниво на урична киселина како маркер за полошо преживување.

63. Galina Severova Andreevska, Lada **Trajceska**, Saso Gelev, Pavlina Dzekova, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole. Immune response deterioration by sleep disturbance and longer dialysis vinage in dialysis patients. **51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.**

Овој труд обработува дијализна група на пациенти кои се вакцинирани против хепатитис Б. Одговорот на вакцинирањето е следен преку измерен титар на антитела. Голем дел од пациентите не го постигнуваат адекватниот титар и се ревакцинираат. Во оваа студија, испитувани се факторите кои влијаат врз создавањето на антителата. Од испитуваните фактори како најмоќни предиктори на намалена продукција на антитела се прикажаа нарушениот сон и долг дијализен стаж.

64. Lada **Trajceska**, Galina Severova Andreevska, Irena Rambabova Busletik, Saso Gelev, Svetlana Pavleska Kuzmanovska, Pavlina Dzekova Vidimiski, Gjulsen Selim, Aleksandar Sikole. Vitamin D deficiency is predicted by age, gender and cardiac function in dialysis

patients. **51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.**

Авторите на оваа студија покажаа дека кај пациентите кои се лекуваат со хронична хемодијализа, нивото на витаминот Д во крвта е многу пониско отколку кај здравата популација. Направена е анализа на асоцираност на овие нивоа со фактори кои може да влијаат врз количината на витаминот во организмот и добиено е сознание дека помладата возраст, женскиот пол и лошата срцева резерва се асоцирани со пониски ниво на овој витамин во крвта.

65. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Saso Gelev, Vili Amitov, Zvezdana Petronievic, Aleksandar Sikole. Serum magnesium concentration and mortality in hemodialysis patients: 5 year follow-up analysis. 51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.

Преживувањето на дијализните пациенти е значајно пократко отколку кај општата популација. Во оваа студија, е направена детална 5-годишна анализа на морталитетот на овие пациенти земајќи редвид огромен број на следени клинички, биохемиски и дијалзни традиционални и нетрадиционални фактори. Во резултатите од оваа студија се издвои нивото на магнезиум како маркер за полошо преживување. Бидејќи магнезиумот е елемент кој може да се модифицира со дијализната сеанса, ова е значаен чекор во подобрување на дијализата како терапија и преживување на пациентите.

66. Gjulsen Selim, Olivera Stojceva-Taneva, Liljana Tozija, Pavlina Dzekova-Vidimliski, Lada Trajceska, Zvezdana Petronievic, Saso Gelev, Vili Amitov, Aleksandar Sikole. Sodium gradient and long-term outcomes in hemodialysis patient. 51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.

Целта на дијализната терапија е активен и адекватен терапевтски пристап кој ќе овозможи квалитетен и долг животен век на пациентите. Се повеќе студии евалуираат фактори кои можат да го променат и подобрат преживувањето на дијализните пациенти. Во оваа опсежна 5-годишна студија на преживување на голема дијализна група евалуиран е градиентот на натриум во тек на дијализната сеанса како фактор за добро преживување. Студијата, во корелација со стандардните светски студии, покажа дека со адекватно намалување на натриумот во текот на хемодијализата се обезбедува подолготраен животен век на дијализните пациенти.

67. Pavlina Dzekova-Vidimliski, Igor Nikolov, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Saso Gelev, Nadica Matevska Geshkovska, Aleksandar Dimovski, Aleksandar Sikole. IL 28B single nucleotide polymorphisms genotype independent predictor of sustained viral response in hemodialysis patients with chronic hepatitis C. 51^h ERA-EDTA Congress, May 31 June 3, 2014, Amsterdam, The Netherlands.

Во оваа студија целта на авторите беше да ги докажат гентипските полиморфизми кои определуваат адекватност на одговор кон антивирусна терапија кон вирусот на хепатаитис Ц. Со тоа се овозможува кај одредена дијализна популација да се одреди предикција од антивирусното лекување, односно одбирање на најадекватен терапевтски пристап.

Трудови за рецензија

68. Stefan Arsov, Reindert Graaff, Aurora M Morariu, Wim van Oeveren, Andries J Smit, Irena Busletic, Lada Trajceska, Gjulsen Selim, Pavlina Dzekova, Bernd Stegmayr, Aleksandar Sikole and Gerhard Rakhorst . Does hepatitis C increase the accumulation of advanced

glycation end products in haemodialysis patients? [Nephrol Dial Transplant](#) **25(3):885** (2010)

Работена е студија на 92 хемодијализни пациенти со присуство на хроничен хепатитис Ц. Одредувана е акумулацијата на напреднати продукти на гликозилација во ткивото на кожата, под претпоставка дека хепатитисот Ц ја зголемува оваа акумулација. Истражувањето покажа дека хепатитисот Ц не влијае на оваа акумулација, односно не претставува дополнителен оксидативен стрес за оваа популација.

69. [Dzekova, Pavlina](#) | [Asani, Arben](#) | [Selim, Gjulsen](#) | [Gelev, Saso](#) | [Trajceska, Lada](#) | [Amitov, Vili](#) | [Selja, Nexheni](#) | [Zabzun, Mustafa](#) | [Mena, Sami](#) | [Gaseva, Magdalena](#) | [Sikole, Alexander](#) . Long-term follow up of sustained viral response after treatment of hepatitis C with pegylated interferon #945-2a in hemodialysis patients International Journal of Artificial Organs, 2010. ISSN: 0391-3988, Vol: 32, Issue: 3

Во оваа студија е прикажано првично искуство во лекување на хепатитис Ц инфекција кај мала група на дијализна популација. Претходно на лекувањето пациентите беа анализирани според геноетски генотипови и за третман гупа одбрани оние со генотип 1. Авторите констатираат дека процентот на излекувани и пациенти со постоја одговор кон вирусната терапија е под 40 проценти.

70. D.Mladenovska, A.Sikole, **L.Trajceska**, G.Selim, N.Ivanovski. Predictors of willingness to consider living kidney transplantation in hemodialysis patients. Organ transplantation:ethical legal and psychosocial aspects book. Expanding the european platform, Vol II, 2011

Пациентите кои се лекуваат со хемодијализа можат да бидат потенцијални реципиенти на бубрег од жив дарител или пак од кадавер. Во различните популации, зависно од географската положба, националноста, верските определби, навики, обичаи и образование, различна е перцепцијата на поединецот кон трансплантацијата. Овој труд ги обработува токму дилемите и факторите кои влијаат на перцепцијата на пациенти од македонската дијализна популација.

71. Selim G, Stojceva-Taneva O, Spasovski G, Georgievska-Ismail L, Zafirovska-Ivanovska B, Gelev S, Dzekova P, **Trajceska L**, Trojacanec-Piponska S, Sikole A. [BRAIN NATRIURETIC PEPTIDE BETWEEN TRADITIONAL AND NONTRADITIONAL RISK FACTORS IN HEMODIALYSIS PATIENTS: ANALYSIS OF CARDIOVASCULAR MORTALITY IN A TWO-YEAR FOLLOW-UP](#). *Nephron Clin Pract.* 2011; 119(2):c162-70.

Опсежна студија за застапеноста на КВ-морталитет и традиционалните и нетрадиционалните КВ ризик фактори опфаќа 5-годишен период на следење на 261 пациент лекувани на Клиниката за нефрологија. Оваа студија прикажа висока КВ-смртност од 63,2% и ги апострофира нетрадиционалните ризик-фактори како главна причина за овој исход кај пациентите на дијализа

72. Increase in skin autofluorescence and release of heart-type fatty acid binding protein in plasma predicts mortality of hemodialysis patients. Arsov S1, **Trajceska L**, van Oeveren W, Smit AJ, Dzekova P, Stegmayr B, Sikole A, Rakhorst G, Graaff R. *Artif Organs.* 2013 Jul;37(7):E114-22.

Во оваа студија е обработен проблемот на акумулација на уремични токсини како напреднати продукти на гликозилација и нивната предиктивна вредност за кардиоваскуларниот морталитет. Покажано е дека специфичен срцев врзувачки протеин, Ц-реактивниот протеин и годишната стапка на покачување на акумулацијата на напреднатите продукти на гликозилација, претставуваат моќен предиктор на кардиоваскуларниот морталитет

73. The influence of body mass index on the accumulation of advanced glycation end products in hemodialysis patients. Stefan A1, **Lada T1**, van Oeveren W2, Smit AJ3, Pavlina D1, Bernd S4, Aleksandar S1, Gerhard R5, Reindert G6Eur J Clin Nutr. 2015

Влијаниет на исхраната и индексот на телесната маса врз акумулацијата на напреднатите продукти на акумулација е иследувано кај 169 превалентни пациенти на хемодијализа. Резултатите покажуваат дека калорискиот, протеинскиот и внесот на напреднати продукти на гликозилација преку храната скоро и да не влијаат врз годишното покачување на уремичните токсини во кожата. Индексот на телесна маса со вредност од 24Kg/м2 се покажа како предиктивен за најмал годишен пораст на овие уремични токсини.

74. Timing of nephrology referral and initiation of dialysis as predictors for survival in hemodialysis patients: 5-year follow-up analysis. Selim G1, Stojceva-Taneva O, Spasovski G, Tozija L, Grozdanovski R, Georgievska-Ismail L, Zafirova-Ivanovska B, Dzekova P, **Trajeska L**, Gelev S, Mladenovska D, Sikole A. Int Urol Nephrol. 2015 Jan;47(1):153-60.

Во оваа студија беа следени 190 пациентки кои започнаа хемодијализно лекување. Тие беа студирани во однос на амбулантското следење пред хемодијализа. Студијата покажа дека пациентите кои биле следени барем една година пред започнувањето со хемодијализа имаат значајно поголемо преживување на хемодијализа во однос на оние кои биле следени помалку од година. За пациентите под и над шест месеци следење не е добиена разлика во исходот.

75. Are macedonian chronic patients alexithymic?

Pop-Jordanova N1, Polenakovic M1, Pop-Jordanov J1, Shaltanovska H, **Trajeska L**. Prilozi. 2013;34(3):31-8.

Во повеќе студии е покажано дека алекситимијата, како недостаток на управување со емоциите, е присутна кај многу хронични болести. Во оваа студија, таа е испитувана и докажана кај голем дел од популација со хронична болест во Македонија. Во оваа студија алекситимијата е одредувана со ТАК/20 прашалникот. Одредени се и споредени резултатите кај здрава и болна популација.

76. Ultrasound predictors of compensated liver cirrhosis in hemodialysis patients with hepatitis C. Dzekova-Vidimliski P1, Dzikova S, Selim G, Gelev S, **Trajeska L**, Pushevski V, Sikole A. Saudi J Kidney Dis Transpl. 2013 Jan;24(1):30-5.

Ултразвучните параметри кои ја карактеризираат хепаталната цироза кај пациентите со хепатитис- Ц, биле иследувани и споредувани со параметрите кај пациенти без цироза. Логистичката метода ги прикажува морфологијата на хепарот, ехогеноста и протокот низ порталната вена како независни и најмоќни предиктори на хепаталната цироза. Со овој труд се потврди дека ултразвукот како метода може да се користи за откривање и препознавање на хепаталната компензирана цироза

77. Aminotransferase activity as a poor predictor of liver disease progression in dialysis patients with chronic hepatitis C. Dzekova-Vidimliski P1, Severova-Andreevska G, **Trajeska L**, Pusevski V, Selim G, Gelev S, Amitov V, Dzikova S, Sikole A. Bratisl Lek Listy. 2011;112(10):568-71.

Во оваа студија беа споредени две групи на пациенти инфицирани со хепатитис Ц, во однос на нивото на трансаминазната активност (АЛТ). Двете групи биле следени 2 години. Доминантен генотип во двете групи бил генитипот 1. Немале статистички значајни разлики во ултразвучните морфолошки карактеристики. Оттука, во оваа студија е заклучено дека нивото на трансаминазна активност е лош предиктор на заболувањето на црниот дроб кај пациентите на хемодијализа.

Владимир Пушевски

Биографски податоци

Владимир Пушевски е роден 1979 г во Скопје. Основно и средно медицинско училиште завршил во Скопје со одличен успех. Во 2003г завршил го Медицински Факултет во Скопје, со среден просек 9,41. Од 2006г е вработен на Универзитетската клиника за нефрологија. Специјализација по интерна медицина ја завршил во 2010г. Во 2006г е избран за помлад асистент по интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје. Запишан е на трет циклус студии – докторски студии по клиничка медицина на Медицинскиот факултет во академската 2011/2012 година. Активно се користи со англискиот јазик, за што поседува сертификат English Cambridge со Б2. Го владее и францускиот и германскиот јазик.

Трудови за рецензија

1. Aminotransferase activity as a poor predictor of liver disease progression in dialysis patients with chronic hepatitis C. P. Dzekova, G. Severova, L. Trajcevska, V. Pusevski, G. Selim, S. Gelev. University Clinic of Nephrology, Skopje, R. Macedonia. [Bratislavske lekarske listy](#) 01/2011; 112(10):568-71.

Целта на оваа студија е да се испитаат ризик- факторите поврзани со аминиотрансферазната активност кај пациентите на дијализа со хроничен Ц- хепатитис. Ниеден од потенцијалните предиктори кои биле испитувани не бил независно поврзан со покаченото ниво на АЛТ кај пациентите. Поради тоа, потребни е да се најдат нови неинвазивни предиктори за прогресија на болеста кај оваа група на пациенти.

Марија Здравеска

Биографски податоци

Д-р Марија Здравеска е родена на 5.9.1966 година во Скопје, каде што завршила основно и средно образование како и како првенец на генерацијата. На Медицинскиот факултет се запишала во учебната 1984/85 година, а дипломирала во 1990 година со просечен успех 9,63. По завршениот приправнички стаж, положила државен испит во 1991 година. Од март до ноември 1991 година работи на „Проектот за имунолошки карактеристики на малигните заболувања (МАГРИМ) на ЈЗУУ Клиника за пулмологија и алергологија во Скопје, каде е примена во редовен работен однос во 1991 година.

Со специјализација по предметот интерна медицина започнала во 1992 година, а специјалистичкиот испит го положила во 1996 година. За помлад асистент на предметот интерна медицина е избрана во ноември 1992 година, а за асистент на Катедрата за интерна медицина, од октомври 1997 година до 2006 година. Со субспецијализација по пулмологија започнала во јуни 1997 година, а со звањето субспецијалист се здобила во октомври 1999 година. Постдипломските студии од област ана третманот на астмата ги завршила во декември 1999 година со просек 10 и ја одбрала на магистерската теза со наслов „Кортикостероиди за инхалација – несакани ефекти и граници на сигурност“. Од 2003 година работи на докторска теза на тема на остеопороза и кортикостероиди за инхалација кај болните со астма.

Стручно-научна активност

Во текот на студиите на Медицинскиот факултет во Скопје, како и во тек на работата на Клиниката за пулмологија и алергологија др. Марија Здравеска зема учество на повеќе домашни и интернационални конгреси, семинари и работилници, презентирајќи ги своите истражувања од областа на педијатриската генетика, перкутаната транслуминална ангиопластика, местото на ултрасонографијата кај болестите на плеврата и белодробните тумори и дијагнозата и третманот на бронхијалната астма и ринитот. Член е на Македонското респираторно здружение, Здружението на лекарите на Македонија, Европското респираторно здружение, Турското торакално здружение, Американскиот Колеџ на доктори за гради (American College of Chest Physicians) и национален координатор за Македонија во Европската асоцијација за бронхологија и интервентна пулмологија. Од 1992 година активно е вклучена во основањето и активноста на Центарот за астма при клиниката, основањето и работата на десетте регионални центри за астма во Републиката во 2007/2008 година и едукација на здравствениот персонал за работа во нив. Од 2003 година работи во одделот за инвазивна дијагностика и интервентна пулмологија на Клиниката за пулмологија. Од октомври 2007 до јануари 2009 година ја зазема позицијата претседател на Управниот одбор на Клиниката за пулмологија и алергологија. Од 2008 до 2014 ја извршувала функцијата генерален секретар, а од април 2014 година е претседател на Македонското респираторно здружение. Како помошник истражувач има учествувано во неколку истражувачки проекти:

- Отворена, плацебо контролирана студија, фаза III со кортикостероиди за инхалација
- Отворена, плацебо контролирана студија со Будесонид
- Отворена за клинички ефекти на атоxicillin+клавулонска киселина
- истражувач во фаза III паралелна, компаративна, делумно слепа, плацебо контролирана студија за ефикасноста и безбедноста на лек кај болни со средно тешка перзистентна астма (октомври 2006- декември 2007)
- истражувач во фаза III паралелна, рандомизирана отворена студија за компарација на тераписката ефикасност и безбедност на лекови кај болни со средно тешка перзистентна астма (февруари-септември 2009)
- истражувач во отворена епидемиолошка скрининг студија за детекција на генетски ефект во синтеза на алфа 1 антитрипсин кај болни со опструктиви белодробни болести .

Трудовите 1-10 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот , Св.Кирил и Методиј во Скопје од 27.11.1992 година, број 585, стр.121 до124. Трудовите 11-44 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св.Кирил и Методиј во Скопје, од 29 Септември, 1997 година, број 691-01, стр.104-113. Трудовите 45-94: рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје, од 2001 година, број 785 -01. Трудовите под број 95-112 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св.Кирил и Методиј во Скопје, бр 846 од 2004 година. Трудовите под број 113-162 се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, Св.Кирил и Методиј во Скопје, бр 871, од 2005 година.Трудовите под реден број 153-213 се рецензирани и објавени во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје, број 999 од 2010 година Трудовите под реден број 214-219 се рецензирани и објавени во Билтенот на Универзитетот, Св. Кирил и Методиј во Скопје, број 1071 од 17.02.2014 година.

Трудови за рецензија:

1.D.Dimitrievska, **M.Zdraveska**, A. Gjorcev: Biological markers of inflammation in Peripheral blood during treatment with Inhaled Corticosteroids in patients with asthma; Scandinavian Journal of Immunology 68, 184–260, 2008, p. 52-53.

Во трудот се следени 30 болни со астма, поставени на терапија со кортикостероиди за инхалација- ИКС (1000-2000 mcg BDP). Следени се биолошки маркери на инфламација, како вкупни еозинофили, ЕЦП и ИЛ-5 во серум на почеток на студијата, по 2 и 6 месеци од терапијата. Студијата го потврдува несомнениот антиинфламаторен ефект на терапијата со ИКС, преку сигнификантно намалување на параметрите за инфламација кај болни, по 6 месечен третман, како и со подобрување на нивната белодробна функција

2.M. Zdraveska, D.Dimitrievska, A. Gjorcev, D.Todevski, E.Janeva: Rhinitis-An early stage of the evolutin of joint airways diseases?; Eur.Resp.J, 2010, p.854,

Во трудот се прикажани резултатите од епидемиолошката студија за здружена инциденција на астма и ринит кај 386 болни, евалуирани на клиниката за пулмологија и алергологија поради симптоми на астма и ринит. Ко- егзистирањето на астма и ринит во нашиот материјал е повеќе од 90%.

3.M. Zdraveska, D.Dimitrievska, D.Todevski, A.Gjorcev, T.Stefanovski: Ultrasound in evaluation of chest pain, Imaging and measurement techniques in the evaluation, www.Docstoc.com, April 11, 2011, E 4301,

Во трудот се презентирани искуствата на Одделот за инвазивна дијагностика на Клиниката за дијагностицирање и следење на болните со градна болка со помош на ултразвук, како едноставна и репродуцибилна метода, со ниско ниво на радијација.

4.Д. Димитриевска, **М.Здравеска**, А.Ѓорчев, Д.Тодевски, Е.Јанева: Астма и мали дишни патишта, 5-то Конгрес на македонското респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Трудот е едиторијал за улогата на малите дишни патишта и нивната улога како место на многу патофизиолошки збиднувања кај болните со астма. Бројните имунолошки процеси кои се случуваат во малите дишни патишта допринесуваат тие да бидат тема на многу современи истражувања за можноста за нивно таргетирање со антиинфламаторни лекови во екстрафини партикли.

5.М.Здравеска, А.Ѓорчев, Д. Димитриевска, Д.Тодевски, Е.Јанева: Несакани ефекти на кортикостероиди за инхалација, 5. Конгрес ма македонското респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Трудот претставува сумарен приказ на системските и локалните несакани ефекти на долготрајната терапија со кортикостероиди за инхалација кај болните со астма. И покрај несомнените докази за постоење на нарушувања на гликотолеранцијата, балансот на ХПА- оската и локални нус -појави како орална кандидијаза и иритативен фарингеален синдром не се клинички, тие не се клинички сигнификанти и не ја компромитираат улогата на ИКС како најефикасен третман за контрола на астмата.

6.А.Ѓорчев, Е.Јанева, З.Гошева, Д. Димитриевска, **М.Здравеска**, Д.Тодевски, С.Арбутина: Што е ново во астмологијата?, 5. Конгрес ма македонско респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Авторите даваат едиторијален приказ на новините во науката за астма, со посебен осврт на историјатот на третманот на астмата и унапредувањето на дијагностичките и терапевските можности воведени во тек на 21 век и споредба на разиките во протоколите за треман на астмата во 20 и 21 век. Разработено е и позитивното влијание на

оведувањето на фенотипската класификација на астмата во одредувањето на индивидуалниот пристап за постигнување на идеална контрола на болеста кај секој пациент посебно.

7.Е.Јанева, А.Ѓорчев, Д.Димитриевскиот, **М.Здравеска**, З.Гошева, Д.Тодевски, С.Арбутина: Medical Research Council (MRC) скала за степенот на диспнеата и објективните параметри на белодробната обструкција кај пациенти со ХОББ. 5. Конгрес ма македонското респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Целта на трудот е да се докаже дали постои корелација помеѓу белодробната функција и степенот на диспнеата измерен со MRC- скалата кај пациенти со тешка форма на ХОББ. Анализирани биле 41 пациент и била утврдена обратно-пропорционална корелација, односно со намалување на вредностите на ФЕВ₁ и ФВЦ, болните опишуваат поголем MRC- скор.

8.Д.Тодевски, Т.Стефановски, **М.Здравеска**, А.Рецепи, А.Татабитовска, Д.Димитриевска: Електрокаутер ресекција на ендобронхијални тумори- приказ на случај, наши искуства. 5.Конгрес ма македонското респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Во трудот е прикажано успешното искуство на единицата за интервентна пулмологија при реканализирање на централен дишен пат кај болна со докажан неситноклеточен белодробен карцином. Постигната е комплетна реканализација на интермедиерниот бронхот за долен резен десно и делумна реканализација на апикобазалниот бронх десно, која се одржува на наредните контроли во тек на 3 месеци.

9.М.Здравеска, Д.Димитриевска, Б.Каева: Третман на јатрогена алвеоларна хеморагија по трансbronхијална белодробна биопсија-приказ на случај. 5. Конгрес ма македонското респираторно здружение со меѓународно учество, септември 2012, Охрид, Македонија, ММП.

Трудот претставува приказ на случај на третман на девојка со јатрогено предизвикана алвеоларна хеморагија при обид за дијагностицирање на инфилтративна промена на десното белодробие суспектна за васкулит по пат на трансbronхијална биопсија. Потенцирана е неопходноста од добра клиничка проценка на индикациите за ТББ, како и состојбата на белодробниот паренхим пред планирање на интервенциите, како и избор на методата со минимален ризик.

10.Janeva E., Goseva Z., Gjorchev A., Zdraveska M., Dimitrievska D. Trajkov D. Double or triple therapy in severe asthma, 1st European Update Congress in Pneumology, Vienna, 20-21 June, 2014.

Целта на трудот била да се утврди ефектот на двојната комбинирана терапија ICS/LABA (27 пациенти) и тројната комбинирана терапија ICS/LABA и Монтелукаст (29 пациенти) со неконтролирана астма преку анализа на IL-8 во серум и одредување на Symptom score-от. Во групата со тројната терапија се постигнало сигнификатно намалување на IL-8 и подобрување на Symptom score-от, поради што се покажала супериорна во постигнувањето на тотална контрола на астмата.

11.М.Здравеска, D.Dimitrievska, D.Todevski, A.Gjorcev, E.Janeva, I.Pavlovska and B.Zafirova-Ivanovska: Joint Incidence of Asthma and Rhinitis in Macedonia, The Open Respiratory Medicine Journal, 2015, 9, (Suppl.1: M4), 52-58.

Трудот прикажува детална 4- годишна анализа на 386 болни кои биле евалуирани на Клиниката за пулмологија и алергологија поради тегоби во прилог на астма и ринит. Прикажана е инциденцијата на секоја од овие болести особено, како и процентот на

нивната здружена презентација и евалуирано е присуството на целогодишна и/или сезонска алергија, како и бронхијална хиперреактивност кај испитаниците.

12.Jovanovska-Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, **Zdraveska M**, Dimitrievska D, Arbutina S, Trajkov D, Dimitrova G. Magdalena: How combined therapy ICS/LABA plus montelukast affects on the inflammation in patients with severe asthma, Book of abstracts, 4th Meeting of three Respiratory societies: Slovenia, Croatia, Hungary, Bled, Slovenia, May 22-23, 2015, p.26.

Студијата дава осврт на ефектите од воведување на монтелукаст, како дополнување на редовната терапија со комбиниран пепарат од ИКС/ЛАБА кај 29 болни со перзистентна тешка астма. Ефектите на лекот се следени со одредување на биомаркери на инфламација во серум на болните пред и по шест месечна терапија со тројната терапија, при што резултатите покажуваат статистички сигнификантен антиинфламаторен ефект на лекот

13.Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, Zdraveska M, **Dimitrievska D**, Arbutina S, Trajkov D, Genadieva-Dimitrova M: Asthma biomarkers and triple therapy in uncontrolled severe asthma, EAACI Congres 2015, 6-10 June, Barcelona Spain, A 1032.

Студијата иследува 29 болни со астма третирани со комбинација на ИКС/ЛАБА и антилеукотриен. Следени се серумското ниво на IL-4 , IL-13 и тоталните IgE пред и по 6-месечна терапија. Резултатите покажуваат статистички сигнификантно намалување на нивото на биолошките маркери по применетата терапија. Дополнувањето на редовната антиинфламаторна терапија за астма со антилеукотриен е ефикасен пристап за постигнување на тотална контрола на болните со астма

14.SM Stojkovski, TB Stefanovski , OR Jovkovski, **MM Zdraveska**, ND Joksimovik, DL Todevski: Transthoracic fine needle biopsies under US guidance of peripheral pulmonary nodules: our 12 years experience, Eur Resp.J; 28(50) 2006,516s.

Во трудот е прикажана евалуација на трансторакалните тенкоиглени биопсии изведени на Клиниката за пулмологија и алергологија во периодот од 1993 до 2005 година. Обработени се 732 болни, при што анализата на материјалот несомнено ја потврдува клучната улога на ултразвукот за ефикасно водење на овие интервенции

15.SM Stojkovski, TB Stefanovski , **MM Zdraveska**, OR Jovkovski: Ultrasound guided fine needle biopsy (TFNB) in patients with peripheral necrotic tumors, 15th ERS Annual Congres, Copenhagen, Denmark, September 17-21, 2005, Eur. Resp.J; 26(49) 2005, 4297.

Направена е статистичка споредба на цитолошките материјали добиени со трансторакална пункција на белодробни туморски маси под ултразвучна контрола. Споредени се материјалите добиени со семплирање на периферните зони на туморот и оние од централното подрачје. Добиена е сигнификантно подобра сензитивност при семплирање на периферните зони на туморот поради поголема некроза во централните партии. Студијата ја потврдува улогата на ултразвукот поради можноста за “real-time” водење на интервенцијата

16.Janeva E, Goseva Z, Gjorcev A, **Zdraveska M**, Dimitrievska D, Arbutina S, Trajkov D, Asthma and obesity, Pneumo Update Europe 2015, Budapest Hungary, P023.

Дбелината е честа коморбидна состојба кај астмата, која одредува посебен фенотип на болеста, со специфични прогностички и тераписки карактеристики. Студијата ја разработува хипотезата за постоење на корелација помеѓу инфламаторниот цитокин ИЛ-13 и БМИ кај 29 болни со тешка астма. Резултатите покажуваат зголемена вредност на ИЛ-13 кај болните со поголем БМИ, но не е постигната статистички сигнификантна корелација.

Емилија Сандевска

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Емилија Сандевска е родена на 7.5.1978 година во Скопје, каде што завршила основно и средно медицинско училиште-отсек за медицински сестри. На Медицинскиот факултет се запишала во учебната 1996/97 година, а дипломирала во март 2004 година со просечен успех 9,56. Стручниот испит за лекари го положила во февруари 2005 година. Вработена е во ЈЗУ Универзитетска клиника за ревматологија во Скопје од јуни 2007 година. Специјализацијата по интерна медицина ја започнала во 2004 година, а ја завршила во март 2009 година, здобивајќи со звањето специјалист-интернист. Во учебната 2007/08 година се запишала на постдипломските (магистерски) студии по медицина од областа на ревматологијата.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Емилија Сандевска е вклучена во практичните испити за студенти по медицина и стоматологија.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Д-р Емилија Сандевска се занимава со научна активност уште за време на волонтирњето (две години) на Клиниката за ревматологија, каде што под покровителство и во соработка со колегите, со стручна помош дава придонес во научната дејност.

Активно презентирала трудови на конгреси во земјата и презентирала сопствен оригинален труд на Катедрата за интерна медицина. Активно учествувала во организацијата на Првиот македонски ревматолошки конгрес во 2009 година. Член е на МЛД и активна во Здружението на ревматолози на Македонија. Активно се служи со англискиот јазик, за што поседува сертификат English Cambridge со Б1, а пасивно го владее и францускиот јазик.

Трудови пријавени за рецензија:

1. Trajkov D, Mirkovska-Stojkovikj J, Arsov T, Petlichkovski A, Strezova A, EfinskaMladenovska O, Sandevska E, Gogusev J, and Spiroski M. Association of Cytokine Gene Polymorphisms with Bronchial Asthma in Macedonians. Iran J Allergy Asthma Immunol 2008; 7(3): 143-56.

Овој оригинален труд го прикажува испитувањето на асоцијацијата на полиморфизмот на 22- цитокин ген кај македонската популација со бронхијална астма, при што се испитани 74 пациенти со бронхијална астма, со контролна група од 301 нормални лица. Генетската типизација е изведена со PCR - метода. Се утврдува дека неколку цитокински полиморфизми се заштитни или прифатливо асоцирани со бронхијалната астма кај македонската популација.

2. Сандевска Е. Грличков М. Антова Д, Стојановска А, Сандевски А. Pulmonary tuberculosis in patients with SLE with abscess formation in right neck region (disseminated form of TB)-case report. Годишни конгрес реуматолога Србије, Ивањица. Зборник радова 2008 година.

Ова е приказ на случај на пациент со СЛЕ и придружен коморбитет - белодробна и вонбелодробна форма на туберкулоза. Пациентот подолго време е лекуван од СЛЕ, но поради имунокомпромитираност (актуелното заболување и имуномодулаторната терапија), заболува и од тешка форма на туберкулоза (белодробна и вонбелодробна форма). Заклучок: Треба да се помисли и на туберкулозата кај пациенти со системски 361 заболувања како СЛЕ, и тоа особено на комплицирани (тешки) форми кои се долготрајни, комплицирани и тешки за лекување.

3. Сандевска Е, Грличков М, Антова Д, Османи Б. Клинички и имунолошки манифестации кај пациенти со системски лупус еритематозус во периодот 1999-2009 година. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество. МААР, 2009 година. П-02 .

Овој труд претставува ретроспективна студија во која се опфатени 284 пациенти со системски лупус, лекувани на Клиниката за ревматологија во период од 10 години. Целта на овој труд е да се утврдат клиничките манифестации, лабораториските наоди, видот на терапијата и исходот кај пациентите со системски лупус. Со овој труд се утврдило дека сите пациенти со СЛЕ имаат слични клинички манифестации, лабораторски наоди и начин на лекување.

4. Кафеџиска И, Сандевска Е, Бојациоска М. АСР - критериуми за проценка на терапевтскиот одговор од метотрексат кај ревматоиден артрит. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009.

Целта на овој труд е проценката на терапевтскиот одговор на метотрексат (MTX) во комбинација со биолошки агенси, како и MTX со останати ДМАРТ-с лекови, укажуваат дека MTX е водечки лек од групата на ДМАРТ-с лекови во лекувањето на ревматоидниот артритис. Процентуално квантифицирање на терапевтскиот одговор од лекување со MTX, со АЦР 20, АЦР 50-критериуми во одредени временски периоди кај пациенти со РА, наспроти пациенти со долга еволуција на болеста. Проследени се 59 испитаници кои се поделени во одредени групи во зависност од активноста и времетраењето на болеста. Се покажало дека воведувањето на MTX во ран стадиум на болеста дава во поголем број на случаи брз терапевтски одговор и овозможува поголемо процентуално подобрување од лекувањето во споредба со подоцнежното воведување на MTX, при долга еволуција на болеста.

5. Стојаноска А, Перчинкова СМ, Чаловски Ј, Павлова С, Антова Д, Сандевска Е, Бојациоска М, Видиниќ С. Анкилозантен спондилитис - епидемиолошки и клинички карактеристики. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009, ОП14.

Целта на овој труд е да се прикажат епидемиолошките и клиничките карактеристики на пациентите со анкилозантен спондилитис (АС). Анализирани биле 58 пациенти кои се поделени според полот, возраста и симптомите. Поголема појава е регистрирана на периферните артрити со најчеста афектираност на колковите, колената и рамењата. Најдобар терапевтски одговор се постигнал со сулфасалазин и метотрексат. Истражувањата на полето на цитокините за нивната инволвираност во патогенезата на АС ја наметнува потребата од воведување на биолошки агенси во терапијата на ова воспалително заболување.

6. Антова Д, Кафеџиска И, Котевска М, Трајаноска М, Стојановска А, Павлова С, Видиниќ С, Османи Б, Сандевска Е, Дамјановска Љ, Бојациоска М, Спасовски Д. Потенцијал на антитела од ИгА класа против нативна ds-DNA во мониторирање на активноста на болеста кај пациенти со лупус. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009, П-01.

Предмет на проучување на овој труд е потенцијалот на антителата од IgA класа против ds-DNA во следење на активноста на болеста кај пациенти со системски лупус. Групата на болни пациенти со СЛЕ се 60 пациенти. За квантитативно одредување на IgA antids-DNA антителата се користиле готови комерцијални ELISA - тестови. Клиничката проценка на активноста на болеста кај испитаниците е вршена со одредување на индексот на активноста на СЛЕ. IgA антителата се употреблив параметар за следење на пациенти со

СЛЕ и заедно со IgG анти ds-DNA антителата можат да се користат за рутински мониторинг на пациенти со СЛЕ.

7.Османи Б, Антова Д, Спасовски Д, Сандевска Е. Грличков М. Некротичен васкулит кај ревматоиден артритис. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009, П-26.

Овој труд прикажува приказ на случај на некротичен васкулит кај ревматоиден артритис настанат како ретка компликација на долготраен, тежок ревматоиден артрит. Некои студии покажуваат дека долготрајната примена на некои лекови како:кортикостероиди, златни соли, penicillamine и azathioprine, може да се причина за појава на ревматоиден васкулит. Имуносупресивната терапија со cyclophosphamide се смета како лек на избор во лекувањето на ревматоидниот васкулит

8.Бојациоска М. Сандевска Е. Павлова С. Видиниќ С, Стојаноска АК, Антова Д, Котевска МН, Кафедиска И, Божиновски Г. Ерозивен артритис - значењето на anti-CCP антителата за диференцијација на ерозивни промени во однос на ревматоидниот артритис. Зборник на апстракти.Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009, ОП-8.

Целта на овој труд е детекција на антицентрулизирачки циклични автоантитела (anti-CCP) во серум на пациенти врз основа на радиографски испитувања на ерозивен артритис (ЕА). Била извршена детекција на anti-CCP антителата во серум на пациенти со докажан ревматоиден артритис, како и одредување дали позитивниот наод на anti-CCP антителата во серум на пациенти со ЕА може да ги дефинира како преоден облик помеѓу остеоартрит (ОА) и ревматоиден артритис (РА). Било одредувано дали негативниот наод на anti-CCP антителата во серум на пациенти со ЕА ги дефинира овие пациенти како поттип или независен ентитет на ОА. Анализирани биле 58 пациенти и врз основа на болеста биле поделени во 2 групи. Отсуството на anti-CCP антителата кај пациентите со дијагностициран ЕА ја докажа разликата помеѓу ЕА и РА. Anti-CCP антителата се важен фактор во дефинирање на ОА и РА, посебно во рана фаза на болеста од што зависи и креирањето на правилна стратегија во нивното лекување.

9.Павлова С. Сандевска Е. Котевска М. Чаловски Ј. Стојаноска А. Евалуација на коскена густина кај пациенти со лупус. Зборник на апстракти. Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество, МААР, 2009 година.ОП-05

Предмет на проучување на овој труд е евалуацијата на коскената густина и коскени маркери кај пременопаузали пациентки со СЛЕ во однос на контролна група - здрави пациентки. Испитани се 20 пациентки кои ги задоволуваат критериумите за лупус според АРА, а лекувани амбулантски. Од коскените маркери кои се испитувани се: калциум, фосфор, остеокалцин, паратхормон, алкална фосфатаза, тестостерон, прогестерон, естрадиол, фоликулостимулирачки хормон и лутеинизирачки хормон. Коскената густина е одредена со DEXA на колкови и лумбален 'рбет. Евалуацијата покажала висока инциденца на остеопенија и остеопороза кај пременопаузалните пациенти со лупус. Намалената густина се должи на намален процес на коскена формација кај пациентките со лупус.

10.Sandevski A, Kaeva-Jovkovska B, Gligorovski Lj, Sandevska E. Anatomical and mophological charactersictics of pleural lessions in pulmonary embolism. Acta morphol. 2011; Vol.8(2): 88-90.

Во овој оригинален in extenso труд се опишува улогата на ултразвукот на градниот кош (ТУЗ), главно е базирана за дијагноза на плеврални изливи и за точна тоакоцентеза. Целта е да се одреди улогата на ТУЗ во дијагнозата на БЕ и да се одреди морфологијата, големината и честотата на периферните плеврални лезии кај БЕ. Испитани беа 66

пациенти со клиничко сомневање за БЕ и кај 39 се потврди БЕ (59%). Кај 28 пациенти од 39 со потврдена БЕ, ТУЗ покажа вкупно 59 периферни промени на плеврата. ТУЗ овозможува детекција на периферни плеврални лезии кај БЕ и е корисна метода заедно со други методи во дијагноза на БЕ. ТУЗ е евтина и лесно достапна метода.

11. Сандевски А, Јовковска-Каева Б, Глигоровски Љ, Трајчевска М, Сандевска Е. Улогата на ултразвукот на бели дробови во дијагноза на белодробна тромбоемболија. *Medicus* 2012; 17(1): 217-220.

Во овој *in extenso* труд се утврди улогата на ултрасонографијата на белите дробови (УЗ) во дијагнозата на белодробна тромбоемболија (БЕ). Испитани се 66 пациенти со клиничко сомневање за БЕ. Користен е клинички алгоритам (Wells-ов скор - веројатна БЕ, покачени вредности на d-dimeri над 500 ng/ml, висока веројатна V/Q студија, ултрасонографија на долни екстремитети со позитивни наоди за длабока венска тромбоза, наод на МДКТ на бели дробови за БЕ). Ултрасонографијата на белите дробови била користена за испитување само на субплеврални лезии кај БЕ. Кај 39 од 66 пациенти била потврдена БЕ (59%). Кај 28 пациенти од 39 со потврдена БЕ, УЗ покажала вкупно 59 периферни промени на плеврата. Ултрасонографијата на белите дробови може да игра голема улога во дијагнозата на БЕ, зашто е лесна и едноставна за употреба и е достапна. Но, негативен резултат на УЗ не ја исклучува БЕ.

12. Sandevski A, Jovkovska Kaeva B, Gligorovski Lj, Simonovska Lj, Sandevska E. Frequency and characteristics of pleural effusions in pulmonary embolism. *Contributions, Sec Biol Med Sci* 2012; 33(2): 93-104.

Целта на оригиналниот *in extenso* труд е да се одреди фреквенцијата, страната, големината, биохемиските и цитолошките карактеристики на плевралните изливи кај БЕ. Во студијата се испитани 100 пациенти суспектни за постоење на БЕ и кај сите е потврдена дијагноза за БЕ. 31 од нив имале и плеврални изливи. Од 31 пациент со БЕ и плеврални изливи, шест (9,84%) имале билатерални плеврални изливи, 14 (22,95%) пациенти имале десностран плеврален излив, и 11 (18,03%) имале плеврален излив од левата страна. 22 (36,07%) имале мали плеврални изливи, 8 (13,11%) имале средни и 1 (1,64%) имал масивен плеврален излив. Кај 18 (29,51%) плевралниот излив бил со жолта боја, 12 (19,67%) имале хеморагичен, а 1 (1,64%) имал безбоен плеврален излив. Може да се заклучи дека плевралните изливи поради БЕ може да се сретнат кај околу една третина од пациентите со БЕ. Тие се мали, најчесто еднострани, често, но не секогаш хеморагични. Секогаш се ексудати со преминација на неутрофили.

13. Сандевска Е, Бојациоска М, Османи Б, Спасовски Д, Павлова С, Кафеџиска И. Карпал тунел синдром-дијагностичка и клиничка евалуација. Втор конгрес на ревматолози на Р.Македонија, Охрид, октомври 2014 год. ОП-22 Целта на трудот била преку испитување на 32 амбулантски пациенти да се обезбеди преглед на оваа состојба со посебен осврт кон етиологијата, патофизиологијата, клиничките манифестации и придружните состојби, како и модусите на современата терапија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложените документи, Рецензентската комисија констатира дека кандидатите кои поднесоа документи за избор во звањето асистент-докторанд по предметот интерна медицина поседуваат исклучителни професионални способности, како и наставно-научни способности и потенцијали.

Поголемиот дел од нив се веќе активно вклучени во наставно-образовната, научноистражувачката и апликативната дејност. Но, некои од нив до почетокот на конкурсот не се стекнаа со потврда за знаење на странски јазик согласно со барањата во Законот за високото образование (д-р Марија Здравевска).

Рецензентската комисија има позитивно мислење и за кандидатите кои не се предложени за избор и во други околности би издала и за нив позитивна препорака, меѓутоа комисијата е ограничена со административните и правните законски клаузули.

Така, комплетното исполнување на сите услови за избор во звањето асистент-докторанд по предметот интерна медицина согласно со Законот за високото образование, го исполнија следниве кандидидати: **помл.ас.д-р Ирена Митевска Пеовска, ас д-р Јорго Костов, помл.ас.д-р Елена Јовановска Јанева, помл.ас.д-р Нела Костова, помл.ас.д-р Елена Цуракова Ристовска, д-р Зоран Арсовски, д-р Емилија Николовска, ас.д-р Лидија Поповска, д-р Ирина Ангеловска, помл.ас.д-р Башким Османи, д-р Ангела Дебрешлиска, д-р Лазар Чадиевски, помл.ас.д-р Емилија Сандевска, помл.ас.д-р Владимир Пушевски и ас.д-р Лада Трајческа,** и Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, да бидат избрани во звањето асистент-докторанд по предметот интерна медицина при Медицинскиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија:

1. Проф. д-р Дејан Докиќ с.р.
2. Проф. д-р Даниела Чапароска с.р
3. Проф. д-р Оливер Каранфилски с.р

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТИ-ДОКТОРАНДИ ПО ПРЕДМЕТОТ ГИНЕКОЛОГИЈА
И АКУШЕРСТВО
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Утрински весник“, „Дневник“ и „Коха“ од 23.06.2015 година, за избор на асистенти-докторанди по предметот гинекологија и акушерство, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, бр. 02-3158/33, донесена на 13.7.2015 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

- 1. проф. д-р Весна Антовска,**
- 2. проф д-р Славејко Сапунов,**
- 3. проф д-р Гордана Адамова**

На објавениот конкурс за избор на асистенти-докторанди по предметот гинекологија и акушерство, во предвидениот рок се пријавија д-р Иво Ќаев, помл. ас. д-р Весна Ливринова, д-р Катерина Николовска, помл. ас. д-р Боривоје Павловски, помл. ас. д-р Тања Николова, помл. ас. д-р Ана Данева Маркова, помл. ас. д-р Габриела Бушиноска, ас. д-р Јадранка Георгиевска, д-р Роса Спасова, помл. ас. д-р Анета Сима, д-р Јосиф Ѓорески, д-р Ива Малахова Ѓореска, д-р Игор Алулоски, помл. ас. д-р Александра Стојовска Лазарова, м-р д-р Миле Тантуровски, д-р Даниела Иванова Панова, д-р Валентина Тофилоска, д-р Арта Бина и помл. ас. д-р Горан Кочоски.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Иво Ќаев

1. Биографски податоци

Роден е во Скопје, Македонија 1983 година. Основно и средно образование завршил во Скопје со одличен успех. Во учебната 1999/2000 година како стипендист на Фондацијата Отворено општество на Г. Сорос завршил во Велика Британија во King Edward's School,

Witley .Во 2001 година се запишал на Медицинскиот факултет, а го завршил во 2007 година со просечна оценка 9,94. Во 2007 година е прогласен за студент на генерацијата од страна на Медицинскиот факултет во Скопје кога ја добива и наградата од фондацијата на проф. Стамболиев за најдобар студент по медицина во 2007 година. Во 2008 година запишал приватна специјализација по гинекологија и акушерство. Од ноември 2009 година е во редовен работен однос при ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство во Скопје. Од 01.06.2013 е специјалист по гинекологија и акушерство, распределен на одделението за патолошка бременост. Од 2012 година се запишал на докторски студии при УКИМ, Медицински факултет – Скопје. Активно ги користи англискиот и германскиот јазик.

Стручна активност

Вклучен е во редовните работни активности на Клиниката за гинекологија и акушерство. Во текот на студирањето активно вклучен во работата на студентската организација на Медицинскиот факултет (NORE – national officer for research exchange) и со свои трудови учествувал на повеќе студентски конгреси. Во текот на студирањето престојувал на студентска размена во АКН- Vienna Department of Endocrinology. Во јули 2010 и 2012 е активен учесник како млад истажувач на Salzburg Weill Cornell Seminar in Ob/Gyn Reproductive Medicine. Во 2011 активно учествувал во превод и обработка на акушерски протоколи, сертифицирани при Министерството за Здравство. Од 2014 е вклучен во лекари едукатори на матични лекари во областа на акушерството при Министерството за здравство. Во Април 2015 завршил месечна обука од областа на предвременото породување и неговата превенција во АКН Vienna.

Научноистражувачка работа

Учесник е на бројни конгреси и симпозиуми во земјава и во странство, а за овој избор во звањето асистент докторанд ги поднесува следниве трудови:

Список на трудови за рецензија

1. Антепартум и постпартум биохемиски профил кај пациентки со прееклампсија. Тања Николова, Горан Димитров, Наташа Николова, **Иво Каев**, Јосиф Ѓорески
Книга на апстракти, 2-5 Јуни 2010, Охрид, Македонски конгрес на кардиолози

2. Предиктивни вредности на ултразвучни параметри, СА 125 и ризикот за малигнитет кај пациенти со оваријален малигнитет
В.Антовска,В.Илиев,Г.Кипроска,С.Стојчевски,**И.Ќаев**; 13 Состанок на Интернационално Гинеколошко друштво за карцином Прага 2010.
3. Дисплазија на ларинксот,клинички и патохитолошки аспекти Саша Ќаева,**Иво Ќаев**; 28 Студентски Интернационален Медицински Научен Конгрес 2005 Охрид .
4. Дали ABCXIMAB има влијание во редуцирање на инсетент рестенози **Иво Ќаев** , Саша Ќаева; 28. Студентски интернационален медицински научен конгрес, 2005 Охрид.
5. Дијагноза и прогностички вредности на еозинофилни плеврални изливи Јана Нивичка,Саша Ќаева,**Иво Ќаев**; 29. Студентски интернационален медицински научен конгрес, 2005 Охрид.
6. Еозинофилија во плеврален излив предизвикана од долготрајна азбестоза; **Иво Ќаев**,Саша Ќаева,Јана Нивичка; 29. Студентски интернационален медицински научен конгрес, 2005 Охрид.
7. Дистрибуција на ХПВ подтипови во терцијерна здравствена установа.
Димитров.Г,Антовска В,**Ќаев.И**; ESGO Милано, 2011.
8. Дистрибуција на ХПВ подтипови во хистолошки докажани ЛСИЛ и ХСИЛ.
Ќаев.И,Динитров.Г,Спасова.Р; ESGO Милано, 2011.
9. Предтермиско породување асоцирано со Прееклампија
Ќаев.И,Кочоски.Г,Спасова.Р,Сима.А; 4. Конгрес на здружението за перинатологија на Југоисточна Европа ,Букурешт, 2011.
10. Начин на породување кај пациенти со Прееклампија
Спасова.Р,Кочоски.Г,Дудеска.К,**Ќаев.И**; 4. Конгрес на здружението за перинатологија на Југоисточна Европа ,Букурешт, 2011
11. Епидемија на царски резови во Македонија.
Ќаев.И,Спасова.Р,Кочоски.Г,Тофилоска.В; 3. Конгрес на гинеколози и акушери во Охрид,Македонија , 2013
12. Ниска родилна тежина причина поврзана со пушење во Албанска популација во Македонија. **Ќаев.И**,Хаџи-лега.М,Бина.А,Спасова.Р,Кочоски.Г; 24 Европски конгрес на перинатална медицина ,Фиренца, 2014
13. Дистрибуција на трудната пушачката популација во Македонија
Ќаев.И,Спасова.Р,Кочоски.Г,Ѓорески.Ј,Тофилоска.В,Сима.А; 24 Европски конгрес на перинатална медицина ,Фиренца, 2014
14. Зголемен број на амниоцентези покрај зголемената употреба на неинвазивни тестови во Македонија.

Ќаев.И, Кочоски.Г, Спасова.Р, Ѓорески.Ј, Ливринова.В, Хаџи-Лега.М 14 .Светски конгрес за фетална медицина, 2015, Крит, Грција.

Помл. ас. д-р Весна Ливринова

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Весна Ливринова е родена на 1.1.1972 год., во Скопје, Р. Македонија. Основно училиште завршила со одличен успех како првенец на генерацијата. Средно образование завршила во Средното медицинско училиште „Д-р Панче Караџов“, со одличен успех, како првенец на генерацијата-Отсек Медицински сестри во 1985/86 година. Во 1994 год. од Медицинскиот факултет во Скопје е испратена на Конгрес за општа медицина во Хамбден, –САД. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Р. Македонија од 1990 до 1995 година. Дипломирала на истиот Факултет во 1995 година, со просечен успех 9,80.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик, има основни познавања од германскиот јазик и има положено ПЕТ(ниво В1) од Кембриџ универзитетот во април 2015.

Во учебната 1998/1999 год. се запишала на втор циклус (магистерски) студии од областа гинекологија и акушерство, на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Р. Македонија, и ги положила сите испити во предвидениот рок (2000год), со просечен успех 9,87.

Во периодот 1998-2000 година работела како лекар по општа медицина во ЈЗУ Здравствен дом-Скопје.

Вработена е на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство од мај 2000 година, започнала специјализација во март 2001 год. а во јули 2005 година се здобила со звањето специјалист по областа гинекологија и акушерство. Во септември 2014 година завршила субспецијализација -перинатологија при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Р. Македонија. Во 2003 година е избрана во звањето помлад асистент на Катедрата за гинекологија и акушерство, Медицински факултет Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје, Р. Македонија. Активно учествува во сите активности на македонските лекарски здруженија од областа на гинекологијата и акушерството.

Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр.920 од 15.5.2007 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 804, 920, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, Скопје, Р. Македонија, кандидатката ас. д-р Весна Ливринова, како помлад асистент по гинекологија и акушерство од 2003 година и како специјалист по гинекологија и акушерство, повеќе години во континуитет, активно и самостојно учествува во изведувањето на практичната настава по предметот

гинекологија и акушерство по студиските програми – општа медицина и стоматологија, како и активно учествува во практичната и теоретската едукација на специјализантите по гинекологија и акушерство и семејна медицина.

Во изведувањето на наставата ас. д-р Весна Ливринова е исклучително одговорна, темелна, креативна, со забележителни способности и квалитети за пренесување на знаења и оспособување на студентите и специјализантите за практичните вештини од наведените области, како едукатор.

Акредитиран испитувач е при Комисијата за полагање на државен испит за лекарите по општа медицина при Лекарската комора на Македонија.

Научноистражувачка дејност

Ас. д-р Весна Ливринова има објавено како автор и коавтор вкупно 27 научни трудови од областа на гинекологијата и акушерството, од кои 3 труда во меѓународни научни списанија и 24 труда во меѓународни и национални научни публикации и во зборници од научни собири.

Ас. д-р Весна ливринова била учесник во меѓународни научни проекти како и едукации во областа на перинатологијата во странство и предавач на стручни состаноци на Лекарски Здруженија во Македонија.

Пред одбрана е на магистерски труд на тема: Застапеност на Фактор 5 Лајден, МТХФР и протромбин ген кај пациентки со прееклампсија, интраутерин застој во растот и абрупција на постелката (11 седница на ННС при Медицински факултет од 9.7.2015).

Список на трудови:

- 1.Livrinova V, HadjiLega M, Samardjiski I, Todorovska I, Simeonova S, Ilieva N. Preeclampsia and intrauterine growth restriction. 30th Jubilee Congress of The Fetus as a Patient Society, May 08- 10, 2014, Budva, Montenegro
- 2..Ilieva N, HadjiLega M, Samardjiski I, Livrinova V, Todorovska I, Aleksioska I, Simeonova S, PopGeorgievaska M. Maternal and newborn outcomes in eclampsia cases. Abstract Book, 30th Jubilee Congress of The Fetus as a Patient Society, May 08-10, 2014, Budva, Montenegro
- 3.I Samardjiski, M Hadzi-Lega, S Janchevska, V, Livrinova, I Todorovska, S Simeonova, N Ilieva.Evaluation of the effect of hypertensive disorder in pregnancy to prematurity and adverse neonatal outcome. Abstract Book. 30th Jubilee Congress of The Fetus as a Patient Society, May 08-10, 2014, Budva, Montenegro
- 4.Ilieva N, HadjiLega M, Samardjiski I, Livrinova V, Todorovska I, Aleksioska I, Simeonova S, PopGeorgievaska M. Maternal and newborn outcomes in eclampsia cases. Abstract Book, 30th Jubilee Congress of The Fetus as a Patient Society, May 08-10, 2014, Budva, Montenegro
- 5.Hadzi Lega M., Adamova G., Livrinova V., Hadzi Lega Mak., Petrovski Lj., Jovanova D., Jovanovska V., Daneva K. Lactic Dehydrogenase as a Marker of Adverse Pregnancy Outcome in Severe Preeclampsia. 8th World Congress of Perinatal Medicine. J Perinat Med 35 (2007) Suppl II. S169

- 6.M HadziLega, K. Daneva Trajkova, V. Livrinova, T. Nikolova. Umbilical artery pulsatility index in pregnancies complicated by insulin dependent diabetes mellitus without hypertension. The Journal of Maternal-Fetal and Neonatal Medicine Vol 21 Suppl 1. 2008;194
- 7.K. Trajkova, G. Adamova, I. Samardziski, E. Petkovska, D. Jovanova, M. HadziLega, T. Gurzanova, E. Dzikova, V. Trajkovski, V. Livrinova, A. Vojnika, A. Bina, S. Simeonova. Is Teenage Pregnancy a Risk of Prematurity and Poor Perinatal outcome? The Journal of Maternal-Fetal and Neonatal Medicine Vol 21 Suppl 1. 2008;127
- 8.S.Simeonova Krstevska, B.Krstevska, V.Velkoska Nakova, M.Hadzi Lega, I.Samardziski, V.Serafimoski, V.Livrinova, I.Todorovska, A.Sima. Effect of lipid parameters on foetal growth in gestational diabetes mellitus pregnancies. Macedonian Academy of Sciences and Arts. Contributions. Section of medical sciences, XXXV 2, 2014
- 9.Simeonova Krstevska S., Samardziski I, Livrinova V, Todorovska I, Trajkova K, Sima A, Dimitrovska J, Obstetric outcome of severe preeclampsia, PP56, 5th South East European Congress of Perinatal Medicine and the 4th Pan-Hellenic Congress on Ultrasound in Obstetrics and Gynecology, Thessaloniki, Greece, march 1st-3rd, 2013,
10. I.Samardziski, V.Livrinova, I.Todorovska, S.Simeonova, M.Tanturovski. University Clinic of Obstetrics and Gynecology, Intraabdominal bleeding caused by spontaneous rupture of ligamentum latum in pregnancy. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, PE10, 16-19th may 2013, Ohrid, Macedonia
- 11.Todorovska I. Hadzi Lega M. Samardziski I, Livrinova V, Dabeski D, Simeonova S. University Clinic of Obstetrics and Gynecology. Prediction of ultrasound findings in cases of placenta praevia for placenta accreta and percreta. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, PE18, 16-19th may 2013, Ohrid, Macedonia
- 12.Simeonova Krstevska S, Livrinova V, Samardziski I, Todorovska I, Petkovic E, Lazarova A, University Clinic of Obstetrics and Gynecology, Republic Institute of Transfuziology. D-dimer levels in pregnancy. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, PE34, 16-19th may 2013, Ohrid, Macedonia
- 13.Samardziski I, Simeonova Krstevska S, Livrinova V, Hadzi lega M, Stojanovski Z, Sima A. University Clinic of Obstetrics and Gynecology. University Clinic of Hematology. Chronic myeloid leukaemia in pregnancy: a case report. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, PE76, 16-19th may 2013, Ohrid, Macedonia
- 14.Babusku J.,Jovanova D.,Livrinova V. Leiomyoma in patient with Kustner Rockinasky Houser Sy with Neovagina sec.Mc Indoe.,a case report.Abstract book C-042. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation. , 28th-30th September,2003, Ohrid, Macedonia
- 15.S.Simeonova Krstevska, Lj.Petrovski, I.Samardziski, M.Hadzi Lega, V.Livrinova, I.Todorovska, K.Trajkova, V.Tofiloska, A.Sima, J.Dimitrovska. University Clinic of Obstetrics and Gynecology, PHO Jasmina. Genital Infections as a risk factor for premature contractions.

8th National Congress of Maternal Fetal Medicine and Perinatology Association of Turkey, Abstract Book, PP-009. 11-14th oct 2012, Istanbul, Turkey

16. Крстевска Б., Мишевска С., Јаневска Е., Симеонова С., Ливринова В., Пемовска Г., Велкоска-Накова В., Серафимоски В. Гестациски дијабет-влијание на индексот на телесна тежина и гликемиска контрола на мајката врз родилната тежина на бебето. Macedonian Academy of Sciences and Arts. Contributions. Section of biological and medical sciences, XXX/2, 2009, 115-124

17. Krstevska B., Velkoska Nakova V., Adamova G., Simeonova S., Dimitrovski Ch., Livrinova V., Serafimoski V., Association between foetal growth and different maternal metabolic characteristics in women with Gestational Diabetes Mellitus. Macedonian Academy of Sciences and Arts. Contributions. Section of biological and medical sciences, XXX 2, 2009, 103-114

18. Antovska V., Dimitrov G., Jovanovska V., Shurbevaska-Stratova S., Kiprovaska G., Livrinova V. The influence on coagulation of transdermal estrogen hormone replacement therapy as apreoperative preparation if the tissue before vaginal hysterectomy. Macedonian Academy of Sciences and Arts. Contributions. Section of biological and medical sciences, XXV1- 2, 2004, 95-102

19. B. Krstevska, V. Velkoska, Nakova, S. Jovanovska, Misevska, B. Jovanovska, I. Bitovska, I. Ahmeti, S. Simeonova, V. Livrinova. Effect of lipid parameters on foetal growth in Type 2 Diabetes mellitus and gestational diabetes mellitus pregnancies. IDF. World Diabetes Congress, . Programme book , p.1485 , 2-6 December, 2013, Melbourne , Australia

20. S. Popovska, M. Chakovska, V. Livrinova. Use of Propofol as a antiemetic in a Cesarean Section under spinal anesthesia. 18th National Congress of Anesthesia and Intensive Care with international participation. Abstract book p.34, 24-27th October 2013, Nessebar, Bulgaria

21. I. Samardziski, S. Jovcevski, V. Livrinova et. all. Electrical cardioversion for Atrial Flutter in pregnancy: a case report. First International Congress on Cardiac Problem in Pregnancy. Abstract book poster session B. 25-28th February, 2010, Valencia, Spain

22. I. Samardziski, G. Adamova, Z. Palchevski, V. Livrinova, V. Trajkovski. Maternal and perinatal outcome associated with HELLP syndrome as complication of severe preeclampsia. 4th World Congress on COGI. Abstract book p.47. 24-27th April, 2013, Berlin, Germany

23. Babusku J., Jovanova D., Livrinova V. Correalation between clinical staging of Operabile invasive carcinoma of PVU and prognostic index.. Abstract book B-003. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation. , 28th-30th September, 2003, Ohrid, Macedonia

24. Babusku J., Jovanova D., Livrinova V. Diabetes mellitus in postmenopausal women with endometrial carcinoma.. Abstract book B-036. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation. , 28th-30th September, 2003, Ohrid, Macedonia

25...,Jovanova D. Babusku J,Livrinova V. The level of detection in Trichomonas vaginalis with PAP smears..Abstract book C-059. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia with international participation. , 28th-30th September,2003, Ohrid, Macedonia

26.J.Georgievska,Lj.Petrovski,S.Sapunov,V.Livrinova,B.Pavlovski,V.Trajkovski. Наши искуства во третман на тубарен гравидитет.Прв Охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид. Јуни 2005;14:E-003

27.J.Георгиевска, V.Livrinova,К.Данева,Е.Nikolovska. Kontracepcija kaj adolescentnata populacija , Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид. Јуни 2005;40:K-0074.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Ас. д-р Весна Ливринова е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје. Со стручно усовршување започнала уште во текот на студиите како дел од Интернационалниот симпозиум за глобално здравје,во организација на Yale University и Albert Schweitzer Insitute Hamden –САД во август 1994 година. Активно учествувала на 18 Македонски медицински студентски конгрес со меѓународно учество во Мај 1994,Охрид. Учесник е на Првите македонски-југословенски гинеколошко-акушерски денови, Ноември 1996, Маврово, во организација на МАГО и УГОЈ. Во март 1997 година во Охрид, била учесник на Симпозиумот за рана детекција на цервикален карцином, организиран од МАГО. Во периодот од 2001-2014 година била учесник на бројни конгреси, домашни, интернационални и светски, меѓу кои: Вториот конгрес на гинеколози и опстетричари на Македонија,28-30 септември 2003 година, Охрид, Првиот охридски состанок на Гинеколози и перинатолози 23-26 Јуни 2005 година, Охрид, Третиот конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, Охрид, 16-19 мај 2013.

- International Academi of Medical Ultrasound-VISUS 3 D,5th South East European Congress of Perinatal Medicine ,March 1st 2013, Thessaloniki, Greece
- The 1st Macedonian Ian Donald Course ADVANCES IN ULTRASOUND IN OBSTETRICS, GYNECOLOGY AND NEONATOLOGY, 28th-30TH September 2012, Ohrid, Macedonia
- Salzburg Weill Cornell Seminar in Obsterics &Gynecology,11th-17th May,2014,Salzburg Austria
- 30thJubilee Congress The Fetus as a Patient,8th-10th May,2014,Budva,Montenegro
- Marernal Fetal Symosium 2014 with Phillipe Jeanty,medical area"Fetal Echocardiology",18thMart 2014,Sofia Bulgaria
- Дијабетолошка школа-ургентна дијабетологија,ноември/декември 2007 година,Скопје,Научно здружение на ендокринолози и дијабетолози на Македонија
- Тренинг за неонатална реанимација,Министерство за здравство на РМ,септември 2011,Скопје
- YISAV-Repruductive Health Meetings from Balkans to China,7th-11th January,2009,Skopje

- "Clinical Observation Training in Obstetrics and Gynecology" - 2nd-21st December ,2012,Acibadem Healthcare Group in Istanbul,Turkey
- "Advances in Fetal Medicine Course" ,6th -7th December 2014,London,Fetal Medicine Foundation
- 14 ти Конгрес за фетална медицина –Крит, Грција,јуни 2015
- Observership in fetal cardiac clinic and echocardiography, 04th-11th December ,2014 – Haris Birthright Research Centre for Fetal Medicine.King's College Hospital,London
- XXIV European Congress of Perinatal Medicine,4th-7th June 2014,Florence,Italy

Напреден курс за фетална медицина, Лондон, Велика Британија; Едукација за фетална медицина, пренатална 2D, 3D, 4D ултразвучна дијагностика, фетална ехокардиографија и интраутерина фетална терапија во Harris Brightright Research Center for Fetal Medicine, под раководство на светскиот лидер за фетална медицина, пренатална дијагностика и интраутерина фетална терапија, проф. д-р Кипрос Николаидес, King`s Colledge Hospital, во Лондон, Велика Британија; во 2012 и 2014 година завршила два напредни курсеви за пренатална дијагностика и терапија во Ian Donald Inter'University School for Medical Ultrasound, одржани во Охрид и Скопје, Р. Македонија; како и бројни стручни и научни усовршувања во земјата и во странство.

Оценка од самовалуација

Кандидатката ас. д-р Весна Ливринова, за зимскиот семестар од 2014/2015 година, доби највисока (9,90) позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

Д-р Катерина Николоска

Кратка Биографија

Родена е на 25.12.1983 година во Скопје, средно образование завршила во ДСУ Гимназија „Никола Карев“, со одличен успех. Дипломирала на 15.7.2008 год на Медицинскиот факултет во Скопје со просек 8,8. Од 15.09.2009 година ја започнала Специјализацијата по гинекологија и акушерство.

Од 12.5.2011 година е вработена на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство како лекар на специјализација. Од април 2012 година запишана на трет циклус докторски студии при Медицинскиот факултет во Скопје.

Стручна активност

Во текот на студирањето со свои трудови учествувала на повеќе студентски конгреси. Во текот на студирањето престојувала на студентска размена во Јапонија – Hamamatsu.

Во текот на работата на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство активно е вклучена во стручно-апликативната работа и секојдневните активности на Клиниката.

Активно присуствува на сите состаноци, меѓународни конгреси и курсеви на одделни здруженија во областа на гинекологијата и акушерството, меѓу кои :

-3rd Macedonian Ian Donald Course –Advances in Ultrasound in Obstetric,Gynecology and Neonatology,Skopje(26-29 септември 2014)

-Advanced Course in 3D/4D Ultrasound in Obstetric and Gynecology,Skopje(26 септември 2014)

-Cours in Neonatal Resustitation,Mynistry of health Republic of Macedonia,mart,2015

Одлично познава англиски и германски јазик и поседува одлични копјутерски вештини.

-PET(Preliminary englysh test),University of Cambridge.

Трудови за рецензија

1. Начин на породување кај пациенти со прееклампсија, Спасова.Р, Кочоски.Г, Дудеска.К, **Ќаев.И**; 4 Конгрес на здружението за перинаталогиија на Југоисточна Европа, Букурешт, 2011.

Помл. ас. Боровоје Павловски

Биографски податоци и образование

Ас.д-р Павловски Боровоје е роден на 29. 6.1973г во Скопје Р.Македонија. Основно образование завршил во 1988 година ,а средно медицинско школо во 1992 година. Дипломирал на Медицинскиот факултет при универзитетот „Кирил и Методиј“ во Скопје во 1999 година со просек 9.0 (девет). Примен е во постојан работен однос на Клиниката за гинекологија и акушерство Скопје во 2001 година каде што е сеуште во работен однос. Запишан на специјализација по гинекологија и акушерство во октомври 2001година, а завршил во февруари 2006година. Избран е за помлад асистент по предметот гинекологија и акушерство во 2005година. Студент е на трет циклус докторски студии на Школата за докторски студии при УКИМ Скопје од 2011година. Одлично го владее англискиот јазик и поседува сертификат за (FIRST CERTIFICATE IN ENGLISH, UNIVERSATY OF CAMBRIDGE) B1 ниво.

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот ас.д-р Боровоје Павловски успешно изведува практична настава на прв циклус студии на студентската програма по општа медицина и стоматологија по

предметот гинекологија и акушерство како и за студентската програма за Високата школа за медицински техничари.

Научна истражувачка дејност

Ас.д-р Боровоја Павловски е автор и коавтор на дваесетина трудови и апстракти објавени во домашни и странски списанија. Во прилог се набројани дел од нив:

1. Павловски Б,Созовска Белчоска Е,Георгиевска Ј,Трајкова К,Хаџи Лега М.Евалуациј и третман на пациентки со аднексална и оваријална торзија. 3 Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, Охрид,Р. Македонија, Мај 2013г;МИХ 4
2. Георгиевска Ј,Поповска С,Ристеска И,Сима А,Трајкова К,Павловски Б.Абортус како неповолен метод на планирање на семејството.3 Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија,Охрид,Р.Македонија , Мај 2013;ХР 8
3. Сима А,Георгиевска Ј,Настовска Б,Трајкова К,Павловски Б,Ристеска И.Еваулација на пациентки со ектопична бременост третирани конзервативно со метотраксат на УТАК.3ти конгрес на гинеколози и акушери на Македонија ,Охрид Р.Македонија Мај 2013г;ХР6
4. Tatijana Gurzanova Mileva,Gordana Adamova,Igor Samardziski,Kornelija Trajkova,Elizabeta Petkovska,Borivoje Pavlovski,Gligor Tofoski,Elena Dzikova,Goran Kochoski,Ana Markova.Perinatal outcome of preterm newborns with birth weight from 1500 to 2500g.Acta Obstet Ginecol Port 2008g;suppl1;81
5. T Nikolova,G Adamova,A Vojnika,B Pavlovski,K Trajkova,A Bina,V Tofilovska.Incidens and predictors of cesarean delivery for the second twin after vaginal delivery of the first twin.11th World Congress on Contraversies in obstetrics,gynecology and infertility.Paris.France 2008
6. Миланова Е,Стојовски М,Тантуровски Д,Трајкова К,Бусиноска Г,Павловски Б,Панов С,Стојановска В.Споредба на застапеност на Хуман Папилома Вирус кај Високо и ниско ризични прекаанцерозни промени на грлото на матката.Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози,Охрид,јуни 2005;166:ГО-137
7. Бушиноска Г,Миланова Е,Стојовски М,Тантуровски Д,Палчески З,Иванов Ј,Трајкова К,Павловски Б,Стојковска С.Дистрибуција на високоризични лезии на цервиксот по национални и возрастни групи.Прв охриди состанок на гинеколози и перинатолози Охрид Јуни 2005;147:ГО-007
8. Самарџиски И,Николовска Е,Данева К,Павловски Б,Бушиновска Г.Царски рез кај карлична презентација некогаш (1974-1977г) и сега (1999-2002).Втор конгрес на гинеколози и отстетричари на Р.Македонија ,Охрид, 2003;61
9. Kornelija Trajkova,Gordana Adamova,Igor Samardziski,Sasha JovCheski,Marija Hadzi Lega,Elen Dzikova,Pavlovski Borivoje,Tatijana Gurdzanova,Sladzana Simeonova,Irena

Aleksioska. Preterm delivery in adolescent pregnancy 9th Congress of Perinatal Medicine Berlin Germany. 2009; 831

10. Kornelija Trajkova, Gordana Adamova, Igor Samardziski, Tatijana Gurzanova, Elezabeta Petkovska, Borivoje Pavlovski, Gligor Tofoski, Elena Dzikova, Valentina Trpkovska, Tanja Nikolova. Perinatal outcome in very low birth weight infants according to the mode of delivery. Acta Obstet Gynecol Scand 2008; suppl 1; 201
11. Kornelija D. Trajkova, G. Adamova, I. Samardziski, E. Petkovska, T. Gurzanova, G. Tofoski, E. Dzikova, M. Hadzi Lega, B. Pavlovski. Perinatal Mortality of preterm infants and mode of delivery. Second Congress of South East European Society of Perinatal Medicine Istanbul Turkey. 2007; 51
12. Trajkova K, Adamova G, Samardziski I, Dzikova E, Gurzanova T, Tofoski G, Hadzi Lega M, Pavlovski B, Markova A. Neonatal outcome of fetal breech presentation after vaginal delivery versus cesarean delivery-Our experience. 8th World Congress of Perinatal Medicine. J Perinatal Medicine 35 (2007) Suppl II S284
13. K Trajkova, G Adamova, I Samardziski, S Jovchevski, E Dzikova, T Gurzanova, M Hadzi Lega, D Dabevski, B Pavlovski, V Jovanovska, V Livrinova, A Sima, I Todorovska, I Suplinoska. Vaginal pH value in women with signs of preterm delivery. 22th European Congress of Perinatal Medicine Granada Spain 2010
14. I Samardziski, S Jovchevski, V Livrinova, E Dzikova, B Pavlovski, K Trajkova, I Todorovska, D Dabevski, A Siveski, S Spasovski, N Gjorgov, M Tanturovski, I Suplinovska. Electrical Cardioversion for Atrial Flutter in Pregnancy-A case report. International Congress in Cardiac Problems in Pregnancy, Valencia Spain 2010
15. B Pavlovski, G Adamova, T Nikolova, K Trajkova, A Vojnika. The Influence of the Delivery Mode on the Neonatal Outcomes in Twins Gestations ≥ 32 weeks. The 11 World Congress on Obstetrics, Gynecology and Infertility, Paris France 2008

Помл. ас. д-р Тања Николова

1. Биографски податоци

Д-р Тања Николова е родена на 5.1.1979 год. во Штип, Р. Македонија, каде што завршила основно образование и општа гимназија. Во 1996 год., како добитник на стипендија од ПАО- Германска педагошка служба за размена при Министерството за надворешни работи на СР Германија престојувала во Бон, СР Германија. Студиите на Медицинскиот факултет во Скопје ги започнала во 1997 год. Дипломирала во јуни 2003 год. со просечна оценка 9,56. Истата година се запишала на постдипломски студии на Медицинскиот

факултет во Скопје кои ги завршила со просечна оценка 10,00. Магистерскиот труд, одбранет во Ноември 2013 година, е насловен “Перинеална ултразвучна анализа на долен уринарен тракт кај пациентки со уринарна стресс инконтиненција и пелвичен пролапс”. Запишана е на докторски студии по клиничка медицина на Медицинскиот факултет, Универзитет во Ниш, Република Србија, во учебната 2010/2011 година. Од мај 2006 год. е во редовен работен однос на Клиниката за гинекологија и акушерство. Специјалист по гинекологија и акушерство од 2012 година. Активно зборува англиски (University of Cambridge B1 Certificate) , германски, италијански и словенечки јазик.

2. Стручно- научна активност

Д-р Тања Николова пројавува интерес за научноистражувачка работа уште за време на студиите по медицина, што резултира со изработка на неколку самостојни научни трудови. Учесник е на национални конгреси на студенти по медицина.

Во текот на студиите бележи едномесечен престој на Клиниката за кардиологија во Централ хоспитал во Барселона, Шпанија и едномесечен престој на Универзитетската клиника за Неврохирургија во Малта.

Во 2002 год., како добитник на стипендија од ДААД- Германска академска служба за размена претстојува во Бремен, СР Германија.

Во 2004 год. претстојувала на Универзитетот за странци во Перуца, како добитник на стипендија од Министерството за надворешни работи на Италија.

Во 2009 година бележи едномесечен престој во Светската здравствена организација во Женева, Швајцарија и учествувала на Школа за научноистражувачки стратегии во репродуктивната медицина. Истата година ја посетува и Европската школа за матернално, фетално и неонатално здравје во Трст, Р. Италија.

Кандидатката остварила тримесечен престој на Универзитетската клиника за гинеколошка онкологија во Бирмингем, Велика Британија во 2010 год.

Член е на повеќе европски и меѓународни асоцијации за гинеколошка онкологија и инфертилитет. Учесник е на бројни меѓународни конгреси со авторски и коавторски презентации. Предавала на редовниот состанок на Здружението за цервикален карцином и Здружението за хуман папилома вирус одржано во Скопје, јуни, 2010 год.

Листа на публикации

1. Trajkova K, Adamova G, Samardziski I, Gurzanova T, Petkovska E, Pavlovski B, Tofoski G, Dzikova E, Trpkovska V, Nikolova T. Perinatal outcome in very low birth weight infants according to the mode of delivery. 20th European Congress of Obstetrics and Gynecology and 18th Portuguese Congress of Obstetrics and Gynecology, Lisbon. 2008; Book of Abstracts: 201.
2. Nikolova T, Adamova G, Vojnika A, Pavlovski B, Hadzi Lega M, Tofiloska V, Bina A. Factor associated with operative delivery of the second vertex twin after spontaneous vaginal delivery of the first one. 11th Congress on Controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility (COGI), Paris, 2008; Abstract book: 134 a.
3. Pavlovski B, Adamova G, Nikolova T, Trajkova K, Vojnika A. The influence of the delivery mode on the neonatal outcomes in twin gestations $\geq$ weeks. 11th Congress on Controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility (COGI), Paris, 2008; Abstract book: 139 a.
4. Nikolova T, Adamova G, Vojnika A, Pavlovski B. Incidence and predictors of caesarean delivery for second twin after vaginal delivery of the first one. 11th Congress on Controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility (COGI), Paris, 2008; Abstract book: 134 a.
5. Nikolova T, Adamova G, Vojnika A, Bina A, Hadzi Lega M. Risk of preterm delivery in twin birth weight discordance. Symposium of the Association of the Albanian Medical Doctors, Kumanovo. 2008; Abstract book: 239.
6. Vojnika A, Adamova G, Nikolova T, Jovcevski S, Bina A. Vaginal delivery in twin gestations with larger twin B: postpartum neonatal condition. Symposium of the Association of the Albanian Medical Doctors, Kumanovo. 2008; Abstract book: 240.
7. Vojnika A, Adamova G, Nikolova T, Bina A, Jovcevski S. Fetal macrosomia: correlation between mode of delivery and neonatal postpartum condition. Symposium of the Association of the Albanian Medical Doctors, Kumanovo. 2008; Abstract book: 241.
8. Daneva-Markova A, Besimi F, Vojnika A, Sima A, Risteska I, Bina A, Nikolova T. Frequency and treatment of menorrhagia. 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana. 2009; Abstract book: 44.
9. Sima A, Bina A, Daneva A, Vojnika A, Nikolova T. Smoking in pregnancy. 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana. 2009; Abstract book: 80.
10. Vojnika A, Jovcevski S, Risteska I, Daneva-Markova A, Sima A, Nikolova T, Bina A. Rate of maternal and fetal injuries during vaginal delivery in macrosomic fetuses. 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana. 2009; Abstract book: 81.
11. Nikolova T, Antovska V, Daneva A. Preconception risk factors for placental abruption. Third South East European Congress in Perinatal Medicine, Belgrade. 2009; Abstract book: 63.
12. Nikolova T, Adamova G, Jovcevski S, Hadzi Lega M, Risteska I, Daneva A, Vojnika A. Predisposing factors for preeclampsia in twin pregnancies. Journal of Perinatal Medicine, Poster session II: Maternal diseases. 2009: 537.
13. Jovanova D, Stefanija A, Krstevska I, Nikolova T. Risk in vaginal delivery in lga fetuses. Journal of Perinatal Medicine, Poster session II: Labor and delivery. 2009: 699.

14. Nikolova N, Nikolova T, Tofiloska V, Bina A, Suplinoska I. Congenital anomalies in twin gestations. Journal of Perinatal Medicine, Poster session I: Epidemiology. 2009: 445.
15. Nikolova T, Antovska V, Stefaniya A, Daneva A, Risteska I, Vojnika A, Bina A, Nikolova N. Chorionicity in twin gestations and the risk of stillbirth. Journal of Perinatal Medicine, Poster session I: Epidemiology. 2009: 446.
16. Nikolova T, Dimitrov G, Risteska I, Vojnika A, Janeva R, Trpkovska V, Nikolova N. Risk factors for vaginal intraepithelial neoplasia (VAIN). International Journal of Gynecological Cancer. 2009; 19(suppl. 2): 1373.
17. Dimitrov G, Nikolova T, Daneva A, Vojnika A, Bina A, Suplinoska I. HPV status after operative treatment in women with CIN. International Journal of Gynecological Cancer. 2009; 19(suppl. 2): 1010.
18. Daneva-Markova A, Dimitrov G, Antovska V, Stefaniya A, Kiproska G, Nikolova T. Clinical morphological changes of the uterus and vesica urinaria associated with HPV. International Journal of Gynecological Cancer. 2009; 19(suppl. 2): 999.
19. Dimitrov G, Antovska V, Stefaniya A, Kiproska G, Nikolova T, Trpkovska V, Janeva R. Cervical smear versus cervical tissue samples in HPV-DNA detection. International Journal of Gynecological Cancer. 2009; 19(suppl. 2): 1334.
20. Nikolova T, Daneva-Markova A, Vojnika A, Bina A, Besimi F, Rufati N, Suplinoska I, Nikolova N. Peripartal and perinatal outcomes in discordant twin pregnancies. FIGO 2009-19th World Congress on Gynecology and Obstetrics. 2009; Book of abstracts: S 449.
21. Georgieva S, Sapunov S, Risteska I, Nikolova T, Tofiloska V. Simplasticki miom uterusa (prikaz slucaja). 4th Simpozium - Novosti u humanoј reprodukciji. 2009; Knjiga rezimea: 54.
22. Dimitrov G, Nikolova T, Daneva A, Nikolova N. Colposcopy in women after previous "cold knife" conisation. 5th European Congress of the European Federation for Colposcopy and Cervical Pathology, Berlin. 2010; Abstract book: 18.
23. Dimitrov G, Antovska V, Nikolova T. High grade CIN in pregnancy. 5th European Congress of the European Federation for Colposcopy and Cervical Pathology, Berlin. 2010; Abstract book: 32
24. Nikolova T, Hadzi Lega M, Nikolova N. Clinical factors associated with morbidity and mortality in iugr fetuses delivered between 25 and 32 weeks of gestation. XXII European Congress of Perinatal Medicine, Granada. 2010; Abstract book: 304.
25. Hadzi Lega M, Dzikova E, Bina A, Petanovski Z, Nikolova T, Nikolova N. Metabolic parameters and perinatal outcomes in gestational diabetes mellitus in women with polycystic ovarian syndrome. XXII European Congress of Perinatal Medicine, Granada. 2010; Abstract book: 331.
26. Hadzi Lega M, Petrovski L, Adamova G, Jovanovska V, Jovanova D, Samardziski I, Livrinova V, Trajkova K, Nikolova T, Nikolova N. Severe preeclampsia and coagulopathy. XXII European Congress of Perinatal Medicine, Granada. 2010; Abstract book: 594.
27. Blazeva K, Nikolova T, Georgievska B, Blazevski Z. Mode of delivery in patients with preexistent hypertension and pregnancy induced hypertension. Macedonian Cardiology Congress, Ohrid. 2010; Abstract book: 77.
28. Nikolova T, Dimitrov G, Nikolova N, Kaev I, Gjoreski J. Ante-partum and post-partum biochemical profile in preeclamptic patients. Macedonian Cardiology Congress, Ohrid. 2010; Abstract book: 78.
29. Nikolova T, Pavlovski B, Livrinova V, Blazeva K, Hadzi Lega M, Nikolova N. The effect of alpha methyl dopa on uterine artery doppler in pregnancies with

- hypertensive disorders. Macedonian Cardiology Congress, Ohrid. 2010; Abstract book: 78.
30. Nikolova T, Dimitrov G, Jovanovska V, Aluloski I, Gurzanova T, Aleksioska I, Nikolovski S, Taleska B, Nikolova N. Cervical intraepithelial neoplasia in women with systemic lupus erythematosus. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 612.
 31. Dimitrov G, Antovska V, Jovanovska V, Gurzanova T, Aluloski I, Nikolova T. Diagnostic cervical biopsy and subsequent HPV association. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 624.
 32. Kiproska G, Antovska V, Nikolova T, Hadzi Lega M, Nikolova N. The predictive value of preoperative transvaginal sonography in the staging of tumor pattern in ovarian cancer cases. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 1258.
 33. Nikolova N, Dimitrov G, Nikolova T. Malignancy risk of endometrial polyps in postmenopausal women. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 1555.
 34. Antovska V, Kiproska G, Nikolova T, Daneva A. Hysteroscopy in detection of endometrial carcinoma in postmenopausal women. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 1552.
 35. Hadzi Lega M, Kiproska G, Nikolova T, Nikolova N. Ultrasonography in preoperative assessment of myometrial invasion in patients with endometrial cancer. 13th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague. 2010; Abstract book: 1556.
 36. Antovska V, Micevska M, Nikolova N, Nikolova T. Distribution of the HPV types in patients with high grade dysplastic lesions of the cervix. 17th International meeting of the European Society of Gynecological Oncology, Milan. 2011; Abstract book: 350.
 37. Nikolova T, Antovska V, Dimitrov G, Nikolova N, Hadzi Lega M, Daneva-Markova A. Risk of malignancy index in preoperative evaluation of patients with pelvic mass. 17th International meeting of the European Society of Gynecological Oncology, Milan. 2011; Abstract book: 859.
 38. Dimitrov G, Nikolova N, Jovanovska V, Nikolova T, Graseska M. Imiquimod 5% in a primary treatment of HPV positive VIN 2/3. 17th International meeting of the European Society of Gynecological Oncology, Milan. 2011; Abstract book: 911.
 39. N. Nikolova, V. Antovska, G. Dimitrov, T. Nikolova. Human papillomavirus types distribution in VIN and VAIN. 17th International meeting of the European Society of Gynecological Oncology, Milan. 2011; Abstract book: 928.
 40. Nikolova T, Adamova G, Nikolova N, Daneva-Markova A, Hadzi-Lega M, Dzikova E. Adverse effects of amniocentesis in twin pregnancies. 14th International congress on twin studies and Second World congress on twin pregnancies, Florence, Italy. 2012; Abstract book: 186.
 41. Daneva-Markova A, Nikolova T, Hadzi-Lega M, Nikolova N. Perinatal outcome of twin pregnancies after assisted reproduction and spontaneous conception. 14th International congress on twin studies and Second World congress on twin pregnancies, Florence, Italy. 2012; Abstract book: 186.
 42. Hadzi-Lega M, Daneva A, Nikolova T, Simeonova S. Ductus venosus Doppler at 11 to 13 weeks of gestation in the prediction of outcome in twin pregnancies. 14th International congress on twin studies and Second World congress on twin pregnancies, Florence, Italy. 2012; Abstract book: 199.

43. Nikolova T, Nikolova N, Dimitrov G, Jovanovska V, Micevska M, Dzikova E, Daneva-Markova A, Graseska M. Association between genital HPV status and vaginal pH. 14th Biennial Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Vancouver. 2012; Abstract book: 687.
44. Nikolova T, Dimitrov G, Nikolova N, Janusevska A. The association between the serum HE4 concentration and the menstrual cycle phase. 18th International meeting of the European Society of gynecological oncology (ESGO), Liverpool. 2013; Abstract book: 585.
45. Nikolova T, Dimitrov G, Antovska V, Eftimovska N, Nikolova N, Janusevska A. A comparison of HE4 with CA 125 as tumor markers in patients with ovarian cancer. 18th International meeting of the European Society of gynecological oncology (ESGO), Liverpool. 2013; Abstract book: 586.

Помл. ас д-р Ана Данева Маркова

Биографски податоци

Ана Данева Маркова е родена на 21 јули 1976 во Скопје. Основно образование и гимназија заршува како најдобар ученик на генерацијата во 1995 година во Кочани.

На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1995 година, а дипломирала на 16 јули 2001 година со просечен успех 8,75. Државниот испит го положила на 4 јули 2002 година.

Од 2002 до 2003 год. Работела како стручен соработник во фармацевтската компанија Schering A.G Скопје, во областа на хормонската терапија применета во гинекологијата.

На 22 септември 2003 година ја започнала специјализацијата по гинекологија и акушерство. На 20 јули 2003 година се вработила на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје.

Од учебната 2002/2003 година е запишана на постдипломски студии на Медицинскиот факултет во Скопје на секторот гинекологија. Во октомври 2010 година се запишала на докторски студии на Медицинскиот факултет во Ниш, а во моментот е со завршен трет циклус студии и положени сите испити од докторските студии со просечен успех 10,0.

Во јуни 2008 година го положила специјалистичкиот испит по гинекологија и акушерство. Во мај 2009 година е избрана за помлад асистент на Клиниката за гинекологија и акушерство и активно е вклучена во стручната работа на Клиниката.

Учествува во тимот на проф д-р Весна Антоvsка при изработка на научен проект, јануари 2010 на тема “Компаративна анализа на

ефикасноста и сигурноста на два терапевски протокола за локален третман на ХПВ инфекција на долен генитален тракт кај пациентки со Cidofuvir i 5 fluoouracil”- плацебо контролирана студија (одобрен од Етичкиот комитет на Медицински факултет во Скопје 2.2.2010 год).

Од јули 2010 година член е на тимот под раководство на проф д-р Адамова за изработка на протоколи во областа на перинатологијата, формиран од Министерството за здравство, во соработка со UNICEF.

Во април 2012 година, го завршила првиот модул од семинарот „Медицина базирана на докази“, организиран од страна на Cochran-овата гранка на Хрватска. Во мај 2012 остварила едномесечен престој како визитинг-доктор кај проф д-р Cihat Sen, раководител на Одделот за ризична бременост при Serrahpasa Медицински факултет, каде што завршила постдипломска обука за фетална ехокардиографија. Во Февруари 2013 год , во Грац, Австрија, престојувла како визитинг-доктор на Клиниката за гинекологија и акушество, Оддел за ризична бременост. Во април 2013 година во Лондон, Royal Brompton Hospital, завршила курс за прентален скрининг на вродени срцеви аномалии. Во Декември 2014 година, под покровителство на Министерството за здравство остварила обука за фетална ехокардиографија во Harris Birthright research center, Kings College, Лондон, Англија.

Во април 2015 година се здобила со PET Certificate, B1 level (Part of University of Cambridge).

Активно ги владее англискиот и францускиот јазик.

Свршно- научна активност

Д-р Ана Данева Маркова пројавува интерес за научноистражувачка работа уште за време на студиите по медицина, што резултира со изработка на неколку самостојни научни трудови. Учесник е на неколку национални конгреси на студенти на медицина.

Учествувала на 8 Европски конгрес за менопауза во мај 2009 година, Лондон, EMAS, како автор на труд, кој е цитиран во Maturitas- International Journal of midlife health and beyond, Vol. (63).

Престојувала во Франкфурт, на Универзитетската клиника за гинекологија и акушество за обука за 3D ултразвук во акушерството.

Учесник е на 18 Интернационална конференција на Европското здружение за гинеколошка онкологија, ESGO, Белград , 2009 година, како автор и коавтор на труд. Зема учество на 7 Конгрес на Европското здружение на гинеколози, Париз, 2007 година.

Во Тирана, 2009 година, учествувала на Интернационалната конференција за перинатална медицина и го завршила Ian Donald курсот за напреден ултразвук во акушерството.

Член е на повеќе европски меѓународни асоцијации за гинеколошка онкологија и перинатологија. Учесник е на бројни меѓународни конгреси со авторски и коавторски презентации. Предавач е на состанокот на Здружението на гинеколози на Р. Македонија, одржан во Скопје, во април 2009 година. Од 2014 година, член е на Уредувачкиот одбор на MEDUOG (Медитеранска асоцијација за ултразвук во гинекологијата и акушерството).

Трудови кои се приложуваат за рецензија од меѓународни списанија:

1. Nuchal translucency and normal karyotype correlations and possibilities. **Daneva Markova A**, Hadzi-Lega M, Bina A, **Medicius**, Vol 18, Page 134-136, 2013, ISSN 1409-6366
2. Comparison of foley catheter and prostaglandin E2 tablets for the induction of labor at term. **Daneva Markova A**, Hadzi-Lega M, Stefanovic M, Acta Medica Mediana, Vol 4, 2013, ISSN 1829-2794
3. Evaluation of fetal heart rate during Amniocentesis; correlation with fetal karyotype. Hadzi -Lega M., **Daneva Markova A**. Macedonian Medical Review 2013; 67 (2)
4. Correlation of cervical length, fetal fibronectin, pHIGFBP-1, and cytokines in spontaneous preterm birth up to 14 days from sampling: Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Tanturovski M, Journal of Perinatal Medicine. ISSN (on line) 1619-3997, ISSN, December 2014
5. Cervical length and phosphorylated insulin like growth factor binding protein-1 as the predictors of spontaneous preterm delivery in symptomatic women: Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Sanamed; 2014 9(2); 143-150 ISSN-1452-662X
6. Interleukin 6 and fetal fibronectin as predictors of preterm delivery in symptomatic patients: Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Tanturovski M, Bosnian Journal of basic Medical Sciences, Jan 2015. ISSN 1840-4812
7. Fetal fibronectin and phosphorylated insulin-like growth factor binding protein-1 as predictors of spontaneous preterm delivery: Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Girevski V **Acta medica Mediana**. Doi: 10.5633.2014.0302
8. Frequency And Treatment Of Menorrhagia **A.Daneva-Markova**, F. Besimi, A. Vojnika, A. Sima, I. Risteska, A. Bina, T. Nikolova 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana, 2009.

9. Smoking In Pregnancy. A.Sima, A. Bina, A. **Daneva, A.** Vojnika, T. Nikolova 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana, 2009.
10. Rate Of Maternal And Fetal Injuries During Vaginal Delivery In Macrosomic Fetuses A.Vojnika, S. Jovcevski, I. Risteska, **A. Daneva-Markova**, A. Sima, T. Nikolova., A. Bina 1st Albanian Congress on Obstetrics and Gynecology, Tirana, 2009.
11. Preconception Risk Factors For Placental Abrupton. T. Nikolova, V. Antovska, **A. Daneva** Third South East European Congress in Perinatal Medicine, Belgrade, 2009
12. Predisposing Factors For Preeclampsia In Twin Pregnancies. Nikolova T., Adamova G., Jovceski S., Hadzi Lega M., Risteska I., **Daneva A.**, Vojnika A. 9th World Congress of Perinatal Medicine, Berlin, 2009
13. Chorionicity In Twin Gestations And The Risk Of Stillbirth. Nikolova T., Antovska V., Stefanija A., **Daneva A.**, Risteska I., Vojnika A., Bina A., Nikolova N. 9th World Congress of Perinatal Medicine, Berlin, 2009
14. Hpv Statis After Operative Treatment In Women With CIN. G. Dimitrov., T. Nikolova., **A. Daneva**, A. Vojnika, A. Bina, I. Suplinovska 16th International meeting of the European Society of gynecological oncology (ESGO), Belgrade, 2009
15. Clinical Morfological Changes Of The Uterus And Vesica Urinaria Associated With HPV. **A.Daneva-Markova**, G. Dimitrov, V. Antovska, A. Stefanija, G. Kiproska, T. Nikolova 16th International meeting of the European Society of gynecological oncology (ESGO), Belgrade, 2009
16. Peripartal and perinatal outcomes in discordant twin pregnancies. Nikolova T., **Daneva-Markova A.**, Vojnika A., Bina A., Besimi F., Rufati N., Suplinovska I., Nikolova N. FIGO 2009-19th World Congress on Gynecology and Obstetrics
17. Analysis Of The Risk Factors Associated With Fetal Macrosomia. Nikolova T., Antovska V., Dimitrov G., Stefanija A., Kiproska G., **Daneva-Markova A.**, Suplinovska I., Nikolova N. FIGO 2009-19th World Congress on Gynecology and Obstetrics
18. Colposcopy In Women After Previous “Cold Knife” Conisation. G. Dimitrov, T. Nikolova, **A. Daneva**, N. Nikolova 5th European Congress of the European Federation for Colposcopy and Cervical Pathology, Berlin, 2010.
19. Hysteroscopy In Detection Of Endometrial Carcinoma In Postmenopausal Women. V. Antovska, G. Kiproska, T. Nikolova, **A. Daneva Markova** 13th Biennal Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS), Prague, 2010

20. Cesarean Section As A Operative Method Of Delivery Completion In Patient With PIH **A. Daneva-Markova**, T. Nikolova, E. Nikolovska, K. Trajkova 13th World Congress on Human Reproduction, Venezia , March 5-8 2009
21. Risk Factors In Relation To Endometrial Adenocarcinoma Diagnosis Features. **A. Daneva-Markova**, V. Antovska ; A. Stefanija; Go. Dimitrov; G. Kiproska. 14th World Congress of Gynecological Endocrinology, ISGE, March 4-7, 2010
22. Manifestations Of Somatic Disturbances In Early Post Menopause In Women After Physiological And Surgical Menopause. **A. Daneva-Markova**, V. Antovska; A. Stefanija; G. Kiproska 14th World Congress of Gynecological Endocrinology, ISGE, March 4-7, 2010
23. Perinatal outcome of twin pregnancy after assisted reproduction and spontaneous conception; **Daneva-Markova**, T. Nikolova, M. Hadzi-Lega April 1-4, 2012 Florence, Italy-International Congress on twin research and 2nd World Congress on Twin Pregnancy
24. Ductus venous Doppler at 11 to 13 weeks of gestation in the prediction of outcome in twin pregnancies; M. Hadzi-Lega **Daneva-Markova**, T. Nikolova April 1-4, 2012 Florence, Italy-International Congress on twin research and 2nd World Congress on Twin Pregnancy
25. **Twin pregnancy a: A comparison study of preterm premature rupture of membranes, gestational age at delivery, maternal age, and length of hospital stay; Daneva-Markova**, M. Hadzi-Lega, A. Bina, A. Sterjovska Maj 16-19, 2013 Ohrid, Treti Kongres na Ginekolozi I akuseri na Makedonija
26. Does ovarian endometriosis have an impact on perinatal outcomes in IVF pregnancies: To operate before IVF or not? Sterjovska-Aleksiovska A, Dimitrov G, ZisovskaE, **Daneva Markova A.** Maj 16-19, 2013 Ohrid, Treti Kongres na Ginekolozi I akuseri na Makedonija
27. Correlation of pro and anti-inflammatory cytokines in different grade of preeclampsia; **Daneva Markova A**, Hadzi Lega M, Atanasova Bosku A, Stefanovic M Juli, 2014, Nica, Francija, 13 Svetski Kongres Fetalna medicina
28. Prediction of preterm birth with different biochemical markers and cervical length; Hadzi-Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Girevski V, Sterjovska-Aleksovska A Juli, 2014, Nica, Francija, 13 Svetski Kongres Fetalna medicina

29. Ratio of middle cerebral artery/umbilical artery Doppler velocimetry and status of newborn in preeclampsia; **Daneva Markova A**, Hadzi Lega M, Stefanovic M, Sterjovska A. 9-12 Oktomvri, Belek, Turcija, 11 Kongres na Mediteranskata asocijacija za ultrazvuk vo ginekologija i akusersytvo
30. Sonographic cervical length and biochemical markers in spontaneous preterm birth up to 14 days from sampling; Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M.
31. The effect of maternal obesity on pregnancy outcomes in woman with preeclampsia; Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Girevski V. 15-18 April 2015, Berlin, Germanija, 8- mi Internacionalen Simpozium za Dijabetes, Hipertenzija I Metabolen sindrom vo bremenost
32. Indicators of moderate and severe preeclampsia in correlation with IL-10; Stefanovic M, **Daneva Markova A**, Hadzi Lega M, Girevski V. 20-24 Juni, 2015, Krit, Grcija, 14 Svetski Kongres Fetalna medicina
33. Cervical length and different biochemical markers in spontaneous preterm birth in symptomatic patients; Hadzi Lega M, **Daneva Markova A**, Stefanovic M, Girevski V. 20-24 Juni, 2015, Krit, Grcija, 14 Svetski Kongres Fetalna medicina
34. Cytokines as predictors in moderate and severe preeclampsia **Daneva Markova A**, Hadzi Lega M, Stefanovic M, Girevski V. 20-24 Juni, 2015, Krit, Grcija, 14 Svetski Kongres Fetalna medicina

Помлад ас. д-р. Габриела Бушиноска Иванова

1. Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р. Габриела Бушиноска Иванова е родена во Скопје, Република Македонија, на 12.2.1973 година. Основно образование завршила во Основното училиште “29 Ноември” во Скопје, како првенец на генерацијата. Со средно образование се стекнала во Гимназијата “Никола Карев” во Скопје од 1987 до 1991 година, како првенец на генерацијата, со учество на многубројни републички и сојузни натпревари. Основно и средно музичко образование има завршено во МБУЦ „Илија Николовски -Луј“ во Скопје.

Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во периодот 1991-1997 година. Дипломирала на истиот факултет во 1997 година, со просечен успех 8,59.

Активно се служи со англискиот јазик и германскиот јазик. Има положен ПЕТ(ниво Б1) од Кембриџ универзитетот во април 2015 г. и сертификат за познавање на германски јазик.

Запишана е на трет циклус (докторски) студии од областа клиничка медицина, на Медицинскиот Факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Р.Македонија, и ги положила сите испити со просечна оценка 9,6.

Во периодот 1998-2001 година, непосредно по дипломирањето, волонтирала на Клиниката за кардиологија, во Клиничкиот Центар во Скопје.

Се вработила на Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје на 11.9.2001 г., и ја започнала специјализацијата по гинекологија и акушерство во 2002 година која ја завршила на 6.2.2006 година, со што се здобила со звањето специјалист доктор гинеколог-акушер.

Од 2004 година е избрана за помлад асистент на Катедрата за гинекологија и акушерство при Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, Р.Македонија, каде што активно учествува во секојдневната едукација и работа со студентите по медицина, стоматологија и семејна медицина.

Рецензентската комисија ги имаше во предвид досегашните научни, стручни, педагошки и севкупни остварувања на кандидатката во нејзината досегашна кариера, објавени во повеќе билтени на Универзитетот, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други постигнувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно- образовната дејност на УКИМ-Медицински факултет во Скопје, кандидатката ас.д-р Габриела Бушиноска Иванова активно и самостојно учествува во секојдневната едукација на студентите по медицина, стоматологија и семејна медицина, како и на специјализантите по гинекологија и акушерство, повеќе години во континуитет, од моментот на избор за помлад асистент во 2004 година и по завршувањето на специјализацијата по гинекологија и акушерство во 2006 година.

Во практикувањето на наставата ас.д-р. Габриела Бушиноска Иванова е исполнителна, одговорна, темелна и креативна како едукатор, во пренесувањето на знаењата на студентите и специјализантите по гинекологија и акушерство.

Акредитиран испитувач е при Комисијата за полагање на државен испит за лекарите по општа медицина, при Лекарската комора на Македонија од 2008 година.

Научноистражувачка дејност

Ас.д-р. Габриела Бушиноска Иванова има објавено како автор и коавтор повеќе од 20 трудови, на меѓународни, европски и светски конгреси, како и 4 труда досега објавени во електронското издание на Journal of Perinatal Medicine.

Список на објавени и публикувани трудови:

1. 3th International Congress of Infertility, Contraception and Hormone Replacement Therapy, 2002, Borovets, Bulgaria

Dyslipidemia and Hyperisulianemia in Patients with Polycystic Ovary Syndrome

Georgievska J., Popovska S., Tofoski J., Sapunov S., **Businoska G.**

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

2. 3th International Congress of Infertility, Contraception and Hormone Replacement Therapy 2002, Borovets, Bulgaria

Serum Leptin Contraception in Women with PCOSy

Popovska S., Tofoski J., Georgievska J., Stankov A., **Businoska G.**

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

3. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians in Macedonia, September 2003, Ohrid, Macedonia.

Cesareum Section in Obs/Gyn Department During Period of Five Years

Palcevski Z., Adamova G., Stefaniya A., **Businoska G.**

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

4. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians in Macedonia, September 2003, Ohrid, Macedonia.

Maternal Complications Associated with Cesareum Section

Palcevski Z., Adamova G., **Businoska G.**

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

5. 2nd Congress of Gynecologists and Obstetricians in Macedonia, September 2003, Ohrid, Macedonia.

Cesarean Section in Pelvic Presentation of the Fetus in the Past (1974-1977) and the Present (1999-2002)

Samardziski I., Nikolovska E., Daneva K., **Businoska G.**, Pavlovski B.

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

6. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Distribution of High Risk Cervical Lesions According to National and Age Groups
Businoska G., Milanova E., Stojovski M., Tanturovski D., Palcevski Z., Ivanov J.
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
7. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Endometrial Cancer Followed by Other Neoplasm of Female Genital System
Businoska G., Stojovski M., Milanova E., Tanturovski D., Ivanov J.
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
8. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Hystological Diagnosis in Patients After Malignant Endometrial Surgical Treatment
 Trajkova K., Milanova E., Stojovski M., Pavlovski B., **Businoska G.**
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
9. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Surgical Stadium and Staging in Patients Operated with Radical Hysterectomy-Wertheim-Meigs
 Stojovski M., Naumov J., Milanova E., **Businoska G.**, Nikolovska E.
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
10. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Local Interferone Application in Treatment Of Low Risk Lesions of the Cervix
 Milanova E., Stojovski M., **Businoska G.**
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
11. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Compatibility Between Diagnostical and Postoperative Histopathological Findings in Conisated Patients
 Tanturovski D., Naumov J., Milanova E., **Businoska G.**, Palcevski Z.
 Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.
12. First Ohrid Meeting of Gynecologists and Perinatologists, June 2005, Ohrid, Macedonia.
Comparison in Presence of Human Papilloma Viruses in High and Low Risk Precancerous

Changes of the Cervix

Milanova E., Stojovski M., **Businoska G.**

Department of Gynecology and Obstetrics, Clinical Center Skopje, Macedonia.

13. XI World Congress of Perinatal Medicine, Moscow 2013, Russia

Placenta Praevia: Frequency, Morbidity, Mortality and Structure of Death

Jordancho Ivanov, **Gabriela Bushinoska- Ivanova**

Clinical Hospital Acibadem-Sistina, Skopje, Republic of Macedonia

University Clinic of Gynecology and Obstetrics- Mother Theresa, Skopje, Macedonia

14. XI World Congress of Perinatal Medicine, Moscow 2013, Russia

The Presence of Staphylococcus Aureus in Smirches Taken from Mothers with Meconial Amnion Fluid

Gabriela Bushinoska-Ivanova, Jordancho Ivanov

University Clinic of Gynecology and Obstetrics- Mother Theresa, Skopje, Macedonia

Clinical Hospital Acibadem-Sistina, Skopje, Republic of Macedonia

15. XI World Congress of Perinatal Medicine, Moscow 2013, Russia

Methods of Delivery as a Reason for Birth Thrauma

Jordancho Ivanov, **Gabriela Bushinoska- Ivanova**

Clinical Hospital Acibadem-Sistina, Skopje, Republic of Macedonia

University Clinic of Gynecology and Obstetrics- Mother Theresa, Skopje, Macedonia

16. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, 16-19 May 2013, Ohrid, Macedonia

Foliron as a Supstitution of Iron in Pregnant Women With Low Hemoglobin

Gabriela Bushinoska-Ivanova, Jordancho Ivanov

University Clinic of Gynecology and Obstetrics- Mother Theresa, Skopje, Macedonia

Clinical Hospital Acibadem-Sistina, Skopje, Republic of Macedonia

17. Days of Association of Albanian Medical Doctors in Macedonia, 26-27 September

2013 Skopje, Republic of Macedonia

Azithromycin versus Doxycycline in the Treatment of Chlamydial Cervicitis

Gabriela Bushinoska-Ivanova, Jordancho Ivanov

University Clinic of Gynecology and Obstetrics- Mother Theresa, Skopje, Macedonia

Clinical Hospital Acibadem-Sistina и др.

Стручно -апликативна дејност и дејност од посебен интерес

Ас.д-р Габриела Бушиноска Иванова е активно вклучена во секојдневната стручно-апликативна работа на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје. Уште во текот на студентските денови е активен учесник на повеќе студентски конгреси како и на меѓународен Камп Валтура за ресоцијализација на осудени лица во Пула, Република Хрватска во 1991 година. Завршила курс по кардио-пулмонална ресусституција во Скопје, 2000 г.

Учесник е на бројни домашни, европски и светски конгреси, како и стручни престои меѓу кои:

- Втор конгрес на гинеколози и опстетричари на Македонија, 28-30 септември 2003 г.,Охрид.,
- Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, 23-26 јуни 2005 г.,
- Трет конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, 16-19 мај, 2013 г.,
- Еден месец практикување перинатологија во болницата "St.Mary Hospital", Toronto, Канада, август 2002.,
- „Salzburg Weill Cornell Obstetrics and Gynecology", Салзбург, Австрија, јуни 2006.,
- „European School for Maternal, Newborn, Child and Adolescenc Health", Трст, Италија, јули 2010,
- „Maternal and Infant Health Seminar, Salzburg Medical Seminars", 9-13 јуни 2013, Австрија,
- 23 rd European Congress in Perinatal Medicine, June 2013, Paris, France
- 11 th World Congress in Perinatal Medicine, June 2014, Moscow, Russia
- 24 th European Congress in Perinatal Medicine, 4-7 June 2014, Florence, Italy и мн.други.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот ас.д-р. Габриела Бушиноска Иванова за летниот семестар 2013/2014 година, доби највисока(9,98) оценка, на анонимно спроведената анкета помеѓу студентите на Медицинскиот факултет во Скопје, која беше и највисока оцена на сите катедри за тој семестар.

Ас. Д-р Јадранка Георгиевка

1. Биографски податоци и образование

Д-р Јадранка Георгиевска е родена во Канижа, Славонски Брод, Република Хрватска, во 1964 година. Основно и средно образование завршила во Стар и Нов Дојран и во Скопје. На Медицинскиот факултет во Скопје дипломирала во 1988 година со просечен успех 9,11.

На Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје е вработена во 1990 година. Специјализација по гинекологија и акушерство завршила во 1998 година. Постдипломските студии на Медицинскиот факултет во Скопје ги завршила со просечен успех 9.31. Кандидатката активно се служи со англиски јазик и има положен ПЕТ(ниво В1) од Кембриџ- универзитет.

2. Научни, стручни и педагошки остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријава

Од вработувањето на ГАК-Скопје д-р Јадранка Георгиевска е активно вклучена во наставната активност како помлад асистент од 1995 година, а како асистент по предметот гинекологија и акушерство од 2000 година. Повеќе година била професор по предметот гинекологија и акушерство во Медицинскиот училиштен центар "Д-р Панче Караџов" во Скопје. Во 2010 година е избрана за член на испитната комисија за полагање државен испит на докторите по општа медицина

3. Научноистражувачка дејност

Д-р Јадранка Георгиевска е активно вклучена во научноистражувачката дејност на Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје од вработувањето до денес. Со самостојни и заеднички трудови досега активно учествувала на повеќе домашни и меѓународни конгреси и симпозиуми. Автор и коавтор е на повеќе научни трудови објавени во реномирани медицински списанија. Во ноември 2011 година, од страна на Министерството за здравство доделено и е звањето примариус.

Во учебната 1989/90 година започнала со постдипломски студии од областа гинекологија и акушерство. Во 2006 година успешно го одбранила магистерскиот труд, со наслов: „Влијанието на инсулинот и индексот на телесна маса врз метаболните и ендокрини промени кај пациентки со полицистичен оваријален синдром на наша популација".

Во 2012 год. на Медицинскиот факултет во Скопје ја пријавила докторската дисертација со наслов: „Рани ефекти од две лапароскопски техники на третман на оваријалните ендометриоми врз оваријалната резерва“ која ја одбранила на 29.09.2015 година.

4. Стручно-апликативна дејност

Д-р Јадранка Георгиевска активно е вклучена во стручната активност на Клиниката.

Во моментот е шеф на Ургентниот оддел со Дневна болница. Таа е активен член на: Здружението на гинеколози и обстетричари на Република Македонија (ЗГОМ), Македонското лекарско друштво (МЛД), Светското здружение на гинеколози и опстетричари (ФИГО), Европското здружение за контрацепција, како и на невладината организација "Женска акција". Добитник е на благодарница на ЗГОМ во 2011 година за активното учество во работата на Здружението. Активно се служи со англискиот јазик, а пасивно се служи со германскиот јазик. За познавањето на англискиот јазик има добиено диплома од British Council Center.

За усовршување на знаењата и вештините од областа на гинеколошката ендоскопија во 2004 година завршила Курс по гинеколошка ендоскопија во Вараждин, Р. Хрватска, во организација на Хрватското здружение по гинеколошка ендоскопија. Во 2010 година завршила Курс по гинеколошка ендоскопија во Скопје во организација на ПОБ Ремедика. Во 2010 година завршила Курс за 4Д ултразвук во Будва, во организација на Српското здружение за перинатологија.

Во 2010 година активно учествувала во Работилница за медикаментозен абортус.

Во рамките на невладината организација досега успешно реализирала проект на тема "Ургентна контрацепција" како проект-менаџер, а во 2011 година активно учествувала во реализација на проект против семејното насилство во организација на невладината организација "Женска акција".

Во 2013/2014 година, во рамките на Проектот на Министерството за здравство на Р. Македонија престојувала два месеца на едукација од областа на гинеколошката ендоскопија во Клиникум Норд во Нирнберг, Германија.

Во 2014 година престојувала еден месец на едукативен престој од областа на гинеколошката ендоскопија во Клиничкиот центар во Љубљана, Р. Словенија, преку Проект на Министерството за здравство на Р. Македонија.

Д-р Јадранка Георгиевска е активно вклучена во едукацијата на докторите на специјализација од областа гинекологија и акушерство како едукатор и коментор на повеќе доктори.

Листа на публикации:

1. Полицистичниот оваријален синдром, метаболичко заболување во гинекологијата Поповска С, **Георгиевска Ј**, Антовска В, Џајкова О, Георгиева С. Прв македонски конгрес по ендокринологија и метаболички нарушувања со меѓународно учество. Зборник на апстракти, Охрид, 18-21 октомври 2000, стр.
2. Најчести контрацептивни методи користени за регулирање на протогенезички и интергенезички интервал. Тантуровски Д, Ивановски М, **Георгиевска Ј**. XV конгрес на лекарите на Македонија, Зборник на апстракти, Охрид, 6-10 октомври 1999, стр. 359
3. Хламидијални инфекции и инфертилитет Георгиевска Ј, Палчевски Г, Ивановски М, Тантуровски Д. XV Конгрес на лекарите на Македонија, Зборник на абстракти, Охрид, 6-10 Октомври 1999, стр. 99.
4. Clearview chlamydia MF in detection of chlamydial infection in gynecology Georgievska J, Popovska S, Palcevski Z. Balcan journal of clinical laboratory, VI / 1999, page 79
5. Hysteroscopic findings in patients with infertility Dimitrov Gl, J. Tofoski, J. Georgievska, Z. Todorov, S. Sapunov, El. Matevska Book of abstracts of the IX th National Congress of Obstetrics and Gynaecology, Varna, 27-30.IX.2001, 85
6. Laparoscopic treatment of bilateral non-occlusive distal tubal disease Dimitrov Gl, J. Tofoski, Z. Todorov, J. Georgievska, El. Matevska Book of abstracts of the IXth National Congress of Obstetrics and Gynaecology, Varna, 27- 30.IX.2001, 85,86
7. Our experience with Logest – low dosage oral contraceptive from Schering J. Georgievska, S. Georgieva, J. Tofoski, S. Popovska, G. Georgievski Book of abstracts of the 7th Congress of the European Society of Contraception Genova, 10-13 April, 2002, 53
8. Хигиено-диететски резим и здравствени превентивни мерки кај пациентки со ПЦОС Георгиевска Ј, Поповска С, Антовска В, Димитров Го. Втор конгрес на лекарите од превентивна медицина на Македонија со меѓународно учество, Зборник на резимеа, Охрид, 2-5 Октомври 2002 год, стр. 689.
9. Наодите на бактериолошките анализи на цервико-вагиналните брисеви во корелација со клиничката слика Георгиевска Ј, Поповска С, Антовска В, Димитров Го, Тантуровски Д. МилеваГуржанова Т.

10. Prevention and therapy of postmenopausal atrophic bladder infection Antovska V, Popovska S, Dimitrov Go, Georgievska J, Jovanovska V. II Congress of the physicians of the Macedonian preventive medicine with the international participation , Book of abstracts, Ohrid, 2-5 October, 2002, 68
11. Transvaginal ultrasonography and Ca-125 serum levels in the diagnosis of endometrioma J. Georgievska, S. Sapunov, O. Džajkova-Levajkovic, V. Livrinova 10 th Meeting of the Balkan Clinical Laboratory Federation, Balkan journal of clinical laboratory, Ohrid, Macedonia, 17-21 September, 2002, 131
12. Correlation between serum leptin levels with body mass index and endocrine
13. variables in polycystic ovary syndrome S. Popovska, O. Džajkova-Levajkovic, J. Georgievska, S. Sapunov 10 th Meeting of the Balkan Clinical Laboratory Federation, Balkan journal of clinical laboratory, Ohrid, Macedonia, 17-21 September, 2002, 100
14. Dyslipidemia and hyperinsulinemia in patients with polycystic ovary syndrome (PCOS)
15. J. Georgievska, S. Popovska, J. Tofoski, S. Sapunov, G. Bušinowska III th National Congress of sterility, contraception and HRT with international participation, Book of abstracts, Borovec, Bulgaria, 10-13 March, 2002, 45
16. Serum leptin concentrations in women with polycystic ovary syndrome S. Popovska, J. Tofoski, J. Georgievska, S. Georgieva, O. Džajkova-Levajkovic, A. Stankov, G. Bušinowska
17. III th National Congress of sterility, contraception and HRT with international participation, Book of abstracts , Borovec, Bulgaria, 10-13 March, 2002, 35-36
18. Primary amenorrhea in a case with Laurence-Moon-Biedel syndrome J. Georgievska, S. Popovska, S. Georgieva III th National Congress of sterility, contraception and HRT with international participation, Book of abstracts, Borovec, Bulgaria, 10-13 March, 2002, 36
19. Лапароскопијата во третманот на бенигните тумори на јајникот- наш материјал
20. J.Георгиевска, Гл.Димитров, Е. Матевска, Љ. Петровски, С.Сапунов Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на абстракти, Охрид, Македонија, 23-26 Јуни 2005, 13
21. Наши искуства во ендоскопското лекување на тубарната бременост J. Георгиевска, Љ. Петровски, С. Сапунов, В. Ливринова, Б. Павловски, В. Трајковски Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на абстракти, Охрид, Македонија, 23-26 Јуни 2005, 14
22. Контрацепција кај адолесцентната популација J. Георгиевска, В. Ливринова, К. Данева, Е. Николовска Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на абстракти, Охрид, Македонија, 23-26 Јуни 2005, 40

23. Нискодозажни орални контрацептиви - ефикасност и несакани ефекти Ј. Георгиевска, С. Поповска, С. Георгиева, С. Сапунов, К. Данева, И. Ристевска Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на апстракти, Охрид, Македонија, 23-26 јуни 2005, 40
24. Концентрација на лептин кај хирзутни пациентки со полицистичен оваријален синдром: корелација со некои хормонални, метаболни и антропометриски параметри Ј. Георгиевска, С. Поповска, С. Георгиева, С. Сапунов Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на апстракти, Охрид, Македонија, 23-26 јуни 2005, 111
25. Наши искуства во третманот на акните со Csproterone acetate Ј. Георгиевска, С. Поповска, С. Георгиева, С. Сапунов, К. Данева Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози, Книга на абстракти, Охрид, Македонија, 23-26 Јуни 2005, 112
26. Влијанието на инсулинот и индексот на телесна маса врз метаболните и ендокрини промени кај пациентки со полицистичен оваријален синдром (ПЦОС) на наша популација Ј. Георгиевска Магистерски труд, Скопје, 1.2.2006 год. Магистерски труд, Скопје, 01.02.2006 год.
27. Georgievska J, Hadzi-Lega M, Sapunov S, Tofoski G, Vasilevska K. Evaluation of effect of laparoscopic treatment of ovarian endometrioma with stripping technique on ovarian reserve. Medicus.ISSN 1409-6366 UDC 61. 2014; Vol.19(3): 519-522.
28. Георгиевска Ј, Сапунов С, Хаџи-Лега М, Василевска К. Евалуација на ефектот на лапароскопскиот третман на оваријалните ендометриоми со стрипинг техника врз оваријалниот артериски проток. Архиви на јавното здравје. 2014; 6(1): 29-32.
29. Georgievska J, Sapunov S, Cekovska S, Vasilevska K. Ovarian reserve after laparoscopic treatment of unilateral ovarian endometrioma. Acta Inform Med. 2014; 22(6):371-373.
30. Georgievska J, Sapunov S, Cekovska S, Vasilevska K. Effect of two laparoscopic techniques for treatment of ovarian endometrioma on ovarian reserve. Med Arh. 2015; 69(2): 88-90.

Оценка од евалуација на студенти на Медицински факултет Скопје за учебната 2014/2015 (зимски семестар) е 9,96.

Д-р Роса Спасова

Биографски податоци

Родена е во Скопје, Македонија, 1978 година. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. Во 1996/97 година се запишала на Медицинскиот факултет, а го завршила во 2004 година со просечна оценка 8,5. Во 2009 година запишала приватна специјализација по гинекологија и акушерство. Од декември 2009 година е во редовен работен однос при ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство во Скопје. Од 30.5.2014 е специјалист по гинекологија и акушерство распределена на Одделението Родилни Сали. Од 2012 година запишла докторски студии при УКИМ, Медицински факултет – Скопје. Активно ги користи англискиот и албанскиот јазик.

Стручна активност

Вклучена е во редовните работни активности на Клиниката за Гинекологија и Акушерство. Во 2011 активно учествува во превод и обработка на Акушерски протоколи сертификирани при Министерство за Здравство.

Научноистражувачка работа

Учесник е на бројни конгреси и симпозиуми во земјава и во странство, а за овој избор за асистент докторанд ги поднесува следниве трудови:

Список на трудови за рецензија

1. Начин на породување кај пациенти со прееклампсија

Спасова.Р, Кочоски.Г, Дудеска.К, Ќаев.И

4 Конгрес на Здружението за Перинатологија на Југоисточна Европа Букурешт 2011

2. Дистрибуција на ХПВ подтипови во хистолошки докажани ЛСИЛ и ХСИЛ.

Ќаев.И, Динитров.Г, **Спасова.Р** ESGO Милано 2011

3. Предтермиско породување асоцирано со Прееклампсија

Ќаев.И, Кочоски.Г, **Спасова.Р**, Сима.А 4 Конгрес на Здружението за Перинатологија на Југоисточна Европа, Букурешт 2011

4. Епидемија на царски резови во Македонија

Ќаев.И, **Спасова.Р**, Кочоски.Г, Тофилоска.В 3 Конгрес на гинеколози и акушери во Охрид, Македонија 2013

5. Ниска родилна тежина причина поврзана со пушење во Албанска популација во Македонија. Ќаев.И,Хаџи-лега.М,Бина.А, Спасова.Р,Кочоски.Г 24 Европски Конгрес на Перинатална медицина ,Фиренца 2014

6. Дистрибуција на трудната пушачката популација во Македонија

Ќаев.И, Спасова.Р,Кочоски.Г,Ѓорески.Ј,Тофилоска.В,Сима.А 24 Европски Конгрес на Перинатална медицина ,Фиренца 2014

7. Зголемен број на амниоцентези покрај зголемената употреба на неинвазивни тестови во Македонија. Ќаев.И,Кочоски.Г, Спасова.Р,Ѓорески.Ј,Ливринова.В,Хаџи-Лега.М 14 Светски Конгрес за Фетална медицина 2015 Крит,Грција

Ас. Д -р Анета Сима

Биографски податоци и образование

Кандидатката ас. д-р Анета Сима е родена на 15.8.1973г. во Скопје, Р. Македонија. Основно образование завршила со одличен успех. Средно образование завршила во Средното медицинско училиште „Д-р Панче Караџов“ во Скопје со одличен успех, во 1992 год. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во 1998 год со просечна оцена 8,66. Од 2002 година е вработена на Клиниката за гинекологија и акушерство. Специјалистичкиот испит од областа гинекологијата и акушерството го положила на 22.12.2009 год. Во 2008 г. е избрана за помлад асистент по предметот гинекологија и акушерство. Солидно го владее англискиот јазик и поседува сертификат Preliminary English, Cambridge-PET (B1).

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.939 од 2008 г., како и вкупните научни, стручни и педагошки остварувања од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Наставно- образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицинскиот факултет, кандидатката ас. д-р Анета Сима успешно изведува практична настава на прв циклус студии на студиската програма по општа медицина и стоматологија, по предметот гинекологија и акушерство, како и на студиските програми за Високата школа за медицински сестри/ техничари од 2008 год.

Научноистражувачка дејност

Ас. д-р Анета Сима е автор и коавтор на дваесетина апстракти и неколку трудови објавени во домашни и странски списанија. Во прилог се набројани:

1. Procalcitonin determination and its comparison to C-reactive protein in the serum of Caesarean section patients in order to rationalize the antibiotic therapy

Blazeva K, Tofoski G, Todorovski C, **Sima A.**

Faculty of Medicine, Skopje, FYROM, Department of Gynecology and Obstetrics

Fourth South East European Congress in Perinatal Medicine, 2005-Thessaloniki, Greece

2. Frequency and treatment of menorrhagia

A. Daneva-Markova, F. Besimi, A. Vojnika, **A. Sima**, I. Risteska, A. Bina, T. Nikolova

1st Albanian congress on obstetrics-gynaecology, march 21, 2009, Tirana, Albania

3. Smokong in pregnancy as an etiological factor of the IUGR

A. Sima, Bina A, Daneva A, Vojnika A, Nikolova T.

1st Albanian congress on obstetrics-gynaecology, march 21, 2009, Tirana, Albania

4. Rate of maternal and fetal injuries during vaginal delivery in macrosomic

fetuses- 1st Albanian congress of obstetrics-gynaecology, Tirana, Albania

A. Vojnika, S. Jovcevski, I. Risteska, A. Daneva, **A. Sima**, T. Nikolova, A. Bina

5. Macrosomic fetus (> = 4500 g)-is vaginal delivery to be conduct

I. Samardziski, G. Adamova, T. Mileva, K. Trajkova, G. Tofoski, T. Nikolova, **A. Sima**

20th European congress of Ob. and Gyn. and 18th Portugese congress of Ob. and Gynecology

6. Vaginal pH value in women with signs of preterm delivery

K. Trajkova, G. Adamova, I. Samardziski, S. Jovcevski, E. Dzikova, T. Gurzanova, M. Hadzi-

Lega, V. Jovanovska, V. Livrinova, B. Pavlovski, D. Dabeski, **A. Sima**, I. Todorovska, I. Suplinovska

XXII European Congress of Perinatal Medicine, Granada, Spain, May 26-29, 2010

7. Risk factors associated with hyperemesis gravidarum

A. Vojnika, A. Bina, I. Risteska, T. Nikolova, **A. Sima**, A. Daneva, L. Sazdovska

7th national congress of Turkish maternal fetal medicine and perinatology

Sep 26-29,2010, Istanbul

8.The effect of smoking and hypertensive disorders on abruptio placentae

Sima A, Vojnika A, Bina A, Trajkova K, Daneva A, Risteska I.

7th national congress of Turkish maternal fetal medicine and perinatology

Sep 26-29,2010, Istanbul

9.The importance of the ASCUS findings in PAP-smear

A.Sima, G.Kocoski,D.Dabeski, I.Kaev

1st International congress for the prevention and treatment of early cervical cancer,

24-26.01. 2013, Zagreb, Croatia

10.Syderopenic anaemia in pregnancy:associations with parity, abortions and child spacing

A.Sima, I.Todorovska, E. Nikolovska, I.Kaev, A. Bina

The 4th Congress of the South-East Eorpean Society of Perinatal Medicine

18-22 May, 2011, Bucharest, Romania

11.Signification of measurement of the cervical length by ultrasound for successful induction of labour

A.Sima, E.Nikolovska, I.Todorovska, K.Trajkova

The 4th Congress of the South-East Eorpean Society of Perinatal Medicine

18-22 May, 2011, Bucharest, Romania

12. Pregnancy outcome in women before and after cervical conisation

A.Sima, S.Simeonova, I.Kaev, A. Bina

News in human reproduction, 02-03.12. 2011, Belgrade, Serbia

13. Our experience in contraceptive counselling of patients in reproductive age

Georgievska J, Sapunov S, Popovska S, Antovska V, Dimitrov Go, **Sima A**

XIII National Congress of infertility, contraception, hormone replacement therapy and

Gynecological endoscopy-march 8-9th, 2012, Borovetz, Bulgaria

14. Pre-term delivery in association with preeclampsia

Kjaev I, Kocoski G, Spasova R, **Sima A**.

The 4th Congress of the south-East European Society Of perinatal Medicine, 18-22 May, Bucharest, Romania, 2011

15. Levels of haptoglobin as a predictor of severe preeclampsia

Todorovska I, Samardziski I, Livrinova V, **Sima A**, Dabeski D.

The 4th Congress of the SEESPM, 18-22 May, 2011, Bucharest, Romania

16. Histologic differentiation of metrorrhagia in menopausal patients

Sima A, Georgievska J, Hadzi Lega M, Trajkova K, Vojnika A, Simeonova S.

3rd Congress of Ob/Gyn in Macedonia, 16-18 May, 2013 Ohrid, Macedonia

17. Evaluation of patients with ectopic pregnancy treated with Metotrexat at the University Clinic of Ob/Gyn in Skopje, Macedonia

Sima A, Georgievska J, Nastoska B, Trajkova K, Pavlovski B, Risteska I.

3rd Congress of Ob/Gyn in Macedonia, 16-18 May, 2013 Ohrid, Macedonia

18. PH of vagina and cervical length in patients with abortus imminens

Trajkova K, Georgievska J, Hadzi Lega M, Pavlovski B, **Sima A**, Risteska I.

3rd Congress of Ob/Gyn in Macedonia, 16-18 May, 2013 Ohrid, Macedonia

19. Ebstein anomaly-outcome of pregnancy

Jovanova D, Kjaev I, **Sima A**, Churlinov K.

3rd Congress of Ob/Gyn in Macedonia, 16-18 May, 2013 Ohrid, Macedonia

20. Chronic myeloid leukaemia in pregnancy- case report

Samardziski I, Simeonova S, Livrinova V, Hadzi Lega M, Stojanovski Z, **Sima A**

3rd Congress of Ob/Gyn in Macedonia, 16-18 May, 2013 Ohrid, Macedo

Стручно- апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Ас. д-р Анета Сима активно е вклучена во стручно- апликативната работа на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Ургентен оддел и дневна болница.

Следат пократки усовршувања и едукации, и тоа следниве :

- ESGO (Perspectives of gynecologic oncology- colposcopy session, Ohrid, 2008)
- ESHRE Campus (Recurrent implantation failure, Varna, Bulgaria, 27-28. 09. 2009)
- Ian Donald Course (Advances in ultrasound, Budva, Montenegro, 09-10. 05. 2010)
- Ian Donald School of ultrasound(Ohrid, Macedonia, 29-30.09. 2012)
- International Conference, Human Reproduction- Novel technologies, 27.09.2014, (Bucharest, Romania)
- New points in human reproduction(Belgrade, Serbia, 2013 , 2014)

Ас.д-р Анета Сима била во два наврата на едукативен престој во траење од 1 месец

1. Iakentro Clinic Thessaloniki, Greece (IVF procedures), May, 2013
2. Interbalkan Medical Centar Thessaloniki, Greece(IVF et Endoscopic procedures) November, 2014

Ас.д-р Анета Сима е акредитиран испитувач при Лекарската комора на Македонија за стручен испит за доктори на медицина за стекнување на основна лиценца.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката ас. д-р Анета Сима, за зимскиот семестар од 2014/2015 година доби оценка (9,80) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет во Скопје.

Д-р Јосиф Ѓорески

Биографски податоци

Роден е на 30.10.1982 г. во Скопје

Средно образование завршил во ДСУ Гимназија „Раде Јовчевски - Корчагин“, со одличен успех.

Дипломирал на 15.6.2007год на Медицинскиот факултет во Скопје со просек 9,2.

Од 20.5.2008 год започнал Специјализација по гинекологија и акушерство.

Од 13.5.2011 год. вработен е на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство како лекар на специјализација.

Специјалистичкиот испит го положил на 2.9.2014 год. и се стекнал со звањето на Специјалист гинеколог -акушер.

Од април 2012 год. е запишан на трет циклус докторски студии при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во текот на работата на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство активно е вклучен во стручно-апликативната работа и секојдневните активности на Клиниката.

Активно присуствува на сите состаноци, меѓународни конгреси и курсеви на одделни здруженија во областа на гинекологијата и акушерството меѓу кои:

-“8th MEDUOG Congres”,European Accreditation Concil for Continuing Medical Education,Belgrade,Serbija(22-24септ.2011 г.)

-3rd Macedonian Ian Donald Course –Advances in Ultrasound in Obstetric,Gynecology and Neonatology,Skopje(26-29септ..2014г)

-Advanced Course in 3D/4D Ultrasound in Obstetric and Gynecology,Skopje(26септ..2014 г.)

-Cours in Neonatal Resustitution,Mynistry of health Republic of Macedonia, март2015 г.,

Одлично го познава англискиот јазик и поседувам одлични компјутерски вештини.

-PET(Preliminary englysh test),University of Cambridge,Local Examinations Syndicate,June,1997g,Skopje

Трудови за рецензија

Антепартум и постпартум биохемиски профил кај пациентки со прееклампсија Тања Николова,Горан Димитров,Наташа Николова,Иво Каев,Јосиф Ѓорески Книга на апстракти 02-05 Јуни ,2010 Охрид Македонски конгрес на кардилози

Дистрибуција на трудната пушачката популација во Македонија, Каев.И, Спасова.Р, Кочоски.Г, Ѓорески.Ј, Тофилоска.В,Сима.А 24. Европски конгрес на перинатална медицина,Фиренца, 2014

Зголемен број на амниоцентези покрај зголемената употреба на неинвазивни тестови во Македонија. Каев.И,Кочоски.Г,Спасова.Р,Ѓорески.Ј,Ливринова.В,Хаци-Лега.М; 14. Светски конгрес за фетална медицина, 2015, Крит,Грција

Д-р Ива Млахова Ѓореска

Родена е на 27.12.1985 г. во Скопје

Средно образование завршила во ДСУ Гимназија „Никола Карев“ со одличен успех, како првенец на генерацијата.

Дипломирала на 15.6.2010 год на Медицинскиот факултет во Скопје со просек 9,78.

Од 1.9.2010 год вработена е на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство во Скопје, како општ лекар, секундрец.

Од 15.4.2011 год ја започнала специјализацијата по гинекологија и акушерство и во моментот е во завршната петта година. Има тенденција на следниот конкурс да се запише на трет циклус докторски студии при Медицинскиот факултет во Скопје

Во тек на работата на ЈЗУ Клиника за гинекологија и акушерство активно е вклучена во стручно-апликативната работа и секојдневните активности на Клиниката.

Активно присуствува на сите состаноци, меѓународни конгреси и курсеви на одделни здруженија во областа на гинекологијата и акушерството, меѓу кои:

-“8th MEDUOG Congres”, European Accreditation Concil for Contuing Medical Education, Belgrade, Serbija (22-24 септ..2011г)

-3rd Macedonian Ian Donald Course –Advances in Ultrasound in Obstetric, Gynecology and Neonatology, Skopje (26-29 септ..2014г)

-Advanced Course in 3D/4D Ultrasound in Obstetric and Gynecology, Skopje (26 септ..2014г)

Одлично ги познава англискиот и словенечкиот јазик како и поседува одлични компјутерски вештини.

-PET (Preliminary english test), University of Cambridge, Local Examinations Syndicate, June, 1997г, Skopje

Ас. д-р Игор Алулоски

Биографски податоци

Ас. д-р Игор Алулоски е роден на ден 17.10.1972 год. во Скопје, Република Македонија. Основно и средно одразование завршил во Скопје. Се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје во учебната 1991/92 год. Дипломирал на ден 28.11. 1997 год со среден успех на студирање 9,00. Стручниот испит го положил во 1999 год. со што се стекнал со личинца за работа. Истата година започнал со постдипломски студии по гинекологија и акушерство кои се замрзнати за времетраење на специјализацијата. Од 5.5.2000 год. д-р

Игор Алулоски е вработен на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје, а специјализација по специјалноста Гинекологија и акушерство започнал на 15.2.2001 год. Специјалистичкиот испит го положил на ден 4.5.2005 год. со што се стекнал со звањето специјалист гинеколог-акушер. Од денот на специјализацијата во наредните 4 години работел како специјалист гинеколог-акушер на Одделението за оперативна гинекологија и гинеколошка онкологија како оделенски доктор, а од април 2009 год. го продолжил своето работно искуство на Одделението за хумана репродукција и ендоскопска хирургија. Од 23.11.2009 година ас. д-р Игор Алулоски е назначен за раководител на Одделението за оперативен блок, акушерски сали. Од 2014 год. избран е за внатрешен член на Управниот одбор на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје. Од 2009 год. па се до моментот работи на Одделението за оперативна гинекологија и гинеколошка онкологија. Специјалистичка лиценца му е издадена од страна на Лекарската комора на Македонија од 20.4.2007 год., а е обновена во 2014 год. Член е на: Здружението на гинеколози и опстетричари на Македонија (ЗГОМ), Управниот одбор на Перинатолошкото здружение на Македонија, Извршниот одбор на Здружението за колпоскопија и цервикална патологија на Република Македонија, Европското здружение за гинеколошка онкологија (ESGO). Поседува TOEFL®(Test of English as a Foreign Language™) Internet –based test (TOEFL iBT™) сертификат од 6.6.2015 год. како потврда за познавање на англиски јазик. Во моментот запишан на докторски студии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“-поле на интерес и работа на докторска теза од областа на оваријалниот карцином.

Стручно-научна активност

Ас. д-р Игор Алулоски пројавувал интерес за научна работа уште за време на студентските денови, што резултирало со изработка на 5 научни труда (од областа на микробиологија и имунологија), презентирани на македонски и други интернационални странски студентски конгреси. Во текот на специјализацијата по гинекологија и акушерство активно е вклучен во стручната работа на Клиниката. Со самостојни и заеднички трудови учествувал на неколку стручно-научни состаноци и конгреси со национален и меѓународен карактер. Во склоп на својот професионален ангажман д-р Игор Алулоски земал активно учество на домашни и меѓународни конгреси. Учествувал во: **„Програмата за трансвагинална ендоскопија, Семинар и работилница за хистероскопија и Семинар за трансвагинална лапароскопија”, одржан во Март, 2004 година во Ларнака, Кипар,** за што се стекна со *Сертификат од Европското здружение за гинеколошка ендоскопија*. Бил поканет предавач на **Вториот циклус на курсеви за Континуирана постдипломска едукација по анестезиологија под раководство на Европскиот комитет за едукација по анестезиологија (СЕЕА)** со предавање под наслов *„Мајка, дете, несакни ефекти”,* кој се одржал во **Дојран, Р. Македонија, од 13-15 Јуни, 2008 год.** Присуствувал со свој труд на **15. Интернационален Конгрес на Европското здружение за гинеколошка онкологија (ESGO)** кое се одржа во **Берлин, Германија, од 28 октомври до 1 ноември, 2007 година.** Ас. д-р Игор Алулоски бил во Организациониот одбор и учесник на **Регионалниот состанок на ESGO** на тема **„Перспектива на Гинеколошката онкологија и колпоскопска сесија”** кој се одржал од **28-30 Септември, 2007 година во Охрид, Р. Македонија.** Исто така учествувал со свој авторски труд и ако коавтор на уште неколку трудови на **16. Интернационален Конгрес на Европското здружение за гинеколошка**

онкологија (ESGO) кое се одржа во Белград, Р. Србија од 11-14 Октомври, 2009 година.

Учествувал и на **13-тото Биенале на Интернационалното здружение за гинеколошки карцином (IGCS), кое се одржало од 23 до 26 октомври, 2010 година во Прага, Република Чешка** каде што се претставил со свој труд.

Во периодот од 23.11 до 25. 12.2010 година бил на стручно научен престој во Анкара, Р. Турција, во склоп на програмата за меѓународна соработка во делот на медицинските науки, потпишана помеѓу министерствата за здравство на двете држави. Стручниот престој го изведе во **“Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Hastanesi” / “Dr. Zekai Tahir Burak болница за жени”, при што се стекна со сертификат за стручниот престој и усовршувањето од областа на гинеколошката онкологија и лапароскопска хирургија.**

Успешно ја завршил обуката по курсот одржан во Скопје, Р. Македонија, декември од 23 до 25 и 2011, за : **Quality Management Systems Internal Auditor Training Course According to ISO 9001:2008.**

Учествувал на **1th International Congress and 2nd Croatian Symposium on the Prevention and treatment of early cervical cancer, одржан на 24th-26th Јануари, 2013, Загреб, Република Хрватска.**

Во периодот Април 1, 2014-Мај 31, 2014 бил на едукативен престој како **Visiting Scholar на Division of Gynecologic Oncology in the Department of Obstetrics & Gynecology, at Von Voigtlander Women’s Hospital, University of Michigan, Ann Arbor, State of Michigan, USA** а во истовреме заврши и **observership at the University of Michigan Medical School in the Department of Obstetrics and Gynecology.**

Бил поканет предавач на **„Third Macedonian Iand Donald Course - Novelities in Ultrasound in Obstetrics, Gynecology and Neonatology** кој се одржал 26-29.9.2014 година во Скопје, Р. Македонија каде што презентирал тема под наслов **„Ultrasound scanning of the pelvis and abdomen for staging of gynecological cancers“.**

Во периодот од 15 Март до 15 Мај 2015 година бил на стручно-научен престој во **Universitätsklinikum Hamburg-Eppendorf Zentrum für Operative Medizin Klinik und Poliklinik für Gynäkologie.** За време на престојот учествувал и на **8. International Charite-Mayo Conference, Updates in Gynecology: A Global perspective** кој се одржал од 15 до 18. Април, Берлин, Р. Германија.

Член е на работната група за превод и стручна редактура на клиничките упатства од NICE, формирана од страна на Министерство за здравство на Р. Македонија со решение бр. 07-7113/1 од 05.9.2013 год.

Член е на работна група-предавачи (и тим лидер) за имплементација на 100 селектирана МБД упатства теориски и практичен дел, за спроведување на програмата за едукација на избрани лекари за 2014/2015 година, од страна на Министерството за здравство на Р. Македонија со решение бр. 04-11373 од 7.11.2014 год.

Моментов работи на работното место специјалист гинеколог-акушер на Оделението за оперативна гинекологија и гинеколошка онкологија како и раководител на Оделението оперативен блок, акушерски сали.

Рецензирани трудови за избор во звањето асистент-докторанд, во 2008 година, објавени во Билтенот на УКИМ:

1. Морфолошка структура и лапароскопски третман кај пациентки со неплодност поради дистална тубарна болест. Г. Тофоски, Гл. Димитров, **И. Алулоски**, и сор.

Втор конгрес на гинеколози и опстетичари од Република Македонија со меѓународно учество. Охрид, 28-30 Септември 2003 год., Р. Македонија

2. Complications during operative laparoscopy. **И. Алулоски**, Гл. Димитров, Г. Тофоски, Е. Николовска. *Fifth National Congress of Infertility, Contraception and Hormone Replacement Therapy with international participation. March, 14-17, 2004, Borovetz, Bulgaria*
3. Хистолошка дијагноза кај пациентки кај кои е изведена conisatio PVU. На Клиниката за гинекологија и акушерство во Скопје. **И. Алулоски**, Ј. Бабушку, Д. Иванова, Т. Гуржанова-Милева. *Прв охридски состанок на гинеколози и перинатологи, Охрид, 23-26 јуни 2005 година, Р. Македонија*

За избор на асистент-докторанд, пом. ас. д-р Игор Алулоски ги приложи следниве трудови:

1. Дијагноза и лапароскопски терапевтски модалитети на екстерната ендометриоза наши искуства. Ј. Георгиевска, Ј. Тофоски, Гл. Димитров, Г. Тофоски, **И. Алулоски**, В. Трајковски; *Втор Конгрес на гинеколози и опстетичари од Република Македонија со меѓународно учество. Охрид, 28-30 септември 2003 год., Република Македонија*
2. Лапароскопски операции на ГАК-Скопје искуство на десетгодишен материјал. Димитров Гл., Тофоски Ј., Тодоров З., Алулоски И., Трајковски В.; *Втор конгрес на гинеколози и опстетичари од Република Македонија со меѓународно учество. Охрид, 28-30 септември 2003 год., Република Македонија*
3. Ургентни состојби во акушерството, Адамова Г., **Алулоски И.**; *Зборник на аспекти 16. Конгрес на лекарише на Република Македонија со меѓународно учество, Охрид, 4-7 јуни 2003, Р. Македонија*
4. Диференцираност на малигните клетки кај ендометријален карцином, Т. Гуржанова-Милева, Ј. Бабушки, Д. Иванова, И. Алулоски, С. Јовчевски Клиника за гинекологија и акушерство во Скопје (ГАК) Прв охридски состанок на гинеколози и перинатологи на Македонија, Охрид, 2005
5. Фактори на ризик - ендометријален карцином, Ј. Бабушку, И. Алулоски, Д. Иванова, Т. Гуржанова-Милева, Е. Џикова Клиника за гинекологија и акушерство во Скопје (ГАК) ; Прв охридски состанок на гинеколози и перинатологи на Македонија, 23-26 Јуни , Охрид, 2005
6. Инциденца на малигни заболувања кај женската популација И. Алулоски, Ј. Бабушку, Д. Иванова, Т. Гуржанова-Милева, Е. Џикова Гинеколошко акушерска клиника-Скопје; Прв охридски состанок на гинеколози и перинатологи на Македонија, 23-26 Јуни Охрид 2005
7. Прв симптом кај пациентки со ендометријален карцином, Е. Џикова, Ј.Бабушку, И.

Алулоски, Д. Иванова, Т. Гуржанова-Милева Гинеколошко акушерска клиника-Скопје Прв Охридски состанок на гинеколози и перинатолози на Македонија, 23-26 Јуни, Охрид, 2005

8. Возраста како фактор на ризик кај пациентки со ендометријален карцином Т. Гуржанова-Милева, Ј. Бабушку, Д. Иванова, И.Алулоски, С. Јовчевски, Прв Охридски состанок на гинеколози и перинатолози на Македонија, 23-26 Јуни Охрид 2005
9. **Advanced ovarian cancer: survival and prognostic factors after first line surgery and paclitaxel-carboplatin chemotherapy** J. Babusku¹, I. Aluloski¹, S. Veljanovska², G. Petrovska¹; ¹Department of Obstetrics and Gynecology, ²Institute for Oncology and Radiotherapy, University Hospital-Clinical Center-Skopje, Macedonia, 15th International Meeting of the European Society of Gynaecological Oncology (ESGO) , October 28- November 1, 2007, Berlin, Germany
10. Prognostic index as a parametar for postoperative treatment planing in operated patients for invasive cervical cancer. **Aluloski**, J. Babusku, N. Basevska, D. Ivanova-Panova; *16th International Meeting of the European Society of Gynaecological Oncology (ESGO) , October 11- 14, 2009, Belgrade, Serbia*
11. Proximal type epitheloid sarcoma of the vulva - case report and review of the literature **I. Aluloski** ¹ J. Babusku ², N. Bashasha ³, D. Ivanova ¹; ¹Gynecologic Oncology, University Clinic of Gynecology and Obstetrics, ²General Hospital Remedica, ³Department for Histology and Clinical Citology, University Clinic for Radiotherapy and Oncology, Skopje, R. Macedonia ; *IGCS 13th Biennial Meeting, Prague, October 2010*

Д-р Александра Стојовска Лазарова

Биографски податоци

Д-р Александра С.Лазарова е родена на 15.2.1980 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. Во 2004 година дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје со просек 9.87 и била наградена како студент на генерацијата. Во текот на студиите учествувала со научни трудови на повеќе интернационални студентски конгреси во земјата. Во учебната 2004/2005 г. се запишала на постдипломски студии на Медицинскиот факултет во Скопје од областа на гинекологијата и акушерството, а во октомври 2005 г. започнала со приватна специјализација по гинекологија и акушерство. Во април 2006 г. била примена во редовен работен однос на Клиниката за гинекологија и акушерство каде што сеуште работи. Од 2008 г. е избрана за помлад асистент на Катедрата по гинекологија и

акушерство при Медицинскиот факултет во Скопје. Од октомври 2010 г. е специјалист по гинекологија и акушерство и активно учествува во сите активности на македонските лекарски здруженија од областа на гинекологијата и акушерството. Од октомври 2011 г. е запишана на трет циклус (докторски) студии при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ Скопје, студиска програма- клиничка медицина.

Одлично го владее англискиот јазик и поседува Сертификат за B2-nivo,PET(Cambridge English Level 1 Certificate in ESOL International(Preliminary)),Council of Europe.

Стручно-научна активност

Д-р Александра С.Лазарова активно е вклучена во стручната работа на Клиниката и едукативно-практичната настава по предметот гинекологија и акушерство. Има учествувано со трудови на меѓународни конгреси како и на состаноци и курсеви на одделни здруженија од областа на гинекологијата и акушерството . Во 2012 г. има остварено стручен престој во Оломоуц,Чешка (за фетална ехокардиографија) каде што се здобила со сертификат за базична фетална ехокардиографија.Член е на Fetal medicine foundation и се има здобиено со сертификат за надлежност во прв триместар од бременост, како и сертификати за учество во областа на ултразвукот.

За овој избор ги приложува следните трудови:

- 1.**Delivery outcome after prior surgical treatment of cervical dysplasia,Tret Kongres na ginekolozi i akuseri na Republika Makedonija(koavtor), мај 2013,Ohrid
- 2.**Maternal characteristics associated with failure to progress during the first stage of labour,Tret Kongres na ginekolozi i akuseri na R.Makedonija(koavtor), мај 2013,Ohrid
- 3.**С.Симеонова-Крстевска,А.Лазарова,М.Хаџи-Лега,Д.Милковски,Д.Јаневска,Болка под десен ребрен лак во втор триместар на бременост:приказ на случај,Трет конгрес на гинеколози и акушери на Р.Македонија, мај 2013,Охрид
- 4.**D.Tanturovski,M.Stojovski,A.Stefanija,A.Lazarova,M.Pejkovska,M.Tanturovski(2013);Impact of preoperative double j ureteric stenting on radical hysterectomies(OG 32)
- 5.**Vaginal birth after cesarean section(VBAC) at University Clinic of Obstetrics and gynecology,Skopje,Macedonia, Tret Kongres na ginekolozi i akuseri na R.Makedonija(koavtor), мај 2013,Ohrid
- 6.**Влијанието на обезитетот во бременоста на начинот на породување кај пациентки сопретходен царски рез, Трет Конгрес на гин Трет Конгрес на гинеколози и акушери на Р.Македонија, мај 2013,Охрид(коавтор)

7.Д-димери во бременост, Трет конгрес на гинеколози и акушери на Р.Македонија,Мај 2013,Охрид(коавтор)

8.Factors associated with parametrial involvement in patients treated for early stage cervical cancer, Трет конгрес на гинеколози и акушери на Р.Македонија (koavtor), мај 2013,Охрид

9.Ultrasonographic morphological predictors of adnexal mass malignancy,Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist Physioacta(koavtor)

10.Differentiating malignanat from benign ovarian neoplasms with the use of color and pulsed Doppler sonography,patient age and serum 125, Трет конгрес на гинеколози и акушери на Р.Македонија (koavtor), мај 2013,Охрид

11.Computed tomography or magnetic resonance imaging-our experiences in determining preoperative TNM staging of bladder cancer

12.K.Trajkova,G.Adamova,S.Jovcevski,A.Stojovska-Lazarova;Vaginal pH value in women with spontaneous preterm delivery;Acta morphol.2011;Vol 8/1;90-95

М-р д-р Миле Тантуровски

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот м-р д-р Миле Тантуровски е роден на 23.3.1982 година во Скопје, РМ. Средно образование завршил во 2000г. во гимназија „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, со одличен успех. Дипломирал на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во 2006 година со просечна оценка 9,74. Во 2007 година се запишал на специјализација по гинекологија и акушерство. Специјалистичкиот испит го положи *sum laude* во 2012 година. На Универзитетската клиника за гинекологија и акушество се вработил во 2011 година. По завршувањето на специјализацијата работи на Одделението родилни сали. Од септември 2014 година работи на Одделението за гинеколошка онкологија. Испитите од втор циклус на студии ги положил со среден успех 10,0, а во 2014 го одбрал магистерскиот труд од областа на гинекологијата и акушерството – гинеколошка онкологија, на тема “Евалуација ултразвучниот Pelvic Mass Score, во предикцијата на малигнитетот на пелвичните маси” на Медицинскиот факултет при УКИМ, Скопје, со што се стекнува со звање магистер на медицински науки.

Одлично го владее англискиот јазик и поседува сертификат за B2-ниво (University of Cambridge), а има и работно познавање на германски јазик.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Како специјалист гинеколог-акушер, м-р д-р Миле Тантуровски активно е вклучен во едукацијата на специјализанти по гинекологија и акушерство на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство.

Научноистражувачка дејност

М-р д-р Миле Тантуровски е автор и коавтор на 32 трудови и апстракти, презентирани и објавени во домашни и странски списанија.

Листа на публикации

1. Тантуровски М, Петров Ј. Лабораториска дијагностика на инфекции со *Clostridium difficile* кај клинички важни состојби. 25ти Интернационален медицински студентски научен конгрес, 2002; Охрид, Македонија.
2. Тантуровски М. Преваленца на специфични анти-*Chlamydia trachomatis* антитела во серуми од пациенти. 26^{ти} Интернационален медицински студентски научен конгрес; 2003; Охрид, Македонија
3. Тантуровски М, Ристевска Г. Бактериолошки наод во урини од пациенти со трансплантиран бубрег. 27^{ми} Интернационален медицински студентски научен конгрес; 2004; Охрид, Македонија
4. Ристевска Г, Тантуровски М. Хронични црнодробни заболувања од вирусно потекло во материјалот на ГЕХ клиника во периодот 2001-2003 година. 27^{ми} Интернационален медицински студентски научен конгрес; 2004; Охрид, Македонија
5. Filipovic D, Tanturovski M. Descriptive epidemiological analysis of the hospitalised alcohol-addicts on the territory of Skopje in the period 1997-2003. 7th Balkan Congress of Medicine and Dentistry for Students and Young Doctors; 2004; Ohrid, Macedonia
6. Tanturovski M, Filipovic D. Immunohistochemical detection of occult colorectal cancer micrometastases. 7th Balkan Congress of Medicine and Dentistry for Students and Young Doctors; 2004; Ohrid, Macedonia
7. Filipovic D, Tanturovski M. Persons addicted to psychoactive substances in the period 1997-2003-Hospital treatment. 28th International Medical Students' Scientific Congress; 2005; Ohrid, Macedonia
8. Tanturovski M, Filipovic D, Cvetanovska V. Nickel sensibilisation in the young population. 28th International Medical Students' Scientific Congress; 2005; Ohrid, Macedonia
9. Tanturovski M, Balakaposka V, Cvetanovska V. Correlation between the results obtained by PAP smears and biopsy in the detection of premalignant and malignant cervical lesions. 28th International Medical Students' Scientific Congress; 2005; Ohrid, Macedonia
10. Belakaposka V, Tanturovski M. C-Reactive protein, leucocyte count and SAPS II in patients with sepsis and severe sepsis. 28th International Medical Students' Scientific Congress; 2005; Ohrid, Macedonia

11. Tanturovski M. Contrast – enhanced Fast Fluid attenuated Inversion Recovery MR Imaging in early detection of brain metastases. 2005; Wold Federation of Scientists Project.
12. Stojovski M, Tanturovski D, Tanturovski M. Advantages of suprapubic derivation of urine over urethral derivation of urine in patients with invasive carcinoma of the cervix treated with radical abdominal hysterectomy by Wertheim-Meigs. The 1st Beijing International Conference on Obstetrics and Gynecology; 2005; Beijing, China
13. Tanturovski D, Stojovski M, Tanturovski M: Differences In The Number Of Wanted And Born Children Dictated By The Religious Beliefs Of The Women. The 1st Beijing International Conference on Obstetrics and Gynecology; 2005; Beijing, China
14. Tanturovski D, Stojovski M, Milanova E, Palchevski Z, Tanturovski M, Besimi F, Rufati N. Fertility Regulation In Women With Different Religious Beliefs In Macedonia. 9th Congress Of The European Society Of Contraception; 2006
15. Tanturovski M, Stojovski R. Contraceptive methods most frequently used for controlling the protogenesical interval. 29th International Medical Students' Scientific Congress; 2006; Ohrid, Macedonia
16. Stojovski R, Tanturovski M. Optimal interval for administration of emergency postcoital contraceptive pills. 29th International Medical Students' Scientific Congress; 2006; Ohrid, Macedonia
17. Stojovski M, Palchevski Z, Tanturovski D, Lazarova A, Tanturovski M: Conization With And Ultrasound Scalpel And Histo-Pathological Interpretation Of The Incision Margins. 15th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology, October 2007
18. Stojovski M, Tanturovski D, Palchevski Z, Lazarova A, Tanturovski M. Cost-effectiveness of Suprapubic Derivation of Urine Over Urethral Derivation in Patients treated With Radical Abdominal Hysterectomy by Wertheim-Meigs. 15th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology, October 2007
19. Tanturovski D, Grdanoska T, Petrovska M, Stojovski M, Tanturovski M. Presence of Chlamydia Trachomatis in the Women's Urethra During a Concomitant Generic Infection of Cervix Uteri. Maced J Med Sci. 2008;1(1):41-3
20. Stojovski M, Tanturovski D, Palchevski Z, Trajkovski V, Janeva R, Tanturovski M, Milenkova S, Lazarova A: Invasive hydatiform mole in the fallopian tube in a perimenopausal woman- a case report; 16th International meeting of the European society of gynaecological oncology in Belgrade on October 11-14, 2009
21. Stojovski M, Tanturovski D, Trajkovski V, Palchevski Z, Milenkova S, Tanturovski M, Janeva R, Lazarova A, Basheska N: Atypic smooth muscle tumor of the vulva - a case report; 16th International meeting of the European society of gynaecological oncology in Belgrade on October 11-14, 2009
22. Тантуровски Д, Стефанија А, Павловски Б, Кочоски Г, Тантуровски М: Инциденца на прееклампсијата и нејзиното влијание врз стапката на прематуритет - приказ на состојбата на клиниката за гинекологија и акушерство - скопје во тригодишен период; Physioacta 2009; 3(2): 103-11
23. Тантуровски М, Стојовски М, Стефанија А, Лазарова А, Тантуровски Д: Дистрибуција на хуман папилома вирус (HPV) типови кај пациентки со позитивни цитолошки размаски; Physioacta 2010; 4(1): 179-89

24. Stojovski M, Tanturovski D, Lazarova A, Tanturovski M: Yolk Sac Tumor Of The Ovary With A Concomitant Mature Cystic Teratoma In A Nulliparous Patient: A Case Report. *Acta Morphologica* 2011;8(1):45-7
25. I.Samardziski, V.Livrinova, I.Todorovska, S.Simeonova, M.Tanturovski. University Clinic of Obstetrics and Gynecology, Intraabdominal bleeding caused by spontaneous rupture of ligamentum latum in pregnancy. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, 16-19th May 2013, Ohrid, Macedonia
26. I. AleksioskaPapestiev, M. HadziLega, A. Stefaniya, G. Kocoski, E. Nikolovska, A. Lazarova, M. Tanturovski, T. Nikolova, N. Aleksioska, A. Janushevska, V Chibisheva. Vaginal birth after caesarean section (VBAC) at University Clinic of Obstetrics and Gynecology, Skopje, Macedonia, 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, 16-19th May 2013, Ohrid, Macedonia
27. A. Stefaniya, I. AleksioskaPapestiev, G. Kochoski, E. Nikolovska, A. Lazarova, M. Tanturovski, T. Nikolova, N. Aleksioska, A. Janushevska, V. Chibisheva. Effect of Body Mass Index on pregnancy outcomes in patients with previous cesarean section, 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, 16-19th May 2013, Ohrid, Macedonia
28. Tanturovski D., Stojovski M., Stefaniya A., Stojovska Lazarova A., Pejkovska M., Tanturovski M.(2013) : Impact of preoperative double j ureteric stenting on radical hysterectomies. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, 16-19th May 2013, Ohrid, Macedonia
29. Tanturovski M., Stojovski M., Tanturovski D., Jovanovska V., Stefaniya A., Pejkovska M. (2013) Predictive value of the novel pelvic mass score in the discrimination of benign and malignant ovarian masses. 3rd Congress of Gynecologists and Obstetricians of Macedonia, Abstract Book, 16-19th May 2013, Ohrid, Macedonia
30. Tanturovski M, Stojovski M, Tanturovski D. Evaluation of color Doppler velocimetry in the prediction of adnexal mass malignancy; *Physioacta* 2014;8(2):60-8
31. Hadzi-Lega M, Markova AD, Stefanovic M, Tanturovski M. Correlation of cervical length, fetal fibronectin, pHIGFBP-1, and cytokines in spontaneous preterm birth up to 14 days from sampling. *J Perinat Med.* 2014 Dec 10 [Epub ahead of print]
32. Hadzi Lega M, Daneva Markova A, Stefanovic M, Tanturovski M. Interleukin 6 and fetal fibronectin as a predictors of preterm delivery in symptomatic patients. *Bosn J Basic Med Sci.* 2015;15(1):51-6.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

М-р д-р Миле Тантуровски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје и во едукативно-практичната настава по предметот гинекологија и акушерство. Активно учествувал на преку 20 студентски медицински конгреси, а како член на Научниот клуб “Акад. Димитар Арсов” бил организатор на 6 македонски студентски конгреси и 4 работилници за вовед во научноистражувачка работа. Како специјализат и специјалист активно учествувал и учествува на голем број стручни состаноци, симпозиуми и конгреси во земјата и во странство

Член е на извршните одбори на Македонската асоцијација за перинатална медицина при ЛКМ како и на Македонскиот огранок на Интернационалната школа за медицински ултразвук “Tan

Donald”, и активно учествува во организацијата на редовните состаноци на овие здруженија. Член е на организациониот одбор на Третиот конгрес на гинеколози и акушери на Македонија; како и на Организациониот одбор на “Перспективи на гинеколошката онкологија и колпоскопска сесија”, ESGO; член е на тимот од Универзитетска Клиника за гинекологија и акушерство Скопје за КМЕ за матични гинеколози во 2011; член е на работната група за изготвување на мајчина книшка, при Министерството за здравство на РМ; член на Работна група за формирање на Државен центар за хумана репродукција; член на Државен центар за хумана репродукција од 2013; едукатор по гинекологија и акушерство во проектот на Министерството за здравство за едукација на лекари од примарна здравствена заштита за медицина базарина на докази од 2014; член е на Лекарска комора на РМ, МЛД, национални и интернационални асоцијации од областа на акушерството, гинекологијата и перинатологијата; активно партиципира во информативни и едукативни презентации на тема репродуктивно здравје, СПИ, ХИВ/СИДА во соработка со невладини организации.

Кандидатот бил вклучен во проектот на Владата на РМ за изработка на преводи на стручна литература од областа на гинекологијата и акушерството, како и од други сродни области на медицината.

Д-р Даниела Иванова Панова

1. Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р Даниела Иванова Панова е родена на 26.11.1969 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. Студиите на Медицинскиот факултет ги завршила на 29.11.1994 година со просечен успех од 9.47. На Клиниката за гинекологија и акушерство е вработена од 1997 година.

Специјализација по гинекологија и акушерство започнала во 1998 година, а со успех го положила специјалистичкиот испит на 23.11.2001 година. Со успех ги положила сите предвидени испити од вториот циклус-постдипломски студии. Запишана е во првата генерација на трет циклус студии-докторски студии при УКИМ и во тек е на изработка на докторската теза.

Одлично го владее англискиот јазик и поседува сертификат за Б2 ниво според CEFR скалата. Има основно познавање на германскиот јазик.

2. Научно-стручни, педагошки и други остварувања до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во периодот од 1998 до 2008 година во тек на два мандата како помлад асистент учествувала во изведувањето на практичната настава по предметот гинекологија и акушерство во VIII и IX семестар за студентите по медицина.

Како специјалист д-р Даниела Иванова Панова е активно вклучена во едукацијата на специјализантите по гинекологија и акушерство.

Научноистражувачка дејност

За рецензија ги има доставено следниве трудови:

1. Иванова Д., В. Димитров, В. Јовановска, Д. Филиповски Приказ на бенигната патологија на ендометриумот кај случаи со метрорагија добиени со помошта на експлоративна киретажа. Прв конгрес на гинеколозите и опстетричарите од Република Македонија, 1998 ; Скопје
2. Антоvsка В., Димчевски Д., Баџаков Н., Чакмаков Д., Поповска С., Иванова Д. Некои колпоцистогрaфски карактеристики кај изолирана предна колпоцела придружена со стресна инконтиненција и конкомитантен спад на бешиката и уретрата; Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2000; Охрид
3. Антоvsка В., Антеvsка С.,; Баџаков Н., Илиев В., Иванова Д. Споредба на колпоцистогрaфските карактеристики кај пациентки со изолирана предно-горна колпоптоза и пациентки со десцензус на матката сдружен со предна и задна колпоптоза; Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2000; Охрид
4. Баџаков Н., В.Антоvsка, С. Стојчевски, Д.Иванова. Потврдување на типичната васкуларна аркада на вратот на мочниот меур со Доплер ехосонографија кај пациентки со уринарна стрес инконтиненција. Втор конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2000; Охрид
5. Поповска С., Д. Иванова, С.Костовска, Е. Тодоровска. Растројства на хемостазата кај пациентки со јувенилна метрорагија. Прв конгрес на трансфузиолозите на Македонија со меѓународно учество. 2000 Охрид
6. Стефанија А, С. Поповска, Ј. Георгиеvsка, Д. Иванова. Клиничка студија за испитување на етиолошки, хормонални и клинички параметри кај млади пациентки со хипоталамична стерс аменореа. Прв македонски конгрес по ендокринологија и метаболички нарушувања-со меѓународно учество. 2000, Охрид.
7. V. Stojanovska, S. Panov, N. Basheska, J. Babushku, D. Ivanova Panova, I. Aluloski, G. Dimitrov, G. Petrovska. PCR based detection of human papiloma virus I Macedonian women with cervical precursor lesions confirmed by cytology and/or histopathology. 15th Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2007 Berlin, Germany.

8. D. Ivanova Panova, J. Babushku, I. Aluloski, G. Petrovska, G. Dimitrov, V. Stojanovska, S. Panov, N. Basheska Age specific prevalence of HPV infection in Macedonian females with cervical lesions. 15th Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2007 Berlin.
9. D. Ivanova Panova, I. Aluloski, J. Babushku. Age specific prevalence of conisation. 16th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2009, Belgrade, Serbia.
10. I. Aluloski, J. Babushku, N. Basheska, D. Ivanova Panova. Prognostic index as a parameter for postoperative treatment planning in operated patients for invasive cervical cancer. 16th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2009, Belgrade, Serbia.
11. J. Babushku, D. Ivanova, E. Nikolovska, T. Gurzanova, I. Aluloski. Presentation of the prognostic index after radical hysterectomy by Wertheim Meigs and its correlation with additional radiotherapy. 16th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2009, Belgrade, Serbia.
12. E. Niklovskaa, J. babushka, D. Ivanova, T. Gurzanova, I. Aluloski. Zolk Sack tumor- case report. 16th International Meeting of the European Society of Gynecological Oncology (ESGO), 2009, Belgrade, Serbia.
13. I. Aluloski, J. Babushku, N. Basheska, D. Ivanova. Proximal type epitheloid sarcoma of the vulva-case report and review of the literature. 13th Bienal Meeting of the International Gynecologic Cancer Society (IGCS 2010), 2010, Prague, Czech republic.
14. Георгиева С., Георгиевска Ј., Иванова Д., Поповска З., Буклиоска А. Ендодермален синус тумор- Yolk sac tumor-тумор на жолчната вреќичка. Трети Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, 2013, Охрид
15. Иванова Панова Д., Дејанова Илијевска В., Георгиева јаневска С., Сапунов С., Трајковски В., Тофоски Г. Застапеност на Фон Вилебрандова болест кај пациентки8 со јувенилна метрорагија. Трети Конгрес на гинеколози и акушери на Македонија, 2013, Охрид
16. A. Atanasova Boshku, D.Ivanova Panova, S. Biljali. Plasma homocystein levels in women with Polycystic Ovary Syndrome in Republic of Macedonia .IFCC WorldLab Istanbul 2014. Clinical Chemistry and Laboratory Medicine-Book of abstracts. 2014 Istanbul, Turkey.

3. Стручно-апликативна и дејност од поширок интерес

Д-р Даниела Иванова Панова е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство во Скопје и едукативно практичната настава по предметот гинекологија и акушерство, како и едукација на специјализантите по гинекологија и акушерство.

Учествува активно на стручни состаноци, симпозиуми, стручни работилници и конгреси во земјата и во светот.

Едукатор е по гинекологија и акушерство во проектот на Министерството за здравство за едукација на лекари од примарната здравствена заштита за медицина базирана на докази од 2014 година.

Со успех ја завршила обуката за тренери на УНФПА за минимален пакет на услуги за сексуално и репродуктивно здравје во услови на кризи (MISP).

Со успех ја завршила обуката за тренери на УНФПА за развој и имплементација на клинички упатства и протоколи (SPRINT).

Активно партиципира во едукативни презентации на тема репродуктивно здравје, СПИ, ХИВ/СИДА во соработка со невладини организации.

Учествува во кампањи за давање на услуги за репродуктивно здравје на маргинализирани групи. Активно учествува во проектот за давање на гинеколошки услуги со мобилната единица за СРЗ на Министерството за здравство на мигрантите на граничниот премин Гевгелија и во центрите за баратели на азил во проектот на Министерството за здравство, Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство и невладината организација ХЕРА.

Др.Тофилоска Валентина

Биографски податоци

Родена е на 1.11.1976 год. во Гостивар. Основното образование го завршила во родниот град. Средното образование го завршила во гимназијата „Панче Попоски” во Гостивар во јуни 1995 год. со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје се запишала во учебната 1995/96год. Студиите ги завршила на 27. 9.2001година со просек 9.00. Наредната година, на 24.10.2002 година се здобила со уверение за положен стручен испит и лиценца за работа.

Стручно-научна дејност

На Клиниката за гинекологија и акушерство е во редовен работен однос од 2006- тата година. Истата година во ноември и е одобрена специјализација по гинекологија и акушерство, а во декември 2011 година се здоби со звање специјалист гинеколог- акушер. На 20.12.2006година и се одобрени постдипломски студии по гинекологија и акушерство. Активно се служи со англискиот јазик. По вработувањето е вклучена во севкупната здравствена дејност на Клиниката. Досега има дадено свој личен придонес како коавтор и

автор во повеќе научни трудови, а исто така има дадено и свој личен придонес во превод и издавање на книгата „Ултразвучен преглед помеѓу 11-13(+6)недела” на К.Николаидес при Здружението на перинатална медицина на Р.Македонија.

Научно истражувачка работа

Учесник е на бројни конгреси во земјава и во странство, а за овој прв избор за асистент-докторанд ги приложува следниве трудови за рецензија:

Список на трудови за рецензија:

1. Случај на стероиден тумор на јајчник: приказ на случај

Ј.Георгиевска, В.Антовска, С.Поповска, О.Џајкова-Левајковиќ, В.Тофилоска

Книга на апстракти, 3 Македонски конгрес по ендокринологија, дијабетес и метаболички нарушувања со меѓународно учество, 67, Охрид, 2008

2. Factors associated with operative delivery of the second vertex twin after spontaneous vaginal delivery of the first one

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika, B.Pavlovski, M.Hadzi-Lega, V.Tofiloska, A.Bina

Congress Program, the 11th World Congress on controversies in obstetrics, gynecology and infertility, 134a, Paris, France, 2008

3. Incidence and predictors of cesarean delivery for the second twin after vaginal delivery of the first twin

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika, B.Pavlovski, K.Trajkova, A.Bina, V.Tofiloska

Congress program, the 11th World Congress on controversies in obstetrics, gynecology and infertility, 134a, Paris, France, 2008

4. Congenital anomalies in twin gestations

Natasa Nikolova, Tanja Nikolova, Valentina Tofiloska, Arta Bina, Irena Suplinovska

Abstracts, Journal of perinatal medicine, the 9th World Congress of Perinatal medicine, 445, Berlin, Germany, 2009

5. Predisposing factors for preeclampsia in twin pregnancies

Tanja Nikolova, Gordana Adamova, Sasa Jovceski, Marija Hadzi-Lega, Irena Risteska, Ana Daneva, Arta Vojnika, Valentina Tofiloska, Irena Suplinoska, Natasa Nikolova

Abstracts, Journal of perinatal medicine, 9th World Congress of Perinatal medicine, 537, Berlin, Germany, 2009

6. Simplasticki miom uterusa (prikaz slucaja)

Snezana Georgieva, Slavejko Sapunov, Irena Risteska, Tanja Nikolova, Valentina Tofiloska

Novosti u humanojoj reprodukciji 2009, Simpozijum sa megunarodnim ucescem, 54, Beograd, 2009

7. Genital infection as a risk factor for premature contractions

Slagjana Simeonova Krstevska, Ljupco Petrovski, Igor samardziski, Marija hadzi Lega, Vesna Livrinova, Irena Todorovska, Kornelija Trajkova, Valentina Tofiloska, Aneta Sima, Jasmina Dimitrovska

3-third Congress of gynaecologists and obstetricians of Macedonia, Ohrid, 2013

8. Clinical implications of musculoskeletal disorders and neonatal outcome

Valentina Tofiloska, Daniela Jovanova, Kornelija Trajkova, Sladzana Simeonova, Ivo Kaev

University Clinic of obstetrics and Gynecology Skopje Turkiye Maternal Fetal Tip, Perinatoloji Dernegi VIII, Ulusal Kongressi, Istanbul, 2012

9. The effects of prenatal maternal stress on the fetus

Valentina Tofiloska, Daniela Jovanova, Gabriela Businoska Ivanova, Arta Vojnika, Irena Risteska

University Clinic of obstetrics and Gynecology Skopje

Turkiye Maternal Fetal Tip, Perinatoloji Dernegi VIII, Ulusal Kongressi, Istanbul 2012

10. Sectio Cesarean epidemic in R.Macedonia-a report from the University Clinic of Gynecology and Obstetrics in Skopje, Macedonia

Kjaev Ivo, Rosa Spasova, Kocoski Goran, Tofiloska Valentina

Turkiye Maternal Fetal Tip, Perinatoloji Dernegi VIII, Ulusal Kongressi, Istanbul, 2012

Исто така покрај приложените трудови за рецензија има дадено личен придонес и во превод на книгата „Ултразвучен преглед помеѓу 11-13(+6)недела” на К.Николаидес при Здружението на перинатална медицина на Р.Македонија.

Др. Арта Бина

Биографски податоци

Родена е на 23.3.1976год. во Куманово. Основното образование го завршила во родниот град. Средното образование го завршила во гимназијата „Гоце Делчев” во Куманово 1994 год. со одличен успех. На Медицинскиот факултет при универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје се запишала во учебната 1994 год. Студиите ги завршила на 03.4.2001 година со просек 8.6. Наредната година, на 25.12.2002 година се здоби со уверение за положен стручен испит и лиценца за работа.

Стручно-научна дејност

Во јануари 2003 год.се вработила во приватната здравствена ординанција ЗАНА како општ лекар. На Клиниката за гинекологија и акушерство е во редовен работен однос од 27.09.2004 година. Следната година, на 1.12.2005 и е одобрена специјализација по гинекологија и акушерство,а на 7.7.2011 година се здобила со звање специјалист гинеколог- акушер. Активно се служи со англискиот јазик. По вработувањето е вклучена во севкупната здравствена дејност на Клиниката. Досега има дадено свој личен придонес како коавтор во повеќе научни трудови.

Научноистражувачка работа

Учесник е на бројни конгреси во земјава и во странство, а за овој прв избор за асистент-докторанд ги приложува следниве трудови за рецензија:

Список на трудови за рецензија:

1. Vaginal delivery in twin gestation with larger twin B: postpartum neonatal condition.

A.Vojnika ,T.Nikolova, G.Adamova,Jovcevski S.,**A.Bina**
Symposium for arterial hypertension,Kumanovo, MK;2008:240

2. Fetal macrosomia correlation between mode of delivery and postpartum neonatal condition in macrosomic newborns (birth weigh>or=4000 gr).

A.Vojnika ,T.Nikolova, G.Adamova, Jovcevski S.,**A.Bina**
Symposium for arterial hypertension,Kumanovo, MK;2008:241

3. Analysis of the risk factors associated with fetal macrosomia.

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika , **A.Bina**, Kornelija T.
Symposium for arterial hypertension,Kumanovo, MK;2008:238

4. Risk of preterm delivery in twin birth weight discordance.

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika , **A.Bina**, M.Hadzi Lega
Symposium for arterial hypertension,Kumanovo, MK;2008:239

5. Factors associated with operative delivery of the second vertex twin after spontaneous vaginal delivery of the first one

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika, B.Pavlovski, M.Hadzi-Lega, V.Tofiloska, **A.Bina**
Congress Program, the 11th World Congress on controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility, 134a, Paris, France, 2008:134A

6. Incidence and predictors of cesarean delivery for the second twin after vaginal delivery of the first twin

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika, B.Pavlovski, K.Trajkova, **A.Bina**, V.Tofiloska
Congress program, the 11th World Congress on controversies in obstetrics, gynecology and infertility, 134a, Paris, France, 2008:134A

7. Congenital anomalies in twin gestations

Natasa Nikolova, Tanja Nikolova, Valentina Tofiloska, **A. Bina**, Irena Suplinovska
Abstracts, Jornal of perinatal medicine, the 9th World Congress of Perinatal medicine, 445, Berlin, Germany, 2009

8. Chorionicity in twin gestations and the risk of stillbirth

T.Nikolova, G.Adamova, A.Vojnika, B.Pavlovski, M.Hadzi-Lega, V.Tofiloska, **A.Bina**
9th World Congress of Perinatal Medicine, Berlin, Germany 2009:446

9. Peripartal and perinatal outcomes in discordant twin pregnancies.

T.Nikolova, Daneva-Markova A., A.Vojnika, **A.Bina**, Besimi F., Rufati N., Suplinoska I., Nikolova N.

XIX FIGO World Congress of Gynecology and Obstetrics, Cape Town, South Africa, 2009:S449

10. Rate of maternal and fetal injuries during vaginal delivery of macrosomic fetuses

A.Vojnika ,Jovcevski S.,Risteska I., Daneva A., Sima A.,Nikolova T., **A.Bina**
1th Albanian Congress on Obstetrics-Gynecology, Tirana, Albania 2009

11. Smoking in pregnancy as an etiological factor of the

Sima A., **A.Bina** ,Daneva A., A.Vojnika

1th Albanian Congress on Obstetrics-Gynecology, Tirana, Albania 2009

12. Frequency and treatment of Menorrhagia

Daneva Markova A., Besimi F., A.Vojnika, Sima A., Risteska I., **A.Bina** , Nikolova T.

1th Albanian Congress on Obstetrics-Gynecology, Tirana, Albania 2009

13. HPV status after operative treatment in women with CIN

G.Dimitrov , T.Nikolova, A.Daneva, A.Vojnika, **A.Bina**

16th International Meeting of the European Society of gynecologicalOncology (ESGO)-Belgrade, 2009

14. Metabolic parameters and perinatal outcomes in gestational Diabetes mellitus in women with polycystic ovarian syndrome.

M.Hadzi Lega, E.Dzikova, **A.Bina**, Z.Petanovski , T.Nikolova, N.Nikolova

XXII European Congress of Perinatal Medicine, Granada 2010

15. Bacterial vaginosis as a cause of preterm delivery

Izairi P., Demiri B., **A.Bina**, T.Nikolova,

Medicus 2008, vol X (2):5-8

16. Increased NT and normal cariotype-relation and outcomes

A.Daneva Markova, M.Hadzi Lega, **A.Bina**, T.Nikolova,,

17. Is Teenage Pregnancy a risiko of prematurity and Poor Perinatal outcome?

K.Trajkova, Gordana Adamova, I.Samardziski, E.Petkovska, D.Jovanova, Marija Hadzi-Lega, E.Dzikova, V.Trajkovski, A.Vojnika, **A.Bina**, S.Simeonova

The Journal of Maternal-Fetal and neonatal Medicine Vol.21 Suppl1.

Биографски податоци

Д-р Горан Кочоски е роден на 10.3. 1975 год. во Скопје. Основното и средното образование „МУЦ Д-р Панче Караџов“ го завршил во Скопје со одличен успех. Во учебната 1993/1994 год. се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје и дипломирал на 28.3.2006 год. со среден успех 8,6. Во септември 2002 год., стапил во редовен работен однос на Клиниката за гинекологија и акушерство, при Клиничкиот центар во Скопје, на работното место лекар, а почнувајќи од 15.4.2005 година, доделена му е специјализација по предметот гинекологија и акушерство. Во октомври 2009 год. (9.10.2009), положува специјалистички испит и се стекнува со звање, специјалист по гинекологија и акушерство. Од октомври, 2011 год. запишан на трет циклус (докторски) студии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; студиска програма – клиничка медицина.

Стручно-научна дејност

Научната дејност на д-р Горан Кочоски започнува непосредно по завршувањето на студиите, преку активно учество во проектот „Со спорт во борба против пушењето“ (мај – јуни 2002 год.) , организиран од Институтот за социјална медицина и Министерството за здравство, во рамките на светските денови на борбата против пушењето. По вработувањето на Клиниката за гинекологија и акушерство, зема активно учество во подготовката на бројни научни трудови со кои се претставува на повеќе стручни собири од национален и меѓународен карактер. Зема активно учество во организацијата на Првиот охридски состанок на гинеколози и перинатолози одржан во јуни, 2005 год. Почнувајќи од октомври 2006 год. зема активно учество во наставната дејност на Клиниката, како демонстратор на практичната настава по предметот гинекологија и акушерство за студентите по медицина и стоматологија.

Од ноември 2008 год., вклучен е во Националната работна група за развој и адаптација на клиничките упатства во перинатологијата. Во јули 2008 год. е учесник на семинарот организиран од “European School for maternal, Newborn child and Adolescent Health”, IRCCS BurloGorlo, Trieste, Italy. Од април, 2015 год. Назначен за тим лидер во рамките на проектот за едукација на матичните доктори во процесот имплементација клиничките упатства. Учесник на проектот од декември, 2014 год.

Во октомври 2014 год., назначен за член на Националната комисија за ревизија на перинаталниот и матернален морталитет. Во март 2013 год. е избран за член на Работната група за анализа на перинаталниот морталитет, во рамките на Асоцијацијата за перинатална медицина на југоисточна Европа (South-East European Society for Perinatal Medicine). Во мај 2014 год. е назначен за секретар на Здружението за Перинатална Медицина на РМ.

За потребите на конкурсот за избор на асистенти, д-р Горан Кочоски ги приложи следниве трудови:

1. Самарџиски И., Адамова Г., Палчевски З., **Кочоски Г.**, Поповска З. Породување по претходен царски рез. Втор конгрес на гинеколози и опстетричари од Република Македонија со меѓународно учество. Охрид, Македонија; 2003: 36-37.
2. Самарџиски И., Адамова Г., Палчевски З., **Кочоски Г.**, Поповска З. Вакуум и форцепс кај пациентки претходно породени со царски рез. Втор конгрес на гинеколози и опстетричари од Република Македонија со меѓународно учество. Охрид, Македонија; 2003: 37-37.
3. Tofoski G., **Kocoski G.**, Daneva K., Dabeski D., Palcevski Z. Pregnancy termination beyond 40 weeks of gestation. South East European Congress in Perinatal Medicine. Thessaloniki, Greece; 2005:71-72.
4. Tofoski G., **Kocoski G.**, Dabeski D., Daneva K. Perinatal outcome in prolonged pregnancy. South East European Congress in Perinatal Medicine. Thessaloniki, Greece; 2005: 65-66.
5. Zisovska E., Zivkovic J., Martinovska I., Daneva K., **Kocoski G.** Neonatal Early Onset Sepsis and its correlation with maternal risk factors. South East European Congress in Perinatal Medicine. Thessaloniki, Greece; 2005: 63-63.

6. E.M.Zisovska, I.B.Martinovska, G.J.Topfoski, **G.B. Kocoski**. Infants of mothers with pregnancy induced hypertension. The 7th World Congress on Controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility. Athens, Greece; 2005.
7. Tofoski G., Stankova K., Andonova I., **Kocoski G.**, Adamova G. Pregnancy termination of twin pregnancy. International forum on Birth. Rome, Italy; 2005.
8. Адамова Г., Станкова К., **Кочоски Г.** Скрининг прегледи во бременоста. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 45.
9. Тофоски Г., Станкова К., Трајковски В., Данева К., **Кочоски Г.** Завршување на бременоста кај близначка бременост. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 99-100.
10. Петровска Г., Јуруковска Л., **Кочоски Г.** Влијанието на претходниот царски рез врз родилната тежина на новороденото во наредната бременост. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 79-79.
11. Самарџиски И., Станкова К., Ристеска И., Хаџи-Лега М., Трајкова К., **Кочоски Г.** Влијание на прееклампсијата врз прематуритетот и интраутериниот застој во растот. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 78-79.
12. Јованова Д., Јуруковска Л., Петровска Г., **Кочоски Г.** Предвременото породување како компликација на повеќеплодната бременост Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 71-71.
13. Тофоски Г., Зисовска Е., Трајковски В., Данева К., Станкова К., **Кочоски Г.** Перинатален исход кај вагинално оперативно породување. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози. Охрид, Македонија; јуни 2005: 68-68.

14. Јуруковска Л., Петровска Г., **Кочоски Г.**, Кузеска К. Начин на породување по индукција со Folley катетер. Прв охридски состанок на гинеколози и перинатолози.

Охрид, Македонија; јуни 2005: 64-64.

15. Adamova G., Trajkova G., Krstevska I., **Kocoski G.** Preterm delivery: myths and facts.

Second congress of south east European society of perinatal medicina. Istanbul, Turkey; October – November 2007:24-24.

16. Spasova R, **Kocoski G.**, Dudeska K. Kaev I. Delivery mode in patients with preeclampsia.

The 4th Congress of the South-East European Society of Perinatal Medicine. Bucharest, Romania, May 2011

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По разгледувањето на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите и доставената документација, Комисијата заклучи дека сите кандидати ги задоволуваат условите за избор во звањето асистент-докторанд пропишани според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на помл. ас. д-р Весна Ливринова, помл. ас. Бориовје Павловски, помл. ас. Тања Николова, помл. ас. д-р Ана Данева Маркова, помл. ас. Габриела Бушиноска, ас. д-р Јадранка Георгиевска, помл. ас. д-р Анета Сима, помл. ас. д-р Игор Алулоски, помл. ас. д-р Александра Стојовска Лазарова, м-р д-р Миле Тантуровски и помл. ас. д-р Горан Кочоски.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, **помл. ас. д-р Весна Ливринова, помл. ас. Бориовје Павловски, помл. ас. Тања Николова, помл. ас. д-р Ана Данева Маркова, помл. ас. Габриела Бушиноска, ас. д-р Јадранка Георгиевска, помл. ас. д-р Анета Сима, помл. ас. д-р Игор Алулоски, помл. ас. д-р Александра Стојовска Лазарова, м-р д-р Миле Тантуровски и помл. ас. д-р Горан Кочоски** да бидат избрани во звањето **асистент-докторанд** по предметот гинекологија и акушерство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весна Антоvsка, с.р.
2. Проф. д-р Славејко Сапунов, с.р.
3. Проф. д-р Гордана Адамова, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СИНДРОМОТ НА СОГОРУВАЊЕ КАЈ РАЗЛИЧНИ ПРОФИЛИ ЗДРАВСТВЕНИ РАБОТНИЦИ ОД ХИРУРШКАТА ДЕЈНОСТ“ ОД М-Р АС. Д-Р ДРАГАН МИЈАКОСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 17.9.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р ас. д-р Драган Мијакоски со наслов „Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност“, во состав: проф. д-р Јордан Минов (претседател), проф. д-р Мирко Спироски (член) и проф. д-р Весна Пејоска Герасова (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р ас. д-р Драган Мијакоски, со наслов „Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност“, содржи 194 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman со македонска поддршка, со единечен проред и големина на букви 12, 202 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, а деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Вовед“. Во неа се дефинирани основните елементи на истражувањето, односно здравствените работници и штетностите и опасностите на работното место на здравствените работници, како и стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај оваа група работници. Исто така, во оваа глава се обработени барањата на работното место, организацијата на работата и организациската култура како едни од најважните фактори за појава на синдромот на согорување. Воведот завршува со презентирање на превентивните мерки за стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај здравствените работници.

Втората глава го анализира мотивот на истражувањето, односно потребата од добивање податоци за факторите кои влијаат на појавата на синдромот на согорување кај здравствените работници и податоци за можните несакани ефекти од синдромот на согорување врз здравјето на овие работници, како и од неопходноста за креирање стратегија за превенција на синдромот на согорување кај здравствените работници во нашата земја.

Во **третата глава** се дефинирани целите на истражувањето: утврдување на зачестеноста на синдромот на согорување, анализа на влијанието на стресогените фактори од работното место (карактеристики на работата, организациска култура и барања на работното место) и демографските карактеристики врз појавата на синдромот на согорување, како и евалуација на влијанието на стресогените фактори од работното место и синдромот на согорување врз здравствената состојба и животниот стил кај здравствените работници од хируршката дејност.

Во **четвртата глава** е презентирана методологијата на истражувањето на синдромот на согорување и неговите карактеристики кај здравствените работници.

Во **петтата глава** се прикажани резултатите добиени од анализата на најважните елементи и карактеристики на синдромот на согорување кај здравствените работници.

Во **шестата глава** („Дискусија“) се анализирани меѓународните студии и истражувања и нивната релација со резултатите од истражувањето на стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај здравствените работници во нашата земја.

Седмата глава („Заклучоци“) ги потврдува појдовните цели на истражувањето и е даден приказ на зачестеноста на синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност. Во секоја од болниците е утврдено дека кај значајно поголем број хирурзи и инструментарки е детектирана појава на синдромот на согорување во споредба со другите медицински сестри и админ./техн. персонал, а во општата болница и кај докторите кои не се хирурзи сигнификантно почесто се регистрира овој синдром во споредба со другите медицински сестри и админ./техн. персонал. Кандидатот заклучува дека профилот на испитаникот, односно работното место на хирурзите и инструментарките, организациските и емоционалните барања во универзитетската хируршка клиника, како и физичките барања во општата болница претставуваат предиктори на појавата на синдромот на согорување. Од друга страна, нагласено е дека тимската организациска култура има предиктивна вредност за поретка појава на овој синдром.

Емоционалната исцрпеност, емоционалните барања, работното место на хирурзите, другите доктори и инструментарките и бројот на работните часови во текот на неделата се потенцирани како предиктори на почести ризични и поретки протективни животни навики во општата болница, а во универзитетската хируршка клиника тоа е заклучено и за организациските и когнитивните барања, должината на работниот стаж на одделот и возраста. Кандидатот наведува дека сегашните здравствени тегоби во голем процент се регистрирани кај испитаниците од двете здравствени установи, освен кај медицинските сестри кои не се инструментарки од општата болница. При тоа, заклучено е дека емоционалната исцрпеност и барањата на работното место ја зголемуваат веројатноста за појава на најголем број од здравствените тегоби кај испитаниците, а тимската култура има предиктивна вредност за поретки ризични и почести протективни животни навики и поретка појава на здравствени тегоби. На крајот од заклучокот, кандидатот наведува дека бројот на работни часови во текот на неделата, физичките и емоционалните барања, работното место на хирурзите, другите доктори и инструментарките, како и работењето во општата болница имаат предиктивна вредност за поголема емоционалната исцрпеност, а емоционалните барања,

работното место на докторите кои не се хирурзи и инструментарките и работењето во општата болница имаат предиктивна вредност за повисоко ниво на негативен став кон работата кај вкупниот примерок испитаници од истражувањето.

Во **осмата глава** („Предлог - мерки“), кандидатот ја нагласува потребата за креирање, развој и имплементација на специфични организациски интервенции според принципите на акциското истражување во анализираните здравствени установи.

Предмет на истражување

Во докторската дисертација е истакната потребата за проучување на синдромот на согорување кој се идентифицира како значаен јавноздравствен проблем и во нашата средина. При тоа, даден е осврт на дефинициите на стресот поврзан со работата, синдромот на согорување, ангажирањето на индивидуата при работењето, организациската култура и барањата на работното место, а воедно се прикажани и нивните односи и врски.

Во понатамошниот дел од дисертацијата детално се опишани димензиите на синдромот на согорување, факторите кои доведуваат до негова појава и развој, како и потенцијалните ефекти врз изведувањето на работните задачи и здравјето на работниците. При тоа, назначена е и поврзаноста помеѓу овој синдром и ангажирањето на индивидуата при работењето, а особено внимание е посветено на асоцијацијата на организациската култура и синдромот на согорување. Ваквите сознанија се поткрепени со цитати од домашни и светски студии кои го проучуваат стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај здравствените работници.

Оттука произлегува и предметот на истражувањето кој вклучува процена на влијанието на различни стресогени фактори од работното место на појавата и зачестеноста на синдромот на согорување, како и евалуација на влијанието на синдромот на согорување на појавата на различни несакани ефекти (појава на сегашни здравствени тегоби и почести ризични и поретки протективни животни навики) кај здравствените работници.

Предметот на дисертацијата, покрај ова, вклучува и конкретен и јасен опис на предлог-мерките за превенција на стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај здравствените работници во нашата земја.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Синдромот на согорување претставува психолошки синдром кој вклучува пролонгиран одговор на психолошките барања и хроничните интерперсонални стресогени фактори на работното место. Тој обично се интерпретира како резултат на вложувањето на големи напори при работењето со недостаток на соодветни периоди на закрепнување. Во услови кога барањата на работното место се големи, а ресурсите се сведени на минимум, ризикот за појава на синдромот на согорување е голем. За разлика од еднодимензионалниот модел на стресот, синдромот на согорување во студиите фокусирани на оваа област се опишува преку двете клучни димензии: емоционална исцрпеност и негативен став кон работата.

Работното преоптоварување и работата под временски притисоци, продолженото и непредвидливото работно време, недостатокот на контрола над работата, несигурноста на работата, недостатокот на можности за напредување, одговорноста за луѓето и лошата организациска култура можат да доведат до појава на синдром на согорување кај здравствените работници, како и развој на психички и психосоматски нарушувања.

Професионалните штетни фактори кај здравствените работници од различни профили и различни дејности во текот на долги години се иследувани и во нашата земја од страна на Институтот за медицина на трудот на РМ-Скопје. Според податоците од нашите истражувања, како најзначајни стресогени фактори од работното место се издвојуваат: работата со болни со инфективни болести, работата со болни со непредвидливо однесување, работата со неизлечливи болести, ниското вреднување, малите можности за професионално напредување, како и недостатоците во организацијата на работата. Во овие студии се нагласува дека емоционалните промени се детектирани кај половина од медицинските сестри кои работат во хируршката дејност.

Во текот на последните години спроведени се голем број на студии кои го проучуваат стресот поврзан со работата и синдромот на согорување кај здравствените работници. Резултатите од овие истражувања покажуваат дека една петтина од иследуваните доктори од хируршката дејност имаат големо работно оптоварување поради соочувањето со големи барања на работното место. Показано е дека задоволството од работата и добрите меѓучовечки односи имаат превентивен ефект кон дејството на стресот поврзан со работата. Како најзначајни стресогени фактори кај здравствените работници од болниците се истакнуваат лошата организација на работата и големото оптоварување со работата, а како најважни фактори кои доведуваат до појава на синдромот на согорување кај докторите стажанти се детектираат временските притисоци, недостатокот на контрола над работата и лошите интерперсонални односи.

Според податоците од светската литература, стресот поврзан со работата е асоциран со појава на голем број емоционални, когнитивни, бихејвиорални и физиолошки манифестации. Детектирана е сигнификантна позитивна корелација помеѓу стресогените фактори од работното место и висината на емоционалната исцрпеност и негативниот став кон работата кај медицинските сестри. Од друга страна, студиите покажуваат и дека нискиот квалитет на работниот живот кај докторите е асоциран со појава на високи нивоа на емоционална исцрпеност.

Сето горенаведено даде придонес кон главниот мотив на истражувањето, а тоа е потребата од добивање податоци за факторите кои влијаат на појавата на синдромот на согорување кај здравствените работници и податоци за можните несакани ефекти од синдромот на согорување врз здравјето на овие работници, како и од неопходноста за креирање стратегија за превенција на синдромот на согорување кај здравствените работници во нашата земја.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето претставува студија на пресек на различни профили здравствени работници од хируршката дејност, при што вклучени се 180 испитаници од универзитетска хируршка клиника (40 хирурзи, 40 инструментарки, 30 доктори кои не се хирурзи, 30 медицински сестри кои не се инструментарки и 40 лица кои работат како административен и технички персонал) и 150 испитаници од општа болница (30 хирурзи, 30 инструментарки, 30 доктори кои не се хирурзи, 30 медицински сестри кои не се инструментарки и 30 лица кои работат како административен и технички персонал). Применети се следниве валидизирани и стандардизирани прашалници: *Прашалник за демографските податоци и податоците за карактеристиките на работата*, *Прашалник за организациската култура*, *Прашалник за барањата на работното место*, *Maslach Burnout Inventory (MBI)*, *Utrecht Work Engagement Scale (UWES)* и *Прашалник за животно стил и здравствена состојба на испитаниците*. Добиените податоци се статистички обработени со дескриптивно-статистички и инференцијално-статистички методи (*Pearson*-ов χ^2 тест, *t*-тест за независни примероци, биваријантна анализа, линеарна и логистичка регресиона анализа) со цел добивање комплексна слика за појавата, детерминантите и ефектите на синдромот на согорување.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од актуелното истражување се прикажани во три дела. Во првиот дел се презентирани разликите помеѓу групите од Универзитетската хируршка клиника (УХК) во однос на демографските карактеристики, карактеристиките на работата и клучните варијабли на истражувањето (димензии на синдромот на согорување и ангажирањето при работењето, организациска култура, барања на работното место, ризичен и протективен животен стил, употреба на таблети и присуство на здравствени тегоби). Во овој дел се прикажани и резултатите од биваријантната анализа помеѓу одделни варијабли. Исто така, демонстрирани се и резултатите од тестирањата на серија модели на линеарна и логистичка регресија за утврдување на предиктивната вредност на одделни фактори за висината на емоционалната исцрпеност и негативниот став кон работата, предиктивната вредност на димензиите на синдромот на согорување за висината на компонентите на ангажирањето на индивидуата при работењето, влијанието на одделни фактори во

појавата на синдромот на согорување, улогата на стресогените фактори од работното место како предиктори на одделни елементи на животниот стил и употребата на таблети, како и предиктивната вредност на поедини фактори за појава на здравствените тегоби кај испитаниците од универзитетската хируршка клиника. Во вториот дел се прикажани резултатите од слична анализа изведена кај испитаниците од општата болница (ОБ), додека третиот дел ги демонстрира разликите помеѓу испитаниците од двете здравствени установи во однос на иследуваните варијабли. Покрај тоа, тука се презентирани и резултатите од тестирањето на збирните модели на регресионата анализа за предиктивната вредност на одделни фактори за висината на емоционалната исцрпеност и негативниот став кон работата кај вкупниот примерок испитаници од истражувањето.

Според податоците од студијата, синдромот на согорување е регистриран кај 15 (37,5%) хирурзи, 5 (16,7%) доктори кои не се хирурзи, 14 (35%) инструментарки, 3 (10%) медицински сестри кои не се инструментарки и 2 (5%) испитаници од админ./техн. персонал од универзитетската хируршка клиника и кај 14 (46,7%) хирурзи, 13 (43,3%) доктори кои не се хирурзи, 11 (36,7%) инструментарки, 5 (16,7%) медицински сестри кои не се инструментарки и 1 (3,3%) испитаник од админ./техн. персонал од општата болница. При тоа, утврдено е дека во секоја од болниците кај значајно поголем број хирурзи и инструментарки е детектирана појава на синдромот на согорување во споредба со другите медицински сестри и админ./техн. персонал ($p=0,001$ во УХК; $p<0,001$ во ОБ), додека во општата болница и кај докторите кои не се хирурзи (43,3%) сигнификантно почесто се регистрира овој синдром во споредба со медицинските сестри кои не се инструментарки (16,7%) и админ./техн. персонал (3,3%). Во студијата е покажано дека во двете здравствени установи, хирурзите и инструментарките имаат сигнификантно повисоко ниво на емоционална исцрпеност во споредба со медицинските сестри кои не работат на хирургија и админ./тех. персонал, а админ./техн. персонал има сигнификантно пониско ниво на емоционална исцрпеност во споредба со сите останати анализирани групи работници (Welch $F=31,84$, $p<0,001$ во УХК; Welch $F=43,76$, $p<0,001$ во ОБ). Во општата болница е утврдено дека покрај хирурзите и инструментарките, и докторите кои не се хирурзи (25,7) имаат сигнификантно повисоко ниво на емоционална исцрпеност во споредба со медицинските сестри кои не работат на хирургија (17,97) и админ./тех. персонал (5,89). Дополнително, покажано е дека во двете болници, админ./техн. персонал има сигнификантно пониско ниво на негативен став кон работата во споредба со сите останати анализирани групи, а во УХК, инструментарките имаат сигнификантно повисоко ниво на негативен став кон работата во споредба со другите медицински сестри ($p<0,001$ во двете болници).

Во ова истражување е регистрирано дека испитаниците од ОБ (ЕИ=21,4) во споредба со испитаниците од УХК (ЕИ=18,5) имаат значајно повисоко просечно ниво на емоционална исцрпеност ($p=0,04$) и дека тие во значајно поголема мера ја доживуваат својата болница како установа со тимска организациска култура ($p<0,001$). Спротивно на тоа, се истакнува дека испитаниците од УХК (3,48) во споредба со испитаниците од ОБ (3,29) ги доживуваат физичките барања на работното место како значајно повисоки ($p=0,017$). Во поглед на барањата на работното место, детектирано е дека физичките барања во УХК и физичките и когнитивните барања во ОБ се сигнификантно повисоки во споредба со другите барања на работното место.

Резултатите од серијата регресиони анализи реализирани во текот на истражувањето покажуваат дека профилот на испитаникот, односно работното место на хирурзите и инструментарките претставува сигнификантен предиктор на појавата на синдромот на согорување (χ^2 на моделот во УХК = 19,7; $p=0,001$; χ^2 на моделот во ОБ = 17,96; $p<0,001$) и има предиктивна вредност за повисока емоционална исцрпеност (R^2 за моделот во УХК = ,294; R^2 за моделот во ОБ = ,376) во двете здравствени установи, додека работното место на докторите кои не се хирурзи претставува предиктор само на повисока емоционална исцрпеност. Од друга страна, утврдено е дека работата во ноќна смена има предиктивна вредност за повисока емоционална исцрпеност кај испитаниците од двете болници (R^2 за моделот во УХК = ,139; R^2 за моделот во ОБ = ,132) и предиктивна вредност за повисок негативен став кон работата кај испитаниците од ОБ ($\beta=,24$; $p<0,05$) (R^2 за моделот = ,105). Но, истражувањето покажува дека овој фактор во едната болница е сигнификантен предиктор за појава на синдромот на согорување, а во другата не. Организациските

и емоционалните барања кај испитаниците од универзитетската хируршка клиника, како и физичките барања на работното место кај испитаниците од општата болница се детектирани како сигнификантни предиктори за појава на синдромот на согорување и имаат предиктивна вредност за повисока емоционална исцрпеност, додека организациските барања во универзитетската хируршка клиника и физичките и организациските барања во општата болница имаат предиктивна вредност за повисок негативен став кон работата.

Спротивно на ова, во рамките на актуелната студија, тимската организациска култура е издвоена како сигнификантен предиктор за намалена појава на синдромот на согорување (χ^2 на моделот во УХК = 11,98; $p < 0,01$; χ^2 на моделот во ОБ = 19,11; $p < 0,001$) и истата има предиктивна вредност за пониска емоционална исцрпеност (R^2 за моделот во УХК = ,303; R^2 за моделот во ОБ = ,173) кај испитаниците од двете болници.

При анализата на предиктивната вредност на демографските карактеристики на испитаниците и карактеристиките на нивната работа, утврдено е дека кај работниците од општата болница, бројот на работни часови во текот на неделата претставува сигнификантен предиктор на повисока емоционална исцрпеност, а спротивно на тоа, возраста е регистрирана како значаен предиктор на пониско ниво на негативен став кон работата.

Резултатите од тестирањето на моделите на логистичката регресија јасно покажуваат дека емоционалната исцрпеност, емоционалните барања, работното место на хирурзите, другите доктори и инструментарките и бројот на работните часови во текот на неделата имаат предиктивна вредност за почести ризични и поретки протективни животни навики кај испитаниците од ОБ, а во УХК се истакнуваат уште и организациските и когнитивните барања, должината на работниот стаж на одделот и возраста како предиктори на животниот стил и употребата на таблети. Покрај тоа, работата во нокна смена кај испитаниците од двете болници е издвоена како единствен предиктор на поголем број испиени кафиња во текот на денот.

Интересен податок од конкретното истражување е добиениот резултат дека сегашните здравствени тегоби во голем процент се регистрирани кај испитаниците од двете здравствени установи (кај над 50% од испитаниците од секоја иследувана група), освен кај медицинските сестри кои не се инструментарки од општата болница. При тоа, утврдено е дека во рамките на двете здравствени установи кај инструментарките во споредба со одредени групи испитаници значително почесто се јавуваат главоболките, болките во долните екстремитети, целосниот замор и стресот.

Во насока на детектирање на сигнификантните предиктори на појавата на здравствените тегоби кај испитуваните работници се издвојуваат емоционалната исцрпеност, барањата на работното место и женскиот пол (само кај работниците од универзитетската хируршка клиника) и за нив е потврдено дека ја зголемуваат веројатноста за појава на најголем број од здравствените тегоби кај испитаниците од двете здравствени установи. Спротивно на ова, регистрирано е дека тимската организациска култура има предиктивна вредност за поретки ризични и почести протективни животни навики, а воедно ја намалува и веројатноста за појава на здравствените тегоби кај испитаниците.

При реализацијата на целите на студијата, покажано е и дека димензиите на синдромот на согорување имаат предиктивна вредност за помало ангажирање на индивидуата при работењето, но добиените резултати покажуваат непостојаност на ваквата врска.

На крајот од главата „Резултати“, во збирните модели за утврдување на предиктивната вредност на поедини фактори за висината на емоционалната исцрпеност и негативниот став кон работата кај вкупниот примерок испитаници од истражувањето, наведено е дека бројот на работни часови во текот на неделата ($\beta = ,12$; $p < 0,05$), физичките ($\beta = ,23$; $p < 0,001$) и емоционалните ($\beta = ,16$; $p < 0,05$) барања на работното место, работното место на хирурзите ($\beta = ,16$; $p < 0,05$), другите доктори ($\beta = ,26$; $p < 0,01$) и инструментарките ($\beta = ,43$; $p < 0,001$), како и работењето во општата болница ($\beta = ,25$; $p < 0,001$) имаат позитивна предиктивна вредност за висината на емоционалната исцрпеност кај испитаниците од вкупниот примерок. Од друга страна, детектирано е дека тимската организациска култура ($\beta = -,28$; $p < 0,05$) има негативна предиктивна вредност за емоционалната исцрпеност (R^2 за моделот = ,53). Емоционалните барања на работното место ($\beta = ,2$; $p < 0,05$), работното место на

докторите кои не се хирурзи ($\beta=,18$; $p<0,05$) и инструментарките ($\beta=,2$; $p<0,05$) и работењето во општата болница ($\beta=,17$; $p<0,05$) се утврдени како фактори со позитивна предиктивна вредност за висината на негативниот став кон работата кај испитаниците од вкупниот примерок (R^2 за моделот = ,297).

Како особено значаен резултат од истражувањето се истакнува податокот дека кај инструментарките постои 12,6 пати поголема веројатност за развој на високо/средно ниво на емоционална исцрпеност, скоро 3 пати поголема веројатност за развој на високо/средно ниво на негативен став кон работата и 3,5 пати поголема веројатност за развој на синдром на согорување во споредба со административните работници.

Со актуелната студија се постигнати поставените истражувачки цели.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Драган Мијакоски**, со наслов **„Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност“**, претставува истражување во областа **медицина на трудот/психологија на трудот**. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има цел да го утврди влијанието на стресогените фактори од работното место врз појавата на синдромот на согорување кај здравствените работници од хируршката дејност. Добиените податоци можат да се употребат за креирање, развој и имплементација на специфични организациски интервенции во здравствените установи кои се анализирани во актуелната студија. Со оглед на сеопфатноста на студијата и вклучувањето во анализите на испитаници од здравствени установи од различен тип, од едно вакво истражување можат да имаат корист не само конкретните болници, туку и други здравствени установи од државата и пошироко. Со ова истражување е потврдено дека синдромот на согорување предвидува помало ангажирање на индивидуите при работењето. Од друга страна, емоционалните барања на работното место и работните часови во текот на неделата, а во Универзитетската хируршка клиника и организациските и когнитивните барања и должината на работниот стаж на одделот се истакнуваат како фактори кои го стимулираат ризичниот и го редуцираат протективниот животен стил. На сличен начин дејствуваат и емоционалната исцрпеност и негативниот став кон работата. Тимската организациска култура, пак, го стимулира протективниот и го намалува ризичниот животен стил. И на крајот, барањата на работното место, емоционалната исцрпеност и профилот на испитаникот предвидуваат појава на голем број здравствени тегоби кај здравствените работници, а тимската организациска култура ја намалува веројатноста за нивна појава. Затоа, важно е да се нагласи дека обезбедувањето на адекватна интеракција помеѓу барањата и ресурсите на работното место може да помогне во превенцијата на синдромот на согорување кај здравствените работници од хируршката дејност.

Таквото приспособување на наведените елементи може да има голема улога во подобрувањето на здравјето, благосостојбата и работната способност на здравствените работници преку намалување на ризичниот и стимулирање на протективниот животен стил, како и преку намалување на зачестеноста на здравствените тегоби кај нив. Од друга страна, преку подобрување на интеракцијата помеѓу ресурсите на работното место, димензиите на синдромот на согорување и ангажирањето на индивидуата при работењето ќе се овозможи подобрување на перформансите на здравствените работници и подобрување на квалитетот на услугите за пациентите.

Докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Драган Мијакоски**, со наслов **„Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност“**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Mijakoski D, Karadzinska-Bislimovska J, Basarovska V, Montgomery A, Panagopoulou E, Stoleski S, Minov J. Burnout, engagement, and organizational culture: differences between physicians and nurses. *OA Maced J Med Sci* 2015.
- [2]. Mijakoski D, Karadzinska-Bislimovska J, Basarovska V, Stoleski S, Minov J. Burnout and work demands predict reduced job satisfaction in health professionals working in a surgery clinic. *OA Maced J Med Sci* 2015; 3(1): 166-173.
- [3]. Mijakoski D, Karadzinska-Bislimovska J, Milosevic M, Mustajbegovic J, Stoleski S, Minov J. Differences in burnout, work demands, and team work between Croatian and Macedonian hospital nurses. *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal* 2015; XIX(3): 179-200.
- [4]. Mijakoski D, Karadzinska-Bislimovska J, Basarovska V, Minov J, Stoleski S, Angeleska N, Atanasovska A. Work Demands-Burnout and Job Engagement-Job Satisfaction Relationships: Teamwork as a Mediator and Moderator. *OA Maced J Med Sci* 2015; 3(1): 176-183.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: добивање податоци за појавата и зачестеноста на синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност како актуелен научен предизвик во психологијата на трудот, за што досега кај нас постојат ретки истражувања. Покрај наведеното, аналитичкиот процес вклучува и утврдување на влијанието на стресогените фактори од работното место врз појавата на синдромот на согорување кај здравствените работници и утврдување на влијанието на стресогените фактори од работното место и синдромот на согорување врз здравствената состојба и животниот стил кај испитуваните работници. Научниот придонес на оваа дисертација особено се гледа во развивањето на методологија за утврдување на синдромот на согорување, креирањето на различни модели во кои се вклучени предикторите и ефектите на синдромот на согорување, како и во развивањето на превентивни стратегии за елиминирање или редуцирање на несаканите ефекти од стресот поврзан со работата и синдромот на согорување.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: подрачјето на примена на истражувачките принципи на оваа студија е пред сè во областа на медицината на трудот, а особено во делот на психологијата на трудот. Аналитичките модели кои се користени во истражувањето имаат апликативна вредност и можат да бидат употребени за креирање на алатки и протоколи за идентификација и следење на синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници. Ограничувањата на истражувањето се засноваат на дизајнот на студијата поради тоа што студиите на пресек се ограничени во поглед на изведувањето на причинско-последични заклучоци, можниот “ефект на здрав работник”, како и на веројатноста за појава на грешка во одговарањето.

Можните понатамошни истражувања се: унапредување на дијагностичкиот алгоритам за детекција на синдромот на согорување кај здравствените работници, реализација на лонгитудинални студии во насока на изведување на причинско-последични заклучоци и зајакнување на превентивните мерки и стратегии.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Драган Мијакоски** со наслов **„Синдромот на согорување кај различни профили здравствени работници од хируршката дејност“**.

КОМИСИЈА

**Проф. д-р Јордан Минов, претседател
с.р.**

Проф. д-р Мирко Спироски, член с.р.

**Проф. д-р Весна Пејоска Геразова, член
с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА ЕКСПОЗИЦИЈА ВРЗ ПОЈАВАТА НА АСТМА И ХРОНИЧНА ОПСТРУКТИВНА БЕЛОДРОБНА БОЛЕСТ КАЈ РАЗЛИЧНИ ГРУПИ ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАБОТНИЦИ“ ОД М-Р АС. Д-Р САШО СТОЛЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 17.9.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Сашо Столески со наслов „Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници“**, во состав: проф. д-р Јованка Карациска Бислимовска (претседател), проф. д-р Катица Зафировска (член) и проф. д-р Ангелко Ѓорчев (член). Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Сашо Столески, со наслов „Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници“**, содржи 214 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со единечен проред и големина на букви 12, 274 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 8 глави, вклучувајќи вовед, заклучни согледувања и препораки. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

По воведот на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезите и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека со анализа на автентични еколошки и здравствени податоци ќе даде едно комплексновидување на денес мошне актуелниот проблем на астма и хронична опструктивна белодробна болест (ХОББ) кај различни групи земјоделци (полјоделци и сточари во услови на професионална изложеност, во наша средина. Кандидатот укажува дека со истражувањето ќе се дадат клучни елементи и насоки за понатамошни истражувања во овој домен и ќе се овозможи дефинирање на препораки за превенција на астмата и ХОББ и промоција на здравјето на работното место кај оваа вулнерабилна група работници, кај нас.

Во главата насловена „Резултати“ од докторската дисертација, анализирани се податоци за хронични респираторни симптоми, функционални белодробни тестови, вклучувајќи ја и сериската PEF-метрија при експозиција и елиминација, бронхијалната хиперреактивност, како и преваленција на астма и ХОББ во корелација со одделни карактеристики на професионалната експозиција, дефинирани преку матрици за професионалната експозиција на респираторни штетности.

Во главата насловена „Дискусија“, добиените резултати се детално елаборирани, анализирани и споредени со резултатите од бројните меѓународни студии и истражувања во Европа и во светот.

Во заклучните согледувања, дадени се одговори на појдовните истражувачки прашања и хипотези.

Предмет на истражување

Професионалните штетности во земјоделството вклучуваат многубројни респираторни штетности кои можат да предизвикаат различни видови респираторен одговор кај земјоделските работници. Еден од глобалните здравствени проблеми во земјоделството е проблемот со астмата и ХОББ кои се одговорни за значаен морбидитет и морталитет кај земјоделските работници, а со оглед на големината на зафатената популација, претставуваат и значаен јавноздравствен проблем.

Оттука произлегува и предметот на истражувањето кој вклучува процена на влијанието на специфичната професионална изложеност врз појавата на астмата и ХОББ кај земјоделските работници преку користење на податоци добиени од матриците за професионална експозиција на респираторни штетности, податоци за хроничните респираторни симптоми, како и резултати од функционалниот белодробен мониторинг и одредувањето на маркерите на инфламација.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Респираторните штетности се едни од најчестите професионални штетности во земјоделството и можат да предизвикаат различни респираторни нарушувања кај експонираните работници. Земјоделците се експонирани на различни агенси што се внесуваат по пат на инхалација: неорганска прашина од почвата, органска прашина која што содржи микроорганизми, микотоксини и алергени, декомпозициски гасови, пестициди и др. Таа експозиција најчесто се случува при обработување на почвата, жнеењето и собирањето плодови, преработката и складирањето на житото и другите растенија, одгледувањето на животни и др.

Освен изложеноста на респираторни штетности на работното место, пушењето е значаен фактор кој придонесува за појава на хронични респираторни болести кај земјоделските работници. Многу епидемиолошки студии посветени на респираторните болести го следат пушењето, но и здружениот ефект (т.н. joint effect) на пушењето и професионалната изложеност на земјоделските работници.

Еден од најважните здравствени проблеми во земјоделството е проблемот со респираторните болести. Имајќи предвид дека изложеноста на голем број респираторни штетности карактеристични за земјоделството може да се контролира и/или елиминира, респираторните болести поврзани со работата кај земјоделските работници се потенцијално превентабилни.

Респираторните нарушувања кај различни категории на занимања и различни групи на работници во Р. Македонија се предмет на опсежни истражувања во изминатиот период. Проблемот на астмата и ХОББ кај земјоделските работници досега малку е истражуван во нашата средина, за разлика од многу земји во светот, каде што се изведени бројни студии во овој домен. Исто така, актуелното истражување претставува продолжување на досегашните активности на Институтот за медицина на трудот на Р. Македонија во врска со безбедноста и здравјето при работа на земјоделските работници како вулнерабилна група, а треба да биде и солидна основа за понатамошни истражувања во овој домен.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето претставува студија на пресек, со јасно дефинирани групи испитаници (испитувана и контролна) со прецизно формулирани критериуми за вклучување, невклучување и исклучување од студијата. Во испитуваната група се вклучени вкупно 170 земјоделски работници- 87 полјоделски и 83 сточарски работници професионално експонирани на респираторни штетности. Контролната група се состои од 80 неекспонирани лица (административни работници) комплементарни според полот и возраста. Во студијата, при дефинирање на групите испитаници земени се предвид и експозицискиот стаж, пушењето, како и должината на пушачкиот стаж и бројот на конзумирани цигари во текот на денот, како збунувачки (confounding) варијабли.

Кај сите испитаници е применет епидемиолошки метод-стандарден прашалник за хронични респираторни симптоми и се изведени спироетриски испитувања.

Кај одреден број на испитаници, според претходно дефинирани критериуми, се изведени одделни дијагностички процедури како што се бронходилататорен тест со инхалаторен салбутамол, неспецифичен бронхопрерокативен тест со хистамин, кожни prick-тестови на стандардните и професионалните инхалаторни алергени и одредување на вредностите на маркерите на инфламација. Кај сите испитувани земјоделци-полјоделци и сточари е применет прашалник со матрици за професионалната експозиција на респираторни штетности.

Астмата е дефинирана како симптоматска бронхијална реактивност ($PC_{20} \leq 4$ мг/мЛ) кај лицата со уреден спироетриски наод, додека различните типови на астмата поврзана со работа се диференцирани со тестовите на експозиција и елиминација со сериско мерење на врвниот експираторен проток. Дијагнозата на ХОББ е поставена со спироетриски наод на вредноста на постбронходилататорниот FEV_1/FVC пониска од 0,70 кај испитаниците со диспнеа, хронична кашлица и/или кашлица со искашлување.

Добиените податоци статистички се обрабатени преку статистичката програма Statistica for Windows release 7, при што се применети дескриптивно-статистички и инференцијално-статистички методи. Од инференцијално-статистичката анализа применета е анализа на структурата со мерките на централна тенденција и статистичка дисперзија, одредување на коефициенти на односи, пропорции и стапки, анализа на односите меѓу одделните статистички серии, логистичка регресиона анализа, Mann-Whitney U-тестот, линеарна регресија за атрибутивните, односно t-тестот за независни примероци и анализата на варијанти (ANOVA) за нумеричките серии. Статистичката сигнификантност е одредена за вредност на P пониска од 0,05. Статистичката обработка на податоците опфати и подесување (adjustment) според пол, возраст, пушачки статус и други збунувачки (confounding) варијабли.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Според резултатите, полјоделците и сточарите во актуелното истражување се изложени на широк спектар респираторни штетности како што се: прашина, гасови, чадови, пареи, пестициди, вештачки ѓубрива, сточна храна, дезинфициенси и други.

Во поглед на ефектите на респираторните штетности врз здравјето на експонираните лица, резултатите покажуваат дека преваленцијата на назалните симптоми во последните 12 месеци, вкупните и поединечните, е несигнификантно повисока кај експонираните во однос на неекспонираните испитаници. Сигнификантна поврзаност постои со должината на експозицискиот стаж и пушењето, како и должината на пушачкиот стаж и бројот на консумирани цигари во текот на денот, но и комбинираното заедничко дејство на пушењето, должината на пушачкиот стаж и бројот на консумирани цигари во текот на денот. Преваленцијата на хроничниот ринит е несигнификантно повисока кај експонираните во однос на неекспонираните испитаници (37,5% кај полјоделците, 33,3% кај сточарите и 27,3% кај административните работници), со тоа што кај експонираните доминира целогодишниот, додека кај неекспонираните сезонскиот хроничен ринит.

Преваленцијата на респираторните симптоми во последните 12 месеци е повисока кај експонираните во однос на неекспонираните испитаници, а сигнификантна разлика е регистрирана за кашлицата ($P=0,003$), кашлицата со искашлување ($P=0,032$), хроничниот бронхит ($P=0,048$) и диспнеата кај полјоделците ($P=0,037$), односно кашлицата ($P=0,016$), кашлицата со искашлување ($P=0,048$) и свирењето во градите ($P=0,041$) кај сточарите. Постои сигнификантна поврзаност на хроничните респираторни симптоми со должината на експозицискиот стаж и пушењето, како и должината на пушачкиот стаж и бројот на консумирани цигари во текот на денот, но и со комбинираното заедничко дејство на пушењето, должината на пушачкиот стаж и бројот на консумирани цигари во текот на денот.

Анализирајќи ја белодробната вентилација, според резултатите, се констатира дека просечните вредности на спирометриските параметри се пониски кај експонираните во однос на неекспонираните испитаници, но статистички сигнификантна разлика постои за индексите на проточноста на воздухот во малите дишни патишта и тоа MEF_{25} ($P=0,003$), MEF_{50} ($P=0,000$), MEF_{75} ($P=0,001$), MEF_{25-75} ($P=0,047$) кај полјоделците и MEF_{25} ($P=0,010$), MEF_{50} ($P=0,001$), MEF_{75} ($P=0,004$) кај сточарите. Просечните вредности на спирометриските параметри кај полјоделците и сточарите се пониски кај испитаниците експонирани подолго од 20 години во споредба со тие кои имаат пократка експозиција. Исто така, кај полјоделците и сточарите опструктивниот и комбинираниот, претежно опструктивен тип на вентилаторна инсуфициенција, како и опструктивните пречки во малите дишни патишта се сигнификантно почести во однос на неекспонираните испитаници. Опструктивните пречки во малите дишни патишта се сигнификантно поврзани со пушењето и должината на експозицискиот стаж.

Преваленцијата на позитивниот БД-тест со инхалаторен салбутамол, односно реверзибилната опструкција на дишните патишта, е повисока кај експонираните испитаници, што е особено изразено кај експонираните пушачи.

Преваленцијата и интензитетот на бронхијалната хиперреактивност (БХР) е повисока кај експонираните испитаници и тоа 19,5% *vs.* 12,5% (4,36 мг/мЛ *vs.* 5,16 мг/мЛ) кај полјоделците, односно 19,3% *vs.* 12,5% (4,43 мг/мЛ *vs.* 5,16 мг/мЛ) кај сточарите. Тешката до умерена БХР кај полјоделците и сточарите, како и лесната БХР кај полјоделците се сигнификантно поврзани со позитивната фамилијарна историја за астма и ХОББ/хроничен бронхит, а граничната БХР, освен со позитивната фамилијарна историја за астма и ХОББ/хроничен бронхит, сигнификантно е поврзана и со пушењето и несигнификантно со должината на експозицискиот стаж. Интензитетот на БХР е повисок кај експонираните испитаници, а сигнификантна разлика е регистрирана за интензитетот на БХР кај експонираните пушачи во однос на неекспонираните пушачи.

Според прикажаните резултати, астмата е регистрирана кај 8% од полјоделците и 7,2% од сточарите и е сигнификантно поврзана со атопијата и фамилијарната историја за астма и ХОББ/хроничен бронхит, а поврзаноста со пушењето и должината на експозицискиот стаж е несигнификантна. Преваленцијата на алергиската астма е сигнификантно повисока во однос на неалергиската кај експонираните, но и кај неекспонираните испитаници, додека преваленцијата на лицата со алергиска астма кои имаат сензибилизација на професионалните и стандардните инхалаторни алергени е несигнификантно повисока кај експонираните во однос на неекспонираните лица. Кај лицата со алергиска астма од полјоделските и сточарските работници најчеста е сензибилизацијата на *Dermatophagoides pteronyssinus*, кај неекспонираните испитаници со астма најчеста е сензибилизацијата на групниот полен од трева, додека од професионалните алергени кај полјоделците со алергиска астма најчеста е сензибилизацијата на полени од пченица и пченка, а кај сточарите на алергените од влакна од крава и групен мувли.

Со евалуација на промените на БХР поврзани со работата, професионална алергиска астма е регистрирана кај 2,3% од полјоделците и 1,2% од сточарите, а астма влошена на работа кај 5,7% од полјоделците, односно 6,1% од сточарите. Преваленцијата на астмата влошена на работа кај експонираните лица, односно влошување на астматските симптоми во текот и/или по работата без сигнификантни промени во БХР поврзани со работата, изнесува 5,7% кај полјоделците, односно 6,1% кај сточарите. Преваленцијата на ХОББ е несигнификантно повисока кај експонираните (6,9% кај полјоделците и 8,4% кај сточарите) во однос на неекспонираните испитаници (3,8%). ХОББ е сигнификантно поврзана со возраста над 40 години, пушењето и должината на експозицискиот стаж кај експонираните испитаници. Пушењето е главен придонесувачки фактор во оштетувањата на респираторниот систем кај експонираните испитаници сугерирајќи интеракција со професионалната експозиција и ендегените фактори во нивниот настанок.

Поврзаноста на ХОББ е сигнификантна со појавата на кашлица, кашлица со искашлување, хроничен бронхит и диспнеа кај експонираните испитаници, а сите експонирани испитаници со дијагностицирана ХОББ укажуваат на влошување на симптомите на болеста во текот или по работата и нивно подобрување или повлекување при отсуствата од работа.

Од сублиматот за резултатите посветени на маркерите на инфламација се констатира дека просечните вредности на CRP во серум се сигнификантно повисоки кај испитаниците со ХОББ кај експонираните во однос на неекспонираните испитаници ($6,5 \pm 4,9$ мг/Л кај полјоделците, $6,8 \pm 4,9$ мг/Л кај сточарите и $5,9 \pm 3,9$ мг/Л кај административните работници), просечните вредности на ESR во серум се сигнификантно повисоки кај испитаниците со астма споредено со тие кои немаат астма кај сите испитаници ($18,9 \pm 7,5$ мг/Л кај полјоделците, $17,2 \pm 6,9$ мг/Л кај сточарите и $16,8 \pm 4,9$ мг/Л кај административните работници), а просечните концентрации на ESR во серум се сигнификантно повисоки кај полјоделците експонирани подолго од 20 години во споредба со тие кои имаат пократка експозиција ($P=0,039$).

Резултатите од актуелната студија укажуваат дека пушењето е најважниот придонесувачки фактор во оштетувањата на респираторниот систем кај експонираните испитаници. Сигнификантна поврзаност со пушењето кај експонираните испитаници е регистрирана за назалните симптоми и респираторните симптоми, опструктивниот тип на вентилаторна инсуфициенција и опструктивните пречки во малите дишни патишта, позитивниот БД тест со инхалаторен салбутамол, граничната БХР, како и интензитетот на БХР.

Прашалникот за професионалната експозиција на респираторни штетности кај земјоделските работници (self-reported) посочува дека најголемиот дел од хроничните респираторни симптоми се сигнификантно асоцирани со најчестите работни активности кај експонираните испитаници. Исто така, одреден дел од работните процеси, како што се изложеноста на прашина (OR=2,34 и OR=2,95), чадови (OR=5,18 и OR=2,47), гасови (OR=3,23 и OR=2,64), пестициди (OR=2,05) и целодневната активност кај полјоделците (OR=3,1; OR=5,72 и OR=6,46) и изложеноста на дезинфициенси (OR=2,36 и OR=2,53), прашина (OR=2,47 и OR=2,89), гасови и пареи (OR=5,48 и OR=4,15), како и бројот на одгледувани крави (OR=3,37; OR=4,47 и OR=4,39) и целодневните активности кај сточарите (OR=3,15; OR=3,67 и OR=5,82), сигнификантно го зголемуваат ризикот за појава на одредени хронични респираторни симптоми.

Резултатите од прашалникот кај експонираните работници укажуваат на сигнификантни влијанија на возраста, должината на експозицијата и комбинираниот ефект на возраста, должината на експозицијата и пушењето врз поединечните спироетриски параметри (FEV_1 , $FEV_1/FVC\%$, MEF_{25-75} и PEF кај полјоделците и FVC , FEV_1 , $FEV_1/FVC\%$ и MEF_{25-75} кај сточарите), а утврдени се и позитивни и инверзни корелации помеѓу просечните вредности на спироетриските параметри и хроничните респираторни симптоми во однос на демографските карактеристики ($P<0,01$), навиките за пушење ($P<0,05$) и експозицијата на респираторните штетности ($P<0,05$).

Употребата на матриците за професионалната експозиција на респираторни штетности во актуелното истражување дава можност изложеноста на одредени професионални респираторни штетности да биде сообразена и со специфичните работни активности кај полјоделците и сточарите. Со цел минимизирање на влијанието на можните збунувачки фактори врз резултатите добиени од матриците за професионалната изложеност користена е логистичка или мултипна линеарна регресија, со прилагодување на резултатот за возраст, пол и навиката за пушење. Преку матриците е овозможено и одредување на предиктивните фактори (квалитативна или квантитативна изложеност на респираторни штетности) за појава и развој на хроничните респираторни симптоми, но и вентилаторните нарушувања кај полјоделците и сточарите.

Квалитативната матрица за професионалната експозиција во актуелната студија укажува на фактот дека изложеноста на прашина и гасови/чадови/пареи и пестициди сигнификантно го зголемува ризикот за појава на хронични респираторни симптоми кај полјоделците (OR=2,18 и OR=3,15 за кашлица, OR=3,61 и OR=3,04 за кашлица со искашлување, OR=2,49 за хроничен бронхит, OR=2,31 за диспнеа, OR=3,09 за свирење во градите и OR=2,07 за стегање во градите) и кај сточарите (OR=2,45 за кашлица, OR=3,04 за кашлица со искашлување, OR=3,21 за хроничен бронхит, OR=2,73 за диспнеа и OR=2,37 за свирење во градите). Матрицата со интензитет на експозицијата дава преглед на влијанието на степенот на експозиција на респираторните штетности (низок, среден, висок) врз појавата на хроничните респираторни симптоми, како и спироетриските параметри кај полјоделците и сточарите, додека, пак, матрицата со фреквенција на изложеноста истото го покажува за честотата на изложеност на соодветните респираторни штетности (ретко, повремено, редовно). Од резултатите за интензитетот на експозиција се констатира дека во најголемиот број случаи сигнификантно влијание врз појавата на хроничните респираторни симптоми и функционалните белодробни нарушувања имаат високиот и средниот степен на изложеност, додека во поглед на фреквенцијата на изложеност истото важи за редовната и повремената изложеност на респираторните штетности.

Според податоците од матриците за професионална експозиција, ризикот за појава на астма кај полјоделците е сигнификантно поврзан со редовната изложеност на прашина (OR=2,18) со висок степен (OR=2,25), како и редовната изложеност на гасови, чадови, пареи (OR=3,28) со среден (OR=2,37) и висок степен (OR=3,12), додека ризикот за појава на ХОББ кај нив е сигнификантно поврзан со повремениот (OR=2,04) и редовната (OR=2,45) изложеност на прашина со висок степен (OR=2,34) и редовната изложеност на гасови, чадови, пареи (OR=2,67) со висок степен (OR=2,36).

Ризикот за појава на астма кај сточарите е сигнификантно поврзан со редовната изложеност на прашина (OR=3,03) со висок степен (OR=2,28) и редовната изложеност на гасови, чадови, пареи (OR=2,18) со висок степен (OR=2,67), додека ризикот за појава на ХОББ кај нив е сигнификантно поврзан со редовната (OR=2,47) изложеност на прашина со среден (OR=2,07) и висок степен (OR=3,12), како и редовната изложеност на гасови, чадови, пареи (OR=2,46) со висок степен (OR=3,14).

Оцена на трудот

Имајќи ја предвид оригиналноста на едно од ретките истражувања од овој тип кај нас, докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Сашо Столески, со наслов „Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници“**, претставува истражување кое дава значаен научен придонес во областа на медицината на трудот/-професионална пулмологија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да го евалуира влијанието на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници, во наша средина, и да даде научен придонес во професионалната пулмологија со примена на интегриран еколошко-клинички и јавноздравствен пристап во идентификација и скледење на хронични опструктивни белодробни болести кај одделни сегменти на професионално експонираната популација.

Докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Сашо Столески, со наслов „Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници“**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот пред одбраната на докторскиот труд ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

S. Stoleski, J. Minov, J. Karadzinska-Bislimovska, D. Mijakoski. Chronic Obstructive Pulmonary Disease in Never-Smoking Dairy Farmers. The Open Respiratory Medicine Journal, 2015;9(Suppl 1: M5):59-66.

Stoleski S, Minov M, Karadzinska-Bislimovska J, Mijakoski D. Chronic Respiratory Symptoms and Lung Function in a Sample of Agricultural Workers in Skopje Region. Maced J Med Sci. 2014;7(2):327-334.

Stoleski S, Minov J, Karadzinska-Bislimovska J, Mijakoski D. Bronchial Hyperresponsiveness in Farmers: Severity and Work-Relatedness. Maced J Med Sci. 2014;7(3):536-543.

Stoleski S, Minov J, Mijakoski D, Karadzinska-Bislimovska J. Chronic Respiratory Symptoms and Lung Function in Agricultural Workers - Influence of Exposure Duration and Smoking. OA Maced J Med Sci. 2015;3(1):158-165.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се: добивање автохтони податоци за респираторното здравје кај земјоделските работници како актуелен научен предизвик во професионалната пулмологија, за што досега нема други истражувања кај нас. Тоа опфаќа развивање на методологија за дијагностика на хроничните опструктивни болести на белите дробови во услови на професионална експозиција, дефинирање и квантифицирање на експозицијата, како и можност за одредување на критичните точки на професионалната изложеност и предлагање на превентивни мерки за спречување и рано откривање на респираторните нарушувања, но и унапредување на здравјето на работното место кај земјоделските работници.

Подрачје на примена и ограничувања се: Подрачјето на примена на истражувачките принципи на оваа студија е пред сè во областа на медицината на трудот, особено во делот на професионалната пулмологија. Дијагностичките алгоритми кои се користени во истражувањето имаат апликативна вредност и можат да бидат користени како алатки и протоколи за идентификација и следење на хронични опструктивни болести на белите дробови во различни сегменти на професионално експонираната работна популација.

Ограничувањата на актуелната студија се релативно мал број на испитаници за генерализирање на резултатите на популационо ниво за земјоделските работници во нашата земја и неспроведување на амбиентален (еколошки) мониторинг на работната средина со одредување на концентрациите на професионалните респираторни штетности (ендотоксини, прашина, чадови, гасови, пареи, пестициди и сл). Поради тоа, професионалните респираторни штетности кај земјоделските работници се проценети преку податоците за експозицијата добиени од прашалниците, но и матриците за професионална експозиција, кои во ваква форма и комбинација со другите функционални, алерголошки и лабораториски иследувања се употребени првпат во нашата средина.

Можните понатамошни истражувања се: оптимизација на дијагностичкиот алгоритам за детекција на хроничните опструктивни болести на белите дробови кај земјоделските работници преку изведување на понатамошни лонгитудинални и/или студии на следење на дефинираните ентитети, како и промоција и зајакнување на превентивните мерки и стратегии во областа.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р ас. д-р Сапо Столески** со наслов **„Влијание на професионалната експозиција врз појавата на астма и хронична опструктивна белодробна болест кај различни групи земјоделски работници“.**

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Јованка Карадинска Бислимовска, претседател	с.р.
2. Проф. д-р Катица Зафировска, член	с.р.
3. Проф. д-р Ангелко Ѓорчев, член	с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АВТОНОМИЈАТА НА ВОЛЈА КАКО ТОЧКА НА ВРЗУВАЊЕТО КАЈ ВОНДОГОВОРНАТА ОДГОВОРНОСТ ВО ПРАВОТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА“ ОД М-Р ВАНГЕЛ ДОКОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 16.9.2015 година, донесе Одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Вангел Доковски, со наслов: „Автономијата на волја како точка на врзувањето кај вондоговорната одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија“, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Горан Коевски, проф. д-р Тони Дескоски (ментор), проф. д-р Аслан Билали и проф. д-р Татјана Зороска Камиловска.

Комисијата, до Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ПРИКАЗ НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

1. Предмет и цел на истражувањето

Предмет на истражување на докторската дисертација со наслов: **Автономијата на волја како точка на врзувањето кај вондоговорната**

одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија е можноста самите странки да изберат меродавно право за нивните вондоговорни обврски кај кои се јавил странски елемент. За разлика од широко прифатената можност странките самите да изберат меродавно право за нивните договорни односи со странски елемент, автономијата на волјата во делот на вондоговорните обврски се прифаќа во многу подоцнежен степен од развитокот на меѓународното приватно право. Автономијата на волјата пренесена на полето на вондоговорните односи со странски елемент означува можност субјектите на правниот однос настанат по повод штета (оштетен и штетник) сами да го определат меродавното право за нивниот вондоговорен однос.

Овластувањето на странките да можат самите да го изберат меродавното право за нивните вондоговорни обврски произлегува од прописите со кои се регулира судирот на законите. Законодавецот е тој кој ги поставува границите на автономијата на волјата и овозможува определување на меродавно право во согласност со волјата на странките. Волјата на странките на тој начин го заменува колизиониот механизам кој законодавецот го предвидува за регулирање на приватно-правните односи кај кои се јавил странски елемент. Неизбежно се поставува следното прашање – зошто законодавецот ги овластува странките самите да можат да изберат меродавно право за нивните односи? Ако во делот на договорните односи со странски елемент, оправдувањето за прифаќањето на изборот на странките може да се оправда со самата природа на договорните односи (странките стапуваат по сопствена волја и имаат целосна диспозиција во поглед на нивното уредување), кај вондоговорните односи самото постоење на слободата на избор е спорно и проблематично. Имено, основата цел на решавањето на судирот на законите, а со тоа и на меѓународното приватно право е поврзување на односот со правниот поредок кој е најсоодветен за да го регулира односот. Во делот на вондоговорните односи, тоа е или правото на местото каде што е извршен граѓанскоправниот деликт (местото каде што е преземено деликтното дејствие) – *lex loci delicti commissi* - или правото на местото каде што настапила штетната последица – *lex loci damni*). Од тие причини, кандидатот се запрашува зошто се прифаќа можноста странките да изберат меродавно право за нивните вондоговорни обврски, кога тоа не е во согласност со целта на меѓународното приватно право? Одговорот на ова прашање кандидатот го нуди низ анализа на пошироката цел на секоја правна гранка, а тоа се правната сигурност и предвидливост на резултатот од стапувањето во правни односи. Според кандидатот, со прифаќањето на автономијата на волјата се овозможува странките од една страна, преку изборот на меродавното право за нивните вондоговорни обврски да го знаат резултатот на нивниот облигационен однос настанат по повод штета, а од друга страна, да ги планираат своите постапки и на тој начин да спречат настанување на облигационен однос по повод штета. Како централен предмет на интерес кон кој кандидатот го насочува својот интерес е проучување и анализа на теоретската оправданост на автономијата на волјата во делот на вондоговорните односи со странски елемент. Основата за таквата анализа, тој ја пронаоѓа во материјалното право и во овластувањата кои материјалното (облигационото) право им ги признава на странките во делот на материјалното регулирање на правата и обврските од вондоговорна природа. Таквото овластување во текстот на докторската дисертација потоа се пренесува на

полето на меѓународното приватно право и истото се анализира низ различни апсекти. Можноста да се избере меродавно право за вондоговорните обврски во оваа докторска дисертација е анализирана низ призмата на меѓународното приватно право на Република Македонија и низ призмата на меѓународното приватно право на Европската унија.

Целта на докторската дисертација е анализа, проучување и презентација на можноста да се избере меродавно право за вондоговорните обврски со странски елемент. Од тоа произлегува дека целта може да се набљудува од општествен и од научен аспект. Од општествен аспект, истражувањето е насочено кон интересот кој го има општеството во регулирањето на облигационите односи кои настануваат по повод штета, со посебен аспект на дозволувањето на странките да извршат избор на меродавно право. За разлика од општествениот аспект, од научна перспектива, целта на овој труд е преку компаративна анализа на дел од националните колизионо-правни решенија за прифатеноста на *lex voluntatis* да се изведат соодветни заклучоци во делот на допуштеноста и ограничувањата на автономијата на волјата кај вондоговорните обврски со странски елемент. Така, кандидатот ги анализира законските решенија содржани во Законот за меѓународно приватно право на Република Македонија, Германскиот граѓански законик, Австрискиот граѓански законик, Францускиот граѓански законик и Регулативата на Парламентот и на Советот на Европската унија бр. 864/2007 за меродавното право за вондоговорната одговорност (Регулатива Рим II). Научната оправданост на оваа тема, исто така, може да се образложи и со фактот што *lex voluntatis* сè почесто се поставува како основно колизионо решение во делот на вондоговорните односи со странски елемент и тоа не само за класичните видови на граѓанско-правни деликти, туку и за посебните видови на граѓанско-правни деликти (одговорност за штета предизвикана од користење на производ, еколошка штета, одговорност за протестно дејствување на работници или работодавачи) и квази-деликтите (стекнување без основ, работороводство без налог и одговорност за дејствија кои му претходат на склучувањето на договорот). Од научен аспект, потребно е да се истакне особениот придонес кој го има оваа докторска дисертација во насока на пронаоѓање на научна основа за прифаќање на автономијата на волјата и кај вондоговорната одговорност за штета која произлегува од нелојална конкуренција, дејствија кои ја ограничуваат слободната конкуренција и повредата на правото на интелектуалната сопственост.

2. Методолошка рамка

При изработката на овој докторски труд применети се повеќе научни методи. Така, истражувањето е извршено на апстрактно – теоретско рамниште каде се проучени конститутивните елементи на автономијата на волјата, нејзината појава, оправдување и конкретно – појавно рамниште при што се проучени појавните облици, проблеми и случаи на нејзина примена како точка на врзувањето за вондоговорна одговорност. Како конкретни методи искористени се следниве: *историски метод* - преку овој метод е даден преглед на историската генеза на автономијата на волја како точка на врзувањето и тоа во поширока смисла (во целото меѓународно приватно право) и потесна смисла (во делот на определување на меродавно право за вондоговорна одговорност); *нормативен*

метод – со примената на овој метод е извршена анализа на точките на врзувањата содржани во: Законот за меѓународно приватно право на Р. Македонија од 2007 година и Законот за изменување и дополнување на Законот за меѓународно приватно право од 2010 година, Законот за облигационите и стварноправните односи во воздушниот сообраќај од 2008 година, Регулацијата на Парламентот и на Советот на Европската унија бр. 864/2007 за меродавно право за вондоговорна одговорност (Рим II), Регулацијата бр. 593/2008 на Европскиот парламент и Советот од 17 јуни 2008 година за правото кое се применува на договорните обврски (Рим I), Хашката конвенција за меродавното право кое се применува на патните сообраќајни несреќи, од 1971 година и Хашката конвенција за правото кое се применува во поглед на одговорноста на производителот за своите производи, од 1973 година; *компаративен метод* - овој метод е применет при истражувањето на сличностите и разликите помеѓу обработените правни поредоци во однос на прашањата кои се јавуваат како предмет на интерес; *аналитички метод* – метод кој е искористен во делот на анализирањето и толкувањето на решенијата кои се прифатени во меѓународното приватно право на Република Македонија и европското меѓународно приватно право; *метод случај* на случајот (*case study*) кој кандидатот го користи при проучување на судската практика на граѓанските судови во Р. Македонија од прв, втор и трет степен, судовите на државите-членки на Европската унија и Европскиот суд на Правдата и *метод на толкување и интерпретација* преку кој се изведуваат заклучоците од емпириските истражувања направени за целта на оваа докторска дисертација.

3. Структура на дисертацијата

Докторската дисертација изработена од м-р Вангел Доковски, со наслов „Автономијата на волја како точка на врзувањето кај вондоговорната одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија“, опфаќа текст од 410 страници пишувани во компјутерска техника во обичен слог и обичен проред. Обработената материја (содржина) во трудот е систематизирана во вовед, пет дела и заклучок. Деловите се поделени на поднаслови (глави), кои читателот го упатуваат на материјата што го интересира, а што е обработена во соодветниот дел. Дисертацијата содржи и резиме на англиски јазик. Во однос на библиографијата, наведени се 310 библиографски единици релевантна домашна и странска литература, класифицирана по азбучен ред, голем број на меѓународни и национални акти, богата судска практика и интернет-страници.

Првиот дел со наслов: **Општи напомени за судирот на законите кај вондоговорната одговорност** е поделен на две глави. Правата глава е со наслов: *Поимно определување на вондоговорната одговорност* и во неа кандидатот врши поимно определување на вондоговорната одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија. Најпрво, кандидатот врши анализа на поимот и суштината на правната одговорност, а потоа ги рагледува општите и посебните услови за настанување на вондоговорните односи. Исто така, во оваа глава кандидатот врши анализа и на поимното определување на вондоговорната одговорност во правото на државите кои припаѓаат на англосаксонскиот и на европско-континенталниот правен систем.

Од увидот во меѓународното приватно право на Европската унија, кандидатот заклучува дека не постои единствен термин и пристап кон тоа што претставува вондоговорна одговорност, а како главна причина за тоа го наведува отсуството на единствено европско материјално право за вондоговорната одговорност. Кандидатот исто така ги анализира и иницијативите за унификација на европското приватно право, но и на европското право за вондоговорна одговорност и го изразува својот став дека не е потребно создавање на единствен европски кодекс по примерот на Францускиот граѓански законик, туку создавање на меки правила (*soft law*) кои ќе помогнат во унификација на правилата на европското приватно право. Во втората глава која е со наслов: *Судир на законите кај вондоговорната одговорност за штета и точките на врзувањето кај вондоговорната одговорност за штета* Своето внимание, кандидатот во оваа глава го насочува кон анализа на следните точки на врзувањето – *lex loci delicti commissi*, *lex loci damni*, *lex fori*, принципот на најтесна врска (the proper law doctrine) и вообичаеното престојувалиште (*habitual residence*). На крајот од втората глава кандидатот ги изнесува и своите критички забелешки во однос на поставеноста на вообичаеното престојувалиште во Регулативата Рим II. Имено, кандидатот проблемот го идентификува во дефинирањето на поимот “држава” во Регулативата Рим II. Согласно членот 25 став (1) од Регулативата “ако државата се состои од неколку територијални единици, а секоја од нив има свои правила за вондоговорна одговорност, секоја територијална единица за потребите за определување на меродавно право согласно оваа Регулатива се смета за држава”. Според кандидатот, на тој начин може да настане ситуација во која лица кои имаат вообичаено престојувалиште во различни територијални единици во рамките на една сложена држава, а притоа територијалните единици да имаат сопствени правила за барем некои прашања од доменот на вондоговорната одговорност (како на пример прашањето за видот на одговорноста), таквата територијална единица да се смета за држава и како последица од тоа да не може да се примени правото на заедничкото вообичаено престојувалиште. Како решение кое го предлага кандидатот е дополнување на членот 25 од Регулативата Рим II со нов став, кој би гласел: во случај кога странките престојуваат во различни територијални единици, ноправото на тие територијални единици е исто во однос на спорното прашање, ќе се смета дека странките живеат во иста држава.

Вториот дел со наслов: **Извори на правото за вондоговорна одговорност за штета кои ја содржат автономијата на волјата како точка на врзувањето** е исто така составен од две глави. Во првата глава со наслов: *Извори на правото за вондоговорната одговорност за штета кои ја содржат автономијата на волјата како точка на врзувањето во Република Македонија* предмет на анализа се внатрешните и меѓународните извори на правото во Република Македонија. Од внатрешните извори, предмет на анализа се Законот за меѓународно приватно право и Законот за облигационите и стварноправните односи во воздушниот сообраќај. Кандидатот идентификува три периоди од развојот на регулирањето на судирот на законите кај вондоговорната одговорност во Република Македонија и истакнува дека *lex voluntatis* за прв пат во меѓународното приватно право на Република Македонија е прифатена во 2007

година. Со измените на Законот за меѓународно приватно право на Република Македонија во 2010 година, кои се во насоки на апроксимација на правото на Европската унија, кандидатот заклучува дека автономијата на волјата кај вондоговорните обврски е дополнително ограничена во однос на временскиот момент за избор на меродавно право. Од меѓународните извори, кандидатот ги анализира Конвенцијата за правото кое се применува на патните сообраќајни несреќи, од 1971 година и Конвенцијата за правото кое се применува во поглед на одговорноста на производителот за своите производи, од 1973 година. Кандидатот во однос на овие две конвенции истакнува дека истите не ја содржат изречно автономијата на волјата како точка на врзувањето, но исто така не содржат и нејзина изречна забрана. Во таква ситуација, според кандидатот потребно е да се анализира духот на самите конвенции и условите во кои истите се донесени. Со оглед на тоа што автономијата на волјата во периодот кога се донесени не била прифатена како точка на врзувањето, кандидатот смета дека изготвувачите на конвенциите воопшто не сметале на можноста странките самите да изберат меродавно право за видот на односите кои се предмет на регулирање на споменатите конвенции. Насловот на втората глава е: *Извори на правото за вондоговорна одговорност за штеѓиња кои ја содржат автономијата на волјата како точка на врзувањето во правото на Европската унија*. Во оваа глава се анализира Регулативата Рим II, која кандидатот ја смета како ново поглавје на европската конфликтна револуција. Посебно внимание е посветено на потребата од создавањето на Регулативата Рим II и патот кон донесување на Регулативата Рим II. Според кандидатот, патот кон донесувањето на Регулативата Рим II е започнат со Бриселската конвенција од 1968 година. Кандидатот во оваа глава го анализира и заемниот однос помеѓу Регулативата Рим II, Конвенцијата за правото кое се применува на патните сообраќајни несреќи, од 1971 година и Конвенцијата за правото кое се применува во поглед на одговорноста на производителот за своите производи, од 1973 година. Кандидатот ги истакнува своите погледи во однос на заемниот однос на наведените акти и смета дека тој е премногу комплициран и несоодветен, заради што предлага ревизија на актите. На крајот од вториот дел, кандидатот ги изнесува своите заклучни согледувања во однос на изворите на правото за вондоговорната одговорност кои ја содржат автономијата на волјата како точка на врзувањето.

Третиот дел со наслов: **Теоретско-правни елементи на автономијата на волјата како точка на врзувањето кај вондоговорната одговорност** е составен од две глави. Првата глава е насловена како: *Причини за прифаќање на автономијата на волјата во меѓународното приватно право* и во неа кандидатот ги спротивставува традиционалниот со современiot концепт на меѓународното приватно право. Причините за прифаќање на автономијата на волјата кандидатот ги дели во две групи – прва група на општи причини за прифаќање на автономијата на волјата во меѓународното приватно право и втора група на посебни причини карактеристични само за основаноста на автономијата на волјата во делот на вондоговорната одговорност. Во оваа глава, кандидатот најпрво започнува со анализа на класичното сфаќање за меѓународното приватно право и неспоивоста на автономијата на волјата со целта на меѓународното приватно право. Потоа, кандидатот предлага нова теорија која треба да ја даде теоретската основа на автономијата на волјата во меѓународното приватно право.

Кандидатот оваа нова теорија ја нарекува како – транснационална теорија за меѓународното приватно право, според која целта на меѓународното приватно право би била да се изврши конвергенција на националното право на државите и соодавање на услови граѓанскоправните односи да бидат регулирани во согласност со волјата на странските, секако во рамките на разумно поставените граници од страна на законодавецот. Исто така, кандидатот ја истакнува и следнава дилема: дали аргументот на *in dubio libertas* е доволен аргумент самиот по себе за прифаќање на автономијата на волјата во меѓународното приватно право? Според кандидатот, слободата на договарањето во внатрешното право е широко прифатена во националните законодавства на државите во светот и се повеќе истото се користи и во меѓународното приватно право. Така, се чини дека не е потребно никакво дополнително објаснување за прифаќање на автономијата на волјата во меѓународното приватно право – истата е прифатена и не е потребна натамошна расправа. Во суштина, ова означува практичен пристап кон меѓународното приватно право и кон автономијата на волјата. Од посебните причини за прифаќање на *lex voluntatis* кај вондоговорната одговорност, предмет на анализа се следниве: економската оправданост на *lex voluntatis* кај вондоговорната одговорност за штета, потоа интересите на странките како причина за прифаќање на *lex voluntatis* кај вондоговорната одговорност за штета и на крај филозофско-филолошките причини за прифаќање на *lex voluntatis* кај вондоговорната одговорност за штета и проблемот на јазикот на правото. Предмет на анализа во втората глава која е насловена како: *Материјалној правна половажност на lex voluntatis кај вондоговорниот обврски* е квалификација на елементите “странки” на договор за избор на меродавно право за вондоговорните обврски, квалификација на елементот “договор” и квалификација на “намерата на странките”. проблемот на квалификација кандидатот го анализира низ призмата на меѓународното приватно право на Република Македонија и на европското меѓународно приватно право. Притоа, кандидатот елементот на “договор” го квалификува како договорен статут заради што предлага и примена на путативниот *lex contractus* во однос материјалната половажност на договорот за избор на надлежен суд. Исто така, според кандидатот можно е да се даде и автономно толкување на елементот “договор”, но според него во тоа лежи опасноста од тоа никогаш да не се постигне единствена дефиниција. По решавањето на проблемот на квалификацијата, кандидатот врши и анализа на намерата на странките, поточно дали треба да се прифати вистинската или манифестираната намера. Од тие причини поставено е следново прашање – која е целта на странките? Според кандидатот, потребно е да се разликува *ex post* од *ex ante* избор на меродавно право во однос на самата намера на странките. Во однос на самата цел на странките, кандидатот смета дека таа е јасна – да се избере право за кое странките сметаат дека најдобро ќе одговора на нивните интереси. Притоа, предвид треба да се има и “трајната борба” на законодавецот да ја балансира потребата за сигурност и предвидливост наспроти желбата за “флексибилност и индивидуалност”. Посебен интерес е насочен и кон изборот на “неутрално право” од страна на странките во насока на исполнување на нивните потреби.

Четвртиот дел со наслов: **Правен третман на *lex voluntatis* кај вондоговорните односи со странски елемент** е исто така составен од две глави. Првата глава е насловена како: *Временско ограничување на изборот на*

меродавно право за вондоговорнаџа одговорност за штета. Предмет на анализа во овој дел се условите за полноважност на *ex ante* и *ex post* избор на меродавно право. Според кандидатот вистинскиот проблем во однос на полноважноста на изборот на меродавното право настанува при *ex ante* изборот, затоа што странките пред извршување на граѓанскоправниот деликт воопшто не се во меѓусебен вондоговорен однос. Ако странките не се во меѓусебен вондоговорен однос, тогаш како може да им се дозволи да изберат меродавно право за иден деликт, кој според правилата на објективното право воопшто не ни треба да биде извршен. Како услови за полноважност на *ex ante* избор на меродавно право кандидатот ги истакнува следниве: 1. да станува збор за странки кои “вршат трговски работи” и 2. да станува збор за договор за избор на меродавно право кој е “слободно склучен”. Во однос на “вршењето на трговски работи”, кандидатот своето внимание го насочува кон квалификација на временскиот момент во кој странките треба да вршат трговски работи и во однос на самиот термин “вршење на трговски работи”. Исто така, кандидатот врши и квалификација на поимот “слободно склучен” договор за избор на меродавно право. Посебно внимание е насочено и кон проблемот со поимот “слободно склучен” договор за избор на меродавно право и изборот содржан во општите услови на работењето или во стандардните договори на компаниите и проблемот со поимот “слободно склучен” договор за избор на меродавно право и изборот содржан во договорите за франшиза. Предмет на анализа на втората глава која е насловена како: *Начини на изразување на автономијата на волјата при изборот на меродавно право за вондоговорнаџа одговорност за штета* е квалификација на самиот начин на изразување на изборот на странките и притоа кандидатот проблемот на квалификација го решава преку примена на *lex fori*, путативниот *lex contractus* и со помош на автономни поими. Кандидатот во оваа глава се задржува и на изречниот и молкумниот избор на меродавно право, потоа општиот и посебниот избор на меродавно право, како и изборот на недржавни правни правила за кои напоменува дека не се вистински избор на меродавно право во колизионоправна смисла, туку за материјалноправна автономија која не е предмет на интерес на меѓународното приватно право.

Петтиот дел со наслов: **Допуштеност и останати ограничувања на автономијата на волјата кај вондоговорната одговорност за штета** е составен од две глави. Во првата глава која е насловена како: *Допуштеност на автономијата на волјата*, кандидатот ги разгледува прашањата за вондоговорната одговорност која произлегува од клеветата и навредата, потоа нелојалната конкуренција и дејствијата кои ја ограничуваат слободната конкуренција и повредата на правата од интелектуалната сопственост. Кандидатот заклучува дека кај вондоговорната одговорност која произлегува од нелојалната конкуренција и дејствијата кои ја ограничуваат слободната конкуренција и повредата на правата од интелектуалната сопственост, автономијата на волјата не е допуштена, а нејзиното исклучување се оправдува со постоењето на силен јавен интерес. Исто така, кандидатот во оваа глава нуди и свои аргументи во однос на потребата да се допушти автономијата на волјата кај овие посебни видови на граѓанско правни деликти. Втората глава е со наслов: *Ограничувања на автономијата на волјата – општајувања од примена на меродавното право*. Предмет на интерес во овој дел се: ограничувањата според избраното право,

ограничувањата во однос на задолжителната примена на императивните одредби содржани во правото на државата чие право не е избрано како меродавно, нормите со непосредна примена (*mandatory rules, lois de police*) и јавниот поредок (*public policy, ordre public*)

Во заклучокот се елаборираат сите поставени правни дилеми во одделните делови на докторската дисертација во функција на давање на одговор на прашањето зошто се прифаќа *lex voluntatis* во делот на судирот на законите кај вондоговорната одговорност, гледано низ призмата на меѓународното приватно право на Република Македонија и на меѓународното приватно право на Европската унија.

II. ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Докторската дисертација: „Автономијата на волја како точка на врзувањето кај вондоговорната одговорност во правото на Република Македонија и во правото на Европската унија“, од кандидатот м-р Вангел Доковски, обработува особено значајна, актуелна тема која сè уште не е доволно обработена во меѓународното приватно право на Република Македонија.

При изработката на трудот, кандидатот користел исклучително обемна листа на литература, домашна и странска што укажува на увудот кој го има кандидатката во водечката литература. Кандидатот, исто така, користи и особено богата судска практика која низ текстот на докторската дисертација успешно ја поврзува со литературата која ја користи со цел да провери дали теоретските сознанија се следат и од страна на судската практика. Преку судската практика, кандидатот ги изведува и своите заклучоци во однос на недоволната примена на колизиониот метод од страна на судовите во Република Македонија. Поставената теоретска и структурна рамка на темата ги следи современите тенденции, а применетиот методолошки пристап им дава значење и издржаност на сознанијата изнесени во трудот. Материјата е презентирана на јасен начин, а трудот е сеопфатно обработен, содржински и логично систематизиран. Преку заклучоците и предлозите кои ги дава кандидатот несомнен е неговиот сопствен и јасен став за поставената тема, кој провејува низ целиот труд и него го пласира во соодветна теоретска рамка. Дисертацијата претставува самостоен стручно-научен труд, со кој кандидатот дава придонес за натамошно развивање на проблематиката поврзана со судирот на законите кај вондоговорната одговорност. Трудот, истовремено, претставува и мошне солидна основа за натамошни теоретски истражувања во оваа област, што ја покажува и неговата научна валидност и вредност.

III. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека станува збор за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени со соодветната законска регулатива и со актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Поради тоа, Комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој Извештај со позитивна оценка и да му овозможи на кандидатот да пристапи кон јавна одбрана на неговиот докторски труд.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Поликсена Гавроска с. р.

Проф. д-р Горан Коевски с. р.

Проф. д-р Тони Дескоски с. р.

Проф. д-р Аслан Билали с. р.

Проф. д-р Татјана Зороска Камиловска с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во Скопје Н.Н.С од

26-10-2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Александра Карапец	Европски правни правила за критериумите за задолжителното осигурување (European Legal Rules in respect of criteria for compulsory insurance)	проф.д-р Татјана Петрушевска	26.10.2015	02-1214 / 91
Крсте Андоновски	Европски правила за трговските друштва (персонални друштва и друштва на капитал) (European Companies Rules – Personal and Capital Companies)	проф.д-р Татјана Петрушевска	26.10.2015	02-1214 / 90
Бјанка Стојчевска	Европски правила за трговските друштва во криза (European Rules for Companies in Crisis)	проф.д-р Татјана Петрушевска	26.10.2015	02-1214 / 89

Тони Филипоки	Авторитативни дејности на државната управа-кочничар или промотор на правната сигурност на граѓаните во управната постапка (Authoritative Activities by State Administration – A Barrier or Promoter of Citizen’s Legal Security in Administrative Procedure)	проф. д-р Ана Павловска Данева	26.10.2015	02-1214 / 88
Ервин Бабачиќ	Етиологија на алкохолизмот во Република Македонија (Etiology of the Alcoholism in Republic of Macedonia)	проф. д-р Гордана Бужаровска	26.10.2015	02-1214 / 87
Мартина Цветковска	Можности за одбегнување на казната затвор преку примена на алтернативните санкции кај малолетниците (Possibility of reduction of the imprisonment sentences trough the implementation of the alternative sanctions to the juvenile offenders)	доц. д-р Бобан Мисоски	26.10.2015	02-1214 / 86

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

26.10.2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука
Мери Дудова	Правни и економски аспекти на фалсификувани трговски марки (Legal and Economic Aspects of Trademark Infringement)	проф.д-р Александар Стојков/	26-10-2015	02-1214/44
Марта Цветковска	Спин-докторите и влијанието врз јавното мислење (Spin Doctors and Impact on Public Opinions)	проф. д-р Јасна Бачовска Недиќ	26-10-2015	02-1214/45

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од

26-10-2015

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Теодор Алексовски	Привремените мерки како најкористени средства за обезбедување на побарувањата во практиката на Основниот суд во Битола (Provisional Measures as the Most Popular Means of Securing Claims in the Practice of the Primary Court in Bitola)	проф. д-р Татјана Зороска Камиловска	26.10.2015	02- 1214/35

Драгана Аврамовска	Правна регулатива и аналитички постапки при ревизија на финансиските извештаи на банките“ (The Legal Framework and Procedure for the Revision on Banks)	доц. д-р Јован Зафировски	26.10.2015	02-1214/13
Марија Лазаревска	Правни и економски аспекти на осигурувањето“ (Legal and Economic Aspects of Insurance)	проф. д-р Александар Стојков	26.10.2015	02-1214/12
Мартина Димовска	Размена на информации како форма на меѓународна даночна соработка“ (The Exchange of Information in the International Tax Cooperation Process)	проф. д-р Весна Пендовска	26.10.2015	02-1214/11
Јасмина Митевска	Основи за исклучување на противправноста кај одговорноста за штета во правото на Република Македонија и во компаративното право (Legal Bases for Exclusion of Illegality in Cases of liability for Damages under Macedonian and Comparative law)	проф. д-р Јадранка Дабовиќ – Анастасовска	26.10.2015	02-1214/3

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ПОД НАСЛОВ: “ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА”
ОД АВТОРИТЕ Д-Р ТРАЈЧЕ СТАФИЛОВ, Д-Р РОБЕРТ ШАЈН, М-Р АНА ПУТЕСКА
И М-Р БОЈАНА ДИМОВСКА

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, донесена на седницата одржана на 24.IX 2015 година, определена сум за рецензент на ракописот под наслов: ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, поднесена од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска. По прегледот на работата, чест ми е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесам следниот

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот под наслов ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска напишан е двојазично (македонски и англиски) и содржи вкупно 58 страници од А4-формат. Во работата се презентирани 21 слика, и 8 табели. Цитирани се 55 библиографски единици. Содржината на ракописот е поделена на 7 поглавја.

Поглавјето ВОВЕД започнува со краток осврт на застапеноста на некои тешки метали во почвите и нејзиното антропогено загадување кое се зголемува со засилена експлоатација на минералите и фосилните горива. Активностите на рудниците и металуршките фабрики се наведени како најчести извори на загадување на почвите. Целта на оваа монографија е да се прикажат резултатите од првото систематско испитување на просторната распределба на различни елементи во површинскиот и длабинскиот слој на почвите во регионот на Пелагонија, Република Македонија.

Во второто поглавје (ПОЧВАТА КАКО КОМПОНЕНТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА) даден е приказ на изворите на загадувањето на почвите со тешки метали, како и преглед на состојбата со загадувањето на почвите во Република Македонија.

Во третото поглавје (ГЕОГРАФСКИ ОПИС) се дадени основните географски карактеристики на испитуваното подрачје, Потенцијалните, а во четвртото поглавје (ГЕОЛОШКИ ОПИС) е даден опис на генерализираната геологија на испитуваното подрачје. Во првото потпоглавје се опишани геолошките карактеристики на пелагонискиот масив или пелагониски хорст-антиклинала, а во второто потпоглавје, описот на западномакедонската зона.

Петтото поглавје МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ е поделено на пет потпоглавја: Земање примероци; Систем за глобално позиционирање; Подготовка на примероците; Инструментација и Веродостојност на резултатите од хемиските анализи. Во потпоглавјето Земање на примероци опишан е начинот на замање примероци. За целта на оваа студија се собрани вкупно 262 примероци почва од 131 локација според претходно дефинирана мрежа на локации. Мрежата на локации е со густина од 5x5 km со цел да се овозможи мапирање и утврдување на дистрибуцијата на испитуваните хемиски елементи. На секоја локација се земени по еден примерок од површинска (0-5 cm) и длабинска (20-30 cm) почва. Во потпоглавјето „Подготовка на примероците“ опишана е подготовката на примероците за анализа (чистење, сушење, ситнење), додека во потпоглавјето „Инструментација“, дадени се основните карактеристики на користениот инструмент, атомскиот емисионен спектрометар со индуктивно спрегната плазма (АЕС-ИСП).

Шестото поглавје „ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИТЕ И ИЗРАБОТКА НА КАРТИТЕ“ се состои од 5 потпоглавја: Матрица на податоци; Основна статистика и нормализација на податоците; Биваријантна статистика (корелации помеѓу хемиските елементи); Метод на мултиваријантна анализа и Карти на дистрибуцијата на елементите во испитуваното подрачје. Во ова поглавје е објаснет начинот на статистичката обработка на добиените податоци (Биваријантна статистика преку корелации помеѓу хемиските елементи и метод на мултиваријантна анализа) и начинот на изработката на картите на дистрибуција на поедините елементи.

Во седмото поглавје, РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА, прикажани се добиените резултати од истражувањето. При тоа, прикажана е основната статистика на мерењата на примероци од потповршинската и површинската почва. Од добиените резултати на односите на содржините на анализираните елементи (Al, Ba, Ca, Cr, Cu, Fe, K, Li, Mg, Mn, Na, Ni, P, Pb, Sr, V, Zn) е заклучено дека скоро за сите елементи овој однос е близу, што укажува на карактеристично значајна стабилност на дистрибуцијата на нивната содржина во вертикален правец, од што е заклучено дека во овој регион отсутвуваат поголеми антропогени влијанија во однос на можното загадување на почвите со тешки метали. Со примена на мултиваријантната анализа од понатамошното анализирање се елиминирани 4 елементи (Ba, K, Li и Na), поради нивниот мал удел на комуналност или слабата тенденција за формирање независен фактор. Со факторната анализа, дистрибуцијата е намалена на три синтетички променливи (F1, F2 и F3). Овие резултати се потврдени и со кластерната анализа.

Од просторната дистрибуција на факторните вредности на F1 (Al, Fe, Mg, Mn, Ni, P, V) и просторната дистрибуција на одделните елементи од овој фактор заклучено е дека тој претставува литогена асоцијација. Покажано е дека во Пелагониската Котлина, максимална застапеност на овие елементи има во областите во кои според геологијата се застапени прекамбриски и палеозојски шкрилци и вулкански и магматски карпи, додека во областа на Демир Хисар, овие елементи се среќаваат околу рудникот за железо на Плакенска Планина и продолжуваат на југ, кон планината Баба. За Факторот 2 (Cr, Cu, Pb, Zn), пак, е утврдено дека исто така претставува геогена асоцијација. Елементите од овој фактор се поврзани со делови од испитуваното подрачје од прекамбрискиот, палеозојскиот и мезозојскиот период, односно во групата палеозојски и мезозојски карбонати, прекамбриски и палеозојски шкрилци. Фактор 3 (Ca, Sr) е утврден како природен фактор, а повисока содржина на овие елементи се наоѓа во областите на квартерни и терциерни седименти, вулкански и магматски карпи во околината на Битола и Демир Хисар, а во прилепскиот дел се во области на прекамбриски гнајсеви и стари гранити.

Ракописот ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска, завршува со петтото поглавје ЛИТЕРАТУРА, во кое се цитирани 98 литературни единици.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на ракописот со наслов ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска, може да се заклучи дека авторите извршиле многу значајно истражување на содржината на голем број хемиски елементи во почвата во регионот на Пелагонија, Република Македонија. Ракописот претставува оригинален научен труд со вреден придонес кон повеќе научни дисциплини: хемијата на животната средина, аналитичката хемија и геохемијата. Во ракописот темелно и систематски се применети најсовремени методи за испитување на примероци почва, нивно анализирање и обработка и валидација на резултатите. Овој ракопис во целост ја исполнил задачата и целите кои авторите си ги поставиле при започнувањето на истражувањето - добивање база на податоци која ќе послужи како основа за преземање позитивни активности за зачувување на животната средина од регионот на Пелагонија. Затоа, како член на Рецензентската комисија ми претставува задоволство да му предложам на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, да започне постапка за издавање на ракописот под наслов ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, поднесен од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска, во вид на монографија.

Член на Рецензентската комисија

Д-р Катарина Чундева, редовен професор на ПМФ, Скопје (во пензија), с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ПОД НАСЛОВ: “ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА”
ОД АВТОРИТЕ Д-Р ТРАЈЧЕ СТАФИЛОВ, Д-Р РОБЕРТ ШАЈН, М-Р АНА ПУТЕСКА
И М-Р БОЈАНА ДИМОВСКА

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, донесена на седницата одржана на 24.IX 2015 година, определен сум за рецензент на ракописот под наслов: ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, поднесен од авторите д-р Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска. По прегледот на работата, чест ми е на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот под наслов ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА од авторите д-р Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска е напишан двојазично (македонски и англиски) и содржи вкупно 58 страници од А4-формат. Во работата се презентирани 21 слика, и 8 табели. Цитирани се 55 библиографски единици. Содржината на ракописот е поделена на 7 поглавја.

Поглавјето **ВОВЕД** дава осврт на застапеноста на некои тешки метали во почвите и нејзиното антропогено загадување кое се зголемува со засилена експлоатација на минералите и фосилните горива, како и со активностите на рудниците и металуршките фабрики. Целта на оваа монографија е да се прикажат резултатите од првото систематско испитување на просторната распределба на различни елементи во површинскиот и длабинскиот слој на почвите во регионот на Пелагонија, Република Македонија.

Во второто поглавје, **ПОЧВАТА КАКО КОМПОНЕНТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, даден е приказ на изворите на загадувањето на почвите со тешки метали, како и преглед на состојбата со загадувањето на почвите во Република Македонија. Во третото поглавје, **ГЕОГРАФСКИ ОПИС**, дадени се основните географски карактеристики на испитуваното подрачје, а во четвртото поглавје, **ГЕОЛОШКИ ОПИС**, даден е геолошки опис на испитуваното подрачје. Во првото потпоглавје се опишани геолошките карактеристики на Пелагонискиот масив или Пелагониската хорст-антиклинала, а во второто, описот на Западномакедонската зона.

Петтото поглавје, **МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ**, е поделено на пет потпоглавја: Земање примероци, Систем за глобално позиционирање; Подготовка на примероците; Инструментација и Веродостојност на резултатите од хемиските анализи. Во потпоглавјето „Земање на примероци“, опишан е начинот на земање примероци. За целта на оваа студија се собрани вкупно 262 примероци почва од 131 локација според претходно дефинирана мрежа на локации. Мрежата на локации е со густина од 5x5 km со цел да се овозможи мапирање и утврдување на дистрибуцијата на испитуваните хемиски елементи. На секоја локација се земени по еден примерок од површинска (0-5 cm) и длабинска (20-30 cm) почва. Во потпоглавјето „Подготовка на примероците“ опишана е подготовката на примероците за анализа (чистење, сушење, ситнење), додека во потпоглавјето „Инструментација“ дадени се основните карактеристики на користениот инструмент, атомскиот емисионен спектрометар со индуктивно спрегната плазма (АЕС-ИСП).

Шесттото поглавје, **ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИТЕ И ИЗРАБОТКА НА КАРТИТЕ**, се состои од 5 потпоглавја: Матрица на податоци; Основна статистика и нормализација на податоците; Биваријантна статистика (корелации помеѓу хемиските елементи); Метод на мултиваријантна анализа; Карти на

дистрибуцијата на елементите во испитуваното подрачје. Во ова поглавје се објаснети применетите биваријантна статистика и методот на мултиваријантна анализа, како и начинот на изработката на картите на дистрибуција на одделните елементи.

Во седмото поглавје, РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА, прикажани се добиените резултати од истражувањето. Од добиените резултати на односите на содржините на анализираните елементи (Al, Ba, Ca, Cr, Cu, Fe, K, Li, Mg, Mn, Na, Ni, P, Pb, Sr, V, Zn) заклучено е дека скоро за сите елементи овој однос е близу до 1, што укажува на карактеристично значајна стабилност на дистрибуцијата на нивната содржина во вертикален правец, од што е заклучено дека во овој регион отсутвуваат поголеми антропогени влијанија во однос на можното загадување на почвите со тешки метали поради антропогени активности. Со примена на мултиваријантната анализа од понатамошното анализирање се елиминирани Ba, K, Li и Na поради нивниот мал удел на комуналност или слабата тенденција за формирање независен фактор. Со факторната анализа, дистрибуцијата е намалена на три синтетички променливи (F1, F2 и F3). Овие резултати се потврдени и со кластерната анализа. Од просторната дистрибуција на факторните вредности на F1 (Al, Fe, Mg, Mn, Ni, P, V) и просторната дистрибуција на одделните елементи од овој фактор заклучено е дека тој претставува литогена асоцијација и дека максимална застапеност на овие елементи има во областите во кои се застапени прекамбриски и палеозојски шкрилци и вулкански и магматски карпи, додека во областа на Демир Хисар овие елементи се среќаваат околу рудникот за железо на Плакенска Планина. За Факторот 2 (Cr, Cu, Pb, Zn) е утврдено дека исто така претставува геогена асоцијација и дека елементите од овој фактор се поврзани со делови од испитуваното подрачје поврзани со палеозојските и мезозојските карбонати и прекамбриските и палеозојските шкрилци. Утврдено е дека и Фактор 3 (Ca, Sr) е природен фактор и дека повисока содржина на овие елементи се наоѓа во областите на квартерни и терцијарни седименти и вулкански и магматски карпи во Битола и Демир Хисар, а во прилепскиот дел во области на прекамбриски гнајсеви и стари гранити.

Во поглавјето ЛИТЕРАТУРА се цитирани 55 литературни единици.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на ракописот со наслов ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА, од авторите д-р Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска, може да се заклучи дека авторите извршиле многу значајно истражување на содржината на голем број хемиски елементи во

почвата во регионот на Пелагонија, Република Македонија. Ракописот претставува оригинален научен труд со вреден придонес кон хемијата на животната средина и геохемијата. Во рамките на истражувањето се применети најсовремени методи за испитување на примероци почва, нивно анализирање и обработка и валидација на резултатите. Овој ракопис во целост ги исполнил задачата и целите кои авторите си ги поставиле - добивање база на податоци која ќе послужи како основа за преземање позитивни активности за зачувување на животната средина од регионот на Пелагонија. Затоа, како член на Рецензентската комисија, ми претставува задоволство да му предложаам на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, да започне постапка за издавање на ракописот под наслов **ГЕОХЕМИСКИ АТЛАС НА ПЕЛАГОНИЈА**, поднесен од авторите Трајче Стафилов, д-р Роберт Шајн, м-р Ана Путеска и м-р Бојана Димовска во вид на монографија.

Член на Рецензентската комисија

Д-р Здравко Шпириќ, Институт за применета екологија “ОИКОН”, Загреб, Хрватска, вонреден професор, Медицински факултет, Универзитет во Риека, Риека, Хрватска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНКА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА СО НАСЛОВ „ВЛИЈАНИЕТО НА ГРАНИЦАТА ВРЗ ЖИВОТОТ И НАРОДНАТА КУЛТУРА НА „НАШИНЦИТЕ“ ОД МАКЕДОНСКО - АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ (1919 - 2009)“ ОД М-Р МЕРИ СТОЈАНОВА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЕТНОЛОГИЈА И АНТРОПОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ

ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 24.9. 2015 година, донесе Одлука бр. 02-233714 од 16. 10. 2015 година, со која сме избрани за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „ВЛИЈАНИЕТО НА ГРАНИЦАТА ВРЗ ЖИВОТОТ И НАРОДНАТА КУЛТУРА НА „НАШИНЦИТЕ“ ОД МАКЕДОНСКО - АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ (1919 - 2009)“ ОД М-Р МЕРИ СТОЈАНОВА, виш кустос - етнолог за духовна култура, народно стопанство, занаети, алати и народни музички инструменти, во НУ Завод и Музеј - Битола. Постапувајќи според Одлуката, чест ни е да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот на докторската дисертација со наслов ВЛИЈАНИЕТО НА ГРАНИЦАТА ВРЗ ЖИВОТОТ И НАРОДНАТА КУЛТУРА НА „НАШИНЦИТЕ“ ОД МАКЕДОНСКО - АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ (1919 - 2009) од кандидатката М-Р МЕРИ СТОЈАНОВА, опфаќа 268 страници компјутерски подреден текст со новинарски проред. Текстот на ракописот содржи апстракт, клучни зборови, вовед, главна содржина поделена на пет (5) содржински блока, внатрешна поделба на текстот на одделни поглавја и тематски целини, заклучок на крајот на ракописот, како и резиме на англиски јазик. Следува библиографија на консултирани научни и стручни трудови, подредена по азбучен и по абecedен ред и индекс на различни имиња, термини, етноними, егзоними и поими од важност за темата.

Рецензентската комисија истакнува дека поднесениот труд има квалитети на теориска и емпириска докторска дисертација од областа на етнологијата и антропологијата. Концептот, истражувањето, анализите и заклучоците се темелат на три внимателно избрани вредносни постаменти: а) класичната и новата научна литература за конкретните културни ареали објавена на Балканот и во Европа од почетокот на 20 век до најново време; б) домашна и светска теориска литература за проблематиката на меѓусоседските политички и културни односи поврзани со пограничјат; в) податоци за проблематиката од интернет-мрежата; г) сопствени теренски извори на кандидатката, лично собрани во повеќе наврати од населените места со „нашинци“ во македонско - албанското пограничје.

Содржината на ракописот е конципирана во пет главни содржински блока: ТЕОРЕТСКА И МЕТОДОЛОШКА ОСНОВА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО; ПОСТАПКИ ЗА ДЕФИНИРАЊЕ НА МАКЕДОНСКО-АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ; МАЛА ПРЕСПА; ГОЛО БРДО; НЕКОИ ЗАЕДНИЧКИ СОСТОЈБИ И ПОЈАВИ ВО ЖИВОТОТ НА МАКЕДОНЦИТЕ ОД МАКЕДОНСКО-АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ.

Првиот содржински блок – „Теоретска и методолошка основа на истражувањето“, претставува важен дел за развој на натамошната мисла, бидејќи е направен озбилен обид за поставување на темелите на истражувањето. М-р Мери Стојанова дала преглед на стручните и научните почетоците на истражувањето на границите во поширок контекст, при што посебно се осврнала и на проблематиката на македонските граници и начините на кои се совладувале овие прашања. Натаму, кандидатката истакнала дека од бројните теориски аспекти што стојат на располагање, со причина, одлучила да имдаде предност на оние што ќе обезбедат баланс меѓу кабинетската и теренската истражувачка работа. Во таа смисла, одлучила да ги издвои како базични културно-историскиот и етнографскиот метод. Во рамките на овој теориски и емпириски пристап, одлучила да користи и други теориски и теренски истражувачки пристапи, како авторефлексивниот метод, делови од современата антропологија (културна, политичката, историска, економска, лингвистичка), потоа антропологија на религијата и редица други сродни етнологски и антрополошки постапки што ќе овозможат состојбите да се истражат во нивната структурна целина.

Вториот содржински блок - „Постапки за дефинирање на македонско-албанското пограничје“, кандидатката го следи периодот на борбите на одделни балкански и светски народи за потиснување на Турците од Балканот, што се претвориле во меѓусебни борби за освојување на остатокот од поранешните турски територии, каде што мнозинско население биле Македонците, кои во статистиките на соседните земји секогаш фигурираат со друго име, односно со името на матичниот народ на авторите на статистиките. М-р Мери Стојанова подвлекува дека таа состојба со балканските статистики веќе била предмет на истражување на д-р Божидар Језерник, кој во духот на црниот хумор, својата објавена статија ја насловил „Македонците препознатливи заради нивното непостоење“. Натаму, во ова поглавје кандидатката дала веродостојна скица на настаните и борбите кои за случувале на македонска територија за истата таа територија. Изложениот материјал е дополнет со соодветни карти на поделбите на Македонија, од 1878 до 1912, 1913, 1914 и 1915. Прикажани се и првите (1913 г.) и дефинитивните потези на албанската граница во 1924 година, што се актуелни и во современи услови. Во сите наведени турбулентни состојби, м-р Мери Стојанова перманентно ја следи и вмешаноста на големите европски држави од тоа време кои биле „Пигмалиони“ и заштитници на своите избрани народи на Балканот, на штета на македонскиот народ.

Третиот и четвртиот содржински блок – „Мала Преспа и Голо Брдо“, се формирани од неколку идентични и важни поглавја: 1. Природни карактеристики; 2. Население; 3. Јазик; 4. Етноними и егзоними; 5. Религија; 6. Етничка историја; 7. Граница и 8. Прекугранична соработка.

Поглавјето „Природни карактеристики“ го прикажува теренот на пределите Мала Преспа и Голо Брдо, сите нивни географски, топографски, геолошки, хидрографски, климатски и редица други природни карактеристики.

За Мала Преспа од клучно значење со тој контекст е истакнато влијанието на релјефот како битен фактор на делумната изолација, како и едно од најстарите европски езера - Преспанското Езеро. Прикажани се исто така сите девет македонски села од општината Пустец, со континуитет на постоење иако повремено заради разни причини, се дислоцирале повеќе пати во рамки на пределот.

За Голо Брдо, од клучно значење за природните карактеристики исто така е влијанието на релјефот, според кој населението се дели на „Планинци“ и „Пољци“ на многу поголема територија од Мала Преспа, или на вкупна површина од 300 м². Кандидатката ги прикажала сите голобрдски села, што според постари извори биле 32 на број. Во современи услови, како резултат на иселување и други процеси, кандидатката утврдила дека во 16 голобрдски села се говори голобрдскиот дијалект на македонскиот јазик.

Поглавјето „Население“, според податоци од кандидатката, во најголем обем е работено теренски и етнографски. М-р Мери Стојанова забележала кај населението од Мала Преспа изразено македонско чувство и жилав отпор по однос на бугарските пропаганди. Единствено во

овој предел албанската држава го признавала и денес го признава македонското население. Исто така, единствено тука постоело и сè уште постои основно образование на македонски јазик. Населението од Мала Преспа е православно, а овие малцински права ги ужива само во рамките на пределот, не на целата територија на Р. Албанија.

Спротивно, податоците и покажале на кандидатката дека во Голо Брдо каде што македонското население од двете конфесии е многу побројно од она во Мала Преспа, постоело основно образование на мајчин јазик само до 1948 и оттогаш наваму, никогаш на ова население не му е признат македонскиот идентитет од страна на државата Албанија. Кандидатката констатирала на самиот терен дека мајчин јазик на децата е македонскиот голобрдски говор и тие до запишувањето во прво одделение не го знаат албанскиот јазик. Кандидатката констатирала дека покрај тој притисок, сепак говорен јазик на целото население од посочените 16 села е македонскиот голобрдски говор. Населението во тие голобрдските села е во најголем број муслиманско, и во многу помал број православно. Кандидатката утврдила на теренот дека православно население континуирано го напуштало пределот и се отселувало во градовите. Кандидатката детално ги испитала „грчките механизмите“ на државата за однародување на ова население, со промена на топонимите, личните имиња, со увредливо однесување, со потценување на матичната држава, со казни, со уништување и потценување на сите други показатели и симболи на македонската култура и употреба на разни други постапки. Кандидатката посочува дека и покрај сите притисоци, сепак населението во најголем број смета дека е македонско иако во пределот редовно „маршираат“ бугарски емисари на кои дел од населението зад грб им се потсмева. Кандидатката ја констатирала и појавата на ладнокрвно искористување од страна на населението на можностите кои им ги нудат бугарските емисари, од студирање до користење на бугарски пасоши за работа во Европа. Исто така, м-р Мери Стојанова констатирала дека во одреден степен се јавува недефинирана ситуација со идентитетот на населението во Голо Брдо, што кај одредени поединци и групи предизвикала идентитетска конфузија.

Во поглавјето „Јазик“, м-р Мери Стојанова истакнува дека основни лингвистички карактеристики на говорниот јазик на Мала Преспа е припадноста на групата македонски долнопреспански говори, односно во построга класификација - во категоријата западнопреспански говори, со изобилство на архаизми и разни заемки од албанскиот јазик во говорниот македонски јазик. Кандидатката заклучила дека говорниот јазик на населението од селата во Мала Преспа претставува важен вербален симбол на македонскиот етнички идентитет. Во овој дел е истакнат и фактот дека во образовниот систем на Р. Албанија, основното образование се одвивало на македонски јазик, а во еден период на 80-тите години било воведено и средно образование со предмети на мајчин јазик.

М-р Мери Стојанова истакнува дека говорниот јазик на населението во Голо Брдо е дефиниран од лингвистите како дримколско-голобрдски говор што припаѓа на групата голобрдски говори од поширокиот ареал на дебарските говори. Кандидатката утврдила дека се јавуваат минимални разлики во говорот на муслиманите (исламитите) и православните, главно во сродничката терминологија, религијата, домашното уредување и обредната пракса. Слично како и

во Мала Преспа, констатирала архаизми и македонизирани термини од албанскиот јазик. Фактот што на теренот се слуша само македонскиот голобрдски говор и сугерирал на кандидатката дека и покрај притисоците, населението на свој „немушт“ начин, без јавни манифестации, жилаво го одржува својот изворен македонски идентитет, како свое единствено природно однесување.

Во поглавјето „Етноними и егзоними“, кандидатката стручно го третира прашањето на народното именување, како определувачки вербален симбол не само во рамки на одредена етничка група, туку и во врска со внатрешните односи во одредена етничка група, како и во поглед на релациите со „другите“ од надвор. Како најважен определувачки етноним кој на луѓето од Мала Преспа им обезбедува одредена сигурност и заштита од надворешните притисоци, а се користи насекаде меѓу Македонците на туѓа територија е етнонимот „наши“, „нашинци“. Кандидатката истакнува дека постојат и редица посспецифични етноними изведени од имиња на места и од некои придавки. Исто така, м-р Мери Стојанова го третира прашањето на егзонимите што најчесто имаат пејоративно значење, како и егзонимот „Албанци“ што го добиваат поединци или групи македонско население кои од албанска страна, а во случајот од Мала Преспа, се населиле во Македонија или негде на друго место во поранешните југословенски републики.

Во Голо Брдо, кандидатката утврдила дека главен етноним/егзоним е името „голобрдци“, како регионална идентификација. На истиот начин како во Мала Преспа, честа е употребата на недефинираниот „немушт“ етноним „наши“, „нашинци“. Кандидатката, исто така, забележала и презентирала и други етноними и егзоними, но значајно за сите е тоа што подеднакво се користеле/или се однесувале на населението на Голо Брдо од двете конфесии. Само мал број од присутните етноними/егзоними асоцираат на верска припадност, како на пример, „Турчеглие“, „Торбеш“, итн. Според м-р Мери Стојанова, појасни конфесионални разлики покажува голобрдската народна носија, отколку голобрдскиот македонски говор, или етнонимите и егзонимите.

Во поглавјето „Религија“, кандидатката го истакнала фактот дека населението од Мала Преспа припаѓа кон православното христијанство. Притоа се осврнала и на единствениот пример на укинување на религиите со декрет од страна на претседателот Енвер Хоџа во 1967 година и последиците од таа постапка. Во поглед на ова прашање, кандидатката утврдила дека и покрај силните притисоци, казни и сл., обредната практика никогаш целосно не изумрела, што се должи на фактот дека во Мала Преспа, како и во други средини на Балканот, сегменти од старата народна религија со тек на време постанале дел од јавно прифатената монотеистичка религија што како жилави остатоци ги пребродиле сите историски периоди. Кандидатката наведува, врз основа на сите испитувања на религијата и обредниот фолклор, дека во целина народниот обреден календар на населението од Мала Преспа е скоро идентичен со оној на населението од поширокиот предел Преспа, барем со делот што се наоѓа во границите на Р. Македонија.

Во Голо Брдо постоеле две религии уште од времето на турско-османлското владеење. М-р Мери Стојанова истакнува дека населението од Голо Брдо било изложено на општиот процес на исламизација во западна Македонија од страна на турско-османската држава, почнувајќи од завладувањето, па до крајот на нивното владеење со освоените територии. Од 1967 година, кога

претседателот Енвер Хоџа ги забранил религиите, прашањето на религиите било долго време „замрзнато“, сè до јавната обнова на религискиот живот поврзана со промената на државниот систем после Енвер Хоџа. М-р Мери Стојанова ја утврдила рецентната состојба во Голо Брдо каде што можат да се констатираат две религии - ислам и православно христијанство, со таа разлика што припадниците на православието масовно го напуштиле пределот и денес ги има во мал број. Главна карактеристика на заедничкиот живот во селата на Голобрдците, како во минатото, така и денес, е блискиот и пријателски однос и заедничката солидарност на припадниците од двете конфесии. Во оваа смисла, кандидатката дала занимливи и несекојдневни податоци за поврзаноста на населението, без оглед на верските разлики.

Во поглавјето „Етничка историја“, м-р Мари Стојанова ги испитала најважните историски извори и податоците за населението и населените места во Мала Преспа, што останале забележани во турските даночни книги, тн. дефтери, како постојни населби од пред турско-османскиот период. Внимателно и одговорно кандидатката ги следи сите позначајни историски и етнички процеси во Мала Преспа од почетокот на 20 век, до промените настанати во најново време. Во таа смисла, забележала дека низ пределот поминувал важен пат со дервенџиско обезбедување што подразбира извесни повластен даночен статус, но сепак населението било сиромашно и изложено на експлоатација од беговите (турски и албански). Натаму, кандидатката доследно ги следи сите промени на припадноста на Мала Преспа по заминувањето на турските војски, (грчка, српска, бугарска, па дури и француска окупација), за по 1924 година албанската држава да воспостави контрола врз пределот. Истакнато е дека пределот бил окупиран од италијанската војска за време на Втората светска војна, за одново да се воспостави албанска контрола по завршувањето на војната.

Етничката историја на Голо Брдо е прикажана како дел од етничката историја на Дебарско. Како и во случајот со Мала Преспа, кандидатката го истакнува како посебно важен долгиот период на владеење на турско-османската власт, кога се случувале настани од битно значење за културно-историските процеси, особено во западниот дел на Македонија. Најважните историски извори и податоците за населението и населените места во Голо Брдо, кандидатката ги согледала во турските даночни книги, т.н. дефтери, како затекнати и постоечки населби од пред турско-османскиот период. Акцентиран е процесот на исламизација кој течел од 16. до крајот на турското владеење со различен интензитет. Кандидатката истакнува дека населението било изложено на напади на разни банди качаџи во периодите на безвластие поврзани со слабеењето на турско-османската власт. Истакнува дека откако започнале балканските војни, Првата св. војна и се до крајот на Втората св. војна, безвластието добило поголеми размери, посебно од 1913 година со првичното поставување на границата што го разделила пределот од Дебарско. Кандидатката истакнува дека и Голо Брдо на сличен начин ја доживеало судбината на Мала Преспа со наизменично менување на разни окупатори за време на сите војни и до крајот на Втората светска војна.

Во поглавјето „Граница“, м-р Мери Стојанова ја разгледува границата со Мала Преспа како посебен ентитет подложен на редица промени минувајќи низ различни фази на постоење, што истовремено биле проследени од редица промени и потреси во доменот на општественото

живеење на населението. Кандидатката го следи ударниот момент предизвикан со Букурешкиот договор, 1913, кога етнографскиот предел Преспа бил поделен меѓу соседите. Кандидатката посебно го истакнува усното кажување на постарите информатори, за техниките на работа на т.н. Комисија составена од лица од соседните држави, заинтересирани за дел од Македонија и странски дипломати. М-р Мери Стојанова дала нови теренски податоци за импровизациите на Комисијата, како на пример постапката со која ја определувала припадноста на трите делови од Преспа, на начин што на сред село им фрлале различни метални пари на децата. Во зависност од тоа кои парички ги препознавале децата, Комисијата одредувала на која држава ќе и припадне конкретен дел од Преспа. Како втор ударен момент за населението е посочен периодот на Информбирото, 1948 година, со најтешки последици за големи делови од македонски народ кој останал на својата матична територија - но сега во рамки на некоја од трите соседните држави - Бугарија, Грција и Албанија. Согласно промените на граничниот режим, кандидатката ја следи состојбата со екстремниот комунизам во Албанија. Таа доследно ги забележала сите државни потези за обезбедување на границата до најекстремното издание со чудни бункери распоредени по ридовите како и со драконски казни за оние кои се осмелувале да ја преминат границата, што подразбирало и казни за нивните семејства.

По однос на Голо Брдо, кандидатката дава податоци за повлекувањето на првата граница во 1913 година, кога овој етнографски предел со најголемиот број села останал во Албанија, заради пазарењето и надмудрувањето на локалните претставници и странските дипломати. Кандидатката посебно го истакнува усното кажување на постарите информатори како албанската власт забранила движење на населението од с. Требиште и соседните села, дента кога Комисијата требала да пристигне на теренот за лично да констатира кој живее во тој простор. Мештани од село Требиште ја информирале м-р Мери Стојанова за начинот на кој луѓе на албанската власт пуштиле надвор од селото една Албанка која им прозборела на албански јазик на членовите на Комисијата. На тој начин Комисијата се убедила дека населението на тој простор е албанско. Кандидатката ги проследила сите натамошни промени на границата и пограничниот статус на населението, се до настаните со Информбирото 1948 година кога настапил период на затворање на основното образование, прогон на учителот, и воопшто одземање и потиснување на сите македонски обележја на населението. Исто, но можеби и поекстремно отколку во Мала Преспа, голобрдската граница била буквално непробојна. Кандидатката ги забележала државни потези насочени кон обезбедување на границата што во најекстремната форма се карактеризира со бункерите распоредени по ридовите, како и со драконски казни за оние што се осмелувале да ја преминат границата, што подразбирало и казни за нивните семејства.

Во поглавјето „Прекугранична соработка“, м-р Мери Стојанова констатирала дека етнографскиот предел Преспа доста добро функционирал до настаните со Информбирото (1948 г.), и покрај фактот што била поделена меѓу три држави (Македонија, Албанија и Грција). Според истражувањата, од таа година, околу четириесет и три години постоела железна контрола од албанска страна така што не станувало збор за меѓугранична комуникација. Од 1991 започнале иницијативи од неколку донатори и странски асоцијации за формирање на трилатерална Преспа.

Кандидатката утврдила дека т.н. Преспа Паркот, како слободна погранична зона, сепак тешко функционира бидејќи секоја држава го менаџира врз основа на сопствената легислатива.

Кандидатката истакнува дека во четвртиот содржински блок со наслов: „Голо Брдо“, не е предвидено поглавје за прекугранична соработка бидејќи организирана акција како онаа во Мала Преспа досега не постоела. Единствен „скржав“ потез бил направен во 2014 година, кога по долгогодишни барања на локалното население бил отворен граничен премин кај село Требиште, но само за локалното население и на мал простор од 20 км за населението на македонска територија.

Последниот петти содржински блок со наслов „Некои заеднички состојби и појави во животот на Македонците од македонско-албанското пограничје“, содржи седум (7) поглавја. Во тие поглавја наведени во содржината на ракописот, кандидатката најпрво го следи интензитетот на миграциите и имиграциите на населението и насоките на овие движења, паралелно со причините и последиците од тие појави. Понатаму, врз основа на детални теренски податоци, м-р Мери Стојанова ги следи карактеристичните појави на поединечен, групен и национален идентитет. Согласно со потребата од податоци за расветлување на претходните видувања и сознанија, кандидатката се осврнува на негирањето на македонскиот идентитет, главно од страна на некои од соседните држави кои учествувале во делбата на Македонија и последиците од ова дееноќно негативно менаџирање на идентитетот што се одразува врз македонското малцинство во соседните држави и во светот, како и општо врз напредокот на Р. Македонија како држава на македонскиот народ и сите други малцинства кои таму живеат. Натаму кандидатката го следи степеност и условеноста на интегрирањето на македонското малцинство во институциите на Р. Албанија. Кандидатката посочува дека две поглавја се однесуваат на движењата за политички и човекови права кои можат постојано да се следат кај сите малцинства во Р. Албанија, вклучително и македонското, како и постоењето/непостоењето повратни ефекти од страна на државата. Последното поглавје од петтиот содржински блок се однесува на динамиката на врските на македонското малцинство од просторот на целото македонско-албанско пограничје, со нивната матична земја - Р. Македонија.

Во заклучокот, како составен дел од ракописот на докторската дисертација, солидно се прикажани во една обмислена целина сите најважни заклучоци од главните содржински блокови и бројните поглавја кои се однесуваат на проблематиката на темата со наслов: „Влијанието на границата врз животот и народната култура на „нашинците“ од македонско - албанското пограничје (1919 - 2009)“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на содржината на ракописот, Комисијата констатира дека во досегашните истражувања (етнолошки и антрополошки) на животот на „нашинците“ од македонско-албанското пограничје, македонската страна учествувала минимално. Првото стручно и научно истражување е извршено дури во 2003 година, во Голо Брдо, од страна на група етнологи и антрополози од Институтот за етнологија и антропологија од Скопје, заедно со нивните колеги од Центарот за етнички проучувања од Тирана, а следното етнолошко истражување е реализирано во пределот Мала Преспа, во 2013 година, како магистерска работа на Институтот за етнологија и антропологија од Скопје. Овој факт покажува дека поднесената докторска дисертација на м-р Мери Стојанова претставува прво целосно етнолошко и антрополошко истражување на македонско-албанската погранична зона со посебен осврт на пределите Мала Преспа и Голо Брдо, во културно-историски и современ контекст.

Оваа цел кандидатката ја постигнала со совладување на класичната и современата стручна и научна литература, како и со користење податоци од интернет-мрежата. Од клучна важност се теренските истражувања на м-р Мери Стојанова и бројните сознанија што ги добила за сите отворени или „затворени“ прашања кои таа одново ги отворила. Кандидатката покажала голема доследност, етика и морал во потрагата по веродостојни одговори на сите прашања во врска со поставената тема, било преку консултација на извори и бројна литература, било со лично присуство на теренот меѓу локалното население и нивното гледање на појавите и состојбите.

Комисијата високо го оцени квалитетот на поднесената докторска дисертација, сериозниот и внимателен пристап на кандидатката, како и крајните резултати. Комисијата констатира дека во дисертацијата успешно се елаборирани основните вредносни постаменти на истражувањето изнесени во воведните делови на докторската дисертација и преточени во главни содржински блокови и придружни наслови. Комисијата посебно ги цени теренски извори на кандидатката, собрани во повеќе наврати од населените места со „нашинци“ во македонско - албанското пограничје. Анализите на кандидатката добиени со сопствено присуство меѓу локалното население, успешно се надоврзуваат на теориското знаење за влијанието на границите врз животот на луѓето. Овие сознанија од изворите и теориската литература, како и добивката од успешното теренско истражување, и овозможиле на м-р Мери Стојанова да оствари убедливи заклучоци што успешно ги транспонирала во една заокружена и убедлива целина.

Врз основа на изнесениот заклучок, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, да ја прифати докторската дисертација под наслов: „ВЛИЈАНИЕТО НА ГРАНИЦАТА ВРЗ ЖИВОТОТ И НАРОДНАТА КУЛТУРА НА „НАШИНАЦИТЕ“ ОД МАКЕДОНСКО - АЛБАНСКОТО ПОГРАНИЧЈЕ (1919 - 2009)“ и кандидатката М-Р МЕРИ СТОЈАНОВА да ја покани на усна одбрана во законски определениот рок.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Д-р Анета Светиева, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија), с.р.
2. Д-р Љупчо С. Ристески, редовен професор на ПМФ – Скопје, с.р.
3. Д-р Мирјана Мирчевска, редовен професор на ПМФ – Скопје, с.р.
4. Д-р Даворин Трпески, доцент на ПМФ – Скопје, с.р.
5. Д-р Ана Ашталковска Гајтаноска, доцент на ПМФ – Скопје, с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОРАБОТНИК ВО НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКАТА
ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ДЕНТАЛНА ПАТОЛОГИЈА НА
СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Стоматолошки факултет- Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ од 25.8.2015 година, за избор на научен работник во научноистражувачката област (дисциплина) дентална патологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1428, донесена на 30.9.2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Соња Апостолска, вонреден професор на Стоматолошкиот факултет од Скопје, УКИМ, д-р Лидија Поповска, вонреден професор на Стоматолошкиот факултет од Скопје, УКИМ, д-р Илијана Муратовска Адисанкова, доцент на Стоматолошкиот факултет од Скопје, УКИМ, д-р Киро Ивановски, редовен професор на Стоматолошкиот факултет од Скопје, УКИМ и д-р Мира Јанкуловска редовен професор на Стоматолошкиот факултет од Скопје, УКИМ.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на научен работник во научно-истражувачката област (дисциплина) дентална патологија, во предвидениот рок се пријавија д-р Марина Ефтимоска и д-р Весна Филиповска Мицевска.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката ас. д-р Марина Ефтимоска е родена на 4.9.1973 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во 1991 година. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, во 1997 година. Дипломирала во 1997 година, со просечен успех 8,31.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2003 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ. Студиите ги завршила во 2007 година, со просечен успех 9,71. На 30.6.2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Компаративни согледувања и анализи меѓу конвенционалниот и хемомеханичкиот метод на елиминација на кариес.“

Докторска дисертација пријавила на 21.6.2012 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ. Дисертацијата на тема: „Влијание на различни материјали за пулпно прекривање врз хистопатолошкиот одговор на пулпата“ ја одбрала на 10.12.2014 година, пред Комисија во состав: доц. д-р Илијана Адисанкова Муратовска, проф д-р Лидија Поповска, проф. д-р Елизабета Ѓоргиевска, проф. д-р Лилјана Спасовска, проф. д-р Соња Апостолска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област дентална патологија.

На 27.12.2006 година е избрана во звањето помлад асистент, а во 2010 година е реизбрана во истото звање на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ во областа дентална патологија.

Во моментот е помлад асистент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 987 од 2010 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 909, 764, 987, 1045, 1070, 1091 како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, Скопје, кандидатката д-р Марина Ефтимоска изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма доктори по стоматологија и на студиската програма доктори по дентална медицина.

Кандидатката била ментор на повеќе студентски теми презентирани на конгреси во земјава и на голем број стажанти кои го реализираа задолжителниот стаж.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Марина Ефтимоска има објавено вкупно 35 научни труда од областа дентална патологија, од кои 3 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 9 труда во меѓународни научни списанија, 4 труда во меѓународни научни публикации и 19 труда во зборници од научни собири.

Д-р Марина Ефтимоска била помлад истражувач во еден меѓународен научен проект.

За тековниот конкурс за избор во научен работник приложува 35 труда кои се цитирани во АНЕКС 2. За рецензија ги приложува следниве трудови:

1. **Ефтимоска М.** Апостолска С. BIODENTINE™ нов биоактивен цемент за директно пулпино прекривање VI конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2012. Апстракти.164

Авторите на овој труд вршат директно пулпино прекривање со BIODENTINE™, по јатрогена пулпина експозиција кај неколку клинички случаи. По адекватната хемостаза, кавитетите целосно ги оптурираат со биоактивниот цемент, а по шест недели, дел од цементот се отстранува, а останатиот дел од кавитетите се исполнува со композитно полнење. По шестмесечен опсервационен период од директното прекривање, забите се витални и кај нив не се евидентни ниту перкуторна осетливост, ниту периапикални патози. Резултатите од студијата го покажуваат позитивниот ефект на BIODENTINE™ кога се користи како средство за директно прекривање, поттикнувајќи го создавањето на репараторен дентин. Имајќи ги предвид неговите добри особини како средство за директно прекривање, BIODENTINE е нова и интересна алтернатива на конвенционалните материјали базирани на калциум хидроксид.

2. Rendjova Vasilka, Apostolska Sonja, Ristoska Stevica, **Eftimoska Marina**, Elencevski Saso, Pancevska Sanja. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38 (2014)

Целта на оваа студија е да се одреди порастот на концентрацијата на флуорот во дентинот за период од 3 до 10 недели по апликација на материјали кои содржат и ослободуваат флуор во текот на подолг временски период. Два од материјалите вклучени во оваа студија се глас -јономер цементи (Fuji Lining LC и Fuji IX), а третиот материјал е од групата на дентин атхезиви – Prime & Bond. Испитувањето е направено на екстахирани трети молари каде што концентрацијата на инкорпориран флуор авторите ја одредуваат спектрофотометриски. Анализата на резултатите покажува дека количината на инкорпориран флуор во дентин, по апликација на ГЈЦ е значително поголема од количината на инкорпориран флуор кај групата реставрирана со дентин атхезив. Базирано на резултатите прикажани во студијата може да се очекува кариостатско дејство кај сите испитувани материјали.

3. Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, Stevica Ristoska, **Eftimovska Marina**. Pulp reaction to glass ionomer cements and dentin adhesives. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32

Во оваа компаративна студија се врши евалуација на хистопатолошкиот одговор на пулпата по 7 и по 30 дена од апликација на испитуваниот материјал (Fuji Lining LC, Fuji IX, Prime & Bond или G Bond). Испитувањата се извршени кај првите горни молари на глумци, кадешто се препарирани кавитети од петта класа, а потоа тие се поделени во четири групи. Во секоја група забите се прекриени со соодветниот материјал како основа, а останатиот дел од кавитетите се реставрирани со течен светлополимеризирачки композит. По периодот на евалуација, забите се екстрахирани и по соодветна припрема анализирани се хистопатолошки со помош на светлосен микроскоп. Резултатите покажуваат дека кај примероците прекриени со Fuji Lining LC и Fuji IX, присутни се незначителни знаци на инфламација за време на седумдневната евалуација. Знаци на малку поизразена инфламација се евидентни кај примероците прекриени со G Bond, а Prime & Bond покажува најизразен токсичен ефект врз пулпиното ткиво.

4. Apostolska Sonja, Rendzova Vasilka, **Eftimoska Marina**, Ivanovski Kiro, Jankulovska Mira, Georgievska Elizabeta, Stevanovic Marija, Elencevski Saso. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121

Во овој труд авторите го потенцираат значењето на ергономска работа во текот на денталната практика и превенирањето на мускулно-скелетните заболувања. Бидејќи стоматологијата е ризична професија за стекнување на професионални заболувања, ергономијата се стреми кон максимално намалување или целосно отстранување на ризик – факторите кои доведуваат до тие заболувања. Во текот на секојдневната практика, положбата и движењето на стоматологот имаат централно значење, бидејќи за време на работата мускулите, лигаментите и зглобовите постојано се адаптираат на различните положби на деловите на телото, при тоа вложувајќи неопходна сила. Токму заради лошата положба настануваат nelaгодности и болка на мускулно-скелетниот систем. Затоа се нагласува значењето на ергономските принципи за оптимализација на стоматолошкиот простор, седечка положба при работа, како и воведување на четворорачна стоматологија, за зголемување на ефикасноста и квалитетот и намалување на оптоварувањето и стресот кај стоматологот.

5. Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, **Eftimoska Marina**, Lindihana Emini, Ristoska Stevica. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 25-34

Во овој труд, целта е да се проследи ефикасноста од Nd:yag-ласерот во третманот на хиперсензитивен дентин. Се нагласува дека дентиската хиперсензитивност се решава најдобро во домашни услови, во ординација или комбинција од двете. Со примена на ласерот како терапевтска метода за отстранување на хиперсензитивноста, може да се намали болката преку облитерација на дентинските тубули или преку обезбедување на аналгезија. Резултатите од оваа студија покажуваат значително намалување на интензитетот на болката на механички и термички дразби по третата апликација, без притоа да бидат засегнат виталитетот на третираните заби

6. Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, **Eftimoska Marina**, Elencevski Saso, Lindihana Emini, The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restavrtative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015.

Основната цел на ова истражување е да се детерминира антимикробниот ефект на четири различни реставративни материјали, аплицирани директно на петријеви шољи во кои има засадено колонии од *Streptococcus mutans*, но и да се проследи влијанието на дентинот на нивниот антимикробен ефект. Во првиот дел од испитувањето секој од испитуваните материјали (Fuji Lining LC, Fuji IX, Prime & Bond и G Bond) се аплицирани врз предходно заасадени колонии од *Streptococcus mutans*, а за вториот дел од испитувањето реставративните материјали се поставуваат на дентински дискови со 0,5 мм дебелина. Добиените резултати покажуваат дека испитуваните материјали имаат антимикробен ефект за време на директниот контакт со *Streptococcus mutans*. Глас-јономер цементите покажуваат подобар антимикробен ефект компарирани со дентин-атхезивите. За време на индиректната апликација преку 0,5 мм дебелините дентински дискови, ниту еден од материјалите не покажува инхибиторна активност кон *Streptococcus mutans*. Од оваа студија се изведува заклучок дека испитуваните материјали имаат инхибиторно влијание врз бактериите присутни на површината на дентинот

7. **Ефтимоска Марина**, Клинички и хистолошки анализи на пулпарниот одговор по директно прекривање со Calxyl, МТА и Biodentine. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 234.

Авторите на оваа студија имаат за цел да го проценат влијанието на различни материјали за директно прекривање за да се одржи виталитетот на пулпиното ткиво и да го проследат успехот од терапијата. Се зема предвид фактот дека кариозната активност може да се стопира доколку се запре процесот на деминерализација, па затоа насоката на кариозниот третман е кон елиминација на етиолошките фактори и стимулација на регенерацијата на денталните ткива. За испитувањата во овој труд користени се Calxyl, МТА и Biodentine како средства за директно прекривање на пулпината експозиција. Врз основа на клиничките испитувања може да се заклучи дека по апликација на средствата за директно прекривање, кај повеќе од пациентите доминираат позитивните ефекти од третманот. Сепак споредувајќи ги испитаниците од трите групи, стапката на успешно санирани пулпини експозиции по одреден период на евалуација, е поголема кај оние каде што се користени МТА и Biodentine како средства за директно прекривање. Резултатите од хистопатолошката анализа покажуваат дека и МТА и Biodentine имаат поволно влијание врз пулпиното ткиво, кога се користат како средства за директно прекривање, бидејќи покажуваат биокомпатибилност и индуцираат формирање на комплетно дентинско премостување преку пулпината експозиција.

8. **Ефтимоска Марина**, Апостолска С, Ренцова В, Георгиевска Е, Ивановски К, Стевановиќ М, Јанкуловска М, Еленчевски С. МТА- клиничка примена како средство за директно прекривање и за репарација на ендодонтски перфорации. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, 2015, Охрид. Апстракти 296

Целта на оваа студија е анализа и мониторинг на стапката на успех кај санирани пулпини експозиции по примена на МТА како материјал за пулпино прекривање, проследувајќи ги субјективните симптоми по апликација на медикаментот, како и демонстрација на ендодонтски третман и ретретман со МТА. Клиничките случаи каде што е користена МТА како средство за директно прекривање, но и за репарација на коренски перфорации, покажуваат одличен потенцијал за лекување, по спроведување на соодветниот третман. Како заклучок, авторите наведуваат дека овој цемент се разликува од другите материјали кои се во употреба, заради неговата биокомпатибилност, антибактериски карактеристики, добра маргинална адаптација, како и хидрофилната природа.

9. Ренцова В, Апостолска С, Јанакиевски – Ивановска Д, **Ефтимоска М**, Колоска В, Ристоска С. Компарација на физичките и хемиските карактеристики на материјали за директно прекривање на пулпата. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 300

Во оваа компаративна студија авторите вршат оценка на биолошките и физичките својства на TheraCal, Biodentine и Calcimol, при што се анализира ослободувањето на калциумови и хидроксилни соли за период од 24 часа, 7 и 14 дена. Резултатите покажуваат дека сите испитувани материјали ослободуваат калциумови и хидроксилни јони за време на испитуваниот период, но TheraCal и Biodentine ослободуваат повеќе Ca јони споредено со Calcimol. Во однос на времето на врзување TheraCal покажа најкратко време на врзување во споредба со другите два цемента. Авторите заклучуваат дека способноста на Biodentine и TheraCal да ослободуваат Ca јони за одреден период може да стимулира создавање на апатитни кристали како и формирање на нов дентин.

10. Sonja M Apostolska, Vasilka P Rendzova, **Marina Eftimoska**, Saso M Elencevski, Marija M Stevanovic, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Meri Pavlevska, Aleksandar Dimkov, Elizabeta Gjorgievska. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152

Оваа компаративна студија има за цел да го проучи ефектот на Carisolv- системот на кариес-елиминација врз дентинот, споредено со ефектот кој го имаат машинските ротирачки инструменти врз дентинското ткиво по отстранување на кариес. Кај забните примероци вклучени во оваа студија извршено е отстранување на кариесот со соодветниот метод, а потоа забите се екстрахираат (ортодонтска или протетска индикација), соодветно се припремаат и се анализираат со скен електронски микроскоп. Врз основа на добиените резултати од ова испитување, авторите укажуваат дека по примена на хемомеханичкиот начин на кариес-елиминација, дентинската површина е нерамна, рапава, без присуство на размачкан слој и со многу отворени дентински каналчиња, а дентинот каде што кариесот е отстранет на конвенционален начин - со ротирачки машини е мазен и со присуство на размачкан слој. Се наметнува заклучокот дека во случаите со хемомеханичка кариес-елиминација, атхезијата на современите реставративни материјали е значително подобра.

11. **Eftimoska M**, Apostolska S, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elenchevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyzes of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutic al, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111

Целта на оваа студија е преку клинички и хистолошки анализи да се процени влијанието на различни материјали за директно прекривање, врз пулпиното ткиво, за да се одржи неговиот виталитет и да се проследи успехот од терапијата. Кариозниот третман е насочен кон елиминација на етиолошките фактори и стимулација на регенерацијата на денталните ткива. За испитувањата во овој труд користени се Calxyl, MTA и Biodentine како средства за директно прекривање на пулпината експозиција. Врз основа на клиничките испитувања може да се заклучи дека по апликација на средствата за директно прекривање, кај повеќе од пациентите доминираат позитивните ефекти од третманот. Сепак, споредувајќи ги испитаниците од трите групи, стапката на успешно санирани пулпини експозиции по одреден период на евалуација, е поголема кај оние кадешто се користени MTA и Biodentine како средства за директно прекривање. Резултатите од хистопатолошката анализа покажуваат дека и MTA и Biodentin имаат поволно влијание врз пулпиното ткиво, кога се користат како средства за директно прекривање, бидејќи покажуваат биокомпатибилност и индуцираат формирање на комплетно дентинско премостување преку пулпината експозиција.

12. **Eftimoska Marina**, Apostolska Sonja, Rendjova Vasilka, Elencevski Saso, Popovac Aleksandra, Mirjana Peric. Effect of carisolv gel on sound, demineralized and carious dentin: in vitro study. Serbian dental journal, vol 62, No 1, 2015; 21-24.

Целта на оваа студија е да се анализираат микроморфолошките промени предизвикани од Carisolv, на цврст, деминерализиран и кариозен (размекнат) дентин, користејќи скен-електронски микроскоп. Врз основа на добиените резултати може да се заклучи дека нема речиси никаква промена кај здрав и деминерализиран дентин пред и по апликација на Carisolv-гелот. Кај денатурираниот (кариозен) дентин постои селективно растварање и одделување на кариозниот од здравиот дентин. Авторите нагласуваат дека овие in-vitro испитувања, се фокусирани само на хемиското дејство на Carisolv-гелот врз здрав, деминерализиран или кариозен дентин, без вклучување на механичката екскавација. Можеби евалуирањето на ултраструктурата на дентинската површина по комплетен хемиски и механички третман за отстранување на кариес би биле цел на некои наредни испитувања.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марина Ефтимоска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за болести на забите и ендодонтот кадешто ја остварила и специјализацијата од истата област.

Кандидатката активно е вклучена во работата на семинари, обуки, едукативни курсеви и курсеви за стручни и секциски состаноци и тоа:

- учесник на курс/ работилница на тема: „ Протокол за успешна ендодонтска терапија,” март 2008;

- учесник на курс/ работилница на тема: „ Application notes of Er: YAG Lasers in Dentistry,” Skopje Јуни 2009;
- учесник на курс/ работилница на тема: „ Машинска припрема на коренски канали за цементирање на композитни колчиња,” - април 2013;
- учесник на курс/ работилница на тема: - Практична употреба на дентален микроскоп Leica 320 - март 2014.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на Македонското стоматолошко друштво како делегат на Собранието на ова друштво, од 2013 до денес, Здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот при Македонско стоматолошко друштво, како секретар од 2010 до денес, член на Организациониот одбор на 6. Конгрес со меѓународно учество, член на Организационен одбор на 7. Конгрес со меѓународно учество, како и член во работно претседателство на 6. и 7. Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество.

Кандидатката била член во Уредувачкиот одбор на Стоматолошката ревија кадешто активно учествувала во објавувањето на новитетите од областа на кариологијата и ендодонцијата.

Поседува и Благодарница по повод 50 - годишнината од основањето на Стоматолошкиот факултет Скопје и Благодарница по повод 10 години од осамостојувањето на Македонското стоматолошко друштво.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Марина Ефтимоска, во учебните 2013/14 и 2014/15 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Марина Ефтимоска

Институција: Стоматолошки факултет, УКИМ, Скопје

Научна област: дентална патологија

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Учесник во меѓународен научен проект: „Корелација помеѓу оралната хигиена пХ на плунката и денталниот плак во фреквенција на кариесот и негова контрола преку современи мерки кај различна популација (Македонија и Грција)”, (2006-2009), финансиран од Министерство за образование и наука на Република Македонија.	5
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Apostolska S, Rendzova V, Eftimovska M, Gjorgievska E, Jankulovska M.: Aesthetic restorations with the New Composite System Componeer, Maced Dent Rev 2011; 35(5-6):193-200. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, <u>бр. 1045</u> од 2014 год.	3,6
	Apostolska S, Gjorgievska E, Eftimovska M, Jankulovska M, Rendzova V, Ivanovski K. Biodentine™ – a revolutionary biomaterial for endodontic applications (report of clinical cases). Jokul Journal; vol 63, No. 7, Jul 2013, 479-493. IF 1.604. – 3,6+1,604 Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, <u>бр. 1070</u>	5,204
	Rendjova V, Apostolska S, Ristoska S, Eftimoska M, Elencevski S, Pancevska S. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38, 2014.	3,6
	Apostolska S, Rendzova V, Eftimoska M, Ivanovski K, Jankulovska M, Georgievska E, Stevanovic M, Elencevski S. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121.	3,6
	Rendzova V, Apostolska S, Eftimoska M, Lindihana E, Ristoska S. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 25-34....	3,6
	Rendzova V, Apostolska S, Eftimoska M, Elencevski S, Lindihana E. The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restorative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015.	3,6
	Apostolska S, Rendzova V, Eftimoska M, Elencevski S, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Pavlevska M, Dimkov A, Gjorgievska E. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152	3,6 +0,35IF 3,95
	Eftimoska M, Apostolska S, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elencevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyzes of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111.	3,6 +0,35IF 3,95

	Eftimoska M, Apostolska S, Rendjova V, Elencevski S, Popovac A, Peric M. Effect of carisolv gel on sound, demineralized and carious dentin: in vitro study. Serbian dental journal, vol 62, No 1, 2015; 21-24.	3,6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Ефтимоска М. Клиничко искуство со Carisolv системот - стручен труд објавен во Македонски Стоматолошки весник; ISSN: 1857-5218; UDK: 616.314-002-74, мај 2007. Трудот е рецензиран Билтенот 987	1
	Поповска Л. Сотировска-Ивковска А. Ефтимоска М. Муратовска И. “Радиографскиот изглед на периапикалните лезии како дијагностичка помош” труд објавен во МСП 2008; 32(1-2): 25-31. Трудот е рецензиран во Билтенот 987	2,4
	Апостолска С., Ренцова В., Георгиевска Е., Ефтимоска М., Јанкуловска М. Biodentine tm материјал за репарација во ендодонцијата. Стоматолошки информатор, година II, бр. 3 декември 2012; 19-22. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1045.	2,4
	Ренцова В., Апостолска С. Клиничка евалуација на ефектот од примената на ласерот во третманот на хиперсензитивен дентин. Стоматолошки информатор, година II, бр. 3 декември 2012; 23-25. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1045.	2,4
	Учество на научен стручен собир (усна, постер презентација) со апстракт објавен во зборник на конференција – национална	
	Оџаклиевска С. Баланчевска Е. Ефтимоска М. Алексова П. Антимикробен ефект на МТА (PRO ROOT)- компаративна студија. 3 Конгрес на стоматолозите од Македонија (Апстракти), Охрид септември 2002:151 постер .Трудот е рецензиран во Билтенот 909	1
	Ефтимоска М. Димитрова М. Стевановиќ М. Николовска В. Апостолска С. KETAC_MOLAR алтернатива за заби во постериорна регија 3 Конгрес на стоматолозите од Македонија (Абстракти), Охрид септември 2002:169 постер .Трудот е рецензиран во Билтенот 909	1
	Учество на научен стручен собир (усна , постер презентација) со апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна	
	Стојановска В. Стевановиќ М. Ефтимоска М. Баланчевска Е. Computer production of fillings 7 th Congress of the Balkln Stomatological Society, (Abstrasct book) Kussadasi march 2002:223 постер Трудот е рецензиран во Билтен909	1,5
	Ефтимоска М., Оџаклиевска С.Клинички искуства со системот Carisolv; 9. Балкански стоматолошки конгрес, Македонија (Абстракти) Охрид, мај 2004: 110 усна . Трудот е рецензиран во Билтенот 909	2
	Ефтимоска М., Филиповска В., Апостолска С., Мирчева Е. In vitro evaluation of antibacterial activity of threeroot canal sealers. 10 congres of the Balkan Stomatological Society, (Abstract book) Belgrade, may 2005: 69. Трудот е рецензиран во Билтенот 764 (усно)	2
	V.Filipovska Micevska, Eftimoska M. Clinical evaluation of Quixfil posterior restorative system speed, durability, pleasure 10 congres of the Balkan Stomatological Society, (Abstract book) Belgrade, may 2005: 75.. Трудот е	2

	рецензиран во Билтенот 764 (усна)	
	Апостолска С. Ренцова В Оџаклиевска С. Ефтимоска М. Муратовска М. Превентивни и реставративни тераписки мерки на некариозните лезии - ерозии; 4. Меѓународен стоматолошки конгрес, Македонија (Абстракти) Охрид, јуни 2006: 17 Трудот е рецензиран во Билтенот 909 усна.	2
	Ефтимоска М., Филиповска В Aquafluor - ефикасна заштита на хиперсензитивен дентин; 4. Меѓународен стоматолошки конгрес, Македонија (Абстракти) Охрид, јуни 2006: 43 Трудот е рецензиран во Билтенот 909 (постер)	1,5
	Ефтимоска М., Оџаклиевска С., Ќурчиќ Б., Поповска Л Cultivable bacteria in dentine after caries excavation using rose-bur or Carisolv, 12 Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstract book) Istanbul, Turkey, april 2007: 20 Трудот е рецензиран во Билтенот 987 (усна)	2
	Ефтимоска М. Ковачевска И. Примена на Er YAG ласер во терапијата на тврдите забни ткива, 5 Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, (Абстракти) Охрид – септември 2009: 39 Трудот е рецензиран во Билтенот 987 (усна)	2
	Ковачевска И., Ефтимоска М., Георгиев З. In vitro одредување на коронарната микропропусливост кај ендодонтски третирани заби. V Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество Охрид 2009.Трудот е рецензиран во Билтенот 987 (постер)	1,5
	Ефтимоска М. Апостолска С. Biodentine™ Нов биоактивен цемент за директно пулпино прекривање VI конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2012. Апстракти 164- (усна).	2
	Апостолска С., Ренцова В., Ефтимовска М. Клиничка апликација на Biodentine TM во ендодонцијата. VI Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2012. Апстракти 155- усна. Трудот е рецензиран во Трудот е рецензиран во Билтенот 1045.	2
	Apostolska S, Gjorgievska E,Rendzova M, Eftimovska M, Ivanovski K, Jankulovska M, Stevanovic M, Elencevski S. Biodentine’tm – A Biomaterial for Endodontic Applications – Clinical Cases. International Dental Journal 2013; 63 (Suppl. 2): 1—98, 2013 FDI World Dental Federation Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1070 (усна)	2
	Apostolska S, Rendzova V, Gjorgievska E, Eftimovska M, Ivanovski K, Stevanovic M, Jankulovska M, Elencevski S. Endodontic perforation repair – clinical applications of mineral trioxide aggregate. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 25 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1091 од 2014 год. (постер)	1,5
	Rendzova V, Apostolska S, Stevica R, Eftimovska M. Pulp reaction to glass ionomer cements and detntin adhesives. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32. (постер)	1,5
	Ефтимоска Марина, Апостолска С, Ренцова В, Георгиевска Е, Ивановски К, Стевановиќ М, Јанкуловска М, Еленчевски С. МТА- клиничка примена како средство за директно прекривање и за репарација на ендодонтски перфорации. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со	2

	меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 296-(усна)	
	Ренцова В, Апостолска С, Јанакиевиќ – Ивановска Д, Ефтимоска М, Колоска В, Ристоска С. Компарација на физичките и хемиските карактеристики на материјали за директно прекривање на пулпата. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 300- (усна)	2
	Apostolska S, Elencevski S, Rendzova V, Eftimoska M, Ivanovski K, Peeva M . Vaznost kvaliteta stomatoloske ordinacije-od jednostavnih do kompleksnih resenja 1 i 2 Zbornik radova, Divcibare 19-22 juni 2014, str. 72 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1091 (усна)	2
	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид, со тема „ Клинички и хистолошки анализи на пулпарниот одговор по директно прекривање со Calxyl, МТА и Biodentine”	3
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Симпозиум со меѓународно учество на здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот. Биолошки концепти во конзервативната стоматологија ноември 2012	3
	Симпозиум на Стоматолошко здружение на Македонија -“Клиничко искуство со Biodentine,” Прилеп март 2013	3
	Симпозиум со меѓународно учество на здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот “Ендодонција во 21 век,” мај 2014	3
	Вкупно	87

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Завршена специјализација во областа на медицинските науки - специјалист по болести на забите и ендодонтот	2
	Дејности од поширок интерес	
	Делегат на Собрание - Македонско стоматолошко друштво, 2013 - денес	1
	Здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот, Македонско стоматолошко друштво, секретар 2010 - денес	1
	Член на Организационен одбор на 6. Конгрес со меѓународно учество Член на Организационен одбор на 7. Конгрес со меѓународно учество	1
	Член на Уредувачки одбор на Стоматолошка ревија, активно учество во објавување на новитети од областа на кариологијата и ендодонцијата.	1
	Член во работно претседателство на 6. и 7. Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество.	1
	Награда за научни постигнувања од струкова организација-самостоен	

	Благодарница по повод 50 - годишнината од основањето на Факултетот	3
	Благодарница по повод 10 години од осамостојувањето на Македонското стоматолошко друштво.	3
	Вкупно	14

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТКАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	87
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	14
Вкупно	101

Комисија

Проф. д-р Соња Апостолска с.р

Проф. д-р Лидија Поповска с.р

Доц. д-р Илијана Муратовска
Аџисанкова с.р

Проф. д-р Ќиро Ивановски с.р

Проф. д-р Мира Јанкуловка с.р

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката ас. д-р Весна Филиповска Мицевска е родена на 31.5.1971 година во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, во Гимназијата „Никола Карев“. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, во 1994 година. Дипломирала во 1994 година, со просечен успех 8,12.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2005 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ. Студиите ги завршила во 2005 година, со просечен успех 9,71. Во 2005 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Влијанието на средствата за белење на забите врз естетиката, ултраструктурата и отпорноста на забните ткива“.

Докторска дисертација пријавила во 2009 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ. Дисертацијата на тема: „Корелација на хемиското и ласерското белење на забите низ призма на можното влијание врз естетскиот ефект, виталноста и ултраструктурата на забите“ ја одбрала во јуни 2014 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Соња Апостолска, проф. д-р Лидија Поповска, доц. д-р Илијана Аџисанкова Муратовска, доц. д-р Елида Митевска, проф. д-р Мирослава Стевановиќ. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област дентална патологија.

Во 2000 година е избрана во звањето помлад асистент, во 2004 е реизбрана во истото звање, а во 2008 година е избрана во звањето асистент на Стоматолошкиот факултет во Скопје при УКИМ во областа дентална патологија.

Во моментот е асистент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 941 од 2008 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 764, 781, 801, 802, 804, 909, 941 како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

9. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, Скопје, кандидатката д-р Весна Филиповска Мицевска изведува вежби на прв циклус студии на студиската програма доктори по стоматологија и на студиската програма доктори по дентална медицина.

Кандидатката била ментор на повеќе студентски теми презентирани на конгреси во Републиката и на голем број стажанти кои го реализираа задолжителниот стаж.

Научноистражувачка дејност

Д-р Весна Филиповска Мицевска има објавено вкупно 25 научни труда од областа дентална патологија, од кои 2 труда, во меѓународни научни списанија, 3 труда, во научни-стручни списанија и 20 труда во зборници од научни собири.

За тековниот конкурс за избор за научен работник приложува 25 труда кои се цитирани во АНЕКС 2. За рецензија ги приложува следниве трудови:

1. Филиповска Мицевска В., Стефановиќ Д., Филиповски В. Влијанието на средствата за витално белење на забите преку призма на нивната микроцврстина и ослободени калциум јони . *Македонски стоматолошки преглед 2010, бр.5-6.*

Во овој труд, авторката како средство за белење го користи средството Illumine, кое содржи 10% карбамид пероксид, со кое ја испитува микроцврстината пред и по изведеното белење за време од 30, 60 минути, како и контролна група заби. Испитаните заби биле интактни молари на кои им биле пресечени радикалите, додека емајлот бил одвоен од дентинот за да може поединечно да се испитува. Покрај испитувањето на микроцврстината со помош на Викерс апаратот , беше испитано ослободувањето на Са јоните при трисеансот белење со помош на атомски спектофотометар Вариан 55. Од добиените резултати може да се заклучи дека доаѓа до намалување на микроцврстината и кај дентинот и емајлот по третирањето со средството за белење, и тоа најмногу во 60 минута. Резултатите добиени при третманот на ослободени калциумови јони во однос на контролната група укажуваат на намалено ослободување на калциумови јони во емајлот за разлика од дентинот, каде што ослободените калциумови јони биле повисоки, до 9,42/кг во однос на контролната група. Ваквите резултати укажуваат на несакани ефекти од средствата за белење, но сепак тие се минимални за кои сметаме дека со правилно направен избор на средство за белење, преземање на заштитни мерки, ваквите несакани ефекти ќе исчезнат.

2. Филиповска Мицевска В., Филиповски В, Стефановиќ Д. Влијанието на ласерското белење на виталните заби и неговото влијание врз пулпиното ткиво. *6. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, мај 2012.*

Ласерот како најатрактивно и најново средство кое се користи за белење на виталните заби беше предмет на ова испитување. Дифузијата на средствата за белење низ емајлот и дентинот која беше претходно докажана не наведе да размислиме дали средствата за белење стигнуваат до пулпата и какви промени би можеле да настанат. За ова испитување било користено средството за белење Opallescence Boost кое содржи 38% хидроген пероксид. Мерењето на интрапулпната температура била изведена со помош на апаратот Пирометар. In vitro испитувањата на 20 еднокорени , некариозни заби, во кои по ендодонтската терапија било аплицирано средство за спроводливост на електрична струја, со што к- file од пирометарот бил аплициран , а истовремено и осветлен со ласерска светлина од ласерот Фотона – фиделис3. Резултатите покажале зголемување на интрапулпната температура за 5 степени, за што се смета за нормална вредност каде што ласерот служи само како катализатор на процесот , а не дејствува врз влијанието на обелувањето на забите.

3. Филиповска Мицевска В. Филиповски В., Поповска Л. Влијанието на ласерското и хемиското белење на виталните заби и нивно делување врз забната структура и интрапулпната температура. 7. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, јуни 2015.

Употребата на средствата за белење станува секојдневна процедура во естетската стоматологија. Начинот, методот како и кое средство за белење ќе се користи зависи од дисколорацијата на забите на пациентот. Промените кои би можеле да настанат во структурата на забите, но и во пулпата се директно поврзани со белењето. За ова испитување се користело Opalescence Boost, кое содржи 35% хидроген пероксид, потазиум нитрат и флуор. Оваа негова структура го прави да биде поквалитетен и помалку штетен за цврстото забно ткиво. Хемиското белење било изведено на 40 –ет пациенти со различна боја на забите, која по изведеното белење доби нијанса посветла за 2-3 бои, за време од 15 минути. Кај ласерското белење при кое времето за белење се скратува на 10, 20 секунди поединечно за секој заб, добиените резултати биле скоро идентични, т.е. побели за 2-3 нијанси, освен што времето за белење било пократко. Мерењето на интрапулпната температура било со помош на три групи заби, контролната, заби хемиски третирани и заби ласерски третирани со средство за белење и ласерска светлина. Интрапулпната температура се покачила за 5 степени целзиусови, со што не се загрозува нејзиниот интегритет. Може да се заклучи дека помеѓу хемиското белење и ласерското белење не постои разлика во однос на добиената нијанса на боја, освен што при ласерското белење времето на самата процедура се скратува. Исто така, и при ласерското белење имаме покачување на интрапулпната температура која е во рамките на една блага хиперемича.

4. Реџеџи И. Стојановска В. Филиповска В. Поповска Л. Прецизност на методите за одредување на работната должина во ендодонцијата. 7. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, јуни 2015.

Мерењето на каналната должина на забите при ендодонтската терапија претставува најважниот дел од успехот на третманот. При испитување на должината на коренскиот канал за ова испитување биле користени 40 еднокорени заби, претходно добро обработени, каде што врвот на каналниот инструмент отстајувал 0,5 мм од вистинската должина на каналот. За да се одреди која метода на мерење е најточна бил користен апекс локатор, каде што забите биле фиксирани во алгинатен модел. Кај втората група се користел rtg по Ingles, и третата група мерењето било изведено со тактилно сензорна метода. Во секој од испитаните групи се аплицирал фиксиран канален инструмент со привремено полнење, а потоа истите заби биле повторно рендгенографски снимани. Од добиените резултати заклучок е дека со апекс локаторот се добиваат најточни резултати во споредба со останатите мерења.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Весна Филиповска Мицевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за болести на забите и ендодонтот кадешто ја остварила и специјализацијата од истата област.

Д-р Весна Филиповска Мицевска во 1998 и 2004 година стручно се усовршува во траење од по две недели на Унирвезитетот "Ј.В.ГЕТЕ" при Клиниката "Каролинум" во Франкфурт, Германија, кај проф.д-р Д.Е.Хајдеман и по покана на проф.д-р Г.Х.Нентвиг, особено на полето на виталното белење на забите.

Кандидатката активно е вклучена во работата на семинари, обуки, едукативни курсеви и курсеви за стручни и секциски состаноци, и тоа:

- има стекнато Сертификат за работа на ласерите Er;YAG and ND;YAG во областа на денталната патологија;
- особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на Македонското стоматолошко друштво, - член е во работното претседателство на 7. Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество;
- кандидатката била член во Уредувачкиот одбор на Стоматолошката ревија кадешто активно ги објавувала новитетите од областа на кариологијата и ендодонцијата;
- поседува и Благодарница по повод 50 - годишнината од основањето на Стоматолошкиот факултет во Скопје и Благодарница по повод 10 години од осамостојувањето на Македонското стоматолошко друштво.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Весна Филиповска Мицевска, во учебните 2013/14 и 2014/15 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Весна Филиповска Мицевска

Институција: Стоматолошки факултет, УКИМ, Скопје

Научна област: дентална патологија

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Стевановиќ М. Каранфиловска А. Стевановиќ М.М. Филиповска В. Петреска М. Белење на забите според критериумите на етиката и естетиката <i>Аџолопија ѓог. I бр.2 1999 – Билџен бр.781</i>	3,6
	Стевановиќ М. Каранфиловска А. Стевановиќ М.М. Филиповска В. Хистолошка верификација на дијагностичките резултати добиени со дијагностички апаратот <i>Аџолопија ѓог. I бр.1 1999 – Билџен бр. 781</i>	3,6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Стевановиќ М. Каранфиловска А. Филиповска В. Петреска М. Дијагностички – дијагностицирање на иницијални, скриени кариозни лезии. <i>Македонски стоматолошки преглед 1999, бр.1 – 4: 20 – Билџен 802</i>	2,4
	Филиповска В. Карактеристики на виталното белење на забите и нивниот ефект врз тврдата забна супстанција <i>Македонски стоматолошки весник ISSN: 1857-5218 – мај 2007 Билџен бр.909</i>	1
	Филиповска Мицевска В. Влијанието на средствата за витално белење на забите преку призма на нивната микроцврстина и ослободени калциум јони. <i>Македонски стоматолошки преглед 2010, бр.5-6</i>	3,2
	Учество на научен стручен собир (усна , постер презентација) со апстракт објавен во зборник на конференција – национална	
	Ренцова В. Аџисанкова И. Филиповска В. Филиповски В. Патолошки наод на латентни и егзацерибрани периапикални промени Конгрес на стоматолозите на РМ (апстракти), Охрид: <i>Здружение на стоматолозиџе од Македонија 1998: 120 – Билџен бр.764 (џосџер)</i>	1

	Матовска Љ. Кипровски М. Неделковска М. Филиповска В. Хиперсензитивни заби - клинички аспекти Конгрес на стоматолозите на РМ (апстракти), Охрид: <i>Здружение на стоматолозите од Македонија 1998: 132 – Билтен бр.764 (усна)</i>	1
	Учество на научен стручен собир (усна , постер презентација) со апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна	
	Каранфиловска А. Стевановиќ М. Филиповска В. Стојановска В. Баланчевска Е. Дијагностичка квантификација на длабоки кариозни лезии <i>Балкански конгрес на стоматолозите, Солун, Зборник на апстракти 2000: 242 – Билтен бр.804(постер)</i>	1,5
	Ковачевска И. Георгиев З. Филиповска В. Димова Ц. Јовановски С.Композитно – амалгамски реставрации <i>Балкански Конгрес на стоматолозите, Солун, Зборник на апстракти 2000: 38 – Билтен бр. 804 (усна)</i>	2
	Стевановиќ М. Стевановиќ М.М. Ренцова В. Ацисанкова И. Филиповска В. Tetric flow hroma advantages 6-th Congres of the Balkan stomatological society, <i>Bucharest – Romania, 2001; 104 – Билтен бр. 801 (усна)</i>	2
	Филиповски В. Филиповска Мицевска В. Димовска В. Long term experience with functional and esthetic possibilities of Akylos implant system <i>1-ви Балкански Конгрес по забнопротетска имплантологија, Албена 2004 – Билтен бр.941 ISSN 0489 – 0892 (усна)</i>	2
	Филиповски В. Миновска А. Филиповска В. Петкова Е. Ванковски В. Estetic and functional rehabilitation of first class of tooth loose in front region with an Ankylos implant <i>9-th Congress of the Balkan stomatological society, Ohrid 2004- Билтен бр. 941 (усна)</i>	2

	Филиповски В. Филиповска Мицевска В. Филиповска В. Should we support existing healthy teeth in the bridge construction with an implant <i>10-th Congress of the BAAS, Belgrade, may 2005 – Билџен бр.941(усна)</i>	2
	Ефтимоска М. Филиповска В. Апостолска С. Мирчева Е. In vitro evaluation of antibacterial activity of three root canal sealers <i>10-th Congress of the BAAS, Belgrade, may 2005 – Билџен бр.941 (усна)</i>	2
	Филиповска Мицевска В. Ефтимовска М. Clinical evaluation of Quixfil - posterior restorative system speed, durability, pleasure <i>10-th Congress of the BAAS, Belgrade, may 2005 – Билџен бр.941(усна)</i>	2
	Стевановиќ Д. Филиповска В. Стевановиќ М. Antibacterial and clinical efficiency of roekoseal <i>10-th Congress of the BAAS, Belgrade, may 2005 – Билџен бр. 941 (усна)</i>	2
	Филиповска В. Белење на забите – поим за естетика во стоматологијата <i>IV конгрес на сџоматџолозиџе од Македонија со меѓународно учесџво, Охрид 2006 – Билџен бр.941 (усна)</i>	2
	Филиповска В. Стевановиќ Д. Муратовска И. Quixfil – постериорен ресторативен систем <i>IV конгрес на сџоматџолозиџе од Македонија со меѓународно учесџво, Охрид 2006 – Билџен бр.941(усна)</i>	2
	Ефтимовска М. Филиповска В. Aquafluor – ефикасна заштита на хиперсензитивен дентин <i>IV Конгрес на сџоматџолозиџе од Македонија со меѓународно учесџво, Охрид 2006 – Билџен бр.941 (џосџер)</i>	1,5
	Филиповски В. Филиповска Мицевска В. Филиповска В. Ancylos implant placement in compromised bone <i>11-th Congress of the Balkan stomatological society, Sarajevo 2006 – Билџен бр. 941 (усна)</i>	2
	Филиповска В. Characterization of enamel and dentin exposed to 10% carbide peroxide bleaching agents <i>12-th Congress of the BAAS - Istanbul, Turkije 2007 – Билџен бр.941 (усна)</i>	2
	Стевановиќ Д. Филиповска В. Стевановиќ М. Antibacterial efficiency of laser in carious teeth <i>12-th Congress of the BAAS - Istanbul, Turkije 2007 – Билџен бр 941 (усна)</i>	2

	Филиповска Мицевска В. Влијанието на ласерското белење на виталните заби и неговото влијание врз пулпиното ткиво 6. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, мај 2012 (усна)	2
	Филиповска Мицевска В. Влијанието на ласерското и хемиското белење на виталните заби и нивно делување врз забната структура и интрапулпната температура 7. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, јуни 2015 (усна)	2
	Реџеџи И. Стојановска В. Филиповска В. Поповска Л. Прецизност на методите за одредување на работната должина во ендодонцијата 7. Конгрес на стоматолозиите од Македонија со меѓународно учество Охрид, јуни 2015 (усна)	2
	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Симпозиум со меѓународно учество на здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот. Современи реставрации во конзервативната стоматологија Скопје 2013	3
	Секциско предавање на научен/стручен собир	
	Стручен состанок на здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот "Реплек", Скопје 2008.	2
	Вкупно	55,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Студиски престој до 3 месеци	
	1998 и 2004 година на Унирвезитетот "Ј.В.ГЕТЕ" при Клиниката "Каролиnum" во Франкфурт, Германија, кај проф. д-р Д.Е.Хајдеман и проф. д-р Г.Х.Нентвиг.	1

	Завршена специјализација во областа на медицинските науки - специјалист по болести на забите и ендодонтот	2
Дејности од поширок интерес		
	Член во работно Претседателство на 7. Конгрес со меѓународно учество	1
	Член на Уредувачки одбор на Стоматолошка ревија, активно учество во објавување на новитети од областа на кариологијата и ендодонцијата	1
	Награда за научни постигнувања од струкова организација- самостоен Благодарница по повод 50 - годишнината од основањето на Факултетот	3
	Благодарница по повод 10 години од осамостојувањето на Македонското стоматолошко друштво	3
	Вкупно	11

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТКАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	55,8
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11
Вкупно	66,8

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Соња Апостолска с.р**
- 2. Проф. д-р Лидија Поповска с.р**
- 3. Доц. д-р Илијана Муратовска
Ацисанкова с.р**
- 4. Проф. д-р Киро Ивановски с.р**
- 5. Проф. д-р Мира Јанкуловка с.р**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и анализирајќи ја севкупната досегашна активност на кандидатите д-р Марина Ефтимоска и д-р Весна Филиповска Мицевска, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марина Ефтимоска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Марина Ефтимоска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето научен соработник во научната област дентална патологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Марина Ефтимоска да биде избрана во звањето научен соработник во научната област дентална патологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Соња Апостолска с.р**
- 2. Проф. д-р Лидија Поповска с.р**
- 3. Доц. д-р Илијана Муратовска
Ацисанкова с.р**
- 4. Проф. д-р Киро Ивановски с.р**
- 5. Проф. д-р Мира Јанкуловка с.р**

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје од 27-та седница на Наставно-научниот совет одржана на 2.10.2015 година

Кандидат	Наслов на труд МК	Наслов на труд ENG	Ментор	Одлука на ННС на ФЗНХ
Сашо Ѓуровски	„Варијабилност на фенотипски и производни карактеристики на	Variability of phenotype and production characteristics of ovchepolian sheep	Доц. д-р Кочо Порчу	Бр. 02-1295/14 од 2.10.2015 година

	овчеполската овца”			
Елена Стефановска	„Споредба на квалитативните својства на свежи и жсушени плодови од одделни сорти јаболка”	Comparison of quality characteristics of fresh and dried fruits from certain varieties of apples	Проф. д-р Љубица Каракашова	Бр. 02-1295/15 од 2.10.2015 година
Неше Мехмети	„Користењето на земјоделското земјиште и предвидување во североисточниот регион на Република Макеонија”	Agricultural land use and forecast in the north-east region of Republic of Macedonia	Проф. д-р Миле Пешевски	Бр. 02-1295/17 од 2.10.2015 година

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ОПШТА И НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА“ ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ. Д-Р РУМЕНКА ПЕТКОВСКА И

ДОЦ. Д-Р ЛИЛЈАНА БОГДАНОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 02-512/5 од 29.9.2015, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебното помагало за практична настава

под наслов „Практикум по општа и неорганска хемија“ од авторите: проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана Богдановска, наменет за студентите на студиската програма за дипломиран лабораториски биоинженер на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметот општа и неорганска хемија, избрани се проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и доц. д-р Ана Поцева Пановска, доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Практикум по општа и неорганска хемија
Назив на предметната програма:	Општа и неорганска хемија
Назив на студиската програма:	Дипломиран лабораториски биоинженер
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Ракописот содржи одбрани нумерички и практични методски единици – вежби, соодветни на наставната програма за практична настава по предметот општа и неорганска хемија. Наменет е за студиската програма од прв циклус лабораториски биоинженер, со фонд од 40 часа вежби.
Предметот општа и неорганска хемија (7 ЕКТС), за студиската програма од прв циклус - дипломиран лабораториски биоинженер, е задолжителен предмет со	

вкупен фонд од 210 часа и 7 ЕКТС. Се слуша во прв семестар.	
	Прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот што е предаден на рецензија содржи 120 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонт Times New Roman 12. Текстот е поделен во 10 одбрани практични методски единици – вежби. Ракописот содржи бројни хемиски формули, хемиски реакции, табели и задачи.

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. Проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, с.р.
2. Доц. д-р Ана Поцева Пановска, доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје, с.р.

II. Посебен дел од рецензентот: проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска

Краток опис на содржината:	Текстот на ракописот е поделен во 10 одбрани практични методски единици – вежби. Секоја методска единица претставува посебна целина која се надоврзува на претходната, така што сите заедно се вклопуваат во постојната програма по општа и неорганска хемија. На почетокот на секоја тематска единица е даден кус вовед, кој го нагласува теоретското и практичното значење на секој проблем што се анализира и решава во текот на практичната работа. За таа цел се користат бројни хемиски формули, хемиски равенки, табели и математички формули. На крајот од секоја вежба, стекнатите знаења на студентот се проверуваат преку прашања и задачи што вклучуваат решавање на нумерички задачи засновани на хемиски формули или хемиски реакции, како и задачи за практично изведување на хемиски реакции со цел утврдување на својствата на хемиските елементи и хемиските соединенија карактеристични за секоја тематска единица. Квантитативниот резултат од практичната работа, задачите и донесените заклучоци на крајот од секоја вежба, студентите ги внесуваат во дневникот за работа што се верифицира од страна на одговорниот наставник. Во таа насока, Практикумот се користи како учебно помагало што го олеснува совладувањето на методските единици. Првата тематска единица се однесува на: релативна атомска и молекулска маса, мол, оксидациски број и стехиометриска валентност. Втората тематска единица се однесува на гасните закони, додека во третата тематска единица се проучуваат оксидоредукциските процеси и

	структура и номенклатурата на комплексни соединенија. Четвртата тематска единица ги проучува течните раствори, растворливоста на супстанциите изразена како коефициент на растворливост, како и основните начини за квантитативно изразување на состворот на растворите. Петтата тематска единица се однесува на процесите на електролитна дисоцијација и пресметување на pH-вредноста на раствори на силни електролити, хидролиза и пресметување на pH-вредноста на раствори на соли што хидролизираат. Во седмата тематска единица се проучуваат пуферите. Последните три тематски единици опфаќаат експериментално одредување на својствата на одредени хемиски елементи - водород, кислород, халогени елементи, сулфур и азот, како и одбрани хемиски соединенија на овие елементи. Авторите ја изнесуваат материјата едноставно, концизно и разбирливо, имајќи ја предвид претходната подготовка на студентите од студиската програма дипломиран лабораториски биоинженер.
Оцена на усогласеноста со предметната програма:	Практикумот по општа и неорганска хемија опфаќа 10 тематски единици во кои пропорционално се застапени сите делови предвидени со наставната програма за теоретска и практична настава.
Предлози за потребни корекции:	Предадени на авторите
Оцена на ракописот:	Предложениот текст и начинот на презентација на содржината на ракописот ги задоволуваат критериумите за олеснето изведување на практичната настава по предметот општа и неорганска хемија за студентите од студиската

	програма дипломиран лабораториски биоинженер.
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот што е предаден на рецензија содржи 120 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Times New Roman 12. Во Практикумот се приложени 10 обемни вежби, што по потреба можат да се осовременуваат. Мошне значаен е и фактот, што во изведувањето на вежбите е предвидено студентите да работат самостојно. Ракописот е од голема важност за студентите од студиската програма дипломиран лабораториски биоинженер, бидејќи овозможува студентите да се здобијат со вештини за решавање на прости или посложени проблеми врз основа на основните хемиски закони. Исто така, студентите ќе стекнат знаење во врска со дел од неорганските соединенија што имаат голема важност за одредени биолошки процеси.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало за практична настава по предметот општа и неорганска хемија за студентите од студиската програма дипломиран лабораториски биоинженер.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска,
редовен професор на Фармацевтскиот
факултет во Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ОПШТА И НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА“ ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ.
Д-Р РУМЕНКА ПЕТКОВСКА И ДОЦ. Д-Р ЛИЛЈАНА БОГДАНОВСКА

Со Одлука бр. 02-512/5 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XX седница на Наставно-научниот совет, избрана сум за член на Рецензентска комисија за оцена на ракописот под наслов „Практикум по општа и неорганска хемија“ од авторите: проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана Богдановска, наменет за студентите на студиската програма - дипломиран лабораториски биоинженер на Фармацевтскиот факултет во Скопје, по предметот општа и неорганска хемија.

По разгледување на ракописот, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Практикумот по општа и неорганска хемија опфаќа 10 методски единици во кои пропорционално се застапени сите делови предвидени со наставната програма за теоретската и практичната настава за предметот општа и неорганска хемија.

Во првата тематска единица се обработуваат релативната атомска маса, релативната молекулска маса, молот, оксидацискиот број и стехиометриската валентност. Во вежбата студентите се запознаваат со наведените големини карактеристични за хемиските елементи и хемиските соединенија, како и со начинот на пресметување, прикажан со конкретни примери и задачи.

Втората тематска единица опфаќа запознавање со гасните закони, идеални и реални гасови, како и со зависноста на основните параметри (притисок, волумен и температура) што ја карактеризираат состојбата на гасовите. Наведената проблематика се проучува преку математички пресметки и задачи.

Во третата тематска единица се проучуваат оксидоредукциските процеси. Студентите изведуваат повеќе хемиски реакции што се засноваат на оксидоредукција со цел преку видливите промени што настануваат во реакцискиот систем да се утврди оксидоредукциската промена на учесниците во реакцијата. Исто така, студентите се запознаваат со структурата и номенклатурата на комплексните соединенија. Во текот на вежбата, студентот изведува повеќе хемиски реакции на создавање на комплексни соли.

Четвртата тематска единица опфаќа проучување на течните раствори, растворливоста на супстанциите претставена преку коефициентот на растворливост, како и со основните начини за квантитативно изразување на составот на растворот.

Во следната тематска единица, посебен осврт е даден на електролитната дисоцијација на водата, јонскиот производ на водата, како и пресметување на концентрацијата на водородни јони во раствори на силни електролити (pH). Во продолжение се проучуваат процесите на хидролиза и начините за пресметување на pH во раствори на соли што хидролизираат.

Во шестата тематска единица, студентот се запознава со пуферските раствори, механизмот на дејство на пуферите, пуферскиот капацитет, како и со пресметување на pH-вредноста на пуферите.

Следните четири тематски единици се однесуваат на утврдување на својствата на некои хемиски елементи и хемиски соединенија како претставници на одделни групи елементи од периодниот систем.

Во седмата тематска единица, студентот се запознава со хемиските елементи водород и кислород, методите за лабораториско добивање на водород и кислород и нивните физички и хемиски својства. Оваа вежба, исто така, опфаќа запознавање со својствата на пероксидите, со посебен осврт на методите за лабораториско добивање на водород пероксид.

Осмата тематска единица опфаќа проучување на халогените елементи (хлор, бром и јод). Во текот на вежбата се изведуваат повеќе хемиски реакции за лабораториско добивање и докажување на хемиските својства на наведените елементи.

Деветтата тематска единица се состои од проучување на својствата на халкогените елементи со посебен осврт на својствата на сулфур, неговите алотропски модификации, како и својствата на некои поважни соединенија (H_2S , SO_2 и H_2SO_4).

Последната тематска единица се однесува на хемискиот елемент азот и неговите поважни соединенија (NH_3 , NO , NO_2 , HNO_2 и HNO_3) од аспект на методи за нивно лабораториско добивање и нивните својства.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложениот текст може да се констатира дека опфатените методски единици се во согласност со наставната програма за практична и теоретска настава по предметот општа и неорганска хемија за студентите од студиската програма дипломиран лабораториски биоинженер. Во изведувањето на вежбите предвидено е студентите да работат самостојно. Имајќи ги предвид горенаведените карактеристики, го препорачувам ракописот за печатење и употреба како постојано учебно помагало при изведување на практичната настава по предметот општа и неорганска хемија за студентите од студиската програма дипломиран лабораториски биоинженер.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доц. д-р Ана Поцева Пановска

доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје,
с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА, ПРИМЕНЕТА ВО ФАРМАЦИЈА“ ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ. Д-Р РУМЕНКА ПЕТКОВСКА И ДОЦ. Д-Р ЛИЛЈАНА БОГДАНОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 02-512/4 од 29.9.2015, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебното помагало за практична настава под наслов „Практикум по неорганска хемија, применета во фармација“ од авторите проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана Богдановска, наменет за студентите на студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметот неорганска хемија, применета во фармација, избрани се проф. д-р Сузана Трајковиќ Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и доц. д-р Јасмина Тониќ Рибарска, доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје. По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

III. Општ дел: Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Практикум по неорганска хемија, применета во фармација
Назив на предметната програма:	Неорганска хемија, применета во фармацијата

Назив на студиската програма:	Интегрирани студии за магистер по фармација
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Ракописот содржи 10 методски единици - вежби предвидени за фонд од 40 часа од програмата по предметот неорганска хемија, применета во фармација
Предметот неорганска хемија, применета во фармација (8 ЕКТС) на Фармацевтскиот факултет, за студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација, е задолжителен предмет со вкупен фонд од 240 часа и 8 ЕКТС. Се слуша во прв семестар.	
	Второ издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот што е предаден на рецензија содржи 97 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Times New Roman 12. Текстот е поделен во 10 методски единици – вежби.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, с.р.

Доц. д-р Јасмина Тониќ Рибарска, доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје, с.р.

II. Посебен дел од рецензентот: проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска

Краток опис на содржината:	Текстот на ракописот е поделен на 10 одбрани методски единици-вежби, предвидени со наставната програма за практична настава за студентите од студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација. Секоја методска единица претставува посебна целина што се надоврзува на претходната, така што сите заедно се вклопуваат во постојната програма за практична настава по предметот неорганска хемија, применета во фармација. На почетокот на секоја тематска единица е даден кус и концизен вовед што го нагласува теоретското и практичното значење на секој проблем што се решава во текот на практичната работа. На крајот од тематските единици дадени се задачи за вежбање со кои студентот самостојно може да го утврди стекнатото знаење за изучуваната методска единица. Првата тематска единица се однесува на: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, мол, оксидациски број и стехиометриска валентност. Втората методска единица се однесува на пресметки во однос на определување на емпирииска формула на хемиско соединение. Третата тематска единица се однесува на гасните закони, додека во четвртата тематска единица се проучуваат оксидоредукциските хемиски процеси. Петтата

	тематска единица ги проучува течните раствори и растворливоста на супстанциите во даден растворувач изразена преку коефициентот на растворливост. Шестата методска единица опфаќа пресметки поврзани со основните начини за квантитативно изразување на составот на растворите. Седмата методска единица се однесува на процесите на електролитна дисоцијација и пресметување на рН-вредноста на раствори на силни електролити. Осмата методска единица претставува продолжение на претходната тематска единица и ги опфаќа процесите на хидролиза, како и пресметување на рН-вредноста на раствори на соли што хидролизираат. Во претпоследната тематска единица се проучуваат пуферите, механизмот на нивното дејство, како и начинот на пресметување на рН-вредноста на пуферите. Последната тематска единица опфаќа проучување на структурата и номенклатурата на комплексни јони, како и проучување на дисоцијацијата на комплексните соединенија.
Оцена на усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е целосно усогласен со материјалот за предметот неорганска хемија, применета во фармација, за студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација.
Предлози за потребни корекции:	Предадени на авторите
Оцена на ракописот:	Опфатените методски единици - вежби се во согласност со сите делови предвидени со теоретската настава. Материјалот е изнесен прегледно, концизно и јасно и овозможува студентите лесно да го совладаат предвидениот материјал.
Категоризација:	Учебно помагало

Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот што е предаден на рецензија содржи 97 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Times New Roman 12. Текстот е поделен во 10 методски единици – вежби и содржи бројни хемиски формули, математички формули, хемиски равенки и табели. Овој ракопис, наменет за студентите на Фармацевтскиот факултет, при УКИМ, е од особена важност бидејќи овозможува студентите, преку самостојна работа, да се стекнат со вештини за аналитичко размислување и решавање на проблеми со примена на стехиометрија и хемиска аритметика.

Врз основа на изнесеното, ми претставува чест и задоволство, овој ракопис да го поддржам и да го предложам за печатење како учебно помагало по предметот неорганска хемија, применета во фармација наменет за студентите на студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација на Фармацевтскиот факултет, при УКИМ, во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА, ПРИМЕНЕТА ВО ФАРМАЦИЈА“, ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ. Д-Р РУМЕНКА ПЕТКОВСКА И ДОЦ. Д-Р ЛИЛЈАНА БОГДАНОВСКА

Со Одлука бр. 02-512/4 од 29.9.2015 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XX седница, избрана сум за член на Рецензентската комисија за оценка на учебното помагало за практична настава под наслов „Неорганска хемија, применета во фармација“ од авторите проф. д-р Руменка Петковска и доц. д-р Лилјана Богдановска. По разгледувањето на ракописот, до Наставно-научниот совет го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Практикум по неорганска хемија, применета во фармација“ е подготвен на компјутер, содржи 97 страници во А4-формат напишани со големина на фонт Times New Roman 12, како и бројни хемиски формули, хемиски реакции, математички формули и табели.

Материјалот е поделен на 10 методски единици-вежби. Почетокот на секоја тематска единица опфаќа кус вовед што го нагласува теоретското и практичното значење на изучуваната материја. Потоа следува дел со решени примери - математички задачи засновани на хемиски формули и хемиски реакции и соодветна постапка за решавање на дадената математичка задача. На крајот на секоја тематска единица, стекнатите знаења се проверуваат преку самостојно решавање на задачи за вежбање. Решенијата на задачите или одговорите на поставените прашања се внесуваат во дневник за работа што се верифицира од страна на одговорниот наставник за практична настава.

Во првата методска единица студентите ја проучуваат релативната атомска маса, релативната молекулска маса, мол, оксидацискиот број и стехиометриската валентност. Во втората методска единица, студентите се запознаваат со начинот на определување на емпириска формула на хемиско соединение, претставен преку голем број конкретни примери и задачи.

Третата методска единица опфаќа проучување својствата на идеалните и реалните гасови и математичките релации што ги поврзуваат параметрите што ја карактеризираат состојбата на гасот (притисок, температура и волумен) -гасни закони. Наведената проблематика се проучува преку математички пресметки и задачи.

Во четвртата тематска единица се проучуваат оксидо-редукциските хемиски процеси. Студентот се запознава со начинот на изедначување на хемиските равенки со примена на електронска шема. Оваа проблематика се изучува и се утврдува преку изедначување на бројни хемиски реакции, како и преку примена на стехиометриските коефициенти добиени по изедначувањето на хемиската равенка во најразлични пресметки поврзани со дадената реакција.

Во петтата тематска единица темелно се проучуваат течните раствори, растворливоста на супстанциите во даден растворувач претставена преку параметарот коефициент на растворливост, додека во шестата тематска единица се претставени основните начини за квантитативно изразување на составот на растворите.

Седмата методска единица дава посебен акцент на процесот на електролитна дисоцијација на водата, јонскиот производ на водата, како и начините за пресметување на концентрацијата на водородни јони во раствори на силни електролити (водороден експонент - pH).

Во следната методска единица што претставува продолжение на претходната, студентите се запознаваат со процесите на хидролиза и начинот на пресметување на концентрацијата на водородни јони во раствори на соли што хидролизираат.

Деветтата методска единица се однесува на пуферските раствори, механизмот на пуферско дејство, поимот пуферски капацитет и неговото практично значење. Посебен осврт е даден на начинот на пресметување на pH - вредноста на пуферите.

Последната методска единица ја обработува проблематиката на координативно-ковалентната врска, структурата и номенклатурата на комплексните соединенија.

На крајот на овој Практикум, дадени се „Дополнителни задачи за вежбање“, односно задачи за чие решавање е потребно да се примени целокупното знаење стекнато во претходните тематски единици.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложениот текст може да се констатира дека методските единици овозможуваат самостојна работа на студентите и стекнување на вештини за решавање на бројни практични проблеми преку примена на стехиометрија и хемиска аритметика. Рецензентот е задоволен од предложениот текст и начинот на презентација на неговата содржина. Со овој Практикум, студентите од студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација добиваат корисно учебно помагало, што ќе го олесни следењето на практичната настава по неорганска хемија, применета во фармација, но и по други предмети каде што е неопходна примена на стехиометрија и хемиска аритметика.

Имајќи го предвид горенаведеното, го препорачувам користењето на Практикумот како учебно помагало за изведување на практичната настава по предметот неорганска хемија, применета во фармација.

РЕЦЕНЗЕНТ

Доц. д-р Јасмина Тониќ Рибарска,

доцент на Фармацевтскиот факултет во Скопје,
с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ИНСТРУМЕНТАЛНИ ФАРМАЦЕВТСКИ АНАЛИЗИ - ПРАКТИЧНА НАСТАВА“ ОД АВТОРИТЕ ДОЦ. Д-Р КАТЕРИНА БРЕЗОВСКА, ДОЦ. Д-Р ЈЕЛЕНА АЦЕВСКА, ДОЦ. Д-Р НАТАЛИЈА НАКОВ, ПРОФ. Д-Р ЗОРАН КАВРАКОВСКИ И ПРОФ. Д-Р АНЕТА ДИМИТРОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, бр. 02-489/21 од 11.9.2015, за членови на Рецензентска комисија за рецензирање на учебното помагало за практична настава под наслов „Инструментални фармацевтски анализи – практична настава“ од авторите доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска, наменет за студентите на студиската програма интегрирани студии за магистри по фармација на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметот инструментални фармацевтски анализи, избрани се проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје. По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

IV. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Инструментални фармацевтски анализи - практична настава
Назив на предметната	Инструментални фармацевтски анализи

програма:	
Назив на студиската програма:	Интегрирани студии за магистри по фармација
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Ракописот содржи 8 методски единици - вежби предвидени за фонд од 30 часа од програмата по предметот инструментални фармацевтски анализи.
Предметот Инструментални фармацевтски анализи (7 ЕКТС) на Фармацевтскиот факултет, студиска програм: интегрирани студии за магистри по фармација, е задолжителен предмет со вкупен фонд на часови од 210 часа и 7 ЕКТС. Се слуша во третиот семестар.	
	Второ издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 90 страници (формат А4), напишан на компјутер, со големина на фонтот Calibri 12. Текстот е поделен на 8 методски единици - вежби и еден прилог.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

Проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

V. Посебен дел од рецензентот: проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска

Краток опис на содржината:	Ракописот е поделен на 8 одбрани методски единици – вежби и еден прилог. Во секоја единица, на почетокот, даден е кус вовед во кој се изложени основните принципи на соодветната инструментална техника/метода, а потоа следува практичен дел со соодветни прашања и задачи поврзани со методската единица. На крајот од секоја вежба следува прилог кон соодветната методска единица. Практичниот дел од секоја методска единица содржи детално опишани постапки за спроведување на вежбата, графици, табели и математички формули. На крајот од практичниот дел, оставен е простор каде што студентот ги внесува резултатите/одговорите на поставените прашања, како и заклучоците добиени од вежбата. Прилогот на ова учебно помагало се однесува на статистичка обработка на резултати добиени во научноистражувачката работа или во лабораториската практика. Во првата методска единица - вежба се разработуваат поимите апсорпционен спектар, апсорпционен максимум, како и влијанието на рН и типот на растворувач врз апсорпциониот

	максимум. Втората вежба се однесува на примената на UV/Vis спектроскопијата во квантитативната анализа и се разработува <i>Lambert-Beer</i>-овиот закон. Третата методска единица ја обработува примената на методот на стандардни додатоци за определување на непозната концентрација. Четвртата вежба се однесува на инфрацрвената спектроскопија (IR) и се проучува IR-спектарот на непозната супстанција. Во петтата методска единица се обработуваат потенциометриски-методи (потенциометриско определување на pH-вредност и потенциометриски титрации). Во шестата вежба се разработува примената на тенкослојната хроматографија во фармацевтските анализи. Седмата вежба ја опфаќа примената на високо перформансната течна хроматографија за квантитативно определување на активни супстанции во фармацевтски препарати. Во осмата методска единица се обработува гасната хроматографија, како и примената на методот на внатрешен стандард при квантитативна анализа.
Оцена на усогласеноста со предметната програма:	Ракописот е целосно усогласен со материјалот на предметот инструментални фармацевтски анализи, на студиската програма: интегрирани студии за магистри по фармација.
Предлози за потребни корекции:	Предадени на авторот

Оцена на ракописот:	Опфатените методски единици – вежби се во согласност со современите инструментални техники и методи. Практичните постапки се разбирливи и прегледни за работа и овозможуваат студентите лесно да го совладаат предвидениот материјал.
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 90 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Calibri 12. Текстот е поделен на 8 методски единици – вежби, еден прилог и бројни слики, графици, табели и математички формули. Ракописот е наменет за студентите на Фармацевтскиот факултет во Скопје. Ракописот е од особена важност бидејќи овозможува студентите, преку самостојна работа, да се стекнат со вештини за современите техники и методи за анализа.

Врз основа на изнесеното, ми претставува чест и задоволство овој ракопис да го подржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот инструментални фармацевтски анализи, наменет за студентите на студиската програма интегрирани студии за магистри по фармација на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ИНСТРУМЕНТАЛНИ ФАРМАЦЕВТСКИ АНАЛИЗИ - ПРАКТИЧНА НАСТАВА“ ОД АВТОРИТЕ ДОЦ. Д-Р КАТЕРИНА БРЕЗОВСКА, ДОЦ. Д-Р ЈЕЛЕНА АЦЕВСКА, ДОЦ. Д-Р НАТАЛИЈА НАКОВ, ПРОФ.Д-Р ЗОРАН КАВРАКОВСКИ И ПРОФ.Д-Р АНЕТА ДИМИТРОВСКА

Со Одлуката на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на 19. седница на Наставно-научниот совет, избран сум за член на Рецензентската комисија за оцена на учебното помагало за практична настава под наслов „Инструментални фармацевтски анализи – практична настава“ од авторите доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска. По разгледувањето на ракописот, до Наставно-научниот совет го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Инструментални фармацевтски анализи – практична настава“ содржи 90 страници во А4-формат, фонт Calibri 12, со бројни слики, графици, табели и математички формули.

Материјалот е поделен на 8 методски единици – вежби и еден прилог. Во секоја методска единица на почетокот дадени се принципите на соодветната инструментална техника за анализа, апаратурата потребна за спроведување на анализата, како и објаснувања и дефиниции на одредени поими поврзани со одредената техника за анализа. Потоа следува практичен дел кој опфаќа реагенси, опрема, како и опис на постапката за спроведување на анализата. На крајот од практичниот дел оставен е простор за внесување на пресметки и резултати добиени од спроведената вежба. Стекнатите сознанија на студентот за одредената методска единица се проверуваат преку одговорите на неколку прашања или задачи дадени на крајот од секоја вежба. Секоја вежба дополнително е проследена со соодветен прилог поврзан со одредената техника за анализа (спектар, хроматограм и сл.).

Првата методска единица - вежба е насловена „Апсорпционен спектар, апсорпционен максимум, влијание на рН и типот на растворувач врз апсорпциониот максимум“. Преку оваа вежба, студентот се стекнува со сознанија за карактеристичните поими во UV/Vis спектроскопијата, зависноста на брановата должина на максимум апсорбција од рН-вредноста и од употребениот растворувач. Исто така стекнува вештини за работа со UV/Vis спектрофотометар.

Втората методска единица - вежба е насловена „Квантитативната UV/Vis спектроскопија, *Lambert-Beer*-ов закон, статистичка обработка на резултати“. Во оваа вежба, студентот се запознава со различните пристапи за квантитативна анализа со примена на UV/Vis спектроскопија. Потоа се запознава со поимите точност и прецизност на резултат, како и начините на нивно определување.

Третата методска единица - вежба е насловена „Определување на непозната концентрација со метод на стандардни додатоци“. Во оваа методска единица се објаснува постапката квантитативно определување на супстанција што претставува дел од сложен матрикс.

Четвртата методска единица - вежба е насловена „Проучување на IR-спектар на непозната органска супстанција“. Преку оваа вежба, преку асигнација на апсорпционите ленти во IR-спектар на две соединенија, студентот стекнува сознанија за основните правила за идентификација на непознати соединенија со примена на IR-спектроскопија.

Петтата методска единица - вежба е насловена „Потенциометрија, потенциометриско определување на рН-вредност, потенциометриски титрации“. Со оваа вежба студентот стекнува вештини за работа со рН-метар, како и за работа со автоматизиран потенциометриски титратор.

Шестата методска единица - вежба е насловена „Тенкослојна хроматографија (TLC)“. Во оваа методска единица се проучува примената на тенкослојната хроматографија за разделување, идентификација, полуквантитативна и квантитативна анализа.

Седмата методска единица - вежба е насловена „Високо перформансна течна хроматографија (HPLC). Студентот во оваа вежба стекнува сознанија за поимите ефикасност на колона и соодветност на хроматографски систем. Исто така, се запознава со примената на оваа техника за квантитативно определување со метод на надворешен стандард.

Последната, осма методска единица - вежба е насловена „Гасна хроматографија (GC), метод на внатрешен стандард“. Тука студентот се запознава со карактеристиките што треба да ги поседува внатрешниот стандард, определување на фактор на одговор на инструмент, како и определување на концентрација преку метод на внатрешен стандард.

Прилогот на ова учебно помагало е насловен „Статистичка обработка на резултати“ и во него студентот се запознава со основните поими и дефиниции неопходни за статистичка обработка на резултати.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложениот текст може да се констатира дека опфатените методски единици овозможуваат студентите во текот на практичната настава да се стекнат со експериментални вештини за работа на современа апаратура и опрема. Со задоволство констатирам дека студентите од наставната програма магистер по фармација добиваат мошне корисно учебно помагало кое ќе им го олесни совладувањето на методските единици. Имајќи ги предвид горенаведените карактеристики на ракописот, го препорачувам за печатење и за употреба при изведување на практичната настава по предметот инструментални фармацевтски анализи, за студентите од студиската програма интегрирани студии за магистер по фармација.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ЛАБОРАТОРИСКИ ТЕХНИКИ И ИНСТРУМЕНТАЛНИ МЕТОДИ - ПРАКТИЧНА НАСТАВА“ ОД АВТОРИТЕ: ДОЦ. Д-Р КАТЕРИНА БРЕЗОВСКА, ДОЦ.

Д-Р ЈЕЛЕНА АЦЕВСКА, ДОЦ. Д-Р НАТАЛИЈА НАКОВ, ПРОФ.Д-Р ЗОРАН КАВРАКОВСКИ И ПРОФ.Д-Р АНЕТА ДИМИТРОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, бр. 02-489/22 од 11.9.2015, за членови на Рецензентска комисија за рецензирање на учебното помагало за практична настава под наслов „Лабораториски техники и инструментални методи - практична настава“ од авторите: доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска, наменет за студентите на студиската програма за дипломиран лабораториски биоинженер на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметите: лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2, избрани се проф. д-р Светлана Кулеванова, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје и проф. д-р Руменка Петковска, вонреден професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

VI. Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Практикум за практична настава по лабораториски техники и инструментални методи
Назив на предметната програма:	Лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2
Назив на студиската програма:	Дипломиран лабораториски биоинженер

Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Ракописот содржи одбрани практични методски единици – вежби, поделени во два дела, соодветно распоредени за наставната програма за практичната настава за предметите: лабораториски техники и инструментални методи 1 и лабораториски техники и инструментални методи 2, при студиска програма од прв циклус за лабораториски биоинженери за фонд од по 40 часа вежби.
Предметот лабораториски техники и инструментални методи 1 (7 ЕКТС) на Фармацевтскиот факултет, студиска програма од прв циклус за дипломиран лабораториски биоинженер, е задолжителен предмет со вкупен фонд на часови од 210 часа и 7 ЕКТС. Се слуша во третиот семестар. Предметот лабораториски техники и инструментални методи 2 (7 ЕКТС) на Фармацевтскиот факултет, студиска програма од прв циклус за дипломиран лабораториски биоинженер, е задолжителен предмет со вкупен фонд на часови од 210 часа и 7 ЕКТС. Се слуша во четвртиот семестар.	
	Прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 94 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Calibri 12. Текстот е поделен во 2 поглавја и еден прилог. Првото поглавје одговара на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 1, а второто на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 2. Прилогот се однесува на статистичка обработка на резултатите. Двете поглавја и прилогот содржат бројни слики (цртежи и графици), табели, формули и задачи.

РЕЦЕНЗЕНТИ

- Проф. д-р Светлана Кулеванова, редовен професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

4. Проф. д-р Руменка Петковска, вонреден професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

VII. Посебен дел од рецензентот: проф. д-р Светлана Кулеванова

Краток опис на содржината:	Ракописот е поделен во 2 поглавја и еден прилог. Секое од двете поглавје опфаќа по 4 одбрани практични методски единици – вежби. На почетокот на секоја тематска единица е даден кус вовед каде што се нагласува теоретското и практичното значење на секоја тема што се обработува во текот на практичната настава. За таа цел се користат бројни слики (графици), табели и математички формули. На крајот од секоја вежба, резултатот што студентот со самостојно работење го добива се внесува на предвиденото место од учебното помагало. На одредени места е оставен простор за внесување на основните параметри што помагаат при донесувањето на неопходните заклучоци и толкувањето на резултатите добиени со практичната работа. На крајот од секоја вежба, стекнатите сознанија на студентот се проверуваат преку одговорите на неколку прашања и задачи карактеристични за тематската единица. Добиените резултати од практичната работа, задачите и донесените заклучоци, на крајот од секоја вежба, студентите ги внесуваат во дневникот за работа што се верифицира од страна на одговорниот наставник. Во таа насока, ракописот има двојна намена, истовремено се користи како учебно помагало и како дневник за работа

	што го олеснува совладувањето на методските единици. Првото поглавје одговара на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 1. Во овој дел се опфатени основните принципи за спектроскопските техники, со посебен акцент на UV/Vis спектрофотометријата и инфрацрвената спектроскопија. Второто поглавје одговара на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 2. Тука се опфатени електрохемиските и хроматографските техники, преку поединечни вежби за примена на потенциометрија, како и тенкослојна, течна и гасна хроматографија. Прилогот се однесува на статистичка обработка на резултатите. Ракописот содржи бројни слики (цртежи и графици), табели, формули и задачи. Авторите ја имаат изнесено материјата едноставно и концизно, стручно и разбирливо, имајќи ја предвид претходната подготовка на студентите од студиската програма: дипломиран лабораториски биоинженер.
Оцена на усогласеноста со предметната програма:	Секое од двете поглавја на ракописот е во согласност со постојната практична и теоретска наставна програма по предметите лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2 за студентите од студиската програма: дипломиран лабораториски биоинженер.
Предлози за потребни корекции:	Предадени на авторите

Оцена на ракописот:	Предложениот текст и начинот на презентација на содржината во ракописот ги задоволува неопходните критериуми за олеснето следење и изведување на практичната настава по предметите Лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2 за студентите од студиската програма: Дипломиран лабораториски биоинженер.
Категоризација:	Учебно помагало
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 94 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на фонтот Calibri 12. Текстот е поделен во 2 поглавја и еден прилог. Првото поглавје одговара на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 1, а второто на наставната програма на предметот лабораториски техники и инструментални методи 2. Прилогот се однесува на статистичка обработка на резултатите. Двете поглавја и прилогот содржат бројни слики (цртежи и графици), табели, формули и задачи. Ракописот е од голема важност за студентите од студиската програма: дипломиран лабораториски биоинженер, бидејќи овозможува студентите, преку самостојна работа, да се стекнат со вештини за современите техники и методи за анализа.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало за практична настава по предметите лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2 за студентите од студиската програма: дипломиран лабораториски биоинженер.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Светлана Кулеванова

редовен професор на Фармацевтскиот

факултет во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ЛАБОРАТОРИСКИ ТЕХНИКИ И ИНСТРУМЕНТАЛНИ МЕТОДИ - ПРАКТИЧНА НАСТАВА“ ОД АВТОРИТЕ: ДОЦ. Д-Р КАТЕРИНА БРЕЗОВСКА, ДОЦ. Д-Р ЈЕЛЕНА АЦЕВСКА, ДОЦ. Д-Р НАТАЛИЈА НАКОВ, ПРОФ.Д-Р ЗОРАН КАВРАКОВСКИ И ПРОФ.Д-Р АНЕТА ДИМИТРОВСКА

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XIX седница на Наставно-научниот совет, избрана сум за член на Рецензентската комисија за оцена на ракописот под наслов „Лабораториски техники и инструментални методи - практична настава“ од авторите: доц. д-р Катерина Брезовска, доц. д-р Јелена Ацевска, доц. д-р Наталија Наков, проф. д-р Зоран Кавраковски и проф. д-р Анета Димитровска, наменет за студентите на студиската програма за дипломиран лабораториски биоинженер на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметите: лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2.

По разгледувањето на ракописот, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот опфаќа две поглавја со по 4 методски единици, каде што пропорционално се застапени сите делови предвидени со теоретската и практичната наставна програма за предметите: лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2, соодветно.

Во првата вежба од првиот дел, студентот се запознава со значењето на ултравиолетовата/видливата (*UV/Vis*) спектроскопија за квалитативната и квантитативната анализа на голем број соединенија. Дополнително објаснети се основните принципи и поими карактеристични за спектроскопските методи, како апсорпционен спектар, апсорпционен максимум, влијание на рН и типот на растворувач врз апсорпциониот максимум. Знаењето што е предвидено да се стекне по совладувањето на оваа вежба е неопходно за експерименталната работа со *UV/Vis* спектрофотометар.

Со втората вежба од првото поглавје е предвидено студентите да ги совладаат принципите на *Lambert-Beer*-овиот закон и статистичките пресметки неопходни за обработка на квантитативните резултати добиени при примена на *UV/VIS* спектрофотометријата.

Во третата вежба од првото поглавје, предвидено е студентот да стекне знаење за примена на *UV/VIS* спектрофотометриски метод при определување на непозната концентрација на аналит со метод на стандардни додатоци.

Последната вежба од првото поглавје нè запознава со инфрацрвената спектроскопија како еден од најмоќните методи за идентификација на чисти органски и неоргански супстанции. Како практична работа, предвидено е проучување на IR-спектри на непознати органски супстанции.

Првата вежба од второто поглавје предвидува запознавање со принципите на потенциометриско определување на рН-вредност и потенциометриско определување на завршната точка на титрација преку експериментална работа на рН метар и потенциометриски титратор.

Следат вежби од областа на сепаративни техники, од кои вежба број 2 ги обработува принципите и основните поими на хроматографијата, како и примената на тенкослојната хроматографија.

Третата вежба од второто поглавје предвидува експериментална работа на високо-перформансен течен хроматограф, запознавање со принципите за проверка на хроматографскиот систем, како и принципите за квалитативна и квантитативна анализа со примена на оваа техника.

Во последната вежба од второто поглавје се обработува техниката на гасна хроматографија, а дополнително се опфатени и принципите за примена на метод на внатрешен стандард за квантитативно определување на аналитите во сложени примероци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложениот текст може да се констатира дека опфатените методски единици овозможуваат практична настава во која студентите ќе се стекнат со знаење и експериментални вештини за работа на актуелна, современа опрема и апаратура. Со задоволство констатирам дека студентите од наставната програма за дипломиран лабораториски биоинженер имаат можност да работат самостојно, користејќи мошне корисно и концизно учебно помагало. Имајќи ги предвид горенаведените карактеристики на ракописот, го препорачувам за печатење и за употреба при изведување на практичната настава по предметите лабораториски техники и инструментални методи 1 и 2 за студентите од студиската програма: дипломиран лабораториски биоинженер.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Руменка Петковска

вонреден професор на Фармацевтскиот факултет во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „СОВРЕМЕНА ПСИХОЛОГИЈА НА ЛИЧНОСТА“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р БЛАГОЈА ЈАНАКОВ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет, бр. **13-1112/2** од 22.9.2015 година, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот **СОВРЕМЕНА ПСИХОЛОГИЈА НА ЛИЧНОСТА** од авторот проф. д-р Благоја Јанакров, наменет за студентите на Институтот за психологија, за предметот теории за личноста, избрани се **проф. д-р Виолета Арнаудова и проф. д-р Елена Ачковска Лешковска.**

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, во улога на рецензент го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

ЗАЕДНИЧКИ ДЕЛ		ОПИС
1.	НАЗИВ НА УЧЕБНИКОТ, УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Современа психологија на личноста
2.	НАЗИВ НА ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА ЗА КОЈА СЕ ОДНЕСУВА	Теории за личноста, задолжителен предмет
3.	НАЗИВ НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА	Психологија
4.	ФОНД НА ЧАСОВИ НАСТАВА И ВЕЖБИ И ЕКТС КРЕДИТИ	Фонд на часови: 3+3 ЕКТС кредити: 6
5.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА АВТОРОТ (АВТОРИТЕ)	Проф.д-р Благоја Јанакров
6.	ВРЕМЕ И АКТ НА ИЗБОР НА РЕЦЕНЗЕНТИТЕ ¹	Одлука бр.13-1112/2 од 19 редовна седница на ННС на Филозофски факултет одржана на 22.9.2015 година.
7.	ДАЛИ Е ПРВО ИЗДАНИЕ ИЛИ НЕ (член 23 УКИМ, до или над 25%)	Не е прво издание
8.	ДОКОЛКУ НЕ Е ПРВО ИЗДАНИЕ, ВО КОЛКАВА МЕРА СЕ РАЗЛИКУВА?	над 25%
9.	ОПШТИ ПОДАТОЦИ (број на страници, прилози, заглавја или	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 270 стр. (формат А4), напишани на компјутер, со

¹ Се пополнува за учебник и учебно помагало.

	делови итн.)	големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 10 поглавја (вклучувајќи ја литературата).

ИЗВЕШТАЈ ²		
1.	КРАТОК ОПИС НА СОДРЖИНАТА	Содржината на учебникот е поделена во следните десет поглавја: 1. Вовед: научно изучување и теоретизирање за личноста 2. Системски приод 3. Когнитивен приод 4. Постмодернизам и социјален конструкционизам 5. Психологија на личните конструкти 6. Дејносна концепција за личноста 7. Синтетска концепција за човекот 8. Социјално когнитивни концепции 9. Концепција за личносен развој на Ериксон 10. Концепција за личностно формирање на Божович Заеднички поднаслови во секое поглавје се: - основни замисли, поставки и поими - за авторот - оценка - одбрана литература.

² Извештајот може да изнесува најмногу 10 чукани страници со нормален проред.

Во **првото поглавје** се прикажани сознанијата за човекот, прикажано е научното изучување на личноста, укажано е на тоа што е содржина и задача на науката за личноста. Исто така, разработена е класификацијата на концепциите за личноста, влијанијата врз теоретизирањето, а се пишува и за односот теорија-практика и живеење.

Второто поглавје се однесува на системскиот приод и во него се разработени неколку теми: основни замисли, поставки и поими; систем, системски приод; одлики и особености; човекот како систем; системскиот приод во психологијата; личноста, пошироко личноста како систем.

Во **третото поглавје** се разработува когнитивниот приод. Авторот ја прикажува историјата на овој приод; сознајните појави и појави што се сфаќаат како сознајни; моделот на когнитивна обработка на информациите; особеностите на когнитивниот апарат; ја прикажува концепцијата на Пијаже, општествено-историскиот приод, еколошката концепција на Гибсон. Потоа, се разработува когнитивниот приод кон личноста, когнитивните составки и области на личноста и детално се разработуваат концепцијата на Елис, Бек, Карвер и Шејер.

Постмодернизмот и социјалниот конструкционизам се разработени во **четвртото поглавје**. Ова поглавје е најобемно. Во него се разработуваат сфаќањата на Фуко, Лакан-структурална психоанализа, социјалниот конструкционизам, како и концепцијата за начините на суштествување на Харе.

Петтото поглавје се однесува на психологијата на личните конструкти. Во него, авторот пишува за конструктивниот алтернативизам, за личните конструкти, за конструктите и другите психички појави, за поставките на психологијата на личните конструкти,

за личноста и нејзиното менување и развој, но и за менталните растројства, нивната дијагностика и психотерапија.

Дејносната концепција за личноста се разработува во **шестото поглавје**. Во ова поглавје се определуваат дејноста и нејзините составки, се разработуваат некои аспекти на дејноста и теми поврзани со неа. Овде авторот ги разработува и темите: психички одраз, сознајни појави, свест, мотивација, личност (состав, склоп и функции, одредување, личносен развој).

Синтетската концепција за човекот е тема на **седмото поглавје**. Во ова поглавје се разработуваат содржини кои се однесуваат на човекознаењето; активност, поведение и дејност; човекот како индивидуа; човекот како личност; составки на личноста; структура на личноста; човекот како субјект; потсистеми на субјектот; индивидуалност; развој; онтопсихологија; онтогенеза и животен пат.

Социјално-когнитивните концепции се разработуваат во **осмото поглавје**. Во него авторот се задржува на Концепцијата за когнитивно-афективен личносен систем на Мишел и социјално когнитивната концепција на Бандура. Разработувајќи ја концепцијата на Мишел авторот се задржува на следните теми: доследност и предвидување на поведението, когнитивно-афективен личносен систем, единици на КАЛС, ситуации и самоконтрола и развој на волјата. Во врска пак со концепцијата на Бандура, авторот разработува теми за: основните човечки кадарности, дејственост, лична ефикасност, учење.

Во **деветтото поглавје** е разработена концепцијата за личносен развој на Ериксон. Овде се разработени темите: животен циклус, развој на личноста во детството, во преодниот период, во возрасното доба и во староста.

		На концепцијата за личностно формирање на Божович е посветено последното десетто поглавје. Авторот особено ги разработува развојот и личностното формирање.
2.	ОЦЕНА ДАЛИ ПРЕДЛОЖЕНИОТ УЧЕБНИК /ПОМАГАЛО Е ВО СОГЛАСНОСТ СО ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА	Предложениот учебник во најголема мера соодветствува со предметната програма за која е наменет. Тоа ќе овозможи студентите да имаат значаен извор за полагање на предметот.
3.	ОЦЕНА НА УЧЕБНИКОТ/УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Со оглед на тоа што предложениот учебник во најголема мера соодветствува со предметната програма за која е наменет, тој претставува корисна алатка за совладување на предметните содржини. Со совладувањето на содржините прикажани во учебникот ќе се овозможи да се постигнат предвидените цели со предметната програма (компетенции), односно студентите да добијат знаења за сфаќањата и концепциите за личноста и нив да ги применат за толкување на личноста.
4.	КАТЕГОРИЗАЦИЈА – УЧЕБНИК ИЛИ УЧЕБНО ПОМАГАЛО	учебник
5.	ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ ЗА ОПРАВДАНОСТА ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА ТРУДОТ	Врз основа на разработените содржини кои во најголема мера се компатибилни со предметната програма за која учебникот е наменет, може да се заклучи дека тој ќе биде од полза за студентите. Од таа причина, со задоволство предлагам тој да биде објавен.
6.	ПРЕДЛОЗИ ЗА ПОТРЕБНИ КОРЕКЦИИ	Се препорачува, при цитирањето на одбраната литература да се користат АРА-стандардите.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот теорија за личноста, примарно наменет за студентите на Институтот за психологија на Филозофскиот факултет.

РЕЦЕНЗЕН

Проф. д-р Виолета Арнаудова, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „СОВРЕМЕНА ПСИХОЛОГИЈА НА ЛИЧНОСТА“ ОД ПРОФ. Д-Р БЛАГОЈА ЈАНАКОВ

ЗАЕДНИЧКИ ДЕЛ		ОПИС
10.	НАЗИВ НА УЧЕБНИКОТ, УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Современа психологија на личноста
11.	НАЗИВ НА ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА ЗА КОЈА СЕ ОДНЕСУВА	Теории за личноста (ПС 5033), задолжителен предмет во V семестар
12.	НАЗИВ НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА	Психологија
13.	ФОНД НА ЧАСОВИ НАСТАВА И ВЕЖБИ И ЕКТС КРЕДИТИ	Фонд на часови: 3+3 ЕКТС кредити: 6
14.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА АВТОРОТ (АВТОРИТЕ)	Проф.д-р Благоја Јанаков
15.	ВРЕМЕ И АКТ НА ИЗБОР НА РЕЦЕНЗЕНТИТЕ ³	Одлука бр.13-1112/2 од XIX редовна седница на ННС на Филозофски факултет, одржана на 22.9.2015 година.
16.	ДАЛИ Е ПРВО ИЗДАНИЕ ИЛИ НЕ (член 23 УКИМ, до или над 25%)	Трето изменето издание
17.	ДОКОЛКУ НЕ Е ПРВО ИЗДАНИЕ, ВО КОЛКАВА МЕРА СЕ РАЗЛИКУВА?	над 25%
18.	ОПШТИ ПОДАТОЦИ (број на страници, прилози, заглавја или делови итн.)	Ракописот предаден за рецензирање содржи 270 стр. (формат А4), со големина на фонтот 12 и со единечен проред . Текстот е поделен во 10 поглавја, а по секое од нив е наведена користената литература.

³ Се пополнува за учебник и учебно помагало.

ИЗВЕШТАЈ ⁴		
7.	КРАТОК ОПИС НА СОДРЖИНАТА	Учебникот содржи десет поглавја, во кои се презентирани значајни приоди и концепции за личноста: 1. Вовед: научно изучување и теоретизирање за личноста 2. Системски приод 3. Когнитивен приод 4. Постмодернизам и социјален конструкционизам 5. Психологија на личните конструкти 6. Дејносна концепција за личноста 7. Синтетска концепција за човекот 8. Социјално когнитивни концепции 9. Концепција за личносен развој на Ериксон 10. Концепција за личностно формирање на Божович Во секое поглавје се потенцирани основните идеи и концепти на приодот/концепцијата и нивна оценка, дадени се информации за авторот, а поглавјето завршува со преглед на користената литература. Во воведот, авторот го прикажува развојот на сознанијата за човекот, со акцент на научното истражување на личноста, и се осврнува на содржините и задачите на науката за личноста. Во продолжение е дадена класификацијата на концепциите за личноста и е дискутирана актуелната состојба во однос на теоретизирањето за личноста и релацијата теорија-

⁴ Извештајот може да изнесува најмногу 10 чукани страници со нормален проред.

практика.

Второто поглавје е посветено на *Системскиот приод* и тоа претежно е базирано на сфаќањата на Бергаланфи, Анохин, Анањев, Ломов и Магнусон. Од прикажаните сфаќања јасно следиува дека овој приод подразбира комплексно и мултидисциплинарно изучување на менталноста и личноста.

Когнитивниот приод, кој е всушност доминантен во современата психологија, е прикажан во **третото поглавје**. Од повеќето когнитивни концепции за личноста, избрани се концепцијата на Пијаже, општествено-историскиот приод (Виготскиј, Запорожец, Леонтјев, Галперин и др), еколошката концепција на Гибсон, рационално-емоционалната концепција на А. Елис, когнитивно-тераписката концепција на А. Бек и концепцијата за когнитивна саморегулација на однесувањето на К.Карвер и М. Шејер.

Во **четвртото поглавје** се елаборирани *постмодернизмот и социјалниот конструкционизам*. Во ова обемно поглавје се разработени сфаќањата на Фуко и Лакан, социјалниот конструкционизам, како и концепцијата за начините на суштествување на Харе.

Во петтото поглавје е прикажана *психологијата на личните конструкти на Џорџ Кели*. Оваа концепција може да се определи како когнитивна феноменолошко-конструктивистичка концепција, која има придонес во три области на психологијата: менталноста и личноста, методот за испитување на личноста и психотерапијата. Во психологијата на личните конструкти, луѓето се сфатени како мошне активни суштества кои непрекинато конструираат, па затоа личноста е систем на конструкти.

На *дејноиснајта концепција* за *личносја* се однесува **шестото поглавје**. Таа е најразработена функционалистичка концепција во современата психологија. Од мноштвото автори кои создале дејносни концепции (Елкоњин, Галперин, Запорожец, А.А.Леонтјев, А.Н. Леонтјев, Петровскиј, Рубинштајн), во учебникот е прикажана онаа на А.Н. Леонтјев, која е најпозната и највлијателна. Во неговата концепција, дејноста е опишана како сложено, свесно регулирано, функционирање, а човекот е сфатен како практично суштество. Во учебникот се обработени составот, функциите и развојот на личноста како што се конципирани од авторот.

Синтејската концепција за *човекој* е поместена во **седмото поглавје**. Во него се разработуваат содржини кои се однесуваат на човекознаењето; активност, поведение и дејност; човекот како индивидуа; човекот како личност; составки на личноста; структура на личноста; човекот како субјект; потсистеми на субјектот; индивидуалност; развој; онтопсихологија; онтогенеза и животен пат.

На *социјално-когнитивнијте концепции* им е посветено внимание во **осмото поглавје**. Овде авторот се задржува на концепцијата за когнитивно-афективниот личносен систем на Мишел и социјално когнитивната концепција на Бандура. Прикажувајќи ја концепцијата на Мишел, авторот се задржува на следниве теми: доследност и предвидување на поведението, когнитивно-афективен личносен систем, единици на КАЛС, ситуации и самоконтрола и развој на волјата. Во рамките на концепцијата на Бандура, авторот разработува теми за: основните човечки кадарности, дејственоста, личната ефикасност, учењето.

Во **деветтото поглавје** е прикажана *концепцијата за личносен развој на Ериксон*. Таа претставува најразработена и најпозната современа теорија за личносен

		развој. Според неа, телото, менталноста и општеството се поврзани. Во учебникот се разработени темите: животен циклус, развој на личноста во детството, во преодниот период, во возрасното доба и во староста. Последното, десетто, поглавје е посветено на <i>концепцијата за личносно формирање на Лидија Божович</i>. Таа не била само следбеник на Виготскиј, бидејќи во нејзината концепција не се само разработени неговите идеи, туку се воведени и оригинални концепти, како што се <i>личности новопворби, внатрешна положба, социјална положба</i> и др. Во учебникот особено се разработени сфаќањата на авторката за развојот и личносното формирање.
8.	ОЦЕНА ДАЛИ ПРЕДЛОЖЕНИОТ УЧЕБНИК /ПОМАГАЛО Е ВО СОГЛАСНОСТ СО ПРЕДМЕТНАТА ПРОГРАМА	Предложениот учебник го покрива најголемиот дел од содржините од предметната програма за која е наменет.
9.	ОЦЕНА НА УЧЕБНИКОТ/УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО	Учебникот во најголема мера соодветствува со содржините од предметната програма за која е наменет, па тој може да се смета за основен извор за нивно совладување од страна на студентите. Неговата содржина е компатибилна со целите на предметната програма, односно овозможува студентите да стекнат знаења за концепциите за личноста и да ги унапредат своите компетенции за толкување на личноста.
10.	КАТЕГОРИЗАЦИЈА –УЧЕБНИК ИЛИ УЧЕБНО ПОМАГАЛО	учебник
11.	ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ ЗА ОПРАВДАНОСТА ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА ТРУДОТ	Разработените содржини покриваат најголем дел од предметната програма за која учебникот е наменет, па може да се заклучи дека тој може да се користи како основна литература за студентите кои го слушаат

		предметот <i>теории за личности</i> . Во ова издание се направени измени и дополнувања кои додатно ја збогатуваат неговата содржина, па предлагам овој учебник да биде објавен.
12.	ПРЕДЛОЗИ ЗА ПОТРЕБНИ КОРЕКЦИИ	Се препорачува лекторирање на текстот и придржување до АРА-стандардите при наведувањето на користената литература и нејзиното цитирање во текстот.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Елена Ачковска
Лешковска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЛЕКТОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТУРКОЛОГИЈА

НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, донесена на неговата 59. редовна седница одржана на 7.10. 2015 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за изготвување извештај за избор на еден лектор во наставно-научната област **туркологија**, по предметот **турски јазик**. Одлуката е донесена врз основа на член 63 од Законот за високото образование на РМ и член 48, став 1, т. 25 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 34, став 1 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставнонаучни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

На распишаниот конкурс од страна на деканот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во дневниот печат „Нова Македонија“ и „Коха“ од 10.9.2015 година, за избор на лектор се пријави само кандидатката **т-р Фаџима Хоџин**, вработена на Филолошкиот факултет во Скопје.

По разгледувањето на приложената документација, Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Севин Арслан-вонреден професор, проф. д-р Назим Ибрахим, вонреден професор и проф. д-р Фадил Хоџа вонреден професор, има чест на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката **т-р Фаџима Хоџин** е родена на 16.4.1963 година во Скопје. Средно образование завршила во гимназијата “Цветан Димов,” во Скопје во 1982 година. На Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Катедра за турски јазик и книжевност, се запишала во академската 1982/83 година и во 1990 година се стекнала со звањето *професор по турски јазик и книжевност*.

Во учебната 2002/03 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р. Србија. Во 2005 година ги завршила постдипломските студии, а на 21.9.2006 ја одбрала на магистерската теза под наслов **Турцизмите во Зборникот на браќата Миладиновци** на Отсекот за турски јазик и книжевност при Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р. Србија. Со тоа се здобила со научното звање *магистар по туркологија* (Одлука за признавање/нострификација бр. 09-8099/2 од 9.10.2007 година, Министерство за образование на Република Македонија).

Докторска дисертација пријавила на 15.10.2006 година на Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р. Србија. Дисертацијата на тема: **Турцизмите во лирските народни песни во македонскиот и албанскиот јазик** ја одбрала на 26.12.2008 година, пред Комисија во состав: д-р Хамди Хасан, редовен професор – претседател; д-р Ниметуллах Хафиз, редовен професор – член; д-р Таџида Зубчевиќ – Хафиз, редовен професор – член. Со тоа се стекнала со научниот степен *доктор по турски јазик и книжевност* од научната област филолошки науки (Одлука за признавање/нострификација бр. 09-425/3 од 26.02.2009, Министерство за образование на Република Македонија).

- Во текот на 2011 г. ги завршила следниве курсеви: за *Користење на програмската поддршка COBISS2/ каталогизација*-почетен; *Основен курс за библиотечно работење -Техничка обработка на библиотечен материјал, Каталогизација на монографски публикации; Основен курс за библиотечно работење-Систематизација и предметизација на библиотечен материјал*, Скопје, 2011.

Од 15.1.1991 година е вработена како библиотекар на Катедрата за турски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Долги години беше и се уште е секретар на истата Катедра.

На 10.6.2010 година на Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Република Србија, е избрана во звањето доцент за научната област турски јазик и книжевност (бр.1053/10/VI-43).

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност, како истакнат стручњак од практиката изведувала настава на прв циклус студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на студиската програма за турски јазик и книжевност, потоа на нематичните катедри при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, како и на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и на Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р. Србија.

Во текот на учебните 2007/08 и 2008/2009 година беше ангажирана како истакнат стручњак од практиката во наставата по турски јазик (со полн фонд на часови 12) на Филолошкиот факултет и на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во текот на учебните 2007/2008 и 2010/2011 година беше ангажирана како надворешен соработник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Отсекот за турски јазик и книжевност при Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р.Србија.

Во текот на учебната 2014/15 година е ангажирана како истакнат стручњак од практиката во наставата по современ турски јазик 3 и 4, основи на правопис и корегирање

и писмено и усно изразување на Катедрата за турски јазик и книжевност (со полн фонд на часови 8) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

М-р Фатима Хоџин, по вработувањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, во текот на сите изминати години е во најдиректна комуникација со студентите од двете насоки: турски јазик и книжевност (мајчин) и турски јазик и книжевност (немајчин). Во текот на досегашното изведување на наставата, м-р Хоџин покажа особен интерес и извонредни резултати во изведувањето на наставата по предметот *современ турски јазик, основи на правопис и копирање, како и писмено и усно изразување* и во целокупната работа со студентите.

За изведување на наставата по овие предмети, **м-р Фатима Хоџин** изготви пакет од материјали кои претставуваат склоп од текстуална елаборација и визуелна документација за проблематиката што се изучува по овие предмети. Со тоа е дадена целосна претстава за зачетоците на турскиот јазик. Овие материјали им беа доставени на студентите со што им беше олеснето совладувањето на материјата предвидена со наставната програма.

Сите одделни активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 образецот.

Научноистражувачка дејност

М-р Фатима Хоџин има објавено вкупно 16 научни труда од областа на туркологијата, од кои 13 труда во меѓународни научни списанија и 3 (три) труда во зборници од научни собири во странство. Учествовала на дванаесет меѓународни научни/стручни собири со свој реферат.

Во трудот „*Fahri Kaya'nın Hayatı ve Sanatı*“ се испитани и анализирани животот и поезијата на познатиот турски писател Фахри Каја, кој е еден од првите писатели во Р. Македонија. Тој има објавено голем број на раскази и песни кои подеднакво се читаат и се уште се читаат од страна на сите заедници во Р. Македонија. Фахри Каја, со своето поетско творештво, како и со книжевните текстови ја збогатил ризницата на турската литература во Македонија.

Трудот „*Necati Zekerya Hayatı ve sanatı*“ говори за Неџати Зекерија, кој е еден од најеминентните писатели за деца од турската заедница во Р. Македонија. Неџати Зекерија е роден 1928 година во Скопје. Писателот за време на Втората светска војна, како и по војната најмногу пишувал за деца. Објавил голем број на дела кои се преведени на многу светски јазици. Неговото творештво за деца е задолжително лектирно четиво во светската литература за деца. Делата на Зекерија се уште го будат интересот на читателската публика, особено онаа помладата. Во овој труд се обработува животот и делото на овој истакнат поет, раскажувач и есеист од Р. Македонија.

Во трудот „*Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türkülerinde Şiirsel Türkçe Unsurların Örnekleri*“, кандидатката ги анализира и ги истакнува карактеристиките на турцизмите во македонскиот и албанскиот литературен јазик, заемките од турскиот јазик, како и заемките од другите јазици, кои преку турскиот се интегрирале во македонскиот и албанскиот јазик.

Во трудот „*Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Süfiksler*“, м-р Хоџин говори за најупотребуваните турски суфикси во сите балкански јазици. Така, во македонскиот и во албанскиот јазик, суфиксот –*ci, cu, cü, ci* е многу продуктивен и се јавува со формата –*xhi* и –*çi*, во албанскиот јазик, односно формата –*çija* и *chija*, во македонскиот јазик.

И во трудот „*Турскиите суфикси -h, -li, -lu, -lü, (-ли, -лија) и (-лак) во македонската лирска народна ѝесна*“, д-р Фатима Хоџин има за цел да ја претстави улогата на турските суфикси, особено на именските суфикси –*лија* и –*лак* во македонскиот јазик вклучувајќи го и нивниот статус во стандарднојазичната употреба. Суфиксот –*h, -li, -lu, lü*. Во македонскиот јазик е адаптиран во формата –*лија*, а со него се изведуваат придавки од именска основа, како именка од различни значења-вршител на дејност, односно како носител на особини. Турцизмите како туѓа лексичка наслојка се ширеле во сите сфери од животот.

М-р Фатима Хоџин во трудот од 2009 година насловен како „*Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Örnekler*“, дава примери од турцизмите во лирските народни песни во македонскиот и во албанскиот јазик.

Во трудот „*Üsküp Türkolojisinden Başarılı Bir Doktora Çalışmasına Daha*“, Bal-Tam 10, Prizren, Mart 2009, 314-315, е даден приказ на одбранета докторска теза.

Во *түругоӱү йог* наслов „*Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Örnekler*“, Хоџин дава еден поопширен преглед и анализа на планот на лексиката и на зборобразувањето. Понатаму, образложувајќи го системот на создавањето на нови јазични форми, наведува бројни примери од богатото народно творештво во кое е застапена лирската народна песна.

Во трудот „*Prof. Dr. Hamdi Hasan'ın Hayatı ve Eserlerine Bir Bakış*“, авторката говори за животот и значајните дела на истакнатиот професор и научник од областа на туркологијата, Хамди Хасан, кој како истакнат стручњак во оваа област несомнено има голем придонес во афирмирањето и унапредувањето на истражувачката научна дејност во оваа област во Р. Македонија.

Во трудот „*Makedonca ve Arnavutça Konuşma Dilinde Türkçeleşmiş Kelimeler*“, се изнесени и анализирани зборовите употребувани во секојдневниот говор во Р.Македонија. Поаѓајќи од фактот дека Р. Македонија е мултикултурно и полилингвално општество, Хоџин потенцира дека меѓусебното влијание на јазиците неминовно влијае и врз создавањето на нови јазични форми.

Во трудот „*Makedonyada Osmanlı Döneminde Kalan Kültürel Miras Zenginliği*“ е направен пресек на развитокот на архитектонската дејност во периодот помеѓу 14 и почетокот на 20 век на територијата на Р. Македонија кога таа била дел од Османлиската Империја. Во овој временски период биле градени повеќе профални и сакрални градби, врзани за секојдневниот живот на населението. Градежните објекти, изградени во турско-османлискиот период, неизбежно влијаеле врз материјалната и духовната култура во Македонија. Главно градени од домашни мајстори, османлиските споменици станале дел од културното наследство во Р. Македонија.

Во трудот „*Dr.Tsane Zdravkovski'nin Atatürk Prorok "Ulu Atatürk" Adlı Romandaki Türkçe Kökenli Sözcükler*“, кандидатката д-р Хоџин се задржува на турцизмите во книгата на д-р Здравковски, кој пишува за животот и делото на големиот турски државник Ататурк.

Во трудот „*Мешањето и толеранцијата на културиите, бојатството на културното наследство*“, се говори за сакралните градби, градени во Македонија во османлискиот период, толеранцијата на постоејните религии во тоа време и формата и

содржината на градбите, изградени за таа намена. Сите тие во суштина се дел од културното минато на почвата на Р. Македонија.

М-р Фатима Хоџин, во студијата насловена како "*Mehmet Akif'in Safahat'ında Diyalog Üslubu*", се осврнува на животот и делото на големиот творец Мехмет Акиф Ерсој, кој е еден од најголемите класични поети на турската литература. Хоџин го анализира стилот на дијалогот во неговото дело „Сафахат“, кое се состои од седум помали книги во кои се застапени 11,240 стихови.

Во трудот „*Makedon ve Arnavut Türkülerinde Türk Kültürel Unsurları*“, кандидатката говори за турските заемки во македонските и албанските лирски народни песни.

Во трудот *Commençons par les thermes pour arriver aux amams, Le bain des cultures qui s'inspire du passé sur le territoire de la République de Macédoine*, се проучува културата на капење во Р. Македонија во османлискиот период, неразделно поврзана за постоењето на амамите изградени за таа цел. За да се стигне до главната цел, направен е преглед на историскиот развој на културата на капење и објектите за таа намена од римскиот период, па се до почетокот на 20 век.

На покана од Културниот центар „Јунуз Емре“ во Нови Пазар, Р.Србија, кандидатката одржала предавање насловено за *Турцизмиите кај Бошњациите во Р. Македонија*.

Во сите горенаведени студии, м-р Фатима Хоџин на завидно стручно ниво внесува определени новини во толкувањето на одделена проблематика од областа на турскиот јазик, литература и култура. Хоџин детално ги следи сите промени во областа на лексикологијата. Нејзините проучувања покажуваат дека таа има исклучително широк опсег на интерес во однос на туркологијата како нејзина потесна научна област, со што постојано дава свој придонес во научноистражувачката дејност.

Кандидатката Фатима Хоџин досега учествувала на вкупно 12 меѓународни научни симпозиуми и конгреси, од кои 3 во земјава и 9 надвор од неа.

Сите одделни активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 образецот.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатката м-р Фатима Хоџин има извршено преглед (ревизија) на 20 учебници за основно и средно образование на турски јазик, како и лектура на повеќе текстови и учебници.

Повеќе години е член во редакциски и уреднички одбор, како и помошник - уредник на научноистражувачките списанија *Hikmet- International Refereed Scientific Research Journal* *Госџивар Р. Македонија* и *TARİHİN PEŞİNDE ULUSLARARASI TARİH ve SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ, The Pursuit of History- International Periodical for History and Social Research* Конја Р. Турција.

Кандидатката го има положено и испитот за судски преведувач од турски јазик со што се здоби со соодветен сертификат.

М-р Фатима Хоџин е добитник на награда за превод на Химната на Република Турција, од турски на македонски јазик.

Кандидатката поседува дипломи од следниве завршени курсеви: *Користење на програмската поддршка COBISS2/ каталогизација*-почетен; *Основен курс за библиотечно работење - техничка обработка на библиотечен материјал, Каталогизација на монографски публикации; Основен курс за библиотечно работење - систематизација и предметизација на библиотечен материјал,*

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната достапена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензенската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Фатима Хоџин.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека м-р Фатима Хоџин поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето лектор во научната област туркологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, м-р Фатима Хоџин да биде избрана во звањето лектор за предметот *турски јазик* во научната област туркологија.

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. Д-р Севин Арслан, вонреден професор, с.р.

Проф. Д-р Назим Ибрахим, вонреден професор, с.р.

Проф. Д-р Фагил Хоџа, вонреден професор, с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Фатима Хамза Хоџин

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: туркологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување настава во зимскиот и летен семестар (на нематични институции):	
	2007/2008: 6 часа * 15 недели во семестар *2 семестра * 0,04 поени = 5,52 2008/2009: 6 часа * 15 недели во семестар *2 семестра * 0,04 поени = 5,52 2007/2008: 6 часа * 15 недели во семестар *2 семестра * 0,04 поени = 5,52 2010/2011: 10 часа * 15 недели во семестар *2 семестра * 0,04 поени = 11,04	27,6
2.	Одржување настава во зимскиот и летен семестар (на матичната институција):	
	2014/2015: 6 часа * 15 недели во семестар *2 семестра * 0,04 поени = 5,52	5,52

3.	Одржани вежби во зимскиот и летен семестар (на нематични институции):	
	2007/2008: 6 часа * 15 недели во семестар * 2 семестра * 0,03 поени = 5,4 2008/2009: 6 часа * 15 недели во семестар * 2 семестра * 0,03 поени = 5,4	10,8
4.	Одржани вежби во зимскиот и летен семестар (на матичната институција):	
	2014/2015: 4 часа * 15 недели во семестар * 2 семестра * 0,03 поени = 3,6	3,6
5.	Консултации со студенти од прв циклус студии, на нематични институции:	
	2007/2008: 180 студенти * 2 семестра * 0,002 поени = 0,72 2008/2009: 165 студенти * 2 семестра * 0,002 поени = 0,66 2007/2008: 65 студенти * 2 семестра * 0,002 поени = 0,26 2010/2011: 180 студенти * 2 семестра * 0,002 поени = 0,72	2,36
6.	Консултации со студенти од прв циклус студии, на матичната институција:	
	2014/2015: : 120 студенти * 2 семестра * 0,002 поени = 0,48	0,48
7	Подготовка на нов предмет (предавања и вежби)	
	Турски јазик 1	1,5
	Турски јазик 2	1,5
	Турски јазик 3	1,5
	Турски јазик 4	1,5
	Современ турски јазик 1	1,5
	Современ турски јазик 2	1,5
	Современ турски јазик 3	1,5
	Современ турски јазик 4	1,5

	Основи на правопис и коригирање	1,5
	Писмено и усно изразување	1,5
	Вкупно	65,36

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Недела на турско – македонско пријателство, симпозиум , Türk – (Makedon dostluk haftası Sempoziyum) <i>Makedonya'da Osmanlı Döneminde Kalan Kültürel Miras Zenginliği</i> , Охрид - Македонија, септември 2011.	1
2.	Меѓународен конгрес: „Ататурк“, Скопје, Македонија, 17-22, октомври 2011, МАНУ.	1
3	Меѓународен конгрес: „Балканот на Евлија Челебија“, Скопје, Македонија, 16-20 април 2012, МАНУ.	1
4	Меѓународен симпозиум: „Мехмет Акиф Ерсој“, Сараево, БиХ, 21-25 јуни 2012.	1
5.	Меѓународен симпозиум: „Живеењето на турскиот јазик“, Истанбул, Република Турција, 29 мај -1 јуни 2012.	1
6.	II меѓународен конгрес: Меѓународен конгрес на литература за деца, Универзитет Кафказ во Баку, Азербејџан, 11-13 октомври 2012 година.	1
7.	18. Меѓународен симпозиум на турска култура , “ <i>Arnavut Lirik halk Türkülerinde Türkçe unsurları</i> ”, Скопје, 6 мај 2013 година	1
8.	Меѓународен симпозиум „Türk Dünyasını Işıqlandıranlar: Məmməd Akif Ərsoy, Hüseyn Cavid" Beynəlxalq Konferansı, 16-18 May 2013, Универзитет Кафказ во Баку, Азербејџан, 16-18 мај 2013 година.	1
9.	VIII меѓународен конгрес на туркологија (VIII.Milletlerarası Türkoloji Kongresi Истанбул (30.9.) - 4.10.2013 година	1
10.	I. Туркијат меѓународен симпозиум: “ <i>Türk Harp Edebiyatı</i> ” konulu. Чанкири Каратекин - Универзитет Р.Турција, 2013 година.	1

11.	Меѓународен симпозиум: <i>Mehmet Akif Ersoy ve Abdullah Tukay Uluslararası Kazan Sempozyumu</i> . Kazan devleti, 2014.	1
12.	Меѓународен симпозиум во Елази VII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyum 16-18 Ekim 2014 Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından Elazığ, P.Турција	1
13.	Апстракт од II меѓународен конгрес: <i>Меѓународен конгрес на лиџераџура за деца</i> “, Универзитет Кафказ во Баку, Азербејџан, 11-13 октомври 2012 година.	1
14.	Апстракт од меѓународен конгрес: „ <i>Аџаџурк</i> “, Скопје, Македонија, 17-22. октомври 2011, МАНУ.	1
15.	Апстракт од меѓународен симпозиум: „ <i>Живеењеџо на џурскиоџ јазик</i> “, Истанбул, Република Турција 29. мај -1. јуни 2012.	1
16.	Апстракт од меѓународен симпозиум „ <i>Türk Dünyasını Işıqlandıranlar: Məmməd Akif Ərsoy, Hüseyn Cavid</i> “ Beynəlxalq Konferansı 16-18 May 2013, „ <i>Преведенаџа химна на Р. Турција на македонски јазик</i> “, Универзитет Кафказ во Баку, Азербејџан, 16-18 мај 2013 година.	1
17.	Апстракт од меѓународен симпозиум „ <i>Türk Dünyasını Işıqlandıranlar: Məmməd Akif Ərsoy, Hüseyn Cavid</i> “ Beynəlxalq Konferansı 16-18 May 2013, Универзитет Кафказ во Баку, Азербејџан, 16-18 мај 2013 година.	1
18.	Апстракт на VIII меѓународен конгрес на туркологија. (VIII.Milletlerarası Türkoloji Kongresi, Истанбул (30.9.) - 4.10.2013 година	1
19.	Учесник во меѓународен научен проект „ <i>Mehmet Akif Ersoy Fondation for his and art</i> “, Истанбул, 2013.	5
20.	Одржано предавање под наслов „ <i>Уџоџреба на џурџизмиџе во бошњачкиоџ јазик во Македонија</i> “ по покана на Интернационалниот универзитет во Нови Пазар, Р. Србија, 2012.	3
21.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „ <i>Fahri Kaya'nın Hayatı ve Sanatı</i> “, Hikmet (4)8, Gostivar 2006/2, 121-128.	4
22.	Научен труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „ <i>Necati Zekirya Hayatı ve sanatı</i> “, Bal-Tam 4, Prizren 2006, 205-214.	4

23.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türkülerinde Şiirsel Türkçe Unsurların Örnekleri“, Hikmet (6)12, Gostivar 2008/2, 94-109.	4
24.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Süfixler“, Hikmet (7)14, Gostivar 2009/2, 93-104.	4
25.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „Турските суфикси -lı, -li, -lu, -lü,(-ли,-лија) и (-лак) во македонската лирска народна песна“, Славистички студии 13, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 2009, 221-226.	4
26.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „Üsküp Türkolojisinden Başarılı Bir Doktora Çalışmasına Daha“, Bal-Tam 10, Prizren, Mart 2009, 314-315.	6
27.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „Makedon ve Arnavut Lirik Halk Türküsünde Sözcük Oluşturma Sisteminde Türkçe Örnekler“, Bal-Tam 11, Prizren, eylül 2009, 175-181.	6
28.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „Prof. Dr. Hamdi Hasan’ın Hayatı ve Eserlerine Bir Bakış“, Bal-Tam 13, Prizren, eylül 2010, 56-69.	6
29.	Научен труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „Makedonca ve Arnavutça Konuşma Dilinde Türkçeleşmiş Kelimeler“, Bal-Tam 14, Prizren, mart 2011, 75-79.	6
30.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „Makedonya’da Osmanlı Döneminde Kalan Kültürel Miras Zenginliği“, Hikmet (9)18, Gostivar 2011/2, 112-119.	6
31.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор: „Dr.Tsane Zdravkovski’nin Atatürk Prorok “Ulu Atatürk” Adlı Romandaki Türkçe Kökenli Sözcükler“, Hikmet (10)20, Gostivar 2012/2, 107-112.	6
32.	Научен труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: „Мешањето и толеранцијајта на културиите, бојатството на културното наследство“, Славистички студии 15-16 (2012-2013), Универзитет „Св. Кирил и Методиј“,	6

	Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 2013, 379-388.	
33.	The Pathfinders of the Turkic world: Mehmet Akif Ersoy and Huseyn Cavid, International conference proceedings: “Mehmet Akif’in Safahat’ında Diyalog Üslubu” Baki, Azerbeycan, 16-18 May 2013.	3
34.	VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi - Bildiri Kitabı: “Makedon ve Arnavut Türkülerinde Türk Kültürel Unsurları” İstanbul, 2014	3
35.	Научен труд со оригинални научни резултати, објавен во референсно научно/стручно списание со меѓународен уреднички одбор (коавтор): „Commençons par les thermes pour arriver aux amams”, Bal-Tam 22, Prizren, mart 2015, 145-159.	5,9
	Вкупно	99,9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Ревизија на учебници за средно и основно образование 20 учебници*1 поен	13
2	Член на уреднички одбор на научно-стручни списанија 24 списанија*1 поен	24
3	Добитник на награда за превод на Химната на Република Турција, од турски на македонски јазик	2
4	Судски преведувач од турски на македонски јазик	4
	Вкупно	43

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	65,36
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	99,9
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	43,0
Вкупно	20
	208,26

Членови на Комисијата

Д-р Севин Арслан, вонреден професор, с.р.

Д-р Назим Ибрахим, вонреден професор, с.р.

Д-р Фагил Хоџа, вонреден професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА)“ ОД М-Р СНЕЖАНА ПЕТРОВА-ЦАМБАЗОВА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на седницата одржана на 16.9.2015 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација

на кандидатката м-р Снежана Петрова-Џамбазова со наслов РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА), во состав: проф. д-р Живко Цветковски (претседател), проф. д-р Димитар Пандев (ментор), проф. д-р Томислав Трневски (член), проф. д-р Лидија Тантуровска (член) и проф. д-р Симон Саздов (член). Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Петрова-Џамбазова, со наслов РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА), содржи 192 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со македонска поддршка, со 1,5 проред и големина на буквите 12, со 34 фусноти, 35 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот, кој е составен дел на првата глава на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето.

Во првата глава, кандидатката укажува дека со обработката на оваа тема, од лингвистички аспект, се обработуваат прашања кои досега биле предмет на истражување во други науки. Во таа смисла се нагласува дека интересот за оваа тема во науката за јазикот се засилува преку реториката и особено преку текстлингвистиката. Дефинирани се рекламните пораки како одделен социокултурен феномен, при што се има предвид нивниот статус во рамките на маркетингот како научна дисциплина и лингвистичката оправданост за нивно научно третирање од комуникативен аспект. Земени се предвид 431 рекламна порака на македонски јазик, што бездруго го претставува целокупниот корпус реклами во периодот што бил предмет на истражување во дисертацијата, со укажување на нивната различност во однос на употребата на јазичните средства од аспект на видот на производот, на начинот на убедувањето, на јазичните функции кои ги исполнуваат, нивното својство на обединување на иконикиот, на вербалниот и на звучниот код, како и нивната поделба во однос на структурата и методите коишто се употребени во одделна реклама.

Втората глава под наслов „Фонетско-фонолошки белешки за рекламните пораки“ ги анализира фонетско-фонолошките особености на рекламните пораки како говорен текст, при што се дава осврт на изговорот на гласовите, на употребата/неупотребата на третосложното акцентирање и на акцентските целисти, како и одделни примери за двојно акцентирање на повеќесложните зборови, како и акцентирање на четвртиот слог од крајот на зборот.

Во третата глава, „Морфосинтаксички особености на рекламните“, кандидатката се одлучила да ги третира заедно морфолошките и синтаксичките јазични особености во рекламните пораки, поради нивната блиска поврзаност и заемно влијание и обусловеност. Опфатени се сите видови зборови според нивните морфолошки категории; одделно место им е дадено на придавките и на прилозите, со оглед на честотата на нивната употреба во овие пораки, особено на нивните компаративни и суперлативни форми, на употребата на туѓата лексика и нејзиното влијание на структурата на именската група и на македонската реченица. Во глаголската лексика, кандидатката се задржува на употребата на категоријата време и на категоријата начин, и особено на заповедниот начин, како една категорија која ја поврзува пораката со нејзината цел и функција во надворешнојазичната стварност. Во однос на категоријата дијатеза, кандидатката ја истакнува улогата на пасивот во промената на збороредот (на линеаризацијата) во рамките на пораката и истакнување (рематизирање) на видот на производот или на производителот, како едно од персуазивните јазични средства. Кандидатката се задржува на сите видови зборови одделно, определувајќи се извиците и модалните зборови да ги опфати во главата во која се обработува лексиката во рекламните пораки. Во поглед на синтаксата, ги третира видовите реченици според комуникативната функција и нивната улога во рекламните, употребата на безличните реченици, на перифрастичниот прирок, дава примери за неправилно неудојување на индиректниот објект, како и многубројни примери на специфична употреба на средствата на одрекувањето.

Одделно внимание им посветува и на сите видови сложени реченици од паратаксата (независносложени) и од хипотаксата (зависносложени), особено на оние што се позастапени во овој вид текстови.

Во четвртата глава, „Лексиката во рекламните пораки“, авторката посветува внимание на употребата на видовите лексика што превладуваат во рекламните пораки, како што се, на пр., употребата на: супстанцијалната, процесуалната, квалитативната, деиктичката и граматичката лексика. Кандидатката одделно место им дава на т.н. омајувачки зборови – карактеристични за ваквите текстови: употребата на суперлативните форми од придавките и од прилозите, употребата на императивните форми од процесуалната лексика, честата деиктичка употреба на заменските форми, употребата на модалните зборови, како воведувачи на ремата во реченицата, како и употребата на извиците.

Понатаму, кандидатката ги изделува професионализмите – како голем и значаен дел на лексиката од рекламните пораки – маркетиншките, но и оние што ги користат стручните лица, кога го рекламираат производот; деминутивите се исто така една група зборови честа во

рекламните пораки, коишто се наведуваат во дисертацијата, особено во производите наменети за деца.

Во оваа глава се одделува внимание и на туѓата лексика: интернационализми, англизми, турцизми, од романската група јазици: француски, италијански како и србизми.

Од нестандартната лексика, кандидатката ги наведува дијалектизмите и лексиката што му припаѓа на сленгот.

Одделно се одбележуваат и скратениците во рекламните пораки; зборообразувачките форми; умесното вклопување на фразеолошките изрази во рекламните пораки, во интригирачка функција. Во оваа глава, авторката изделува и употреба на синонимни и на паронимни форми.

Петтата глава има наслов: „Рекламите како врзан текст“ и ги одбележува основните карактеристики на рекламната порака што им даваат идентитет на текст на овој вид пораки: референцијата, кореференцијата, кохезијата, супституцијата и елипсата.

Шестата глава, „Рекламните пораки од реторички аспект“, ги одразува стилистичките (реторичките) особености на рекламните пораки, изделувајќи голем број стилски фигури (тропи, фигури на формата, фигури на додавање и фигури на испуштање) во нив. Кандидатката дава богат материјал со примери од фигурите: 1. тропи: метафора, метонимија, синегдоха, синестезија, катахреза, споредба, хипербола, антитеза, словенска антитеза, хијазам, градација, персонификација, перифраза, алузија, антанаклаза, парадокс; 2. фигури на формата: асонанција, алитерација, повторување на зборови и изрази, анафора, епифора, симплоха, епанадиплоза, анадиплоза; 3. фигури на додавање: плеоназам; 4. фигури на испуштање: елипса и асиндетон.

Во седмата глава, „Од правописната норма“, се става акцент на почитувањето на правописните правила во пишаниот дел од телевизиските рекламни пораки. Кандидатката нагласува дека ќе издели само некои примери за непочитување на нормата од: употребата на големата буква, употребата на интерпункциските и на правописните знаци; употребата на апострофот, неедначењето по звучност итн.

Осмата глава, „Културната рамка на јазичниот израз на рекламните пораки“, содржи два значајни сегмента: културата на говорот и писмото и материјал од фолклорен карактер, како одраз на културната меморија и во овие пропагандни содржини. Првиот дел се навраќа на јазичниот израз како манифестирање на културните придобивки кај еден народ, а вториот дел дава осврт на успешното вметнување на повеќе видови фолклорен материјал: народната песна, пословиците, обредите итн.

Во заклучните согледувања авторката ги одбележува најважните сегменти опфатени во тезата, со забелешка дека со поголемото почитување на јазичната норма би се постигнала поголема персуазивна моќ во рекламните пораки.

Предмет на истражување

Докторската дисертација е од областа на примената на современиот македонски јазик во медиумите, т.е. од социолингвистички, прагмалингвистички и реторички аспект ги разгледува рекламните пораки емитувани на телевизиските медиуми како текстови што се остваруваат, меѓу другото, и во говорена форма. Во дисертацијата посебно внимание се посветува на јазичните особености на телевизиската реклама, па предмет на истражување претставува статусот и употребата на современиот македонски јазик преку овој специфичен вид на комуникација со телевизиската публика.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Наведената тема била предмет на проучување во областа на маркетингот, т.е. на литературата од економската сфера. Во рамките на лингвистичките проучувања, рекламите биле предмет на интерес делумно во рамките на проучувањата на статусот и употребата на македонскиот стандарден јазик во медиумите. Соодветен материјал на други јазици во нашата јазична средина бил предмет на проучување на докторската дисертација на Лучана Г. Шремпф од областа на методиката на странски јазици.

Краток опис на применетите методи

Во трудот превладуваат дескриптивниот и прескриптивниот метод при обработката на јазичниот материјал. Нагласуваме дека пред примената на овие методи кандидатката извршила целосна ексцерпција на предвидениот материјал со почитување на етнографско-комуникациската и социолингвистичката методологија предвидена за ваков тип истражувања.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во трудот е извршена целосна лингвистичка анализа на јазичните особености во рекламните пораки на македонски јазик, при што се дава јазична слика на културната рамка на рекламните пораки и на нивните реторички димензии. Со тоа, на досегашните пристапи кон рекламните пораки од чисто маркетиншки аспект им се придружува и лингвистичкиот, особено социолингвистичкиот и реторичкиот аспект. Во таа смисла, наведената дисертација може да претставува образец и за понатамошни интердисциплинарни проучувања на рекламната, како и за строголингвистички проучувања врз друг корпус реклами, како од други период, и така и од други медиуми.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Петрова-Џамбазова, со наслов „РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА), претставува истражување во подрачјето на лингвистиката и во потесната област на македонистиката, т.е. на современиот македонски јазик и неговата примена во практиката. Изработката на оваа докторска дисертација ја оправда својата цел, претставувајќи ја телевизиската реклама како функционален текст со свои посебности, кои соодветно се одразуваат врз јазичниот стандард. Со тоа, во целост се реализирани целите поставени на почетокот на истражувањето.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Снежана Петрова-Џамбазова, со наслов „РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА), според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

М-р Снежана Петрова-Џамбазова ја одбрала својата магистерска дисертација во 2005 година, со наслов: ЗБОРОРЕДОТ ВО РАМКИТЕ НА ИМЕНСКАТА ГРУПА ВО ПРОЗАТА НА СЛАВКО ЈАНЕВСКИ (ментор: д-р Лилјана Минова-Ѓуркова). М-р Петрова-Џамбазова е авторка и на монографијата од областа на македонскиот јазик: ТАКА СЕ ЗБОРУВА ВО ВЕЛЕС, 2007, во издание на УКИМ (рецензент: д-р Димитар Пандев).

Има објавено трудови во списанијата ЛИТЕРАТУРЕН ЗБОР, МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК, МАКЕДОНИСТИКА и ФИЛОЛОШКИ СТУДИИ. Како соработник, учествувала на четири проекти во рамките на својата матична институција - Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, во којашто работи од 1998 година: Интенцијално-синтаксички речник на македонските глаголи (главен истражувач: Снежана Велковска), Толковен речник на македонскиот јазик (главен истражувач: Снежана Велковска), Речник на синонимите во македонскиот јазик (главен истражувач: Симона Груевска-Маџоска) и Речник на антонимите во македонскиот јазик (главен истражувач: Лидија Тантуровска). Со свои реферати учествувала и на меѓународни собири и симпозиуми.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: интегрално проучување на јазичните особености во рекламните пораки емитувани на телевизиските медиуми на македонски јазик во определен период.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: анализа на материјалот на сите јазични рамништа со посебен осврт на стандарднојазичната норма.

Можните понатамошни истражувања се: примена на истата јазична процедура врз соодветен јазичен материјал од друг перспективен период не само на телевизиските туку и на други современи (печатени и електронски) медиуми.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Снежана Петрова-Џамбазова** со наслов **РЕКЛАМАТА КАКО ТЕКСТ (СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЈАЗИЧНИТЕ ОСОБЕНОСТИ НА ТЕЛЕВИЗИСКАТА РЕКЛАМА)**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Живко Цветковски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Димитар Пандев, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Томислав Трневски, член, с.р.
4. Проф. д-р Лидија Тантуровска, член, с.р.
5. Проф. д-р Симон Саздов, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Биљана Митовска	„Интеркултурните компетенции на толкувачот за македонски, англиски и француски јазик при УНЕСКО“	„A study of the intercultural competences of Macedonian, English and French interpreters at UNESCO“	Проф. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ	14.10.2015 10-1354/3

ПРЕГЛЕД

**НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

Ред. бр.	Име на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Анета Попова	„Финансиски пазари и институции во Република Македонија“ „Financial markets and institutions in Republic of Macedonia“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-1418/2 од 29.9.2015 година
2.	Милица Трендафиловиќ	„Состојби, ризици и перспективи на електронското банкарство“ “Stance, risks and perspectives in e-banking”	Д-р Климентина Попоска	Бр. 02-1377/2 од 29.9.2015 година
3.	Андреј Чурилов	„Состојби и трендови на еколошки фискални мерки“ „The current situation and trends of the ecological fiscal measures“	Д-р Снежана Костадиноска-Милошеска	Бр.02-1412/2 од 29.9.2015 година
4.	Надица Јанева	„Влијание на светската економска криза од 2008 година врз глобалните текови на трговија и инвестиции“ „Impact of the global economic crisis of 2008 on global flows of trade and investment“	Д-р Силвана Мојсовска	Бр. 02-1430/2 од 29.9.2015 година
5.	Маја Пешевски	„Улогата и значењето на професионалниот развој на менаџерите-експатријати за успешност на мултинационалните	Д-р Васил Поповски	Бр. 02-1421/2 од 29.9.2015 година

		КОМПАНИИ“ „The role and importance of the professional development of international managers for success of multinational companies“		
6.	Маја Каламадевска	„Примена и финансиска вредноста на електронската трговија во Република Македонија“ „Implementation and the value of the electronic trade in Republic of Macedonia“	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-1431/2 од 29.9.2015 година

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ПЕДОЛОГИЈА
НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје при Земјоделскиот институт во Скопје, објавен во весниците “Нова Македонија” и “Коха” од 5. X 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) педологија, и врз основа на Одлуката на Научниот совет, бр. 02-514/3, донесена на 16. 10. 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: академик д-р Ѓорѓи Филиповски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во пензија, д-р Душко Мукаетов, редовен професор на Земјоделскиот институт во Скопје и д-р Даница Андреевска, редовен професор на Земјоделскиот институт во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) педологија, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, д-р Марјан Андреевски, вонреден професор во научната област педологија на Земјоделскиот институт во Скопје.

10. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот проф. д-р Марјан Андреевски е роден на 3. 12. 1963, во с.Извор, Велес. Средно образование (гимназија “Кочо Рацин”) завршил во Велес во 1982 година. По отслужувањето на воениот рок се запишал на Земјоделскиот факултет во Скопје, во учебната 1983/1984 година. Дипломирал во 1988 година со просечен успех 9,03.

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1990/1991 година се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Земјоделскиот факултет во Скопје, група: педологија и агрохемија, подгрупа: педологија. Предвидените испити со наставниот план ги положил со просечен успех 9,28. На 25. 10. 1996 година го одбранил магистерскиот труд на тема: “Состав на хумусот на почвите образувани врз варовник и доломит на планината Јабланица” и се стекнал со звањето магистер на земјоделски науки, група: педологија и агрохемија, подгрупа: педологија.

Докторска дисертација пријавил на Факултетот за земјоделски науки и храна на 27. 4. 2000 година. Дисертацијата на тема: “Услови за образување на лесивираните почви во Република Македонија и нивните својства” ја одбранил на 11. 3. 2005 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Јосиф Митrikesки, д-р Диме Петковски, проф. д-р Татјана Миткова, проф. д-р Видоја Трпевски и проф. д-р Петре Ивановски. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област педологија.

Од вработувањето во 1990 година до денес работи во Одделението за педологија и агрохемија при Земјоделскиот институт во Скопје. Во 1990 година е избран во звањето стручен соработник, во 1997 година за асистент, во 2001 година е преизбран во звањето асистент, во 2005

година во звањето научен соработник и во 2010 година во звањето виш научен соработник во областа педологија. На 13. 1. 2012 од страна на Научниот совет на Земјоделскиот институт е донесена одлука за вршење високообразовна дејност на втор циклус студии и еквиваленција на звање, виш научен соработник-вонреден професор.

Во моментот е вонреден професор на Земјоделскиот институт во Скопје на Одделението за педологија и агрохемија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.995 од 1 11 2010 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 677 од 21. 2. 1997 год., бр. 779 од 11. 5. 2001 год., бр.877 од 15. 7. 2005 год. и бр.995 од 1. 11. 2010 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

11. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Земјоделски институт- Скопје, кандидатот д-р Марјан Андреевски изведува настава и вежби на втор циклус студии на студиската програма растително производство, по предметите: физиологија на исхрана на растенијата, управување со почвени ресурси и законски регулативи во интегралното производство.

Кандидатот учествувал како член во Комисија за оцена и одбрана на една докторска дисертација.

Научноистражувачка дејност

Д-р Марјан Андреевски има објавено вкупно 23 научни трудови, од кои еден научен труд од областа на педологијата во научно списание со импакт-фактор (фактор на влијание), 2 труда (по еден од областа педологија и плодност на земјиштето и фертилизација) во меѓународни научни списанија, 7 труда од областа на педологијата во меѓународни научни публикации и 5 труда (3 на домашна конференција и по еден труд на меѓународен конгрес и меѓународна конференција) во зборници од научни собири. Осум труда се публикувани во домашни списанија, од кои 6 од областа на педологијата и 2 од областа на житни култури. Презентирал и 9 труда на научни собири кои се уште не се објавени. Автор е на две научни монографии од областа на педологијата.

Д-р Марјан Андреевски бил член на еден меѓународен и три домашни научноистражувачки проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марјан Андреевски активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Земјоделскиот институт. Кандидатот активно учествува во спроведувањето на повеќегодишната програма на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за перманентна контрола на плодноста на почвите, преку лабораториски анализи на почвите и изработка на соодветни елаборати и извештаи. За потребите на фармерите изготвува експертизи за подигање на многугодишни овошни и лозови насади.

Бил член на 3 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Марјан Андреевски учествувал во изготвување и пријавување на еден научен проект на МОН и еден развоен проект на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Активно учествува во работата на институтските тела и органи. Во периодот од 10. 5. 2010 до 10. 5. 2014 година ја вршел функцијата шеф на Одделението за педологија и агрохемија и учествува во работата на Институтската управа.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Марјан Андреевски доби позитивна оценка-одличен (во ранг од: одличен – многу добар – добар – доволен - незадоволителен) од анонимно спроведената анкета на студентите на Земјоделскиот институт.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марјан Андреевски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Марјан Андреевски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научната област педологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Земјоделскиот институт во Скопје, д-р Марјан Андреевски да биде избран во звањето редовен професор во научната област педологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Академик Ѓорѓи Филиповски с.р.**
- 2. Проф. д-р Душко Мукаетов, редовен професор с.р.**
- 3. Проф. д-р Даница Андреевска, редовен професор с.р.**

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: Марјан Трајко Андреевски**

(име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ- Земјоделски институт

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: педологија**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-семепроизводство на поледелски и градинарски растенија (едногодишна програма): физиологија на исхрана на растенијата (4+0) 1/3	2
	Одржување на вежби од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-семепроизводство на поледелски и градинарски растенија (едногодишна програма): физиологија на исхрана на растенијата (0+2) 1/3	0.6
	Одржување на настава од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-семепроизводство на поледелски и градинарски растенија (двегодишна	2

	програма): физиологија на исхрана на растенијата (4+0) 1/3	
	Одржување на вежби од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-семеипроизводство на поледелски и градинарски растенија (двегодишна програма): физиологија на исхрана на растенијата (0+4) 1/3	1,2
	Одржување на настава од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-интегрално производство (едногодишна програма): управување со почвени ресурси (3+0) 1/2	2,25
	Одржување на вежби од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-интегрално производство (едногодишна програма): управување со почвени ресурси (0+2) 1/2	0,9
	Одржување на настава од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-интегрално производство (едногодишна програма): законски регулативи во интегралното производство (3+0)	4,5
	Одржување на настава од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-органско производство (едногодишна програма): управување со почвени ресурси (3+0) 1/2	2,25
	Одржување на вежби од втор циклус студии: студиска програма-растително производство-органско производство (едногодишна програма): управување со почвени ресурси (0+2) 1/2	0,9
	Подготовка на предавања за предмети од втор циклус на студии	4
	Подготовка на вежби за предмети од втор циклус на студии	2
	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат. “Генеза и својства на почвите образувани врз варовници и доломити во Република Македонија”, Миле Маркоски,	0,5
	Вкупно	23,1

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Учесник во меѓународен научен проект: Development of Macedonian Soil Information System (MASIS) , FAO, 2013-2015.	5
	Учесник во национален научен проект: Ефекти од тероарот врз технолошките карактеристики на сортата вранец, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” – Скопје, 2011.	3
	Учесник во национален научен проект: Влијание на климатските промени врз земјоделското производство во Република Македонија и мерки за адаптација, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” – Скопје, 2013-2014.	3
	Учесник во национален научен проект: Интродукција на нови странски сорти ориз во оризопроизводството на Р. Македонија,. Универзитет „Св Кирил и Методиј”, Скопје, 2014-2015.	3
	Монографија:Марјан Андреевски (2015): Почвите на подрачјето опфатено со листовите Охрид 1,2, 3 и 4, Корча 1 и 2, Битола 1 и 3 и Лерин 1 на топографските карти во размер 1:50 000 (толковник). Издавач: Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Земјоделски институт -Скопје	8

	Монографија:Марјан Андреевски (2015): Почвите на подрачјето опфатено со листовите Призрен 4, Урошевац 2, 3 и 4 и Куманово 1 и 3 на топографските карти во размер 1:50 000 (толковник). Издавач: Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Земјоделски институт -Скопје	8
	Stafilev T., Šajn R., Boev B., Cvetković Julijana, Mukaetov D., Andreevski M. Lepitkova Sonja(2010): Distribution of some elements in surface soil over the Kavadarci Region, Republic of Macedonia, Environmental Earth Science, 61 (7), 1515-1530 impact factor 0,678	4.01
	Андреевски М. , Мукаетов Д., Цветковиќ Јулијана, Попоска Христина, Секулоска Тијана (2010). Содржина на вкупни форми тешки метали во некои почвени типови од Ресенско. Заштита на растенијата. Година XXI, (67-72). Скопје.	1.8
	Stafilev T., Šajn R., Boev B., Cvetković Julijana, Mukaetov D., Andreevski M. , Alijagić Jasminka. Distribution of arsenic, antimony and thallium in surface soil in Kavadarci and the environs. Book of abstract/ XXith Congress of chemists and technologists of Macedonia with international participation, September 23th – September 26 th 2010, Ohrid, Republic of Macedonia.	1
	Андреевски М. , Миткова Т. (2010):Состав на хумусот на лесивираните почви во Република Македонија образувани врз различен матичен супстрат. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 55,(93-103), Скопје.	1.8
	Андреевски М. , Христовски С., Попоска Христина, Мукаетов Д. (2010): Содржина на вкупни форми тешки метали во почви образувани врз лапорци. Екологија и заштита на животната средина, том 13, број 1-2, (13-21) Скопје.	1.2

	Андреевска Даница, Танасковиќ В., Илиева Верица, Андов Д., Андреевски М. (2010) : Влијание на времетраењето на наводнувањето на оризот по фазата метличење врз времето на жетва и приносот. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 55 (39-45), Скопје.	1.2
	Marjan Andreevski , Dusko Mukaetov, Julijana Cvetković, Aleksandar Trendafilov, Ordan Cukaliev, Hristina Poposka, Tijana Sekuloska (2011). Remediation of flotation material of copper mine „Bučim” Radoviš. Soil Protection Activities and Soil Quality Monitoring in South Eastern Europe. Sarajevo, Bosna and Herzegovina (50-59), Sarajevo.	1.2
	Андреевска Даница, Танасковиќ В., Андов Д., Симеоновска Емилија, Андреевски М. (2011) : Влијание на времетраењето на наводнувањето после фазата на метличење врз рандманот на белиот ориз. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 56 (17-26), Скопје.	1.2
	Андреевски М. , Мукаетов Д., Миткова Татјана (2011): Матичниот супстрат како педогенетски фактор за образување на лесивираните почви во Република Македонија. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 56 (53-59), Скопје.	1.6
	Андреевски М. , Мукаетов Д., Миткова Татјана (2011): Релјефот како педогенетски фактор за образување на лесивираните почви во Република Македонија. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 56 (61-68), Скопје.	1.6

	Андреевски М. , Мукаетов Д., Миткова Татјана (2011): Климата како педогенетски фактор за образување на лесивираните почви во Република Македонија. Годишен зборник на Факултетот за земјоделски науки и храна, година 56 (69-73), Скопје.	1.6
	Андреевски М. , Цветковиќ Јулијана, Мукаетов Д., Попоска Христина (2011) Содржина на некои тешки метали во ригосоли од Кочанско. Заштита на растенијата, Година XXII (81-86), Скопје.	1.8
	Андреевски М. , Цветковиќ Јулијана, Мукаетов Д., Попоска Христина (2012): Содржина на некои тешки метали во колувијални почви од Кочанско Поле. Заштита на растенијата, Година XXIII (129-135), Скопје.	1.8
	Mukaetov D., Andreevski M. , Sekuloska Tijana., Poposka Hristina., Mincev I. (2012): Modeling of Soil Run-off in Golema River Catchment. BALWOIS 2012 - Ohrid, Republic of Macedonia - 28 May, 2 June 2012.	1.8
	Андреевска Даница, Андов Д., Симеоновска Емилија, Андреевски М. (2012): Дејството на прихранувањето со фолијарното ѓубре “лактофол о” врз приносот и рандманот на оризот (<i>Oryza sativa</i> L.). Годишен зборник на Земјоделскиот институт во Скопје, Том XXVIII/XXIX (20-35), Скопје.	1.2
	Андреевски М. , Андреевска Даница, Мукаетов Д., Попоска Христина, Маркоски М. (2012): Содржина на тешки метали во почви од Кочанско Поле. Годишен зборник на Земјоделскиот институт Скопје, Том XXVIII/XXIX (63-75), Скопје.	1.2
	Попоска Христина, Николовски М., Станоев В., Петковски Д., Андреевски М. (2012): Влијание на фолијарното	1.2

	ѓубрење врз приносот и хемискиот состав на зрното пченка, хибрид ZP 677. Годишен зборник на Земјоделскиот институт Скопје, Том XXVIII/XXIX (91-106), Скопје.	
	Андреевски М. , Мукаетов Д., Попоска Христина. Содржина на тешки метали во почви од Неготинско.Proceedings of the 4 th congress of the ecologist of Macedonia, with international participation, Ohrid 12-15 october 2012.Macedonian ecological society.	1.6
	Andreevski M. , Mukaetov D. (2012): Content of exchangeable cations in albic luvisols in Republic of Macedonia uder different vegetative cover. Forest review, 43: 42-45, Skopje.	1.8
	Џušterevska Renata, Andreevski M. Analysis of the soil-vegetation relationships in the plant communities around Kratovo. 35 th Meeting of Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology. BOOK OF ABSTRACTS. Ohrid, 2013, July 3-6	1
	Andreevski M. , Mukaetov, D., Hristovski S., Poposka Hristina. Content of heavy metals in soils formated on limestone and dolomites on Jablanica mountain. Soil Science Society of Serbia, Soil Science Institute, Belgrade, Serbia. PROCEEDINGS. The 1 st International Congress on Soil Science, XIII National Congress in Soil Science. SOIL-WATER-PLANT. September 23-26 th , 2013, Belgrade, Serbia.	1.8
	Mukaetov, D., Andreevski M. , Poposka Hristina. Cation exchange capacity of hydromorphic black soils in Pelagonija. Soil Science Society of Serbia, Soil Science Institute, Belgrade, Serbia. PROCEEDINGS.. The 1 st International Congress on Soil Science, XIII National Congress in Soil Science. SOIL-WATER-PLANT. September 23-26 th , 2013, Belgrade, Serbia.	2.4
	Mukaetov, D., Andreevski M. , Dimov Z., Minčev I. Interdisciplinary assesment of the nutrient load in	1

	transboundary water –Prespa lake case study. Regional international conference. The system „Prespa lakes-Ohrid lake”: The actual state – problems and perspective. BOOK OF ABSTRACTS. Macedonian Academy of Sciences and Arts, Academy of Sciences of Albania. Struga-Podgradec, 27-29 october 2013.	
	Marjan Andreevski , Duško Mukaetov, Mile Markoski (2013): Formation, genesis, evolution and classification of soils on limestones and dolomites mountain jablanica. International symposium for agriculture and food, 12-14 december 2012, Skopje, Republic of Macedonia, Symposium Proceedings, Vol.2, (776-781), Skopje.	2.4
	Poposka Hristina, Stojanova Marina, Mukaetov D, Andreevski M , Petkovski D. (2013): Influence of foliar fertilisation on distribution of some elements in maize leafs. Zemljiste i biljka, Vol. 62, No.3, (99-110), Beograd.	2.4
	Andreevski M. , Mukaetov, D. Contribution towards studying of production capabilities of albic luvisols in Republic of Macedonia. BOOK OF ABSTRACTS. Scientific conference, CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of Macedonia.	1
	Hristina Poposka, Marina Stojanova, Dusko Mukaetov, Silvana Manasievska Simik, Marjan Andreevski , Tijana Sekuloska Simonović. Effects of foliar fertilization on microelements in maize leaf. BOOK OF ABSTRACTS. Scientific conference, CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of Macedonia.	1
	Duško Mukaetov, Marjan Andreevski , Josif Mitrikeski, Gjorgi Filipovski, Tatjana Mitkova, Mile Markoski, Kole Vasilevski, Tijana Sekuloska, Milena Manevska. Macedonian soil information system. BOOK OF ABSTRACTS. Scientific conference, CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of	1

	Macedonia.	
	Markoski M., Mitkova T., Vasilevski K., Tomić Zorica, Andreevski M. , Tanasković V. (2015): Mechanical composition of the soils formed on limestones and dolomites in the Republic of Macedonia. Macedonian Academy of Sciences and Arts. Contributions. Section of Natural, Mathematical and Biotechnical Sciences, Vol.36, No. 1, pp.43-50, Skopje	2.4
	Mandžukovski D., Andreevski M. , Ćušterevska Renata, Acevski J. Relationships between vegetation of Macedonian pine (<i>Pinus peuce Griseb.</i>) and different types of soils on which is developing. Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology. 36 th Meeting, Osijek (Croatia), 17-20 June 2015. Book of Abstracts	1
	Учество на научен собир со реферат, постер. Stafilov T., Šajn R., Boev B., Cvetković Julijana, Mukaetov D., Andreevski M. , Alijagić Jasminka. Distribution of arsenic, antimony and thallium in surface soil in Kavadarci and the environs. Book of abstract/ XXIth Congress of chemists and technologists of Macedonia with international participation, September 23 th – September 26 th 2010, Ohrid, Republic of Macedonia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Андреевски М. , Цветковиќ Јулијана, Мукаетов Д., Попоска Христина. Содржина на некои тешки метали во ригосоли од Кочанско. XXXV традиционално советување за заштита на растенијата на Република Македонија, Охрид, 23-26. XI 2010	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Андреевски М. , Цветковиќ Јулијана, Мукаетов Д., Попоска Христина. Содржина на некои тешки метали во колувијални почви од Кочанско Поле. XXXVI традиционално советување за заштита на растенијата на Република Македонија, Охрид, 6-9 12 2011	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Mukaetov D., Andreevski M. , Sekuloska Tijana., Poposka Hristina., Mincev I. Modeling of Soil Run-off in Golema River Catchment. BALWOIS 2012 - Ohrid, Republic of Macedonia - 28 May, 2 June 2012.	0,5

	Учество на научен собир со реферат, усна презентација. Андреевски М. , Мукаетов Д., Попоска Христина. Содржина на тешки метали во почви од Неготинско. 4 th congress of the ecologist of Macedonia, with international participation, Ohrid 12-15 october 2012	1
	Учество на научен собир со реферат, орална презентација. Попоска Христина, Николовски М., Станоев В., Петковски Д., Андреевски М. (2012): Влијание на фолијарното ѓубрење врз приносот и хемискиот состав на зрното пченка, хибрид ZP 677. Научна трибина, Оризот и другите земјоделски култури во кочанскиот регион-сегашна состојба и перспектива, Кочани, 9. 11. 2012.	1
	Учество на научен собир со реферат, орална презентација. Андреевска Даница, Андов Д., Симеоновска Емилија, Андреевски М. (2012): Дејството на прихранувањето со фолијарното ѓубре “лактофол о” врз приносот и рандманот на оризот (<i>Oryza sativa</i> L.). Научна трибина, Оризот и другите земјоделски култури во кочанскиот регион-сегашна состојба и перспектива, Кочани, 9. 11. 2012.	1
	Учество на научен собир со реферат, орална презентација. Андреевски М. , Андреевска Даница, Мукаетов Д., Попоска Христина, Маркоски М. (2012): Содржина на тешки метали во почви од Кочанско Поле. Научна трибина, Оризот и другите земјоделски култури во кочанскиот регион-сегашна состојба и перспектива, Кочани, 9. 11. 2012.	1
	Учество на научен собир со реферат, постер. Marjan Andreevski , Duško Mukaetov, Mile Markoski. Formation, genesis, evolution and classification of soils on limestones and dolomites mountain jablanica. International symposium for agriculture and food, 12-14 december 2012, Skopje, Republic of Macedonia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, орална презентација. Андреевски М., Мукаетов Д., Христовски С., Попоска Христина. Содржина на тешки метали во мочурливо-глејни почви од Ресенско Поле. XXXVII традиционално	1

	советување за заштита на растенијата на Република Македонија, Охрид, 20-21. XII 2012.	
	Учество на научен собир со реферат, постер. Renata Ćušterevska, Marjan Andreevski . Analysis of the soil-vegetation relationships in the plant communities around Kratovo. 35 th Meeting of Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology. Ohrid, 2013, July 3-6.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Andreevski M. , Mukaetov, D., Hristovski S., Poposka Hristina. Content of heavy metals in soils formed on limestone and dolomites on Jablanica mountain. Soil Science Society of Serbia, Soil Science Institute, Belgrade, Serbia. The 1 st International Congress on Soil Science, XIII National Congress in Soil Science. SOIL-WATER-PLANT. September 23-26 th , 2013, Belgrade, Serbia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Mukaetov, D., Andreevski M. , Poposka Hristina. Cation exchange capacity of hydromorphic black soils in Pelagonija. Soil Science Society of Serbia, Soil Science Institute, Belgrade, Serbia. The 1 st International Congress on Soil Science, XIII National Congress in Soil Science. SOIL-WATER-PLANT. September 23-26 th , 2013, Belgrade, Serbia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Mukaetov, D., Andreevski M. , Dimov Z., Minčev I. Interdisciplinary assesment of the nutrient load in transboundary water –Prespa lake case study. Regional international conference. The system „Prespa lakes-Ohrid lake”: The actual state – problems and perspective. Macedonian Academy of Sciences and Arts, Academy of Sciences of Albania. Struga-Podgradec, 27-29 october 2013.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер Mukaetov D., POPOSKA Hristina, Andreevski M. (2014), Influence of absorbed salts on physical characteristics and water/air regime	0.5

	mollic vertic claysoils in pelagonija valley. ECOST-MEETING-FA0901-090414-038154, 8-10 April, 2014, Porto, Portugal	
	Учество на научен собир со реферат, постер. Andreevski M. , Mukaetov, D. Contribution towards studying of production capabilities of albic luvisols in Republic of Macedonia. Scientific conference, CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of Macedonia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, постер. Hristina Poposka, Marina Stojanova, Dusko Mukaetov, Silvana Manasievska Simik, Marjan Andreevski , Tijana Sekuloska Simonović. Effects of foliar fertilization on microelements in maize leaf. Scientific conference, CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of Macedonia.	0.5
	Учество на научен собир со реферат, орална презентација. Duško Mukaetov, Marjan Andreevski , Josif Mitrikeski, Gjorgi Filipovski, Tatjana Mitkova, Mile Markoski, Kole Vasilevski, Tijana Sekuloska, Milena Manevska. Macedonian soil information system. CHALLENGES IN MODERN AGRICULTURAL PRODUCTION, December 11, 2014, Skopje Republic of Macedonia.	3
	Учество на научен собир со реферат, постер. Mandžukovski D., Andreevski M. , Čušterevska Renata, Acevski J. Relationships between vegetation of Macedonian pine (Pinus peuce Griseb.) and different types of soils on which is developing. Eastern Alpine and Dinaric Society for Vegetation Ecology. 36 th Meeting, Osijek (Croatia), 17-20 june 2015	0.5
	Вкупно	92.01

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Поени

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Експертски активности: Извештај за анализа на почва од Кратовско со препорака за ѓубрење на винова лоза	1
	Експертски активности: Елаборат за географско потекло на охридска цреша	1
	Експертски активности: Извештај за извршена агрохемиска анализа на почва планирана за подигање на плантација од лаванда	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на овошен насад од околина на с. Зрновци, Кочанско	1
	Експертски активности: Извештај за извршена агрохемиска анализа на почва наменета за подигање на луцериште од околината на с. Горни Балван	1
	Експертски активности: Soil sample analyses report	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на многугодишен овошен насад од атарот на с. Горно Чичево, Велешко	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на лозов насад од Демиркаписко	1
	Експертски активности: Извештај за агрохемиска анализа на почва од нас. Илинден (Скопско) со препорака за ѓубрење на лук	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на многугодишен овошен насад од Виничко	1

	Експертски активности: Извештај за анализа на почва од с.Драгов Дол, општина Македонски Брод, планирана за подигање на плантација од Лаванда	1
	Експертски активности: Извештај за извршена агрохемиска анализа на почва од оранжерии Хамзали, Струмица	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на многугодишен овошен насад од Шупли Камен, Кумановско	1
	Експертски активности: Педолошки елаборат за подигање на многугодишен овошен насад од атарот на с.Јакимово, Виничко	1
	Експертски активности:Извештаи од агрохемиска анализа на почва за остварување на субвенции за 2011 година	1
	Експертски активности: Извештаи од агрохемиска анализа на почва за остварување на субвенции за 2012 година	1
	Експертски активности: Извештаи од агрохемиска анализа на почва за остварување на субвенции за 2013 година	1
Дејности од поширок интерес		
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: Содржина на тешки метали (Pb, Cd и Zn) во обработливите почви и земјоделските култури во близина на топилницата за олово и цинк. Министерство за животна средина и просторно планирање (носител)	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: Содржина на тешки метали во почви, земјоделските култури и тревници во близина на металуршкиот комбинат за олово и цинк од Велес. МОН (носител)	1
	Раководител на внатрешна организациона единица: шеф на Одделение за педологија и агрохемија	3
	Член на комисија за избор во звање: избор во звањето помлад асистент на м-р Христина Попоска	0,2

	Член на комисија за избор во звање: избор во звањето асистент на м-р Христина Попоска	0,2
	Член на комисија за избор во звање: избор во звањето соработник-истражувач на м-р Христина Попоска	0,2
	Вкупно	22,6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	23,1
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	92,01
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	22,6
Вкупно	137,71

Членови на Комисијата

Академик Ѓорѓи Филиповски с.р.

Д-р Душко Мукаетов, редовен професор с.р.

Д-р Даница Андреевска, редовен професор с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО
ПРЕДМЕТОТ НАДЕЖНОСТ НА КОНСТРУКЦИИ ВО ИНСТИТУТОТ ЗА
ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-
ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, објавен во весниците „Дневник“ и „Lajm“ на 9 октомври 2015 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметот надежност на конструкции, и врз основа на Одлуката на Научниот совет, бр. 09-1334/1, донесена на 8 октомври 2015, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Драги Дојчиновски, проф. д-р Михаил Гаревски, и проф. д-р Зоран Милутиновиќ, сите редовни професори во УКИМ-ИЗИИС, Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, за избор на наставник по предметот надежност на конструкции, во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Марта Стојмановска, вработена во Институтот како асистент во областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Рецензентската комисија ја разгледа пријавата на кандидатката, заедно со доставените прилози: кратка биографија, преглед на наставно-научна и стручноапликативна дејност, список на објавени научни и стручни трудови и други активности, доказите за стекнат степен доктор на технички науки и изборот во звањето асистент од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Врз основа на извршениот преглед на доставената документација, личното познавање, како и долгогодишната соработка со кандидатката, а во согласност со одредбите од Законот за високото образование и релевантните правилници на УКИМ, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

12. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р Марта Стојмановска е родена во Куманово на 12.4.1974 година. Основно и средно образование завршила во Скопје. Средното образование го завршила во 1993 година во гимназијата „Никола Карев“ во Скопје, природно математичка насока, а образованието го продолжила на Градежниот факултет во Скопје на конструктивната насока.

За време на додипломските студии работела како студент-инженер во неколку различни институции: Техничкиот универзитет во Хелсинки, Финска, Канцеларијата за патишта и мостови при Владата на Северна Ирска во Белфаст, и Канцеларијата за патишта при општината Донегал во Република Ирска.

Дипломирала во 2001 година на Катедрата за теорија на конструкции со оценка 10, со назив на дипломската работа: „Динамичка анализа на машинска хала-брана Козјак“ кај проф. Станислав Миловановиќ.

По препорака на менторот, во февруари 2002 година, се запишала на меѓународните постдипломските студии во областа на земјотресното инженерство при Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како стипендист на Германската агенција за академска размена (DAAD). Сите испити предвидени со наставната програма на постдипломските студии ги положила со средна оценка 9,09. Во мај 2007 година со одбрана на магистерската теза со наслов „Експериментално и аналитичко истражување на масивни дрвени панели изложени на латерални товари“, под менторство на проф. д-р Виктор Христовски, ги завршила постдипломските студии и се стекнала со звањето магистер од областа на земјотресното инженерство.

Од 2003 година, м-р Марта Стојмановска работи како соработник на научни проекти од областа на земјотресното инженерство во УКИМ-ИЗИИС во Одделот за инженерски конструкции. Со Одлука на Научниот совет на ИЗИИС, на седницата одржана на 25.9.2007 година, избрана е во звањето асистент-истражувач од областа на земјотресното инженерство.

Од октомври 2007 година, како стипендист на DAAD е примена на меѓународните докторски студии по земјотресно инженерство во рамките на SEEFORM/DAAD програмата. Предложената докторска дисертација е планирана како продолжување на магистерскиот труд и е со наслов „Експериментално и аналитичко истражување на динамичкиот одговор на дрвени конструкции составени од вкрстено-ламелирани дрвени панели“.

М-р Марта Стојмановска учествувала на неколку специјалистички работилници и курсеви за обука како:

- јуни 2004: Меѓународен курс за обука во полето на земјотресното инженерство, JICA Third Country Training Course on Earthquake Engineering”, во организација на Техничкиот универзитет во Истанбул, Турција;
- јуни 2005: завршна работилница на проектот NATO SfP 977231 „Сеизмичка проценка и рехабилитација на постоечки згради“ во Истанбул, Турција;
- октомври – декември 2005 и октомври – декември 2006: студиски престој на Факултетот за градежништво и геодезија при Универзитетот во Љубљана, во рамки на билатералниот проект „Експериментално и аналитичко истражување на јакоста на смолкнување на масивни дрвени сидни панели“;
- октомври 2007: Работилница за млади инженери во Белград, Србија, во рамки на Stability Pact for South Eastern Europe поддржано од DAAD;
- ноември 2009–март 2010: докторски студиски престој, SEEFORM/DAAD програма за докторски студии, во Институтот за тестирање на материјали при Универзитетот во Штутгарт, Германија;
- мај 2011: Акција во рамки на европска соработка во науката и технологијата COST FP1004 „Подобрување на механичките карактеристики на дрвото, производите од дрво и дрвените конструкции“.

Во склоп на активностите на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, во периодот од 2004 година до денес, кандидатката учествувала во повеќе научно-истражувачки и апликативни проекти, од кои по значењето и карактерот се издвојуваат следниве:

- NATO SfP 977231 „Сеизмичка проценка и рехабилитација на постојни згради“;
- билатерален проект со Република Словенија „Експериментално и аналитичко истражување на јакоста на смолкнување на масивни дрвени сидни панели“.

Кандидатката, како автор и/или коавтор, има објавено повеќе реферати на домашни и меѓународни конференции, симпозиуми, семинари и работилници, како и научно-апликативни извештаи.

Кандидатката активно се служи и го владее англискиот јазик.

Д-р Марта Стојмановска е активен член во неколку професионални здруженија и организации: Македонска асоцијација за земјотресно инженерство, и Друштво на градежните конструктори на Македонија.

13. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Наставно-образовна дејност

Кандидатката д-р Марта Стојмановска од нејзиното ангажирање на УКИМ-ИЗИИС како соработник и асистент активно учествува во изведувањето на наставата, и тоа во рамките на:

- постдипломските студии организирани во УКИМ-ИЗИИС, и тоа на студиската програма: конструктивно инженерство и асеизмичко проектирање (предмети: основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, генерални принципи на проектирање на конструкции, анализа на конструкции) и земјотресно инженерство (предмети: надежност на конструкции, инженерска сеизмологија, и основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија и проектирање со Еврокод 8),

- 12-неделниот меѓународен курс за асеизмичко проектирање на згради и инженерски конструкции (CADAC). Кандидатката беше вклучена како асистент по предметите: инженерска сеизмологија, современи природни и човечки ресурси, планирање за редукација на сеизмичкиот ризик и метод на конечни елементи).

Во наставниот процес, кандидатката д-р Марта Стојмановска користи современ интерактивен пристап пренесувајќи ги најновите сознанија од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Во овој период, кандидатката редовно одржува консултации со студентите на магистерските студии на УКИМ-ИЗИИС и курсот CADAC.

Детален пресек на наставно-образовните активности на кандидатката д-р Марта Стојмановска се дадени во Образецот, кој е составен дел од овој Извештај.

Научноистражувачка дејност

Во склоп на активностите на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија, во периодот од 2004 година до денес, кандидатката учествувала во повеќе научно-истражувачки и апликативни проекти, од кои по значењето и карактерот се издвојуваат следниве:

- NATO SfP 977231 „Сеизмичка проценка и рехабилитација на постојни згради“;

- билатерален проект со Република Словенија „Експериментално и аналитичко истражување на јакоста на смолкнување на масивни дрвени сидни панели“.

Резултатите од својата научноистражувачка работа д-р Марта Стојмановска ги презентира низ публикации во меѓународни списанија, изработка на трудови со оригинални научни достигнувања, учество и презентации на трудови на меѓународни конференции од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Д-р Марта Стојмановска има објавено вкупно 15 научни труда од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Деталите за активностите од областа на научноистражувачката дејност на кандидатката се дадени во Образецот, кој е составен дел од овој Извештај.

Стручно-апликативна дејност

Активностите во стручно-апликативната дејност на д-р Марта Стојмановска во рамките на УКИМ - ИЗИИС се реализираат низ голем број стручно-апликативни проекти од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија, во земјата и во странство, низ реализација на голем број проекти, експертизи, студии, ревизии и стручни мислења, како одговорен проектант, ревидент или главен координатор.

Листата на активности од овој домен е дадена во Образецот од овој Извештај.

Дејност од поширок интерес

Покрај научно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, д-р Марта Стојмановска е активен учесник и во дејностите од поширок интерес. Има реализирано повеќе студиски престои во странство и е член на повеќе организациони одбори на меѓународни и стручни собири.

Конкретните активности се наведени во табелата во Образецот со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Во периодот 2008 до 2012 година, кандидатката д-р Марта Стојмановска, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на постдипломските и докторските студии кои ги организира Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (Извештај за самоевалуација, април 2013).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката д-р Марта Стојмановска, асистент на УКИМ-ИЗИИС, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес. Кандидатката има високи професионални и морални квалитети и изграден капацитет за реализирање на наставно-образовна и научноистражувачка работа во доменот на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија. Преку резултатите од нејзините ангажмани како асистент на УКИМ-ИЗИИС, кандидатката докажува дека поседува и

одлични способности за организирање и раководење на научноистражувачките и стручно-апликативните проекти од областа на земјотресното инженерство и инженерската сеизмологија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката до денес, Комисијата заклучи дека д-р Марта Стојмановска ги поседува потребните научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент по предметот надежност на конструкции.

Според гореизнесеното, Комисијата има посебна чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на ИЗИИС, Скопје, д-р Марта Стојмановска да биде избрана во звањето **доцент по предметот надежност на конструкции.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

6. Проф. д-р Драги Дојчиновски с.р.
7. Проф. д-р Михаил Гаревски с.р.
8. Проф. д-р Зоран Милутиновиќ с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Марта Драган Стојмановска

Институција: Институт за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија
УКИМ-ИЗИИС, Скопје

Научна област: земјотресно инженерство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава 1.1 Втор циклус студии – магистерски студии 1.1.1 Студиска програма: Конструктивно инженерство и асеизмичко проектирање <u>Предмети:</u> [1] Основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 5 часа = 25 часа [2] Генерални принципи на проектирање на конструкции (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 4 часа = 20 часа [3] Управување со урбани катастрофи и стратешко планирање) (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 6 часа = 30 часа Вкупно поени = 75 x 0.05 = 3.75 поени 1.1.2 Студиска програма: Земјотресно инженерство <u>Предмети:</u> [1] Надежност на конструкции (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 8 часа = 40 часа [2] Инженерска сеизмологија (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 8 часа = 40 часа [3] Основи на земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија) (2008,2009, 2010, 2011,2012, 2014) x 8 часа = 40 часа Вкупно поени = 120 x 0.05 = 6.00 поени	16.75

	1.2 Меѓународни курсеви <i>1.2.1 CADAC (Computer Aided Design and Construction)</i> <u>Предмети:</u> [1] Инженерска сеизмологија (2006,2007) x 25 часа = 50 часа [2] Современи природни и човечки ресурси (2006,2007) x 20 часа = 40 часа [3] Планирање за редукција на сеизмичкиот ризик (2006,2007) x 15 часа = 30 часа [4] Метод на конечни елементи (2006,2007) x 10 часа = 20 часа <i>Вкупно поени = 140 x 0.05 = 7.0 поени</i>	
2.	Подготовка на нов предмет 1. Анализа на сеизмичкиот hazard <i>Поени: предавања и вежби = 1.0 + 0.5 = 1.5 поени</i>	1.5
3.	Консултации со студенти 3.1 Втор циклус студии – магистерски студии [1] 2008-2009 5 студенти [2] 2009-2010 2 студента [2] 2010-2011 3 студенти [2] 2013-2014 5 студенти [2] 2014-2015 6 студенти <i>Вкупно поени: 21 x 0.002 = 0.042 поени</i> 3.2 Меѓународни курсеви-CADAC (Computer Aided Design and Construction) [1] 2006 20 студенти [2] 2007 20 студенти <i>Вкупно поени: 40 x 0.002 = 0.080 поени</i>	0.122
4.	Интерна скрипта од предавања	4.0

	[1] Надежност на конструкции ПРЕВОД <i>Вкупно поени: 1 x 4.0 = 4.0 поени</i>	
5.	Интерна скрипта за вежби [1] Надежност на конструкции <i>Вкупно поени: 1 x 3.0 = 3.0 поени</i>	3.0
	Вкупно	25.37

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени
1.	Учесник во меѓународни научни проекти [1] NATO SfP 977231 „Сеизмичка проценка и рехабилитација на постојни згради“ [2] Билатерален проект со Република Словенија „Експериментално и аналитичко истражување на јакоста на смолкнување на масивни дрвени сидни панели“ [3] „Дефинирање на сеизмички проектни параметри-изградба на спортски и културни центри во Мостар, БиХ“ [4] Дефинирање на сеизмички проектни параметри-ХЕЦ Храстје Мота, Словенија“ <i>Вкупно поени: 4x 5.0 = 20.0 поени</i>	20.0
2.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор [1] <u>M.Stojmanovska</u>, V.Hristovski “Experimental and Analytical Research of XLAM Panel Systems”, 16th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 01.10-03.10.2015, Ohrid, Republic of Macedonia. [2] <u>M.Stojmanovska</u>, V.Hristovski, “Behavior of XLAM Structural Systems under Seismic Actions”, 10 years SEEFORM, Scientific conference, 9-10.10.2014, Skopje, Republic of Macedonia. [3] <u>M.Stojmanovska</u>, V.Hristovski, B.Dujic. Experimental Research of XLam Wooden System Specimen KLH2-Preliminary Results. 15 WCEE Proceedings, Lisbon 2012. [4] V.Hristovski, <u>M. Stojmanovska</u>, B.Dujic. Full-Scale Shaking table Tests of Xlam Panel Systems –Correlation with Cyclic Quasi-Static Tests. 15 WCEE	39.9

	Proceedings, Lisbon 2012. [5] V.Micov, M.Vitanova, <u>M.Stojmanovska</u>, INVESTIGATION OF EXISTING STATE AND ASSESSMENT OF SEISMIC STABILITY OF REINFORCED CONCRETE CHIMNEY, <i>Proceedings of the 15th World Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology</i>, 15WCEE, September 2012, Lisbon, Portugal [6] V.Hristovski, B.Dujic, <u>M.Stojmanovska</u>, V.Mircevska. "Full-Scale Shaking table Tests of Xlam Panel Systems and Numerical Verification: Specimen 1". <i>Journal of Structural Engineering ASCE</i>, Volume 139, Number 11. [7] M.Vitanova, <u>M.Stojmanovska</u>, "Application of SAGA-B for Design of RC Building Structure with Eurocode 2 and Eurocode 8", 14th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 28.09-01.10.2011, Struga, Republic of Macedonia. [8] <u>M.Stojmanovska</u>, V.Hristovski, B.Dujic. "Dynamic Tests on Xlam Wooden Systems" 14th European Conference on Earthquake Engineering 14ECEEE 30.08-03.09.2010, Ohrid,Macedonia. [9] Hristovski, V., <u>Stojmanovska, M.</u>, Garevski, M. (2009), PART 1: Proposed Constitutive Relationship for Connections of XLAM Panels, International Conference on Earthquake Engineering (40th Anniversary of Banja Luka Earthquake), Banja Luka, pp. 329-338. 73. [10]Hristovski, V., <u>Stojmanovska, M.</u>, Garevski, M. (2009), PART 2: Proposed Constitutive Relationship for Connections of XLAM Panels – FE Implementation, International Conference on Earthquake Engineering (40th Anniversary of Banja Luka Earthquake), Banja Luka, pp. 339-348. [11] <u>Stojmanovska M.</u>, V.Hristovski, "Experimental and Numerical Research of Dynamic Response of Wooden Structures Assembled from Cross-Laminated Wooden Panels", 1st German - South East European Conference on Civil and Environmental Engineering Sciences, 08-09.12.2008, Bochum, Germany [12]<u>M.Stojmanovska</u>, V.Hristovski, "Experimental and Analytical Investigation of Solid Wooden Wall Panel Elements subjected to Lateral Loads", 14th World Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology 14WCEE 12.10-18.10.2008, Beijing, China. [13]B.Dujic, V.Hristovski, <u>M.Stojmanovska</u>, R.Zarnic "Experimental Investigation of Massive Wooden Wall Panel Systems Subjected to Seismic Excitation", First International Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology ECEES 03.09-08.09.2006, Geneva, Switzerland. [14]Garevski, M., Hristovski, V., <u>Stojmanovska, M.</u> (2006), Advances in Earthquake Engineering for Urban Risk Reduction, NATO Science Series IV. Earth and Environmental Sciences – Vol. 66, Springer 2006, "Shaking Table Tests of Scaled RC Frame Models for Investigation of Validity and Applicability of Different Retrofitting Techniques", pp. 441-453. [15]V.Hristovski, <u>M.Stojmanovska</u>, R.Zarnic, B.Dujic, "Experimental and	

	Analytical Evaluation of The Racking Strength on Massive Wooden Wall Panels - Preliminary Project Phase” EE-21C International Conference on Earthquake Engineering, Ohrid, Macedonia 2005 [16] Garevski, M., Hristovski, V., <u>Stojmanovska, M.</u> (2005), Experimental Shaking-Table Investigation on Applicability of Different Retrofitting Techniques, EE-21C, Earthquake Engineering In The 21st Century, Skopje-Ohrid, Macedonia, August 27- September 1, 2005. [17] Garevski, M., Hristovski, V., Talaganov, K., <u>Stojmanovska, M.</u> (2004), Experimental Investigations of 1/3 Scale R/C Frame with Infill Walls Building Structures, 13 World Conference on Earthquake Engineering, Vancouver, B.C., Canada, August 1-6, Paper no. 772.. Вкупно поени: $(5 \times 3.0 \times 0.9 + 8 \times 3.0 \times 0.8 + 4 \times 3.0 \times 0.6) = 37.2$ поени	
3.	Учество на научен/стручен собир со реферат Усна презентација [1] Final NATO SfP 977231 Project Workshop, June 2005, Istanbul, Turkey. [2] EE-21C International Conference on Earthquake Engineering, Ohrid, Macedonia 2005 [3] 1st European Conference on Earthquake Engineering and Seismology, 3-8.09.2006, Geneva, Switzerland [4] DAAD Workshop for Young Engineers, October 2007, Belgrade, Serbia [5] 1st German – South East European Conference on Civil Engineering and Environmental Engineering Science, 08.12-10.12.2008, Bochum, Germany. [6] 14 European Conference on Earthquake Engineering, 30.08-03.09.2010, Ohrid, Macedonia. [7] 10 years SEEFORM, Scientific Conference, 9-10.10.2014, Skopje R. Macedonia. Вкупно поени: $7 \times 1.0 = 7.0$ поени Постерска презентација [1] 13 World Conference on Earthquake Engineering, 01-06.08.2004, Vancouver, Canada. [2] 12th International Symposium, Macedonian Association of Structural Engineers, 27.09–29.09.2007, Struga, Republic of Macedonia [3] 14 World Conference on Earthquake Engineering, 12-17.10.2008, Beijing, China. [4] 13th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 14-17.10.2009, Ohrid, Republic of Macedonia.	11.0

	[5] 14 European Conference on Earthquake Engineering, 30.08-03.09.2010, Ohrid, Macedonia [6] 14th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 28.09-01.10.2011, Struga, Republic of Macedonia. [7] 15 World Conference on Earthquake Engineering, 24-28 September, 2012, Lisbon, Portugal. [8] 16th International Symposium Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), 01.10-03.10.2015, Ohrid, Republic of Macedonia. <i>Вкупно поени: $5 \times 0.5 = 4.0$ поени</i>	
	Вкупно	68.7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени
1.	Експертски активности: Евалуација, стручна ревизија супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија -Учесник во комисија за самоевалуација <i>Вкупно поени: $1 \times 1.0 = 1.0$ поени</i>	1.0
2.	Експертски активности-експертски/стручни мислења 1. Аналитички истражувања на влијанието на "Silka" блоковите на различни конструктивни системи со различен број на катови ИЗИИС-2007-46 2. Извештај од извршениот увид во постојната состојба на објектите на ул.515 Скопје, ИЗИИС-2008-30 3. Студија за оправданост на употреба на полиетиленски цевки во производство на Конти Хидропласт-Гевгелија, во сеизмички активни подрачја, ИЗИИС-2010-52 4. Елаборат за дијагностицирање на состојбата и изработка на техничко решение за санација на конструкцијата на бетонски оџак со висина 160м во ТЕЦ Неготино, ИЗИИС-2011-48 5. Проект за стручно мислење за состојбата на фабричкиот оџак лоциран во Алкалоид АД Скопје, ИЗИИС-2012-23 6. Извештај за определување на јакосните карактеристики на вградениот бетон во стариот бункер за радиотерапија во Скопје, ИЗИИС-2012-31	17.0

	7. Студија за анализа-регистрација на силни земјотреси за брана Лисиче, ИЗИИС-2015-02 8. Студија за анализа-регистрација на силни земјотреси за брана Отовица, ИЗИИС-2015-03 9. Извештај за брана Глобочица-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-05 10. Извештај за брана Шпиље-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-06 11. Извештај за брана Маврово-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-07 12. Извештај за брана Тиквеш-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-08 13. Извештај за локации за идни брани Велес, Чебрен, Градец и Криволак-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-09 14. Извештај за брана Козјак-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-10 15. Извештај за брана Маврово-одржување на инструменти за регистрација на силни земјотреси, ИЗИИС-2015-07 16. Одржување на акцелерографи на брана ХЕ Горица и ХЕ Гранчарево и изработка на годишен елеаборт за сеизмолошко набљудување, ИЗИИС-2015-23 17. Одржување на системот за сеизмолошко набљудување, брана ХЕ Пива-механички инструменти SMA-1 и на дигиталниот системи замена на дотраена инсталација во 2014 година, ИЗИИС-2015-17 <i>Вкупно поени: 17x1.0=17.0 поени</i>	

3.	Студија, физибилити-студија, истражување на пазарот (учесник) 1.Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во изведбениот проект за објектот: Потпатник на km+100.00 магистрален пат М-6 км + 177,62 по локалниот пат: Магистрален пат М-6 Штип–Струмица-Клучка Каругерица,ИЗИИС-2008-04 2.Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичката заштита во главниот проект за објектот: Армиранобетонски потпатник на км 1+447.42,автопат Е-75: Делница Куманово-Табановце,ИЗИИС-2008-05 3.Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичката заштита во главниот проект за објектот: Армиранобетонски потпатник на км 4+657,60,автопат Е-75: Делница Куманово-Табановце,ИЗИИС-2008-06 4. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичката заштита во главниот проект за објектот: Армиранобетонски потпатник на км 1+987.6,автопат Е-75: Делница Куманово-Табановце,ИЗИИС-2008-07 5. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичката заштита во главниот проект за објектот: Армиранобетонски мост преку регулирано корито преку река Којнарка (на река Банјкаам 0+61.44),автопат Е-75,делница Куманово-Табановце,ИЗИИС-2008-08 6. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичката заштита во главниот проект за објектот: Армиранобетонски мост на регуларниот пат Р-112-Конско-Кожув на км 0+270.733,ИЗИИС-2008-36 7. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-01 8. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-02 9. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-03 10. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-04 11. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-05 12. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-06 13. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во	24

	главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-07 14. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-08 15. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-09 16. Студија за оценка на остварениот квалитет на сеизмичка заштита во главните проекти за мостовски конструкции на автопатот Е-75: Делница Куманово-Табановце, ИЗИИС-2008-10 17. Анализа на стабилност со техничко решение за зајакнување на основниот конструктивен систем на објектот „Собрание на Република Македонија”, ИЗИИС-2008-53-1 18. Постамент на лавови на мост Гоце Делче: Тип-2: основен проект фаза конструкција, ИЗИИС-2008-62 19. Постамент на лавови на мост Гоце Делче: Тип-1/1 и 1/2: основен проект-фаза конструкција, ИЗИИС-2008-63 20. Постамент на скулптурата Свети Климент и Свети Наум Охридски: основен проект- фаза конструкција, ИЗИИС-2009-23 21. Постамент на скулптурата „Свети Кирил и Методиј”: основен проект-фаза конструкција, ИЗИИС-2009-24 22. Постамент за споменик на Јустинијан: основен проект-фаза конструкција, ИЗИИС-2009-25 23. Постамент за споменик на гемиџиите: основен проект-фаза конструкција, ИЗИИС-2009-26 24. Постамент за споменик на основателите на ТМОРО : основен проект-фаза конструкција, ИЗИИС-2009-28 <i>Вкупно поени: 24x1.0=1.0 поени</i>	
4.	Ревизија (Соработник) [1] Ревизија на остварениот квалитет на сеизмичка заштита на конструктивниот дел (статика) од проектот „Деловно-станбен објект на КП 578/22 и 5871/23 КО Битола м.в Довлецик, Битола ” [2] Ревизија на основен проект за носива конструкција на рекламните билборди за ЕВН Македонија на покривната конструкција на Ристиќева палата во Скопје. <i>Вкупно поени: 2x0.5=1.0 поени</i>	1.0
5.	Учество во промотивни активности на	2.0

	Факултетот/Институтот [1] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Наука за сите“, 19.5.2007 [2] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Наука за сите“, 23.5.2008 [3] Презентација на активностите на УКИМ-ИЗИИС на собирот „Ноќ на истражувачите“, 26.9.2008 [4] Презентација на активностите на Институтот пред странски делегации <i>Вкупно поени: $4 \times 0.5 = 2.0$ поени</i>	
6.	Изработка на софтверски пакет Изработка на специјализиран matlab софтверски пакет за постпроцесирање и анализа на резултатите добиени со софтверскиот пакет FELISA/3M	2.0
	Вкупно	47.0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1.	Студиски престој во странство [1] Меѓународен курс за обука во полето на земјотресното инженерство, JICA Third Country Training Course on Earthquake Engineering” во организација на Техничкиот универзитет во Истанбул, Турција, јуни 2004, 3 недели. [2] Научен студиски престој при Факултетот за градежништво и геоезија, Универзитет во Љубљана, Словенија, 17.10-23.12.2005, 2 и пол месеци [3] Научен студиски престој при Факултетот за градежништво и геоезија, Универзитет во Љубљана, Словенија, 17.10-33.12.2006, 2 месеца [4] Докторски студиски престој, SEEFORM/DAAD програма за докторски студии, МРА Институт, Универзитет Штутгарт, Германија, ноември 2009 – март 2010: 5 месеци. <i>Вкупно поени: $3 \times 0.5 + 1 \times 1.0 = 2.5$ поени</i>	2.5
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен / стручен собир: [1] Организационен одбор на CADAC, 12-неделен Меѓународен курс за асейзмичко проектирање на конструкции (2003-2007) [2] Член на Организационен одбор на меѓународна конференција за одбележување 40 години од формирањето на УКИМ-ИЗИИС (EE-21EC), 27 август-1 септември 2005, Охрид,	4.0

	Република Македонија. [3] Организационен одбор на 4. Меѓународна конференција за наука и технологија (CEI), 30 август – 1 септември 2009, Охрид, Република Македонија. [4] Организационен одбор на 14. Европска конференција за земјотресно инженерство (14ECCE), 30 август – 3 септември 2010, Охрид, Република Македонија. <i>Вкупно поени: $4 \times 1 = 4.0$ поени</i>	
3.	Учество во комисији и тела на државни и други органи Член на работна група ИСРМ ТК 30-Еврокодови, стручна ревизија и терминологија. <i>Вкупно поени: $1 \times 1,0 = 1,0$ поен</i>	1.0
	Вкупно	7.5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		25,37
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		68,7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		54,5
Вкупно		148,57

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Драги Дојчиновски, с.р.
2. Проф. д-р Михаил Гаревски, с.р.
3. Проф. д-р Зоран Милутиновиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АНАЛИЗА НА ДИНАМИЧКО ОДНЕСУВАЊЕ НА ВОДОЗАСИТЕНИ НЕКОХЕРЕНТНИ ПОЧВИ ВРЗ ОСНОВА НА ЕЛЕМЕНТ И 1-Г ЕКСПЕРИМЕНТИ“ ОД М-Р ЈУЛИЈАНА БОЈАЦИЕВА (РОДЕНА ЦВЕТАНОВСКА), ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА (УКИМ-ИЗИИС) ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје, на седницата одржана на 7.10.2015 година, со Одлука бр. 09-1336/1 од 8.10.2015, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Јулијана Бојациева со наслов „Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“, во состав: проф. д-р Зоран Ракичевиќ (претседател), проф. д-р Влатко Шешов (ментор), проф. д-р Михаил Гаревски (член), проф. д-р Коста Талаганов (член) и проф. д-р Љупчо Димитриевски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јулијана Бојациева, со наслов „Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“, содржи 193 страници компјутерски обработен текст во фонт *Calibri*, со 1,5 проред и големина на букви 11pt, 196 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, во чии рамки се опфатени воведот и заклучните согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот на трудот, **Поглавје 1**, изложени се предметот на истражувањето, оригиналноста на истражувањето, организацијата на докторската дисертација, како и размена на искуства од други универзитети. Кандидатката укажува дека со реализираните истражувања е даден придонес во воспоставување на оригинален систем за 1-г експерименти на геомодели на виброплатформа.

Поглавје 2 ги опфаќа целите на истражувањето и користената методологија за реализирање на истите.

Поглавје 3 од докторската дисертација е насловено како „Преглед на литература“. Во неа најпрво е објаснет поимот за ликвидација и циклична мобилност и прикажани се можни манифестации на феноменот ликвидација. Прикажани се и искуства од настаната ликвидација кај некохерентни почви од последните случени земјотреси. Понатаму, даден е детален осврт на „in-situ“, експериментални и нумерички методи за истражување и дефинирање на потенцијалот за ликвидација кај некохерентни почви. Направена е и компарација со соодветен коментар меѓу опишаните методи.

Поглавје 4 од докторската дисертација е насловено како „Елемент-тестови на песокот Скопје“ и содржи преглед, резултати и коментари од извршените експериментални триаксијални монотони (во дренирани и недренирани услови), триаксијални циклични и едноаксијални тестови на нов тип на песок од речното корито на реката Вардар во околината на Скопје, наречен песок-Скопје. Исто така, даден е детален опис на користената опрема за елемент-тестовите, како и детален опис на чекорите во извршувањето на експериментите и специфичните услови во кои се тие извршени (ефективни напрегања, релативна збиеност, начин на вградување на примероците, брзина на задавање на товарот, фреквенција на задавање на цикличен товар и сл.).

Поглавје 5 од докторската дисертација е насловено како „Експериментален сетап за тестови на вибро-платформа“ и во него се презентирани концептите на дизајн и компонентите на оригинално изработениот ламинарен контејнер за тестирање на геомодели на виброплатформа во ИЗИИС. Исто така, даден е и детален опис на инструментацијата која се користи во моделските тестови, како и специјално изработеното сито за вградување на почвените примероци во ламинарниот контејнер.

Во **Поглавје 6** од докторската дисертација насловено како „Тестови на виброплатформа и резултати“ се презентирани процедурата на тестирање на почвени модели на виброплатформа во ламинарен контејнер, начинот на вградување, опис на извршените тестови, резултати од извршените тестови, како и споредба и коментари за нив. Особено е даден аспект на потврдата на претходно поставените концепти на дизајн на ламинарниот контејнер, како и подложноста на ликвидација на испитуваниот песок- Скопје.

Во **Поглавје 7** од докторската дисертација насловено како „Нумеричка симулација на елемент-тестовите“, извршена е нумеричка симулација на триаксијалните тестови, монотони (во дренирани и недренирани услови) и циклични, со користење на конститутивен хипопластичен почвен материјален модел во трофазни услови. Извршено е и калибрирање на параметрите за хипопластичност на песокот Скопје.

Во заклучните согледувања, **Поглавје 8**, насловено како „Заклучоци и препораки“, се систематизирани заклучоците преку дискусијата на научниот придонес, резултатите и некои критични прашања кои произлегоа од извршените експерименти, заедно со генерални насоки за понатамошни истражувања во областа.

Поглавје 9, насловено како „Референци“, ги систематизира литературата и научните трудови користени во изработката на дисертацијата.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањата е анализа на динамичкото однесување на водозаситени некохерентни почви со примена на елемент-тестови (триаксијални и едноаксијални) и 1-г тестови на виброплатформа.

Истражувањата во докторската дисертација се реализирани преку воспоставување и верифицирање на систем за 1-г моделско тестирање на геомодели на виброплатформа. Конструиран и изработен е оригинален ламинарен контејнер на кој се извршени моделски тестови на водозаситен почвен примерок за симулација и анализа на потенцијалот за ликвидација. Експериментите се реализирани на селектиран репрезентативен песок од речното корито на реката Вардар, со што е направена база која се планира да се користи долгорочно и континуирано во идни експериментални истражувања.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ликвифакцијата е комплексен феномен предизвикан од земјотресното дејство и е поврзан со големи деформации, генерирање на порен притисок проследено со намалување на ефективните напрегања. Експерименталните истражувања, надополнети со нумеричка верификација, претставуваат соодветен инструмент за испитување на динамичкото однесување на почвата. Во овој труд, сеопфатни експериментални истражувања проследени со нумеричка симулација, се изведени на нов тип на песок со цел надоградување во областа на динамичкото однесување на некохерентни почви.

Спроведените истражувања, од една страна, се занимаваат со главните аспекти во процесот на , изработка и монтажа на оригинален ламинарен контејнер во Лабораторијата за динамика на почви и фундаменти во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје, Македонија. Од друга страна, пак, направени се детални експериментални истражувања на елемент-тестови кои вклучуваат карактеризација и дефинирање на динамички параметри и подложност на ликвифакција на новоистражувачки песок од реонот на Скопје, кој се користи во моделските тестови на виброплатформа.

Краток опис на применетите методи

Земјотресното геотехничко инженерство вклучува различни видови на методологии и пристапи на анализа меѓу кои најзастапени се елемент-тестовите, скалирани модел-тестови, нумерички и аналитички модели, како и теренски “full scale” тестови. Во овој труд, користената методологија се состои од следниве чекори:

- детална експериментална програма составена од елемент-тестови, триаксијални монотони (во дренирани и недренирани услови) и циклични, и едноаксијални тестови со цел дефинирање на монотоното и цикличното однесување на новоистражуваниот алувијален песок од речното корито на реката Вардар;
- калибрирање и нумеричко симулирање на елемент тестовите со користење на хипопластичен материјален модел;
- конструирање на ламинарен контејнер за тестирање на геомодели на виброплатформа;
- моделски тестови на виброплатформа на хомоген почвен модел со цел симулирање и анализа на потенцијалот на ликвифакција.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Истражувањата изведени во склоп на докторската дисертација дадоа придонес во следниве сегменти:

- врз основа на извршените елемент-експерименти и анализа може да се заклучи дека природниот алувијален песок во посебни услови на напрегања може да биде поврзан со појава на ликвифакција и големи деформации за време на земјотрес. На таков начин, резултатите од истрагите на споменатиот песок, покрај самите експериментални и нумерички резултати за цикличното однесување, можат да бидат добра основа за понатамошно дефинирање, зонирање и подигање на свеста за хазардот од ликвифакција во Република Македонија;
- врз основа на извршените моделски тестирања на хомоген почвен модел во ламинарен контејнер на виброплатформата, може да се заклучи дека ламинарниот

контејнер покажа одлично однесување и резултатите потврдија дека се исполнети критериумите за проектирање и дека може да се користи во понатамошно тестирање на геомодели.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јулијана Бојациева, со наслов „Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“, претставува оригинално истражување во областа на динамиката на почви. Изработката на темата на оваа докторска дисертација, со примена на напредни експериментални техники како триаксијални динамички тестови и развивање и употреба на модел за вршење на 1-г експерименти во ламинарен контејнер на виброплатформа, софистицирано нумеричко моделирање, дополнување на сознанијата за феноменот ликвидација, е значаен научен придонес во третманот на динамичкото однесување на некохерентни почви во областа на земјотресното геотехничко инженерство.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јулијана Бојациева, со наслов „Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува највисоките услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [5]. **Julijana Cvetanovska**, Kiril Gramatkov (2009). “Analiza I projektovanje objekta sa krovnom konstrukcijom od ljepljenog lameliranog drveta” – “PROSTOR” Naucno struci casopis za arhitekturu I gradjevinarsvo- izdavac “Ingra Inzenering” d.o.o Banjaluka - br. 3., april-maj 2009
- [6]. **J. Cvetanovska**, V. Sesov (2010). Terrain Instabilities Analysis In Seismic Active Regions Using GIS Methodology, From Research to Design in European practice, Bratislava, Slovak Republic, June 2-4, 2010.
- [7]. **J. Cvetanovska** & V. Sesov (2010). Microzonation Of The Landslide Potential In Earthquake Prone Regions-Application Of Gis Methodology, 14 European Conference on Earthquake Engineering, Ohrid, Macedonia, 30August-03 September, 2010.
- [8]. **J. Cvetanovska**, V. Sesov. (2010). Earthquake-Induced Landslides - Gis Methodology For Zonation, Structural Engineer, A Journal of the Macedonian Association of Structural Engineering No.9 (2010).
- [9]. **J.Cvetanovska**, V.Sesov, I.Gjorgjiev, K.Edip (2011). Gis Application In Earthquake Geotechnical Engineering Problems, International conference, Innovation as a function of engineering development, Nis, Serbia, 25 – 26 November, 2011.
- [10]. **J.Cvetanovska**, I.Gjorgjiev, K.Edip (2011). Influence Of Local Soil Conditions In The Response Of The Structures With Application Of The Software Saga-B, 14th International Symposium of Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), Struga, Macedonia, 28 September – 01 October, 2011.
- [11]. **J. Cvetanovska**, V.Sesov, K.Edip (2012). Important Aspects In Design Of Laminar Soil Container For 1-G Shaking Table Tests, 22nd European Young Geotechnical Engineers Conference, Gothenburg, Sweden, 26-29th August, 2012.

- [12]. **J. Cvetanovska**, V. Sesov, I. Gjorgiev, K. Edip (2012). Influence Of The Local Site Conditions For The Seismic Assessment Of Historical Monuments, 15th World Conference on Earthquake Engineering, Lisbon, Portugal, 24 – 28 September, 2012.
- [13]. **J. Cvetanovska**, V.Sesov, I.Gjorgiev, K. Edip. (2012) Landslide Hazard And Risk Assessment, 4th International Conference GNP 2012 Civil engineering – Science and practice, Zabljak, Montenegro, 20-24 February 2012.
- [14]. **Cvetanovska J.**, Sesov V. and Edip K. (2013). Sand characterization for experimental studies on liquefaction phenomena. ICEGE Conference, from case history to practice in honour of prof. Kenji Ishihara, Istanbul, Turkey
- [15]. **J. Bojadjieva**, V. Sesov, K. Edip and I. Gjorgiev (2013). "Skopje sand – experimental program to evaluate applicability for soil liquefaction studies." In Proceedings of the International Conference on Earthquake Engineering (SE-50EEE), Skopje, Macedonia. 2013.
- [16]. **J.Bojadjieva**, V.Sesov, I.Gjorgiev, K.Edip (2013). Evaluation of the liquefaction potential in complex geological conditions, 15th International Symposium of Macedonian Association of Structural Engineers (MASE), Struga, Macedonia, 18-21 September, 2013.
- [17]. **J. Bojadjieva**, V. Sesov, K. Edip and I. Gjorgiev (2014). Some important aspects in experimental setup for liquefaction studies on shaking table tests. Second European Conference on earthquake engineering and seismology, Istanbul, aug. 25-29, 2014
- [18]. **J. Bojadjieva**, V. Sesov, K. Edip, I. Gjorgiev, & T. Kitanovski. (2015). Laminar box for testing geo-models on shaking table. International Conference on Earthquake Engineering and Seismology, 12-16 May, 2015.
- [19]. **J. Bojadjieva**, V. Sesov, K. Edip (2015). "Experimental and numerical study on sand for liquefaction research." In Proceedings of the 16th European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, Edinburgh, UK. 2015.
- [20]. V.Sesov, D.Dojciovski, K.Edip & **J. Cvetanovska** (2012). Evaluation Of The Site Seismic Potential For Performance Based Design, 2nd International Conference on performance based design in earthquake geotechnical engineering, Taormina, Italy, 28 – 30 May, 2012.
- [21]. V.Sesov, **J. Cvetanovska**, K.Edip (2013). Geotechnical Issues In Structural Stabilization Of Historical Monument - Clock Tower, 7th International Conference on case histories in geotechnical engineering and symposium in honour of Clyde Baker, Chicago, USA, 29 April – 04 May, 2013.
- [22]. Sesov V., **Cvetanovska J.** & Edip K (2013). "Geotechnical aspects in sustainable protection of cultural and historical monuments", 18 ICSMGE, Paris, France, September 2-6, 2013
- [23]. Edip, Kemal, Mihail Garevski, Christoph Butenweg, Vlatko Sesov, **Julijana Cvetanovska**, and Igor Gjorgiev (2013). "Numerical Simulation of Geotechnical Problems by Coupled Finite and Infinite Elements." Journal of Civil Engineering and Architecture 7, no. 1 (2013): 68.
- [24]. Edip, Kemal, Mihail Garevski, Christoph Butenweg, Vlatko Sesov, **Julijana Bojadjieva**, and Igor Gjorgiev (2014). "Boundary Effects on Seismic Analysis of Multi-storey Frames considering Soil Structure Interaction Phenomenon." In Seismic Design of Industrial Facilities, pp. 569-575. Springer Fachmedien Wiesbaden, 2014.

- [25]. Sesov, Vlatko, Mihail Garevski, Kemal Edip, and **Julijana Bojadjieva**. (2015) "Development of New Infinite Element for Numerical Simulation of Wave Propagation in Soil Media." In *Experimental Research in Earthquake Engineering*, pp. 423-436. Springer International Publishing, 2015.
- [26]. Roberta Apostolska, Golubka Necevska-Cvetanovska, Jordan Bojadjiev, Julijana Bojadjieva (2016). Seismic performance of RC high rise buildings – a case study of 44 storey structure in Skopje (Macedonia). *Technical Gazette*. Vol 23, No 4 (august, 2016) (Journal Citation Reports IF=0.516 for 2014)

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси

Со реализираните истражувања е даден придонес во воспоставување на оригинален систем за 1-г експерименти на геомодели на виброплатформа. Научниот придонес се состои од следниве аспекти:

- дефинирање на монотono и динамичко однесување на песок од Скопје, кој е репрезентативен песок од речното корито на реката Вардар, а е испитуван за првпат. Со направените истражувања на овој песок направени се напори да се воспостави една основа, со цел понатамошно континуирано користење на овој песок во лабораториски услови и воспоставување на долгорочни резултати. Со експерименталните и нумерички истражувања е потврдено дека овој природен алувијелен песок во дадени специфични услови на напрегања и релативна збиеност е подложен на ликвидација и појава на големи деформации. Добиените резултати можат да бидат добра основа за понатаможно дефинирање, зонирање и поголема свест за hazardот од ликвидација во Република Македонија;
- проектирање и инсталирање на оригинален ламинарен контејнер за 1-г тестови на геомодели на виброплатформа. Извршените тестови на вибро-платформата потврдуваат дека со овој ламинарен контејнер може да се истражуваат феномените како ликвидација, генерирање и дисипација на порен притисок, амплификација, како и други аспекти во геотехничкото земјотресно инженерство.

Подрачје на примена и ограничувања

Резултатите од експерименталните истражувања на новоиспитуваниот песок од речното корито на реката Вардар, покрај директниот придонес во разбирањето на динамичкото однесување на потенцијалот на ликвидација, може да биде добра основа за понатамошно дефинирање, зонирање и подигање на свеста за hazardот од ликвидација во Република Македонија.

Изработениот ламинарен контејнер се очекува во наредниот период да даде значаен придонес во областа на геотехничкото земјотресно инженерство не само во Р. Македонија туку и на Европско и светско ниво, преку изведба на тестови на различни геомодели и истражувања на проблеми како: интеракција-гло конструкција, циклично однесување на плитки и длабоки фундаменти, свлечишта, насипи, брани, потпорни тела и сл. Исто така, сознанијата добиени во оваа дисертација можат да се употребат во понатамошни додефинирања на правилници за проектирање во услови на потенцијал на ликвидација, методи за одредување на потенцијалот на ликвидација, како и примена на EC7 и EC8 во Р. Македонија.

Сите истраги се извршени во симулирани услови во лабораторија. Ограничувањата во експерименталното испитување на почвени примероци се најмногу во поглед на неможноста на постигнување на реалните теренски услови и состојба на напрегања.

Можните понатамошни истражувања

Истражувањата извршени во склоп на докторската дисертација отвораат поширок опсег на прашања:

- извршување на понатамошни елемент-тестови на новоиспитуваниот песок Скопје со цел одредување на параметри за дефинирање на “critical state line” на овој песок. Со одредувањето на овие параметри ќе се додефинира однесувањето на самиот песок, што, пак, ќе биде од корист во понатамошни нумерички анализи и истраги на различни конститутивни материјални модели на почвата;
- истражување во влијанието на процентот на прашини во составот на песокот Скопје врз појавата на ликвидацијата;
- извршување на елемент-тестови со динамички триаксијалец каде што ќе биде користена посоефицицирана опрема за мерење на дилатации директно на примерокот (on sample transducers);
- со користење на податоците добиени од истражувањата во докторската дисертација за потенцијалот на ликвидација на истражуваниот песок од Скопје, може да се изврши микрозонирање во околината на Скопје на потенцијалот од ликвидација и креирање на мапа на хазард на ликвидација во споменатиот реон;
- во делот на моделски испитувања се препорачува додефинирање на методите за мерење на збиеноста на почвениот модел во ламинарниот контејнер со употреба на гефизички мерења, метод на конусна пенетрација (CPT) и сл.;
- дефинирање на закони на скалирање за понатамошни скалирани моделски тестови на гео-модел; преку дополнителни моделски тестови, дефинирање и анализирање на техники за намалување на сеизмички ризик од појава на ликвидација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (УКИМ-ИЗИИС) во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Јулијана Бојациева** со наслов **„Анализа на динамичко однесување на водозаситени некохерентни почви врз основа на елемент и 1-г експерименти“**.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Зоран Ракичевиќ, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Влатко Шешов, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Михаил Гаревски, член, с.р.
4. Проф. д-р Коста Талаганов, член, с.р.
5. Проф. д-р Љупчо Димитриевски, член, с.р.

